Československá justice v letech 1948–1953 v dokumentech

Díl III.

Připravili
J. Vorel, A. Šimánková a L. Babka

© Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu, 2004

ISBN 80-86621-06-5

OBSAH

Slovo úvodem (L. Babka) ……..……... 11

KAUZA KUTLVAŠR A SPOL.

Úvod ……... 15

DOKUMENT č. 1
Obžaloba Státní prokuratury K. Kutlvašra a spol. ze 7. února 1949 ……. 19

DOKUMENT č. 2
Závěrečná zpráva o vyšetřování protistátních skupin Pravda zvítězí a Šeřík ….. 29

DOKUMENT č. 3
Rozsudek Státního soudu v Praze v kauze Kutlvašr a spol. ……. 34

DOKUMENT č. 4
Zpráva o průběhu hlavního přelíčení proti Kutlvašrovi a spol. …..…….. 50

DOKUMENT č. 5
Rozsudek Nejvyššího soudu jako soudu odvolacího – výňatky ……... 55

DOKUMENT č. 6
Postoupení trestních spisů ve věci Kutlvašr a spol. Krajskému soudu v Praze s návrhy na zamítnutí žádostí odsouzených ……... 59

DOKUMENT č. 7
Návrh na obnovu trestního řízení ve prospěch J. Hrušky, nástin vývoje kauzy Kutlvašr a spol. …….. 61

DOKUMENT č. 8
Žádost o povolení k nahlédnutí do dokumentů týkajících se revize případu J. Hrušky ……. 72

DOKUMENT č. 9
Informativní záznam o výslechu D. Králové ……. 74

DOKUMENT č. 10
Protokol výslechu L. Uhlířové ……..…….. 75

DOKUMENT č. 11
Rozsudek Městského soudu v Praze osvobozující J. Hrušku …….. 76

DOKUMENT č. 12
Usnesení o povolení obnovy trestního řízení v kauze Kutlvašr a spol. ……... 79

DOKUMENT č. 13
Rozsudek Městského soudu v Praze v obnoveném líčení o kauze Kutlvašr a spol. 82

DOKUMENT č. 14
Zpráva o výsledku hlavního obnoveného líčení v kauze Kutlvašr a spol. ……... 88

SKUPINA BUDOVÁNÍ

Úvod 93

DOKUMENT č. 1
Trestní oznámení podané dne 27. března 1950 velitelstvím oddílu StB Jáchymov 100

DOKUMENT č. 2
Posudek stavební činnosti Jáchymovských dolů ze dne 2. dubna 1950..... 113

DOKUMENT č. 3
Posudek stavební činnosti Jáchymovských dolů ze dne 23. června 1950..... 117

DOKUMENT č. 4
Zpráva o provedení revize trestního oznámení provedené ve dnech 27. září – 5. října 1950 a návrh na další postup v kauze BUDOVÁNÍ 118

DOKUMENT č. 5
Žaloba státního prokurátora vznesená v kauze BUDOVÁNÍ 126

DOKUMENT č. 6
Rozsudek Státního soudu v Praze ze dne 24. března 1951 144

DOKUMENT č. 7
Zpráva o činnosti odsouzeného ing. S. Chmely a o jeho chování v průběhu procesu 165

DOKUMENT č. 8
Dvě zprávy Inspekce ministra vnitra o přešetření jednání orgánů Ministerstva vnitra při vyšetřování akce BUDOVÁNÍ 167

DOKUMENT č. 9
Návrh na zavedení disciplinárního řízení s příslušníky Ministerstva vnitra podílejícími se na přípravě akce BUDOVÁNÍ 173

DOKUMENT č. 10
Schválení zavedení disciplinárního řízení s příslušníky Ministerstva vnitra podílejícími se na přípravě akce BUDOVÁNÍ – výtah 176

DOKUMENT č. 11
Zpráva o provedení disciplinárního řízení s příslušníky Ministerstva vnitra podílejícími se na přípravě akce BUDOVÁNÍ 177

DOKUMENT č. 12
Výpis ze zprávy příslušníka StB J. Patky o metodách použitých při vyšetřování akce BUDOVÁNÍ 189

DOKUMENT č. 13
Souhrnná zpráva komise pro prošetření politických procesů v období 1949–1954 pracující v letech 1962–1963 o akci BUDOVÁNÍ 191

DOKUMENT č. 14
Zprošťující rozsudek Krajského soudu v Plzni v kauze BUDOVÁNÍ 194

K PERZEKUCI ZEMĚDĚLCŮ

Úvod 213

DOKUMENT č. 1
Protokol o výpovědi J. Vlčka 221

DOKUMENT č. 2
Protokol o výpovědi J. Nováka 223

DOKUMENT č. 3
Žaloba Státní prokuratury na Vlčka a spol. 226

DOKUMENT č. 4
Protokol o doručení žaloby J. Novákovi 232

DOKUMENT č. 5
Protokol o doručení žaloby J. Vlčkovi 234

DOKUMENT č. 6
Osobní posudek na O. Vlčka z MNV Horní Dunajovice 236

DOKUMENT č. 7
Rezoluce Okresního velitelství Lidové milice ve Znojmě 237

DOKUMENT č. 8
Rozsudek Státního soudu, oddělení Brno v kauze Vlček a spol. 238

DOKUMENT č. 9
Odvolání J. Nováka proti rozsudku Státního soudu v Brně z 27. března 1952 256

DOKUMENT č. 10
Zamítnutí odvolání J. Nováka a J. Fukače 258

DOKUMENT č. 11
Žaloba Státní prokuratury v Brně na Plichtu a spol. 260

DOKUMENT č. 12
Rozsudek Státního soudu, oddělení Brno v kauze Plichta a spol. 264

DOKUMENT č. 13
Návrh náměstka státního prokurátora J. Handla na podmínečné propuštění F. Brindzy 280

DOKUMENT č. 14
Žaloba Státní prokuratury v Brně na Valendu a spol. 282

DOKUMENT č. 15
Rozsudek Státního soudu, oddělení Brno v kauze Valenda a spol. 284

DOKUMENT č. 16
Přípis ONV ve Znojmě ohledně špatné vymahatelnosti peněžitého trestu na O. Vlčkovi 290

DOKUMENT č. 17
Usnesení Krajského soudu v Brně o snížení trestu J. Vlčka amnestií prezidenta republiky z 4. května 1953 291

DOKUMENT č. 18
Podmínečné propuštění A. Moravce 292

DOKUMENT č. 19
Usnesení Krajského soudu v Brně o snížení trestu J. Vlčka amnestií prezidenta republiky z 9. května 1955 293

DOKUMENT č. 20
Usnesení Krajského soudu v Brně o snížení trestu J. Vlčka amnestií prezidenta republiky z 1. prosince 1957 294

DOKUMENT č. 21
Prověření politické situace v Příměticích na Znojemsku 295

DOKUMENT č. 22
Zpráva Krajské prokuratury Brno o výsledku revize případu Vlček a spol. 296

DOKUMENT č. 23
Zamítnutí návrhu J. Nováka na obnovu vlastního řízení 305

DOKUMENT č. 24
Informace o případu J. Nováka pro Generální prokuraturu 307

DOKUMENT č. 25
Hodnocení vězně J. Vlčka příslušníky NZ MV Leopoldov 309

DOKUMENT č. 26
Usnesení Nejvyššího soudu v Praze přikazující nižším instancím opětovně se zabývat otázkou zařazení J. Vlčka do amnestie prezidenta republiky z 9. května 1962 ... 310

DOKUMENT č. 27
Rozhodnutí Krajského soudu v Brně o vyloučení J. Vlčka z amnestie prezidenta republiky z 9. května 1962 311

DOKUMENT č. 28
Usnesení Okresního soudu v Trnavě o podmínečném propuštění J. Vlčka 313

DOKUMENT č. 29
Žádost J. Vlčka o rehabilitaci, eventuálně o obnovu řízení 315

DOKUMENT č. 30
Protokol o výslechu bývalého vyšetřovatele StB F. Janíčka 316

DOKUMENT č. 31
Usnesení Krajského soudu v Brně o rehabilitaci J. Vlčka 318

PROCES OTO MÁDR A SPOL.

Úvod 323

DOKUMENT č. 1
Metodické podklady Sdružení katolické mládeže „O prostředí“ a „O mzdě“ 332

DOKUMENT č. 2
„Slovo o této době“ 334

DOKUMENT č. 3
Charakteristika případu Mádr a spol. z materiálů skupinového svazku vedeného k této problematice 336

DOKUMENT č. 4
Hlášení pracovníka StB o získání informace od J. Románka 337

DOKUMENT č. 5
Protokol o výpovědi M. Tomka 338

DOKUMENT č. 6
Zpráva prokurátora Čížka náměstku ministra spravedlnosti Klosovi 340
DOKUMENT č. 7
Žádost státního prokurátora Zieglera o další pokyny v případu Mádr a spol. 342
DOKUMENT č. 8
Zpráva ministra spravedlnosti Raise o případu Mádr a spol. a usnesení Politického sekretariátu ÚV KSČ 344
DOKUMENT č. 9
Žaloba Státní prokuratury ze dne 31. května 1952 347
DOKUMENT č. 10
Plán procesu ze dne 2. června 1952 354
DOKUMENT č. 11
Nařízení hlavního líčení 356
DOKUMENT č. 12
Protokol o hlavním líčení – výslech O. Mádra 358
DOKUMENT č. 13
Opis stenografického záznamu tajné části hlavního líčení v trestní věci proti Mádrovi a spol. – výběr 363
DOKUMENT č. 14
Znalecký posudek ze státněbezpečnostní a politickozpravodajské oblasti ve věci Mádr a spol. 375
DOKUMENT č. 15
Dálnopisná zpráva státnímu prokurátoru Zieglerovi 381
DOKUMENT č. 16
Rozsudek Státního soudu v Praze – výběr 382
DOKUMENT č. 17
Hodnotící zpráva prokurátora Čížka o procesu se skupinou Mádr a spol. 392
DOKUMENT č. 18/1
Zpráva o procesu v denním tisku 395
DOKUMENT č. 18/2
Zpráva o procesu v denním tisku 397
DOKUMENT č. 19
Hodnocení vězně O. Mádra vypracované náčelníkem NPT Mírov 399
DOKUMENT č. 20
Usnesení Krajského soudu v Praze o amnestii pro O. Mádra ze dne 6. června 1960 400
DOKUMENT č. 21
Usnesení Krajského soudu v Praze o amnestii pro O. Mádra ze dne 29. května 1962 401
DOKUMENT č. 22
Usnesení Nejvyššího soudu v Praze o stížnosti O. Mádra proti rozhodnutí Krajského soudu v Praze ze dne 29. května 1962 402
DOKUMENT č. 23
Sdělení O. Mádra Ústavněprávnímu výboru Národního shromáždění 404
DOKUMENT č. 24
Žádost Generální prokuratury Inspekci ministra vnitra o přešetření případu Mádr a spol. 410

DOKUMENT č. 25
Zpráva Inspekce ministra vnitra o prošetření případu Mádr a spol. 415

DOKUMENT č. 26
Zdůvodnění rehabilitačního návrhu O. Mádra adresované zvláštnímu senátu Krajského soudu v Praze 420

DOKUMENT č. 27
Rozsudek Krajského soudu v Praze rušící rozsudek Státního soudu v Brně v případu Mádr a spol. 425

DOKUMENT č. 28
Stížnost ministra spravedlnosti pro podezření z porušení zákona v případě rehabilitačního rozhodnutí v případu Mádr a spol. 430

DOKUMENT č. 29
Rozsudek Nejvyššího soudu ohledně stížnosti pro porušení zákona, kterou podal ministr spravedlnosti 433

DOKUMENT č. 30
Rozsudek Krajského soudu v Praze v opětném rehabilitačním řízení se skupinou Mádr a spol. 438

DOKUMENT č. 31
Usnesení Krajského soudu v Praze o zastavení trestního stíhání O. Mádra a o zrušení všech dosavadních rozsudků 444

DOKUMENT č. 32
Rozsudek Krajského soudu v Praze definitivně osvobozující O. Mádra 445

DOKUMENT č. 33
Usnesení Krajského soudu v Praze osvobozující A. Pokorného, souzeného ve skupině Mádr a spol. a popraveného dne 18. 12. 1952 447

DOKUMENT č. 34
Návrh Krajské prokuratury v Praze na soudní rehabilitaci V. Železného, souzeného ve skupině Mádr a spol. a popraveného dne 18. 12. 1952 449

DOKUMENT č. 35
Usnesení Krajského soudu v Praze osvobozující V. Železného, souzeného ve skupině Mádr a spol. a popraveného dne 18. 12. 1952 451

Soupis příloh 453

Soupis pramenů a literatury 462

Seznam zkratek 463

Výběrový slovníček pojmů 466

Jmenný rejstřík 467

Resumé / Summary / Resümee 475

Ediční poznámka 479

Slovo úvodem

Třetím svazkem ediční řady vydávané Úřadem dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu Služby kriminální policie a vyšetřování Policie ČR pod souhrnným názvem „Československá justice v letech 1948–1953 v dokumentech“ se uzavírá série knih věnující se zneužívání práva a manipulaci s právním řádem v prvních letech komunistické diktatury v Československu. Toto znásilňování justice je ukazováno na příkladech dokumentů, z nichž je zřejmá snaha o ovládnutí soudního systému i pokusy zastírat skutečné záměry tvůrců právních norem demokratickou rétorikou. První dva svazky se pokoušely postihnout činnost většiny orgánů a institucí podílejících se na praktickém uplatňování a vymáhání práva. Prezentované dokumenty jsou pochopitelně výsledkem rozsáhlé selekce, určujícím hlediskem byla jejich vypovídací hodnota. I proto vedle sebe mnohdy stály archiválie obsahově ani časově přímo nesouvisející, bez zjevného pojítka. Neviditelnou spojnicí byl právě jejich obsah, jednoznačně odhalující protizákonný a nehumánní charakter totalitního komunistického režimu.

V tomto ohledu se obsah třetího svazku diametrálně odlišuje. Tvoří ho čtyři úzce obsahově propojené celky, z nichž každý se dá ovšem studovat i zcela samostatně, bez znalosti ostatních. Jedná se o čtyři vybrané soudní procesy, ukázkové justiční kauzy. Cílem autorů bylo postihnout v řeči dokumentů vývoj každé jednotlivé kauzy od zatčení souzených lidí přes tvorbu žalob, soudní proces, pobyt ve vězení a propuštění odsouzených až po obnovená projednávání případů a nově vyřčené osvobozující či rehabilitační rozsudky. Pochopitelně i zde probíhala při zařazování dokumentů silná selekce, neboť mnoho textů bylo zcela nekvalitních či stále opakujících dříve vyřčená fakta. Nevidíme například přílišnou vypovídací hodnotu v publikování žaloby, rozsudku, odvolání odsouzeného a rozsudku odvolacího soudu, neboť tyto texty jsou svým obsahem prakticky totožné (rozdílné je snad pouze znění formalit, druhů trestů a jejich výše), a přitom často značně rozsáhlé. Pokud tyto dokumenty nepublikujeme, a to ani ve formě výseku, a vzniká tak obsahová mezera v chronologickém popisu případu, snažíme se na ně odkazovat v úvodním shrnutí každého jednotlivého případu.

První kauza se věnuje tématu vojenského protikomunistického odboje. V květnu 1949 se uskutečnilo soudní jednání s tzv. protistátní skupinou Pravda zvítězí, složenou z odpůrců komunistického režimu z řad vojáků. V čele souzené skupiny stál gen. Karel Kutlvašr, známý legionář a vojenský velitel Pražského povstání v roce 1945. Jeho kontakt s vůdci skupiny byl však zcela marginální, na samotné činnosti se prakticky nepodílel. Jedním ze tří lidí odsouzených k trestu smrti byl paradoxně i pplk. Josef Hruška, původně provokatér pracující pro 5. oddělení hlavního štábu Ministerstva národní obrany, který vytvoření odbojové skupiny, jejímž cílem měl být zvrat politického systému, částečně inicioval, kontroloval a současně ovlivňoval výběr nových členů tak, aby svou potenciální nebezpečností vyhovovali bezpečnostním orgánům (této snahy odstraňovat nebezpečné odpůrce je gen. Kutlvašr exemplárním příkladem). O stavu komunistického soudnictví, a to i v době tání ve druhé polovině 60. let, svědčí fakt, že právě Hruška byl rehabilitován jako první z celé skupiny již v roce 1966.

Další část knihy se zabývá průběhem velké soudní kauzy postihující průmysl těžby uranu v Jáchymově, tzv. akce Budování. Na jaře roku 1951 bylo za hospodářské delikty odsouzeno celkem 22 vedoucích činitelů a řadových zaměstnanců národního podniku Jáchymovské doly a firem provádějících stavební práce na zakázku tohoto důlního podniku. Podle výroku vyšetřovatelů i soudu měli hospodářsky a politicky škodit našemu státu a spojeneckému Sovětskému svazu a připravovat předání uranových dolů do rukou amerických „imperialistů“. Tuto činnost měli „záškodníci“ vyvíjet v letech 1946–1949. V čele obviněné skupiny stáli ing. B. Hegner a ing. J. Čmelák (ředitelé Jáchymovských dolů n. p.) a ing. A. Žalud s ing. S. Chmelou jako vedoucí stavebního

oddělení Jáchymovských dolů (později přejmenovaného na skupinu Budování). Proces skončil vynesením jednoho rozsudku smrti (změněno na doživotí) a mnoha rozsudky dlouholetého vězení. Kromě průběhu procesu a osudů vězňů představují důležitou složku pokusy komunistické spravedlnosti potrestat vyšetřovatele, kteří při výsleších používali nezákonné metody. Přes proklamovanou snahu vše napravit byl nakonec trestní postih viníků zcela nepostačující.

Následující proces je příkladem toho, jak komunisté postupovali proti nepoddajným soukromým zemědělcům. Vybraná kauza se odehrála v letech 1951–1952 na Znojemsku, jedné z tehdejších bašt soukromého zemědělství. Podrobně je dokumentován případ J. Vlčka a spol. Celkem 17 rolníků a 2 dělníci (všichni pocházející z Vlčkova okolí) bylo obviněno z toho, že záměrně sabotují činnost JZD, poškozují zemědělskou techniku a úmyslně škodí produkci zemědělství. Tento odpor k socialistické formě zemědělství měl být synchronizován a veden západními agenty. Z dokumentů však vyplývá, že se nejednalo o nic jiného než o provokační kampaň Státní bezpečnosti. Západním agentem, který měl rolníkům radit, byl totiž ve skutečnosti agent-provokatér StB J. Melkus. Publikací několika dokumentů chceme ukázat, že na Vlčkův proces bylo uměle navěšeno ještě několik „protistátních skupin“: Plichta a spol., Valenda a spol. Dohromady tak tvořily mohutnou kampaň řízenou Státní bezpečností, která změnila a často úplně zničila osudy mnoha desítek rodin, rozvrátila množství hospodářství a fungujících zemědělských firem.

Případ ThDr. Oto Mádra a spol. má demonstrovat vztah komunistické moci k církvi. Hlavním Mádrovým praktickým prohřeškem bylo, že i přes zákazy stále pokračoval v práci s katolickou mládeží, snažil se organizovat různé kroužky, čímž v očích úřadů křivil pohled mládeže na svět a prolamoval izolaci, do níž se komunisté permanentně snažili církve uvrhnout. Roku 1951 byla uměle zkonstruována skupina nepřátel státu, jejímiž členy kromě Mádra byli lidé z jeho blízkého okolí. Nejvýznamnějšími osobnostmi mezi nimi byly profesorka archeologie R. Vacková a generální představená Kongregace sester Karla Boromejského Ž. Langrová. Vzdělávací aktivity ve prospěch katolické mládeže jako základ obžaloby byly z trestního hlediska „podepřeny“ rozsáhlou protistátní vyzvědačskou a špionážní činností ve prospěch Vatikánu. Z celé kauzy se tak stal exemplární případ aktivit tzv. vatikánských agentů, veřejnost měla být přesvědčena o nebezpečí činnosti církve. Proces skončil vynesením a vykonáním dvou trestů smrti. Oto Mádr byl odsouzen k doživotnímu vězení, na svobodu byl propuštěn až v roce 1966.

Doufáme, že předkládaná třídílná řada splní svůj účel. Čtenářům je předložen soubor relevantního materiálu, z něhož si sami mohou utvořit obrázek o zločinnosti a nelidskosti režimu čtyřicet let ovládajícího a devastujícího československý stát. Představuje konkrétní příspěvek k utváření a kompletování mozaiky, která se snaží vytvořit dosud neúplný obraz naší nedávné minulosti.

Lukáš Babka

Kauza Kutlvašr a spol.

Úvod

Armádní generál Karel Kutlvašr (1895–1961)

„…jako důstojník byl jsem si vždy vědom svých stavovských povinností, což jsem ostatně prokázal účastí jak v prvním, tak v druhém odboji. […] *jsem si vědom toho, že svým jednáním jsem se provinil proti zájmům lidově demokratické republiky* […] *nemohl jsem souhlasiti s praktikami komunistické strany, které mi připomínaly odezvu totalitního německého režimu. To byly momenty, které rozhodly, že jsem se nepostavil proti plánovaným úmyslům převratu.“*

Z protokolu o výslechu gen. K. Kutlvašra, 18. prosince 1948

Jméno generála Karla Kutlvašra je nesmazatelně spojeno s klíčovými etapami československé státnosti: nejenže se zasloužil o vznik ČSR a podílel se na budování Čs. armády a obranyschopnosti země, ale rovněž se aktivně účastnil boje proti německé okupaci.

Karel Kutlvašr se narodil 27. ledna 1895 v Michalovicích u Německého Brodu jako šesté dítě manželů Josefa a Marie Kutlvašrových. Po smrti otce v roce 1899 ho vychovávala matka. Po ukončení obecné i měšťanské školy vystudoval obchodní školu v Německém Brodě a pak nastoupil u firmy Jenč v Humpolci. V dubnu 1913 odjel na „zkušenou“ do Kyjeva, kde pracoval ve firmě Vielwert a Dědina zabývající se výrobou hospodářských strojů.

Po vypuknutí 1. světové války se jako jeden z prvních čs. dobrovolníků přihlásil do České družiny, podrobil se vojenskému výcviku a byl nasazován jako rozvědčík do válečných akcí, v nichž bojoval za dosud neexistující stát s nejistými vyhlídkami na úspěch a s vědomím, že jakákoli chyba ho může stát život (při zajetí by jej čekala smrt). Kutlvašr tak stejně jako tisíce dalších čs. dobrovolníků přijal Masarykův program samostatného čs. státu. Jeho realizace v tehdejším revolucemi zmítaném Rusku ale nebyla jednoduchá. Složitá situace příslušníků čs. legií se nezlepšila ani po rozpadu Rakouska-Uherska a vzniku Československé republiky, neboť byli mezitím vtaženi do bojů s bolševiky. Do ČSR se Kutlvašr vrátil v únoru 1920 jako podplukovník a velitel 1. čs. střeleckého pluku Mistra Jana Husi, se zkušenostmi z bojů na východní frontě od Zborova přes magistrálu až po Vladivostok.

Kutlvašr se rozhodl pokračovat ve vojenské kariéře, což od něj mj. vyžadovalo doplnit si vojenské vzdělání na českých i francouzských školách. Po návratu do ČSR byl ustanoven velitelem všech ruských legionářů a současně velitelem levého břehu Vltavy. Od října 1920 působil jako velitel 1. pěšího pluku Mistra Jana Husi v Českých Budějovicích. Koncem roku 1923 byl jmenován velitelem 2. pěší brigády v Chomutově. V srpnu 1931 přešel do Pěchotního učiliště v Milovicích a v prosinci téhož roku se zde stal velitelem. Koncem října 1934 převzal tehdy již brigádní generál Kutlvašr velení 4. divize v Hradci Králové (na této pozici setrval až do roku 1939). V této funkci se podílel na budování čs. opevnění, která by čelila případné německé agresi. V dramatickém roce 1938 se Kutlvašr dvakrát ocitnul v první linii, když během květnové a zářijové mobilizace velel úseku od Náchoda po moravskou hranici. Svěřené úkoly plnil (i dle hodnocení nadřízených) pečlivě a zodpovědně, byl náročný k sobě i k ostatním.

Od listopadu 1939 byl zaměstnán jako rada vyšší správní služby v Masarykových domovech v Krči. Od začátku okupace se aktivně zapojil do protinacistického odboje v rámci organizace Obrana národa (z pověření generála Eliáše se měl v případě ústupu Němců účast-

nit obrany Prahy nebo připravit povstání, které by za příhodné situace rozvrátilo týl a napomohlo tak postupu spojenců).

Bylo proto logické, že se generál Kutlvašr stal v květnu 1945 vojenským velitelem Pražského povstání. Dne 8. května 1945 přijal kapitulaci německých branných sil a tato událost ovlivnila zbytek jeho života. Již krátce po skončení války totiž Sověti žádali, aby z vyšších funkcí odešli lidé, kteří „znevážili" hodnotu vítězství SSSR ve válce, a v této souvislosti padlo rovněž jméno Karla Kutlvašra.

Gen. Kutlvašr se mezitím vrátil do služeb čs. armády. Ještě v květnu 1945 byl jmenován prozatímním velitelem V. sboru v Brně. O jeho dalším osudu se jednalo v době, kdy byl v srpnu 1945 odeslán na dvouměsíční dovolenou, která se protáhla do začátku roku 1946. V únoru 1946 byl jmenován velitelem III. sboru v Plzni, v říjnu následujícího roku se stal zástupcem velitele 3. vojenské oblasti v Brně a byl povýšen na divizního generála. Krátce po únoru 1948 pro něj již ale nebylo v Čs. armádě místo.

Pozornost, kterou Kutlvašrovi věnovalo 5. oddělení Hlavního štábu Ministerstva národní obrany[1] v předúnorové době, se po jeho odchodu z armády zintenzivnila. Dne 18. prosince 1948 byl zatčen, protože se stal obětí provokatéra pplk. Josefa Hrušky, který na pokyn Reicinova oddělení vytvořil „odbojovou" skupinu Pravda zvítězí, jejímž cílem mělo být provedení protikomunistického puče.

Hlavní líčení s uměle vytvořenou Kutlvašrovou skupinou proběhlo před Státním soudem v Praze ve dnech 12.–16. května 1949. Dne 16. května 1949 vynesl soud tento rozsudek: gen. Kutlvašr byl uznán vinným zločinem velezrady (podle § 1 odst. 2 zákona č. 231/1948 Sb.) a odsouzen k trestu odnětí svobody na doživotí. Spolu s ním bylo odsouzeno dalších 12 lidí, z toho 3 k trestu smrti. Generál Kutlvašr prošel během více než jedenáctiletého vězení komunistickými věznicemi na Borech, na Mírově, v Opavě, v Ostravě a v Leopoldově.

V květnu 1960 byl amnestován. Vzhledem ke stanovenému důchodu (230,– Kčs) pak pracoval jako noční hlídač v Jízdárně Pražského hradu a posléze v Nuselském pivovaru.

Generál Karel Kutlvašr zemřel náhle ve věku 65 let dne 2. října 1961. Byl pochován na Olšanských hřbitovech v Praze.

Jelizaveta Kutlvašrová (jeho manželka, s níž se oženil v červenci 1920) se i po manželově smrti snažila očistit jeho jméno a vojenskou čest. Uspěla až v květnu 1968, kdy Městský soud v Praze zrušil původní rozsudek a zprostil Kutlvašra i další odsouzené obžaloby. Jako výraz uznání nové čs. demokracie lze chápat Kutlvašrovo povýšení do hodnosti armádního generála in memoriam a udělení Řádu M. R. Štefánika roku 1992.

Výběr dokumentů

Dokumenty, jimiž chceme poukázat na činnost justice v případu Kutlvašr a spol. a jež jsou publikovány níže, lze rozdělit do tří tematických celků. První z nich je zaměřen na soudní proces se skupinou, do jejíhož čela byl Kutlvašr postaven a který byl završen třemi tresty smrti. Četba těchto dokumentů (zajímavé je především zdůvodnění rozsudku Státního soudu ze 16. května 1949 či text zprávy o průběhu hlavního líčení vypracovaný 22. května 1949, tj. dokumenty č. 3 a 4) sama o sobě není příliš přínosná. Na významu nabývá až ve spojení s četbou dokumentů zařazených do další tematické skupiny, zaměřené na snahy o obnovu procesu a na následné líčení z května 1968, jež Kutlvašra a další lidi odsouzené původně spolu s ním definitivně osvobodilo. Text osvobozujícího rozsudku (dokument č. 13) je totiž

[1] 5. oddělení Hlavního štábu Ministerstva národní obrany plnilo v letech 1946–1950 funkci vojenské kontrarozvědky. Nástupce Hlavní správy obranného zpravodajství. V čele stál B. Reicin.

v příkrém rozporu se soudními spisy z padesátých let. Zatímco v rozsudku Státního soudu je Kutlvašr stavěn do pozice vojenského velitele, který měl dne 25. února 1949 koordinovat provedení rozsáhlého puče, v rozsudku Městského soudu v Praze ze 16. května 1968 (vycházejícího prakticky ze shodných materiálů jako Státní soud v roce 1949) se s naprostou samozřejmostí konstatuje, že Kutlvašr s tím, aby byl postaven do čela organizace, jež měla puč provést, nesouhlasil. Stejně jsou diametrálně přehodnocovány činy také dalších odsouzených. Vše toto odhaluje znění rozsudku Státního soudu i Nejvyššího soudu projednávajícího dne 23. května 1949 odvolání a potvrzujícího v plném znění rozhodnutí Státního soudu, stejně jako činnost těchto justičních institucí jako lživé, překroucené, neobjektivní a závislé na rozhodnutích jiných orgánů.

Zajímavou postavou v tomto případu je osoba agenta-provokatéra pplk. Josefa Hrušky, souzeného spolu s Kutlvašrem (třetí skupina dokumentů). Jeho případ a vývoj právních pohledů na jeho roli v celé kauze je možná nejpřínosnějším bodem této části publikace, neboť nejtransparentněji ukazuje manipulaci s právem a pochybný stav komunistického soudnictví. Hruška se v roce 1949 hájil proti obvinění ze spolupráce na činnosti protistátních odbojových skupin tím, že pracoval jako spolupracovník 5. odd. Hlavního štábu Ministerstva národní obrany a celou kampaň kolem snah o provedení puče v únoru 1949 kontroloval a vedl z podnětů nadřízených, jež o všem pravidelně informoval. Tomu soud v roce 1949 sice částečně věřil, nicméně aby se nesnížila věrohodnost protistátního konání dalších obviněných a nepodlomilo zdání nebezpečnosti celé skupiny, tvrdil, že většina Hruškovy činnosti byla tajná a vedená proti zájmům státu, že spoluprací s armádou jen kryl vlastní protistátní úmysly, a ve svém důsledku se tudíž jednalo o zrádce. Hruška byl odsouzen k trestu smrti a dne 24. května 1949 popraven.

Na základě stížnosti, kterou podal Hruškův syn Alois, byla v roce 1965 doporučena obnova řízení (dokument č. 7). Dne 17. prosince 1965 Městský soud v Praze zrušil rozsudek Státního soudu v Praze ze 16. května 1949 týkající se Hrušky a povolil obnovu řízení.[2] V tomto obnoveném řízení byl Hruška dne 4. dubna 1966 plně osvobozen. V rozsudku se konstatuje, že Hruška svědomitě plnil povinnosti a pečlivě informoval o své činnosti ve strukturách protistátních skupin usilujících o zvrat poměrů v zemi. O nekalých a protirežimních úmyslech dalších odsouzených v procesu s Kutlvašrem a spol. soud ani v nejmenším nepochyboval a konstatoval: „Obžalovaného Josefa Hrušku totiž nelze považovat ani za tzv. provokatéra, který by jiné osoby nabádal ke spáchání trest. činnosti […]. Jednotliví spoluobžalovaní Josefa Hrušky také sami iniciativně řídili a organizovali protistátní činnost.“[3]

Nekonzistentnost soudních výroků v případu Hrušky, zmanipulované a nadále nesvobodné postavení soudů v období komunismu, nicméně i jistý posun k lepšímu ukazují rozsudky, jimiž byla očištěna jména dalších odsouzených v Kutlvašrově procesu. Dne 16. května 1968 rozhodl Městský soud v Praze (předseda senátu JUDr. A. Sviták) o nevině K. Kutlvašra, E. Novotného, J. Nedbálka, L. Strejce a J. Slaniny. Ve zdůvodnění rozsudku soud uznal za zcela samozřejmé, že Hruška stál v pozadí celé činnosti a neustále povzbuzoval poškozené k další protistátní činnosti. Oproti předchozímu rozsudku, kde byl Hruška označen jen za toho, kdo kontroloval a sledoval protistátní činnost, „bylo při nynějším hlavním líčení prokázáno [ač soud disponoval prakticky stále stejnými dokumenty], že Hruška vyprovokoval činnost obžalovaných Karla Kutlvašra […], Ervína Novotného, Ladislava Strejce a Josefa Slaniny.“[4] V podobném duchu se nesly i další osvobozující rozsudky. Dne 20. prosince 1968 byli rozsud-

[2] Usnesení Městského soudu v Praze ze 17. 12. 1965. SÚA, f. Generální prokuratura, sp. zn. T 6/49.

[3] Rozsudek Městského soudu v Praze ze 4. 4. 1966. SÚA, f. Generální prokuratura, sp. zn. T 6/49. Text znění rozsudku publikován jako dokument č. 11 v této části publikace.

[4] Rozsudek Městského soudu v Praze ze 16. 5. 1968. SÚA, f. Generální prokuratura, sp. zn. T 6/49. Text znění rozsudku publikován jako dokument č. 13 této části publikace.

kem Městského soudu v Praze (v čele senátu stál opět dr. Sviták) zproštěni viny K. Bacílek ml., Z. Loch a J. Demeter. Podobně se o Hruškově činnosti vyjadřoval i rozsudek stejného soudu z 29. října 1969, který projednával v obnoveném řízení záležitost B. Kovaříčka a M. Gregara. Tito dva nicméně byli uznáni vinnými za trestné činy podle jiných paragrafů.[5]

Jedním z hlavních motivů výběru publikovaných dokumentů bylo umožnit, aby čtenáři mohli porovnat znění jednotlivých rozsudků, z nichž je zřetelná proměna postoje soudu v průběhu let, ač měl k dispozici stále stejné výchozí materiály.

Jan Kalous, Lukáš Babka

[5] Rozsudek Městského soudu v Praze z 29. 10. 1969. SÚA, f. Generální prokuratura, sp. zn. T 6/49.

DOKUMENT č. 1
Obžaloba Státní prokuratury K. Kutlvašra a spol. ze 7. února 1949

AMV, a. č. V 5604 MV, I. díl, l. 125–134.
Poznámky vypracoval: L. Babka.

Státní prokuratura v Praze Pst I 63/49-3

[Razítko: „VAZBA“]

Státnímu soudu
(p. předsedovi senátu)
v P r a z e

OBŽALOBA

Státní prokuratura v Praze žaluje na:

1) gen. v. v. Karla K u t l v a š r a ,[1]
nar. [...] 1895 v Michalovicích, o. Havl. Brod, do Prahy přísl., ženat, české národnosti, bytem Praha XIX [...],

2) pplk. v. v. Josefa H r u š k u ,[2]
nar. [...] 1883 v Praze, tamtéž přísl., ženat, české národnosti, bytem Praha II [...],

3) škpt. v. v. Ervína N o v o t n é h o ,[3]
nar. [...] 1913 v Mor. Ostravě, tamtéž přísl., ženat, české národnosti, bytem Praha XII [...],

4) pplk. v. v. Jaroslava N e d b á l k a ,
nar. [...] 1898, Napajedla, o. Uh. Hradiště, tamtéž přísl., ženat, české národnosti, bytem Praha XIX [...],

5) Karla B a c í l k a ,
nar. [...] 1920 ve Zdicích, o. Hořovice, tamtéž přísl., svob., české národnosti, posluchače práv. fakulty, bytem Praha II [...],

6) ing. Ladislava S t r e j c e ,
nar. [...] 1922 v Praze, tamtéž přísl., svob., české národnosti, studujícího ing., bytem Praha II [...],

7) Josefa S l a n i n u ,
nar. [...] 1921 v Žiželicích, o. Nový Bydžov, tamtéž přísl., svob., české národnosti, učitele zákl. odbor. školy, bytem Semily I [...],

8) Jana M o r a v u ,
nar. [...] 1925 v Pacově, o. Pelhřimov, do Běchovic, o. Říčany, přísl., studujícího, svob., české národnosti, bytem Praha I [...],

---

[1] U všech obžalovaných je vpravo za jménem a příjmením razítkem tiskací „E“ a rukou připsáno „P“. Za jménem K. Kutlvašra rukou připsáno „u spisu“.

[2] Za jménem J. Hrušky rukou připsáno „u předchozího spisu“.

[3] Za pořadovým číslem u E. Novotného, J. Nedbálka, L. Strejce, J. Slaniny, J. Moravy a J. Straširybkové je rukou připsáno „Z“. U Z. Locha a B. Kovaříčka je rukou připsáno „Z“ mezi jménem a příjmením, u M. Gregara rukou připsáno „Z“ za příjmením, u J. Hrušky a J. Demetera chybí.

9) Zdeňka L o c h a ,
nar. [...] 1919 v Praze, tamtéž přísl., svob., české národnosti, pekař.[ského] mistra, bytem Praha XI [...],

10) Josefu S t r a š i r y b k o v o u ,
roz. Hofmanovou, nar. [...] 1901 v Domažlicích, do Prahy přísl., provd., české národnosti, v domácnosti, bytem Praha XI [...],

11) Borise K o v a ř í č k a ,
nar. [...] 1927 v Praze, tamtéž přísl., svob., české národnosti, posluchače práv. fakulty, bytem Praha II [...],

12) Josefa D e m e t e r a ,
nar. [...] 1911 v Jasenie, o. Brezno n. Hron., tamtéž přísl., svob., slovenské národnosti, úředníka, bytem Praha XII [...],

13) Miroslava G r e g a r a ,
nar. [...] 1928 v Praze, do Polné, o. Havl. Brod, přísl., svob., české národnosti, studujícího lékař.[ské] fakulty, bytem Praha XIV [...],

t. č. všichni v řádné vazbě vyšetřovací,
že
I. v době od konce února do druhé poloviny prosince 1948 v Praze, na jiných místech ČSR a v Bavorsku se spolčili vzájemně i s jinými osobami a vešli v přímý styk s cizí mocí a cizími činiteli za tím účelem, aby zničili samostatnost a ústavní jednotnost republiky, odtrhli od republiky část jejího území, zničili lidově demokratické zřízení a společenskou a hospodářskou soustavu republiky, zaručené ústavou, násilím znemožnili ústavní činnost prezidenta republiky, zákonodárného sboru a vlády, a za těmito účely byly sbírány a organizovány pomocné síly a hromaděny zbraně a střelivo, přičemž čin byl spáchán za zvláště přitěžujících okolností;

II. v téže době tamtéž se spolčili vzájemně i s jinými osobami a vešli v přímý i nepřímý styk s cizí mocí a cizími činiteli za účelem vyzvídání státního tajemství v úmyslu vyzradit je cizí moci a státní tajemství cizí moci přímo i nepřímo skutečně vyzradili, přičemž se dopustili takového činu jako členové organizace, jejímž účelem je vyzvídati státní tajemství, po delší dobu, ve značném rozsahu, způsobem zvlášť nebezpečným a za jiných zvláště přitěžujících okolností a u obv. 1) – 4) povinnost uchovávati státní tajemství byla výslovně uložena,

čímž spáchali
ad I) zločin velezrady podle § 1: 2, 3 zák. čís. 231/48 Sb.,[4]
II) zločin vyzvědačství podle § 5: 1, 2, zák. čís. 231/48 Sb.

a buďtež za to potrestáni
všichni podle § 1: 3 a §§ 48, 52 zák. čís. 231/48 Sb.

Navrhuje se:
1) konati hlavní přelíčení před Státním soudem v Praze,
2) k němu obviněné předvésti z vazby,
3) předvolati 2 znalce, a to jednoho ze zprav. oboru vojenského a jednoho z oboru civilní bezpečnosti,
4) předvolati svědky Karla Bacílka st., č. l. 411; Pavla Žaluda, č. l. 429; Albína Karla Hejného, č. l. 436; Lubomíra Žaloudka, č. l. 473; Miloslava Malečka, č. l. 480; Rudolfa Hušáka, č. l. 499; Zdenka Krafta, č. l. 507; Františka Rozhoně, č. l. 510; Františka Kubáta, č. l. 520;

[4] Míněn § 1 odst. 2, odst. 3 zák. č. 231/1948 Sb. ze dne 6. října 1948 na ochranu lidově demokratické republiky. Podobně značeno i dále.

JUDr. Jaroslava Havelku, č. l. 533; Miroslava Tichého, č. l. 537; Jaroslava Slavíka, č. l. 549; Karla Procházku, č. l. 554; Jindřicha Bouchvala, č. l. 563; Jaroslava Bouchvala, č. l. 570; Vojtěcha Paucha, č. l. 574; Josefa Rajchla, č. l. 579; Alenu Bílou, č. l. 599; Vladimíra Hájka, č. l. 611; Přemysla Hartmana, č. l. 626; Blanku Broučkovou, č. l. 631; Jiřinu Hrazdilovou, č. l. 643; Jiřího Boneka, č. l. 650; Libuši Kovařovicovou, č. l. 653; Vladimíru Jílkovou, č. l. 660; div. gen. v. v. Františka Slunečka, č. l. 67 [poslední číslovka nečitelná]; Františka Procházku, č. l. 678; div. gen. v. v. Františka Hrabčíka, č. l. 68 [poslední číslovka nečitelná]; mjr. Jaromíra Nechanského, č. l. 721; Annu Toufarovou, č. l. 725; Jiřího Křivánka, č. l. 729; pplk. Emila Maiwalda, č. l. 746; pplk. Jaroslava [v orig. Jaromíra] Picku; škpt. Františka Brejchu; voj. akad. Václava Hoyera; voj. asp. Josefa Brkla a voj. náhr. zál. Františka Hlinovského,

5) čísti poř. č. 2, č. l. 5–7, 8 (v tajné části hl. přelíčení); č. l. 62; 63; 64 s příl. 4, 5, 6; 65 s příl. 3; 66 s příl. 2; 67 s příl. 7; 68 s příl. 8; 69; 70 s příl. 9, poř. č. 4, č. l. 72–75; poř. č. 15, č. l. 135, 1–8; poř. č. 17, č. l. 136, č. 29 a č. l. 745, 1–2,
6) předložiti věci doličné.

Důvody

Po osvobození ČSR v roce 1945 československá reakce, panská třída velkostatkářů a průmyslníků projevila na oko souhlas s Košickým vládním programem a vstoupila do různých politických stran Národní fronty. Tato reakce v rámci NF plánovitě připravovala restauraci kapitalistického a protilidového vykořisťovatelského režimu. V letech 1946–1947 organizovala hospodářský rozvrat, prováděla sabotáž hospodářských prací a ochromovala činnost vládních, parlamentních a lidových orgánů. Začátkem roku 1948 stupňovala svou sabotáž a brzdění činnosti vládních orgánů v úmyslu vyvolat hlubokou vnitřní vládní krizi a ve vhodném okamžiku nastolit reakční úřednickou vládu, která by odvrátila ČSR definitivně od cesty k socialismu. Koncem února 1948 reakční ministři svou demisí ve vládě dali signál k rozpoutání kontrarevolučního puče. V kritické době však vystoupil veškerý československý pracující lid svorně a jednotně, aby ubránil své revoluční vymoženosti a samostatnost republiky. Čs. lid v únoru 1948 cestou parlamentní demokracie a ústavou zaručených práv zákonitými prostředky rozrazil semknuté řady čs. reakce a zabezpečil nezávislost ČSR a její mírný vývoj k socialistickému zítřku. Tímto rázným a vlasteneckým vystoupením čs. lidu nebyla však reakce v ČSR definitivně likvidována, její semknuté řady byly rozpolceny a bylo jí znemožněno otevřeně vystupovat proti stávajícímu vnitřnímu zřízení. Proto po své únorové porážce se stala opatrnější. Pro svou práci si zvolila rafinovanou, konspirativní metodu a pokračovala takto ve své práci. Za podpory svých zahraničních republice nepřátelských živlů budovala podzemní organizace, rozšiřovala ilegální letáky, organizovala hospodářskou sabotáž, průmyslovou a vojenskou špionáž, politický rozvrat pomocí vylhané šeptané propagandy a v neposlední řadě i přípravy a provádění teroristických akcí.

Obvinění nedlouho po porážce reakce v únoru 1948 začali s jinými osobami budovat ilegální organizaci, jejímž cílem bylo stmelit a sjednotit všechno anebo alespoň větší část ilegálního reakčního podzemí v ČSR a ve spojení se zrádcovskou čs. emigrací v zahraničí a za podpory amerických okupačních vojenských orgánů v Německu, zejména pak zpravodajských, povalením lidově demokratického státního zřízení v ČSR odčinit porážku reakce z února 1948. Čs. reakce prostřednictvím této ilegální organizace si zvolila „jubilejní“ datum, noc ze dne 24. na 25. II. 1949, kdy reakční puč měl být úspěšně proveden. Avšak dík bdělosti a ostražitosti čs. bezpečnostních orgánů, chránících lidově demokratický režim v ČSR, nemohl ani tento druhý připravený pokus čs. reakce o rozvrat lidově demokratického zřízení a odvrácení cesty k socialismu dosíci jakéhokoliv úspěchu.

Velezrádná organizace vedená obviněnými se vyznačovala některými charakteristickými zjevy. Jsou to: vlastnosti vedoucích osob, protidemokratické a protilidové cíle, kterých mělo býti dosaženo, teroristické a násilnické metody, jichž mělo býti použito, styky se zrádcovskou čs. emigrací na Západě, spolupráce s vojenskými a zpravodajskými orgány americké armády v Německu a konečně jejich poměr k Němcům.

Organizace byla vedena vojenskými osobami, které skutečně ručily za odborné provádění přípravy, organizaci a plánované provedení puče. Vedoucí osobnosti vojenské však také měly všechny politické předpoklady. Gen. Kutlvašr měl velikou popularitu mezi reakčními kruhy v ČSR i v zahraničí, ježto Pražské povstání v květnu 1945 zaměřil v duchu bezkompromisního protifašistického boje proti Němcům a v duchu již tehdy v Praze dobře známého Košického vládního programu. Kutlvašr jako velitel Pražského povstání se snažil usměrnit spontánní protifašistické povstání v Praze tak, aby podíl Rudé armády na osvobození Prahy v ČSR se jevil co nejmenší. A jak vyplývá z výpovědi obviněného gen. Kutlvašra a svědků, bylo Pražské povstání v roce 1945 spontánní, široce založenou lidovou akcí, kterému se Kutlvašr vnutil jako velitel. A jako samozvaný velitel povstání v době, kdy RA prováděla svůj jedinečný tankový nápor od Berlína ku Praze, vyjednával s Wehrmachtem, gestapem a SD, jimž dovolil ozbrojený ústup směrem na Západ k americké armádě, dále vyjednával s vlasovci, zrádci to všeho Slovanstva, kteří v řadách německé armády po celou dobu války bojovali proti RA, terorizovali a vraždili slovanské místní obyvatelstvo Němci okupovaných území, kteří v květnu 1945 ze strachu před spravedlivým trestem RA vnucováním pomoci pražským povstalcům si chtěli získat alespoň nějaké skromné alibi pro zmírnění hněvu RA. A tyto skutečnosti sloužily gen. Kutlvašrovi jako politická a morální legitimace před čs. reakcí doma i v zahraničí, před západními imperialisty a konečně i před Němci, jimž umožnil svobodný odchod k americkým jednotkám, k vedení štábu ilegálních podzemních organizací, jejichž cílem bylo povalit stávající režim v ČSR. Kutlvašr byl pro svůj reakční a krajně protisocialistický postoj po únoru 1948 z čs. armády odstraněn. Není proto divu, že byl ochoten z pomsty vésti krvavý puč proti vlastnímu národu a lidu, který si přeje pokroku a socialismu.

Stejného charakteru jsou též vlastnosti pplk. Hrušky, který si k protistátní a vyzvědačské činnosti získal vysokou kvalifikaci jako aktivní spolupracovník tzv. Krajinovy vyzvědačské kanceláře, zřízené v ústředním sekretariátu nár. soc. strany v Praze. Jako takový opatřoval a dodával této kanceláři během února 1948 zprávy o branné kapacitě ČSR, zejména o početních stavech a výzbroji závodních milicí pražských závodů, důležitých pro obranu republiky. Zúčastnil se aktivně příprav únorového puče čs. reakce v roce 1948.

Ustavená ilegální organizace, jejíž štáb tvořili obvinění, chtěla v noci z 24. na 25. II. 1949 odstranit ústavní činitele, prezidenta, vládu, parlament a lidové orgány, tyto likvidovat a cestou neústavní dosadit na místo prezidenta ČSR zrádce slovenského lidu dr. Lettricha, plánovala rozpuštění parlamentu, na místo tohoto zřízení Státní rady v čele se zrádcem Peroutkou, rozpuštění vlády a nastolení nové vlády v čele se zrádcem dr. Hřebíkem. Tato vláda se měla skládat z úředníků a odborníků. Nutno poznamenat, že zřízení takovéto úřednické vlády bylo v plánu čs. reakčního puče v únoru 1948. Takto pořízená úřednická vláda měla tedy odstranit všechny revoluční vymoženosti z května 1945 a všechna práva čs. pracujícího lidu, zaručená platnými zákony na poli sociálním, hospodářském, politickém a kulturním.

Takto plánovaný puč měl býti proveden násilně, pomocí teroristických úderek, samozřejmě ozbrojených, o čemž svědčí veliké množství zabavených zbraní, střeliva a třaskavin a také vypracovaný plán na zmocnění se zbraní v některých kasárnách. Exponovaní státníci, ústavní činitelé, vysocí funkcionáři politických stran a vyšší důstojníci měli být zajištěni tzv. bezpečnostními a pořádkovými orgány pučistů. Puč měl být proveden ve třech etapách. V období první etapy mělo být násilně obsazeno pučisty 18 nejdůležitějších vládních objektů,

zejména Hlavní štáb, Min. vnitra, rozhlasová stanice a budovy, ústřední sekretariáty politických stran, poštovní úřady, redakce denních listů atd.

Štáb pučistů byl ve styku se zrádcovskou čs. emigrací na Západě, zejména s dr. Lettrichem, dr. Hřebíkem, F. Peroutkou, dr. Krajinou, B. Vilímem [v orig. Vilímkem] a dr. Ducháčkem. Se jmenovanými zrádci udržovali obvinění korespondenční styk a podřídili „politickou linii“ své vlastizrádné pučistické činnosti „politické linii“ těchto dobrodruhů. A právě toto podřízení odhaluje pravé úmysly chystaného puče, poněvadž čs. reakce prostřednictvím obviněných pučistů dává zřetelně najevo, že souhlasí s návratem Němců do ČSR, vyslovuje se pro opětné rozbití ČSR, neboť shora uvedení uprchličtí představitelé čs. reakce vyjednávají s Jakschem a sudetskými Němci a slibují nejen spolupráci proti své vlasti, ale i návrat odsunutých Němců do našeho pohraničí se všemi důsledky každému jasnými. Zrádcovská čs. emigrace na Západě prohlásila za „neplatné“ nejenom všechny pokrokové zákony ČSR po roce 1945, ale i naše spojenecké smlouvy se Sovětským svazem a se státy s lidově demokratickým zřízením.

Ilegální pučistická organizace, jejíž vedoucími byli obvinění, udržovala těsné styky s americkou okupační armádou v Německu, od níž dostávala nejenom politickou, ale i materiální podporu a konečně i instrukce pro svou velezrádnou činnost. Jako kompensandum [kompenzaci] za tuto podporu dodávala výzvědným orgánům americkým CIC zprávy o důležitých vojenských tajemstvích ČSR. Z toho je patrno, že obvinění ve své slepé nenávisti k lidově demokratickému uspořádání státoprávních poměrů byli ochotni všemi silami zrazovat svou vlast a v zájmu dosažení svých úzce egoistických třídních cílů spojit se s výzvědnými orgány cizí moci, o níž jim bylo známo, že se zřekla oné demokratické a protifašistické a protiagresivní politiky vůči Německu, která byla ujednána na konferenci států protihitlerovské koalice v Jaltě a Postupimi, která dnes poskytuje účinnou pomoc Německu při rekonstrukci jeho válečné kapacity a která svými imperialistickými kruhy se snaží připravit rozpoutání nové světové války. I zde odhalila čs. reakce svou pravou tvář v tom smyslu, že pouze naděje na novou válku jí dává možnost splnění tužeb na restauraci své hospodářské a politické moci v ČSR a na dosažení svých osobních prospěchářských cílů.

***

Obvinění plně doznávají zažalovaný skutkový děj, jsou však také usvědčováni vzájemnými výpověďmi, jakož i výpověďmi svědků.

Z výsledku přípravného vyšetřování se podává tento děj:

V dubnu 1948 v Praze pojal pplk. Hruška plán stmelit v ČSR všechny anebo pokud možno nejvíce ilegálních protistátních skupin v jeden celek a po náležité organizační, personální a technické přípravě provést převrat s konečným cílem povalit lidově demokratické zřízení a nastolit režim protilidový, kapitalistický. Obviněnému Hruškovi se plně podařilo spojit v Praze organizačně ilegální skupiny Pravda zvítězí a Šeřík, jakož i napojit na tyto ilegální skupinu Lípa, vedenou ing. Žemlou v Pardubicích. Hruškovi se podařilo nalézti vhodnou osobu pro funkci vedoucího této rozvětvené ilegální organizace, a sice v gen. K. Kutlvašrovi, jehož popularita a autorita, která v reakčních podzemních kruzích byla veliká, dopomohla vytvořit organicky pevně a odborně vybudované ilegální středisko tvořící štáb plánovaného puče. Postupem času tento štáb, jehož faktickým náčelníkem byl obviněný Hruška, nashromáždil větší množství technických prostředků, nezbytně nutných k vyvíjení plánované činnosti a k provedení puče. Bezpečnostní orgánové při likvidaci této organizace zabavily tyto technické prostředky: 6 vysílacích stanic, řadu náhradních součástek k těmto, 1 rozmnožovací přístroj, 7 těžkých kulometů, 3 samopaly, 2 pušky, 1 granátomet, 19 pistolí, 11 granátů, přes 3000 kusů nábojů do pušek, asi 800 kusů nábojů do pistolí, různé výbušniny a zápalné šňůry.

O tom, že tato organizace byla poměrně dobře vybavena, svědčí okolnost, že vydávala ilegální časopis V nový život.

Obviněný Hruška za účelem realizování svých plánů se v dubnu 1948 v Praze spojil s Karlem Bacílkem, jenž ho napojil na Borise Kovaříčka, který vedl ilegální skupinu Šeřík. Pomocí této skupiny pak sbíral obv. Hruška zprávy, které potřeboval k plnění plánů. Hruška se dohodl s Bacílkem a Kovaříčkem, později také postupně s ostatními obviněnými, že organizace bude sbírat zprávy tvořící státní tajemství, jichž bude použito jednak k zajištění bezpečného provedení pučistických plánů, jednak k informování vedoucích osobností čs. zrádcovské emigrace v zahraničí. Později však se jmenovaní dohodli, že tyto zprávy budou dodávány americkým výzvědným orgánům CIC jako kompensandum [kompenzaci] za poskytnutou pomoc. Zprávy se měly týkat čs. života hospodářského, politického, jakož i oboru vojenského. Za účelem rychlého a plynulého odesílání těchto zpráv do zahraničí si pořídili obvinění vysílací stanici; k odesílání takových zpráv do zahraničí radiotelegraficky potom skutečně došlo. Vysíláním těchto zpráv byl pověřen obviněný Ladislav Strejc, který poprvé vysílal v červenci 1948 v Praze z bytu obv. Bacílka zprávy v otevřené řeči dr. Drábkovi do Paříže. Vzhledem k technickým znalostem, jimiž disponoval Strejc, sestavil tento šifrový klíč, který byl zahraničním činitelům doručen kurýrem organizace, kapitánem Ladislavem Vítkem.

Ilegální organizace navázala styk se zahraničními činiteli ihned po svém vzniku. Tak obv. Bacílek odeslal po jednom cizím státním příslušníku, Italovi, dopis dr. Krajinovi, ve kterém mu podával zprávy o možnostech ilegální práce v ČSR a o činnosti organizace Pravda zvítězí.

Krátce po ustavení ilegálního střediska byl pro toto získán Bacílkem obviněný Jan Morava, který vedl ilegální skupinu mládeže, příslušníků to lidové strany. Obv. Morava po svém napojení na organizaci vyvíjel i činnost výzvědnou, neboť jinak se zabýval získáváním dalších spolupracovníků. Morava získal na rozkaz pplk. Hrušky údaje o jistých důležitých objektech v prostoru Praha, zejména o rozložení objektů patřících SNB a telefonním provozovnám. Získal a Hruškovi předal zprávu o místě uložení zbraní jedné jednotky závodní milice v Praze. Obv. Morava plnil Hruškou jemu dané úkoly velmi svědomitě, o čemž svědčí velké množství osob, které získal pro organizaci, a zejména okolnost, že jednoho získaného ilegálního spolupracovníka dokonce pověřil přípravou plakátu pro případ puče s textem vyhlášky o stanném právu a o zabrání zbraní závodních milicí. Morava vyzbrojoval zčásti členy organizace, ostatní poučoval, jak ve vhodné chvíli budou vyzbrojeni. Vzal na sebe úkol při plánovaném převratu zmocnit se a obsadit se svými spolupracovníky Čs. rozhlas, telefonní ústředny a radnici v Praze.

Nejbližším spolupracovníkem Moravových [sic] byl jím získaný obviněný Zdeněk Loch. Loch postupně napojoval na organizaci nové a nové ilegální pracovníky. Loch také věnoval organizaci i finanční prostředky.

Obviněnému Hruškovi pomocí Karla Hejného, Miroslava Malečka a Lubomíra Žaloudka se podařilo nalézti spojení se silnou skupinou v Pardubicích vedenou ing. Žemlou v intencích pražského ústředí. O záškodnosti této skupiny svědčí okolnost, že při její likvidaci orgány StB bylo zabaveno: 2 samopaly, 1 karabina, 2 ruční granáty, 3 1/2 kg střelného prachu, zápalná šňůra, 2 tyčinky nitroglycerinového prachu, asi 1000 kusů různých nábojů, 3 vysílačky a jiné věci.

V programu činnosti této skupiny byly proponovány též teroristické akce vyhození do vzduchu rafinerie nafty a minerálních olejů Ramo v Pardubicích a továrny na výbušniny Explosia v Semtíně.

Bacílek a Kovaříček získali pro organizaci Slováka, obviněného Josefa Demetera, který byl pověřen získáváním zpráv ze života hospodářského. Obviněný Demeter věnoval na cíle a účely organizace částku 400 anglických liber, které prostřednictvím obv. Bacílka měly být směněny za americké dolary nebo čsl. peníze. Těchto 400 angl. liber Bacílek převezl ilegálně do americké

zóny v Německu, kde je za účelem směny předal orgánu CIC. Dříve však, než mohla být tato směna provedena, byl obv. Bacílek zatčen, takže si již nemohl od orgánu CIC pro něho připravené hodnoty při své následující návštěvě u orgána CIC, jak bylo s tímto dohodnuto, převézti.

O tom, že ilegální organizace se svědomitě snažila své záměry koordinovat se zájmy americké okupační armády, zejména výzvědných jejích orgánů CIC v Německu, svědčí pečlivost obv. Hrušky a vůbec celé organizace o nepřetržitém udržování těsného styku s nimi. Proto organizace vyslala za účelem předávání důležitých zpráv Schnebergera a Toufara. Později vyslala nejenom za účelem předávání zpráv tvořících státní tajemství, ale za účelem obdržení instrukcí od amerických orgánů CIC kpt. Vítka a Frankeovou do Bavorska. Vítek měl za úkol předat jednak orgánům CIC, jednak představitelům čs. zahraniční emigrace šifrovací kód a vlnovou délku za účelem udržování pravidelného radiového spojení organizace se zahraničím, informovat tyto, zejména dr. Krajinu, o činnosti organizace, jakož i přijmout od těchto instrukce pro další činnost organizace. Úkolem Frankeové, která znala z USA gen. Claye, s nímž podle výpovědi Hrušky měla intimní styky, bylo zařídit technické předpoklady pro udržování stálé písemné korespondence organizace s čsl. uprchlíky v zahraničí a konečně informovat americké velení v Bavorsku o organizaci a získat od tohoto pro ni 40 vysílacích stanic. Frankeovou před ilegálním obchodem do Bavorska instruoval osobně obviněný Hruška, který sledoval udržení spojení s cizí mocí vůči čsl. lidově demokratickému zřízení nepřátelsky zaujatou, za tím účelem, aby organizaci v její zločinné činnosti v ČSR podporovala.

Ilegální organizace, jak bylo shora uvedeno, se nemohla obejíti bez styků s americkými orgány a s čsl. uprchlíky, proto musela míti spolupracovníky, kteří znajíce cíle a úkoly organizace opatřovali ilegální převody přes čsl. státní hranice. Šlo také o osoby, které musely z různých osobních důvodů opustiti území ČSR, ježto jim hrozilo nebezpečí dopadení ze strany čs. bezpečnostních orgánů. Organizace se tedy starala o kurýrní styk, jakož i o odsun těchto kriminálně závadných osob. Organizace si v tomto směru zajistila spolupráci obviněné Marie Straširybkové a prap. SNB Vandase, kteří spolu organizovali všechny ilegální převody z ČSR do Bavorska. Vandas také z příkazu obv. Hrušky zařizoval pravidelnou dodávku zpráv do zahraničí. Vandas udržoval styk s CIC, od které přinesl vzkaz, že pro zamýšlenou zločinnou činnost přislibují pomoc a dodání vysílaček. Vandas také dojednal s představiteli CIC schůzku s některým [sic] z vedoucích osob organizace, ovšem na území Bavorska. Této schůzky se měl zúčastnit původně s Vandasem obv. Hruška, který se však nemohl uvolnit. Z příkazu obv. Hrušky se schůzky zúčastnil s Vandasem obv. Bacílek, jehož ilegálně dne 7. 12. 1948 převedl přes hranice do Bavorska Vandas. Schůzky se zúčastnili pracovníci CIC a Vandas s Bacílkem. Bacílek podal pracovníkům CIC referát o přípravách a tlumočil vzkaz organizace, že by se tato v podrobnostech provedení puče podřídila přání americké okupační armády a že by bylo vhodné, kdyby současně s pučem provedla americká okupační armáda koordinovanou akci. V dalším pak prosil obv. Bacílek o 50 kusů vysílacích stanic a potřebných zbraní k puči. Pracovníci CIC přislíbili Bacílkovi, že tuto prosbu přednesou svým nadřízeným orgánům a o konečném rozhodnutí vyrozumí organizaci v nejkratší době. Podle výpovědi obviněného Bacílka jeden z pracovníků CIC sdělil, že by americká okupační armáda mohla v kritické době puče posilnit řady pučistů parašutisty z řad čs. uprchlíků. Při této schůzce bylo jednáno rovněž o koordinované akci americké okupační armády, jíž by byl výsledek puče v ČSR i ze zahraničí podporován. Američtí představitelé potvrdili Bacílkovi, že Frankeová, spojka organizace, se nalézá ve Frankfurtě u gen. Claye a má styky s velitelem amerických jednotek v Německu Bradleyem [v orig. Bradlayem]. Při této schůzce Bacílek dojednal, že organizace bude vysílat zprávy pro CIC denně na určitých vlnách v přesně stanovené době. Při téže příležitosti předal obv. Bacílek přítomným představitelům CIC písemné zprávy o různých státních tajemstvích, plán chystaného puče na noc z 24. na 25. II. 1949, šif-

rovací klíč pro radiotelegrafické spojení, mapy čs. pohraničního pásma, čs.-německého a konečně 400 angl. liber, které měli představitelé CIC směniti za dolary nebo Kčs.

Bacílek po svém návratu do ČSR podal Hruškovi zevrubnou zprávu o jednání s představiteli CIC.

Tato ilegální organizace se rozhodla založiti si pro své záměry též ilegální časopis. Proto byl vyhledán obviněný Josef Slanina ze Semil, který byl náležitě poučen Hruškou o cílech a práci organizace, byl pověřen redakční a administrační stránkou vydávání časopisu V nový život. Organizace dodávala do Semil Slaninovi koncepty článků a potřebné množství čistého papíru. Slanina takto vyhotovoval na cyklostylu dohromady dvě čísla tohoto časopisu, v obou případech asi o 1000 kusech. Obsah časopisu popularizoval „politickou linii" organizace. Slanina zařizoval odesílání nákladu časopisu do ústředí do Prahy, kde se prováděla distribuce a kolportáž.

Postupným růstem organizace se rozhodl obv. Hruška organizačně podchytit jednotlivé pracovní úseky tím, že rozdělil celou organizaci na jednotlivé sekce, a sice na tyto: sekce vojenská pod vedením Hruškovým, sekce zpravodajská pod vedením Kovaříčkovým, sekce propagační a politická pod vedením rovněž Hruškovým, sekce zásobovací, sekce hospodářská, které měl vésti Karel Bacílek starší, sekce technická pod vedením obv. Strejce.

Zpravodajská sekce se dělila na záložní a výkonnou. Politická sekce organizace byla rozdělena na vnitřní a zahraniční, přičemž vnitřní politická sekce se dělila na oddělení pro ideologii, tisk, otázky politických stran a otázky úřadů. Politická sekce měla za úkol styk s cizími mocnostmi a propagandu v zahraničí. Taktéž sekce zpravodajská byla rozdělena na zpravodajství obranné a útočné, které mělo opět 3 pododdělení: vojenské, hospodářské a politické. Obviněný Kovaříček, jenž byl vedoucím zpravodajské sekce, obdržel pro činnost sekce přesné pokyny od Hrušky. Kovaříček pak podle obdržených instrukcí prostřednictvím skupiny Šeřík sbíral různé zprávy, jež byly soustřeďovány u Hrušky, který je pak posílal do zahraničí. Jedním z nejagilnějších spolupracovníků Kovaříčka byl obviněný Gregar, který získával plány a nákresy důležitých objektů komunikačních zařízení a opatřil pro organizaci 2 vysílačky.

Finanční prostředky pro ilegální práci opatřovala si organizace nejen sbírkami, též tím, že si dávala vyplácet odměny za zprostředkování ilegálních přechodů do Bavorska. Také obv. Hruška si nechal vyplatiti za pomoc k ilegálnímu útěku do Bavorska částku 7–10 000 Kčs.

Organizace se starala o to, aby její členové byli náležitě k provedení puče připraveni, tj. vyškoleni a vojensky vycvičeni. Proto obv. Kovaříček jako velitel skupiny Šeřík po dohodě s Hruškou pověřil Milana Jirouta, syna vyššího důstojníka, aby vycvičil v zacházení se zbraněmi všechny členy organizace, kteří nemají vojenský výcvik. Kovaříček toto školení a výcvik rozvrhl na několik hodin, z čehož 1 hodina byla věnována instruktáži o sledování osob, v dalších 4 hodinách bylo probíráno ovládání pistole, pušky, samopalu, kulometu a hod granátem. Nechyběla v programu ani instruktáž o první pomoci. Tento výcvik a školení byl skutečně prováděn v Praze XVI, v Lidické ulici. Kovaříček také informoval členy organizace, že není třeba nějak intenzivně sbírat a shromažďovat zbraně, ježto tyto se v příhodné době obstarají v Praze z kasáren na Pohořelci a Jiřího z Poděbrad.

Obviněný Gregar vedle výzvědné činnosti podle pokynů Kovaříčkových získával nové členy a rozšiřoval organizaci v Plzeňském kraji. Jako student medicíny mající přístup do Biologického ústavu v Praze, odcizil odtud pro organizaci rozmnožovací přístroj na tisk ilegálních tiskovin a různé jedovaté chemikálie, které zřejmě měly sloužit jako záludný a podlý prostředek k odstranění nepohodlných osob a k účelům atentátnickým. Gregar pořídil pro organizaci zprávu o personálním stavu krajského sekretariátu KSČ v Praze, náčrtky vil, v nichž bydlí náměstek předsedy vlády Fierlinger a min. Čepička.

Gregar také seskupil kolem sebe velikou skupinu lidí, vytvořil tím tzv. sedmou sekci organizace. Tato „sedmá sekce“ měla v kritické době sehrát význačnou úlohu, provést akci METAMORFOSA, což znamenalo provést masový nábor lidí k provedení puče, a to bez jakéhokoliv prověřování. Tato „sedmá sekce“ se skládala z mechanika, zbrojaře, pyrotechnika, skladníka, dopravního referenta, který dopravoval lidi přes hranice, „rekreačního“ referenta organizujícího úkryty pro lidi, kteří prchají před bezpečnostními orgány, zdravotního referenta, který se staral o zdravotní péči a obstarávaní potravinových lístků pro ukrývající se osoby. Gregar kromě shora jmenovaných úkolů plnil i speciální zvláště těžké a tajné úkoly.

Když v říjnu 1948 obviněný Hruška se přesvědčil, že základní kádry organizace již existují, pokoušel se najít vhodnou osobu, která by převzala vedoucí funkci. Přibližně v téže době hledal uplatnění v ilegální činnosti též gen. Kutlvašr, jsa veden nenávistí k lidově demokratickému zřízení a též i pro své odstranění z branné moci po únoru 1948. Jsa v těsném styku s malou skupinkou reakčních důstojníků, našel přes Františka Rozhoně, Františka Kubáta, škpt. Ervína Novotného a pplk. Nedbálka cestu k organizaci, kterou v té době fakticky vedl pplk. Hruška. Po svědomitém a velmi opatrném vzájemném zjišťování došlo k osobnímu setkání gen. Kutlvašra s pplk. Hruškou, jehož se zúčastnili výše jmenovaní obvinění. Obviněnému Novotnému se tehdy podařilo sladit a sjednotit snahy gen. Kutlvašra a pplk. Hrušky. Novotný se taktéž do organizace zapojil, pilně se zúčastňoval schůzek a plánů této zločinné organizace. Obviněný Kutlvašr, který se na svědomitě připravenou schůzku v prosinci 1948 dostavil, byl podrobně obeznámen s existencí, činností a pučistickým plánem organizace, zejména s plánem násilného převratu v únoru 1949, projevil s těmito plný souhlas a dobrovolně převzal na sebe jemu nabídnutou funkci vedoucího vojenských operací v době provádění tohoto násilného puče a v těchto intencích potom vyvíjel značnou činnost.

Pokud jde o konkrétní konečné rozhodnutí provést násilný převrat v noci z 24. na 25. II. 1949, nutno poukázat na poslední schůzi štábu organizace, konané dne 16. 12. 1948 v bytě obv. Novotného. Na této schůzi podal Hruška referát o personálních a technických prostředcích organizace a podal velmi přesně vylíčený návrh násilného převratu. Tento návrh byl přítomným gen. Kutlvašrem po nepatrných změnách schválen. Schválení předcházela živá debata, jíž se zúčastnil čile obv. Kutlvašr [v orig. Kutlvašer]. Na návrh přítomného Kubáta a Rozhoně bylo přítomnými rozhodnuto, že po provedeném puči bude na krátkou dobu nastolena vojenská diktatura a její hlavou bude gen. Kutlvašr a že pak později se postupně přejde k úřednické vládě. S provedením puče měla nastoupit v život tzv. národní rada, která měla proklamovat nové státní zřízení. Prezidentem republiky měl být jmenován dr. Lettrich a potom mělo dojíti k jmenování státní rady skládající se z 50 členů. Tato státní rada měla asi na dobu 1 roku ustaviti úřednicko-vojenskou vládu. Bylo rozhodnuto, že vláda bude míti předsedu a 2 místopředsedy, dále ministra zahr. věcí, nár. obrany, vnitra, školství a osvěty, průmyslu, obchodu a živnosti, zdravotnictví, dopravy, zemědělství, financí a spravedlnosti. Bylo opět počítáno s koncepcí jednotného československého národa a z toho důvodu, aby byly odstraněny sporné otázky mezi Čechy a Slováky, byl designován jako první prezident dr. Lettrich. Pro spolupráci ve vládě byli navrženi: zrádcové gen. Vesel, dr. Černý, dr. Papánek, dr. Stránský a jiní. O těchto svých budoucích funkcích měli býti jmenovaní vyrozuměni krátce po Novém roce 1949, k čemuž však již vzhledem k likvidaci organizace nedošlo. Během puče měli být určití vyšetřovanci z Pankráce vyšetřovaní pro protistátní činnost násilím osvobozeni. Tento úkol měl realizovat obv. Demeter se skupinou členů organizace.

Organizace se všemožně snažila, jak již bylo řečeno, udržovat těsný styk s americkými voj. orgány v Německu. Jedním z důkazů toho je činnost agenta CIC Rudolfa Hušáka, který byl americkými výzvědnými orgány vyslán z Bavorska do ČSR s úkoly navázat spolupráci s organizací, zejména s Hruškou, který potom zařizoval Hušákovi účast na činnosti organizace a pomáhal mu při plnění CIC jemu daných úkolů.

Že obv. Hruška ne nadarmo očekával v prosinci 1948 instrukce orgánů CIC pro činnost organizace a vůbec pro chystaný puč, svědčí skutečnost, že v prosinci 1948 byl z Bavorska vyslán pracovníkem CIC Robertem do Československa agent Josef Rajchl, který měl za úkol prostřednictvím Karla Bacílka vstoupit ve styk s Hruškou a předat tomuto tajné písemné instrukce. Josef Rajchl však byl při ilegálním přechodu státních hranic do ČSR zatčen a u něho písemné instrukce CIC zabaveny.

K dokreslení charakteru a rafinovanosti obviněného Hrušky nutno poznamenat, že tento před únorem 1948, tedy v době, kdy byl činným funkcionářem Čs. nár. soc. strany, byl ve styku s jistým orgánem čs. bezpečnostní služby, jemuž dával zprávy o záškodnické činnosti některých funkcionářů nár. soc. strany, namířené proti Košickému vládnímu programu. Po únoru 1948, ač nesouhlasil se změnami, které nastaly, rozhodl se tento styk udržovat i nadále, ovšem jen na oko, aby mohl svou vlastizrádnou a vyzvědačskou činnost tímto stykem zastírat a krýt. Obv. Hruška tedy po únoru 1948 se se zmíněným orgánem stýkal, dával mu některé bezvýznamné zprávy a takto kryl svou činnost. Existenci organizace pochopitelně zatajoval před tímto orgánem, ba dokonce se snažil pro organizaci na tomto orgánu vylákat a vyzvídat důležité skutečnosti a opatření, které mají zůstat pro obranu republiky utajeny.

***

Obvinění činy za vinu jim kladené z valné části doznávají, jsouce ovšem zcela bezpečně usvědčováni jednak vzájemně vlastními výpověďmi, jednak výpověďmi svědků a konečně také nalezenými a zabavenými písemnostmi, jakož i zbraněmi, střelivem a jinými předměty.

Výsledky dosavadního šetření byl skutkový děj a veškerá fakta bezpečně zjištěny tak, jak je v žalobě uvedeno, a rovněž zcela nesporně byly u všech obviněných zločinné úmysly zažalovaných deliktů, takže skutková podstata zločinů ad I. i II. žaloby jest plně dána jak po stránce objektivní, tak po stránce subjektivní.

Návrh na použití trestní sazby podle § 1 odst. 3 zák. čís. 231/48 Sb. opírá se o zjištěné okolnosti uvedené v § 1: 3 a 5: 2 cit. zák., jakož i o tu skutečnost, že jednání obžalovaných bylo předsevzato za okolností zvláště přitěžujících, tj. takových, které obvykle s trestným činem se nevyskytují. Trestné činy totiž byly spáchány též v době značného mezinárodního a vnitropolitického napětí.

Je tedy právem žalováno.

Návrh na ponechání všech obviněných v řádné vazbě vyšetřovací opírá se o ustanovení § 175 č. 2–4 tr. ř.

Státní prokuratura v Praze
dne 7. února 1949

Státní prokurátor:
v zast. gen. just. Jan Vaněk v. r.

DOKUMENT č. 2
Závěrečná zpráva o vyšetřování protistátních skupin Pravda zvítězí a Šeřík (10. března 1949)

AMV, a. č. V 5604 MV, podsv. č. 1, l. 10–18.

Závěrečná zpráva
o likvidaci ilegálních protistátních skupin PZ a Šeřík[1]

Během léta 1948 počal v Praze organizovati 65letý pplk. Josef Hruška ilegální protistátní skupinu nazvanou Pravda zvítězí (PZ).

Cílem této ilegální protistátní skupiny bylo stmeliti a sjednotiti všechno neb alespoň většinu ilegálního reakčního podzemí v ČSR a ve spojení se zrádnou čsl. emigrací v zahraničí a za podpory amerických zpravodajských a vojenských orgánů v západní okupační zóně Německa povalením lidově demokratického zřízení v ČSR odčiniti porážku reakce z února 1948. Čsl. reakce prostřednictvím ilegální organizace vedené pplk. Josefem Hruškou si zvolila k provedení tohoto násilného a ozbrojeného státního převratu „jubilejní" datum v noci ze dne 24. na 25. února 1949.

Jak již bylo uvedeno, hlavním organizátorem jmenované organizace byl právě pplk. Josef Hruška. Dalšími vedoucími osobami byl gen. Karel Kutlvašr, 28letý studující Karel Bacílek ml. se svým otcem Karlem Bacílkem st., dále pak škpt. letectva Ervín Novotný, ing. Ladislav Strejc, odborný učitel Josef Slanina ze Semil, studující Jan Morava, Josefa Straširybková, JUDr. Jaroslav Havelka a František Rozhoň.

Velezrádná organizace vedená jmenovanými osobami vyznačovala se některými charakteristickými zjevy. Jsou to v prvé řadě vlastnosti vedoucích osobností, dále pak protilidové a protidemokratické cíle, kterých mělo býti dosaženo, teroristické a násilnické metody, kterých organizace hodlala k dosažení svých cílů použíti, a konečně styky se zrádcovskou emigrací za hranicemi našeho státu, jakož i spolupráce s vojenskými a zpravodajskými orgány americké armády v západní okupační zóně Německa a konečně pak poměr těchto ilegálních pracovníků k Němcům a německé otázce v ČSR. Tento poměr k německé otázce jest zejména jasně osvětlen jedním z mnoha zabavených dokumentů, z něhož jasně plyne, že právě zlikvidovaná ilegální organizace a její vedoucí počítali s tím, že do bojů, které při převratových událostech budou nevyhnutelné, zasáhne i armáda americká a v této i složky německé. Onen zabavený dokument obsahuje totiž jednak vojenské názvosloví anglické, jednak německé. Toto názvosloví si měli členové organizace osvojiti, aby nevázla jejich spolupráce s jednotkami americkými a německými, jejich zásah do vnitřních poměrů v ČSR byl spiklenci očekáván a žádán.

Organizace sama byla pak vedena osobami vojenskými, které skutečně ručily za odborné provádění příprav a organizace plánovaného puče. Vedoucí osobnosti vojenské však také měly všechny politické předpoklady k úspěchu, ovšem z hlediska politických názorů reakce a jejích přisluhovačů. Tak sám gen. Kutlvašr měl velkou popularitu v zahraničí a zejména i mezi reakčními kruhy v ČSR a mezi kruhy zrádných, za hranice státu uprchlých emigrantů. Tato jeho popularita prýštila jednak z jeho bývalé legionářské tradice a i z té okolnosti, že Pražské povstání v květnu 1945 nezaměřil v duchu bezkompromisního boje proti fašismu a nacismu v duchu již tehdy v Praze velmi dobře známého Košického vládního programu. Gen. Kutlvašr jako velitel Pražského povstání se snažil usměrniti Pražské povstání tak, aby podíl Rudé armády na osvobození Prahy a ČSR se jevil jako co možno nejmenší. Jak vyplývá z provedeného šetření a i

[1] Pozn. L. B.: Zpráva měla stupeň utajení „TAJNÉ".

z notoricky známých skutečností, bylo Pražské povstání v květnu 1945 spontánní, široce založenou lidové akcí a gen. Kutlvašr [v orig. Kutlvašer] se v pravém slova smyslu tomuto povstání vnutil jako samozvaný velitel, a to v době, kdy již Rudá armáda prováděla svůj gigantický tankový nápor od Berlína na Prahu. Ještě v této pro Němce tak beznadějné době znesvětil gen. Kutlvašr pověst Pražského povstání zbabělým a čsl. vysokého důstojníka nehodným vyjednáváním s Wehrmachtem, SD a gestapem, jimž dovolil v době úplného jejich obklíčení volný odchod z Prahy, a ještě k tomu i s lehkými zbraněmi. Přirozeně, že Němci takto vysvobozeni z obklíčení nastoupili svůj známý ústup na Západ k Američanům, aby v jejich řadách dále pokračovali v boji proti SSSR, což nejlépe potvrzuje soudobý vývoj. V téže době vyjednával gen. Kutlvašr i se zrádci všeho Slovanstva a zběhy z řad Rudé armády, s vlasovci, kteří v řadách německé armády po celou dobu války bojovali proti RA, terorizovali a vraždili slovanské obyvatelstvo v Hitlerem okupované Evropě a zoufalým gestem po prohrané válce chtěli zachrániti aspoň holé životy ve strachu a hrůze před spravedlivou odplatou.

Toto jsou skutečnosti, které sloužily gen. Kutlvašrovi za morální a politickou legitimaci před čsl. reakcí doma i v zahraničí a před západními imperialisty a konečně i před Němci, jimž vlastně v květnu 1945 umožnil odchod k americkým jednotkám. V očích reakce se gen. Kutlvašr nikdy „neposkvrnil“ jakoukoliv ani vzdálenou spoluprací na utvoření a upevnění lidově demokratického zřízení v ČSR.

Gen. Kutlvašr byl pro tento svůj krajně reakční a protilidový postoj po únoru 1948 odstraněn z čsl. armády, a jest proto jisté, že i osobní momenty, uražená ješitnost a touha po opětném nabytí moci přivedly gen. Kutlvašra až tam, že byl ochoten vésti krvavý puč proti vlastnímu národu a lidu v zájmu cizích imperialistů a i samotných Němců.

Stejného druhu jsou i osobní vlastnosti pplk. Josefa Hrušky, který si získal k protistátní a vyzvědačské činnosti vysokou kvalifikaci jako aktivní spolupracovník tzv. Krajinovy vyzvědačské kanceláře, zřízené v býv. ústředním sekretariátu býv. nár. soc. strany v Praze. Pplk. Josef Hruška dodával této kanceláři během únorových událostí v roce 1948 zprávy o branné kapacitě ČSR, zejména o početních stavech a výzbroji závodních milicí pražských velkých průmyslových závodů a zúčastnil se tak vlastně již příprav puče čsl. reakce v únoru 1948, který však z vůle lidu a lidem samým byl úplně znemožněn.

Ustavená ilegální organizace chtěla v noci ze dne 24. na 25. února 1949 odstraniti ústavní činitele našeho státu, prezidenta, vládu, parlament a lidové orgány, tyto likvidovati a cestou neústavní dosaditi násilím na místo prezidenta ČSR zrádce slovenského lidu dr. Jozefa Lettricha, plánovala rozpuštění parlamentu, na místo něhož hodlala dosaditi státní radu v čele se zrádcem Peroutkou, a konečně i rozpuštění vlády dosavadní a dosazení vlády nové v čele s uprchlíkem dr. Hřebíkem. Tato vláda se měla skládati z osvědčených odborníků, zejména z vysokých úředníků uprchlých po únoru 1948 do zahraničí.

Nutno poznamenati, že zřízení takovéto úřednické vlády bylo v souladu s plány čsl. reakce z počátku února 1948. Takto zřízená úřednická vláda měla pak odstraniti všechny revoluční vymoženosti přivedené k životu od května 1945, a okleštiti tak práva čsl. pracujícího lidu a zaručená nynější platnou naší ústavou, zejména na poli sociálním, hospodářském, politickém a kulturním.

Takto plánový puč měl býti proveden násilně, pomocí ozbrojených teroristických úderek, o čemž zejména svědčí množství nalezených a zabavených zbraní a střeliva a vypracovaný již plán na zmocnění se zbraní dalších přepadením některých pražských kasáren. Exponovaní státníci, vysocí funkcionáři politických stran a vyšší důstojníci měli býti zajištěni tak zv. pořádkovými a bezpečnostními orgány pučistů. Puč měl býti proveden ve třech etapách. V období první etapy mělo býti pučisty násilně obsazeno 18 nejdůležitějších objektů v Praze,

zejména Hlavní štáb, Ministerstvo vnitra, rozhlas, ústřední sekretariáty politických stran, poštovní úřady, redakce denních listů apod.

Vedoucí osoby byly ve styku se zrádcovskou emigrací za hranicemi státu, zejména s dr. Lettrichem, dr. Hřebíkem, F. Peroutkou, dr. Krajinou, B. Vilímem, Ducháčkem a jinými. S těmito zrádci udržovali spojení prostřednictvím dopisů odesílaných kurýry a podřídili politickou linii své vlastizrádné činnosti politické linii zrádců a dobrodruhů v zahraničí. Právě toto podřízení se odhaluje pravé úmysly a cíle chystaného a plánovaného puče, poněvadž čsl. reakce prostřednictvím právě zneškodněných pučistů dává zřetelně najevo, že souhlasí s návratem Němců do ČSR, vyslovuje se pro opětné rozbití ČSR, neboť shora uvedení zrádci a uprchlíci pracují v zahraničí v úzké součinnosti s W. Jakschem a odsunutými sudetskými Němci, kterým slibují nejen další tuto spolupráci proti své vlasti, ale i návrat odsunutých Němců na naše území, zejména do pohraničí, se všemi důsledky s tím spojenými. Zrádcovská čsl. emigrace pod záštitou západních mocností prohlašuje za neplatné nejen všechny naše pokrokové a socialistické zákony vydané po roce 1945, ale i naše spojenecké smlouvy uzavřené se státy lidově demokratickými v čele se SSSR.

Jak již bylo uvedeno, ilegální pučistická organizace udržovala těsné styky s americkou okupační armádou v Německu, zejména s jejími zpravodajskými orgány, od nichž dostávala nejen politickou, ale i materiální podporu a konečně i instrukce pro svoji další velezrádnou činnost. Jako kompensandum [kompenzaci] za tuto podporu dodávala pak tato organizace výzvědným orgánům americké CIC zprávy o důležitých vojenských, hospodářských a politických opatřeních v ČSR. Z tohoto jest patrno, že vedoucí a členové zlikvidované protistátní organizace ve své slepé nenávisti k lidově demokratickému zřízení našeho státu byli ochotni při všech příležitostech a za všech okolností zrazovati svou vlast v zájmu dosažení svých osobních a třídních zájmů a neváhali se ani spojiti s výzvědnými orgány cizí moci, o niž jim bylo známo, že se zřekla svých demokratických zásad a protifašistických závazků, které na sebe vzala na konferencích svobodymilovných národů za druhé světové války na Jaltě a po této válce v Postupimi a která nyní místo plnění převzetých závazků poskytuje všemožnou a účinnou pomoc Německu při rekonstrukci jeho válečné kapacity a která svými imperialistickými kruhy se snaží rozpoutati novou světovou válku. I zde odhalila čsl. reakce svou pravou tvář v tom smyslu, že pouze naděje na novou válku jí dává možnost splnění tužeb po restauraci její bývalé hospodářské a politické moci v ČSR.

Ve snaze po sjednocení všech neb aspoň většiny ilegálních protistátních skupin bylo docíleno těsné spojení organizace PZ se studentskou organizací Šeřík. Tato organizace vznikla již v údobí voleb v roce 1948 a zabývala se převážně činností vyzvědačskou. Hlavními vyzvědačskými objekty ilegální organizace Šeřík byly železniční a telekomunikační spoje ČSR a okolnosti týkající se početních stavů a výzbroje závodních milic, jakož i ostatní státní tajemství, zejména z oboru hospodářského. K získávání potřebných zpráv byly používány i bezohledné brutální metody, dokonce i jed skopolamin, který byl podáván osobám těšícím se vyzvědačskému zájmu organizace Šeřík, aby právě požitím uvedeného jedu byly přivedeny do stavu sdílnosti.

Hlavními představiteli ilegální protistátní skupiny Šeřík byli studenti Boris Kovaříček a Miroslav Gregar s řadou spolupracovníků, převážně též studentů, z nichž nejvýznamnější byli Vladimír Hájek, Vladimíra Jílková, Milan Jirout, Miloslav Kraus, Petr Pujman a Vladimír Mareš.

Kromě vyzvědačských úkolů prováděla ilegální organizace Šeřík systematický výcvik svých členů v používání střelných zbraní a výbušnin, aby tak v době plánovaného puče byli členové organizace způsobilí a schopní jednak účastniti se přímých bojových akcí, jednak prováděti akty násilné a teroristické. Mimo to měla organizace k dispozici i speciální skupinu sanitní, dále skupinu zásobovací a skupinu zvanou „rekreační“, jejímž úkolem bylo ukrývati a podporovati členy organizace pronásledované bezpečnostními úřady.

Další organizace, na kterou se podařilo navázati organizaci PZ napojení, byla organizace ing. Žemly v Pardubicích zvaná Lípa. Tato organizace početně nepříliš silná měla již vypracovánu řadu teroristických plánů a úkolů, mezi nimiž nejzávažnější byl plán na vyhození do vzduchu továrny na třaskaviny v Semtíně Explosia a na vypálení rafinerie minerálních olejů v Pardubicích Ramo.

Mezi vedoucí této organizace patřil kromě ing. Žemly, jemuž se podařilo uprchnouti do zahraničí, mjr. v. v. František Aubrecht, František Vosyka a Lubomír Žaloudek. Tato organizace byla opatřena značným počtem zbraní a střeliva, jakož i třeskavinami a zápalnými šňůrami, sloužícími k uskutečňování plánovaných teroristických aktů.

Postupem času došlo pak k úplnému splynutí organizací PZ a Šeřík a konečné plány na uskutečnění násilného převratu byly projednávány na společných schůzkách, kterých se v poslední době existence organizace účastnil osobně i gen. Karel Kutlvašr.

Spojení se zahraničními uprchlíky, jakož i spojení s představiteli americké okupační armády v západním Německu a jejími zpravodajskými orgány udržovaly tyto spojené ilegální organizace jednak prostřednictvím kurýrů vyslaných do zahraničí neb ze zahraničí na naše území, jednak radiotelegraficky.

Z kurýrů nejvýznamnější byli pí Frankeová, kpt. Vandas, Schneberger [v orig. Schneberg], Rudolf [v orig. Robert] Hušák a Jiří Křivánek.

Pokud se týče radiového spojení, byl již do zahraničí prostřednictvím těchto kurýrů odeslán příslušný se sdělením délky vln a doby vysílání. Skutečně též bylo i k vysílání přikročeno, a to v bytě Bacílkově, odkud vysílal ing. Strejc.

Mezi členstvem byla pak udržována velmi přísná kázeň, která zejména v organizaci Šeřík byla vynucována i přímými pohrůžkami násilného odstranění.

Další činností spojených ilegálních organizací bylo organizování útěků čsl. státních příslušníků do zahraničí. Těchto uprchlíků bylo používáno jednak jako agentů, jednak jimi byla posilována čsl. zrádná emigrace v boji proti našemu státu a jeho zřízení. Tyto útěky organizovala Josefa Straširybková s kpt. SNB Vandasem, kterému se též podařilo před zatčením uprchnouti do zahraničí.

Během likvidace uvedených protistátních skupin bylo zjištěno, že organizace disponovala částkou 400 anglických liber, které – jak se jeví z výsledků vyšetřování – obdržel Slovák Josef Demeter od skupiny slovenských zrádců a uprchlíků vedených dr. Jozefem Lettrichem.

K schválení svých plánů a cílů od reprezentantů americké zpravodajské služby CIC v Německu vypravila ilegální organizace PZ za hranice našeho státu do americké okupační zóny Německa Karla Bacílka ml., který měl tajnou poradu asi 50 km západně od hranic ČSR s představiteli CIC, na které žádal o konečné schválení pučistických plánů a o materiální pomoc, zejména asi o 50 malých přenosných vysílacích stanic a o zbraně, což mu bylo přislíbeno.

Spojené ilegální organizace PZ a Šeřík vydávaly též svůj vlastní ilegální časopis zvaný V nový život. Tento časopis rozmnožoval v Semilech na cyklostylu odborný učitel Josef Slanina, časopis pak byl v tisícovém nákladu dopraven do Prahy a zde členy organizace kolportován.

Celková činnost spojených a spolupracujících zlikvidovaných ilegálních protistátních organizací jest nejlépe patrna ze zabaveného technického a vojenského materiálu.

Zabaveno celkem bylo: 6 úplných a provozuschopných vysílacích stanic s množstvím radiomateriálu, kompletní cyklostyl, prvotřídní fotografický aparát, jímž byly ofotografovány plány telekomunikačních spojů pro účely vyzvědačské, různé jedy, 7 těžkých kulometů, 2

lehké kulomety, 5 samopalů, 7 pušek, 28 pistolí, 1 granátomet, 13 granátů, 6175 kusů střeliva a konečně různé výbušniny (střelný prach, tritol) se zápalnými šňůrami.

V cizích valutách bylo zabaveno 66 amerických dolarů a 10 anglických liber.

Během likvidace uvedených skupin bylo zajištěno celkem 152 osob a trestní oznámení bylo podáno na 171 osob, a to celkem ve čtyřech různých skupinách. Veškerá trestní oznámení byla podána Státní prokuratuře v Praze.

K likvidaci bylo přikročeno dne 18. 12. 1948 a poslední část trestního oznámení Státnímu soudu v Praze byla podána dne 23. února 1949.

Akce byla prováděna v úzké spolupráci s orgány MNO, kteří sami prováděli výslechy vojenských osob, a to i takových, které byly již mimo činnou službu (gen. K. Kutlvašr, škpt. S. Novotný). Vojenských osob bylo zatčeno celkem 9, a to jeden gen., tři pplk., dva škpt., ostatní v nižších hodnostech.

Politické rozvrstvení osob účastných ve všech třech organizací jeví se takto:

Organizace PZ sestávala se převážně z příslušníků býv. nár. soc. strany a jedna skupinka, představovaná studentem Janem Moravou, byla skupinkou lidoveckou.

Organizace Šeřík sestávala převážně taktéž z býv. mladých nár. socialistů, mezi nimiž bylo taktéž několik příslušníků strany lidové a soc. dem., a dokonce i několik příslušníků KSČ.

Organizace Lípa byla pak organizací převážně lidoveckou.

Věkové rozvrstvení osob, na které bylo podáno trestní oznámení, jest toto:

osoby mladistvé (do 18 let):	5
osoby mezi 18 a 25 lety:	69
osoby mezi 25 a 45 lety:	48
osoby nad 45 let:	49.

Pokud se pak týče rozvrstvení osob dle jejich zaměstnání, nutno uvésti, že převážnou část tvoří studenti, dále jest to 9 příslušníků čsl. armády, 8 bývalých neb dosavadních příslušníků bezpečnostního aparátu, několik veřejných zaměstnanců, dále pak několik příslušníků svobodných povolání (dva lékaři, jeden advokátní koncipient) a pouze několik málo ojedinělých případů osob manuálně pracujících.

V Praze, dne 10. 3. 1949

DOKUMENT č. 3
Rozsudek Státního soudu v Praze v kauze Kutlvašr a spol. (16. května 1949)

AMV, a. č. V 5604 MV, podsv č. 1, l. 138–154.
Poznámky vypracoval: L. Babka.

STÁTNÍ SOUD V PRAZE Or I 72/ 49

Jménem republiky!

Státní soud v Praze uznal po provedeném hlavním přelíčení konaném ve dnech 12. až 16. května 1949

takto právem:

1) Karel K u t l v a š r,[1] narozený dne [...] 1895 v Michalovicích, okres Havlíčkův Brod, příslušný do Prahy, ženatý, bez vyznání, gen. v. v., posledně bytem Praha XIX [...],

2) Josef H r u š k a,[2] narozený [...] 1883 v Praze, tamtéž příslušný, ženatý, římsko-katolík, pplk. v. v., posledně bytem Praha II [...],

3) Ervín N o v o t n ý, narozený [...] 1913 v Moravské Ostravě, tamtéž příslušný, ženatý, římsko-katolík, škpt. v. v., posledně bytem v Praze XII [...],

4) Jaroslav N e d b á l e k, narozený [...] 1898 v Napajedlích, okres Uherské Hradiště, tamtéž příslušný, ženatý, římsko-katolík, pplk. v. v., posledně bytem v Praze XIX [...],

5) Karel B a c í l e k ml., narozený [...] 1920 ve Zdicích, okres Hořovice, tamtéž příslušný, svobodný, římsko-katolík, posluchač právnické fakulty, posledně bytem Praha II [...],

6) Ladislav S t r e j c, narozený [...] 1922 v Praze, tamtéž příslušný, svobodný, bez vyznání, studující vysokoškolák, posledně bytem v Praze II [...],

7) Josef S l a n i n a, narozený [...] 1921 v Žiželicích, okres Nový Bydžov, tamtéž příslušný, svobodný, čsl. vyznání, učitel zákl. odborné školy, posledně bytem Semily I [...],

8) Jan M o r a v a, narozený [...] 1925 v Pacově, okres Pelhřimov, příslušný do Běchovic, okres Říčany, svobodný, římsko-katolík, studující vysokoškolák, posledně bytem Praha I [...],

9) Zdeněk L o c h, narozený [...] 1919 v Praze, příslušný tamtéž, svobodný, římsko-katolík, pekařský mistr, posledně bytem Praha XI [...],

10) Josefa S t r a š i r y b k o v á, narozená [...] 1901 v Domažlicích, příslušná do Prahy, vdaná, římsko-katolička, v domácnosti, bytem Praha XI [...],

11) Boris K o v a ř í č e k, narozený [...] 1927 v Praze, tamtéž příslušný, svobodný, bez vyznání, posluchač právnické fakulty, posledně bytem Praha II [...],

12) Josef D e m e t e r, narozený [...] 1911 v Jasenie, okres Brezno n/Hronom, tamtéž příslušný, římsko-katolík, svobodný, úředník, posledně bytem Praha XII [...],

13) Miroslav G r e g a r, narozený [...] 1928 v Praze, příslušný do Polné, okres Havlíčkův Brod, svobodný, římsko-katolík, studující lékařské fakulty, posledně bytem Praha XIV [...],

---

[1] Nad jménem razítko „Provedeno“ a nečitelná parafa. Vedle všech jmen razítkem velké tiskací „E“. Razítko „Provedeno“ se dále nachází u jmen: J. Hruška, K. Bacílek ml., J. Morava (u něj i parafa), Z. Loch (u něj i parafa), B. Kovaříček a J. Demeter.

[2] Kromě razítka „Provedeno“ je u jeho jména ještě rukou připsáno „Z“, stejně jako u následujících jmen: E. Novotný, J. Nedbálek, K. Bacílek ml., L. Strejc, J. Slanina, J. Straširybková, B. Kovaříček, J. Demeter a M. Gregar.

všichni t. č. ve vazbě Státního soudu v Praze,

jsou vinni, že

a) gen. v. v. Karel K u t l v a š r , pplk. v. v. Josef H r u š k a , škpt. v. v. Ervín N o v o t n ý , Karel B a c í l e k ml., Ladislav S t r e j c , Josef S l a n i n a , Jan M o r a v a , Zdeněk L o c h , Josefa S t r a š i r y b k o v á , Boris K o v a ř í č e k , Josef D e m e t e r a Miroslav G r e g a r ,
že
v době od konce února do druhé poloviny prosince 1948 v Praze, na jiných místech v ČSR a v Bavorsku se spolčili vzájemně i s jinými osobami a vešli v přímý styk s cizí mocí a cizími činiteli za tím účelem, aby zničili samostatnost a ústavní jednotnost republiky, odtrhli od republiky část jejího území, zničili lidově demokratické zřízení a společenskou a hospodářskou soustavu republiky, zaručené ústavou, násilím znemožnili ústavní činnost prezidenta republiky, zákonodárného sboru a vlády a za těmito účely byly sbírány a organizovány pomocné síly a hromaděny zbraně a střelivo, přičemž čin byl spáchán za zvláště přitěžujících okolností;

b) pplk. v. v. Josef H r u š k a , Karel B a c í l e k ml., Boris K o v a ř í č e k a Josefa S t r a š i r y b k o v á ,
že
v téže době tamtéž se spolčili vzájemně i s jinými osobami a vešli v přímý i nepřímý styk s cizí mocí a cizími činiteli za účelem vyzvídání státního tajemství v úmyslu vyzradit je cizí moci a státní tajemství cizí moci přímo i nepřímo skutečně vyzradili, přičemž se dopustili takového činu jako členové organizace, jejímž účelem je vyzvídati státní tajemství, po delší dobu, ve značném rozsahu, způsobem zvlášť nebezpečným a za jiných zvláště přitěžujících okolností a u obžalovaného pplk. v. v. Josefa Hrušky povinnost uchovávati státní tajemství byla výslovně uložena;

c) pplk. v. v. Jaroslav N e d b á l e k ,
že
když se věrohodně v prosinci 1948 od gen. v. v. Karla Kutlvašra v Praze dozvěděl, že se koná schůzka několika osob vedoucích jednání svědčící o tom, že se chystá zločin uvedený v § 1 zák. č. 231/48 Sb., neoznámil to neodkladně věrohodným způsobem bezpečnostnímu úřadu.

Tím spáchali:
ad a) gen. v. v. Karel K u t l v a š r , pplk. v. v. Josef H r u š k a , škpt. v. v. Ervín N o v o t n ý , Karel B a c í l e k ml., Ladislav S t r e j c , Josef S l a n i n a , Jan M o r a v a , Zdeněk L o c h , Josefa S t r a š i r y b k o v á , Boris K o v a ř í č e k , Josef D e m e t e r a Miroslav G r e g a r
zločin velezrady podle § 1 odst. 2 zák. č. 231/48 Sb.;

ad b) pplk. v. v. Josef H r u š k a , Karel B a c í l e k ml., Boris K o v a ř í č e k a Josefa S t r a š i r y b k o v á ,
zločin vyzvědačství podle § 5 odst. 1, 2 zák. č. 231/48 Sb.;

ad c) pplk. v. v. Jaroslav N e d b á l e k
zločin neoznámení trestných činů podle § 35 zák. č. 231/48 Sb.

a odsuzují se za to
1) pplk. v. v. Josef H r u š k a , Karel B a c í l e k ml. a Boris K o v a ř í č e k
podle § 1 odst. 3 zák. č. 231/48 Sb., k trestu smrti[3];

2) gen. v. v. Karel K u t l v a š r , škpt. v. v. Ervín N o v o t n ý , Ladislav S t r e j c , Josef S l a n i n a , Jan M o r a v a , Zdeněk L o c h , Josef D e m e t e r , Miroslav G r e g a r a Josefa S t r a š i r y b k o v á

[3] Všichni tři byli popraveni dne 24. 5. 1949 v pražské pankrácké věznici.

podle § 1 odst. 2 zák. č. 231/48 Sb., u Ladislava S t r e j c e a Josefy S t r a š i r y b k o v é se zřetelem na ustanovení § 34 tr. zák.
k trestům těžkého žaláře v trvání u:

gen. v. v. Karla Kutlvašra	na doživotí,
škpt. v. v. Ervína Novotného	na 15 (patnáct) roků,
Ladislava Strejce	na 20 (dvacet) roků,
Josefa Slaniny	na 15 (patnáct) roků,
Jana Moravy	na 12 (dvanáct) roků,
Zdeňka Locha	na 10 (deset) roků,
Josefy Straširybkové	na 20 (dvacet) roků,
Miroslava Gregara	na 25 (dvacet pět) roků a
Josefa Demetera	na 25 (dvacet pět) roků,[4]

zostřený u všech jednou za 1/4 roku tvrdým ložem, mimo obž. Kutlvašra.

3) pplk. v. v. Jaroslav N e d b á l e k ,
podle § 35 odst. 1 zák. č.231/48 Sb. k těžkému žaláři v trvání 2 (dvou) roků, zostřenému jednou za 1/4 roku tvrdým ložem.

Podle § 55: a tr. zák. započítává se obžalovaným do trestu zajišťovací a vyšetřovací vazba, a to:

gen. v. v. Karlu Kutlvašrovi	od 18. 12. 1948	– 11 hodin,
pplk. v. v. Josefu Hruškovi	od 17. 12. 1948	– 18 hodin,
škpt. v. v. Ervínu Novotnému	od 17. 12. 1948	– 21.30 hod.,
Karlu Bacílkovi ml.	od 17. 12. 1948	– 20.45 hodin,
Ladislavu Strejcovi	od 18. 12. 1948	– 04.15 hodin,
Josefu Slaninovi	od 22. 12. 1948	– 12.00 hodin,
Janu Moravovi	od 21. 12. 1948	– 9.30 hodin,
Zdeňku Lochovi	od 23. 12. 1948	– 18.00 hodin,
Josefu Demeterovi	od 22. 12. 1948	– 07.30 hodin,
Borisu Kovaříčkovi	od 17. 12. 1948	– 02.00 hodin,
pplk. v. v. Jaroslavu Nedbálkovi	od 20. 12. 1948	– 19.00 hodin,
Josefě Straširybkové	od 22. 12. 1948	– 12.30 hodin a
Miroslavu Gregarovi	od 19. 12. 1948	– 01.00 hodiny,

všem do 16. 5. 1949 – 18.30 hodin.

Podle § 52 zák. č. 231/48 Sb. vyslovuje se ztráta čestných práv občanských u všech obžalovaných kromě obžalovaného pplk. v. v. Jaroslava Nedbálka na dobu 10 (deseti) roků, u obžalovaného pplk. v. v. Jar. Nedbálka na dobu 5 (pěti) roků.

Pokud jde o obžalované gen. v. v. Karla Kutlvašra, pplk. v. v. Jos. Hrušku, škpt. v. v. Ervína Novotného a pplk. v. v. Jaroslava Nedbálka, vyslovuje se u všech kasace z jejich hodností důstojníků čs. armády vedle ztráty všech jejich vyznamenání, řádů a čestných odznaků, pokud pak jde o obžalovaného pplk. v. v. Josefa Hrušku, vylučuje se tento z čs. vojska.

Podle § 48 zák. č. 231/48 Sb. vyslovuje se u obžalovaných pplk. v. v. Josefa Hrušky, Karla Bacílka ml. a Borise Kovaříčka konfiskace celého jmění, pokud jde o všechny ostatní obžalované, vyslovuje se konfiskace jmění do jedné poloviny.

Podle § 50 odst. 1, 2 zák. č. 231/48 Sb. prohlašují se za propadlé vysílačky, těžké i lehké zbraně s příslušným střelivem a zbrojním materiálem a další náhradní součástky a jedy, prostředky to určené zřejmě k spáchání trestných činů obžalovaných a ohrožující bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost i veřejný pořádek.

[4] Na konci stránky rukou připsána poznámka: „Demeter byl dne 9. 5. 1962 propuštěn na svobodu na základě amnestie prez. republiky – doloženo ÚNZ Leopoldov."

Podle § 389 tr. ř. jsou všichni obžalovaní povinni nahraditi náklady trestního řízení rukou společnou a nerozdílnou, každý pak zvláště výlohy výkonu svého trestu.

Naproti tomu zprošťují se
podle § 259: 2 tr. ř., a to pro nedostatek důkazů od vznešené obžaloby, která je vinila, že

1) Miroslav G r e g a r
v době od konce února do druhé poloviny prosince 1948 v Praze, na jiných místech v ČSR a v Bavorsku se spolčil vzájemně s jinými osobami a vešel v přímý i nepřímý styk s cizí mocí a cizími činiteli za účelem vyzvídání státního tajemství v úmyslu vyzraditi je cizí moci a státní tajemství cizí moci přímo i nepřímo skutečně vyzradil, přičemž se dopustil takového činu jako člen organizace, jejímž účelem je vyzvídati státní tajemství, po delší dobu, ve značném rozsahu, způsobem zvlášť nebezpečným a za jiných zvláště přitěžujících okolností;

2) vojín František H l i n o v s k ý ,
nar. [...] 1926 v Týnci, okres Stříbro, přísl. do Dnešic, okres Přeštice, svobodný, zemědělec, posledně bytem [...], v srpnu 1948 v Dnešicích se spolčil s Vladimírou Jílkovou k úkladům o republiku,

čímž se měli dopustiti
ad 1) Miroslav G r e g a r – zločinu vyzvědačství podle § 5 odst. 1, 2 zák. č. 231/48 Sb.;
ad 2) voj. František H l i n o v s k ý – zločinu příprav úkladů o republiku podle § 2 odst. 1 zák. č. 50/1923 Sb.

Důvody

Z trestních oznámení Ministerstva národní obrany – Hl. štábu čj. 80038 /Taj.E/ 1949, čj. 80063/Taj.1949 – a trestního oznámení Krajského velitelství StB v Praze čj. 85234/48 a příloh k těmto trestním oznámením připojených, obzvláště ze seznamů zabavených a v předmětných trestních věcech zajištěných zbraní, střeliva, písemností a jiných předmětů, z výpovědí svědků Karla Bacílka st., Pavla Žaluda, Albína Karla Hejného, Lubomíra Žaloudka, Miloslava Malečka, Rudolfa Hušáka, Zdenka Krafta, Františka Rozhoně, Františka Kubáta, JUDr. Jaroslava Havelky, Miroslava Tichého, Jaroslava Slavíka, Karla Procházky, Jindřicha Bouchvala, Jarosl. Bouchvala, Vojtěcha Paucha, Josefa Rajchla, Aleny Bílé, Vladimíra Hájka, Přemysla Hartmana, Blanky Broučkové, Jiřiny Hrazdilové, Jiřího Boneka, Libuše Kovařovicové, Vladimíry Jílkové, div. gen. v. v. Františka Slunečka, Františka Procházky, div. gen. v. v. Františka Hrabčíka, mjr. Jaromíra Nechanského, Anny Toufarové, Jiřího Křivánka, pplk. Emila Maivalda, Miloslava Krause, ze zprávy MNO, Hl. štáb ze dne 13. 5. 1949, ze znaleckých posudků znalců lékařů a znalců z oboru zpravodajského, ze zodpovídání všech obžalovaných, z jejich osobních a trestních dokladů, vzal Státní soud za zjištěný a prokázaný tento skutkový děj:

V únorových dnech 1948, kdy byla odhalena činnost a velezrádné záměry reakce, reprezentované především některými bývalými prominenty bývalé strany nár. socialistické, bylo zákrokem pracujícího lidu a jeho rozhodným postojem zabráněno ve splnění naděje této reakce na zvrat našeho lidově demokratického zřízení a způsoben zmar jejich nadějí v utužení kapitalistického a protilidového vykořisťovatelského režimu. Tehdy náporem semknutého pracujícího lidu československého byla roztříštěna tato reakční klika ve státě a donucena – pokud nepodařilo se jí ilegálně uprchnouti přes státní hranice do zahraničí na západě našeho státu – uchýliti se ve svých zbytcích do podzemí. Tyto zbytky reakce v čsl. státě, ježto nedovedly se smířiti s lidově demokratickým zřízením státu a zejména s jeho hospodářskými a společenskými poměry, utekly se jako k poslední své naději k podvratné činnosti pěstované v podzemí a vyvíjející v ilegálních organizacích záměrnou, podvratnou a teroristickou činnost namířenou proti státu.

Brzy po zmíněných únorových dnech zahájil svou činnost pplk. v. v. Josef Hruška. Týž, který již v únorových dnech jasně postavil se na stranu reakce a tuto, reprezentovanou zejména

v osobě neblaze proslulého dr. Krajiny, podporoval informacemi, jež důvěrně získal vzhledem k svému postavení vyššího důstojníka, o opatření vlády na potření reakce připravující puč v únorových dnech; týž v měsíci dubnu 1948 rozhodl se podpořiti snahy uprchnuvších reakcionářů do zahraničí tím, že by jejich úsilí, vyvíjené v západních zónách v Německu, sladil se snahami v Československu zůstavší reakce, která uchýlila se po své porážce do ilegality. Obžalovaný pplk. v. v. Hruška proto počal se píditi po zbytcích zmíněné reakce a za tím účelem dohodnuv se s Karlem Bacílkem st. i obžalovaným Karlem Bacílkem ml. vytvořil s jmenovanými ilegální skupinu zaměřenou v prvých týdnech své činnosti na to, aby zjistila zbytky roztříštěné reakce a stmelila je v organizaci početnější a schopnou akce namířené proti státu. Proto vyzval obžalovaný oba Bacílky, především pak obžalovaného Bacílka ml., aby snažil se vypátrati na našem území, pokud je mu to dosažitelné, existující protistátní elementy.

Tak byl na obžalovaného pplk. v. v. Hrušku a oba Bacílky napojen obžalovaný Boris Kovaříček, který v té době měl kolem sebe seskupeno několik osob v ilegální organizaci zvané Šeřík. Týž Kovaříček byl po Bacílkovi nejhorlivější a nejhouževnatější člen skupiny Hruškovy, seskupil kolem sebe a pro organizaci Hruškovu řadu dalších osob, společně s Hruškou a Bacílkem ml. byl strůjcem všech záměrů a podporovatelem úsilí a snah Hruškovy skupiny. Obžalovaný Kovaříček zahájil svou ilegální činnost namířenou proti státu již dávno před tím, než poznal obžalovaného Hrušku. Již koncem března 1948 smlouval se s býv. kpt. Vítkem – později ilegálně překročivším čs. státní hranice do okupační zóny v Německu jako spojka Hruškova – na činnosti namířené proti existenci státu. Obžalovaný Boris Kovaříček snažil se především v organizaci Hruškově, nazvané brzy po svém založení Pravda zvítězí, o zorganizování co možná největšího počtu osob v ilegálním hnutí. Boris Kovaříček, který usiloval o zapojení pokud možno nejširšího počtu osob, byl operačním činitelem Hruškovy skupiny a spolu s tímto Bacílkem a Gregarem založil jakýsi štáb organizace. Byl to právě obžalovaný Kovaříček, který mimo vlastní organizační činnost ve skupině spolu s Hruškou a Bacílkem ml. a ve spolupráci s obžalovaným Miroslavem Gregarem plánoval akci proti státu, předpokládanou jako puč časově umisťovaný do druhé poloviny února 1949. Byl to právě obžalovaný Kovaříček, který společně s ostatními členy štábu Hruškovy skupiny Pravda zvítězí rozvrhl puč ilegální jejich organizace do přesně stanovených etap s podrobně vypracovaným plánem postupu akce, k jejímuž úspěšnému provedení zorganizoval společně s ostatními rozsáhlou zpravodajskou činnost, přičemž neopomenul ani školení a výcvik v použití zbraní a jiných bojových prostředků. Byl to právě obžalovaný Boris Kovaříček, který v souhlase s ostatními členy štábu ilegální organizace Pravda zvítězí pověřil Milana Jirouta, význačného to člena skupiny, prováděním výcviku ve zbrani podle předem stanoveného pracovního plánu, v němž školení v zacházení se všemi druhy zbraní a bojových prostředků bylo rozvrženo do několika časových úseků. Pozoruhodné a charakteristické je pro povahu a zaměření ilegální skupiny Hruškovy, že výcvik použití bojových prostředků organizace dál se podle hesel a termínů, které v zajištěných písemnostech skupiny vedle českých povelů vojenských obsahují překlad týchž vojenských povelů do řeči anglické a německé.

Význačným spolupracovníkem a dalším členem vedoucích činitelů Hruškovy skupiny Pravda zvítězí byl studující medicíny Miroslav Gregar. Obžalovaný Gregar byl činným v protistátní činnosti již od roku 1947, kdy ilegálně pracoval v jiné skupině, která po zjištění orgány Státní bezpečnosti byla zneškodněna. Tehdy byl obžalovaný Gregar získán Kovaříčkem ke spolupráci s ilegální skupinou Hruškovou. Obžalovaný Gregar byl jedním z nejhorlivějších a nejpracovitějších členů této organizace, získal ke spolupráci v této organizaci řadu dalších osob a posléze pověřen vedením tak zv. „sedmé sekce“ této organizace, vyvíjel pilnou činnost jako vedoucí této sekce, určené k provádění výzvědné a špionážní služby. Obžalovaný Gregar, živící se jinak černými obchody, neštítil se při plnění daných mu úkolů v organizaci PZ těch nejpodlejších způsobů a prostředků. V souhlase s ostatními vedoucími osobami ilegální organizace, zejména pak Borise

Kovaříčka, sváděl k zapojení do protistátní činnosti osoby především z řad studující mládeže. Při obstarávání úkolů přidělených sekci, již vedl, neostýchal se krásti majetek v biologickém ústavě, jež navštěvoval, přičemž odcizil celou řadu různých věcí a předmětů, různé jedy a cyklostyl. Obžalovaný Gregar instruoval další, jím napojené osoby pro výzvědné úkoly a tyto úkoly společně s členy organizace prováděl. Tak obžalovaný Gregar pro organizaci PZ obstaral řadu plánů komunikačních zařízení, průmyslových podniků, míst obývaných význačnými činiteli vládními a veřejného života. Pro tyto úkoly obžalovaný Gregar poučováním a školením vychovával další členy organizace. V rozsahu své činnosti obžalovaný Gregar přikazoval plnění dalších výzvědných úkolů jiným osobám skupiny, přičemž sekce jím vedená pořídila náčrtky míst důležitých ze zpravodajských hledisek v Praze i na jiných místech. Dále Gregar obstaral plánky a náčrtky některých nádrží, průmyslových podniků, objektů apod. Obžalovaný Gregar ve svěřené mu sekci podrobně rozdělil dané mu úkoly a přidělil tyto jako referáty dalším členům skupiny. Tak obžalovaný Gregar zařídil referáty mechanika, zbrojíře, pyrotechnika, skladníka, referenta pro dopravu osob prchajících ilegálně přes státní hranice, referenta pro ukrývání osob skrývajících se před bezpečnostními orgány, zdravotního referenta k ošetření osob poraněných při provádění protistátních, zejména teroristických akcí. Byl to obžalovaný Gregar, který snaživě obstarával prostředky pro radiové vysílání, různé zbraně a který – za souhlasu všech spoluobžalovaných vedoucích členů ilegální skupiny PZ – pro tuto obstaral různé jedy a snažil se sehnati i vysokotlakové hadice k bezhlučnému odstraňování nepohodlných protivníků. Obžalovaný Miroslav Gregar nesmlouvavě nutil členy jím získané pro organizaci plnit přikázané jim úkoly, přičemž liknavým a od práce v ilegální organizaci snažícím se upustit vyhrožoval zlikvidováním.

Obžalovaná Josefa Straširybková zapojila se na organizaci PZ z podnětu Evy Conové, a to koncem června 1948. V té době obžalovaná Straširybková prováděla s pomocí prap. SNB Vandase, zvaného IVAN, ilegální přechody státních hranic. Tyto ilegální přechody byly prováděny v prostoru, kde zmíněný prap. SNB Vandas byl služebně jako velitel stanice SNB přidělen. Přechody prováděny byly tak, že obžalovaná buď osobně přivedla k přechodům prchající osobu, případně tato vykázala se po dosažení určeného místa v pohraničí u Vandase vizitkou obžalované, později po napojení obžalované na skupinu Hruškovu heslem, které bylo vůbec heslem skupiny PZ, a to vyslovením seskupení několika čísel, jež ve svém součtu dávaly číslo 17. Obžalovaná Straširybková, která uskutečnila přechod hranic devíti osobám, byla napojena již v letních měsících 1948 na organizaci PZ. Ve spolupráci s touto skupinou provedla pak zejména přechody studujícího Schnebergera a české Američanky Frankeové. Obžalovaná Straširybková po napojení skupiny Hruškovy měla převzít v Praze roztříštěný zbytek ilegální skupiny Conových, což však proto, že trvale se nezdržovala v Praze, nýbrž u svého zetě v pohraničí, odmítla. Leč aby vyhověla snaze ilegální skupiny Hruškovy, osobně zprostředkovala převzetí zmíněných zbytků skupiny Conových Jindrákem ze Žižkova, kterého v rámci obecné snahy všech členů skupiny PZ v získávání nových členů zapojila do činnosti organizace Hruškovy. Obžalovaná Straširybková z příkazu ilegální organizace převzala úkol zjistiti politickou příslušnost příslušníků SNB na Žižkově a u Elektrických podniků města Prahy. Obžalovaná Straširybková, jsouc informována o veškeré činnosti a záměrech organizace, pokračovala ve své spolupráci, a pokud jde o převádění osob ilegálně přes hranice, učinila to i v případě Schnebergera a Frankeové, přestože jí bylo známo, že jmenovaní odcházejíce do zahraničí plní tím také zpravodajské úkoly pro ilegální činnost Hruškovu a jeho skupiny.

Jak již shora zmíněno a což bude ještě níže uvedeno, organizace Hruškova snažila se především zajistiti trvalé spojení se západním zahraničím, a to především s uprchlou tam reakcí a jejími představiteli. Za tím účelem pídila se Hruškova zločinná společnost po odborníku v radiotechnice a jako takového podařilo se jí připojit pomocí obžalovaného Karla Bacílka mlad. v červnu 1948 studujícího Ladislava Strejce. Týž informován vedoucími členy organizace o jejich záměrech, plánech a prostředcích k dosažení vytčených cílů přislíbil spolupráci na poli technického vybavení ilegální skupiny spojovacími prostředky z oboru radiotelegrafie. Ob-

žalovaný Ladislav Strejc jako majitel amatérské radiokoncese měl v držení vysílačku, již dal k dispozici organizaci PZ, přičemž z příkazu této organizace vysílal v zastřené otevřené řeči vzkaz pro uprchlého dr. Drábka do Paříže, který před tím již byl spojkou avizován o tom, že bude organizací PZ volán. Obžalovaný Ladislav Strejc vzhledem k svým odborným znalostem byl pověřen vedením „technické sekce“ skupiny s úkoly přicházejícími v úvahu při uskutečňování chystaného protistátního puče. Obžalovaný Strejc měl totiž připraviti a při provádění puče zajistiti československé vysílače a k tomu účelu připraviti převzetí těchto a uvedení jich v provoz. Měl dále získati spolupracovníky a vytvořiti dokonalý technický štáb. Obžalovaný Strejc pečlivě určené úkoly připravil a jejich uskutečnění k chystanému puči zorganizoval.

Obžalovaný pplk. Hruška snažil se v rámci všeobecného požadavku své skupiny získati co nejširší okruh spolupracovníků a vůbec osob sympatizujících s jeho hnutím, rozšířit myšlenky protistátní své organizace tím, že zapojiv do spolupráce se svou ilegální organizací obžalovaného učitele Josefa Slaninu dohodl se s tímto na vydávání a tištění ilegálního časopisu, který nazvali V nový život. Po sjednání vydávání tohoto časopisu a naznačení úkolu, který tisk tohoto časopisu sleduje, byl dodán obžalovanému Josefu Slaninovi příslušný text sjednaný všemi vedoucími osobami PZ. Obžalovaný Slanina po provedení určitých úprav vydal jedno a o něco později ještě další číslo zmíněného časopisu. Text tohoto časopisu je vyhroceně protistátní tendence a rozvratnicky štvavý. Poněvadž obžalovaný Slanina neshodl se s Hruškou vzhledem k prováděným opravám textu časopisu, zůstalo jen při vydání dvou čísel tohoto ilegálního časopisu. Stalo se tak také proto, že kolportáž předmětného časopisu, dopravovaného z bydliště Slaninova ze Semil do Prahy, narážela na potíže.

Z dalších členů skupiny PZ byl obžalovaný Jan Morava obšírně informován o činnosti této organizace a jako mládežnický vedoucí lidovecké mládeže vyzván, aby získal v řadách svých známých z této politické strany sbor důvěryhodných osob, a to takových, jejichž postoj k platnému řádu jest vyhraněně nepřátelský. Obžalovaný Morava, slíbiv zapojiti větší počet lidoveckých studentů do organizace, připojil a získal k Hruškově ilegální organizaci dr. Jaroslava Havelku, Pavlu Tancerovou, Jaroslava Šmejkala, Miroslava Soukupa, Slavomíra Holíka a spoluobžalovaného Zdeňka Locha. Týž informován zevrubně o záměrech Hruškovy organizace přispěl k úhradě nákladů zločinné činnosti Hruškovy organizace peněžitým obnosem 1500 Kčs. Dále zajistil při své účasti v této rozvratnické protistátní skupině připojení Jana Deckera, Václava Maršíka, Jiřího Krause, Karla Kleina a Karla Jiráka. Oba právě uvedení obžalovaní Morava i Loch plně souhlasíce se zaměřením organizace Hruškovy vyvíjeli činnost především zaměřenou k získání dalších členů a k zajištění dalších prostředků existence organizace PZ, přičemž obžalovaný Morava opatřoval zbraně pro členy organizace, a to i s náboji, nehledě k tomu, že týž obžalovaný Morava snažil se sháněním potřebných součástek zajistiti radiovysílání skupiny.

Význačnou pomocí ve skupině Hruškově byla účast obžalovaného Josefa Demetera, který vedle důležitých hospodářských dat skupině PZ předal ještě obžalovanému Bacílkovi mlad. k úhradě nákladů ilegální činnosti 400 anglických liber. Obžalovaný Demeter plánoval v rámci společné činnosti organizace napojení slovenské účasti na chystaném puči, především pak tím, že do příprav puče zaplánoval i event. shozy zbraní v prostoru Nízkých Tater na Slovensku. Obžalovaný Demeter dokonce z příkazu vedoucích činitelů organizace PZ připravoval i osvobození vězňů v pankrácké trestnici se nacházejících ve vazbě pro protistátní činnost.

Konečným cílem celého snažení ilegální skupiny PZ zaměřené k zvratu platného právního řádu bylo uchystání násilného puče. K tomuto puči, jak uvedeno, všichni členové a především pak obžalovaný Hruška, sháněli všechny možné bojové prostředky, pokud jim byly dosažitelny. Obžalovaný Hruška za tím účelem, zneužívaje svého postavení vyššího důstojníka, připravil přehled a množství dosažitelných zbraní na některých místech v obvodu

Posádkového velitelství Velké Prahy, přičemž k dosažení těchto bojových prostředků mělo se v případě chystaného puče použíti i násilných akcí. Jak bude ještě níže uvedeno, Hruškova skupina ve snaze zajistiti uskutečnění a úspěšný výsledek chystaného puče, navázala spojení s představiteli okupační americké armády v Německu, a to především pro dosažení dostatečného množství potřebných zbraní. Puč, jehož výsledkem mělo býti zvrácení lidově demokratického zřízení a odstranění všeho, co bylo v únorových dnech 1948 vyzískáno, byl Hruškovou skupinou termínován na jaro 1949, přičemž jako vhodné datum označováno datum v noci z 24. na 25. II. 1949. Stanovení tohoto data působilo skupině určité potíže vzhledem k různosti názoru na to, zda puč jest vhodno provésti v době denní či noční, v době svátečního klidu či v době pracovní, vzhledem k různým úvahám, zda vhodnější je prováděti puč v době, kdy na ulicích je více lidí či méně, kdy v továrnách se pracuje neb naopak. V podstatě po vzájemném domlouvání vedoucích osob organizace PZ sjednáno, že puč bude proveden ve stanovený termín ve třech etapách tak, že akce bude provedena ve zcela krátké době. Plánováno postupné obsazení 18 nejdůležitějších bodů v Praze podle seznamu, a to tak, že při puči měly býti obsazeny MNO, Hlavní štáb, Ministerstvo vnitra, rozhlas, ústředí KSČ, kasárna atd. Podle plánů pučistů měl převzíti v době puče veškerou moc vrchní vojenský velitel, nepodléhající žádné jiné autoritě. S provedením puče měla ihned vstoupiti v život takzvaná Národní rada, která měla proklamovat nové státní zřízení. Pučisté uvažovali přitom s koncepcí jednotného československého národa, a vzhledem k tomu a proto, aby byly odstraněny sporné otázky mezi Čechy a Slováky, designovali jako prvního prezidenta čsl. národa z uprchlé reakce dr. Lettricha. Designovaný prezident dr. Lettrich měl říditi věci státu s 50člennou nominovanou „Státní radou“, která měla na dobu asi jednoho roku ustaviti úřednickou vládu. Vláda měla míti předsedu a dva místopředsedy, přičemž z ministerstev Ministerstvo národní obrany, vnitra a zahraničí mělo býti vždy v rukou odborníků. Jako o dalších vhodných osobách k řízení věcí státu měly býti přibrány jako nejvhodnější osoby gen. Vesel, dr. Černý, dr. Papánek, dr. Stránský a bývalý kancléř prezidenta republiky dr. Smutný.

Poněvadž Hruškova ilegální organizace snažila se vésti odboj v Československu v intencích do zahraničí uprchlé reakce, snažil se obžalovaný Hruška zpraviti tuto uprchlou reakci o svých záměrech. Za tím účelem snažil se vedle své organizační činnosti a vedle zpravodajského zvídání o spojení se zahraniční emigrací. Proto pokoušel se obžalovaný Hruška především dosáhnouti styku s uprchlým reakcionářem Toufarem a prostřednictvím toho s dalšími prominenty uprchlé reakce. V této době obžalovaný Hruška odeslal jménem své skupiny dopis do zahraničí dr. Hřebíkovi a dr. Krajinovi, v nichž oba jmenované informoval o své ilegální skupině, o její povaze, záměrech a konečném cíli a vytyčil zároveň nutné potřeby a požadavky své organizace. Při tom obžalovaný Hruška se svými spolupracovníky plánoval pro prvé okamžiky v době prováděného puče převezení uprchlého dr. Hřebíka od čsl. hranic, kam týž měl býti dopraven Američany, do Prahy, kde měl učiniti projev k národu.

Aby potřebné spojení s uprchlou reakcí v zahraničí organizace Hruškova navázala, byl v červnu 1948 vyslán do zahraničí býv. kpt. Ladislav Vítek [v orig. Vladimír]. Jmenovaný byl získán ke spolupráci spoluobžalovaným Borisem Kovaříčkem, jímž byl vyzván, nejen aby získával další osoby pro ilegální práci, aby ale též sháněl jakékoliv zprávy důležité z hledisek zpravodajských, zejména vojenského, politického a hospodářského. Vítek skutečně také pro ilegální organizaci opatřil několik důležitých zpráv, a to jak vojenských (týkajících se jistého bojového opatření v našem pohraničí a druhu výroby ve dvou továrnách), tak i hospodářských, vztahujících se na výrobu v jiných podnicích včetně údajů o provozu i účetnických dat.

Vítek, který odcházel ilegálně přes státní hranice cestou jednoho číšníka v jistém hotelu v městě západního našeho pohraničí, měl za úkol vyhledati Toufara a přes něho, event. přes dr. Drábka tehdy se zdržujícího v Paříži, dostat se k dr. Krajinovi nebo dr. Hřebíkovi, případně k jiné prominentní osobě československé uprchlé reakce a tuto informovat podrobně o

všem, co se vztahovalo na práci ilegální skupiny Hruškovy, na její plány, postup práce, jak je organizována, jaké má vyhlídky, možnosti, jaké jsou její potíže a potřeby. Vítek, který měl toto všechno tlumočit a odevzdati současně všechny zpravodajsky důležité poznatky, měl především upozornit zahraniční emigraci na to, že Hruška stmeluje zbytky rozutečené reakce a snaží se vytvořit mohutnou podzemní organizaci, schopnou provésti puč. K tomu, jak dále měl Vítek informovat emigraci, nutně potřebuje přesná data o exponentech domácí reakce, kde se tito nacházejí a kde jsou roztříštěné zbytky ilegálních skupinek. Při tom byl Vítek informován Hruškou u Bacílků v přítomnosti Kovaříčkově o celém plánu puče. Při setkání s emigranty měl Vítek tlumočit požadavky Hruškovy skupiny a zdůraznit nezbytnost vyhovění k usnadnění zdárného výsledku připravované protistátní akce. Vítek měl tlumočiti potřebu skupiny PZ po vysílačkách, jichž žádáno asi 40 s výkonností na kratší vzdálenosti a takových, jež se dají ukrýt přímo na tělo pod šat, dále žádáno asi 25 kusů vysílaček na větší vzdálenosti a 2 vysílačky s velkým okruhem slyšitelnosti.

Vítek měl zejména upozornit představitele emigrace na nutnost zřízení pravidelného spojení Hruškovy skupiny se zahraničím. Měl tlumočit představitelům uprchlé reakce požadavek ilegální skupiny Hruškovy v tom, že tato nutně potřebuje pravidelného spojení proto, aby byla neustále informována o přáních emigrantů a těmto naopak mohla sdělovati vše, co je z hledisek prováděného podzemního útoku proti státu nutno za účelem sladění všech akcí a sil. Hruškova skupina, jak je patrně z jejího plánu připravovaného puče, činila provedení puče závislým výhradně na spolupráci s uprchlou emigrací a s jejími protektory, reprezentovanými okupačními orgány v Německu. Současně Vítek, jsa informován o všech požadavcích ilegální organizace Hruškovy, měl příkaz od této sdělit zahraniční emigraci všechny provozní údaje ohledně chystaného vysílání do zahraničí. Tak odnášel s sebou data o délce vln pro vysílání, s určením dnů i hodin doby vysílání. Přitom byl Vítek instruován o použití navržené šifry, přičemž s sebou odnášel i smluvený kód pro sjednávané vysílání. Podrobné informace technického rázu poskytl Vítkovi Ladislav Strejc.

Aby Vítek neměl potíží po dosažení okupační zóny americké v Německu a nebyl zbytečně zdržován ve sběrném táboře, než bude prověřen, byl instruován v tom smyslu, že se má přímo ze sběrného tábora obrátiti na uprchlého Toufara, jehož adresa byla současně Vítkovi předána. Posléze smluveno, že v určité, předem stanovené době bude Hruškova skupina vysílati svým vysílačem, obsluhovaným Ladislavem Strejcem, za předem stanovených a Vítkem doručených provozních údajů, zpráva [zprávu?] pro dr. Drábka v Paříži, a určeno, že emigrace ze zahraničí potvrdí příchod Vítkův a předání jemu svěřených zpráv při vysílání pařížského rozhlasu stanoveným heslem v určený den.

Asi o 14 dnů později byl přiveden do bytu Bacílkových obžalovaným ml. Bacílkem další kurýr pro zahraniční emigraci. Tehdy přivedl ml. Bacílek studenta Schnebergera, který společně s dalším studentem snažil se překročiti ilegálně státní hranice do Německa, do okupační zóny americké. Tohoto Schnebergera přislíbila skupina Hruškova převésti tajně přes státní hranice, a to svou ilegální cestou přes Straširybkovou – Vandase, a při téže příležitosti použili Schnebergera jako další svou spojku a kurýra do zahraničí. Schneberger byl proto podrobně informován a instruován o svém úkolu, který se ztotožňoval s úkolem daným již Vítkovi. Schneberger měl stejně snažit se navázat spojení s prominenty z uprchlé reakce, měl upozornit tuto na osobu Vítkovu a jím přenášené zprávy a pro skupinu Hruškovu uplatňovat vyplnění jejích proseb, jež znovu měl podle dané instrukce přednést.

Hruškova ilegální skupina snažila se zajistit všemi prostředky, jež jí byly dosažitelny, spojení s uprchlou reakcí a používala každé příležitosti k tomu, aby informovala zahraniční emigraci nejen o své činnosti, ale především o svých plánech a prostředcích, jak připraviti a uskutečniti chystaný puč. Proto byla k Bacílkovům přivedena někdy v polovině listopadu

Frankeová, americká Češka, která ilegálně odcházela z Československa. O Frankeové dozvěděla se Straširybková a přislíbivši jí přechod do zahraničí přes státní hranici pomocí Vandase přivedla ji k Bacílkovům, kde v přítomnosti štábu Hruškovy ilegální skupiny byla žádána, aby uskutečnila zprostředkování všech přání a požadavků skupiny u zahraniční emigrace. Frankeové byly předneseny požadavky Hruškovy skupiny ve stejném rozsahu, jako již před tím Vítkovi a Schnebergerovi, a nad to žádáno od Frankeové splnění dalších přání. Frankeová totiž byla důvěrnou přítelkyní gen. Claye a přislibovala, že od gen. Claye může dosáhnout splnění všech přání. Vzhledem k tom byla požádána Frankeová, aby informovala gen. Claye podrobně o skupině Hruškově a o jejích záměrech, dále o tom, jaké má možnosti a co tato skupina potřebuje k usnadnění a splnění těchto svých záměrů. Z příkazu skupiny Hruškovy měla Frankeová vyříditi gen. Clayeovi, že skupina Hruškova nezbytně potřebuje vysílačky, a to 40 vysílaček na krátkou vzdálenost a takových, které se dají ukrýti na těle pod oděvem, dále 25 vysílaček s větším donosem a posléze 2 vysílačky s velkým okruhem působnosti. Dále žádána Frankeová, aby vyjednala pomoc i peněžní u gen. Claye a dojednala s ním, co za tyto prostředky, jež americká okupační moc v Německu poskytne ilegální skupině Hruškově, žádá jako protihodnotu.

Ve snaze navázat, utužit a rozšířit spojení s uprchlou reakcí a dosáhnout bezprostřední styk se samotnými americkými okupačními úřady byl organizací Hruškovou posléze vyslán přímý agent k americkým úřadům. Stalo se tak 4. XII. 1948, kdy Hruška pozval k Bacílkovům do bytu dalšího člena své skupiny, prap. SNB Vandase, tzv. IVANA. Týž Vandas, který společně se Straširybkovou prováděl ilegální přechody přes státní hranice, se k žádosti Hruškově dostavil přímo do bytu Bacílkových, aby tu jednak přijal přímo rozkazy Hruškovy ohledně přechodů přes státní hranice, jednak zprostředkoval urychleně a přímo styk s okupačními úřady a velitelstvími americké armády v Německu. Vandas na vzkaz Straširybkové dostavil se k Bacílkovům a zde byl přesně informován, jak si má počínati při svém jednání.

Vandas navrátil se zpět s tím, že Američany informoval nejen o tom, kteří poslové odešli k nim již do Německa, ale vyřídil, že Američané vyhoví všem přáním tlumočeným jak Vítkem, tak Schnebergerem. Dále vyjednal Vandas pro Hruškovu skupinu, že po 18. XII. 1948 dostaví se do Československa agent CIC, který přinese přímé příkazy od Američanů pro Hruškovu skupinu a sdělí přitom, oč Američané mají zájem. Příchod agenta CIC bude včas sdělen Bacílkovům, kteří upozorní na příchod agenta Hrušku.

Současně Vandas po svém návratu z okupační zóny americké v Německu podle daných mu příkazů žádal obžalovaného Hrušku, aby jeho skupina vyslala k jednání s představiteli americké moci v Německu svého zástupce. Vzhledem k tomu usneseno v organizaci PZ, že do zahraničí k jednání odejde obžalovaný Karel Bacílek ml.

Karel Bacílek ml. po dohodě s prap. SNB odejel dne 7. XII. 1948 do Horšovského Týna, kde dle dohody se s Vandasem na nádraží sešel. Odtud šli společně do Vandasova bytu a na motocyklu odejeli směrem k hranicím. Motocykl ukryli v obci Rybníky a pokračovali pěšky k hraniční čáře, po jejímž překročení a ujití asi 50 m na území Německa byli očekáváni automobilem řízeným příslušníkem americké okupační armády. Po jízdě asi 50 km zastavili u domku poblíže lesa a v tomto domku byli přijati příslušníky americké zpravodajské služby, s kterými Bacílek mluvil prostřednictvím tlumočníka. Američané nejprve Bacílka pohostili a po večeři počalo jednání o ilegální práci a plánech Hruškovy ilegální skupiny. Bacílek nejprve referoval o přípravách puče a tlumočil Američanům vzkaz Hrušky, že v podrobnostech by se činnost ilegální organizace podřídila přání Američanů a že by bylo nejlépe, kdyby současně s pučem prováděným Hruškovou skupinou došlo ke koordinované akci ze strany Američanů. Dále Bacílek prosil Američany, aby pro organizaci opatřili asi 50 kusů vysílaček na krátkou vzdálenost, a požadoval od nich též informace, zda by mohli pro plánovaný puč dodati potřebné zbraně. Američtí úředníci sdělili Bacílkovi, že o vysílačkách a zbraních nemohou

momentálně rozhodnouti, ale přislíbili, že věc budou hlásiti nadřízeným úřadům a o výsledku podají Hruškově organizaci zprávu. Jeden z Američanů uváděl, že v případě puče v ČSR mohli by Američané vysaditi na území republiky parašutisty, rekrutované z uprchlíků z ČSR po únorových událostech. Na konkrétní otázku Bacílkovu, co podniknou Američané v případě násilného převratu v ČSR a zda možno spoléhati na jejich akci, odpověděl opět jeden z Američanů v tom smyslu, že konkrétní sliby mohou dáti až po projednání věci s vyššími vojenskými jednotkami. Dále žádal Bacílek Američany, zda by bylo možné uskutečniti rozhovor mezi ním neb jiným představitelem organizace PZ se zahraničními uprchlíky, jako např. s Toufarem, dr. Hřebíkem, dr. Černým apod., a dále se dotazoval též na pobyt Frankeové, kterou organizace PZ vyslala se špionážními zprávami do americké okupační zóny. Frankeovou přítomní Američané velmi dobře znali, potvrdili Bacílkovi, že se tato nachází ve Frankfurtu nad Mohanem u gen. Claye, s nímž je ve velmi přátelském poměru, a mimoto mu tito Američané uvedli, že Frankeová se velmi dobře zná s vrchním velitelem amerických vojsk v Německu Bradleyem [v orig. Bradlayem]. Bacílek při této schůzce dojednal, že ilegální organizace PZ bude denně vysílati radiové zprávy na vlně 3450 až 3500 neb 3512 až 3513, a to vždy o 23. hodině. Američané přislíbili zaříditi příjem tohoto vysílání a doručení zpráv na příslušná místa.

Bacílek předal při této příležitosti Američanům, o kterých věděl, že jsou členy cizí moci, a to Americké zpravodajské služby CIC, tyto věci:

1. písemné zpravodajské poznatky o poměrech v ČSR, týkající se zejména psychologické nálady obyvatelstva a jeho reakce na únorové události, dále postoje určitých vrstev obyvatelstva na některé poúnorové zákony a nařízení apod.;

2. zprávu o provedení připravovaného puče ilegální organizací PZ v noci na den 25. února 1949,

3. knihu od Jacobsena [v orig. Johannsona] „Paní Marie Grubbová“ [v orig. Gruberová], která byla dohodnutým šifrovacím klíčem pro radiotelegrafické spojení [v orig. radiotelegrafickým spojením],

4. generální mapy pohraničního pásma československo-německého,

5. 400 liber sterlingů, získaných od Demetera, které mu měli Američané proměniti za dolary nebo Kčs.

V důsledku těchto ujednání ilegální organizace Hruškovy s představiteli cizí moci byli vysláni CIC do Československa dva z uprchlické emigrace, a to Josef Rajchl a Jiří Křivánek s úkolem napojiti se přímo na Bacílky a přes tyto na obžalovaného Hrušku s tím, aby tito agenti, zejména pokud jde o Josefa Rajchla, řídili se přesně instrukcemi, jež obžalovaným Hruškou jim budou dány.

Organizace Hruškovy skupiny PZ vedle rozsáhlé, nahoře již zmíněné činnosti shromažďovala, jak rovněž již uvedeno, četné bojové prostředky. V době zjištění protistátní činnosti této Hruškovy skupiny zjištěno a zajištěno celkem mimo jiných prostředků k provádění trestné činnosti Hruškovy 6 vysílaček, 7 těžkých kulometů, 1 lehký kulomet, jeden automat, 19 pistolí, 2 pušky, 1 granátomet s větším množstvím nábojů, zásobníků a jiných výzbrojních součástek.

Na podzim 1948 obžalovaný div. gen. v. v. Karel Kutlvašr, po únorových událostech propuštěný z čs. armády, byl informován Františkem Kubátem a později též Františkem Rozhoněm o tom, že v Praze působí několik roztříštěných podvratnických ilegálních skupin, jež za účelem společné akce namířené proti platnému právnímu řádu se slučují. Obžalovaný gen. v. v. Karel Kutlvašr, nechávaje se do podrobností informovati o této ilegální činnosti, kritizoval možnosti úspěchu zamýšleného puče.

Kutlvašr někdy v říjnu 1948 byl přímo vyzván Kubátem, aby převzal vrchní velení chystané protistátní akce, přislíbil převzetí této funkce. V téže době také došlo ke vzájemnému se do-

hodnutí skupiny PZ se zmíněnými přáteli Kutlvašrovými. Konkrétně projednány společné zájmy na schůzce v bytě Bacílkových dne 27. XI. 1948. Při této schůzce byli kromě obou Bacílků a obou přátel Kutlvašrových (Kubáta, Rozhoně) přítomni obžalovaní škpt. v. v. Ervín Novotný, který na popud obžalovaného Kutlvašra a s jeho doporučením obrátil se na Františka Kubáta za účelem svého zapojení do protistátní činnosti. Na zmíněné schůzce všechny přítomné přesně o všech dosavadních výsledcích činnosti své skupiny informoval obžalovaný Hruška, který s uspokojením akceptoval nabídky přítomných přátel Kutlvašrových, tehdy ještě jménem neuváděného, o tom, že v akci by se v čelo postavila důležitá vojenská osoba. Obžalovaný Kutlvašr byl o průběhu této schůzky přesně informován přítomnými svými přáteli, a to především obžalovaným Novotným, a tudíž i o celém rozsahu, povaze a zaměření ilegální činnosti Hruškovy.

Aby byly dojednány bližší podmínky spolupráce Hruškovy skupiny s obžalovaným Kutlvašrem, přislíbili přátelé Kutlvašrovi na zmíněné schůzce u Bacílků, že k příštímu jednání přivedou onoho vyššího důstojníka, jehož nejmenovali a jímž byl obžalovaný Kutlvašr. Tato schůzka sjednána na 11. XII. 1948 do bytu obžalovaného Novotného, leč Kutlvašr na tuto schůzku z opatrnosti se nedostavil, omluvil svou neúčast tím, že nejdříve chce býti informován mimo jiné [nad tímto připsáno „především“] o možnostech a schopnostech Hruškovy akce.

Proto na tuto schůzku v den 11. XII. 1948 obžalovaný Kutlvašr sjednal s obžalovaným pplk. v. v. Jaroslavem Nedbálkem, že týž jako jeho pozorovatel dostaví se na tuto schůzku u Novotného, aby mohl Kutlvašra jako vyšší důstojník generálního štábu podle seznání na místě samém informovati o činnosti Hruškovy skupiny. Leč obžalovaný Nedbálek, jemuž Kutlvašr výslovně uvedl, že jej posílá na schůzku ilegální protistátní skupiny jako svého pozorovatele, pro onemocnění se nedostavil. Vzhledem k tomu, tj. poněvadž na sjednanou schůzku nepřišel ani obžalovaný div. gen. v. v. Kutlvašr ani jím slibovaný pozorovatel, bylo dohodnuto sejíti se opětovně na témže místě, s příslibem dostavení se obžalovaného Kutlvašra, a to v den 16. 12. 1948.

Obžalovaný gen. Kutlvašr na tuto sjednanou schůzku se skutečně dostavil a zde v přítomnosti Bacílka star., Kubáta a Rozhoně byl obžalovaným Hruškou přesně a v celém rozsahu přímo informován o povaze, struktuře a cílech skupiny Hruškovy. Obžalovaný gen. Kutlvašr byl tu také přesně informován o politickém zaměření této skupiny, o prostředcích, kterými disponuje, o možnostech, které jsou jí, zejména ze strany amerických orgánů, přislíbeny. Obžalovaný Kutlvašr byl tu též informován o přípravách na rozvrhu plánovaného puče a o jeho termínu. Na této schůzce u Novotného byly ve všech podrobnostech prodebatovány nejen všechny předpoklady chystané protistátní akce, ale prodiskutovány i všechny eventuality, jež bylo možno očekávati při provádění akce. Obžalovaný gen. Kutlvašr všech těchto rozhovorů se zúčastnil podnětně a sám upozorňoval na mnohé eventuality, porovnávaje tyto s vlastními zkušenostmi, zejména s ohledem na události, jichž se sám zúčastnil v revoluční době 1945. Tak obžalovaný gen. Kutlvašr – který vzpomíná na revoluční události v roce 1945 jako na důsledek masového hnutí lidu v odporu proti Němcům, projevovaného zatíráním německých nápisů a uskutečňovaného přepadáváním Němců, podnikaného pod dojmem pádu Berlína – dojednává na této schůzce u Novotného plán puče, při němž počítáno jest nezbytně s pomocí ze zahraničí, s pomocí, která nezbytně předpokládá společnou akci uprchlé emigrace s odsunutými Němci z Československa. Obžalovaný Kutlvašr mimo jiné při této schůzce zdůrazňoval to, že připomínal účastníkům, obzvláště obžalovanému Hruškovi, že smluvená protistátní akce musí býti též politicky dobře připravena, že ji musí vésti politická osobnost dostatečného významu a že on sám by uvítal pověření ve své funkci z takovýchto politických míst.

Shora vylíčené jednání všichni obžalovaní, kteří v tomto jednání v celém rozsahu byli usvědčeni výpověďmi svědků, také doznávají. Vylíčené jednání obžalovaných potvrzováno jest také výsledky rozsáhlého vyšetřování a v něm obsaženými zjištěními, zejména zajištěnými vysílačkami, zbraněmi a výzbrojními součástkami, jakož i dalšími, již shora zmíněnými

předměty, jež zřejmě k spáchání trestného jednání obžalovaných sloužily. Nehledě k tomuto a nehledě též k doznání obžalovaných, usvědčují se tito vzájemnými svými výpověďmi, a to v celém rozsahu shora vylíčeného jednání. Tato doznání obžalovaných jsou také v úplné shodě s výpověďmi všech shora uvedených svědků, kteří doznání obžalovaných a jejich vzájemné usvědčování zcela hodnověrně a nepochybně soudu potvrdili.

Všichni obžalovaní, doznávajíce své trestné jednání, uvádějí na svou obhajobu pouze to, že k trestnému jednání byli svedeni v důsledku svých osobních poměrů, event. svých osobních názorů, jež nesouhlasí s platným právním řádem. Jen pokud jde o obžalovanou Josefu Straširybkovou, tato popírala vědomost o tom, že by svým jednáním, tj. převáděním osob ilegálně přes státní hranice, chtěla nějak podpořiti snahy Hruškovy organizace v její výzvědné činnosti, a to tím, že by v úmyslu její snahy podporovati prováděla ilegální přechody státních hranic u vědomí, že převádí takto spojky za účelem nejen navázání styků organizace Hruškovy se zahraniční emigrací a představiteli cizí moci v okupačních zónách v Německa, ale že tak činí přesto, že se snaží uskutečniti přechod do zahraničí proto, aby tyto spojky a kurýři předali v zahraničí přímo cizí moci, případně nepřímo prostřednictvím uprchlé reakce jakákoliv státní tajemství.

Leč obhajoba obžalované Josefy Straširybkové v tomto bodě jejího popírání byla v celém rozsahu vyvrácena výpověďmi spoluobžalovaných, zejména pak výpověďmi obžalovaných Hrušky, Bacílka. Tato obhajoba obžalované Straširybkové jest v rozporu i s vlastním jejím původním doznáním, v němž uvádí, že věděla o tom, že do zahraničí vysílaný Schneberger odchází tam s jistými úkoly. Vzhledem k okolnostem tohoto jednání se Schnebergerem obžalovaná Straširybková – s ohledem k jí známým poměrům organizace Hruškovy, nutně musela usuzovati, že tu Schneberger odchází do zahraničí mimo jiné též s úkolem předati tam cizí moci, ať již přímo či nepřímo – různé skutečnosti o státních tajemstvích.

Vzhledem k tomu Státní soud neuvěřil obhajobě obžalované. Pokud jde o obžalovaného Hrušku, týž doznávaje v celém rozsahu vylíčený skutkový děj uvádí na svou obranu, že předmětného trestného jednání dopustil se jen proto, aby splnil dané mu úkoly jeho služebním místem, za účelem toho, aby předmětnou ilegální protistátní činnost skupiny Pravda zvítězí, jejímž byl zdánlivým účastníkem, zjistil a odhalil.

Leč tato obrana obžalovaného nemůže obstát. Obžalovaný Hruška uvádí na svou obranu, že úkolem jeho zjišťování protistátní činnosti organizace Pravda zvítězí bylo výlučně zjistiti, zda a jaké spoje existují mezi zdejší podzemní reakcí s reakcí v zahraničí, případně s představiteli některé zahraniční moci. Přitom však obžalovaný Hruška vyvíjel rozsáhlou činnost ilegální v docela jiných směrech, než mu přikázáno. Tak zejména organizoval v širokém rozsahu jím vedenou organizaci, vybavoval tuto prostředky, především pak vysílačkami a zbraněmi, vcházel a vešel ve styk nejen s uprchlou reakcí, ale i s cizími činiteli, a zjistiv spojení do zahraničí, vysílal po této cestě spojky a kurýry, jakož i přijímal tyto sám. Přitom obžalovaný Hruška předstíraje plnění daného mu příkazu informoval své služební místo o méně významných okolnostech, zatajuje před tímto nejdůležitější momenty jím zjištěné protistátní činnosti skupiny Pravda zvítězí, přičemž utajil u svého služebního místa jako nejdůležitější fakta smlouvaný a určený termín puče, plán tohoto puče, jakož i účast obžalovaného div. gen. v. v. Kutlvašra na tomto jako vojenského velitele. Obžalovaný Hruška, ač měl příležitost své povinnosti učiniti zadost včasným hlášením, ač dokonce k tomuto hlášení byl svým představeným vyzván, vůbec tak neučinil.

Z uvedeného jest zřejmě patrno, že obrana obžalovaného jest pouhou výmluvou z nezbytné nouze a že tu při svém trestném jednání klamal své služební místo.

Proto Státní soud neuvěřiv obhajobě obžalovaného v naznačovaném směru uznal jej vinným v celém rozsahu zažalovaného trestného jednání.

Vzhledem k podanému znaleckému posudku znalců z oboru zpravodajského nutno zdůrazniti, že orgány CIC v kterékoliv své kategorii a služebním zařazení, právě tak jako kterákoliv úřední či služební složka kteréhokoliv velitelského místa okupačních armád západního Německa jsou orgány cizí moci. Podle téhož znaleckého posudku je nutno posuzovati z hlediska samostatnosti a lidově demokratické formy státu uprchlíky z ČSR jako celek, který je přímým ohrožením samostatnosti státu a jeho lidově demokratické státní formy. Vzhledem k tomu je představitele a členy veškerých těchto skupin a skupinek nalézajících se v zahraničí považovati za cizí činitele.

Z téhož hlediska nutno posuzovati veškerou činnost československé reakční uprchlické skupiny jako takovou, jež stojí ve službách, jež uplatňují nepřátelské záměry vůči československému lidově demokratickému zřízení. Jak se podává rovněž ze zmíněného znaleckého posudku, spolčují se ilegální organizace na půdě domácí se skupinami nacházejícími se v zahraničí a vcházejí takto ve styk přímý i nepřímý s představiteli cizí moci, ve společné snaze všech těchto složek zničiti existenci našeho státu.

Ze shora vylíčeného je jasně patrno, že obžalovaní dopustili se trestných činů tak, jak jsou v enunciátě rozsudku uvedeny, a že tam uvedeného trestného jednání dopustili se všichni obžalovaní – vzhledem ke všem okolnostem, za nichž trestného jednání se dopouštěli – ve zlém úmyslu, vyvěrajícím z naprosto nevraživého a nepřátelského postoje vůči státu. Pokud jde o obžalované pplk. v. v. Josefa Hrušku, Karla Bacílka a Borise Kovaříčka, dopustili se tito obžalovaní zločinů velezrady i vyzvědačství za zvláště přitěžujících okolností, a to, že k účelům velezrádným sbírali a organizovali pomocné síly, hromadili zbraně a střelivo, přičemž jejich zločinné jednání bylo vzhledem k okolnostem páchané velezrady a vyzvědačství zvláště nebezpečné. Pokud jde o zločiny vyzvědačství, dopustili se právě uvedení obžalovaní tohoto zločinu jako členové organizace, jejímž účelem bylo vyzvídati státní tajemství, přičemž jejich činnost vztahovala se na tajemství zvláště důležitá. Pokud jde o pplk. v. v. Josefa Hrušku, dopustil se pak zločinu vyzvědačství, přestože povinnost uchovávati mu státní tajemství jako důstojníku byla výslovně uložena.

Bylo proto všechny obžalované uznati vinnými v enunciátě rozsudku uvedenými trestnými činy, neboť skutkové podstaty těchto trestných činů jsou u všech obžalovaných dány po jejich obojích stránkách.

Pokud jde o obžalovaného pplk. v. v. Jaroslava Nedbálka, byl týž uznán vinným toliko zločinem neoznámení trestných činů podle § 35 zák. č. 231/48 Sb., neboť neshledáno, že by obžalovaný spolčil se za okolností v žalobě uvedených proto, aby zničil samostatnost a ústavní jednost republiky tak, jak je mu v tenoru žaloby za vinu kladeno. Obhajoba obžalovaného, který jsa věrohodně informován o tom, že se chystá zločin velezrady podle § 1/2, 3 zák. č. 231/48 Sb., v tom, že odepřel jakoukoliv účast a činnost v tomto trestném jednání, nebyla vyvrácena. Leč obžalovaný pplk. v. v. Nedbálek tím, že dověděv se takto hodnověrným způsobem, že se chystá zmíněný zločin velezrady, neoznámil toto neodkladně hodnověrným způsobem bezpečnostnímu úřadu, naplnil tak skutkovou podstatu zločinu podle § 35/1 zák. č. 231/48 Sb.

Bylo proto všechny shora uvedené obžalované uznati vinnými tak, jak v enunciátě rozsudku uvedeno, a vyměřiti jim tresty tam vytýčené.

Při vyměřování trestu přitěžovalo všem obžalovaným, že se dopustili trestného jednání po zralé úvaze a že s jejich jednáním bylo spojeno velké nebezpečí. Pokud jde o obžalované div. gen. v. v. Kutlvašra, pplk. v. v. Hrušku, škpt. v. v. Novotného a pplk. v. v. Nedbálka, přitěžovalo i to, že svým jednáním porušili důležité povinnosti vzhledem ke svým vysokým důstojnickým hodnostem. U obžalovaného div. gen. v. v. Kutlvašra přitěžovalo posléze i to, že svedl k trestnému jednání škpt. Novotného a že právě tak jako i obžalovaný pplk. Hruška, Bacílek a Kovaříček byli v trestném jednání návodci a svůdci.

U všech obžalovaných pak, mimo Demetera, polehčovala dosavadní soudní bezúhonnost, u škpt. Novotného, že byl k trestnému jednání sveden, a u všech obžalovaných, že se k trestnému jednání doznali. U obžalovaného Gregara pak polehčoval i mdlý rozum.

Vzhledem k tomu, co uvedeno shora k odůvodnění rozsudku, bylo další návrhy obžalovaných, a to:

1. zkoumání duševního stavu pplk. Hrušky a gen. Kutlvašra,

2. slyšení oněch dvou osob, které doprovázely obžalovaného pplk. Hrušku v autě při jeho zatčení,

3. slyšení jako svědka pplk. Josefa Wagenknechta, dr. Adolfa Weniga, Josefa Beránka, div. gen. v. v. z Dobříše, dr. Alberta Pražáka, bytem v Praze III, profesora Karlovy univerzity v Praze, Františka Bartoše, brig. gen. VŠV Praha, Josefa Smrkovského, ZNV Praha, Františka Němce, Praha-Letná [...], o tom, jak se choval obžalovaný gen. Kutlvašr,

zamítnouti jako zbytečné a pro posouzení věci nerozhodné.

Pokud jde o ostatní výroky v enunciátě rozsudku uvedené, opírají se tyto o zákonná ustanovení, v enunciátě rozsudku citovaná.

Naproti tomu bylo od vznesené obžaloby zprostiti obžalovaného Miroslava Gregara za zločin vyzvědačství podle § 5/1, 2 zák. č. 231/48 Sb. a obžalovaného voj. Františka Hlinovského pro zločin příprav úkladů podle § 2: 1 zák. č. 50/23 Sb.

Oba obžalovaní popřeli zažalovanou trestnou činnost, a ježto nebylo žádných důkazů svědčících o vině obžalovaných v naznačeném směru a ježto obhajoba obou obžalovaných nebyla ničím vyvrácena, naopak pokud jde o obžalovaného voj. Františka Hlinovského, v celém rozsahu potvrzena výpovědí svědkyně Hlinovské, a proto, že tu nebylo jiných důkazů k usvědčení obžalovaných Miroslava Gregara a voj. Františka Hlinovského pro posléze uvedené trestné jednání, bylo oba obžalované od vznesené obžaloby podle § 259: 2 tr. ř. z nedostatku důkazů zprostit.

Praha, 16. květen 1949

Zapisovatel:		Předseda:
ppor. s. k. Oldřich Noveský	L. S.	plk. just. JUDr. Jan Metlička
v. r.		v. r.

Rozsudek nabyl právní moci, pokud jde o vojína H l i n o v s k é h o , dne 16. května 1949, protože obžalovaný rozsudek přijal a veřejný žalobce se vzdal opravných prostředků.

Praha, 16. květen 1949

Předseda:
plk. just. JUDr. Jan Metlička
v. r.

Rozsudek u obžal. Miroslava G r e g a r a nabyl právní moci dne 18. V. 1949, ježto obžalovaný trest přijal a ihned jej nastoupil.

Praha, 18. května 1949

Předseda:
plk. just. JUDr. Jan Metlička
v. r.

Usnesením Nejvyššího soudu v Brně z 23. V. 1949, čj.: To-44/49, bylo odvolání státních obžalovaných do rozsudku **zamítnuto** a rozsudek v celém rozsahu potvrzen.

Obžalovaní jsou povinni nahraditi rukou společnou a nerozdílnou útraty odvolacího jednání.

Rozsudek nabyl právní moci dne 23. května 1949 a odsouzení téhož dne trest nastoupili, přičemž jim byla – kromě odsouzených Borise Kovaříčka, Karla Bacílka ml. a býv. pplk. v. v. Josefa Hrušky – podle § 90: 2 zák. č. 319/40 Sb. do trestu započítána další vyš. vazba od 16. V. 1949 – 18.30 hod. – do 23. V. 1949 – 12 hod.

Praha, dne 23. května 1949

Předseda:
plk. just. JUDr. Jan Metlička
v. r.

U odsouzených Borise K o v a ř í č k a , Karla B a c í l k a ml. a býv. pplk. v. v. Josefa H r u š k y byl trest dne 24. května 1949 o 5. hodině ranní vykonán.

V Praze dne 24. května 1949

Předseda:
plk. just. JUDr. Jan Metlička
v. r.

Tento opis souhlasí doslovně s prvopisem založeným ve spise čj.: Or I-72/49 [pod tím číslice „90“] pod čís. listu 1011 až 1027.

Kancelář Státního soudu v Praze
dne 25. května 1949
kpt. soud. kanc.

[Nečitelný podpis, vlevo kulaté razítko Státního soudu v Praze.]

DOKUMENT č. 4
Zpráva o průběhu hlavního přelíčení proti Kutlvašrovi a spol. (22. května 1949)
AMV, 310-86-37.

[Rukou připsáno: „1949“.]

Přísně tajné

Zpráva
o průběhu hlavního přelíčení proti gen. Karlu Kutlvašrovi a spol. před Státním soudem v Praze

Přísně tajné

Zpráva
o průběhu hlavního přelíčení před Státním soudem v Praze v trestní věci proti Karlu K u t l v a š r o v i a jeho společníkům

Ve dnech 12. až 16. května konalo se před Státním soudem v Praze hlavní přelíčení v trestní věci proti Karlu Kutlvašrovi a spol.

Složení Státního soudu:

Předseda:	plk. dr. Jan Metlička
Přísedící soudci z povolání:	kr. s. Novák
	kr. s. Michal
Přísedící soudci z lidu:	plk. Kohout
	Součková
Žalobu zastupoval náměstek státního prokurátora:	gen. Jan Vaněk
Znalec z oboru vojenského zpravodajství:	mjr. Štěpán Pecka
Znalec z oboru politického zpravodajství:	dr. V. Písecký

Obžalováni byli tito:

gen. v. v. Karel Kutlvašr	pro §§ 1 a 5 zák. č. 231/48 Sb.
pplk. v. v. Josef Hruška	–„–
škpt. Ervín Novotný	–„–
pplk. Jaroslav Nedbálek	–„–
Karel Bacílek ml.	–„–
Ladislav Strejc	–„–
Josef Slanina	–„–
Jan Morava	–„–
Zdeněk Loch	–„–
Josefa Straširybková	–„–
Boris Kovaříček	–„–
Josef Demeter	–„–
Miroslav Gregar	pro §§ 1 a 5 zák. č. 231/48 Sb.
pplk. Jaroslav Picka	–„–
škpt. František Brejcha	–„–
voj. akademik Václav Hojer	–„–
voj. Josef Brkl	–„–
voj. František Hlinovský	pro § 35 zák. č. 231/48 Sb.

Obžaloba byla zřejmě úmyslně zveličena u obžalovaných pplk. Jaroslava Picky, škpt. Františka Brejchy a voj. akademika Václava Hojera. Toto však bylo úmyslným taktickým tahem, aby mezi obžalovanými byly i osoby vojenské v aktivní službě, a bylo tak odůvodněno smíšené složení senátu, to jest z osob vojenských a civilních, za předsednictví vojenského soudce z povolání. Toto zveličení obžaloby bylo pak redukováno během přelíčení, hned po ukončení výslechů obžalovaných tím, že trestní věc proti pplk. J. Pickovi, škpt. Fr. Brejchovi a voj. akad. Václavu Hojerovi bylo vyloučeno [sic] k samostatnému projednávání a postoupeno vrchnímu vojenskému prokurátorovi v Praze. Toto přehnání obžaloby bylo tedy taktickým tahem, s nímž nutno souhlasiti.

Obžaloba byla však přehnána i na jiném místě, a sice tím, že ze zločinu dle § 5 zák. č. 231/48 Sb., to jest z vyzvědačství, byly obžalovány i osoby, kterým se tento zločin nikterak nemohl prokázati, a sice gen. v. v. Karel Kutlvašr, škpt. Ervín Novotný, pplk. Jaroslav Nedbálek, Josef Slanina, Jan Morava, Zdeněk Loch, Josef Demeter i s pplk. J. Pickou, škpt. Fr. Brejchou a voj. akad. Václavem Hojerem. Toto zveličení žaloby nejevilo se nikterak taktickým a nebylo pro něho žádných důvodů kromě zveličování zločinné činnosti obžalovaných. Tento nedostatek byl odstraněn tím, že státní prokuratura ohledně jmenovaných (kromě již dříve vyloučených tří, tj. pplk. Picky, škpt. Brejchy a voj. akad. Hojera) vzala obžalobu pro uvedený zločin zpět, ještě během přelíčení.

Přelíčení bylo prohlášeno za tajné, ale již před podáním návrhu na prohlášení tajného líčení, v době, kdy byly zjišťovány osobní poměry obžalovaných, nebyla veřejnost do jednací síně připuštěna, což bylo opatření zcela protizákonné a protiústavní a jako takové bylo též jednak mezi advokáty, jednak mezi obžalovanými a publikem na chodbách komentováno. Toto opatření bylo krajně netaktické a zjistil jsem, že bylo učiněno na příkaz Ministerstva spravedlnosti. Vzhledem k pověstem, které byly šířeny o osobě gen. Kutlvašra po Praze během jeho zajištění, bylo právě velmi taktické k zahájení přelíčení připustiti veřejnost a tuto vyloučiti až zákonným způsobem, po přezkoušení osobních dat obžalovaných, aby totiž veřejnost mohla sama zjistiti, že gen. Kutlvašr jest zcela zdráv. Dlužno ještě zdůrazniti, že tělesný stav Kutlvašrův byl velmi dobrý a taktéž jeho vzhled vůbec nesvědčil o jakémkoliv trýznění neb útrapách.

Průběh přelíčení byl zcela hladký a toto bylo přímo vzorně vedeno předsedou plk. just. služby dr. Janem Metličkou a taktéž žaloba, zastupovaná gen. just. služby Janem Vaňkem, byla obsazena bezvadně. Zejména velmi objektivním dojmem působily návrhy obžaloby na vyloučení přelíčení proti obžalovaným pplk. Pickovi, škpt. Brejchovi a voj. akad. Hojerovi, jakož i zpětvzetí obžaloby ze zločinu vyzvědačství u obžalovaných gen. Kutlvašra, škpt. Novotného, pplk. Nedbálka, Josefa Slaniny, Jana Moravy, Zdeňka Locha a Josefa Demetera.

Nutno ještě uvésti, že orgány Státní bezpečnosti v Praze, jimiž byl případ zpracován, byl zpracován velmi dobře [sic], jelikož žádný z obžalovaných neodvolával své výpovědi a celkem na těchto trval i před soudem.

Velkým kazem procesu byla však osoba pplk. Josefa Hrušky, jehož případ jest případem zcela výjimečným a vojenské zpravodajské orgány si v tomto nepočínaly objektivně. K tomuto případu považuji za svoji povinnost uvésti následovné:

Pplk. Hruška byl po dobu téměř dvou roků používán jako agent 5. odděl. Hlavního štábu MNO. Při přelíčení hájil se pak pplk. Hruška tím, že i celou ilegální práci v souzeném případě konal na příkaz zpravodajského důstojníka MNO, z jehož příkazu a s jeho vědomím počal slučovati domácí ilegální organizace, o nichž zvěděl. Účel tohoto slučování, dle tvrzení Hruškova, měl spočívati v tom, že tyto ilegální organizace [se] navážou na zahraniční reakci, od které zvědí ilegální sítě, které zde byly vybudovány. S tímto plánem prý pplk. Hruška souhlasil, připojil se k němu a všechny výsledky své práce, jakož i všechny schůzky hlásil onomu

zpravodajskému důstojníkovi. Za tohoto stavu věci navrhla obhajoba, aby o tvrzení Hruškově byl vyslechnut onen zpravodajský orgán.

Soud tento důkaz připustil s tím, že onen orgán bude obeslán prostřednictvím MNO. Odpoledne dne 13. 5. 1949 dostavil se též onen orgán MNO (plk. Mysík) do soudní budovy a v poradní síni nadiktoval přípis MNO asi tohoto znění:

MNO 5. odděl. Hl. štábu sděluje Státnímu soudu, že zpravodajský důstojník jsoucí ve styku s obžalovaným Hruškou jest služebně mimo Prahu a ze záznamů se zjišťuje, že obžalovaný pplk. Josef Hruška tomuto orgánu sděloval sice malé a bezvýznamné okolnosti, ale zamlčel okolnosti podstatné, a sice to, že se chystá násilný převrat a že jedné ze schůzek se účastnil obžalovaný gen. Kutlvašr.

Tento nepravdivý přípis MNO Hl. št. 5. odděl., datovaný dnem 13. 5. 1949 a podepsaný neexistující osobou, jakýmsi pplk. Suchomelem, neb aspoň osobou, která o věci vůbec ničeho neví a přípis nestylizovala, byl hlavním a jediným důkazem proti obžalovanému pplk. Josefu Hruškovi, na základě něhož byl pak tento odsouzen k trestu smrti.

Jest přirozené, že ačkoliv mi jest známo, že tento přípis neodpovídá pravdě, nemohl jsem při hlavním přelíčení toto uvésti ve svém znaleckém posudku, ale musel jsem právě tento znalecký posudek v této otázce opříti o jediný důkaz, to jest právě o onen nepravdivý přípis MNO. Byl jsem si totiž vědom politické důležitosti procesu a nemohl jsem prohlášením nepravd v přípisu MNO před soudem tento proces zvrátiti. Proto však tím více považuji za svou povinnost upozorniti na tuto skutečnost.

Nepravdy uvedeného přípisu spočívají v těchto tvrzeních.

Není správné, že zpravodajský důstojník MNO udržující styk s pplk. Josefem Hruškou (plk. Mysík) byl v té době mimo Prahu, ale jest pravdou, že tento seděl v poradní síni Státního soudu, kde uvedený přípis právě diktoval.

Není pravdou, že pplk. Josef Hruška hlásil tomuto důstojníkovi jen bezvýznamné věci, ale pravdou jest, že pplk. Josef Hruška byl právě za své zprávy placen velmi vysoko (2500 Kčs měsíčně a několik dní před zatčením dostal ještě zvláštní odměnu ve výši několika tisíc Kčs) a že hlásil i skutečnosti velmi významné. Tak konkrétně vím, že pplk. Hruška hlásil plk. Mysíkovi příchod agenta CIC na naše území a že tento agent dle informací dodaných Hruškou byl zajištěn a Hruška též odevzdal onomu zprav. důstojníkovi písemné příkazy k špionáži, které si tento agent jménem Rudolf [v orig. Robert] Hušák (PLUSKAL) přivezl s sebou. Taktéž dle údajů pplk. Josefa Hrušky byli odhaleni jakýsi Maleček a Žaloudek, kteří chtěli ilegálně uprchnouti za hranice našeho státu.

Konečně pak není pravdivé tvrzení přípisu, že obž. pplk. Hruška nehlásil, že se má ilegální schůzky účastniti gen. K. Kutlvašr. Jest mi známo, že pplk. Josef Hruška několik dní před schůzkou s gen. K. Kutlvašrem hlásil onomu zprav. důstojníkovi, že jeho ilegální organizace má na další schůzku pozvaného jakéhosi bratra generála. Zde jest pak více než pravděpodobné, že pplk. Hruška v době tohoto hlášení nevěděl, který generál na schůzku přijde, a že toto zjistil až na samotné schůzce dne 16. 12. 1948 a byl pak dne 17. 12. 1948 zajištěn.

Tyto skutečnosti, prokazující nepravdivost přípisu MNO ze dne 13. 5. 1949, jsou mi z vlastní zkušenosti známy a vzhledem k těmto mně konkrétně známým nepravdám nutno hodnotit věrohodnost celého přípisu.

Další stinnou stránkou procesu bylo zasahování Ministerstva spravedlnosti do průběhu procesu a přímo okaté řízení tohoto. Tak během přelíčení dne 13. 5. 1949 byl předseda senátu plk. dr. Metlička dvakráte odvolán z jednací síně během přelíčení na Ministerstvo spravedlnosti na porady. Jest sice pravda, že přelíčení bylo neveřejné, ale přesto toto odvolání pozorovali

všichni obžalovaní, jejich obhájci, soudci z lidu a povolání, jakož i přítomní dozorci a členové SNB, a konečně pak i příbuzní obžalovaných, kteří se po celou dobu procesu zdržovali na chodbách okolo porotní síně.

Jest správné, že Ministerstvo spravedlnosti věnuje procesům státně důležitým zvýšenou péči, ale tato péče nesmí býti očividná i během procesu, neboť tím prestiž Státního soudu neobyčejně trpí. Tyto zásahy během přelíčení byly velmi odsuzovány jak členy soudního senátu, zejména pak soudci z lidu, tak i obhájci. Ministerstvo spravedlnosti si musí býti vědomo, že ústavou zaručená nezávislost soudců vylučuje takovéto zřejmě a nevhodně prováděné zákroky.

Třetí závažnou vadou bylo samo vyhlašování rozsudku. Po skončení průvodního řízení a závěrečných řečech obhajoby bylo řízení v sobotu dne 14. 5. 1949 asi o 14. hod. přerušeno s tím, že rozsudek bude vyhlášen v pondělí dne 16. 5. 1949 o 11. hod. dop[oledne]. V uvedenou dobu se shromáždilo v porotní síni dosti obecenstva, dále všichni obhájci, znalci a osoby mající k přelíčení přístup, jako soudní zaměstnanci, příslušníci SNB a vězeňské stráže, ale k vyhlášení rozsudku nedošlo, nýbrž toto vyhlášení bylo přeloženo na týž dne o 14. hod. O 14. hod., kdy byl opět již porotní sál naplněn, bylo prohlášení rozsudku odloženo na 18. hod. Toto dvojí nepochopitelné odložení rozsudku, když již tento byl v poradě soudu usnesen, taktéž bylo velmi nepříznivě kritizováno, a dokonce mezi publikem byly šířeny zprávy, že Státní soud se bojí rozsudek vyhlásiti. Toto dvojí odložení rozsudku stalo se taktéž na příkaz Ministerstva spravedlnosti a jest nepochybné, že i tímto opět prestiž Státního soudu velmi utrpěla. I toto zasahování Ministerstva spravedlnosti do procesu bylo velmi nevlídně kritizováno jak členy soudu, tak obhájci.

Jeví se proto nutným učiniti vhodné opatření, aby nebyla takto porušována autorita a prestiž Státního soudu, která až dosud byla velmi dobrá. Takovéto násilné a viditelné zásahy do procesu poškozují nejen dobré jméno soudu, ale i celého státu a jeho lidově demokratického zřízení, neboť ústřední úřady, konkrétně Ministerstvo spravedlnosti, zde ukazují, že se necítí býti vázány ani ústavou z 9. května 1948 [v orig. 1949], která zaručuje nezávislost soudců, a to jak soudců z povolání, tak i soudců z lidu. Tím ovšem nechci tvrditi, že kontrola přelíčení a jeho průběhu ze strany Ministerstva spravedlnosti není žádoucí. Naopak, tato kontrola jest nutná, ale musí býti prováděna takticky a s citem pro ústavní předpisy.

Závěrem nutno uvésti výsledek procesu a jeho stručné zhodnocení:

gen. v. v. Karel Kutlvašr	vina	§ 1	trest doživotní t. ž.
pplk. v. v. Josef Hruška	vina	§§ 1 a 5	trest smrt
škpt. Ervín Novotný	vina	§ 1	trest 15 let t. ž.
pplk. Jaroslav Nedbálek	vina	§ 35	trest 2 roky t. ž.
Karel Bacílek ml.	vina	§§ 1 a 5	trest smrt
Ladislav Strejc	vina	§§ 1 a 5	trest 20 let t. ž.
Josef Slanina	vina	§ 1	trest 15 let t. ž.
Jan Morava	vina	§ 1	trest 12 let t. ž.
Zdeněk Loch	vina	§ 1	trest 10 let t. ž.
Josefa Straširybková	vina	§§ 1 a 5	trest 20 let t. ž.
Boris Kovaříček	vina	§§ 1 a 5	trest smrt
Josef Demeter	vina	§ 1	trest 25 let t. ž.
Miroslav Gregar	vina	§ 1	trest 25 let t. ž.
František Hlinovský	byl obžaloby zproštěn.		

Vesměs byli obžalovaní odsouzeni dle nového zákona na ochranu lidově demokratické republiky č. 231/48 [v orig. 231/49] Sb. Zločin dle § 1 jest zločinem velezrady a zločin dle § 5 jest zločinem vyzvědačství. Zločin dle § 35 jest zločinem neoznámení trestné činnosti jiných.

Zde nutno ještě uvésti, že kvalifikace trestné činnosti obžalovaných jest až na nepatrné výjimky (obžalovaný Gregar zproštěn ze zločinu vyzvědačství) v úplném souladu s kvalifikací trestního oznámení podaného Krajským velitelstvím Státní bezpečnosti v Praze.

Uložené tresty jeví se zcela přiměřenými vině odsouzených s výjimkou pplk. Josefa Hrušky. U obžalovaného, resp. odsouzeného pplk. Josefa Hrušky jeví se trest nezvykle krutým a vysokým, nikoliv však vzhledem k výsledkům soudního přelíčení, kterým zcela odpovídá, ale právě vzhledem k skutečnostem uvedeným v této zprávě, které soudu známy nejsou.

Celkový postup vojenských zpravodajských orgánů v případu Hruškově jeví se býti i z hlediska zpravodajského velmi nevhodným, jelikož jest krajně netaktické posaditi na lavici obžalovaných agenta, který za úplatu po dva roky vykonával zpravodajství určité služby, za které byl velmi dobře placen, a pak o jeho spolupráci vystaviti nepravdivé prohlášení, na základě kterého má býti tento agent nejen odsouzen k smrti, ale též popraven.

V tomto bodě opět utrpělo újmu čsl. zpravodajství, neboť jak jsem zjistil z rozhovorů se soudci, a to opět jak soudci z povolání, tak i ze soudci z lidu (a to zejména), jakož i s obhájci, bylo zde čsl. zpravodajství dosti nepříznivě kritizováno, i když těmto osobám nebylo a není známo, že rozhodující potvrzení v této věci ještě k tomu obsahuje nepravdivá sdělení.

Závěrem uvádím, že všechna sdělení obsažená v této zprávě činím výlučně v zájmu pověsti Státního soudu v Praze a čsl. zpravodajské služby, za účelem zjednání nápravy, kterou považuji za nutnou v zájmu rozvoje státu na cestě k socialismu.

V Praze, dne 22. května 1949

[Vlastnoruční podpis: „Písecký, Václav“.]

[…][1]

[1] Pozn. L. B.: Rukou připsán následující text, pravděpodobně se jedná o koncept odpovědi na dopis dr. K. Klose, který zpracoval tehdejší přednosta odboru BA MV (Velitelství StB) Jindřich Veselý: „Pan zástupce Ministerstva spravedlnosti dr. Karel Klos. Vážený soudruhu, dopisem čj. 241/KI.-N6, ze dne 22. 6. 1949 jsi mne upozornil na nevhodné jednání zástupce Min. vnitra u Státního soudu dr. Píseckého. Z případu jsou vyvozeny důsledky vůči s. Píseckému a současně vyhovuji Tvé žádosti tak, že dr. Písecký nebude již nadále u Stát. soudu Ministerstvo vnitra zastupovat. Jindřich Veselý.“

DOKUMENT č. 5
Rozsudek Nejvyššího soudu jako soudu odvolacího – výňatky (23. května 1949)

SÚA, f. Generální prokuratura, sp. zn. T 6/49.

To 44/49

Nejvyšší soud jako soud odvolací usnesl se po ústním odvolacím líčení konaném dne 23. května 1949 o odvoláních obžalovaných Karla K u t l v a š r a , Josefa H r u š k y , Ervína N o v o t n é h o , Karla B a c í l k a ml., Ladislava S t r e j c e , Josefa S l a n i n y , Jana M o r a v y , Zdeňka L o c h a , Josefy S t r a š i r y b k o v é , Borise K o v a ř í č k a a Josefa D e m e t e r a z rozsudku Státního soudu v Praze ze dne 16. května 1949, čj. Or I 72/49-90, pokud jím byli uznáni vinnými Karel Kutlvašr, Josef Hruška, Ervín Novotný, Karel Bacílek ml., Ladislav Strejc, Josef Slanina, Jan Morava, Zdeněk Loch, Josefa Straširybková, Boris Kovaříček a Josef Demeter zločinem podle § 1 odst. 2 zák. č. 231/1948 Sb., obžalovaní Josef Hruška, Karel Bacílek ml., Boris Kovaříček a Josefa Straširybková také zločinem podle § 5 odst. 1, 2 zák. č. 231/1948 Sb., a obžalovaní Jaroslav Nedbálek zločinem podle § 35 zák. č. 231/1948 Sb., **takto:**

Odvolání všech obžalovaných **se zamítají.**

Obžalovaní jsou povinni nahradit rukou společnou a nerozdílnou útraty odvolacího jednání.

Důvody

Nejvyšší soud jako soud odvolací přezkoumal rozsudek Státního soudu ve všech výrocích, proti nimž obžalovaní podali nebo mohli podat odvolání, i řízení jemu předcházející z hlediska všech důvodů, pro které by odvolatelé mohli rozsudku odporovat. Žádné odvolání nebylo shledáno důvodným.

K odvolání obžalovaného Karla K u t l v a š r a :

Námitku, že šlo již objektivně o absolutně nezpůsobilý pokus, protože obžalovaný sám, jakož i činnost skupiny byla sledována orgány Státní bezpečnosti a protože Josef Hruška byl agentem zpravodajské služby, stačí poukázat na zjištěnou skutečnost (str. 30 rozsudku [v orig.]), že obžalovaný Josef Hruška předstíral plnění daného mu příkazu, přičemž zatajil nejdůležitější fakta (str. 29 rozsudku [v orig.]), a že vyvíjel rozsáhlou ilegální činnost v docela jiných směrech, než mu bylo přikázáno. Nevylučovalo proto ani sledování skupiny orgány bezpečnosti, že by ze strany obžalovaných nemohlo dojít k pokusu za cílem podle § 1 odst. 2 zák. č. 231/1948 Sb.

Pokud odvolání poukazuje na to, že těžké kulomety byly zrezavělé a že členy skupiny byly osoby neznalé užívání zbraní a taktiky, a na rozsáhlá a dokonalá bezpečnostní opatření a jiné obdobné skutečnosti, přehlíží, že šlo o akci, která se neopírala jen o zmíněné prostředky, nýbrž která počítala také s pomocí ze zahraničí a tím, že i v tuzemsku byla vyvinuta rozsáhlá činnost k získávání dalších osob, že zejména bylo zařizováno školení v zacházení se zbraněmi.

Z toho všeho je zřejmé, že v souzené věci nešlo o beztrestný pokus nezpůsobilý, jímž je jen pokus, bylo-li užito ke způsobení zamýšleného výsledku prostředku naprosto bezvýjimečně nezpůsobilého.

Odvolání se dovolává § 25 tr. ř., uvádějíc v této souvislosti rozh.[odnutí] č. 2041 a 2312 Sb. n. s. tr. I. Zřejmě tak činí z nepochopení obsahu těchto rozhodnutí, která správně dovodila v souhlase s ustanovením § 25 tr. ř. trestnost osoby, jež nastrojila čin, čímž se arciť nic nemění ani na trestnosti osob, jež se trestného činu dopustily, byť i z popudu takové osoby.

Nelze přiznat oprávněnost ani námitce, že nemá opory ve spise zjištění, že byl obžalovaný přesně a v celém rozsahu informován o povaze, struktuře a síle Hruškovy skupiny, že věděl o termínu puče, o způsobu jeho provedení a že tyto skutečnosti probral, že počítal s pomocí ze zahraničí a přislíbil Kubátovi, že převezme vrchní velení chystané protistátní akce. To už vzhledem k obsahu vlastní výpovědi obžalovaného na č. l. 11–18, 23–25 [v orig.], jejíž správnost obžalovaný ani u hlavního přelíčení nepopřel a která jej usvědčuje. Podle téhož doznání č. l. 11 [v orig.] svou činnost neodmítl.

Pro potřebu důkazu o vyloučené příčetnosti obžalovaného není podklad ani ve výsledcích řízení a ani obžalovaný vpravdě nic takového o sobě netvrdí. Lékařská potvrzení založená při hlavním přelíčení obžalovaným nepoukazují ani na mdlý rozum obžalovaného.

Výtkami, které se zabývají činností a postojem obžalovaného v době před spácháním činu, se netřeba obírat, ježto jsou nerozhodné pro posouzení otázky viny obžalovaného, neboť ani zjištění o bezvadném minulém postoji obžalovaného nemohlo by se dotknout závěru opíraného o zjištění konkrétních skutečností, že se obžalovaný později zachoval zcela jinak. Ani rozsudek prvého soudu neobsahuje v těchto směrech zjištění, která by obžalovaného ve směru viny nebo trestu zatěžovala. Ani o těchto okolnostech tedy nebylo třeba připouštět důkazy.

Pokud jde o výměru trestu, nevzal Státní soud za přitěžující, že by byl obžalovaný iniciátorem akce. Pokud odvolání namítá, že obžalovaný nedal souhlas k součinnosti a že šlo jen o neoznámení trestného činu, jde jen o opakování výtek proti výroku o vině, vpředu již vyvrácených.

Přitěžující okolnost zralé rozvahy plyne např. již z toho, že se obžalovaný zúčastnil schůze dne 16. prosince 1948 teprve po několikerém pozvání a že vyslal na schůzky pozorovatele. K dosavadní zachovalosti obžalovaného přihlédl již přiměřeně Státní soud jako k polehčující okolnosti; velké nebezpečí pak spočívalo jak v rozsahu akce, tak i v napojení skupiny na akci zahraniční emigrace.

Odvolání obžalovaného Josefa Hrušky se neprávem snaží dovodit nedostatek zákonných pojmových znaků u zločinu velezrady podle § 1 odst. 2 zák. č. 231/1948 Sb.

Pokud to činí tvrzením, že podle jeho prý věrohodné obhajoby přesně informoval úřední orgány, s nimiž byl ve styku, má i odvolací soud tuto obhajobu za bezpečně vyvrácenou přípisem MNO č. l. 1000 [v orig.].

Jestliže obžalovaný, jak ani nepopírá, vyvíjel činnost tak rozsáhlou, o níž podle své povinnosti nejen neinformoval zpravodajské orgány, nýbrž v bodech velmi závažných, ba rozhodných tuto činnost před nimi tajil, dosáhla-li pak činnost ta takového stupně a rozsahu, jak zjistil prvý soud a odvolatel ani nevyvrací, jsou nerozhodné okolnosti i podle odvolatele na pohled málo významné, v odvolání uváděné (že obžalovaný říkal, že netřeba shánět zbraně, že všechno spraví pár pohlavků apod.), i kdyby tyto drobnosti byly potvrzeny výsledky řízení, neboť z nich nelze usuzovat ani na malichernost činností obžalovaného a jeho skupiny, ani dovodit nedostatek jeho úmyslu směřujícího k poškození statků chráněných v § 1 odst. 1 zák. č. 231/1948 Sb.

Ostatně uvedl obžalovaný ještě při hlavním přelíčení (č. l. 894 [v orig.] v.), že říkal při rozhovorech ve „štábu“, aby se o zbraně nestarali, že je obstará sám, ihned v případě potřeby.

Pokud poukazuje odvolání i na to, že obžalovaný byl od počátku své činnosti ve styku s úředními orgány, které o své činnosti informoval a které jí sledovaly, a pokud z toho dovo-

zuje nezpůsobilost jednání obžalovaného přivodit výsledek zákonem předpokládaný, stačí je odkázat na to, co bylo řečeno při vyřizování stejné námitky odvolání obžalovaného Karla Kutlvašra s tím, že i podle znalců, jichž se odvolatel dovolává, byla činnost skupiny způsobilá přivodit tyto následky.

Tvrzení odvolání, že obžalovaný si nikdy nepřál, aby byly podávány vojenské zprávy (do zahraničí), které je nadto v rozporu s usvědčujícím seznáním Borise Kovaříčka (č. l. 312 a jinde [v orig.]), je nerozhodné, pokud se ani odvolatel nesnažil vyvrátit, že se vyzvídání a vyzrazování prováděné jeho skupinou týkalo jinak vůbec okolností, které nutno pokládat za státní tajemství (§ 5 odst. 2 zák. č. 231/1948 Sb.).

Odvolací soud, zhodnotiv obsah úřední zprávy MNO č. l. 928, 1000, má stejně jako již prvý soud za to, že rozpory v obhajobě o povaze zpráv, které odvolatel podával svým nadřízeným státním orgánům a které jim zamlčel, jsou naprosto spolehlivě touto zprávou objasněny, takže není třeba důkazu výslechem státního orgánu, s kterým odvolatel spolupracoval.

Stejně je nerozhodná okolnost, kterou chce obžalovaný prokázat slyšením oněch dvou osob, které provázely obžalovaného v době zatčení, a to zejména vzhledem k době provedeného zatčení a době, kdy se obžalovaný dozvěděl o zprávách, které neohlásil.

Výtku, že nebyl proveden důkaz znalcem-lékařem o tvrzeném stavu odvolatelově podle § 46 písm. a tr. zák., stačí odkázat na vyřízení výtky obžalovaného Karla Kutlvašra, stejným směrem mířící.

Výtku odvolatelovu co do trestu, pokud se týká přitěžující okolnosti velkého nebezpečí, stačí odkázat na to, co bylo o téže okolnosti řečeno při vyřizování odvolání obžalovaného Karla Kutlvašra. O zralé povaze odvolatelově nemůže být pochyb. Došlo-li k překažení skutku bdělostí veřejných orgánů, nelze odvolateli za polehčující uznat, že by se bylo stalo přičiněním obžalovaného, že nedošlo ke škodě či k osnovaným výsledkům. Dřívější chování obžalovaného za okupace a v revoluci 1945 – nemluví-li se již o přitěžující okolnosti, že právě osoba mající určité zásluhy o republiku, změnila své chování – obžalovanému aspoň podstatněji nepolehčuje. Pokud odvolání zdůrazňuje zařazení obžalovaného pouze jako důstojníka služby, přehlíží, že obžalovaný převzal určitý úkol právě v souvislosti s pátráním po ilegálních organizacích, a že mu tudíž zvláště přitěžuje, že jednal proti této své povinnosti. Věk obžalovaného, jeho rodinné a finanční poměry nelze uznat za okolnosti polehčující. Ostatně to, čeho by se obžalovaný vůbec mohl právem dovolávat jako polehčujícího, je vyváženo další přitěžující skutečností, že se dopustil dvou zločinů a že v nich pokračoval delší dobu. Nejsou tu tedy závažné polehčující okolnosti, jaké má na mysli § 113 zák. č. 319/1948 Sb. Nejsou-li tu polehčující okolnosti tak závažné, že by trest smrti byl příliš přísný, nebylo podkladu, aby byl obžalovanému uložen trest doživotního nebo dočasného těžké žaláře.

[…][1]

Pokud jednotliví obžalovaní ve svých odvoláních napadají výrok o trestu, resp. o jeho výši a způsobu, nutno ke všem těmto odvoláním ještě zdůraznit, že trestný jejich čin byl spáchán v době mimořádně nebezpečného mezinárodního napětí, kdy každý vnitřní otřes neb i jen zakolísání vnitřní pevnosti kteréhokoliv státu, tím více ovšem státu významu Československé republiky, by se projevil ihned svými účinky v mezinárodní celkové politice a v mezistátních vztazích; že obžalovaní vyvíjeli svoji trestnou činnost právě za tím účelem, aby organizovali a zapojili odvetné snahy roztříštěné domácí reakce, uchýlivší se z politického kolbiště do podzemí, na reakci v zahraničí, nenávistně zaměřenou proti státům, v nichž vládní

[1] Pozn. L. B.: Na dalších 15 stranách je zdůvodnění zamítnutí odvolání odsouzených E. Novotného, J. Nedbálka, K. Bacílka ml., L. Strejce, J. Slaniny, J. Moravy, Z. Locha, J. Straširybkové, B. Kovaříčka a J. Demetera.

moc přešla plně do rukou pracujícího lidu, činili tak cílevědomě v souhře s ní, s mocenskými a vojenskými jejími činiteli a záměrně takto pracovali ke zrušení samostatnosti a ústavní jednotnosti státu, především ke zničení lidově demokratického zřízení a společenské a hospodářské soustavy republiky, přičemž někteří z obžalovaných též současně vyzvídali pro cizí moc a prozrazovali jí státní tajemství za okolností zvláště nebezpečných a přitěžujících. Okolnosti tyto plně odůvodňují přísné posouzení trestnosti prokázaných skutků a vyměřené tresty odpovídají plně stupni viny jednotlivých obžalovaných. Uznal-li Státní soud u obžalovaných Josefa Hrušky, Karla Bacílka a Borise Kovaříčka na trest smrti podle § 1 odst. 3 zák. č. 231/1948 Sb., správně odůvodňuje i tento trest poukazem na skutečnost, že se jmenovaní dopustili velezrady a vyzvědačství za zvlášť přitěžujících okolností, a to tím, že k účelům velezrádným organizovali a sbírali pomocné síly, hromadili zbraně a střelivo, přičemž jejich zločinné jednání bylo vzhledem k okolnostem páchané velezrady a vyzvědačství zvláště nebezpečné, a že se zločinu vyzvědačství dopustili jako členové organizace, jejíž účelem bylo vyzvídat státní tajemství, přičemž ona činnost se vztahovala na tajemství zvláště důležitá. V poměru k těmto okolnostem přitěžujícím každá případná polehčující okolnost ustupuje podstatně do pozadí, stejně i jakkoli motivované námitky proti trestu smrti vůbec.

Výrok o nákladech odvolacího řízení tkví v ustanovení § 390 odst. 2 tr. ř.

V Brně dne 23. května 1949
Dr. Malý v. r.

Za správnost vyhotovení
přednosta výpravny:

[Vlevo razítko Nejvyššího soudu, uprostřed podpis „v. z. Král“.]

DOKUMENT č. 6
Postoupení trestních spisů ve věci Kutlvašr a spol. Krajskému soudu v Praze s návrhy na zamítnutí žádostí odsouzených (29. července 1957)

SÚA, f. Generální prokuratura, sp. zn. T 6/49.

[Razítko: „Krajská prokuratura Praha“]
Rk 114/56 V Praze dne 29. července 1957

Krajskému soudu
v Praze

Věc: Karel K u t l v a š r a spol. – obnova

Příloha: trestní spisy s vyšetřovacími svazky a spisem tam. soudu 4 Nt 72/56

V příloze postupuji se spisy býv. Stát. soudu v Praze čj. Or I 72/49 a vyšetřovacími svazky č. 14045, 14046, 14047, 14011, 14014, 14093 a 13275 žádosti:

Karla Kutlvašra, protokolárně podanou 9. 8. 1956 o revizi, žádost Marie Novotné za ods. Ervína Novotného z 8. 8. 1956 o snížení trestu cestou milosti, žádost ods. Jaroslava Nedbálka spolu s dodatkem o obnovu (4 Nt 72/56 tam. soudu), žádost Libuše Strejcové za syna Ladislava Strejce o revizi řízení a žádost ods. Ladislava Strejce o snížení trestu cestou milosti, protokolárně sepsanou 30. 8. 1956, žádosti Pavly Tancerové za Josefa Ivana [?] Demetera o revizi a dále o prominutí zbytku nebo snížení trestu cestou milosti a protokolární žádost ods. Demetera o revizi a konečně žádosti a prohlášení ods. Miroslava Gregara. Zasílám je k dalšímu řízení s návrhem – pokud jde o obnovu – na její zamítnutí, a to u jednotlivých odsouzených z těchto důvodů:

1) U ods. Karla K u t l v a š r a neshledávám důvod k obnově, neboť K u t l v a š r ve své žádosti neuvádí skutečností nebo důkazů dříve nalézacímu soudu neznámých. Pokud přiznává, že se dopustil jen neoznámení trestného činu, ale necítí se být vinen dle žaloby velezradou, uváděje, že v celé věci byl pasivní, nutno poukázati na to, že se zúčastnil sám schůzky ilegální skupiny PZ, kde byl podrobně informován, svou účast jako vedoucí skupiny výslovně zamítl, ale naopak – dle vlastního doznání – byl by vítal pověření ve své funkci vedoucího akce z politických míst.

U tohoto odsouzeného je však nutno použít čl. IV z amnestie z 9. 5. 1955 ohledně změny trestu.

2) U ods. Ervína N o v o t n é h o rovněž nejsou dány podmínky obnovy ve smyslu § 300 odst. 2 tr. ř., přičemž nutno poukázati na jeho protokolární žádost z 8. 8. 1956, sepsanou v rámci revizního šetření, kde uvádí, že si je vědom své trestné činnosti, ale že vzhledem k jejímu rozsahu je trest neúměrný.

3) Ods. Jaroslav N e d b á l e k, který jediný ze žadatelů si již trest odpykal a je na svobodě, ve své žádosti o obnovu uvádí, že se nedopustil trestného činu neoznámení trestných činů, jak byl odsouzen, neboť nevěděl o činnosti ilegální skupiny PZ a s Kutlvašrem o tom nemluvil. Když jej Kutlvašr poslal k Novotnému, odsouzený nevěděl, že jde o schůzku ilegální organizace, přičemž na schůzku ani nešel. Nedbálek brojí tím jen proti rozhodnutí soudu, aniž by uváděl nové skutečnosti, které by měly vliv na rozhodnutí a které nalézacímu soudu

by nebyly známé. K tomu je nutno ještě poukázati na to, že Nedbálek byl z trestného činu, pro který byl odsouzen, usvědčován Kutlvašrem nejen v přípravném řízení, ale i u hlavního líčení.

Rovněž u tohoto odsouzeného navrhuji zamítnouti žádosti o obnovu pro nedostatek důvodů dle § 300 odst. 2 tr. ř.

4) Stejně je tomu tak i u ods. Ladislava S t r e j c e , kde matka odsouzeného v žádosti o revizi řízení neuvádí vůbec žádných konkrétních důvodů, zmiňujíc se jen všeobecně o porušování zásad soc. zákonnosti v době, kdy její syn byl odsouzen.

5) Ods. Josef S l a n i n a ve své žádosti o obnovu namítá, že Hruškova výpověď ohledně něho – že totiž jej Hruška zapojil do spolupráce se svou ilegální skupinou – je nepravdivá, neboť odsouzenému o ilegál.[ní] organizaci Hrušky nebylo ničeho známo. Odsouzený také namítá, že jeho výpověď byla vynucena. I v tomto případě navrhuji zamítnutí žádosti. Pokud jde o prvé tvrzení, nelze jej dnes přezkoumati, neboť Hruška je mrtev, pokud jde o další tvrzení, ani toto neobstojí se zřetelem k výpovědi svědka Tichého.

Pokud jde o žádost o podmíněné propuštění, nemám námitek, jsou-li zde dány předpoklady § 33 tr. zák.

6) Ods. Josef D e m e t e r ve své protokolární žádosti o revizi brojí proti kvalifikaci trestného činu tím, že se necítí být vinen tak, jak je uvedeno v rozsudku. Ani tu neshledány důvody obnovy, neboť odsouzený neuvádí žádných nových skutečností soudu dříve neznámých, i když nutno uvésti, že nalézací soud ne zcela správně hodnotil jeho trestní činnost jako zločin velezrady. Z obsahu spisu totiž vyplývá, že ods. Demeter dopustil se jednak neoznámení tr. činu, jednak přímé pomoci k tr. činu velezrady poskytnutím prostředků k jejímu provedení.

Pokud jde o žádost snoubenky odsouzeného Pavly Tancerové o revizi, ta postrádá vůbec důvodů.

Pokud jde o ods. Miroslava G r e g a r a , který si podal žádost o revizi, vzal ji zpět, když mu byl rozhodnutím prezidenta republiky snížen původní trest z 25 roků odnětí svobody o 10 let. Také jeho žádost přikládám spolu se zprávou MV, kterou jsem si vyžádal na základě jeho žádosti o revizi ještě před jejím zpětvzetím.

Námitky všech odsouzených, že uložené tresty jsou neúměrně vysoké, není podle mého názoru možno zkoumat v rámci obnovy, nýbrž jedině v řízení o milost.

Krajský prokurátor
v z.: dr. Dušek v. r.

DOKUMENT č. 7
Návrh na obnovu trestního řízení ve prospěch J. Hrušky, nástin vývoje kauzy Kutlvašr a spol. (květen 1965)

SÚA, f. Generální prokuratura, sp. zn. T 6/49.

GENERÁLNÍ PROKURATURA V PRAZE

Označení naléhavosti, důvěrnosti [Razítko: „TAJNÉ“]

Odd. spec. kom.
Č. T 6 / 49

Vyřizuje: Sádlík
Naše číslo 395

Věc: Josef H r u š k a – revize

Nahlédne: s. dr. David.

Pro domo:

Z podnětu stížnosti Aloise Hrušky, syna odsouzeného podplk. Josefa Hrušky, která nám byla postoupena k vyřízení z ÚV KSČ dne 25. 8. 1963, prozkoumal jsem uvedený trestní případ a o výsledku podávám následující

zprávu.

V revizi byly k dispozici priora GP, soudní spis Or I 72/49, 3 vyšetřovací svazky MV č. 5604 I.–III. díl, trestní spis Vyššího voj. soudu v Praze sp. zn. Nt 121/53 s osobním spisem J. Hrušky a svazkem agenturních zpráv předkládaných Hruškou 5. odd. MNO Hl. štábu, spisy Krajské prokuratury v Praze Rk 114/56 a příloha k PSt I/63/49, dále byl prostudován spis VVS Praha sp. zn. T 26/53 a NS-VK sp. zn. Tv 7/53 a Tv 3/63 v trestní věci proti Josefu Musilovi a spol.

Za účelem zjištění způsobu vyšetřování byly znovu vyslechnuty dvě svědkyně Dagmar Králová-Marešová a Ludmila Uhlířová.

Ze všech těchto materiálů bylo zjištěno následující:

I.

Pplk. Josef H r u š k a , důstojník z povolání ve výslužbě, od r. 1947 byl veden jako vázaný spolupracovník 5. odd. Hlavního štábu MNO. Jeho řídícím orgánem byl vedoucí zpravodajský důstojník plk. Richard Mysík a náčelník plk. Josef Musil. Již v roku 1947 vstoupil Hruška z příkazu Mysíka do národně socialistické strany a podával ze schůzí hlášení. Za tuto činnost dostával pravidelně finanční i hmotnou odměnu.

V létě 1948 dozvěděl se Hruška, že se vytvořila ilegální skupina v Praze pod názvem Pravda zvítězí – dále PZ. Hruška o tom informoval Mysíka a po poradě v jeho kanceláři dostal příkaz, aby do této organizace vstoupil. Hruška pak podával pravidelně písemné zprávy o činnosti této ilegální skupiny, kterou řídil a usměrňoval, až do 18. 12. 1948, kdy byl zatčen z příkazu Mysíka orgány Hl. štábu a vyslýchán na 5. odd. MNO. Jako důvod jeho zatčení bylo uváděno, že Hruška předstíral agenturní práci, ve skutečnosti však závažné skutečnosti i ilegální práci nehlásil a vyvíjel protistátní činnost.

II.

Josef Hruška, nar. [...] 1883 v Praze, bytem Praha 2 [...], byl odsouzen rozsudkem býv. Státního soudu v Praze sp. zn. Or I 72/49 dne 16. 5. 1949 pro zločin velezrady podle § 1 odst. 2 zák. č. 231/48 Sb. a zločin vyzvědačství podle § 5 odst. 1, 2 zák. č. 231/48 Sb. k trestu smrti, ke ztrátě čestných práv občanských, ke kasaci z hodnosti důstojníka a ztrátě všech vyznamenání, řádů a čestných odznaků, jakož i vyloučení z vojska a ke konfiskaci celého jmění.

Tento rozsudek byl potvrzen rozhodnutím Nejvyššího soudu jako odvolacího, který usnesením sp. zn. To 44/49 dne 23. 5. 1949 odvolání odsouzeného Hrušky zamítl.

Podle rozsudku Státního soudu Hruška po únoru 1948 se postavil na stanovisko reakce a rozhodl se podpořit snahy uprchlých reakcionářů v zahraničí s reakcí, která zůstala v ČSR a odešla do ilegality. Proto se začal pídit po ilegálních skupinách, které organizoval do velké, akceschopné skupiny. Tak se mu podařilo pod skupinu PZ včlenit ilegální skupinu Šeřík, která do té doby vyvíjela činnost velezrádného a vyzvědačského charakteru.

Konečným cílem organizace PZ mělo být provedení puče a zvrat státního zřízení v ČSR. K tomuto účelu Hruška opatřoval za pomoci členů ilegální skupiny všechny prostředky, zejména zbraně, přičemž zneužíval svého postavení vyššího důstojníka, připravil přehled o dosažitelných zbraních v obvodu PS PRAHA, dále prostřednictvím americké armády, s níž navázal styk, mimo zbraně požadoval 67 vysílaček. Dále informoval prostřednictvím více členů, kteří tajně přešli státní hranice, vedoucí zrádné emigrace Hřebíka a Krajinu o připravovaném puči. Současně s nimi zaslal zprávu o psychologické náladě obyvatelstva v ČSR, knihu, které mělo být použito k šifrování zpráv, 7 generálních map pohraničních oblastí a 400 liber sterlingů.

Plán puče spočíval v tom, že se mělo v Praze obsadit 18 ústředních úřadů, plánovalo se osvobození politických vězňů na Pankráci a uvažovalo se o zapojení slovenských oblastí do této akce. Hruškova skupina vydala dvakrát ilegální časopis V nový život, obstarávala špionážní zprávy a organizovala nedovolené přechody státních hranic. Měla k dispozici 6 vysílaček, 7 kulometů, 1 samopal, 19 pistolí, 2 pušky, 1 granátomet a větší počet nábojů a jedy.

Senát býv. Státního soudu v Praze, kterému předsedal plk. justice dr. Jan Metlička za intervence gen. justice Jana Vaňka, ani senát Nejvyššího soudu, jemuž předsedal dr. Malý za intervence dr. Jelínka, neuvěřili obhajobě Hrušky, že vyvíjel činnost protistátní skupiny proto, aby splnil dané mu úkoly jeho služebním místem. Hruška se hájil tím, že dostal od řídícího orgána z 5. odd. Hl. št. MNO úkol zjistit a odhalit činnost ilegální skupiny PZ. Tak se na jeho příkaz stal zdánlivým účastníkem, aby mohl zjistit zda a jaké spojení existuje mezi podzemní reakcí a zahraničím a tyto poznatky že všechny a včas řídícímu orgánu hlásil.

Soud došel k závěru, že Hruška vyvíjel rozsáhlou ilegální činnost v docela jiných směrech, než mu bylo přikázáno. Zejména organizoval činnost v rozsáhlém měřítku, vybavoval organizaci vysílačkami a zbraněmi, vešel ve styk s uprchlou reakcí a představiteli cizí moci. Po zjištění cesty do zahraničí posílal tam spojky a kurýry a přijímal zde špiony. Přitom, předstíraje plnění daného mu příkazu, informoval své služební místo jen o méně významných okolnostech, přičemž zatajil nejdůležitější poznatky o protistátní činnosti skupiny PZ, zejména přesný termín puče a účast na něm div. gen. v. v. Karla Kutlvašra. K hlášení měl dostatek času, a přestože byl svým představeným k tomu vyzván, neučinil tak.

Hruška byl souzen ve skupině 13 osob, z nichž Karel Bacílek a Boris Kovaříček byli odsouzeni jako Hruška k trestu smrti. Popraveni byli 24. 5. 1949.

Karel Kutlvašr, Ervín Novotný, Ladislav Strejc, Josef Slanina, Jan Morava, Zdeněk Loch, Josefa Straširybková, Miroslav Gregar, Josef Demeter a Jaroslav Nedbálek byli odsouzeni k nepodmíněným trestům od 2 roků až na doživotí (Kutlvašr), přičemž byly u všech vysloveny vedlejší tresty.

III.

Přezkoumáním rozsudku Státního soudu, dokladů v trestních spisech, vyšetřovacích svazcích a dalších dokladů získaných v revizi v roce 1956 bylo zjištěno, že vyšetřování vojenských osob na 5. oddělení Hl. štábu MNO a civilních osob na KV StB v Praze bylo ovlivněno nesprávnými metodami, takže je nutno vyslovit pochybnost o správnosti rozsudku u všech odsouzených, zejména však u Hrušky.

V tomto revizním řízení si mimo syna ods. Hrušky nepodal stížnost žádný z dalších odsouzených osob [sic]. U těchto osob, na rozdíl od Hrušky, bylo však prokázáno, že mnozí vyvíjeli protistátní činnost ještě před zapojením do ilegální organizace PZ buď individuálně, nebo ve skupinách, jež byly později sloučeny v jednu. I po sloučení vyvíjeli protistátní trestnou činnost s vědomím, že se aktivně podílejí na podvratné činnosti. Z tohoto hlediska byla naplněna subjektivní stránka jejich trestné činnosti, za niž byli odsouzeni a potrestáni. Avšak s přihlédnutím na to, že Hruška jako spolupracovník 5. odd. Hl. štábu MNO vtiskl této činnosti provokativní charakter, jeví se uložené jim tresty značně přísné.

Tento nedostatek byl však již napraven tím, že jim původně uložené tresty byly sníženy cestou milosti,

a to následovně:

ods.	Kutlvašrovi	z doživotí	postupně	na 11 roků a 4 měs.
	Demeterovi	z 25 roků odn. sv.		na 13 roků a 4 měs.
	Gregarovi	z 25 roků o. s.		na 11 roků a 4 měs.
	Strejcovi	z 20 roků o. s.		na 11 roků a 4 měs.
	Straširybkové	z 20 roků o. s.		na 7 roků a 7 měs.
	Novotnému	z 15 roků o. s.		na 11 roků a 4 měs.
	Slaninovi	z 15 roků o. s.		na 8 roků a 8 měs.
	Lochovi	z 10 roků o. s.		na 5 roků a 6 měs.
	Nedbálkovi	z 2 roků o. s.	nebylo sníženo nic, naopak byl po výkonu trestu předán na 6 měsíců do TNP.	
	Morava	z výkonu trestu uprchl.		

Krajská prokuratura v Praze ve svém vyjádření dne 29. 7. 1957 pod sp. zn. Rk 114/56 k návrhu odsouzených Demetera, Gregara, Kutlvašra, Nedbálka, Novotného, Slaniny a Strejce na obnovu tr. řízení uvádí, že u všech návrhů nejsou uvedeny důvody, které by soudu nebyly v době rozhodování známy. Pokud odsouzení namítali přísné tresty, nebylo možno tuto okolnost přezkoumávat v řízení o obnovu.

Podle písemné zprávy Krajského soudu v Praze z 26. 6. 1963, založené v tr. spise Or I 72/49 pod č. l. 1456 p. v., nebylo řízení o obnovu v této věci ještě u tohoto soudu skončeno.

Ze všech těchto důvodů není potřeba se v tomto přezkoumávaném případě nadále zabývat uvedenými odsouzenými osobami ani popravenými Bacílkem a Kovaříčkem, u nichž byla nepochybně závažná protistátní činnost prokázána ještě z doby, než se počali stýkat s Hruškou.

IV.

Rozhodující otázkou pro posouzení viny Josefa Hrušky je zjištění, zda byl spolupracovníkem 5. odd. Hl. št. MNO, zda svého řídícího orgána plk. Richarda Mysíka klamal a pod rouškou spolupráce ve skutečnosti prováděl protistátní činnost.

Hruška při hlavním líčení rozhodně popíral, že by se dopouštěl velezrádné a vyzvědačské činnosti, a dožadoval se svědectví řídícího zpravodajského důstojníka plk. Mysíka, že mu všechny podstatné okolnosti, které se dověděl ve skupině PZ, hlásil.

Soud sice návrhu obhajoby vyhověl, Mysík se však jako svědek nedostavil. Namísto toho z popudu Mysíka vypracoval jeho spolupracovník z Hl. štábu plk. Suchomel písemnou zprávu, která se dne 13. 5. 1949 při hlavním líčení četla. Bylo v ní uvedeno, že žádaný orgán (Mysík) je služebně mimo Prahu a v nejbližších dnech je nedosažitelný. Ve skutečnosti, jak v revizi vypověděl předs. senátu dr. Metlička, dostavil se v té době Mysík do kanceláře tehdejšího prezidenta Stát. soudu dr. Richtra a přesvědčoval ho, že Hruška je dubler. Písemný materiál (hlášení Hrušky) však nevydal z rukou a ani soudu ho nepředložil k nahlédnutí. V Suchomelově zprávě bylo dále uvedeno, že Hruška

a) zatajil existenci protistátní skupiny gen. Kutlvašra, a vůbec že nepodal hlášení, že během své činnosti v ilegální skupině PZ se vyskytl generál;

b) nehlásil, že na druhou polovinu února je termínován puč;

c) hlásil jen podružné věci, zatímco důležité okolnosti, které měly vztah k chystanému převratu, zamlčel;

d) neohlásil činnost IVANA-Vandase, zejména jeho cestu do americké zóny v záp.[adním] Německu, a že udržuje styk a přechody přes hranice, a umožnil mu tak svým jednáním útěk do zahraničí;

e) závěrem je uvedeno ve zprávě, že Hruška nesdělil všechny okolnosti, které se dověděl o agentovi Hušákovi-PLUSKALOVI, a proto prý byl sledován bezpečnostními orgány. Jen tak prý se podařilo zjistit protistátní skupinu gen. Kutlvašra a připravovaný puč.

O tuto zprávu soud opřel svoje rozhodnutí.

Nahlédnutím a prostudováním svazku agenturních zpráv, které se nacházely u Mysíka a které nechtěl vydat soudu k nahlédnutí, je potvrzeno, že Hruška podával agenturní zprávy již od roku 1947, a to z vedení nár. soc. strany, kde pracoval v branném výboru. Od jara 1948 podával zprávy o organizaci PZ v takovém rozsahu, že Mysík měl přehled o dění v této ilegální skupině. Zejména porovnáním výpovědí Karla Bacílka mlad. s obsahem Hruškových informací je zřejmé, že Hruška, co se v PZ dověděl, všechno Mysíkovi ohlásil. Obsah těchto informací byl natolik dostatečný, že tato skupina mohla být v kterékoliv době likvidovaná. Rozsah činnosti byl hlášen v mnohem větším měřítku, než ve skutečnosti existoval, neboť činnost jednotlivých členů na schůzkách byla ovlivněna jejich chlubivostí a vylhanými zprávami o jejich činnosti; Hruška pak věrně tyto zprávy reprodukoval Mysíkovi.

Naopak lze předpokládat, že Hruška informoval Mysíka v širším rozsahu, neboť tak činil ústně a Mysík si činil jen písemné poznámky, které byly přepsány na stroji a založeny do svazku. Zřejmě si Mysík poznamenal jen okolnosti pro 5. odd. nezbytně potřebné pro operativní činnost. Jistě nebylo pro něho nutné zapisovat si jednání svého důvěrníka Hrušky. Mimo to nelze vyloučit, že si některé části hlášení, obsahující vyprovokovanou činnost, Mysík úmyslně nezapsal a nevložil do agenturního materiálu, aby tak zastřel skutečnou podstatu operativní činnosti 5. odd. MNO Hl. št., jejíž hlavní metodou byla provokace. Svědčí tomu skutečnost, že ve svazku podle seznamu nejsou zařazeny všechny Hruškovy informace. Chybí zprávy z 19. V., 20. V., 2. VI., 24. VII. a 26. XI. 1948.

Avšak i bez ohledu na výše uvedené z materiálů vyplývá, že Hruška podal mnoho různých informací ústně v různých restauracích a vesměs hodnotných. Není pravdou tvrzení ve zprávě plk. Suchomela a závěry soudu, že se jednalo o zprávy nepodstatné. Z dosažitelných materiálů založených ve svazku je patrno, že hlásil zejména:

– existenci ilegálních skupin PZ, Šeřík, Jaro, Věrni, Skupina maj. Krále a dalších;

– podle sdělení jednotlivých členů protistátních skupin označil, že pro plán puče je k dispozici 12 000 osob;

– že ilegalisté mají k dispozici 500 pušek, 4 vysílačky, že od Američanů mají slíbeno 40 vysílaček a 200 000 Kčs výměnou za 500 lib.[er] ster.[lingů];

– že žižkovští ilegalisté zahodili 50 pušek a 3000 nábojů;

– označil Mysíkovi nejméně 60 osob protistátně činných, z toho bezprostředně předal k zatčení agenta Hušáka, Žaloudka a Malečka. Na základě výpovědí těchto osob mohlo být zatčeno a zneškodněno velké množství osob, o nichž Hruška ani nevěděl;

– informoval Mysíka o vysílání spojek do zahraničí i o cestách jimi převáděných osob;

– předal vytištěné letáky, informoval o přípravě a obsahu ilegálních schůzek skupiny PZ;

– informoval o přípravě a cíli puče;

– informoval o pokusech radiového spojení se zahraničím a sděloval kmitočty a dobu vysílání.

Z tohoto hlediska je nutno hodnotit zprávu plk. Suchomela, která byla vypracována z popudu Mysíka.

Předně je jasné, že 5. odd. Hl. št. MNO bylo v té době známo, že žádná skupina gen. Kutlvašra neexistovala. Vedle toho je nepravdivé tvrzení, že Hruška nehlásil účast generála na protistátní činnosti, neboť že je v jejich hnutí zapojen nějaký generál, hlásil Mysíkovi již 6. 12. 1948 s tím, že na další schůzku Franta (Rozhoň) přivede bratra generála. 14. 12. 1948 Hruška doplnil zprávu tím, že Rozhoň zná generála i škpt. letectva, a uvedl pracoviště Rozhoně, takže bezpečnostní orgány mohly kdykoliv přes Rozhoně generála (jehož jméno se tajilo), i škpt. zjistit.

Že se jedná o Kutlvašra, zjistil Hruška až na schůzce dne 16. 12. 1948. Pokud se mu vytýkalo, že tuto zprávu nepodal ihned, nutno konstatovat, že byl již brzy [slovo „brzy“ vepsáno dodatečně rukou. Původně: „následující den“] zatčen a neměl k tomu příležitost. Pokud Mysík uvedl, že ho ještě před zatčením telefonicky k tomu vybízel, toto Hruška jednoznačně popřel a s ohledem na vylhané další zprávy podané 5. odd. MNO Hl. št. jeví se pravdivou výpověď Hrušky. Hruškovi je možno uvěřit i z toho hlediska, že při zatčení dožadoval se svědectví Mysíka, který mu je proti pravdě popřel, že byl jeho spolupracovník a že pracoval podle jeho direktiv. Mimo to Hruška podával různé informace běžně se zpožděním několika dnů, aniž by mu to bylo někdy vytýkáno.

Ze zpráv dále vyplývá, že Hruška hlásil přípravu puče i cíl puče dne 14. 12. 1948 s uvedením termínu blíže neurčeného (až po sloučení ilegálních skupin). Podle svědectví Ludmily Uhlířové byl termín puče určen Mysíkem. Přesný termín puče Hruška ani nevěděl, neboť na schůzce dne 16. 12. 1948 bylo dohodnuto, že vypracuje plán. Podle výpovědi členů PZ nebylo jednoty v názorech na termín puče, s nímž bylo počítáno na pozdější dobu [od slova „schůzce“ věta dopsána rukou dodatečně].

O cestách IVANA-Vandase do zahraničí podal hlášení dne 17. 11. 1948, o jeho existenci již 4. a 10. 11. 1948, dále 1. 12. 1948.

O Hušákovi předal podrobné hlášení 16. 10. 1948 a vydal ho k zatčení, když před tím na něm vylákal popsaného 1 a 1/2 archu pokynů, které předal Mysíkovi. Z těchto důvodů tedy nemohl o něm zamlčet nějaké údaje, jak je nelogicky uváděno ve zprávě plk. Suchomela.

Není také pravdou, že Hruška byl sledován bezpečnostními orgány, a tvrzení znalců v tomto směru při hlav. líčení nebylo ničím opodstatněno. Naopak podle dokladů a svědecké výpovědi spolupracovnice Mysíka L. Uhlířové sledován nebyl. Pouze v jednom případě byla zasazena Mysíkem do PZ důvěrnice 5. odd. č. 1659, o níž podal Hruška správné informace.

Pokud mu bylo rozsudkem kladeno za vinu, že skupině PZ opatřoval zbraně a střelivo, je tato okolnost vyvrácena výpověďmi Karla Bacílka mlad., Kovaříčka a Moravy, kteří potvrdili, že Hruška byl proti opatřování zbraní a zdůvodňoval to tím, že jich nebude potřeba, že převrat se odbude políčky. Kdyby přece jich bylo potřebí, ujišťoval členy skupiny, že je obstará sám.

Podle výpovědi Kovaříčka Hruška si ani nepřál, aby byly sbírány údaje [slovo „údaje" vepsáno rukou dodatečně] o vojenských útvarech.

Na č. l. 87–88 vyš. sv. MV č. 5604/II ve výpovědi Bacílka ml. je uvedeno, že Hruška mu dne 6. 12. 1948 přinesl k předání Američanům zprávu o psychologické náladě obyvatelstva, plán puče a generální mapy pohraničního území, které byly zakoupeny ve vojenském nakladatelství v Praze na Václavském nám. Jednalo se pouze o věci dostupné, ne závažného špionážního charakteru. Závažné zpravodajské zprávy opatřené Kovaříčkovou il.[egální] skupinou Šeřík, které měl založeny doma v hudebninách, však Američanům po Bacílkovi ml. nepředal.

Porovnáním výpovědí těchto i dalších členů skupiny PZ s obsahem zpráv podávaných Hruškou Mysíkovi vyplývá, že Hruška jako zkušený důstojník zpravodajské služby a spolupracovník 5. odd. řídil činnost ilegální skupiny tak, aby našemu státu nevznikla větší škoda, než bylo nutné v zájmu úspěchu jeho činnosti ve skupině PZ. Zejména zabraňováním ozbrojení skupiny ponechal ji co nejméně nebezpečnou. Pevné řízení skupiny PZ bylo zřejmě závislé na řízení Hrušky vedoucím pracovníkem obranného zpravodajství, a tím byl jako zkušený v tomto směru plk. Richard Mysík.

Že Hruška k tomuto úkolu byl veden, svědčí i výpověď K. Bacílka st., který vypověděl, že Hruška byl hlavní osobou a organizátorem skupiny PZ. Žádný úkol a žádná práce ve skupině nebyla vykonána bez jeho vědomí; sám schvaloval návrhy a dával osobně příkazy, jak se má v jednotlivých případech postupovat. Veškeré zprávy byly soustředěny u něj.

I charakter jeho postupu nasvědčuje tomu, že byl spolupracovníkem 5. odd. a že měl zájem na tom, aby vniknul do soustavy ilegálních skupin a tam zaujal rozhodující postavení. Podle výpovědí Bacílka ml. na č. l. 58 vyš. svazku MV Hruška oba Bacílky k trestné činnosti povzbuzoval a vyptával se, zda nevědí o protistátních skupinách. Na č. l. 93 pak je rozvedeno, že Bacílkové zpočátku (duben 1948) mysleli, že Hruška je potřebuje na vyhledání a zneškodnění ilegálních skupin. V srpnu a září 1948 se podle názoru Bacílka činnost obrátila na protistátní. Když měli obavy z této trestné činnosti, ubezpečoval je Hruška, že u svého zpravodajského orgánu zařídí nad nimi ochranu. To se prý také stalo v případě Toufarové a Cona. Ve skutečnosti prý Hruška podával svým nadřízeným orgánům nepravdivé informace.

Jak je již výše uvedeno, Hruška podával informace pravdivé a jeho zdůvodnění svého postoje k ilegální skupině bylo jedině takovým způsobem možné, neboť by se nedalo zatajit, že byl důstojníkem obranného zpravodajství; to bylo známo některým členům skupiny PZ, zejména pak vojenským osobám. Podle dokladů v trestních spisech vše svědčí tomu, že svůj úkol splnil. Jednak sloučil několik protistátních skupin v jednu, zajistil styky se zahraničím a navázal tam spojení a zjistil i ilegální časopis. Bacílky využil k proniknutí do ilegálních skupin, zjistil si prostřednictvím Tichého Slaninu, který tiskl letáky a domníval se, [text připsán rukou dodatečně] že takto pronikne do ilegální skupiny ve vých.[odních] Čechách. Dále Rozhoně, jehož prostřednictvím chtěl proniknout do organizace vojáků, která ve skutečnosti neexistovala, ale o níž Rozhoň mluvil. Z toho je také patrno, že získával pouze osoby, které potřeboval k dalšímu pronikání do skupin. Ostatní osoby nebyly získány Hruškou, ale prostřednictvím dalších členů PZ. Není tedy správný závěr soudu, že Hruška organizoval ilegální skupinu v širokém rozsahu.

Rovněž je nelogické tvrzení v rozsudku soudu, že Hruška dne 17. 12. 1948 chtěl předat ve Vídni seznamy vojenských osob cizí moci. Nařčení vycházelo z toho, že Hruška na

ilegální schůzce den před tím řekl, že je odeslán na služební cestu do Tábora, že to je blízko Vídně a že neví, zda-li je tam vyslán k nějakému jednání. Projevil obavy, že by to mohla být také léčka na něho a že by tam mohl být zatčen orgány NKVD. Úvahy o podezření, že chtěl seznamy předat cizí rozvědce, jsou nedoložené. Jednak bylo prokázáno, že se jednalo o seznamy gážistů k opatření jízdenek na měst.[ských] drahách, což dostal za úkol, dále pak měl služební příkaz do Tábora, a ne do Vídně a konečně, kdyby chtěl seznamy poslat do zahraničí, nemusel tam jezdit a mohl je poslat po spojkách. To však neučinil. Naopak vše svědčí tomu, jak naivním způsobem klamal členy ileg. organizace, aby uvěřili jeho tvrzení, že klame 5. odd. Hl. št. MNO [celé souvětí dodatečně přeškrtnuto].

V této souvislosti je nutno zhodnotit i tu okolnost, že Hruška se na schůzkách ilegální skupiny vyjadřoval, že Mysíka „tahá za nos“, tedy že za jeho zády provádí skutečnou protistátní činnost. Je otázkou, zda by za těchto okolností mohl jako důvěrník Mysíka dále pracovat na uloženém úkolu a podávat mu zprávy. Jedině tato kamufláž mu umožňovala udržet dočasně důvěru členů skupiny PZ.

Okolnosti týkající se ozbrojování skupiny, naznačené v rozsudku, podle nichž měl Hruška ještě před únorem 1948 vyzradit Krajinovi, že sbor brannosti má odevzdat zbraně, zatímco lidovým milicím mají být ponechány, nelze tuto část jeho výpovědi uvedenou v protokole z 22. 12. 1948 (č. l. 18 vyš. sv. MV) náležitě zhodnotit, protože nikde jinde se tento fakt ve spisech nenachází a Hruška při hlavním líčení nebyl k tomu dotázán. Tato skutečnost jest však v rozporu s tím, že Hruška podával důvěrné zprávy Mysíkovi z jednání nár. socialistické strany a tyto jsou založeny v agenturním svazku.

Podobně jest tomu s obviněním, že vyzradil členům PZ, že v budově kasáren posádkového velitelství a v kasárnách na Pohořelci mají být zbraně a v kasárnách Jiřího z Poděbrad jest určité množství zbraní. Zda jeho informace o zbraních byly správné nebo zda i v tomto klamal členy ilegální organizace, nelze zjistit, neboť tyto údaje nebyly prověřovány. Podle spisového materiálu hovořil Hruška o těchto zbraních proto, aby zdůvodnil svoji tezi „neozbrojovat ilegalisty“, a tak uvést konkrétní zdroj, z něhož by bylo v nutnosti a v rozhodné době zbraně opatřit. V porovnání zprávy kpt. Pecháčka, který nezávisle na Hruškovi podal dne 11. 12. 1948 zprávu o činnosti skupiny PZ (č. l. 102 Rk 114/56 – PSt I 63/4), již napřed informoval, že o zbraních bude ve skupině PZ hovořit, aby měl u nich větší váhu.

Rovněž tak z okolnosti, že Hruška měl 9 pistolí, které řádně nevykázal u svého nadřízeného, nelze činit závěr, že s nimi chtěl ozbrojit skupinu PZ. Hruška to vysvětlil tím, že měl osobní zálibu ve zbraních. Skutečností je, že tyto pistole nikomu nedal a vůbec, že se stavěl rozhodně proti ozbrojování skupiny.

K celkovému zhodnocení vyšetřovacích materiálů, o něž se při rozhodování opřel soud, nutno dodat, že v protokolech nelze zjistit snahu obhajobu obviněného zkoumat a přešetřit. Výslechy [původně „Směr výslechů“] a formulace dotazů vyšetřovatele směřují výhradně k utvrzování obvinění. Zejména v protokolu ze dne 22. 12. 1948, pořízeném ve vojenské věznici na Hradčanech, se objevují ve výpovědi Hrušky sebeobviňující výroky, spontánní doznání, která jsou v příkrém kontrastu s jeho výpovědí u hlavního líčení, kde na svoji obranu uváděl logicky navazující argumentaci. Na koncepci těchto protokolů je patrno, že stylizace byla utvářena odvozeně a účelově nikoliv směrem ku zjištění materiální pravdy, nýbrž k dokumentaci trestního jednání za každou cenu.

Rovněž způsob provedení trestního řízení proti skupině Kutlvašr a spol., v níž byl souzen Hruška, svědčí o slabé úrovni. Hlavní líčení skončilo po 4denním projednání dne 16. 5. 1949 a předsedovi senátu plk. dr. Metličkovi byl dán pokyn, aby do rána příštího dne měl vypracované písemné vyhotovení rozsudku. Přestože odsouzení si vyžádali doručení rozsudku a běžely jim lhůty k podání odvolání, bylo odvolací líčení u Nejvyššího soudu konáno již dne 23. 5. 1949.

Nejvyšší soud nemohl věc dostatečně zvládnout, neboť se jednalo o obsáhlý spisový materiál a jeho rozhodnutí tudíž bylo pouze formální. Ještě týž den byly zamítnuty žádosti ods. Josefa Hrušky, Karla Bacílka mlad. a Borise Kovaříčka podané prezidentu republiky o milost a následujícího dne, tj. 24. 5. 1949, byli všichni tři popraveni. Nebylo žádného logického zdůvodnění pro takový spěch a je nepochybné, že došlo k porušení základních procesních práv odsouzených.

Jak se nyní prokázalo v revizi, zájem na rychlém vyšetření, likvidaci a odsouzení skupiny, zejména pak Josefa Hrušky, měli vedoucí pracovníci 5. odd. MNO Hl. št. pluk. Richard Mysík a gen. Josef Musil. Podle svědecké výpovědi jejich býv. spolupracovnice na 5. odd. Hl. št. MNO Ludmily Uhlířové (č. l. 5 a násl. – Nt 121/5) použili Josefa Hrušku jako agenta-provokatéra k činnosti výše uvedené, za niž byl později odsouzen. Hruška byl Mysíkem veden a podával mu o tom přesné zprávy. Mysík mu také plně důvěřoval a vyjadřoval se o něm jako o schopném důvěrníku. Když Hruška sloučil protistátní skupiny v jednu pod názvem PZ, nabádal ho Mysík, aby se snažil zapojit a vyhledat hlavně vojenské osoby, o něž měl větší zájem. Hruška pak pokračoval přesně podle pokynů Mysíka s vědomím býv. náčelníka 5. odd. gen. Musila.

V prosinci 1948 se však přihodila nečekaná okolnost, která měla podstatný vliv na celkovou situaci. Jeden z ilegalistů – škpt. Ervín Novotný – pozval svého přítele kpt. Jaroslava Pecháčka na ilegální schůzku skupiny PZ. Pecháček, zpravodajský důstojník, zúčastnil se schůzky dne 4., 11. a 16. 12. 1948 a podal o tom dne 11. 12. 1948 zprávu gen. Reicinovi, který ji předal gen. Musilovi. Ve zprávě bylo Pecháčkem uvedeno, že existuje ilegální organizace PZ, že byl do její schůzky přizván, a uvedl, že na této schůzce poznal také členy: plk. Josefa Hrušku, který se zdá být vedoucím a který na schůzce iniciativně vybízel členy PZ ke zvratu našeho státně-politického zřízení za součinnosti armády v ozbrojeném puči, a že označil jako vedoucího vojenských složek býv. velitele Prahy generála Kutlvašra a jeho pobočníka škpt. let.[ectva] Ervína Novotného, kteří byli na schůzce přítomni. Dále uvedl, že Karel Kutlvašr nabízenou funkci s určitými výhradami přijal.

Gen. Musil, jakmile mu byla Reicinem tato zpráva předána, dohodl se s Mysíkem, že akci s PZ uzavřou a přikročí neprodleně k zatýkání jejích členů. Současně se rozhodli, že nechají zatknout i Hrušku, aby se tak zbavili důkazů, že odhalená trestná činnost ilegální skupiny PZ byla vyprovokovaná [od slov „aby se tak zbavili“ je zbytek věty dodatečně přeškrtnut]. Podle svědecké výpovědi Uhlířové Mysík si obyčejně poznatky z ústního hlášení Hrušky nechával přepisovat Uhlířovou na papír a ty pak byly pravidelně zakládány do svazku agenturních zpráv. Avšak při jeho poslední schůzce s Hruškou předstíral zranění na pravé ruce, kterou si nechal zavázat, s tím, aby si Hruška hlášení tentokrát napsal sám. Prohlásil Uhlířové, že alespoň pozná, zda Hruška napíše pravdu. Ve skutečnosti tím sledoval, aby měl podklad pro zatčení Hrušky a dokázal mu, že působil v ilegalitě.

Brzy poté, dne 18. 12. 1948, inscenoval Mysík s Musilem zatčení Hrušky, a to při jeho služební cestě do Tábora, a to tím způsobem, že mu ve služebním autu mjr. Tylš a kpt. Peleška kousek za Prahou přehodili přes hlavu přikrývku a tak ho dopravili zpět na 5. odd. Hl. št. MNO a v kanceláři Mysíka ho počali vyslýchat. Výslechu se zúčastnil Mysík, který na Hruškovy námitky, že vše konal podle jeho přání a direktiv, nechtěl o tom ani slyšet, rozčiloval se a dal pokyn přítomným pplk. Otakaru Tylšovi, pplk. Ludvíku Součkovi, škpt. Janu Peleškovi, styčnému orgánu MV Stanislavu Slavíkovi a škpt. Františku Remtovi, aby Hrušku bili. Jmenovanými byl pak Hruška velmi surově inzultován rukama, kopanci, jezdeckým bičíkem a obuškem tak, že mu byl přetnut dohodový řemen [od slov „tak, že mu byl“ je zbytek věty dodatečně přeškrtnut]. Přitom mu byla neustále utahována železná pouta v zápěstí, která měl rozedrána a od krve. Aby nebylo slyšet jeho nářek, byl hlasitě laděn rozhlasový přijímač. Tomuto výslechu byl dále přítomen pplk. Jaroslav Pavlíček a zapisovatelky Dagmar Marešová-Králová a Ludmila Uhlířová, kteří se však bití nezúčastnili.

Protože Hruška stále tvrdil, že žádnou trestnou činnost nekonal a vykonával jen to, co mu Mysík určil, byl neustále tak zpracováván, až k půlnoci téhož dne ve fyzickém vyčerpání prohlásil, že napíše na sebe to, co si budou vyšetřovatelé přát (č. l. 12 – Nt 121/53). Potom byl předán k dalšímu vyšetřování na Kapucínskou ulici. Nesprávné metody vyšetřování byly svědecky potvrzeny také Marešovou-Královou, Tylšem, Peleškou, Slavíkem a Remtou. Jejich výpovědi jsou uvedeny ve spise Nt 121/53.

Uhlířová dále uvedla, že Musil a Mysík měli zájem na tom, aby se Hruška vůbec před soud nedostal, a dohadovali se, že Hruška výslechy „v domečku" nepřežije. Stále se dotazovali, zda ještě Hruška žije.

K těmto okolnostem nemohl být vyslechnut ani Musil ani Mysík, protože první byl odsouzen v jiné trestní věci sp. zn. Tv 7/53 (v níž se plně potvrdily nesprávné metody práce 5. odd. Hl. št. MNO) a popraven. Mysík byl rovněž zatčen v jiné trestní věci a ve vyšetřovací vazbě spáchal sebevraždu.

V.

Po přezkoumání stížnosti syna ods. Josefa Hrušky je nutno učinit závěr, že byly plně potvrzeny nesprávné vyšetřovací metody, které měly vliv na to, že s ním sepsané protokoly ve vyšetřování neobsahovaly správně jím namítané okolnosti proti obvinění. V důsledku těchto nepravd byl pak uznán soudem vinným a odsouzen k trestu smrti. Toto jsou tedy skutečnosti nové, soudu v době rozhodování neznámé a mohou ve smyslu ust. § 278/1 tr. ř. odůvodnit jiné rozhodnutí soudu o jeho vině.

Mimoto obsahem agenturních zpráv, založených do svazku důvěrníka 5. odd. Hl. št. MNO čís. A-18 Josefa Hrušky, je v podstatných bodech vyvrácena pravdivost přípisu plk. Suchomela z Hl. št. MNO ze dne 13. 5. 1949, který měl podstatný vliv na rozhodnutí soudu a uznání viny Hrušky. Jak je v důvodech rozsudku uvedeno, opřel soud svoje rozhodnutí právě o tento nepravdivý přípis, který byl zřejmě stylizován pod vlivem plk. Richarda Mysíka. Jde tedy i v tomto případě o závažnou novou skutečnost, která sama o sobě mohla zdůvodnit nové rozhodnutí soudu, jak má na mysli ust. § 278/1 tr. ř.

Těmito agenturními zprávami, které záměrně nebyly jako důležitý svědecký materiál předloženy soudu a které byly nyní pro přezkoumání k dispozici, jest zároveň potvrzena pravdivost obhajoby Josefa Hrušky u hlavního líčení, že úkoly v ilegální organizaci PZ plnil za vědomí a na pokyn plk. Mysíka a že o této činnost podával zprávy úplné a tak závažného charakteru, že je nepochybné, že pracoval jednoznačně jako pomocník 5. odd., a ne jako velezrádce a špion.

VI.

Z těchto důvodů n a v r h u j i podat prostřednictvím Krajské prokuratury v Praze návrh na obnovu trest. řízení ve prospěch odsouzeného Josefa Hrušky, a to ke Krajskému soudu v Praze jako příslušnému s ohledem na ust. § 387/2 tr. ř.

VII.

Ústřední výbor Komunistické strany Československa – XI. odd.
v Praze

K čj.: 2863/55

Věc: Josef [v orig. Alois] H r u š k a – revize

Příl.: Zpráva o výsledku přezkoumání stížnosti[1]

Přezkoumal jsem stížnost Aloise Hrušky podanou k Vám se žádostí o přešetření soudního řízení vedeného proti jeho otci, býv. podplk. Josefu Hruškovi, který byl rozsudkem býv. Státního soudu v Praze sp. zn. Or I 72/49 dne 16. 5. 1949, potvrzeného usnesením Nejvyššího soudu sp. zn. To 44/49 dne 23. 5. 1949, uznán vinným zločinem velezrady podle § 1 odst. 2 a zločinem vyzvědačství podle § 5 odst. 1, 2 zák. č. 231/48 Sb. a odsouzen k trestu smrti s vyslovením vedlejších trestů.

Josef Hruška byl popraven dne 24. 5. 1949.

Zjistil jsem, že již při vyšetřování obviněného Josefa Hrušky, prováděného orgány 5. odd. MNO Hl. št. v roce 1949, bylo vůči němu použito nesprávných a nepřípustných vyšetřovacích metod, zejména že byl fyzicky nucen k doznání trestné činnosti, které se ve skutečnosti nedopustil.

Mimo to, jak se nyní v revizi prokázalo, rozhodoval nalézací i odvolací soud na podkladě nepravdivých písemných údajů, vypracovaných 2. odd. Hlav. št. MNO pod vlivem býv. zástupce náčelníka 5. odd. plk. Richarda Mysíka.

Revizí bylo prokázáno, že Hruška se výše uvedených zločinů nedopustil, neboť činnost, za niž byl odsouzen, vykonával z příkazu Mysíka, resp. náčelníka 5. odd. gen. Josefa Musila jako pomocník zpravodajské služby. [Text byl od slov: „Josef Hruška byl popraven“ až sem dodatečně přeškrtnut.]

Sděluji, že jsem podal dnes návrh na obnovu trest. řízení ve prospěch Jos. Hrušky prostřednictvím krajského prokurátora ke Krajskému soudu v Praze, a pro Vaši informaci přikládám stejnopis zprávy o výsledku přezkoumání trestní věci. [Původně zněl tento odstavec takto: „Pro Vaši informaci přikládám stejnopis návrhu na obnovu trestního řízení, kterou současně podává ve prospěch ods. Josefa Hrušky krajský prokurátor k rozhodnutí Krajskému soudu v Praze.“ Původní text byl dodatečně proškrtán a nové části připsány rukou.]

Zmíněnou stížnost Aloise Hrušky Vám vrátím po skončení řízení.

I. náměstek generálního prokurátora:
[podpis chybí]

[1] Pozn. L. B.: Tato řádka připsána dodatečně rukou. Původní text, dodatečně přeškrtnutý zněl: „Stejnopis návrhu na obnovu“.

Krajská prokuratura[1]
v Praze

Věc: Josef H r u š k a – revize

Příl.: Návrh na obnovu a spisový materiál tam uvedený

V příloze zasílám koncept návrhu na obnovu trestního řízení ve prospěch ods. Josefa Hrušky s příslušným spisovým materiálem.

Návrh nechejte vyhotovit v potřebném počtu a podejte ho Krajskému soudu v Praze s tím, že tamní soud dosud nerozhodl o návrhu na obnovu u dalších odsouzených: Karla Kutlvašra, Ervína Novotného, Jaroslava Nedbálka, Ladislava Strejce, Josefa Slaniny a Josefa Demetera (viz Vaše písemné vyjádření sp. zn. Rk 114/56 č. l. 42 ze dne 31. 7. 1957 odeslané Kraj. soudu v Praze). [Rukou připsáno: „Koncept návrhu vraťte k našemu čj. T 6/49.“]

Že o návrhu dosud nebylo rozhodnuto, svědčí přípis Krajského soudu v Praze čj. Or I 72/49-1456 p. v. ze dne 26. 6. 1963, kterým k řízení o obnovu vyžadoval spisový materiál.

O výsledku řízení v obou případech podejte mně písemnou zprávu.

I. náměstek generálního prokurátora:
[vlastnoruční podpis „David“]

Alois Hruška
Lukášova 1/184
Praha 3

Přezkoumal jsem Vaši stížnost, postoupenou mně ústředním výborem KSČ, kterou jste podal ve věci odsouzení Vašeho otce pplk. Josefa H r u š k y býv. Státním soudem v Praze.

Přezkoumáním spisového materiálu a výslechem svědků jsem zjistil, že Vaše stížnost byla podána oprávněně, a ježto jsem dále zjistil, že při hlavním líčení došlo k porušení zákona [od slov „ježto jsem zjistil“ až sem byl text dodatečně přeškrtnut], současně podávám prostřednictvím krajského prokurátora ke Krajskému soudu v Praze návrh na obnovu trestního řízení ve prospěch Vašeho otce pplk. Josefa Hrušky.

I. náměstek generálního prokurátora:
[vlastnoruční podpis „David 13/5 63“]

[Razítkem: „Došlo 25. V. 1965, opsáno, porovnáno 25. V. 1965, vypraveno 25. V. 1965“, pod tím rukou připsáno: „em I. zpráva o výsledku přezkoumání“, dále nečitelné. Vedle rukou připsáno: „snad 1965“.]

[1] Pozn. L. B.: Původně „Krajský soud“, později přeškrtnuto a přepsáno rukou.

DOKUMENT č. 8
Žádost o povolení k nahlédnutí do dokumentů týkajících se revize případu J. Hrušky (17. března 1965)

SÚA, f. Generální prokuratura, sp. zn. T 6/49.

GENERÁLNÍ PROKURATURA Číslo T 6/49

Odbor	II/1	INFORMACE pro s. generálního prokurátora	Náměstek generálního prokurátora [rukou připsáno „18. 3. 65“ a nečitelný podpis]
Oddělení	speciální		
Referent	dr. Sádlík		Generální prokurátor
Tel. linka			[parafa a datum „20/3 65“]

Věc: Pplk. Josef H r u š k a – revize

Dne 17. 3. 1965

Z písemných materiálů v uvedené a přezkoumávané trestní věci zjišťuji, že Hruška byl odsouzen hlavně na podkladě nesprávných a nepravdivých výpovědí svých nadřízených Josefa Musila a hlavně plk. Richarda Mysíka, kteří měli zřejmě enormní zájem na tom, aby nevyšlo najevo, že trestná činnost skupiny Kutlvašr a spol. byla vyprovokovaná právě činností Hrušky, kterého v jeho činnosti usměrňovali.

Prostudováním trestního spisu Tv 7/53 proti plk. Josefu Musilovi a spol. jsem zjistil, že této trestné metody oba jmenovaní Musil a Mysík použili i v dalších případech, ačkoliv o trestní věci proti Kutlvašrovi a spol. se zmiňuje svědek A – Pokorný – na č. l. 726–727 pouze zběžně.

[Na levém okraji dokumentu rukou připsaná poznámka: „Záznam: Dopis na sekret. ÚV KSČ odeslán dne 22. 3. 65 pod čj. GP 044/ 65.“ Následuje nečitelný podpis a datum „22. 3. 65. Kal.: 30. 3. 65.“]

V zájmu úplného zjištění všech dostupných důkazů jsem požádal Ministerstvo vnitra, aby mně předložili k nahlédnutí vyšetřovací materiály Richarda Mysíka, který ve vazbě spáchal dne 27. 8. 1951 sebevraždu. Na moje dožádání došla písemná zpráva, že tyto požadované materiály se na MV nenacházejí a že jsou pravděpodobně v archivu ÚV KSČ.

Po telef. dohovoru se s. Vovsíkem na ÚV KSČ mně tento doporučil, abych se obrátil písemně na sekretariát I. tajemníka ÚV KSČ s tím, aby mně bylo povoleno nahlédnout tam do požadovaného spisu.

N a v r h u j i proto odeslat následující přípis.

T 6/49

V Praze dne ... 1965
[rukou připsáno „GP 44/ 65“]

Sekretariát prvního tajemníka
Ústředního výboru
Komunistické strany Československa
Praha

K č.: 2863/55-XI/So

Věc: Josef H r u š k a – revize

Z podnětu stížnosti syna odsouzeného Josefa Hrušky přezkoumává Generální prokuratura trestní věc proti Karlu Kutlvašrovi a spol. Protože v uvedených písemných materiálech jsou náznaky, že Josef Hruška byl neprávem obžalován a odsouzen za protistátní činnost, kterou nespáchal, a že se stal obětí nesprávných metod vyhledávání trestné činnosti protistátních skupin, je nutné [slova „je nutné“ vepsána místo původních, leč přeškrtnutých „bylo by účelné“] zjistit obsah výpovědi jeho nadřízeného býv. plk. Richarda Mysíka, který ho k této činnosti usměrňoval a nakonec svým zásahem se přičinil, aby Hruška byl odsouzen.

Protože veškerý písemný materiál k trestné činnosti Richarda Mysíka, který ve vazbě spáchal dne 27. 8. 1951 sebevraždu, se nachází ve Vašem archivu, žádám o povolení k nahlédnutí.

Generální prokurátor:

[připsáno „20/3 65“ a parafa]

Vedoucí speciálního odboru :
v zast.

DOKUMENT č. 9
Informativní záznam o výslechu D. Králové (24. března 1965)
SÚA, f. Generální prokuratura, sp. zn. T 6/49.

Generální prokuratura v Praze [Rukou připsáno: „T 6/49“.]

Informativní záznam

sepsaný dne 24. března 1965 na Generální prokuratuře za přítomnosti níže podepsaných

Dostavila se na předvolání Dagmar K r á l o v á , roz. Marešová, nar. [...] 1919, bytem Praha 8 [...], a po seznámení s předmětem výslechu uvádí:

Ve věci býv. pplk. Josefa Hrušky jsem již několikráte byla slyšena. Sama jsem také k této i dalším věcem týkajícím se způsobu práce na 5. oddělení MNO Hlavní štáb podala obsáhlé vyjádření v písemné formě, a to jednou v březnu 1951 po zatčení Reicina na přání sovětského poradce a kádrového pracovníka mjr. Zdenka Olehly (údajně v jednom vyhotovení pro dr. Čepičku, jednou Kopřivovi a Bacílkovi a generálu Čeňku Hruškovi). Později jsem se dozvěděla, že moje vyjádření se ztratilo, a proto jsem půl roku docházela na nižší vojenskou prokuraturu k dr. Zdeňku Zatloukalovi a znovu jsem do protokolu vypovídala, co jsem na Hlavním štábu 5. oddělení viděla nebo se dověděla. Dr. Jaroslav Kokeš nakonec rozhodl, že se to dočasně zastaví, a od té doby jsem docházela pouze jako svědek k soudním líčením a na MV.

Konkrétně k Josefu Hruškovi si vzpomínám, že jsem byla přítomna jeho brutálnímu výslechu asi 20. prosince 1948. Při výslechu bylo vůči němu použito fyzického násilí a výslech se odbýval v přízemí Hlavního štábu v kanceláři pluk. Richarda Mysíka.

Při výslechu Hruška oslovoval Mysíka důvěrným „ty“ a stále tvrdil, že to, co je mu kladeno za vinu, není pravdou, a několikráte mu do očí řekl, že to dělal podle příkazu Mysíka, za což byl vždy hrubým způsobem týrán. Na mě působil celý výjev ten dojem, že Hruška skutečně se brání právem a že věc je proti němu vyprovokována. Nakonec jsem se přesvědčila z více případů, že takovým a podobným způsobem byli likvidováni někteří ze spolupracovníků na 5. oddělení, a pokud se domnívám, bylo to z těch důvodů, že toho mnoho věděli. Ze své zkušenosti vím, že mimo případ Nechanský a několik dalších asi z 90 % byla veškerá trestná činnost vyprovokována. Z tohoto důvodu pravděpodobně museli být někteří takovým způsobem odstraňováni. Konečně můj závěr je potvrzen soudními přelíčeními proti Musilovi a dalším spolupracovníkům působícím tehdy na 5. oddělení.

Po nahlédnutí do opisu mé svědecké výpovědi pořízené dne 25. 9. 1951 kpt. Zdeňkem Zatloukalem v trestní věci proti škpt. Perglovi a spol. potvrzuji, že moje výpověď je správná, a ještě k tomu chci dodat, že výpověď byla se mnou pořízena v Praze, a ne v Ilavě, a dále pro informaci dodávám, že byla přítomna též Ludmila Uhlířová, t. č. převezená z věznice v Ilavě do Prahy.

K celé věci chci dodat, že plk. Richard Mysík po svém zatčení v roce 1951, aniž by byl vyslechnut, spáchal sebevraždu. Toto však nemohu uvést přesně, jenom jsem to tak slyšela. Přesně by k tomu se vyjádřil dr. Zatloukal, který pracuje na Nižší vojenské prokuratuře v Sušici.

Hlasitě diktováno a po přečtení podepsáno.

prokurátor [původně „prokurátor GP“, „GP“ přeškrtnuto] zapisovatelka svědkyně

[Následují nečitelné podpisy prokurátora, zapisovatelky a svědkyně.]

DOKUMENT č. 10
Protokol výslechu L. Uhlířové (16. dubna 1965)

SÚA, f. Generální prokuratura, sp. zn. T 6/49.

T 6/49

Protokol

sepsaný na Generální prokuratuře dne 16. dubna 1965 za přítomnosti níže podepsaných

Dostavila se na předvolání Ludmila U h l í ř o v á , nar. [...] 1920, zaměstnankyně n. p. Loděnice Praha 8, bytem Praha 6–Střešovice [...], a obeznámena s předmětem výslechu uvádí:

Pamatuji se na případ býv. podplukovníka Hrušky, protože když byl realizován, byla jsem v té době zaměstnána jako administrativní pracovnice na V. oddělení Hlavního štábu Min. nár. obrany. Pokud jsem měla zájem o tento případ, chtěla jsem si jenom ověřit moji domněnku z té doby, že metody práce Reicina [v orig. Rajcina], Musila a Mysíka byly nesprávné, a proto jsem také v den, kdy byl Hruška zatčen, se zdržovala na chodbě i někdy v místnosti, kde byl vyslýchán. Věděla jsem totiž, že Hruška je nevinen, a chtěla jsem vědět, jak se Mysík zachová, když mu to Hruška bude tvrdit, že byl jím získán pro zpravodajskou službu. Mysík se však choval cynicky a bylo na něm patrno, že je rád, že se Hrušky zbavil. Také to několikrát přede mnou na pracovišti později zdůraznil, když měl zájem o to, zda při výsleších Hruška zemřel.

Ze zkušenosti vím, že Mysík chtěl se Hrušky zbavit proto, že na vyprovokovanou činnost došlo hlášení z StB. Nahlédnutím do hlášení vypracovaných Hruškou poznávám na č. l. dokladu 240 [číslice dopsána rukou] šifru Reicina [v orig. Rajcina], který dával pokyn, aby toto hlášení bylo oznámeno Ministerstvu vnitra. Jednalo se zřejmě o opatrnost. Krátce bych chtěla ještě poznamenat, že práce na 5. oddělení byla velmi špatná od základu, protože Mysík několikrát se chlubil, že Musil po něm požaduje zatýkání osob, aby bylo vidět nějakou práci. Podle toho také tito vedoucí pracovníci jednalo, a tak potom došlo k realizaci dalších osob, např. Šatany. Nakonec i já jsem byla na základě provokací odsouzena.

Po nahlédnutí do svého protokolu ze dne 25. 9. 1951, který je mně předložen v opise, ztotožňuji se i dnes s jeho obsahem, protože je pravdivý. Je přesný už z toho důvodu, že veškeré události, které se seběhly v trestní věci kolem Hrušky, byly mně tehdy jako čerstvé dobře známy.

Hlasitě diktováno, po přečtení schváleno.

Prokurátor: Zapisovatelka: Vyslýchaná:

[Následují nečitelné podpisy prokurátora, zapisovatelky a vyslýchané Ludmily Uhlířové.]

DOKUMENT č. 11
Rozsudek Městského soudu v Praze osvobozující J. Hrušku (4. dubna 1966)
SÚA, f. Generální prokuratura, sp. zn. T 6/49.

[Rukou připsáno: „DSt I 63/49-104“. Pod tím zčásti nečitelné razítko s datem „25. IV. 1966“.]

Rozsudek

Jménem republiky

1 T 18/65

Městský soud v Praze rozhodl po hlavním líčení konaném dne 4. dubna 1966, v senátě složeném z předsedy prom. práv. Ladislava Fajstavra a soudců Karla Hybše a Jaroslava Rážka, **takto:**

Obžalovaný

Josef H r u š k a ,

nar. [...] v Praze,

zprošťuje se

podle § 226 písm. b tr. ř. obžaloby pro zločin velezrady podle § 1 odst. 2, 3 zák. č. 231/48 Sb. a pro zločin vyzvědačství podle § 5 odst. 1, 2 cit. zákona, jichž se měl dopustit tím, že

1) v době od konce února 1948 do druhé poloviny roku 1948 v Praze a na jiných místech se spolčil s jinými osobami a vešel v přímý styk s cizí mocí a cizími činiteli za tím účelem, aby zničili samostatnost a ústavní jednotnost republiky, odtrhli od republiky část jejího území, zničili lidově demokratické zřízení a společenskou a hospodářskou soustavu republiky, zaručené ústavou, násilím znemožnili ústavní činnost prezidenta republiky, zákonodárného sboru a vlády, a za těmito účely byly sbírány a organizovány pomocné síly a hromaděny zbraně a střelivo, přičemž čin měl být spáchán za zvlášť přitěžujících okolností;

2) v téže době a tamtéž se spolčil s jinými osobami a vešel v přímý a nepřímý styk s cizí mocí a cizími činiteli za účelem vyzvídání státního tajemství v úmyslu vyzradit je cizí moci a státní tajemství cizí moci přímo i nepřímo skutečně vyzradil, přičemž se dopustil takového činu jako člen organizace, jejímž účelem je vyzvídat státní tajemství, po delší dobu, ve značném rozsahu, způsobem zvlášť nebezpečným a za jiných zvláště přitěžujících okolností, přičemž povinnost uchovávat státní tajemství mu byla výslovně uložena.

Odůvodnění

Provedeným hlavním líčením zjistil soud následující skutečnosti:

Bývalý státní prokurátor v Praze podal dne 7. 2. 1949 proti Josefu Hruškovi a dalším osobám obžalobu pro výše uvedenou trestnou činnost, pro kterou byl také jmenovaný rozsudkem bývalého Státního soudu v Praze ze dne 16. 5. 1949, sp. zn. Or I 72/49, uznán vinným a byl odsouzen k trestu smrti a k dalším trestům vedlejším.

Odvolání obžalovaného bylo usnesením Nejvyššího soudu ze dne 23. 5. 1949, sp. zn. To 44/49, zamítnuto a trest smrti na obžalovaném Josefu Hruškovi byl vykonán.

Soudy tehdy ve svých rozhodnutích dospěly k závěru, že obžalovaný Josef Hruška spolu s dalšími osobami založil protistátní organizaci, byl jedním z jejích význačných členů a spolu s ostatními členy organizace připravoval protistátní puč, který měl být uskutečněn

v únoru 1949. Dále bylo zjištěno, že zmíněná organizace měla styk se zahraničím pomocí vysílačky a spojek, včetně agentů CIC, že vyzvídala státní tajemství a zprávy posílala do zahraničí a k provedení protistátního puče opatřovala zbraně.

Pokud se tehdy obžalovaný Josef Hruška hájil tím, že spolupracoval s našimi zpravodajskými orgány, jednal na jejich pokyn a veškerou činnost jim oznamoval, vyžádal si o tom Státní soud zprávu od zmíněných orgánů, v níž bylo uvedeno, že obžalovaný Josef Hruška oznamoval zpravodajským orgánům jen méně významné skutečnosti o činnosti protistátní organizace, jejímž byl členem, a že sám aktivně, o své vlastní újmě, vyvíjel v této organizaci činnost, o níž zpravodajským orgánům nebylo ničeho známo. Soudy proto neuvěřily zmíněné obhajobě obžalovaného Josefa Hrušky a uznaly jej vinným v plném rozsahu obžaloby.

Dne 17. 12. 1965 byla však Městským soudem v Praze na návrh krajského prokurátora v Praze povolena obnova řízení ve prospěch obžalovaného Josefa Hrušky, neboť vyšly najevo nové důkazy a skutečnosti soudu dříve neznámé, které by mohly ovlivnit jiné rozhodnutí o vině obžalovaného. Při následném hlavním líčení pak byly provedeny důkazy, z nichž vyplývá:

Obžalovaný Josef Hruška, podplukovník ve výslužbě, spolupracoval s našimi zpravodajskými orgány již před únorem 1948. Podílel se zejména na odhalování některých úseků protilidové činnosti reakčních funkcionářů národně socialistické strany. Když po únoru 1948 přišel na stopy ilegální protistátní činnosti, zejména bývalých členů národně socialistické strany, oznámil zpravodajským orgánům, s nimiž spolupracoval. Za účelem odhalení této protistátní činnosti vešel ve styk s osobami, které se na ní podílely, a snažil se dostat mezi vedoucí osobnosti, aby snáze mohl odhalit vedoucí jednotlivých protistátních skupin, které tehdy existovaly, i jejich hlavní pomocníky, a konečně aby mohl odhalit i případný styk se zahraničím a zjistit event. úkoly, které ilegální protistátní organizace ČSR dostávají ze zahraničí. To se mu v podstatě podařilo a také o své činnosti i o činnosti ilegální organizace v celém rozsahu informoval zpravodajské orgány. Tyto skutečnosti potvrzuje obsah agenturního svazku s písemnými zprávami, které obžalovaný Josef Hruška zpravodajským orgánům podával, a s písemně podchycenými úkoly, které pro svoji činnost od těchto orgánů dostával. Dále tyto zkušenosti potvrzuje svědkyně Uhlířová, bývalá administrativní pracovnice zpravodajského orgána, který činnost obžalovaného Josefa Hrušky řídil. Tato svědkyně osobně na psacím stroji přepisovala zprávy, které Hruška o činnosti protistátní skupiny podával, a písemně zachycovala i úkoly, které od zpravodajských orgánů dostával. V některých případech byla přítomna i osobnímu styku obžalovaného Josefa Hrušky se zpravodajským orgánem, který jej řídil. Potvrdila, že Hruška měl plnou důvěru zpravodajských orgánů a nebyl podezírán z jejich klamání. Uvedla dále, že po zatčení vedoucích pracovníků protistátní skupiny, kterou vlastně obžalovaný Hruška odhalil, byl zatčen i Hruška, na jehož likvidaci měl řídící zpravodajský orgán zájem, přičemž uvedla i důvody tohoto zájmu.

Po svém zatčení byl obžalovaný Josef Hruška nejprve vyslýchán operativními zpravodajskými orgány. Při výslechu byl přítomen i orgán, který obžalovaného Hrušku před tím v jeho činnosti řídil. Když se Hruška na něho při svém výslechu odvolával, že vše dělal podle jeho pokynů, že mu vše oznamoval, bylo proti němu použito nezákonných vyšetřovacích metod, kterými byl obžalovaný Hruška nucen o těchto skutečnostech pomlčet a doznat se k vlastní aktivní protistátní činnosti. Tyto skutečnosti opět potvrdila slyšená svědkyně Uhlířová a dále i svědkyně Králová-Marešová, taktéž bývalá administrativní pracovnice zpravodajských orgánů. Obě svědkyně byly větší části výslechu obžalovaného přítomny a podrobně popsaly nátlak, jakému byl Hruška vystaven. Svědkyně Uhlířová též uvedla, že i v průběhu dalšího vyšetřování bylo vůči obžalovanému Hruškovi používáno nezákonných metod, jak usoudila z rozhovorů zpravodajských orgánů.

Jak bylo výše uvedeno, obžalovaný Josef Hruška se při hlavním líčení u Státního soudu hájil tím, že jeho cílem bylo v souladu s pokyny zpravodajských orgánů odhalit činnost ilegální protistátní skupiny a jednotlivé její členy, resp. vedoucí osobnosti, a odhalit případné spojení se zahraničím a záměry uprchlých reakčních osobností. Prohlásil, že zpravodajským orgánům hlásil vše o činnosti skupiny i o činnosti své. Vzhledem ke zmíněné zprávě zpravodajských orgánů Státnímu soudu, že Hruška jim hlásil pouze nepodstatné skutečnosti o činnosti a záměrech protistátní skupiny, jejímž byl členem, nebylo však Státním soudem obhajobě obžalovaného Hrušky uvěřeno, byl uznán vinným a odsouzen.

Při nynějším hlavním líčení po povolení obnovy trest. řízení se však s ohledem na shora zjištěné skutečnosti ukázalo, že obhajoba obžalovaného Josefa Hrušky byla zcela pravdivá.

Po takto zjištěném skutkovém stavu věci bylo na Městském soudu, aby zhodnotil, zda jednáním obžalovaného Josefa Hrušky byly naplněny znaky zločinu velezrady a zločinu vyzvědačství podle shora citovaných zákonných ustanoveních. Podle názoru městského soudu tyto znaky splněny nejsou, zejména pokud jde o subjektivní stránku trest. činnosti. Formálně obžalovaný Josef Hruška vstoupil do zmíněné ilegální skupiny podle pokynu zpravodajských orgánů, zúčastňoval se jednotlivých schůzek a práce skupiny, nikoliv však v úmyslu pracovat proti republice a jejímu společenskému zřízení za účelem jeho likvidace, nýbrž za účelem odhalení protistátní činnosti a jejího oznámení příslušným stát. orgánům. Podle vyjádření svědkyně Uhlířové (a vyplývá to konečně i z obsahu zmíněného agenturního svazku se zprávami obžalovaného), nedošlo by bez přispění obžalovaného Hrušky k tak rozsáhlým zjištěním protistátní činnosti ilegální skupiny, která se nazývala Pravda zvítězí, a k zatčení dvou agentů CIC, kteří byli na území ČSR vysláni s instrukcemi pro činnost ilegálního hnutí. Městský soud proto dospěl k závěru, že v jednání obžalovaného nelze spatřovat trest. čin, resp. zločin ve smyslu zák. č. 231/48 Sb. a v souladu s ustanovením § 226 b tr. ř. bylo nutno obžalovaného Josefa Hrušku zprostit obžaloby, jak konečně při hlavním líčení navrhl i zástupce krajské prokuratury. Obžalovaného Josefa Hrušku totiž nelze považovat ani za tzv. provokatéra, který by jiné osoby nabádal ke spáchání trest. činnosti, kterou spoluobžalovaní Josefa Hrušky vyvíjeli, jak z obsahu trest. spisů vyplývá, z vlastní iniciativy, a to z velké části ještě dříve, než obžalovaný Hruška do ilegální organizace vstoupil. Jednotliví spoluobžalovaní Josefa Hrušky také sami iniciativně řídili a organizovali protistátní činnost řady dalších osob.

Bylo proto rozhodnuto, jak shora uvedeno.

Poučení

Proti tomuto rozsudku lze podat odvolání prostřednictvím tohoto soudu, a to do 8 dnů od doručení opisu rozsudku, pokud se oprávněné osoby práva odvolání již výslovně nevzdaly.

V Praze dne 4. dubna 1966

Za správnost vyhotovení:
[nečitelný podpis a kulaté razítko Městského soudu v Praze]

Lad. Fajstavr, prom. práv.
předseda senátu

DOKUMENT č. 12
Usnesení o povolení obnovy trestního řízení v kauze Kutlvašr a spol. (30. dubna 1968)

SÚA, f. Generální prokuratura, sp. zn. T 6/49.

---

1 Nt 28/65

Usnesení

Městský soud v Praze projednal na veřejném zasedání dne 29. a 30. dubna 1968 návrhy Karla Kutlvašra, Jelizavety Kutlvašrové, Ervína Novotného, Josefa Slaniny, Ladislava Strejce, Libuše Strejcové a Jaroslava Nedbálka na povolení obnovy řízení, které skončilo pravomocným rozsudkem bývalého Státního soudu v Praze ze dne 16. května 1949 čj. Or I 72/49-1011, a rozhodl **takto:**

Podle § 278 odst. 1 tr. ř. se povoluje obnova trestního řízení, které skončilo pravomocným rozsudkem bývalého Státního soudu v Praze ze 16. května 1949 čj. Or I 7 2/49-1011, a to ve prospěch odsouzených Karla K u t l v a š r a , Ervína N o v o t n é h o , Josefa S l a n i n y , Ladislava S t r e j c e a Jaroslava N e d b á l k a .

Podle § 284 odst. 1 tr. ř. **se zrušuje** rozsudek býv. Státního soudu v Praze ze dne 16. května 1949 čj. Or I 72/49-1011 **zcela** ohledně odsouzených Karla Kutlvašra, Ervína Novotného, Josefa Slaniny, Ladislava Strejce a Jaroslava Nedbálka (tj. ve výroku o vině, trestech a ve výroku o nákladech trestního řízení včetně nákladů odvolacího řízení podle usnesení Nejvyššího soudu z 23. května 1949 sp. zn. To 44/49) a zrušují se další rozhodnutí obsahově navazující na zrušený rozsudek, pokud vzhledem ke změně, k níž zrušením došlo, pozbyla podkladu.

Odůvodnění

Návrhy na obnovu řízení se v podstatě shodují v tom, že činnost obviněných, nyní navrhovatelů, byla vyprovokována pplk. Josefem Hruškou na popud pplk. Richarda Mysíka z 5. odd. MNO a z iniciativy samotného pplk. Hrušky a byla Mysíkem řízena. Při výsleších obviněných bylo používáno násilí – kromě obviněného Kutlvašra, kde bylo použito výhrůžek a urážek – během vazby byli obvinění vystaveni různým způsobům týrání a tzv. doznání obviněných byla na nich vynucena a neodpovídala skutečnosti. Již 7. září 1956 ve svém návrhu „na přešetření trestního řízení“ týkajícího se Ladislava Strejce uvedla jeho matka Libuše Strejcová, že k odsouzení jejího syna došlo v době, kdy nedovolenými metodami výslechu byly porušovány zásady socialistické zákonnosti. Návrhy na obnovu řízení poukazují na výpovědi svědkyň Ludmily Uhlířové a Dagmar Králové, které tehdy byly administrativními pracovnicemi na 5. odd. MNO, na výpověď svědkyně Danuše Sokolovské, sestry odsouzeného Karla Bacílka ml., na výpověď svědka Karla Bohaty, který tehdy také obviněné vyslýchal, a na obnovené řízení proti Josefu Hruškovi. Dále poukazují na spisy býv. VVS v Praze T 26/53 a na další důkazy, z nichž některé byly již známy býv. Stát. soudu v Praze v době zmíněného rozhodnutí. V návrhu Jelizavety Kutlvašrové se uvádí nově najevo vyšlá skutečnost, že Mysík usiloval získat do čela skupiny generála Kutlvašra, a mystifikující sdělení tehdejšímu předsedovi senátu Státního soudu, že Hruška je „dubler“. V návrhu Jaroslava Nedbálka se poukazuje i na tu okolnost, že sám zástupce Státní prokuratury při hlavním líčení uvedl, že ponechává posouzení Státnímu soudu, zda ve zjištěném jednání Jaroslava Nedbálka je obsažena skutková podstata zažalovaného trestného činu. V návrzích na povolení obnovy se u všech odsouzených – navrhovatelů – navrhuje povolení obnovy řízení a navrhuje se zrušení napadeného rozsudku

v celém rozsahu a zrušení dalších rozhodnutí na napadený rozsudek navazující obsahově, pokud by vzhledem ke změně, k níž zrušením dojde, pozbyla podkladu.

Prokurátor ve svém konečném návrhu uvedl, že návrhy na povolení obnovy řízení jsou důvodné a navrhuje povolení obnovy řízení a zrušení napadeného rozsudku ohledně odsouzených – navrhovatelů – a zrušení dalších rozhodnutí na napadený rozsudek obsahově navazující.

Městský soud v Praze provedl dokazování zejména se zřetelem k usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. prosince 1967 sp. zn. 11 To 13/67, kterým bylo zrušeno usnesení Městského soudu v Praze ze dne 13. října 1967 sp. zn. 1 Nt 28/65 (§ 149 odst. 6 tr. ř.) Přitom vyšly najevo skutečnosti a důkazy bývalému Státnímu soudu v době jeho rozhodování neznámé (§ 278 odst. 1 tr. ř.). Takovou skutečností je především povolení obnovy řízení u odsouzeného Josefa Hrušky, zrušení zmíněného rozsudku Státního soudu a zproštění Josefa Hrušky obžaloby (rozsudek Městského soudu v Praze ze 4. dubna 1966 čj. 1 T 18/65-43). Dříve neznámými důkazy jsou především výpovědi svědkyň Ludmily Uhlířové a Dagmar Králové. Pokud jde o věrohodnost výpovědí těchto svědkyň, ověřil si ji soud srovnáním výpovědí obou svědkyň, srovnáním jejich výpovědí s dřívějšími výpověďmi Františka Rozhoně, Františka Kubáta a Karla Bacílka ml. a výpovědí svědkyně Danuše Sokolovské, slyšené při veřejném zasedání u Městského soudu v Praze dne 30. 4. 1968. Svědkyně Uhlířová a Králová uváděly okolnosti, z kterých se dá usuzovat na to, že Josef Hruška vyprovokoval činnost Karla Kutlvašra, u něhož Mysík s Hruškou usilovali, aby ho postavili do čela skupiny PZ, jejíž činnost řídili a Mysík byl také o ní informován, že byla vyprovokována a řízena činnost s letáky a vysílačkami. Z výpovědi obviněného Ervína Novotného při hlavním líčení u Státního soudu v Praze je patrno, že do takto vyprovokované a Mysíkem a Hruškou řízené činnosti byl Ervín Novotný zapojen Kutlvašrem. Z agenturního svazku spisů A 18/98 vyplývá, že Hruška dostával pokyny ohledně letáků od Mysíka, že na schůzkách skupiny dostával koncept letáků k redakci a že Hruška vytýkal Josefu Slaninovi, když učinil opravy v textu. Z výpovědi Danuše Sokolovské, slyšené jako svědkyně u Městského soudu v Praze, vyplývá, že Ladislav Strejc byl zapojen do skupiny Karlem Bacílkem ml., který ho znal z veslařského klubu ČVK. Stalo se tak z popudu Hrušky. Z dřívější výpovědi Miroslava Tichého vyplývá, že Tichý přivedl Slaninu k Hruškovi. Z výpovědi svědků Karla Bohaty a ing. Karla Vávry je patrno, že i při výslechu Josefa Slaniny a Jaroslava Nedbálka bylo použito násilí. Jaroslav Nedbálek uvedl, že ani jeho výpověď při hlavním líčení u Státního soudu v Praze pod Or I 72/49 neodpovídá skutečnosti.

Podle § 278 odst. 1 tr. ř. je k povolení obnovy řízení třeba, aby nově najevo vyšlé skutečnosti a důkazy dříve soudu neznámé mohly samy o sobě nebo ve spojení se skutečnostmi a důkazy známými už dříve odůvodnit jiné rozhodnutí o vině (v této souvislosti není se třeba zatím zabývat výroky o trestech). Přitom není třeba se zabývat ustanoveními dříve platnými, ježto v tomto směru podmínky pro povolení obnovy nebyly podle nich pro zmíněné obviněné přitažlivější (§ 387 odst. 1 tr. ř.).

Nejpodstatnější okolnosti vyplývající z provedeného dokazování jsou okolnosti ukazující na vyprovokování činnosti Karla Kutlvašra, Ervína Novotného, Josefa Slaniny a Ladislava Strejce. Přitom není nutné se zabývat otázkou, jak došlo k vytvoření tzv. ilegální skupiny PZ a z popudu koho byla vytvořena. Nešlo tedy jen o pouhé sledování a usměrňování trestné činnosti zmíněných obviněných Josefem Hruškou, jak bylo uvedeno v usnesení Městského soudu v Praze ze dne 13. 10. 1967 sp. zn. 1 Nt 28/65. Okolnosti, že činnost byla Josefem Hruškou vyprovokována a Richardem Mysíkem z 5. odd. MNO sledována, případně řízena, jsou okolnostmi, které mohou odůvodnit jiné rozhodnutí o vině u obviněných Karla Kutlvašra, Ervína Novotného, Josefa Slaniny a Ladislava Strejce. S tím souvisí otázka, do jaké míry mohla být taková činnost nebezpečná pro společnost. Pak ovšem i u obviněného Jaroslava Nedbálka přichází v úvahu jiné rozhodnutí o vině, ježto by pak nemusilo jít o neoznámení trestného činu, i

kdyby se nepřihlédlo k jeho nynější obhajobě, že se nedopustil vůbec ničeho a že se jednalo jen o rozhovor ohledně místa zaměstnání. Pak ovšem nebylo již třeba se zabývat otázkou, že se Karel Bohata při výsleších obviněného Jaroslava Nedbálka dopustil trestného činu (§ 278 odst. 4 tr. ř.). Touto otázkou nebylo nutné se zabývat ani u obviněného Josefa Slaniny.

Městský soud proto povolil obnovu řízení u obviněných Karla Kutlvašra, Ervína Novotného, Josefa Slaniny, Ladislava Strejce a Jaroslava Nedbálka podle § 278 odst. 1 tr. ř. a se zřetelem k tomu zrušil napadený rozsudek býv. Státního soudu v Praze v celém rozsahu podle § 284 odst. 1 tr. ř. Podle tohoto ustanovení zrušil pak i další rozhodnutí obsahově navazující na zrušený rozsudek, pokud pozbyla podkladu.

Poučení

Proti tomuto rozhodnutí je přípustná stížnost, která se podává do tří dnů ode dne vyhlášení usnesení (§ 286 odst. 3 tr. ř., § 143 odst. 1 tr. ř.) u tohoto soudu.

V Praze dne 30. dubna 1968

Za správnost vyhotovení: dr. Augustin Sviták
[vlastnoruční podpis „Novák“ a kulaté razítko Městského soudu v Praze] předseda senátu

DOKUMENT č. 13
Rozsudek Městského soudu v Praze v obnoveném líčení o kauze Kutlvašr a spol. (16. května 1968)

SÚA, f. Generální prokuratura, sp. zn. T 6/49.

ČESKOSLOVENSKÁ SOCIALISTICKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

1 T 7/68

Městský soud v Praze rozhodl v hlavním líčení, konaném ve dnech 15. a 16. května 1968, v senátě složeném z předsedy dr. Augustina Svitáka a soudců Julia Beneše a Josefa Lavičky **takto**:

Obžalovaní

1) Karel K u t l v a š r ,
nar. [...] 1895 v Michalovicích, okr. Havlíčkův Brod, bývalý generál, bytem naposled v Praze [...], nyní již zemřelý,

2) Ervín N o v o t n ý ,
nar. [...] 1913 v Ostravě, bývalý škpt., nyní mechanizátor, bytem v Praze 2 [...],

3) Jaroslav N e d b á l e k ,
nar. [...] 1898 v Napajedlích, bývalý pplk., nyní důchodce, bytem v Praze 6 – Vokovicích [...],

4) Ladislav S t r e j c ,
nar. [...] 1922 v Praze, dříve studující ČVUT, nyní projektant, bytem v Praze 1 [...], a

5) Josef S l a n i n a ,
nar. [...] 1922 v Žiželicích, okr. Nový Bydžov, dříve učitel základní odborné školy, nyní projektant, bytem v Praze 4 – Spořilově [...],

zprošťují se

podle § 226 písm. b tr. ř. obžaloby, že v době od konce února do druhé poloviny prosince 1948 v Praze, na jiných místech ČSSR a v Bavorsku se spolčili vzájemně i s jinými osobami a vešli v přímý styk s cizí mocí a cizími činiteli za tím účelem, aby zničili samostatnost a ústavní jednotnost republiky, odtrhli od republiky část jejího území, zničili lidově demokratické zřízení a společenskou a hospodářskou soustavu republiky, zaručené ústavou, násilím znemožnili ústavní činnost prezidenta republiky, zákonodárného sboru a vlády, a za těmito účely byly sbírány a organizovány pomocné síly a hromaděny zbraně a střelivo, přičemž čin měl být spáchán za zvláště přitěžujících okolností, čímž se měli dopustit trestného činu velezrady podle § 1 odst. 2, 3 zák. č. 231/1948 Sb., a obžalovaný Ladislav Strejc se zprošťuje též proto, že v téže době a tamtéž se spolčil s jinými osobami a vešel v přímý i nepřímý styk s cizí mocí a cizími činiteli za účelem vyzvídání státního tajemství v úmyslu vyzradit je cizí moci a státní tajemství cizí moci přímo i nepřímo skutečně vyzradil, přičemž se dopustil takového činu jako člen organizace, jejímž účelem bylo vyzvídat státní tajemství, po delší dobu, ve značném rozsahu, způsobem zvlášť nebezpečným a za jiných zvláště přitěžujících okolností, čímž se měl dopustit trestného činu vyzvědačství podle § 5 odst. 1, 2 zák. č. 231/48 Sb.

Odůvodnění

Po zrušení rozsudku býv. Státního soudu v Praze ze dne 16. května 1949 čj. Or I 72/49-1011 ohledně odsouzených Karla Kutlvašra, Ervína Novotného, Jaroslava Nedbálka, Ladislava Strejce a Josefa Slaniny usnesením Městského soudu v Praze ze dne 30. dubna 1968 čj. 1 Nt 28/65-162 pokračoval Městský soud v Praze v řízení na podkladě původní obžaloby státního prokurátora v Praze. Tato obžaloba uvádí, že se pplk. v. v. Josefu Hruškovi podařilo nalézt vhodnou osobu pro funkci vedoucího rozvětvené ilegální organizace v osobě generála v. v. Karla Kutlvašra, známého z Pražského povstání. Podle obžaloby popularita a autorita generála Kutlvašra, která prý u reakčních podzemních kruhů byla veliká, dopomohla vytvořit organicky pevně a odborně vybudované ilegální středisko tvořící štáb plánovaného puče. Podle obžaloby byl faktickým náčelníkem tohoto štábu Josef Hruška. Podle obžaloby generál Kutlvašr hledal uplatnění v ilegální činnosti a cestu k organizaci, kterou v té době vedl Hruška, našel přes Františka Rozhoně, Františka Kubáta, škpt. Ervína Novotného a pplk. Jaroslava Nedbálka. Novotný se též zapojil do organizace. Poslední schůze štábu organizace se konala 16. prosince 1948 v bytě Novotného a na ní Hruška podal návrh násilného převratu, který měl být uskutečněn v noci z 24. na 25. února 1949. Podle obžaloby se Hruška dohodl s členy ilegální skupiny, že organizace bude sbírat zprávy tvořící státní tajemství a že tyto zprávy budou odesílány i do zahraničí, a to i nepřátelským výzvědným orgánům. Vysíláním těchto zpráv byl pověřen obžalovaný Ladislav Strejc, který poprvé vysílal v červenci 1948 z bytu Bacílkových. Tento pro spojení se zahraničím sestavil i šifrovací klíč. Organizace vydávala ilegální časopis V nový život, a proto byl vyhledán obžalovaný Josef Slanina, který byl poučen Hruškou o cílech a práci organizace a byl pověřen redakční a administrativní stránkou vydávání časopisu. Organizace dodávala Slaninovi do Semil koncepty článků a potřebné množství čistého papíru. Obžalovaný Slanina vyhotovil na cyklostylu dvě čísla tohoto časopisu a zařídil odeslání celého nákladu do ústředí do Prahy, kde se prováděla distribuce a kolportáž.

Obžalovaný Karel Kutlvašr uvedl při hlavním líčení u Státního soudu, že se setkal poprvé s Hruškou dne 16. prosince 1948 a při výslechu na 5. odd. MNO že nedal souhlas, aby byl postaven v čelo organizace.

Jinak obžalovaní uvádějí, že šlo o vyprovokovanou činnost Hruškou.

Obžalovaný Ervín Novotný uvádí nyní ke své obhajobě, že byl dne 9. března 1948 poslán jako štábní kapitán letectva na dovolenou s čekaným bez udání důvodů. Marně pak sháněl zaměstnání. Zájem o zaměstnání prý ho také přivedl za Hruškou k Bacílkovům. Tam také Hrušku poznal. Hruška mluvil o přípravách k ilegální činnosti, ale hlavním zájmem obžalovaného Novotného bylo získat zaměstnání. Hruška na obžalovaného Novotného naléhal, aby se schůzky konaly u něho v bytě. Tam se konaly tři schůzky. Poslední byla 16. 12. 1948. Hruška byl hlavou celého dění a ostatní ho poslouchali, co říká. Hruška stanovil i termíny schůzek. Obžalovaný Novotný prý neslíbil žádnou účast na nějaké ilegální akci.

Obžalovaný Jaroslav Nedbálek uvádí ke své obhajobě, že po únoru 1948 nebylo pro něho v armádě místo a byl dán na dovolenou s čekaným. 1. listopadu 1948 v padesáti letech věku byl dán do penze a bylo mu řečeno, že si musí najít nějaké místo. Místo však nalézt nemohl. Při hledání místa se sešel také s generálem Kutlvašrem. Ten ho poslal ke škpt. Novotnému. Kutlvašr řekl mu adresu Novotného, půjčil mu tužku a obžalovaný Nedbálek si adresu zapsal do malého adresáře. Protože však byl nemocen, k Novotnému nešel. U Novotného měl být tehdy Kubát. Při výslechu 5. odd. MNO vyslýchající Bohata [původní nečitelný text přepsán na „Bohata“] překroutil výpověď v protokole a donutil Nedbálka k podpisu protokolu.

Obžalovaný Ladislav Strejc uvádí ke své obhajobě, že s činností skupiny PZ byl obeznámen pplk. Josefem Hruškou u Bacílků, kam byl pozván Karlem Bacílkem ml. S tímto se znal z veslařského klubu ČVK, kde oba byli členy. Bacílkovi ml. se prý zmínil o tom, že je

koncesovaným radioamatérem s vysílačkou s pětiwattovým výkonem. U Bacílků se Hruška ptal na poměry obžalovaného Strejce, na jeho smýšlení, na náhled na situaci a pak mu sdělil, že vede skupinu PZ a že účelem této skupiny je dát dohromady lidi, kteří byli nějakým způsobem v únoru postiženi. Říkal prý, že má v zahraničí známého, se kterým by rád vešel ve styk, a zda by bylo možné pomocí vysílačky obžalovaného takový styk zprostředkovat Obžalovaný Strejc mu říkal, že by to bylo možné jen za příznivých atmosférických podmínek a obsazení pásma vysílání. Jeden pokus byl učiněn. Text pro vysílání přinesl Hruška a byl v otevřené řeči. Vysílán byl Morseovými značkami. Spojení však dosaženo nebylo. Překážkou bylo, že se vysílání dělo z přízemního bytu a anténa byla natažena jen v předsíni (bytu Bacílků). Na podnět Hrušky sestavil také obžalovaný Strejc nový šifrovací kód. Hruška naléhal na obžalovaného Strejce, aby se stal technickým vedoucím skupiny. Obžalovaný Strejc to odmítl. Při výslechu orgány 5. odd. MNO vypovídal obžalovaný Strejc pod dojmem, že viděl ztýraného člena Sokola po výslechu. Sám obžalovaný Strejc dostal jednou ránu na ucho a měl pak potíže po dobu jednoho roku. Dále obžalovaný Strejc uvádí, že činnost amatérského vysílání byla kontrolována KSR. Obžalovaný Strejc též uvádí, že při seznámení s Karlem Bacílkem ml. se mu svěřil, že z finančních důvodů nebude moci dále studovat, ježto ho nebude moci vydržovat na studiích matka, která měla malý krámek s ručními pracemi a po únoru 1948 měla potíže se zásobováním svého krámku.

Obžalovaný Josef Slanina uvádí ke své obhajobě, že Josef Hruška přijížděl do rodiště Slaniny Žiželic již v době tzv. protektorátu a že mu opatřoval materiální pomoc Miroslav Tichý. Obžalovaný Slanina někdy koncem září nebo v říjnu 1948 měl služební cestu na ministerstvo do Prahy a sešel se s Miroslavem Tichým. Tichý šel Hruškovi vyřídit nějaký vzkaz a Slanina šel s ním. Tak se obžalovaný Slanina poprvé setkal s Hruškou. Ten se ho ptal na politickou situaci a co soudí o letácích a zda je četl. Za nějaký čas dostal obžalovaný Slanina od Miroslava Tichého dopis, ve kterém mu psal, aby příležitostně přijel do Prahy. Obžalovaný Slanina měl prý asi tak za 14 dnů opět cestu na ministerstvo do Prahy a tehdy zavolal Miroslavu Tichému. Tichý mu říkal, aby šel k Bacílkovům. Obžalovaný Slanina se prý dorozumíval, že tam bude rozloučení před odjezdem Tichého do zahraničí na zkušenou. Když pak k Bacílkovům přišel Hruška, vyňal z náprsní tašky několik papírů s textem, který částečně byl psán rukou a částečně na stroji. Hruška žádal na Slaninovi, aby to rozmnožil. Obžalovaný Slanina, aniž ještě text četl, se zdráhal jej přijmout, avšak Hruška mu říkal, že už ho více nebude k tomu potřebovat. V Semilech pak Slanina si text přečetl a rozmnožil. Za nějaký čas přijel za ním Karel Bacílek ml. a přinesl papír s novým textem. Obžalovaný Slanina mu prý říkal, že je to proti tomu, co mu Hruška řekl, ale Bacílek mu prý říkal, že je to naposled. Rozmnožený text poslal prý pak Slanina do Prahy. Vždy všechny letáky do Prahy odeslal. Nepodařené letáky doma spálil. Jinak obžalovaný Slanina uvádí, že politickému systému po únoru nakloněn nebyl, protože viděl diskriminace. Ovšem odmítl pracovat na dalších textech. S Hruškou při první návštěvě mluvil o tom, že rozmnožuje učební texty. Při výsleších u 5. odd. MNO byl týrán a bylo mu různým způsobem vyhrožováno.

Pokud jde o výpovědi obžalovaných u 5. odd. MNO, bylo zjištěno již při veřejném zasedání dne 30. dubna 1968 z výpovědi svědka Karla Bohaty, dále je zjištěno z výpovědí svědků Františka Rozhoně a Josefa Švehly a z výpovědí obžalovaných, že při výsleších bylo vyslýchajícími 5. odd. MNO používáno psychického a fyzického násilí. To je patrno i ze spisů VVS v Praze T 26/53 a z výpovědí svědkyň Ludmily Uhlířové[1] a Dagmar Králové,[2] které tehdy působily na 5. odd. MNO. Tyto důkazy samy nemohou být podkladem pro soudní rozhodnutí. Při veřejném zasedání dne 30. dubna 1968 vyplynulo z konfrontace mezi obžalova-

[1] Pozn. L. B.: Protokol o výslechu L. Uhlířové ze 16. 4. 1965 publikován jako dokument č. 10 této části publikace.

[2] Pozn. L. B.: Protokol o výslechu D. Králové z 24. 3. 1965 publikován jako dokument č. 9 této části publikace.

ným Jaroslavem Nedbálkem a svědkem Karlem Bohatou, že okolnosti, které při výslechu Nedbálek uváděl, byly v protokole uvedeny zkresleně. Opatrně bylo nutno posuzovat i výpovědi obžalovaných při hlavním líčení u Státního soudu, ježto obžalovaní byli ve vazbě a před tím byli podrobeni orgány 5. odd. MNO výslechům, při kterých bývalo používáno výhrůžek a týrání, což jistě mělo vliv i na jejich psychický stav při hlavním líčení před Státním soudem. Ostatně i ve vazbě byli podrobeni různému týrání, jak uvádí obžalovaný Jaroslav Nedbálek o sobě a Dagmar Králová o Karlu Kutlvašrovi. Za těchto okolností soud se opíral o důkazy vzájemně prověřené a prověřené novými důkazy, jejichž věrohodnost si ověřoval srovnáním důkazů. To se týkalo zejména výpovědí Karla Kutlvašra, Josefa Hrušky a Karla Bacílka ml., v době nového hlavního líčení již mrtvých. Soud vzal zřetel k jejich výpovědím při hlavním líčení u býv. Státního soudu pod Or I 72/49. Věrohodnost výpovědí svědkyň Ludmily Uhlířové, Dagmar Králové a Danuše Sokolovské si soud prověřil vzájemným jejich srovnáním a porovnáním se zprávami pod A 18/98. Přitom soud vzal zřetel na výsledky obnoveného řízení pod 1 T 18/65 tohoto soudu, kde bylo prokázáno, že Josef Hruška pracoval pro 5. odd. MNO a že jeho činnost nebyla tou trestnou činností, kterou mu kladla za vinu obžaloba státního prokurátora nebo pro kterou byl odsouzen rozsudkem bývalého Státního soudu v Praze ze dne 16. května 1949 čj. Or I 72/49-1011. V obnoveném řízení byl Josef Hruška obžaloby zproštěn podle § 226 písm. b tr. ř. Zatímco však rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 4. dubna 1966 čj. 1 T 18/65-43 vycházel z toho, že Hruška jen sledoval a kontroloval ilegální činnost skupiny PZ, bylo při nynějším hlavním líčení prokázáno, že Hruška vyprovokoval činnost obžalovaných Karla Kutlvašra, pokud se u něho dá hovořit o činnosti zúčastněním se na schůzce 16. prosince 1948, Ervína Novotného, Ladislava Strejce a Josefa Slaniny.

Z výpovědi svědkyně Ludmily Uhlířové je patrno, že od pplk. Richarda Mysíka vyšel návrh, aby do čela skupiny PZ byla postavena vojenská osoba, a spolu s Hruškou přišli na to, že by to měl být legionář, a sice generál Kutlvašr. Hruška se vyjadřoval o tom, že generál Kutlvašr se chtěl od všeho distancovat. Že generál Kutlvašr byl vyprovokován k účasti na schůzce 16. prosince 1948, svědčí i výpověď svědkyně Dagmar Králové. Svědek František Rozhoň pak potvrdil, že na schůzku 16. prosince 1948 přivezl Kutlvašra Hruška v autě a že Kutlvašra odvezl ze schůzky Rozhoň autem, které zařídil Hruška. O tom, co Kutlvašr na schůzce hovořil, se výpovědi rozcházejí a výpověď svědka Jaroslava Pecháčka stojí v tomto směru osamocena. Při výslechu na 5. odd. MNO Kutlvašr uváděl, že nedal souhlas, aby byl postaven v čelo organizace, a při hlavním líčení u Státního soudu v Praze uváděl, že není vinen zažalovanými trestnými činy a že je vinen jen neoznámením trestné činnosti. Z výpovědí Karla Kutlvašra a Ervína Novotného při hlavním líčení u Státního soudu v Praze je patrno, že Karel Kutlvašr se nemohl rozhodnout k účasti na činnosti skupiny PZ, poslal tam pozorovatele, o co vlastně jde, a na schůzku 16. prosince 1948 se nechal přivézt z falešného pocitu, aby se nezdál být zbabělcem. Tyto okolnosti vystupují dopředu a jsou zdůrazněny zejména se zřetelem k novým okolnostem uváděným svědkyněmi Ludmilou Uhlířovou a Dagmar Královou. V jejich zrcadle pak jeví se tvrzení obžaloby státního prokurátora přehnané a neodpovídající skutečnosti. Z pouhého faktu jedné schůzky, na kterou musil být Kutlvašr přivezen, byla vyvozována nekonkrétně protistátní činnost Karla Kutlvašra. Je tedy patrno, že u Kutlvašra o žádnou protistátní činnost nešlo.

Pokud jde o obžalovaného Ervína Novotného, vypověděl Hruška při hlavním líčení u Státního soudu v Praze, že schůzky u Novotného hlásil zpravodajskému důstojníku. To souhlasí i s výpovědí svědkyně Ludmily Uhlířové a se zprávami pod A 18/98. Hruška podával Mysíkovi zprávy o činnosti skupiny PZ a dostával od Mysíka úkoly pro tuto skupinu. U Novotného kromě dání bytu k dispozici pro schůzky a kromě účasti na schůzce u Bacílků nebylo nic jiného o jeho činnosti zjištěno. Obžaloba také nic jiného obžalovanému Ervínu Novotnému za vinu neklade. Poněvadž z důkazů, zejména výpovědí svědkyň Ludmily Uhlířové a Dagmar Králové, je patrno,

že šlo o vyprovokovanou činnost, uvážil pak soud stupeň nebezpečnosti této činnosti, jak o tom bude ještě řeč v souvislosti s prokázanou činností Ladislava Strejce a Josefa Slaniny.

Pokud jde o obžalovaného Jaroslava Nedbálka, nebyla vyvrácena jeho obhajoba, o čem vlastně při setkání s Kutlvašrem hovořili. Kutlvašr je mrtev a jinak se nedá obhajoba Nedbálka přešetřit. Městský soud nezjistil žádné okolnosti, proč byl Nedbálek pro tak závažné činy stavěn před soud. V tom směru je skoupá i obžaloba státního prokurátora. Obžalovaný Karel Kutlvašr při hlavním líčení u Státního soudu v Praze uvedl, že poslal Nedbálka na schůzku k Novotnému, o co vlastně jde. Nedbálek prý s tím projevil nesouhlas. Z důkazů je patrno, že na schůzce u Novotného vůbec nebyl. Avšak i kdyby se dalo z uvedeného usuzovat, že Kutlvašr poslal Nedbálka jako pozorovatele na schůzku k Novotnému, nebylo by neoznámení toho trestným činem, jak k tomu dospěl Státní soud, neboť bylo nyní zjištěno, že šlo o vyprovokovanou činnost Josefem Hruškou, agentem 5. odd. MNO.

Pokud jde o obžalované Ladislava Strejce a Josefa Slaninu, mohly by okolnosti, které obžalovaní sami uvádějí, být posuzovány jako trestný čin velezrady podle § 1 odst. 2 zákona č. 231 Sb. z roku 1948 nebo trestný čin vlastizrady podle § 91, případně rozvracení republiky podle § 92 odst. 1 b, 2 a nyní platného tr. zákona, kdyby nešlo o činnost vyprovokovanou a částečně dokonce nastrojenou. Z výpovědí Karla Bacílka ml. při hlavním líčení u býv. Státního soudu a z výpovědi svědkyně Danuše Sokolovské je patrno, že Hruška hledal někoho, kdo dovede zacházet s vysílačkou. Karel Bacílek ml. znal Ladislava Strejce z veslařského klubu ČVK a věděl od něho, že Strejc je koncesovaným radioamatérem s vysílačkou. Karel Bacílek ml. provedl napojení Ladislava Strejce na Hrušku. Při hlavním líčení u býv. Státního soudu uvedl Josef Hruška, že Slanina tiskl do časopisu zcela něco jiného, než Hruška dal do konceptu. Z výpovědi svědkyně Ludmily Uhlířové je patrno, že letáky byly skladovány u Richarda Mysíka v trezorech a že jich bylo používáno ke kompromitování osob. To je patrno i z výpovědi svědkyně Dagmar Králové. Srovnají-li se výpovědi těchto svědkyň se zprávami pod A 18/98 a se zmíněnou výpovědí Josefa Hrušky, je pak patrno, že činnost Ladislava Strejce a Josefa Slaniny ve skupině PZ byla vyprovokována Hruškou a řízena a částečně nastrojena Richardem Mysíkem. Obžalovaní Ladislav Strejc a Josef Slanina se domnívali, že provádějí protistátní činnost (i když Slanina uvádí, že tuto činnost odmítal), ovšem ve své činnosti byli přes Hrušku řízeni Richardem Mysíkem z 5. odd. MNO. Nešlo proto u nich o trestnou činnost. Zůstala otevřenou otázka, proč si Mysík a Hruška tak počínali. Tuto otázku nebylo v této souvislosti nutné řešit. Z důkazů, zejména výpovědí svědkyně Ludmily Uhlířové a Dagmar Králové a ze spisů zdejšího soudu 1 T 18/65, je však patrno, že sám Hruška se stal obětí Richarda Mysíka, když ho již nepotřeboval a když mu překážel.

Hruška do takto vyprovokované a řízené činnosti zapojoval osoby, které se cítily nějak poškozeny nebo jimž bylo ukřivděno. Tak Ervín Novotný po propuštění z armády nemohl nalézt místo a byl bez prostředků, Ladislav Strejc neměl prostředky na další studia, ježto ho nemohla podporovat jeho matka. Do zmíněné činnosti zapojoval Hruška i osoby jinak nespokojené (Josefa Slaninu). V tom směru lze věřit obhajobě obžalovaných, a to i v tom směru, že se jich Hruška vyptával, jaký mají postoj k situaci po únoru 1948. Je však třeba rozlišovat skutečnou trestnou činnost od pouhého úmyslu a smýšlení. Za pouhý úmysl a smýšlení podle našeho právního řádu nemůže být nikdo trestán, pokud skutečnou trestnou činnost neprovádí (§ 3 odst. 1 tr. zák.). Zúčastnění se schůzky 16. prosince 1948 u Karla Kutlvašra bylo nastrojeno, činnost Ervína Novotného byla vyprovokována a u Ladislava Strejce a Josefa Slaniny bylo již uvedeno, o jakou činnost vlastně šlo. Nebezpečnost činnosti Ervína Novotného (dání bytu k dispozici pro schůzky PZ) a zejména Ladislava Strejce a Josefa Slaniny je pak třeba uvážit se zřetelem k ustanovení § 3 odst. 2 tr. zák. Jejich činnost vykazovala jen formálně znaky trestného činu. Ve skutečnosti šlo, jak již bylo uvedeno, o činnost vyprovokovanou a řízenou, částečně dokonce nastrojenou.

Je třeba také uvážit, že do věci pomohl vnést světlo i nynější demokratizační proces. V akčním programu Komunistické strany Československa z 5. dubna 1968 se pak uvádí, že vážnou skutečností je i to, že doposud nebyla do všech politických a občanských důsledků provedena vždy ani rehabilitace lidí – komunistů i nekomunistů – kteří byli obětí nezákonnosti v minulých letech. To platí v tomto případě zejména o obžalovaných Karlu Kutlvašrovi a Jaroslavu Nedbálkovi.

Ze všech uvedených důvodů dospěl Městský soud v Praze k závěru, že u obžalovaných Karla Kutlvašra, Ervína Novotného, Jaroslava Nedbálka, Ladislava Strejce a Josefa Slaniny nešlo o trestný čin, a proto všechny tyto obžalované obžaloby podle § 226 písm. b tr. ř. zprostil. Přitom vzal zřetel k tomu, že trestní stíhání pro trestný čin vyzvědačství podle § 5 odst. 1, 2 zák. č. 231/48 Sb. bylo u obžalovaných Karla Kutlvašra, Ervína Novotného, Josefa Slaniny a Jaroslava Nedbálka zastaveno již usnesením Stát. soudu ze 14. 5. 1949 čj. Or I 72/49-909.

Je třeba také uvést, že i prokurátor ve své závěrečné řeči při hlavním líčení v této věci nyní konaném prohlásil, že ustupuje od původní obžaloby státního prokurátora, tedy ustupuje od obvinění ve smyslu ustanovení § 182 odst. 3 tr. ř.

Poučení

Proti tomuto rozsudku může být podáno odvolání do osmi dnů od doručení opisu rozsudku. Odvolání se podává u tohoto soudu a rozhoduje o něm Nejvyšší soud v Praze.

V Praze dne 16. května 1968

dr. Augustin Sviták
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
[Následuje nečitelný podpis a kulaté razítko Městského soudu v Praze.]

DOKUMENT č. 14
Zpráva o výsledku hlavního obnoveného líčení v kauze Kutlvašr a spol. (17. května 1968)

SÚA, f. Generální prokuratura, sp. zn. T 6/49.

KRAJSKÁ PROKURATURA STŘEDOČESKÉHO KRAJE
PRAHA 1 – STARÉ MĚSTO, HUSOVA TŘ. 11

1 Kv 164/68-19 V Praze dne 17. května 1968

[Razítko: „GENERÁLNÍ PROKURATURA, došlo dne 24. V. 1968.“]

Generální prokuratura
spec. odbor
Praha

K čj. T 6/49

Věc: Gen. Karel K u t l v a š r a spol. – zpráva o výsledku hlavního líčení

Ref.: dr. Zahrádka
Příl.: Usnesení

Městský soud v Praze projednal po povolené obnově v hlavním líčení za předsednictví dr. Augustina Svitáka trestní věc obžalovaných Karla Kutlvašra, Ervína Novotného, Josefa Slaniny, Ladislava Strejce a Jaroslava Nedbálka.

Za krajskou prokuraturu intervenoval dr. Zahrádka. Hlavní líčení se konalo ve dnech 15. a 16. 5. 1968 za značné pozornosti veřejnosti i tisku.

V průběhu hlavního líčení byly mimo důkazů provedených v řízení o obnovu provedeny další důkazy, a to zejména výslechem svědků Rozhoně, Ladislava Stočese a Josefa Švehly.

V závěru hlavního líčení intervenující prokurátor ustoupil od obvinění ve smyslu § 182 odst. 3 tr. ř., neboť u obviněných Karla Kutlvašra a Jaroslava Nedbálka žalovaná trestná činnosti prokázána nebyla a jednání ostatních obviněných, i když po objektivní a subjektivní stránce naplňuje znaky trestného činu, chybí v tomto jejich jednání nebezpečnost pro společnost, neboť ke svému jednání byli získáni, byli v něm usměrňováni a řízeni spolupracovníkem 5. oddělení gen. [Hl.?] štábu pplk. Hruškou.

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 16. května 1968 sp. zn. 1 T 7/68 všechny obžalované pak v celém rozsahu obžaloby zprostil. Obžalovaní, obhájci i intervenující prokurátor se vzdali práva opravného prostředku.

V příloze předkládám usnesení Městského soudu v Praze ze dne 30. 4. 1968 sp. zn. 1 Nt 28/65, jímž byla povolena obnova trestního řízení ve prospěch Karla Kutlvašra, Ervína Novotného, Josefa Slaniny, Ladislava Strejce a Jaroslava Nedbálka, o čemž již Generální prokuratuře zpráva byla předložena.

Písemné vyhotovení rozsudku v této trestní věci po jeho doručení bude Generální prokuratuře předloženo na vědomí.

Krajský prokurátor:
Dr. Antonín Stýblo v. r.

[Nečitelný podpis „Svobodová“?, pod tím rukou připsáno: „Kanc. vyzn. v rejstříku (zproštění po obnově). Založ lh. 31. 7. (rozsudek na vědomí). 27. 5. 68.“ Následuje nečitelná parafa.]

VAKÁT

VAKÁT

Skupina Budování

VAKÁT

Úvod

Těžba uranu představovala v komunistickém Československu jednu z hospodářských priorit režimu, a to především kvůli Sovětského svazu. Strategický vojenský význam uranové rudy byl jedním z důvodů eminentního zájmu Sovětského svazu kontrolovat a usměrňovat těžbu a ovládat vývoz. Kontrolu nad uranovým průmyslem si Sověti vynutili již koncem roku 1945 podepsáním pro ně výhodné československo-sovětské dohody o těžbě rud obsahujících radium a další radioaktivní prvky a o jejich dodávkách do SSSR.[1]

Na základě článku 1 této dohody vznikl od 1. ledna 1946 nový podnik spravující a organizující těžbu uranové rudy: Jáchymovské doly, n. p. (JD).[2] Je pochopitelné, že Sověti, ale i naši komunisté, měli zájem na tom, aby ve vedení podniku stáli lidé ideově blízcí komunistické doktríně, což souviselo s obecnou snahou KSČ infiltrovat všechny důležité instituce země členy své strany. Ředitelem se sice stal bezpartijní příznivec Československé strany lidové ing. B. Hegner, ale jeho prvním náměstkem byl jmenován člen KSČ ing. J. Čmelák. Dalším náměstkem pak byl stoupenec sociálních demokratů ing. A. Žalud. V souvislosti s definitivním uchvácením moci komunisty v únoru 1948 muselo nutně dojít k obsazení funkce ředitele JD ideologicky spolehlivější postavou. Hned 25. února 1948 byl Hegner ze své funkce sesazen a nahradil ho dosavadní náměstek ing. Čmelák. Ten v čele Jáchymovských dolů setrval až do září 1949.

Podle druhého článku československo-sovětské smlouvy měla učinit „československá vláda […] vše k maximálnímu zvýšení těžby rudy a koncentrátů obsahujících radium a jiné radioaktivní prvky v obvodu města Jáchymova“.[3] Tomu odpovídal růst investic do průzkumu i do těžby. Roku 1946 činily investice do průzkumu, výstavby nových provozů a do provozu dolů 16 milionů korun, roku 1950 se již jednalo o 891 milionů.[4] V letech 1947–1949 investice stále narůstaly. S rozmachem těžby souvisela potřeba zapojit do práce více lidí, projekt rozvoje údajně počítal až s 57 000 pracovníky.[5] Kromě civilních zaměstnanců byli při těžbě využíváni rovněž němečtí váleční zajatci. První z nich přišli do Jáchymova v březnu 1946; roku 1947 jich zde pracovalo celkem 1956 a následující rok již 3663, což bylo pravděpodobně maximum.[6] Rychle se zvyšoval také počet nově otevíraných šachet. Oproti situaci v roce 1945, kdy byly v provozu tři, narostl jejich stav v roce 1948 jen v Jáchymově na 28. O intenzitě důlních prací svědčí i data o objemu vytěženého materiálu: roku 1945 se vytěžilo 30 838 kg uranové rudy, roku 1946 něco přes 18 000 kg, roku 1947 se objem rychle zvýšil na 60 074 kg a roku 1948 dosáhl již 102 438 kg.[7] Kvůli zvýšení tempa výstavby areálu Jáchymovských dolů a také z nutnosti spravovat čerstvě znárodněné dodavatelské stavební firmy bylo v únoru 1948 zřízeno stavební oddělení Jáchymovských dolů (jinak nazývané Šachtstroj), později přejmenované na skupinu Bu-

[1] Text smlouvy z 23. 11. 1945 publikován např. v: Kaplan, Karel – Pacl, Vladimír: Tajný prostor Jáchymov. Actys, České Budějovice 1993, s. 83–85.

[2] Národní podnik Jáchymovské doly nahradil dosud existující Státní báňské ředitelství v Jáchymově, v jehož čele stál ing. Jaroslav Pacák.

[3] Kaplan, K. – Pacl, V.: cit. dílo, s. 83.

[4] Stálá mezinárodní konference o zločinech komunismu (Sborník přednášek a dokumentů). Praha 1991, s. 174.

[5] Petrášová, L.: Vězeňské tábory v jáchymovských uranových dolech 1949–1961. In: Babka, Lukáš – Veber, Václav (ed.): Za svobodu a demokracii III. Třetí (protikomunistický) odboj. Evropské hnutí v ČR, Univerzita Hradec Králové, Hradec Králové 2002, s. 56.

[6] Petrášová, L.: Vězeňské tábory v jáchymovských uranových dolech 1949–1961. In: Sborník archivních prací, 1994, č. 2, s. 341. Podle jiných zdrojů dosáhl nejvyšší počet německých vězňů čísla cca 5000. (Tomek, P.: Československý uran 1945–1989. ÚDV, Praha 1999, s. 11.)

[7] Stálá mezinárodní konference o zločinech komunismu, cit. dílo, s. 173–174.

dování. V čele oddělení stál krátce ing. J. Čmelák, od konce února do konce července 1948 ing. A. Žalud, poté v této funkci působil ing. A. Chmela (do konce února 1949).

Je pochopitelné, že při takto rychlém nárůstu produkce a za urychleného budování velkého množství nových provozoven a pracovišť či zajateckých táborů (jež se staly předchůdci táborů pro politické vězně; ti začali být na těžbu uranu nasazováni od roku 1949) docházelo k různým zmatkům, spojeným i s materiálními a finančními ztrátami, rozkrádáním, reklamacemi nekvalitně odvedené práce a se zpožďováním výstavby. Právě tyto nedostatky v hospodaření a výstavbě se staly hybatelem procesu, jemuž se věnuje tato část knihy.

Kdyby se trestní stíhání vedoucích činitelů Jáchymovských dolů a jejich spolupracovníků týkalo jejich hospodářské kriminality, bylo by vše v pořádku. V období pronásledování politických nepřátel, v atmosféře, kdy byly za každým sebenevinnějším jednáním viděny a cíleně vyhledávány protistátní úmysly a špionážní pokusy, v době, kdy byly případy zneužití práva pro likvidaci politických i jiných oponentů režimu tak časté (politické procesy), však došlo k překroucení tohoto případu a za hospodářskými delikty začaly být viděny motivy politické, protistátní.[8] „Organizátoři [politických procesů na Jáchymovsku] odhalovali za obtížemi, nedostatky a často chaotickými poměry a nehospodárným vynakládáním prostředků, což vše bylo důsledkem horečného rozšiřování dolů, záměr či ‚ruku třídních nepřátel'."[9] Prošetřování trestné činnosti páchané v letech 1946–1949 bylo zahájeno v roce 1949 a mělo stejně jako jiné kauzy četné rysy cílené a připravované kampaně. Již během vyšetřování bylo zdůrazňováno, „že by se v tomto případě mohlo eventuálně počítat s velkým politickým efektem při soudním řízení, že by to mohl být podobný proces jako s Horákovou v jiném slova smyslu na hospodářském úseku."[10]

Za průběh vyšetřování byli zodpovědní vedoucí pracovníci útvarů podílejících se na vyšetřování: B. Lejsek, pracovník III. sektoru skupiny BAa (zvaného vnitřní Státní bezpečnost) odboru BA (nazývaného též Velitelství Státní bezpečnosti), a O. Hromádko, velitel útvaru SNB JEŘÁB. Již v průběhu vyšetřování, ve druhé polovině října 1949, bylo zatčeno 16 osob, mezi nimi i hlavní postavy chystaného procesu: B. Hegner, S. Chmela a J. Čmelák. O možném politickém významu procesu a jeho případném dosahu svědčí mimo jiné text trestního oznámení podaného B. Lejskem dne 27. března 1950. Obvinění vztáhl celkem na 41 osob a požadoval předvolání dalších 29 svědků. Celé skupině byly kladeny za vinu ne pouze běžné stavební nedostatky, ale věc byla přehodnocena v tom smyslu, že skupina obviněných „vědomě a úmyslně dělala sabotáže ve stavebnictví Jáchymovských dolů, brzdila rozvoj Jáchymovských dolů s úmyslem zameziti zvýšení těžby uranové rudy, poškoditi dobré vztahy mezi ČSR a SSSR, a tím vážně zeslabiti sílu tábora míru a pokroku vedeného Sovětským svazem."[11] Jednoduše řečeno: obvinění měli provádět svou práci úmyslně nekvalitně, záměrně vnášeli zmatky a chaos do organizace výstavby, práce a těžby, snažili se snižovat pracovní výkony a kvalitu odváděné práce, a to vše kvůli odporu k Sovětskému svazu a socia-

[8] Nutno podotknout, že sledovaný případ nebyl v oblasti Jáchymovských dolů jediným politickým procesem. Lze jmenovat např. akci Svatopluk z roku 1952, jež se týkala člena stálé československo-sovětské komise dohlížející na průmysl těžby uranových rud ing. Svatopluka Rady. (Více informací spolu s archivními odkazy in: Tomek, P.: cit. dílo, s. 35 a 40.) Zmínku lze nalézt rovněž o „špionážním a sabotážním procesu s velitelem stanice Sboru vězeňské stráže Ostrov Františkem Záhrobským, poručíkem Karlem Martínkem a šesti dalšími příslušníky SVS". (Petrášová, L.: cit. dílo, in: Sborník archivních prací, 1994, č. 2, s. 353.)

[9] Pacl, V. – Kaplan, K.: cit. dílo, s. 25.

[10] Souhrnná zpráva Komise pro prošetření politických procesů v období 1949–1954 pracující v letech 1962–1963 o akci BUDOVÁNÍ. SÚA, f. ÚV KSČ, Komise II, sv. 21, a. j. 480. Text zprávy zařazen jako dokument č. 13 v této části publikace.

[11] Zpráva o provedení revize trestního oznámení provedené ve dnech 27. září – 5. října 1950 a návrh na další postup v kauze BUDOVÁNÍ. AMV, 310-109-2. Text zprávy zařazen jako dokument č. 4 v této části publikace.

listickému zřízení, a naopak k podpoře činnosti „západních imperialistických států“, především USA. S jejich agenty měli soustavně spolupracovat, údajně doufali v jejich brzký příchod a chtěli jim ponechat zásoby kvalitní uranové rudy, která neměla být kvůli neustálým zmatkům vytěžena a kterou se prý snažili před sovětským spojencem utajit. Bez odkazů na politické záměry shrnuje hospodářské nedostatky Jáchymovských dolů a odpovědnost vedoucích činitelů podniku za tyto delikty posudek stavební činnosti JD vypracovaný dne 2. dubna 1950 Františkem Siminem.[12]

Vyšetřovatelé v čele s Lejskem byli patrně příliš „aktivní“, neboť na přelomu září a října 1950 proběhla z příkazu vyšetřovatele StB škpt. B. Doubka a od října 1950 zástupce velitele vyšetřovacího sektoru VI pplk. L. Kročka revize trestního oznámení a kontrola fyzického stavu vězněných obviněných. Zpráva o provedení revize, vypracovaná por. J. Musilem, sice kritizovala autory trestního oznámení, že „již při zběžném studiu materiálu jeví se trestní oznámení značně nadsazeno, a to co do šíře (počtu obžalovaných)“, na druhé straně však povzbuzovala k hlubšímu zkoumání a objasňování protistátní a hospodářské trestné činnosti vedoucích pracovníků Jáchymovských dolů. Důležité je, že revizní zpráva konstatuje použití fyzického nátlaku na vyšetřovance kvůli získání požadovaného znění výpovědi a přiznání (konkrétně jmenuje obviněné S. Chmelu a J. Odvodyho). Dále navrhuje zmenšit počet obviněných a důkladněji se věnovat samotnému průběhu vyšetřování.[13]

Vyšetřovací orgány patrně vzaly připomínky alespoň částečně vážně, neboť nakonec bylo obžalováno „jen“ 27 osob (obžalobu podepsal státní prokurátor B. Ziegler dne 28. listopadu 1950). Do čela „škůdcovské“ skupiny byli postaveni bývalí ředitelé Jáchymovských dolů Hegner a Čmelák a bývalí ředitelé stavebního oddělení JD Žalud a Chmela. Velkou část obžalovaných tvořili lidé působící ve stavebních a jiných dodavatelských firmách plnících již před únorem 1948 zakázky Jáchymovských dolů, kteří ve spolupráci s hlavními postavami procesu údajně zpronevěřovali peníze, vykazovali neprovedenou práci, neplnili závazky atd. Samostatnou skupinu tvořili V. Svárovský a V. Machník, oba zaměstnaní na různých stavbách u Jáchymovských dolů, obvinění z tvorby a rozšiřování protistátních letáků. Žalobce se domníval, že všechny tyto skutky byly páchány nikoliv z důvodu obohacení sebe sama, nýbrž za účelem škodit republice, státnímu zřízení a pomáhat nepřátelům státu.[14]

Hlavní líčení s celou skupinou probíhalo před senátem pražského Státního soudu vedeným dr. Jaroslavem Horňanským ve dnech 19.–24. března 1951. Z trestů vedoucích postav skupiny: S. Chmela byl odsouzen k trestu smrti, B. Hegner k trestu doživotního vězení[15] a A. Žalud k 20 letům vězení.[16] Případ J. Čmeláka byl ze zdravotních důvodů vyčleněn k samostatnému projednávání, k němuž došlo před stejným senátem dne 15. listopadu 1951 a v němž byl Čmelák odsouzen k 20 letům odnětí svobody.[17] Všichni odsouzení se proti rozsudku pochopitelně odvolali. O odvoláních rozhodoval senát Nejvyššího soudu v Praze ve dnech 17.–19. července 1951. Ve většině případů byly původní rozsudky potvrzeny, výjimku tvořili

[12] Posudek stavební činnosti Jáchymovských dolů vypracovaný dne 2. 4. 1950. AMV, a. č. S-111 KV, podsv. 23, l. 6761–6766. Text posudku zařazen jako dokument č. 2 v této části publikace.

[13] Zpráva o provedení revize trestního oznámení provedené ve dnech 27. září – 5. října 1950 a návrh na další postup v kauze BUDOVÁNÍ. AMV, 310-109-2.

[14] Žaloba státního prokurátora vznesená v kauze BUDOVÁNÍ. SÚA, f. Státní soud Praha, sp. zn. Ts I/1 122/50. Text žaloby zařazen jako dokument č. 5 v této části publikace.

[15] Není jistě bez zajímavosti, že jelikož Hegner figuroval ve vedení Jáchymovských dolů ještě před únorem 1948, byl odsouzen podle prvorepublikového zákona na ochranu republiky č. 50/1923 Sb. Nebyl ostatně z této skupiny sám.

[16] Rozsudek Státního soudu v Praze ze dne 24. 3. 1951. SÚA, f. Státní soud Praha, sp. zn. Ts I/1 122/50. Text rozsudku zařazen jako dokument č. 6 v této části publikace.

[17] Rozsudek Státního soudu v Praze nad J. Čmelákem z 15. 11. 1951. SÚA, f. Státní soud Praha, sp. zn. 10 Ts I 23/51.

S. Chmela, u něhož byla kvalifikace trestných činů vyzvědačství a vyzvědačství proti spojenci pozměněna na pokus o spáchání těchto trestných činů a trest změněn na doživotí, a J. Řezníček, v jehož případě soud vyhověl odvolání státního prokurátora a trest mu zvýšil ze 3 na 5 let odnětí svobody.[18] Rovněž odvolání J. Čmeláka, projednávané 21. března 1952, bylo zamítnuto.

***

Druhý tematický okruh tohoto oddílu, následující po dokumentech z procesu a soudního líčení, vymezují materiály vztahující se k použití násilí v průběhu vyšetřování. Jak již bylo řečeno, použití nedovolených metod bylo zmíněno již během vyšetřování. Rovněž při soudním líčení obžalovaní do protokolu uváděli, že výpovědi na nich byly opakovaně vynucovány násilnými prostředky.[19]

Poprvé bylo použití násilných metod během šetření v akci BUDOVÁNÍ přešetřováno Inspekcí ministra vnitra (IMV) z příkazu náměstka ministra vnitra plk. A. Prchala v lednu a únoru 1954. Příslušnou zprávu vypracovali dne 4. února 1954 npor. A. Pavlíček a npor. J. Kobík (pracovníci IMV). Prošetřovala se zejména zákonnost jednání B. Lejska, O. Hromádka, M. Sedláčka, A. Kulhavého, J. Vyšaty, J. Zunta a A. Kyndla, podílejících se na vyšetřování a přípravě procesu.[20]

Z textů vztahujících se k inspekčnímu šetření vyplývá, že v průběhu vyšetřování v roce 1954 se k použití násilí přiznali tito příslušníci (hodnosti korespondují se stavem v době vyšetřování): mjr. O. Hromádko („dal jsem jednu facku bývalému centrálnímu řediteli Hegnerovi“), ppor. A. Kulhavý, npor. A. Kyndl, pplk. B. Lejsek („dal jsem vyšetřovanci Chmelovi v závěrečném výslechu jednu facku, o které jsem však po návratu do Prahy napsal hlášení náčelníku“), por. M. Sedláček („tři políčky Lengrovi“), ppor. J. Vyšata, ppor. J. Zunt.

Výsledky vyšetřování byly nicméně ovlivněny dobou vzniku, kdy bylo ještě nemyslitelné nezákonnosti nějakým výraznějším způsobem přiznávat a trestat jejich pachatele. Ve zprávě hodnotící toto šetření se například píše: „Tím, že jmenovaní ve značné míře používali fyzického násilí, čímž ohrozili dobrou pověst Sboru národní bezpečnosti a donutili ing. Chmelu k podepsání protokolu, se dopustili trestného činu porušení povinností veřejného činitele podle § 175 tr. zák. a jsou za tento trestní [sic]. Vzhledem k tomu, že se jedná o trestný čin spáchaný v r. 1949 a nelze jmenované orgány trestat kázeňsky, může od jejich potrestání být upuštěno pouze se souhlasem ministra vnitra po dohodě s generálním prokurátorem.“ O potrestání se žádný doklad nalézt nepodařilo.[21]

Jediný trestní postih, který lze u výše jmenovaných dohledat, je disciplinární trest udělený po stranické linii. Dne 7. února 1955 schválila komise stranické kontroly (KSK) podání návrhu na zavedení disciplinárního řízení s B. Lejskem, O. Hromádkem, M. Sedláčkem, A. Kulhavým, J. Vyšatou, J. Zuntem a A. Kyndlem. Komise byla šetřením pověřena na základě usnesení politického byra ÚV KSČ z 1. října 1954. Ve své zdůvodňovací zprávě KSK konstatuje, že „v průběhu vyšetřování používali jmenovaní proti vyšetřovancům, kteří popírali svoji trestnou činnost, fyzického násilí, kterým působili na vyšetřovance natolik, že se tito doznali k činům, ze kterých byli obviňováni, a které nespáchali. […] Nedostatek usvědčujícího materiálu byl nahrazován přiznáním vynuceným fyzickým násilím. Vyslýchané osoby byly donuceny k výpovědi a podpisům na pro-

[18] Protokol o odvolacím líčení vedeném pod sp. zn. To X 69/51 a znění rozsudků lze nalézt ve spisu: SÚA, f. Státní soud Praha, sp. zn. Ts I/1 122/50.

[19] Protokol o hlavním líčení u Státního soudu v Praze ve dnech 19.–24. 3. 1951. SÚA, f. Státní soud Praha, sp. zn. Ts I/1 122/50.

[20] Blíže k životním datům těchto příslušníků Ministerstva vnitra viz dokument č. 11 a přiřazené poznámky.

[21] AMV, f. A8, inv. j. 42. Chmela, Stanislav – vyšetřování použití násilí při výsleších. Z dokumentů vztahujících se k problematice a zároveň přehledně charakterizujících vývoj celé kauzy byly do této části publikace vybrány dvě zprávy Inspekce ministra vnitra o přešetření jednání orgánů Ministerstva vnitra při vyšetřování akce BUDOVÁNÍ; jsou zařazeny jako dokument č. 8 v této části publikace.

tokolech fackováním, bitím gumovou hadicí apod.“ Shrnutí důvodů pro zavedení disciplinárního řízení bylo definováno takto: Jmenovaní „1. porušili hrubým způsobem státní disciplínu tím, že používali nesprávných metod při výsleších; 2. svým jednáním ohrozili dobrou pověst orgánů státní moci lidově demokratického zřízení a zapříčinili narušení socialistické zákonnosti.“[22]

Provedením byl pověřen pracovník komise J. Harus. Sekretariát ÚV KSČ na své 50. schůzi dne 22. února 1955 zavedení disciplinárního řízení schválil, k potrestaným bylo přiřazeno ještě několik zástupců justičních orgánů. Dalším prováděním byl pověřen opět Harus.[23] Návrhy na disciplinární tresty byly schváleny na schůzi KSK dne 25. května 1955[24] a dne 6. června 1955 je beze změn schválil na své 65. schůzi rovněž sekretariát ÚV KSČ (provedením usnesení byl opět pověřen Harus). I přes opakované a nezpochybnitelné konstatování použití nezákonných metod nebyl výsledek příliš uspokojivý a vše v podstatě vyznělo do ztracena. Tresty vypadaly takto: P. Barbaš (referent Generální prokuratury v Praze) – důtka s výstrahou, J. Horňanský (vedoucí senátu Státního soudu v Praze, který celý případ projednával) – důtka s výstrahou, mjr. O. Hromádko – upuštěno od stranického trestu, K. Klos (býv. náměstek ministra spravedlnosti, bránil provedení důkazů) – vyloučen z KSČ, por. A. Kulhavý – důtka, npor. A. Kyndl – upuštěno od stranického trestu, pplk. B. Lejsek – důtka s výstrahou, por. M. Sedláček – důtka, por. J. Vyšata – důtka, por. J. Zunt – důtka. Ve všech případech se jednalo o stranické tresty a žádnému z potrestaných jeho trest nijak negativně další kariéru neovlivnil.

Násilí prováděné na vězních bylo tedy nakonec prokázáno pěti vyšetřovatelům: Lejskovi, Sedláčkovi, Kulhavému, Vyšatovi a Zuntovi.

Vykonstruovanost procesu (hlavně v případě ing. Chmely), ale rovněž dostatečnost provedeného potrestání příslušníků Ministerstva vnitra konstatovala a potvrdila dále i komise ÚV KSČ pro prověření politických procesů v období let 1949–1954, která se akcí BUDOVÁNÍ zabývala v roce 1963. Opět přiznala „hrubé porušení socialistické zákonnosti tím, že na vyšetřovaných bylo použito násilí, tito byli biti natolik, až se nakonec přiznali k předestřené trestné činnosti“. Komise v nepodepsané zprávě sumarizovala své šetření následujícími závěry:

1. Akce BUDOVÁNÍ byla velkou účelovou kampaní, na níž mělo Velitelství StB velký zájem.
2. Bylo užito násilných nezákonných prostředků a v případě ing. Chmely šlo o umělou konstrukci.
3. Případ byl realizován na základě neprověřených nebo nedostatečně prověřených podkladů.
4. Docházelo k ovlivňování prokuratury a soudu bezpečností i Ministerstvem spravedlnosti (dr. Klos), mělo jít o proces s velkým politickým efektem.
5. Velitel 6. oddělení III. sektoru J. Rybín spolu s celým vedením sektoru věděl o používání násilí při vyšetřování, nicméně kromě Lejska za to ze III. sektoru nebyl nikdo potrestán.
6. Na závěr komise konstatovala, že považuje případ BUDOVÁNÍ za skončený, a neshledala potřebu se jím dále zabývat.[25]

Komise tedy shledala nápravu křivd i potrestání viníků nezákonností za uspokojivé.

---

[22] Návrh na zavedení disiplinárního řízení s příslušníky Ministerstva vnitra podílejícími se na přípravě akce BUDOVÁNÍ. SÚA, f. ÚV KSČ, Sekretariát 1955, sv. 65, a. j. 50, bod 22. Text návrhu je zařazen jako dokument č. 9 v této části publikace.

[23] Schválení zavedení disciplinárního řízení s příslušníky Ministerstva vnitra podílejícími se na přípravě a vyšetřování akce BUDOVÁNÍ. SÚA, f. ÚV KSČ, Sekretariát 1955, sv. 65, a. j. 50, bod 22. Text usnesení sekretariátu ÚV KSČ je zařazen jako dokument č. 10 v této části publikace.

[24] Zpráva o provedení disciplinárního řízení s příslušníky Ministerstva vnitra podílejícími se na přípravě akce BUDOVÁNÍ. SÚA, f. ÚV KSČ, Sekretariát 1955, sv. 76, a. j. 65, bod 14. Text zprávy je zařazen jako dokument č. 11 v této části publikace.

[25] Souhrnná zpráva komise pro prošetření politických procesů v období 1949–1954 pracující v letech 1962–1963 o akci BUDOVÁNÍ. SÚA, f. ÚV KSČ, Komise II, sv. 21, a. j. 480. Text zprávy je zařazen jako dokument č. 13 v této části publikace.

***

Posledním okruhem, kterým se tato část publikace zabývá, je problematika revizí rozsudků Státního soudu a obnovy trestních řízení. Většina odsouzených byla propuštěna v polovině 50. let a jejich nepodmínečné tresty nahradily tresty podmínečné (jako poslední z celé skupiny se na svobodu dostali B. Hegner a A. Fencl – až 10. května 1960).[26] Někteří z nich začali takřka okamžitě usilovat o změnu znění svých rozsudků.

Jako první se ještě v době svého věznění nápravy dočkali V. Svárovský a V. Machník, oba souzení za tvorbu protistátních letáků, a Machník navíc za trestný čin sabotáže. Podnět k opětnému soudnímu líčení dal tehdejší předseda Nejvyššího soudu J. Urválek, který podal 22. května 1956 stížnost pro porušení zákona při vyšetřování a soudním přelíčení jejich případů. Prezidium Nejvyššího soudu mu svým rozsudkem ze dne 24. května 1956 dalo za pravdu, zrušilo rozsudek z roku 1951 a nařídilo Nejvyššímu soudu, aby znovu projednal odvolání podaná oběma odsouzenými po procesu z března 1951. Senát Nejvyššího soudu vedený dr. V. Görnerem rozsudkem ze dne 14. června 1956 oba dva v plné míře osvobodil.[27]

Podobným způsobem se na svobodu dostal rovněž ing. J. Čmelák. Také v jeho případě shledal předseda Nejvyššího soudu J. Urválek porušení zákona a podal proti závěrům soudu stížnost. Dne 24. května 1956 Nejvyšší soud výrazně změnil znění rozsudku odvolacího soudu z 20. března 1952. Udělil sice Čmelákovi nový trest ve výši šesti a půl let, ale ten si již Čmelák odpykal, a proto se dne 26. května 1956 dostal na svobodu.[28] Definitivního soudního osvobození se dočkal až na jaře 1967.

V roce 1964 se spravedlnosti dočkal J. Odvody. Krajský soud v Plzni dne 15. června 1964 povolil obnovení trestního řízení v jeho případu a zároveň zrušil dříve vynesené tresty. Dalším rozsudkem téhož soudu z 29. června 1964 byl Odvody plně zproštěn obžaloby.[29]

Do konečné fáze se proces přehodnocování viny lidí odsouzených v akci BUDOVÁNÍ dostal v druhé polovině 60. let. Četným žádostem o obnovu trestního řízení bylo vyhověno dne 11. března 1966, kdy Krajský soud v Plzni (v souladu s pokyny Nejvyššího soudu) povolil obnovu řízení u hlavních postav procesu. Výsledek tohoto soudního jednání je zachycen v rozsudku Krajského soudu v Plzni z 10. března 1967, který rozhodl o vině 8 obviněných: ing. B. Hegnera, ing. J. Čmeláka, ing. S. Chmely, ing. A. Žaluda, ing. A. Fencla, ing. F. Fencla, ing. K. Přesličky a ing. Z. Pexiedera. Za hlavní příčinu obnovy procesu a přehodnocení důkazů soud označil fakt, že „důkazy, o něž se opírala žaloba a pak i rozhodnutí soudů [při jednáních v roce 1951 a 1952] ve směru trestných činů, u nichž byla nyní povolena obnova trest. řízení, neměly důkazní hodnoty, neboť se opíraly zejména o doznání obžalovaných, které bylo na obžalovaných vynuceno nezákonným způsobem“.[30] Všichni obžalovaní byli zproštěni ob-

[26] Konkrétně byli propuštěni: Josef Brňák 27. 5. 1955, Josef Bukolský 18. 12. 1953, Kamil Čada 15. 4. 1957, Josef Čmelák 26. 5. 1956, Adolf Fencl 10. 5. 1960 (amnestie), Ferdinand Fencl 2. 4. 1954, Nikolaj Gruževský 14. 8. 1959, Bohuslav Hegner 10. 5. 1960 (amnestie), Stanislav Chmela 16. 10. 1954 (amnestie), Jan Konopík 17. 4. 1954, Josef Krejčí 11. 11. 1954 (amnestie), Vilém Kvasnička 21. 12. 1951, Karel Lengr 23. 2. 1960, Václav Machník 31. 7. 1956, Jan Odvody 17. 8. 1955, Zdeněk Pexieder 12. 12. 1953, Jaroslav Řezníček 12. 1. 1954, Karel Sirotek 26. 9. 1952, Vladimír Svárovský 24. 3. 1957, František Štěpánek 20. 2. 1954, Zdeněk Švojger 6. 7. 1956, Jindřich Voska 25. 8. 1955. V průběhu výkonu trestu zemřel Alois Rosendorf (17. 4. 1954), Antonín Žalud spáchal ve vězení sebevraždu (12. 9. 1954).

[27] Rozsudek prezidia Nejvyššího soudu z 24. 5. 1956, protokol o odvolacím líčení a rozsudek Nejvyššího soudu z 31. 7. 1956. SÚA, f. Státní soud Praha, sp. zn. Ts I/1 122/50.

[28] Rozsudek prezidia Nejvyššího soudu z 24. 5. 1956. SÚA, f. Státní soud Praha, sp. zn. 1 T 02/66.

[29] Usnesení Krajského soudu v Plzni z 15. 6. 1964. SÚA, f. Státní soud Praha, sp. zn. 1 Ts I/1 122/50. Další informace převzaty z textu rozsudku Krajského soudu v Plzni z 16. 4. 1969. SÚA, f. Státní soud Praha, sp. zn. 1 T 16/68.

[30] Rozsudek Krajského soudu v Plzni z 10. 3. 1967. SÚA, f. Státní soud Praha, sp. zn. Ts I/1 122/50. Text rozsudku je zařazen pro ilustraci jako dokument č. 14 v této části publikace.

žaloby, jen A. Fencl, F. Fencl, K. Přeslička a Z. Pexieder byli odsouzeni za hospodářské delikty (A. Fencl rovněž za nedbalé uchovávání státního tajemství) k několikaměsíčním trestům.[31]

Dne 16. dubna 1969 rozhodoval Krajský soud v Plzni v obnoveném líčení o osudu dalších 14 lidí. Rozsudkem této soudní instance byli plně osvobozeni K. Lengr, ing. A. Fencl (přehodnocena vina shledaná plzeňským Krajským soudem dne 10. března 1967), ing. dr. N. Gruževský, K. Sirotek, ing. Z. Švojgr, J. Konopík, J. Bukolský, J. Voska, F. Štěpánek, K. Čada, J. Krejčí, J. Řezníček, J. Brňák a A. Rosendorf.[32] Tímto rozsudkem byla dokončena oprava rozsudků Státního soudu v případě všech 24 původně odsouzených a celá kapitola akce BUDOVÁNÍ tak byla uzavřena.

L. B.

[31] Dne 7. 7. 1969 Krajský soud v Plzni zrušil u F. Fencla a K. Přesličky i tyto nové tresty a plně je osvobodil. Hlavním důvodem bylo prokázané užívání násilných metod při vyšetřování a to, že „skutková podstata žalovaného trestného činu nebyla prokázána“. Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze 7. 7. 1969. AMV, a. č. S-111 KV.

[32] Rozsudek Krajského soudu v Plzni z 16. 4. 1969. SÚA, f. Státní soud Praha, sp. zn. 1 T 16/68.

DOKUMENT č. 1
Trestní oznámení podané dne 27. března 1950 velitelstvím oddílu StB Jáchymov

AMV, a. č. S-111 KV, podsv. 1 (neoznačeno, nečíslováno).
Celý text trestního oznámení má 232 stran. Zde publikujeme pouze prvních 23 stran (úvod a obvinění hlavních osob případu) a část závěru.

Velitelství oddílu Státní bezpečnosti
Jáchymov, pošt.[ovní] schránka 25
Čj. A 22222/79126 – 1949

V Praze dne 27. března 1950
[Razítko: „TAJNÉ“, později přeškrtnuto.]

Státní prokuratuře
v Praze

Předmět: **Komplot sabotérů národního hospodářství v Jáchymovských dolech, n. p.**
Přílohy:

Trestní oznámení

I. Evidenční údaje

Činím trestní oznámení na komplot sabotérů národního hospodářství v Jáchymovských dolech, n. p., podle zákona na ochranu lidově demokratické republiky č. 231/48 Sb. z. a n., případně zákona č. 50/23 Sb. z. a n., zákona č. 165/46 Sb. z. a n. o trestní ochraně národních podniků, zákona č. 24/47 Sb. z. a n. o trestní ochraně provádění dvouletého hospodářského plánu, případně jiných trestních [trestných] činů.

Obvinění

1) Ing. H e g n e r Bohuslav, nar. [...] 1892 v Plzni, okr. dtto, čsl. st. přísl., báňský inženýr, bytem Bratislava [...], zatčen dne 23. 10. 1949 o 12 hod. v Bratislavě,

2) Ing. Č m e l á k Josef, nar. [...] 1901 v Halenkovicích, okr. Uher. Hradiště, čsl. st. přísl., důlní inženýr, bytem Jáchymov [...], zatčen dne 22. října 1949 o 3.00 hod. v Příbrami,

3) Ing. Ž a l u d Antonín, nar. [...] 1903 v Příbrami, okr. dtto, čsl. st. přísl., báňský inženýr, bytem Kutná Hora [...], zatčen dne 8. 2. [19]50 o 12.00 hod. v Kutné Hoře,

4) Ing. C h m e l a Stanislav, nar. [...] 1910 v Pitíně, okr. Uher. Brod, čsl. st. přísl., strojní inženýr, bytem Praha [...], zatčen dne 23. 10. 1949 v Praze o 20.30 hod.,

5) L e n g r Karel, nar. [...] 1906 v Horkách u Tábora, čsl. st. přísl., stavitel, bytem Jáchymov [...], zatčen dne 12. 10. 1949 o 10.00 hod. v Jáchymově,

6) F e n c l Adolf, nar. [...] 1910 v Praze, čsl. st. přísl., ing. – architekt, bytem Příbram [...], zatčen dne 12. 10. 1949 o 20.30 hod. v Příbrami,

7) S i r o t e k Karel, nar. [...] 1904 v Neudorfu, okr. Pirma – Německo, čsl. st. přísl., stavitel, bytem Karlovy Vary [...], zatčen dne 22. 10. 1949 o 14.00 hod. v Jáchymově,

8) Ř e z n í č e k Jaroslav, nar. [...] 1917 v Podole, s. okr. Sedlčany, čsl. st. přísl., stavitel, bytem Karlovy Vary [...], na s v o b o d ě ,

9) Ing. G r u ž e v s k ý Nikolaj, nar. [...] 1898 v Oděse – SSSR, čsl. st. přísl., stav. ing., bytem Praha [...], zatčen dne 12. 12. 1949 o 11.00 hod. v Jáchymově,

10) H ů l e k Bohumír, nar. [...] 1904 v Nové Vsi n./L., s. okr. Třeboň, čsl. st. přísl., účetní, bytem Praha [...], na s v o b o d ě ,

11) Ing. B r a b e c František, nar. [...] 1913 v Přešticích, okr. dtto., čsl. st. přísl., ředitel Stavebních závodů v Karlových Varech, bytem Karlovy Vary [...], na s v o b o d ě ,

12) Ing. F e n c l Ferdinand, nar. [...] 1911 v Praze, čsl. st. přísl., architekt, bytem Praha [...], zatčen dne 14. 1. 1950 o 15.00 hod. v Praze,

13) K v a s n i č k a Vilém, ing., nar. [...] 1885 v Třeboni, okr. dtto, čsl. st. přísl., ing. – architekt, bytem Praha [...], na s v o b o d ě ,

14) P ř e s l i č k a Karel, nar. [...] 1902 ve Vídni, přísl. do Prahy, čsl. st. přísl., ing. – architekt, bytem Praha [...], na s v o b o d ě ,

15) P e x i e d e r Zdeněk, nar. [...] 1902 v Praze, čsl. st. přísl., ing. – architekt, bytem Praha [...], na s v o b o d ě ,

16) H a š e k Richard, nar. [...] 1912 v Praze, čsl. st. přísl., ing. – architekt, bytem Praha [...], na s v o b o d ě ,

17) K r a t o c h v í l Jindřich, nar. [...] 1911 v Praze, čsl. st. přísl., bytem Praha [...], ing. – architekt, na s v o b o d ě ,

18) B r ň á k Josef, nar. [...] 1912 v Ostravě-Vítkovicích, čsl. st. přísl., stavitel, bytem Ostrava [...], t. č. v Krajské soudní věznici v Ostravě,

19) K a l u h a Miloš, nar. [...] 1913 v Praze, čsl. st. přísl., stavitel, bytem Praha [...], na s v o b o d ě ,

20) B u k o l s k ý Josef, nar. [...] 1906 v Praze, čsl. st. přísl., tesařský mistr, bytem Praha [...], na s v o b o d ě ,

21) V o s k a Jindřich, nar. [...] 1913 v Rábí, s. o. Horažďovice, čsl. st. přísl., vedoucí vlastní tesařské firmy, bytem Praha [...] – TNP,

22) Š t ě p á n e k František, nar. [...] 1908 v Praze, čsl. st. přísl., instalatér, spolumajitel firmy Štěpánek a Čada, bytem Praha [...], na s v o b o d ě ,

23) Č a d a Kamil, nar. [...] 1898 v Kunčicích, okr. Žamberk, čsl. st. přísl., instalatér, spolumajitel fy Štěpánek a Čada, bytem v Praze [...] – zatčen dne 28. 12. 1949 o 10.00 hod. v Praze,

24) K r e j č í Josef, nar. [...] 1905 v Táboře, okr. dtto, čsl. stát. přísl., pokrývačský mistr, bytem Tábor [...], zatčen dne 7. 12. 1949 o 15.00 hod. v Táboře,

25) S v a t e k Rudolf, nar. [...] 1906 v Milevsku, okr. dtto, čsl. st. přísl., pokrývačský mistr, bytem Milevsko [...], na s v o b o d ě ,

26) P o s p í š i l Václav, nar. [...] 1886 v Ledči n. S., s. o. Ledeč n. S., čsl. st., přísl., stavitel, bytem Praha [...], na s v o b o d ě ,

27) H o l e č e k Rudolf, nar. [...] 1884 v Praze, čsl. st. přísl., zámečník, majitel samostatné živnosti v Praze-Pankrác, nyní vedoucí zám.[ečnické] dílny – závod Stavobet, bytem Praha [...], na s v o b o d ě ,

28) Š u l c Vlastimil, nar. [...] 1901 v Praze, čsl. st. přísl., účet. úředník fy ČSSZ – závod Stavobet Praha XII., Italská ul., bytem Praha [...], na s v o b o d ě ,

29) H u r y c h Miloslav, nar. [...] 1905 v Novém Bydžově, s. o. dtto, čsl. st. přísl., stavitel, nyní zaměstnán u ČSSZ – závod Stavobet, Praha XII., Stalinova č. 90, bytem Praha [...], na s v o b o d ě ,

30) W e i d e n h o f e r Karel, nar. [...] 1907 v Praze, čsl. st. přísl., tajemník hospodářské skupiny textilního průmyslu v Praze II., bytem Praha [...], na s v o b o d ě ,

31) J e s t ř á b František, nar. [...] 1912 v Blatné u Strakonic, s. okr. dtto, čsl. st. přísl., majitel vlastní firmy stavební a nábytkové truhlářství v Jáchymově, bytem Jáchymov [...], na s v o b o d ě ,

32) C h o c h o l a Vilém, nar. [...] 1885 v Plzni, čsl. st. přísl., majitel vlastní lakýrnické firmy v Jáchymově, bytem Jáchymov [...], na s v o b o d ě ,

33) B e n á k František, nar. [...] 1905, Březina u Rokycan, s. okr. Rokycany, čsl. st. přísl., obchodník, nyní zaměstnanec Státních statků v Praze, bytem Praha [...], na s v o b o d ě ,

34) Ing. D o u c e k František, nar. [...] 1903 ve Štýrském Hradci, s. okr. dtto., čsl. st. přísl., techn.[ický] úředník, zaměstnán u družstva cementářů v Praze I., Příkopy čp. 7, bytem v Praze [...], na s v o b o d ě ,

35) V o j á č e k Václav, nar. [...] 1899 v Praze-Malešicích, čsl. st. přísl., majitel fy Vojáček, elektrotechnický závod Praha, bytem Praha [...], na s v o b o d ě ,

36) K o n o p í k Jan, nar. [...] 1902, Hlochová, s. o. Stodol, čsl. st. přísl., stavitel, zaměst.[nán] jako vedoucí údržby při správě budov Jáchymovských dolů, bytem trvale Cheb [...], přech. Jáchymov [...], zatčen dne 22. 10. 1949 o 11.00 hod. v Jáchymově,

37) Š v o j g r [v orig. Švojger] Zdeněk, nar. [...] 1906 v Praze, čsl. st. přísl., techn.[ický] úředník, zaměst.[nán] u Jáchymovských dolů, skupina Budování, bytem trvale v Aši [...], přech. [...], zatčen dne 22. 10. 1949 o 15.00 hod. v Ostrově u Karlových Varů,

38) S v á r o v s k ý Vladimír, nar. [...] 1923, Jilemnice, s. okr. dtto, čsl. st. přísl., stavební asistent, vedoucí prvního obvodu pro Jáchymov u údržby Jáchymovských dolů, bytem Karlovy Vary [...], zatčen dne 22. 10. 1949 o 9.00 hod. v Jáchymově,

39) M a c h n í k Václav, nar. [...] 1912 v Hodějově, s. o. Strakonice, čsl. st. přísl., stavitel, zaměst.[nán] jako rozpisář staveb. prací u Stavoprojektu v Karl. Varech, bytem Karlovy Vary [...], zatčen dne 18. 11. 1949 o 11.00 hod. v Karlových Varech,

40) O d v o d y Jan, nar. [...] 1905 v Hlohové, okr. Horšovský Týn, čsl. st. přísl., technický úředník Jáchymovských dolů – skupina Budování, bytem trvale Cheb [...], přechodně v Karlových Varech [...], zatčen dne 12. 10. 1949 o 10.00 hod. v Jáchymově,

41) R o s e n d o r f Alois, nar. [...] 1904 v Radonicích, s. o. Praha-venkov – sever, mistr zednický, zaměst.[nán] jako stavbyvedoucí sídliště Mariánská, bytem trvale Tachov [...], přechodně [...], na s v o b o d ě .

Svědci

1) Š v e j d a Karel, nar. [...] 1921 v Praze-Bráníku, čsl. st. přísl., povoláním vedoucí likvidačního odd. Jáchymovských dolů, n. p., v Jáchymově, trvale bytem Praha [...], přechodně bytem Jáchymov [...],

2) K ů r a Jaroslav, nar. [...] 1919 v Polabci, okr. Poděbrady, povoláním techn.[ický] úředník, čsl. státní přísl., bytem Jáchymov [...],

3) K u z d a s Zdeněk, nar. [...] 1922 v Košicích, okr. dtto., čsl. st. přísl., povoláním stavební technik, bytem Jáchymov [...],

4) Š i m e k Miroslav, nar. [...] 1920 v Hradci Králové, okr. dtto, povoláním stavební technik, čsl. st. přísl., bytem v Jáchymově [...],

5) K a r a s Jiří, nar. [...] 1916 v Plzni, čsl. st. přísl., povoláním stavební inženýr, bytem v Chebu [...],

6) S t r a k a Václav, nar. [...] 1924 v Polánce, okr. Slovice, čsl. st. přísl., povoláním technický úředník, bytem trvale Polánka [...], přechodně Horní Slavkov [...],

7) Ing. U r b a n Bohuslav, nar. [...] 1908 v Sadské, okr. Poděbrady, čsl. st. přísl., povoláním stavební inženýr, bytem Karlovy Vary [...],

8) K r i s t Jiří, nar. [...] 1922 v Chebu, okr. dtto, čsl. st. přísl., povoláním tesař, bytem v Chebu [...],

9) E r b a n Alois, nar. [...] 1899 v Praze, čsl. st. přísl., povoláním silniční betonář, bytem trvale v Chebu [...], přechodně v Jáchymově [...],

10) P r i s t a š Štefan, nar. [...] 1906, Nižná Olace, s. o. Mezilaborce, čsl. st. přísl., povoláním dělník, zaměstnán jako hlídač na staveništi sídliště v Ostrově, bytem [...], přechodně v Ostrově [...],

11) R o s a Jakub, nar. [...] 1903 v Prachaticích, okr. dtto, čsl. st. přísl., povoláním tesařský mistr, bytem trvale [...] u Františkových Lázní, okr. Cheb, přechodně [...], okr. Jáchymov,

12) P o t l u k a Otta, nar. [...] 1921, Černuc, okr. Velvary, čsl. st. přísl., povoláním stavební polír, bytem [...], okr. Jáchymov,

13) P l í v a Antonín, nar. [...] 1892 v Modřanech, okr. Praha – jih, čsl. st. přísl., povoláním stavbyvedoucí, bytem trvale Modřany [...], přechodně [...], okr. Jáchymov,

14) Ř e ř á b e k František, nar. [...] 1899, Vidovice, okr. Říčany, čsl. st. přísl., povoláním mistr tesařský, bytem trvale Vidovice [...], okr. Říčany, přechodně Jáchymov [...],

15) V i l d Jan, nar. [...] 1915 v Blovicích, okr. dtto, čsl. st. přísl., povoláním skladník, bytem Jáchymov [...], okr. Jáchymov,

16) Š u p í k Zdeněk, nar. [...] 1903 v Dolním Litvínově, okr. Most, čsl. st. přísl., povoláním stavbyvedoucí, bytem Jáchymov [...],

17) C a b l í k Norbert, nar. [...] 1894 ve Spytinově, s. o. Napajedla, čsl. st. přísl., povoláním účetní, nyní zaměstnán jako přednosta revizního oddělení Jáchymovských dolů, n. p., bytem Jáchymov [...],

18) K o m r s k a Jiří, nar. [...] 1923 ve Volyni, okr. Strakonice, čsl. st. přísl., povoláním stavbyvedoucí, bytem trvale Volyně [...], přechodně [...], okr. Jáchymov,

19) N e s k u s i l František, nar. [...] 1913 v Zábědově, okr. Nový Bydžov, čsl. st. přísl., povoláním soustružník kovů, nyní zaměstnán jako skladník Jáchymovských dolů, n. p., bytem trvale [...], přechodně Jáchymov [...],

20) V i š í n Josef, nar. [...] 1920 v Novém Strašecí, okr. dtto, čsl. st. přísl., povoláním úředník, zaměstnán jako vedoucí bilančního oddělení Jáchymovských dolů, n. p., bytem Karlovy Vary [...],

21) Č a d a Drahomír, nar. [...] 1917, Volduchy, okr. Rokycany, povoláním stavitel, čsl. st. přísl., bytem trvale Cheb [...], přechodně sídliště Ostrov,

22) P i t l í k Otakar, nar. [...] 1878 v Roztokách, okr. Jilemnice, čsl. st. přísl., povoláním traťmistr ČSD v. v., nyní zaměstnán u Jáchymovských dolů, n. p., v Jáchymově, přechodně bytem Jáchymov [...],

23) V r t í l k a František, nar. [...] 1902, Javorník, okr. Kašperské Hory, čsl. st. přísl., povoláním zedník, zaměstnán u Jáchymovských dolů, n. p., jako referent pro kontrolu výroby a pracovní morálky, bytem v Jáchymově [...],

24) S t u d n i č k a Miroslav, nar. [...] 1908 v Praze, čsl. st. přísl., povoláním úředník, zaměstnán u Jáchymovských dolů, n. p., v kontrole účtů, bytem Stráž n. Ohří [...],

25) Žilka Miloslav, nar. [...] 1910 v Kobeřicích, okr. Vyškov, povoláním technický úředník, čsl. st. přísl., t. č. zaměstnán u Jáchymovských dolů, n. p., ve správě budov, bytem Horní Hrad [...],

26) K a l á b Alois, nar. [...] 1908 v Prostějově, s. o. dtto, čsl. st. přísl., povoláním báňský inspektor, bytem Jáchymov [...],

27) H l o m Karel, nar. [...] 1895 v Humpolci, okr. dtto, čsl. st. přísl., povoláním nástrojař, t. č. tajemník gen. řed. Čsl. dolů v Praze, bytem v Praze [...],

28) Ing. B u b Ladislav, nar. [...] 1901, Panoší Újezd, okr. Rakovník, čsl. st. přísl., zaměstnán na gen. řed. Čsl. dolů jako ředitel skupiny pro zvláštní úkoly, bytem Praha [...],

29) L a n d a u o v á Berta, roz. Sladkusová, nar. [...] 1915 v Rožďalovicích, okr. Jičín, povoláním úřednice, t. č. zaměstnaná u Čsl. dolů, n. p., gen. řed., bytem Praha [...].

Místo činu: Jáchymov – Praha a jiná místa.
Časové údobí: rok 1946–1949.
Věci doličné: dle přiloženého seznamu na str. [číslo strany neuvedeno]

II. Podstata obvinění

Máme-li správně hodnotit příčiny, smysl a význam rozsáhlé sabotážní a záškodnické činnosti, která byla prováděna v n. p. Jáchymovské doly, a máme-li si ujasnit charakter a záměry sabotérů a záškodníků, kteří se budou za tuto svou podvratnou činnost zodpovídat, je zapotřebí vycházet ze současné mezinárodní situace.

Kořeny této vlastizrádné činnosti spočívají v boji, který vede dnes tábor všech mírumilovných lidí ve světě v čele s SSSR s táborem válečných štváčů, kapitalistických a imperialistických podněcovatelů války.

Západní imperialisté odhazují masku, snaží se sladit zájmy posledních zbytků vládnoucích kruhů kapitalistických států, včetně malých, na nich závislých zemí. Snaží se postaviti na nohy fašistické Německo, obnoviti jeho válečný potenciál, aby v budoucnu mohlo opět hráti úlohu útočníka, úlohu žoldnéra [sic] světového imperialismu, za uskutečnění jeho cílů, namířených proti všem lidově demokratickým státům v čele s SSSR a proti všemu pokrokovému na celém světě.

Při vědomí, že nemají valných vyhlídek, které by plynuly pro ně z ozbrojeného konfliktu, snaží se všemi prostředky o vyvolání nervozity, která má sloužit k zpomalení vývoje v pokrokových státech. K tomu účelu byla zaměřena a měla sloužiti i zpráva o výbuchu atomové pumy na Bikini [sic]. Po konstatování této skutečnosti byly každému jasné „mírumilovné snahy imperialistů“.

Imperialisté rozpoutali velkou kampaň, kdy pomocí strašáka atomové pumy se pokoušeli zastrašit mírumilovné národy, chtěli vyvolat nervozitu ohrožující budovatelské úsilí těchto pokrokových států, pokoušeli se hrozbou atomové pumy znovu ovládnout ztracené pozice. Jejich snaha však byla marná a nakonec jasně ukázala hloubku bahna, do kterého imperialisté zapadají. Ukázala, že pro své úzké třídní zájmy, pro své měšce, jsou ochotni vyvolat nové vraždění, nové ničení hodnot, které lidstvo doposud vytvořilo.

Tato banda se však nespokojila jen tímto zastrašujícím manévrem, který byl ihned odhalen a nakonec jako bumerang vyvolal zmatek a paniku v jejich vlastních řadách. K prosazení svých ničemných cílů začali hledat zrádce v řadách pokrokových států, kteří by byli ochotni za jidášský groš zradit svou vlast a uvrhnout vlastní národ do bídy a zotročení.

Přirozeně speciální zájem soustřeďují na ČSR, která dokumentuje pracujícím celého světa, že pokrokový společenský řád – socialismus – je možno s úspěchem budovat a vybudovat ve státě s tak vysoko vyvinutým průmyslem.

Přirozeně, že tento zájem zvyšuje okolnost, že v ČSR se nachází bohatá naleziště uranu, čímž naší republice připadá velká odpovědnost a na druhé straně možnost přispěti k zabezpečení trvalého míru ve světě.

Jak vidíme ze zákonitého vývoje lidské společnosti, pokouší se mezinárodní reakce, tábor imperialismu, všemi prostředky a hlavně pak ve spojení s vnitřní reakcí působiti k navrácení zpuchřelého, odumírajícího a nespravedlivého společenského řádu, který by jim i nadále zaručoval bezmezné plnění bezedných měšců. Jejich cílem je natrvalo uvrhnout do bídy a útlaku široké masy pracujících celého světa.

Také u nás jsme svědky zoufalého boje reakce, která ve spojení s vnitřními pomahači, kteří i nadále se cítí součástí světového imperialismu, bojuje o navrácení starých časů a k tomu účelu používá těch nejhnusnějších a nejhanebnějších metod.

Vzhledem k vpředu již vylíčené situaci nestalo se náhodou, že právě v Jáchymově soustřeďovala svoje síly reakce, která na tomto úseku hodlala přispěti přiblížení své naděje ke zvrácení státoprávních poměrů u nás rozvrácením národního hospodářství.

Nyní, kdy celá smečka škůdců provozující svoji podvratnou činnost v Jáchymově jest povolána, aby se zodpovídala z napáchaných činů, vidíme sledováním její podvratné činnosti, že celým případem táhne se jako barevná nit nenávist k novému, spravedlivějšímu společenskému řádu – lidově demokratickému zřízení – a jeho pracujícímu lidu.

Jako jedna z hlavních osob usilujících o rozvrácení n. p. Jáchymovské doly, ve snaze poskytnouti vydatnou pomoc k uskutečnění hanebných cílů vnější a vnitřní reakce, vystupuje ing. Bohuslav H e g n e r , typický odchovanec kapitalismu, zatížený z doby okupace kolaborací s Němci, majitel značného množství akcií nejdůležitějších podniků v ČSR, který po dosazení na místo centrálního ředitele Jáchymovských dolů, n. p. (dále pouze zkratka JD), ujímá se svého úkolu a z hlediska jak mezinárodní, tak vnitřní reakce zhostil se svého úkolu dobře. Nejprve uznal za vhodné a nutné obsaditi veškerá vedoucí místa svými lidmi, osobami stejného původu a hlavně stejně smýšlejícími.

Sám jako bezpartijní, kryjící se za nepolitičnost, spolu se svým prvním náměstkem ing. Josefem Č m e l á k e m , kryjícím se příslušností ke KSČ, pracují ruku v ruce na společném díle, na vytvoření veškerých předpokladů a podmínek k tomu, aby JD se mohly stát rejdištěm podvratných živlů k provozování záškodnické a rozvratné činnosti všeho druhu. Oba šli tak daleko, že nechybělo mnoho k tomu, aby dokonali velezradu, aby se nespojili s cizí mocí, když do určité míry byli nápomocni k vyzrazení důležitého státního tajemství cizí špionážní službě.

Hlavní předpoklady k veškeré další podvratné činnosti vytvořili, jak již uvedeno, tím, že na vedoucí místa byly jimi povolány osoby vyloženě reakční, jejichž nenávist a zaujatost proti lidově demokratickému zřízení byla podmínkou pro jejich přijetí, a navíc, aby měli záruku, že skutečně budou spolehlivé pro uskutečňování jejich záměrů, musely to býti osoby znající se s ing. H e g n e r e m již z doby dřívější neb alespoň musely míti doporučení od některé z takovýchto osob. Jejich odborné znalosti byly podmínkou až v řadě poslední. Tito přisluhovači se již sami postarali o vytváření dezorganizace a nepřehlednosti v hospodaření podniku, což se jim skutečně do všech důsledků podařilo, když hlavně v současné době bylo zjištěno, že pro naprostý nepořádek, administrativní zmatek a záměrně vyvolanou dezorganizaci není možné za žádných okolností provésti revizi takovou, která by mohla zjistit úhrnnou částku napáchaných škod.

K osobě ing. H e g n e r a a ing. Č m e l á k a se těsně řadí ing. Ž a l u d , druhý náměstek prvně jmenovaného, pod jehož pravomoc spadal geologický průzkum a hledání nových kutisek. Ing. Žalud konal svoji funkci takovým způsobem, že z jeho činnosti je zřejmá snaha přispěti k návratu starých časů – kapitalismu. K tomu měl jeden z předpokladů, že pojal nenávist vůči SSSR a ČSR, ve kterých uplatňuje rozhodující moc pracující lid. Ing. H e g n e r spolu

s ing. Ž a l u d e m celý tento komplot nepřátel republiky kalkuloval se zvratem státoprávních poměrů a ze sympatií k západu snažili se brzdit výrobu všemi prostředky, aby v případě, dojde-li ke zvratu a přijdou-li Američané, aby pro ně a pro jejich hanebné a útočné cíle uchovali co nejvíce uranové rudy.

Nenávist k Sovětskému svazu mezi sebou pěstovali a utvrzovali se v ní, když často si vykládali o tom, jak belgičtí kapitalisté poskytují uranovou rudu z Belgického Konga [později Zair, dnes Demokratická republika Kongo] Američanům, kteří se dovedou svým přisluhovačům velmi bohatě odměnit, zatímco SSSR náš stát okrádá. Jest samozřejmé, že při šíření této šeptandy, kterou se snažili přenésti i na pracující a i u nich vyvolati podobný názor, nehovořili o stále rostoucích stávkách, o rostoucí armádě nezaměstnaných, o nesmírném vykořisťování vlastního národa i koloniálních národů Belgického Konga. A je to zcela pochopitelné, neboť tato šeptanda měla sloužit k vyvolání nenávisti k SSSR, a tam přece nezaměstnaných a stávek není.

Ve svém buržoazním nacionalismu šli tak daleko, že svoji nenávist k SSSR a k všemu pokrokovému odůvodňovali tím, že chtěli pro republiku uchovat co možná největší hodnoty. Zapomněli dodat, že o získané hodnoty se mělo děliti jen několik málo jednotlivců na úkor celého národa. Oni to byli, kteří si rozdávali vysoké prémie, obohacovali se různými formami, a zbylo-li něco, to zašantročili.

Dalším důkazem „oddanosti“ republice a jejímu pracujícímu lidu měl býti připravovaný „ilegální útěk další smutné postavy tohoto komplotu, ing. C h m e l y “, který tak hodlal učiniti z obav před svým zatčením a zodpovídáním se z činnosti po dobu svého působení u JD a který aby dokázal, že jako přísl. KSČ nebyl tak dobrým komunistou, a s Američany že to myslí upřímně, odcizil z tajného archivu jeden z nejtajnějších spisů týkajícího se JD, těžby uranové rudy.

Nejmarkantněji je patrna záměrná činnost celého komplotu v činnosti stavebního oddělení JD a opět je třeba opakovati, že nejde o náhodu, když právě na tomto úseku je jejich záškodnická činnost nejznatelnější. Vždyť ing. H e g n e r , ing. Č m e l á k a všichni přisluhovači si byli velmi dobře vědomi důležitosti stavebního oddělení. Oni dobře věděli, že stupňování výroby je nutně závislé na plnění úkolů stavebního oddělení. Oni velmi dobře věděli, jak úzce je spojena otázka rozšíření provozu se zvýšením počtu zaměstnanců, že tito zaměstnanci musí někde bydlet, a proto že bude zapotřebí postaviti velké množství bytových jednotek a pro provoz samotný, jeho rozšíření, že se musí stavěti nové a další provozní objekty.

Na tento důležitý úsek byl dosazen stavitel L e n g r , z hlediska ing. H e g n e r a opět spolehlivý, který v případě, že mu byl někdo pro jeho podvratnou činnost nepohodlný, vyhrožoval i zabitím, ovšem s patřičnou poznámkou „až se to obrátí“. Když se však ukázalo, že sám na tomto důležitém úseku [sic] nestačí, byla mu poskytnuta posila v podobě ing. Adolfa F e n c l a , kterého opět k JD přivedl jako spolehlivou osobu ing. H e g n e r .

Po příchodu ing. F e n c l a stal se tento vedoucím stavebního oddělení, zatímco stavitel L e n g r mu byl nápomocen jako jeho zástupce. Oba se již postarali o to, aby na stavbách pro JD nepracoval nikdo jiný než soukromý podnikatel, a jelikož i mezi soukromými podnikateli byl rozdíl, vybírali si takové, o kterých předpokládali, že budou platnou posilou v jejich podvratné činnosti. Navazovali na ing. H e g n e r a tím, že do Jáchymova zvali takové stavební firmy, o jejichž majitelích byli přesvědčeni, že nenávidí lidově demokratické zřízení, a navíc museli to býti známí ing. H e g n e r a , ing. F e n c l a neb stavitele L e n g r a . Zda jsou schopny stavební firmy plnit své závazky vůči JD, bylo vedlejší věcí.

Po únoru r. 1948, kdy došlo z velké části ke znárodnění soukromých stavebních firem, bylo uvažováno, zda má býti ze znárodněných stavebních firem pracujících na jáchymovských staveništích vytvořen samostatný závod v rámci Čsl. stavebních závodů, který jako součást těchto závodů by pracoval pouze pro JD, či zda má být závod začleněn do organiza-

ce JD a státi se jejich nedílnou součástí. I v tomto zásadním rozhodnutí se projevil úmysl tohoto komplotu osob, když se rozhodly závod začleniti do JD pod názvem skupina Budování, neboť v opačném případě by nemohly uplatňovati nadále svůj vliv a vésti dále činnost stavebního oddělení k tomu, aby pomocí sabotáží, rozvracením pracovní morálky, plýtváním s materiálem, neplněním stavebního programu ohrozily provoz JD.

Jelikož si současně uvědomili, že na vedoucí místo ředitele skupiny Budování po únoru 1948 bude nutné dosaditi přísl. KSČ, svedli o místo ředitele velký boj, který opět zásluhou tehdy již jejich silných pozic dopadl dobře, v jejich prospěch. Na toto místo byl dosazen stavitel Karel S i r o t e k , který sice byl přísl. KSČ, avšak plně jim vyhovoval pro svoji vlažnost, nerozhodnost a netečnost, takže nakonec se stal neškodným, ba naopak posilou. A tak s ním mohli uskutečňovati své cílevědomé poškozování národního hospodářství.

Nezapomněli ani na skutečnost, že nejsou všichni pracující v JD reakčního smýšlení, že většina to myslí s republikou poctivě, a proto na tuto většinu se snažili zapůsobiti, ať již pomocí letáků vyzývajících k sabotážím, protistátního obsahu, nebo šířením různé šeptandy, aby snížili, dokonce rozvrátili jejich pracovní morálku. Nehledě k tomu, že již ta skutečnost, že nebyl plněn stavební program, působila nepříznivě na pracující, neboť [z] velké části bydleli špatně neb nebydleli vůbec.

K soukromým podnikatelům a jejich činnosti je pak ještě dále podotknouti, že nepřišli do Jáchymova sabotovat, aniž by jim z toho neplynul zisk. Vždyť je nepsaným zákonem kapitalisty, že zisk musí míti, ať dělá cokoliv. A tak i v tomto případě uplatňovali prakticky nepsaný zákon, když ještě než se přesunuli do Jáchymova, ujednali si s ved. stav. odd. JD způsob, jak docíliti co největších zisků. Jeden každý, ať soukromý podnikatel, nebo projektant, poskytovali jak ing. F e n c l o v i , tak staviteli L e n g r o v i , někteří několikaprocentní provize, druzí stavební materiál pro jejich soukromé stavby, kteří jako protislužbu jim zaručili, že jejich práce nebude kontrolována a bude za ní zaplaceno tolik, kolik bude požadováno, a proto není řídkým zjevem, že firmy byly přeplaceny o 10milionové částky oproti hodnotě vykonané práce.

Pokud jde o podrobnosti a další trestnou činnost ostatních osob, bude rozvedena na dalších stránkách tohoto trestného oznámení.

V tomto případě jedná se o rozsáhlou skupinu lidí, z jejíž činnosti je patrný jeden úmysl, a to z nenávisti vůči lidově demokratickému zřízení a znárodnění poškoditi národní hospodářství, a přivoditi tak zvrat státoprávních poměrů. Tuto skupinu osob je třeba posuzovati takto, i když nebylo prokázáno typické ilegální spojení ve formě tajných schůzek apod. Osoby skupiny jsou na sebe vázány tím, že přijetí do zaměstnání té které osoby záviselo na známosti a doporučení osoby druhé, dále pak podmínkou mimo této známosti musela býti nenávist a reakční postoj vůči dnešnímu zřízení. Dalším pojítkem byla společně provozovaná podvratná činnost směřující k jednomu cíli, provozovaná na společném pracovním úseku.

1. Ing. H e g n e r Bohuslav

je důvodně podezřelý, že ve své funkci centrálního ředitele Jáchymovských dolů, n. p., v Jáchymově, v době od února 1946 do února 1948

a) v zájmu západních imperialistických států snažil se, aby co nejvíce uranové rudy bylo uchováno pro jejich válečné cíle v případě politického zvratu v ČSR, za kterýmžto účelem se spolčil s tehdejším vedoucím výzkumného odd. JD ing. Žaludem,
b) aby ochromil brannou schopnost státu a tím také zachování světového míru, vedl a organizoval tento důležitý podnik pro obranu státu takovým způsobem, aby podnik úplně jak po stránce politické, tak i hospodářské rozvrátil.

Toto prováděl tím způsobem, že pokud jde o provoz, dosazoval na vedoucí místa na jednotlivé doly a kutiska osoby zatížené kolaborací s Němci z doby okupace, zejména z Ostravsko – Karvinska, které byly z těchto báňských a hutních oblastí vyhoštěny. Pokud jde o administrativu, přijal mimo jiných nespolehlivých osob zejména býv. faráře K o p e č k a , kterého pověřil funkcí ředitele účtáren u JD a s tímto pak prováděl různé účetní machinace na úkor JD, a pokud jde o stavebnictví zvláště, přijal stavitele L e n g r a a později ing. F e n c l a , které pověřil funkcí vedoucích tohoto oddělení.

Uvedené osoby přijal, přestože věděl, že jsou nepřátelsky zaujaty proti lidově demokratickému zřízení a že jsou zastánci západní kapitalistické ideologie.

Záškodnická činnost ing. H e g n e r a se nejvíce projevila v administrativě a ve stavebnictví.

Pokud jde o administrativu, zavedl centralistickou organizaci v podniku a přičiněním tehdejších zaměstnanců vyšších služeb z řad býv. reakčních stran (nár. soc. a lidové), zejména v účtárně, společně s K o p e č k e m vytvořil naprostý chaos a tím znemožnění kontroly jak po stránce finanční, tak i hmotné celého podniku.

Pokud jde o stavebnictví zvláště, ing. H e g n e r sám zadával, případně po dohodě se stav.[itelem] L e n g r e m , později ing. F e n c l e m , dal souhlas k zadání jak projekčních, tak stavebních prací úmyslně osobám stejného politického zaměření, a podporoval tak jednak obohacování a kořistnictví jak vedoucích stavebního oddělení, tak i majitelů a vedoucích soukromých projekčních a stavebních firem s tím úmyslem, aby provoz podniku v co největší míře ohrozil, způsobil podniku a tím celému znárodněnému sektoru v ČSR finanční a hmotné škody a rozvrátil pracovní morálku.

Průběh stavebních prací nekontroloval, nekontroloval oprávněnost výplat za práce provedené soukromými podnikateli, nechť již tyto výplaty byly požadovány splátkovými výkazy, nebo konečným vyúčtováním za tyto práce. Nekontroloval činnost stavebního oddělení, nekontroloval, zda práce jsou zadány na podkladě řádných nabídek, ba naopak, začal, příp. dal souhlas k zadání rekonstrukčních a stavebních prací všeho druhu a ve velkém rozsahu bez řádných stavebních podkladů (projekty, nabídky, plány, rozbory jednotkových cen apod.). Rozhodl, příp. dal souhlas k provádění takových stavebních prací, které nebyly naléhavé, ba byly pro potřebu podniku JD bezúčelné.

Touto jeho činností, jakož i činností jeho nástupce ing. Č m e l á k a (jako bude dále uvedeno) byly podniku a tím i celému národnímu hospodářství způsobeny stamilionové škody jak finanční, tak i hmotné, a mimoto nebyl splněn zvláště ve stavebnictví program plánovaných prací, důležitých pro další rozvoj podniku JD.

Kromě toho jest ing. H e g n e r důvodně podezřelý, že v únoru 1947 jako centrální ředitel nedbal příslušných nařízení o uchování státního a vojenského tajemství a jeho jednáním bylo umožněno agentům americké zpravodajské služby získání přísně tajných údajů o dodávkách uranové rudy do SSSR.

2. Ing. Č m e l á k Josef

jest důvodně podezřelý, že v době od března 1946 do konce r. 1947 jako první náměstek tehdejšího centrálního ředitele ing. H e g n e r a jest spoluúčasten na úmyslném jednání ing. H e g n e r a , pokud jde o chaotickou organizaci podniku, čímž měl býti podnik jak po stránce hospodářské, tak i finanční úplně rozvrácen, aby nemohl plnit své úkoly. Rovněž tak, pokud jde o stavebnictví, jelikož v té době nebyl sice oprávněn k zadávání stavebních prací, avšak byl pověřen kontrolou prováděných stavebních prací a kontrolou stavebních výkazů zvláště v době od 1. ledna do konce února 1948, kdy byl pověřen funkcí vedoucího Šachtstroje a tím byl bezprostředním představeným vedoucích stavebního oddělení JD.

Od března 1948, kdy byl pověřen funkcí centrálního ředitele JD, až do jeho propuštění v září 1949 jest plně zodpovědný za další rozvrácený stav podniku a tím vzniklých ztrát jak finančních, tak hmotných z toho důvodu, že nejen nevyvodil důsledky z činnosti býv. centrálního ředitele ing. H e g n e r a , ačkoliv mu neutěšený stav podniku jak po stránce politické, tak hospodářské byl znám, nýbrž sám ještě činnost reakčních osob podporoval nebo k ní trpně přihlížel.

Objednal, příp. dal souhlas k objednávce různého těžního zařízení a materiálu všeho druhu za milionové částky, ačkoliv mu musela býti známa nerentabilita takových objednávek. Neprovedl, příp. nedal podnět k pronikavým personálním změnám u zaměstnanců ve vyšších službách, politicky nespolehlivých po únoru 1948 apod.

Pokud jde o stavebnictví zvláště, jest ing. Č m e l á k zodpovědný za machinace a nepořádky všeho druhu ve stavebnictví, jelikož ač mu bylo známo, že jak stavitel L e n g r , tak i ing. F e n c l jsou podpláceni soukromými podnikateli, nevyvodil z toho důsledky, nýbrž sám ještě tuto činnost podporoval a k úplatkům dával souhlas. Toto se plně projevilo při kořistnické a škůdnické činnosti jak vedoucích stavebního oddělení, tak i soukromých podnikatelů, v důsledku čehož nebyl splněn stavební program, ať již prací mimo plán, nebo prací zařazených do dvouletého, později pětiletého plánu. Tímto jednáním byly způsobeny značné přeplatky podnikatelským firmám, způsobeny značné ztráty podniku JD a ohrožen další jeho rozvoj. Stavební práce byly opět prováděny bez řádných podkladů, projekty byly opožděně dodávány, stavební práce nebyly řádně kontrolovány, splátkové výkazy byly potvrzovány bez předběžné kontroly stavebních dozorů, což mělo za následek jednak předražení stavebních prací, jednak přeplatky stavebním firmám a byla způsobena nekontrolovatelnost prováděných prací.

Kromě toho jest ing. Čmelák důvodně podezřelý, že ačkoliv se dověděl v r. 1947 o vyzvědačské činnosti tehdejšího zaměstnance JD Andreje A c z e l a , který podával zprávy související s těžbou uranové rudy v Jáchymově agentu americké zpravodajské služby, tyto skutečnosti včas nehlásil, a tak dopustil získání těchto důležitých státních a vojenských tajemství pro účely americké zpravodajské služby.

3. Ing. Ž a l u d Antonín

jest důvodně podezřelý, že ve své funkci vedoucího výzkumného oddělení u JD od února 1946 do února 1948 po úmluvě s tehdejším centr.[álním] ředitelem ing. H e g n e r e m snažil se o utajení a uchování ložisek uranové rudy na Jáchymovsku v zájmu západních imperialistických států, pro jejich válečné cíle v případě politického zvratu v ČSR.

Ve funkci vedoucího Šachtstroje od března do července 1948 jest ing. Žalud plně zodpovědným za pletichy ve stavebnictví, jakož i z toho vzniklé důsledky, jelikož měl za povinnost stavební práce a jejich průběh kontrolovat, kontrolovat splátkové výkazy, kontrolovat konečná vyúčtování, kontrolovat činnost stavebního oddělení atd., což vůbec nečinil a omezil se pouze na podpisování. Mimoto dal souhlas k provádění prací, které s podnikem nesouvisely, jako např. čištění rybníčků u zámku Horní Hrad (Hausnsrein) pro potřeby rybářského spolku v Jáchymově na účet JD.

Sabotážní činnost ing. Ž a l u d a se plně projevila při rekonstrukci nejdůležitějšího objektu JD dolu Svornost, která byla z hlediska zvýšení těžby uranové rudy určena jako práce prvé naléhavosti, avšak ing. Žalud hlavně pozdní objednávkou strojního zařízení hodlal docíliti toho, aby tato rekonstrukce byla skončena daleko za stanoveným termínem.

Ing. Ž a l u d jest dále důvodně podezřelý, že v době svého odchodu od JD odcizil různé tajné spisy pojednávající o JD, které svou povahou jsou důležitým státním tajemstvím.

4. Ing. C h m e l a Stanislav

jest důvodně podezřelý, že ve své funkci zpočátku jako přednosta strojního odboru (od 9. 1. [19]47 do 1. 8. [19]48), později jako vedoucí Šachtstroje až do února 1949 vyvíjel činnost nejen svoji, ale činnost celého Šachtstroje takovým způsobem, že značnou měrou napomáhal k rozvrácení podniku JD.

Hlavně pak jako ředitel Šachtstroje jest plně zodpovědný ze veškeré machinace, sabotáže a ostatní zjištěné nepořádky směřující k rozvrácení podniku Jáchymovské doly, jelikož práci stavebního oddělení nekontroloval, nekontroloval průběh stavebních prací, nekontroloval ani namátkově oprávněnost výplat za práce prováděné stavebními firmami a rovněž se omezoval na pouhé podepisování splátkových výkazů. Svým jednáním kryl rozvratnou a kořistnickou činnost stavitele L e n g r a a ing. F e n c l a tím, že když proti těmto bylo zavedeno disciplinární řízení u JD pro podezření z braní úplatků od soukromých podnikatelů, ing. C h m e l a vystoupil na jejich obhajobu. Poskytoval stavební materiál osobám, o kterých věděl, že tento materiál používají pro soukromé účely na tzv. černé stavby, čímž materiál odčerpával k pravému účelu [sic]. Schválil k proplacení účty za úpravu rybníků u zámku Horní Hrad, ač věděl, že tyto práce byly neoprávněně na úkor JD konány, a ač mu bylo známo, že účtované částky neodpovídají hodnotě provedené práce.

Ing. Chmela jako bezohledný kariérista, používaje k dosažení svých cílů všech prostředků, snažil se o prosazení vlastní myšlenky na vytvoření samostatného stavebního závodu, který by se plně stal součástí JD, tj. že organizačně měl býti začleněn do organizace podniku. Naproti tomu další skupina lidí prosazovala svůj návrh na vytvoření samostatného závodu v rámci ČSSZ, kterýžto závod by pracoval výlučně na pracích pro JD. Jelikož ing. Chmela nutně musel znáti chaotický stav v organizaci celého podniku, musel si býti vědom toho, že začleněním stavebního oddělení do organizace JD bude tento chaos ještě zvýšen a naopak, chaos se zavleče i do samého stavebního oddělení nově zřízeného. Že takto jednal vědomě, jest patrno z jeho vlastní výpovědi. Přesto však bezohledně trval na své myšlence a přičinil se o to, že byl o organizaci a vytvoření skupiny Budování sveden boj mezi ním a skupinou zastávající shora uvedený názor, což mělo značný vliv na snížení pracovní morálky a nesplnění stavebního programu.

[...]

Závěr a zhodnocení revize

Po zjištění vpředu vylíčených sabotáží, rozvratné a protistátní činnosti zjištěné bezpečnostními orgány, byly podniknuty kroky za účelem zjištění celkové výše napáchaných škod. Jelikož však komplotu sabotérů a rozvratníků se jejich temné dílo podařilo dokonati, hlavně pokud se týká rozvrácení hospodaření podniku, vytvořením naprosté dezorganizace, nebylo, není a nebude možné za žádných okolností zjistiti skutečnou výši vzniklých škod.

Proto, aby alespoň nejmarkantnější skutečnosti zjištěné během šetření bezpečnostními orgány a během výslechů samých mohly býti podloženy konkrétními důkazy, bylo požádáno nynější vedení podniku JD o provedení revize alespoň těch nejzásadnějších, tzn. nejrozsáhlejších stavebních prací, na kterých jsou rozvratná a úmyslná činnost, jakož i její důsledky nejpatrnější.

S ohledem na posudek (viz poř.[adové] č. 56 seznamu věcí doličných)[1] obdržený na základě našeho dožádání od centrálního ředitelství JD, které se zabývalo zjištěním napáchaných škod, konstatujeme, že naše zjištění, získaná během šetření a výslechů, jsou totožná se zjištěním centrálního ředitelství JD.

[1] Pozn. L. B.: Text posudku zařazen jako dokument č. 3 v této části publikace.

Jest tedy plně podložena skutečnost, že během působnosti býv. centrálních ředitelů ing. H e g n e r a a ing. Č m e l á k a vznikly nedozírné finanční a materiálové škody, které pak právě pro záměrně vyvolanou dezorganizaci v podniku nelze bezpečně zjistit, avšak podle rozsahu činnosti co do finančních nákladů a co do časového trvání možno odhadnouti na několik set milionů korun.

Za stejných důvodů není možné rozděliti tyto ztráty na ztráty provozní a investiční.

Důvodné podezření vůči ing. H e g n e r o v i a ing. Č m e l á k o v i z úmyslné rozvratnické a sabotážní činnosti, vznesené vyšetřujícími orgány, jest taktéž plně podloženo tvrzením odborníků centrálního ředitelství JD, kteří hlavně administrativní dezorganizaci podniku posuzují jako záměrně vyvolanou.

Dále posudek jest shodný v tvrzení, že celý komplot sabotérů využil důležitosti a tajnosti podniku, jakým jsou Jáchymovské doly, k tomu, aby jejich záměrná činnost se stala nekontrolovatelnou, a administrativní dezorganizace pak sloužila k tomu, že nebylo možné, aby normální smrtelník odhalil úmyslnou činnost poškozující národní hospodářství pomocí dokladů, které za žádných okolností nelze v této administrativní džungli nalézti [sic].

Již také z toho důvodu, že i veškeré doklady byly prohlášeny za tajné, nemohl každý, hlavně pak ten, kdo by chtěl odhaliti podniku nepřátelskou činnost, pátrati po dokladech.

Oba centrální ředitelé jako zodpovědní činitelé podniku právě pak proto, že byli oba odborníky, kteří nedodržovali ani ty nejzákladnější zásady řádného hospodaření, dále proto, že jakékoliv vydávání finančních prostředků nemohlo se díti bez jejich souhlasu, jsou především oni oba plně zodpovědni za veškerý vyvolaný nepořádek v hospodaření a tím i vzniklé škody.

Lze proto z tohoto hlediska označiti jak ing. H e g n e r a , tak ing. Č m e l á k a za hlavní osoby a iniciátory činnosti celého komplotu sabotérů a rozvratníků a také pod tímto zorným úhlem spravedlivě posouditi výsledek jejich trestuhodné, našemu národnímu hospodářství tak neblahé a lidově demokratickému zřízení nepřátelské činnosti.

Veškerá činnost dalších osob tohoto komplotu jest nutným doplňkem, pokračováním a rozvíjením nepřátelské činnosti obou centrálních ředitelů, páchané z nenávisti vůči Sovětskému svazu, zemím lidových demokracií a veškerému pracujícímu lidu.

Mimo tohoto posudku, pojednávajícího o celkové situaci hospodaření u n. p. JD, byly revizními orgány centrálního ředitelství provedeny revize následujících staveništ':

1. výstavba hornického sídliště v Jáchymově – Mariánská,
2. adaptace býv. tabákové továrny v Jáchymově,
3. rekonstrukce zámku Horní Hrad,
4. výstavba hornického sídliště v Ostrově,
5. revize materiálu a hospodaření tímto u skupiny Budování JD.

[…]

Z celkového posouzení revize vyplývá, že revizní orgánové prováděli revize se značným vypětím, avšak nemohli pracovat vyčerpávajícím způsobem vzhledem k úmyslně vyvolanému chaosu, a jak jest již ve všeobecném posudku vedením podniku konstatováno, zjištění napáchaných škod, pokud bude možné, bude provedeno teprve později.

Jest však dostatečné množství průkazního materiálu k tomu, aby mohla býti situace u podniku řádně zhodnocena, viníci po zásluze potrestáni již na výstrahu dalším jim podobným reakčním elementům a aby pracující lid viděl, že zrádce dělnické třídy a sabotéry postihl zasloužený trest. Není zde otázka viny či neviny každého jednotlivce celého komplotu, nýbrž pouze otázka výše spravedlivého trestu vzhledem k přímé účasti nebo zodpovědnosti u výkonu té které funkce nebo povinnosti.

K tomuto trestnímu oznámení jsou připojeny:

1. záznamy o konfrontacích,
2. seznam věcí doličných;

a jako zvláštní svazky příloh

I. výpovědi obviněných,
II. výpovědi svědků,
III. věci doličné.

Prosím o zaslání rozsudků k evidenčním účelům. Velitel: [vlastnoruční nečitelný podpis]

DOKUMENT č. 2
Posudek stavební činnosti Jáchymovských dolů ze dne 2. dubna 1950

AMV, a. č. S-111 KV, podsv. 23, l. 6761–6766.

[Razítko: „Jáchymovské doly, národní podnik Jáchymov“]

Titl. 2. dubna [19]50
Velitelství oddílu Státní bezpečnosti 1-22222/79126/1949
Jáchymov 3. I. a 13. II. 1950
Ing. Si./PL. [Rukou dopsáno: „5 taj/50.“]
[Razítko: „TAJNÉ“, později přeškrtnuto.]

Stavebnictví u Jáchymovských dolů, národní podnik

POSUDEK

K Vašim výše označeným dopisům podávám tuto zprávu:

Za dobu působnosti bývalých centrálních ředitelů ing. Hegnera a ing. Čmeláka vznikly veliké škody finanční a materiálové, které však dosud z příčin níže uvedených nemohly býti zjištěny, a je nutno očekávati, že nebude je možno přesně zjistiti vůbec. Škody způsobené podniku za tuto dobu je možno odhadovati na několik set milionů korun. Rovněž není možno dnes ještě ani přibližně rozděliti tyto ztráty na ztráty provozní a investiční.

Za působnosti jmenovaných bývalých centrálních ředitelů byla administrativa podniku po všech stránkách v úplně neorganizovaném stavu, který je možno označiti za chaos záměrně vyvolaný. Podle získaných informací byla u všech vedoucích podniku, československých státních příslušníků, uplatňována zásada, že vzhledem k povaze našeho podniku je pro Československou republiku výhodné, aby výrobní náklady byly co nejvyšší. Aby se provádění této zásady zakrylo, byl v hospodářství podniku přímo záměrně vytvořen naprostý nepořádek, nepřehlednost a nekontrolovatelnost, která opět záměrně byla kryta zdůrazňováním tajnosti všeho podnikání a tím také všech dokladů.

Oba bývalí ředitelé jako zodpovědní činitelé v podniku museli tento stav znát, a neučinili účinná opatření, ba téměř neučinili žádná opatření, aby do hospodářství podniku byl zaveden pořádek. Jelikož vydávání finančních prostředků nemohlo se díti bez jejich souhlasu a finanční prostředky se bez řádné kontroly a bez dodržování někdy elementárních zásad řádného hospodářského vedení vydávaly, nesou oba plnou zodpovědnost za vzniklé škody a vzniklý nepořádek v hospodářství, který je takového rozsahu, že veškeré závady nemohou býti vůbec zjištěny.

V účetnictví podniku nebylo dbáno ani základních zásad a předpisů pro účetnictví průmyslových podniků. Do konce roku 1948 pracovala pouze finanční účtárna a mzdové účtárny. Provozní účtárna, investiční účtárna a skladní účtárna nebyla vytvořena vůbec. Finanční účtárna pracovala do konce roku 1948 a ještě na počátku roku 1949 ve velkém nepořádku, což se projevilo úplným chaosem v saldokontu dodavatelů a ve vyúčtování záloh. Likvidace důsledků této práce finanční účtárny nebyla ještě doposud provedena a vyžádá si ještě práce asi 3 měsíců za předpokladu, že účtárny budou posíleny novými schopnými účetními.

Mzdové účtárny pracovaly rovněž bez řádné kontroly a při značné fluktuaci zaměstnanců zdejšího podniku nelze vůbec zjistiti škody způsobené nepořádkem ve mzdových účtárnách.

Provozní účtárna zřizovala se od května 1948, kdy k podniku byl přijat ing. Oldřich Hanuš. Provozní účtárny byly však zřízeny ing. Hanušem teprve od 1. XI. 1948, ale byl volen takový systém, že přivodil úplný zmatek, že zavedený systém provozního účetnictví musel býti k 31. XII. 1948 odstraněn, tedy po 2 měsících, a od 1. ledna 1949 byl zaveden nový, vyhovující systém provozního účetnictví. Ing. Hanuš, který byl vcelku dobrý odborník, zavedl systém provozního účetnictví, který byl před rokem 1939 používán bývalou Báňskou a hutní společností u jejích dolů v Ostravě. Tento systém byl přísnou centralizací velmi komplikovaný, vyžadoval značný počet vysoce kvalifikovaných účetních sil, které u našeho národního podniku nebyly k dispozici, což ing. Hanuš musel znáti, a mimoto tento systém byl nejasný zodpovědným vedoucím závodů, takže tito jej nezavedli. Ing. Hanuš nepřihlížel vůbec k novým poměrům, k novým požadavkům a úkolům provozního účetnictví ve znárodněném průmyslu a nedbal směrnic, které od nařízených orgánů byly vydávány.

Ke zřízení investiční účtárny bylo přikročeno teprve v druhé polovině roku 1949 a mohla být uvedena v chod k 1. lednu 1950. Skutečnost, že investiční účtárna nebyla v podniku zřízena, ačkoliv pro každého průměrného odborníka její nutnost a důležitost musí být jasná a jejíž nutnost a důležitost byla u zdejšího národního podniku zvýšena ještě mimořádně velkou investiční činností, ukazuje jasně, že bylo vědomě a záměrně působeno k tomu, aby investiční náklady nemohly býti zjištěny.

Důsledky toho, že nebyla zřízena investiční účtárna, jsou hlavně tyto:

1) Majetek podniku (investice v provozu) nebyl vůbec znám a teprve v přítomné době se dokončuje jeho zjištění a ocenění. Protože hodnota majetku nebyla známa, nemohly býti stanoveny odpisy, což znemožnilo řádnou kalkulaci výrobních nákladů. Tyto závady budou odstraněny pravděpodobně do konce prvního pololetí 1950.
2) Nebyly vůbec zachyceny náklady na investice ve stavbě, což znemožní přesné zjištění investičních nákladů a rozdělení dřívějších výdajů na výdaje provozní a investiční.
3) Nemožnost rozdělení úvěru na úvěr provozní a investiční. Do konce prvního čtvrtletí 1949 byla veškerá vydání investiční i provozní uhrazována z provozního úvěru, který byl dražší než úvěr investiční, a podniku tím vznikly pravděpodobně škody několika milionů. Výše těchto škod nedá se zatím odhadnouti a bude je možno stanoviti teprve v druhé polovině roku 1950, až bude provedeno zjištění všech majetkových hodnot podniku a ocenění investic za uplynulá léta. Nepoužití levnějšího investičního úvěru na financování investic bylo odůvodněno tím, že vyšší úroky z provozního úvěru přijdou stejně k dobru znárodněným bankám, a tedy našemu národnímu hospodářství.

Skladní účtárna začala pracovati teprve od 1. ledna 1950 a k jejímu zřízení přikročilo se teprve v druhé polovině roku 1949. Bez skladní účtárny nebylo možno účtovati vydaný materiál na jednotlivá střediska, což mělo za následek nemožnost zjištění skutečných výrobních nákladů ve výrobě a skutečných investičních nákladů zvláště ve stavebnictví. Za uplynulá léta nelze vůbec zjistiti, kde nakoupený materiál byl použit, a v mnohých případech, zda nakoupený a zaplacený materiál vůbec došel.

Souhrnně lze říci, že u podniku řádné účetnictví neexistovalo a že výdej finančních prostředků byl nekontrolovatelný a nekontrolovaný. Odstranění všech těchto následků bude provedeno pravděpodobně do konce prvního pololetí 1950, přičemž je již dnes známo, že přesné zjištění všech ztrát nebude možné. Za vylíčený stav v účetnictví podniku jsou zodpovědni také vedoucí účtáren, a to:

1) Účetní ředitel Kopeček, který byl přednostou účtáren do února 1948, kdy jako politicky nespolehlivý živel byl z podniku odstraněn. Tento nebyl zvláštním odborníkem v účetnictví a svojí práci se dostatečně nevěnoval. Jest vedle podnikového ředitele Hegnera, kte-

rý vylíčený stav účtáren musel znát a tento stav trpěl, plně zodpovědný za úplné rozvrácení účetní služby v podniku. Stav účetní služby zaviněný přímo účetním ředitelem Kopečkem je hlavní příčinou stále vzrůstajících nepořádků za jeho nástupců.

2) Účetní Petráň převzal vedení účtáren po Kopečkovi na dobu asi 2 měsíců do 1. května 1948 a jako slabý odborník a člověk ne dosti energický nepřikročil k zavedení pořádku v účtárnách a podle získaných informací sám prosazoval jmenování jiného přednosty účtáren. Jako zástupce účetního ředitele Kopečka má rovněž část viny na rozvrácení účetní služby.

3) Účetní ředitel Dominik Dostál, který po únoru 1948 pro politickou nespolehlivost byl zbaven místa bankovního ředitele, podle získaných informací podepsaného vedl účtárny od 1. V. 1948 do března 1949. Jako bankovní ředitel neměl dostatečné zkušenosti a znalosti účetního systému rozsáhlého a složitého průmyslového podniku, a proto za jeho působnosti nedošlo k zlepšení situace v účetní službě podniku.

Jak výše již uvedeno, organizoval účetní službu rovněž ing. O. Hanuš, který při organizaci provozních účtáren neprokázal schopnost nebo poctivou snahu v účetní službě podniku zavést pořádek.

Vzhledem k tomu, že účetní služba podléhala administrativnímu řediteli dr. Hanzlíčkovi, je rovněž tento zodpovědný za rozvrácení účetní služby podniku. Jmenovaný zastával funkci administrativního ředitele asi od druhé poloviny roku 1947 do července 1949. Před ním byl administrativním ředitelem dr. Veverka.

Od března 1949 převzal vedení účtáren sovětský příslušník N. I. Kazakov, který začal účetní službu nově organizovati.

Obchodní odbor podniku, vedený asi od září 1947 Aloisem Lidmilou a jeho zástupcem Otakarem Kodlem, byl rovněž veden s nedostatečnou zodpovědností. Obchodní odbor podléhal rovněž administrativnímu řediteli. Nákupní činnost podniku způsobila značné škody jednak podniku samému a jednak celému národnímu hospodářství našeho státu.

Nákupy materiálu a strojního zařízení byly prováděny bez ohledu na stávající zásoby. Objednávalo se vše, co někdo navrhl. Nedostatečně se kontrolovalo, zda žádaný materiál je na skladě. Tímto způsobem se stalo, že ve skladech podniku se nahromadily hmoty a zařízení v nadměrně vysoké hodnotě a u některých položek v množství, které by krylo potřebu na mnoho let dopředu. Některé hmoty a zařízení nebude vůbec v dohledné době použito. Tím se stalo, že podnik vložil do těchto zásob zbytečně vysoké obnosy, ze kterých je povinen platit vysoké úroky. Dále na skladě jsou také v nadměrném množství některé hmoty, kterých byl značný nedostatek pro ostatní podniky našeho státu a jejichž nedostatek ztěžoval někde plnění výrobních úkolů.

Okolnost, že se nekontrolovaly ceny nabídek a že většinou se objednávalo bez nabídek a bez sjednané ceny, způsobovala, že podnik platil pravděpodobně v mnoha případech vysoké ceny. Nápadná byla okolnost, že až do podzimu 1949 se ve značné míře objednávalo od soukromých firem, a to i takové zboží, které vyráběly a prodávaly národní podniky, a že se přednostně vyřizovaly účty soukromých firem.

Sklady byly v naprostém nepořádku. Nebyla evidence o zásobách a o výdeji. V pojednání o skladní účtárně jsou uvedeny důsledky toho, že skladní účtárna nebyla vůbec zavedena. Škody způsobené ve skladech nedostatkem evidence a kontroly, neorganizovaností výdeje materiálu, nezodpovědným uskladněním apod. nelze vůbec zjistiti a lze je odhadnouti na desítky milionů.

Ke dni 31. XII. 1947 byla provedena inventura, ovšem velmi nedokonalá, nepřivodila však vůbec zlepšení v hospodářství Jáchymovských dolů, národní podnik. Při této inventuře byla zjištěna ztráta materiálu za okrouhle [sic] 40 milionů Kčs, která vůbec nebyla vysvětlena. Z tohoto zjištění nebyly vyvozeny žádné důsledky k řádné organizaci hospodářství JD, n. p.

Ke dni 1. I. 1948 nebylo kmenové jmění Jáchymovských dolů, národní podnik, upraveno, jelikož vůbec nebylo známo. Důvody jsou uvedeny výše. Vedle již zmíněných důsledků pro kalkulaci výrobních nákladů jako další závažný důsledek je nutno uvésti, že neznalost majetku podniku způsobovala nemožnost jeho kontroly, což zavinilo pravděpodobně ztrátu značných majetkových hodnot, které prostě někde zmizely neznámo kam.

Okolnost, že nebylo stanoveno kmenové jmění, způsobila, že Fond znárodněného hospodářství nemohl prováděti majetkové převody mezi národními podniky, což způsobilo potíže také v jiných sektorech národního hospodářství.

Správní agenda podniku byla zcela zanedbávána, takže především majetkoprávní poměry podniku byly neuspořádané a nejasné.

Výše uvedené příčiny způsobily, že za léta do konce roku 1948 nemohla býti sestavena řádná bilance podniku a že teprve po odstranění všech nepořádků hospodářství minulé doby bude moci býti sestavena první řádná bilance podniku ke dni 31. XII. 1949.

[Razítko: „Jáchymovské doly
národní podnik
podnikový ředitel
Ing. F. Simin [vlastnoruční podpis]“]

DOKUMENT č. 3
Posudek stavební činnosti Jáchymovských dolů ze dne 23. června 1950

AMV, a. č. S-111 KV, podsv. 8, l. 62.

Jáchymovské doly, národní podnik Jáchymov

V Jáchymově dne: 23. června 1950
Vaše značka:
Vaše zpr. ze dne:
Naše značka: 128 taj./50
Naše zpr. ze dne:

[Další dva řádky nečitelné. Vedle razítko: „TAJNÉ“.]

POSUDEK

Stavební činnost Jáchymovských dolů, národní podnik, v letech 1945–1949 je nutno posouditi souhrnně takto:

Neodborné provádění staveb, machinace s materiálem a s finančními prostředky směřovaly k rozvrácení podniku a k zabrzdění jeho vývoje. Špatným prováděním bytových staveb a tím, že provádění těchto staveb bylo úmyslně brzděno a zdržováno, bylo způsobeno, že dělníkům nemohlo býti poskytnuto vhodné ubytování, což mělo zhoubný vliv na jejich pracovní morálku, stupňovala se značně fluktuace zaměstnanců a dále působilo to nepříznivě politicky, jestliže u dělníků Jáchymovských dolů, národní podnik, byl vzbuzován dojem, že podnik se dostatečně nestará a nechce starati o jejich sociální zabezpečení.

Rovněž stavba provozních budov byla prováděna neodborně, úmyslně zdržována a prováděna tak, aby nevyhovovala zcela svým účelům, čímž bylo znemožňováno žádoucí zvýšení a zlevnění těžby kovu „U“ [uranu].

Vzhledem k tomu, že vedoucí podniku a vedoucí staveb byli dobří odborníci, kteří ve své dřívější činnosti svoji odbornost prokázali, a vzhledem k tomu, že u zdejšího národního podniku byly dány daleko lepší předpoklady pro rychlé a vyhovující provádění staveb než u jiných podniků, je nutno činnost těchto vedoucích označiti za úmyslnou a záměrnou.

[Razítko: „Jáchymovské doly
národní podnik
Jáchymov
Ing. F. Simin v. r.“]

Za správnost opisu:
org. 69/Šl. [parafa]

DOKUMENT č. 4
Zpráva o provedení revize trestního oznámení provedené ve dnech 27. září – 5. října 1950 a návrh na další postup v kauze BUDOVÁNÍ (nedatováno)

AMV, 310-109-2.

Veliteli vyšetřovacího sektoru
soudruhu podplukovníkovi K r o č k o v i

Zpráva:

Provedení revize trestního oznámení a zajištěných osob v případě sabotáží a podvratné činnosti v Jáchymovských dolech

Na příkaz s. škpt. Doubka provedl jsem spolu s orgánem č. služ. legitimace 3103[1] z oddílu StB Jáchymov ve dnech od 27. 9. 1950 do 5. 10. 1950 včetně revizi trestního oznámení a zajištěných osob v případě sabotáží a podvratné činnosti v Jáchymovských dolech, n. p.

Trestní oznámení jest podáno celkem na 41 osob, z nichž 18 jest zajištěno, zbytek na svobodě.

Celé skupině jest kladeno za vinu, že vědomě a úmyslně dělala sabotáže ve stavebnictví Jáchymovských dolů, brzdila rozvoj Jáchymovských dolů s úmyslem zameziti zvýšení těžby uranové rudy, poškoditi dobré vztahy mezi ČSR a SSSR a tím vážně zeslabiti sílu tábora míru a pokroku vedeného Sovětským svazem.

Ing. Bohuslavu [v orig. Bohumilu] H e g n e r o v i , bývalému centrálnímu řediteli JD, a ing. Antonínu Ž a l u d o v i , jeho II. náměstku, jest kladeno za vinu, že zatajovali jim známá ložiska uranové rudy před sovětskými činiteli s úmyslem zachovati tyto pro exploataci západními imperialistickými státy (USA) po zvratu politických poměrů v ČSR, provedeném za pomoci ozbrojených sil západních států.

Ing. Josefu Č m e l á k o v i , prvnímu náměstku a po únoru 1948 centrálnímu řediteli, se klade za vinu, že v těchto funkcí[ch] se nestaral o zavedení řádné administrativy v n. p. Jáchym.[ovských] dolů, že neodstranil dezorganizaci, která tam byla, a způsobil, že není ani dnes možná řádná kontrola.

Spolu s ing. B. H e g n e r e m nebyl dostatečně bdělý a stykem s agentem CIC byli do určité míry nápomocni k vyzrazení důležitého státního tajemství cizí špionážní službě.

Ing. Stanislavu C h m e l o v i , vedoucímu Šachtstroje, později skupiny Budování při JD, mimo stavební a strojní sabotáže je kladeno za vinu, že z obavy před zatčením připravoval se na ilegální útěk do ciziny s tajnými spisy JD, které odcizil z tajného archivu na generálním ředitelství Čs. dolů v Praze, aby nepřišel k Američanům „s prázdnýma rukama“.

Stavitel Karel L e n g r , zprvu vedoucí stavebního oddělení JD a později zástupce vedoucího, a ing. Adolf F e n c l , který se stal vedoucím stavebního oddělení JD po L e n g r o v i , způsobili, že práce stavební, projekční a řemeslné na stavbách v Jáchymově byly zadávány do února 1948 jen soukromým firmám, od kterých si tito vymiňovali úplaty, a to jak finanční, tak ve stavebním materiálu a řemeslných pracích na stavbách vlastních domků. Za tyto úplaty přehlíželi nedostatky na stavbách, podepisovali přehodnocené splátkové výka-

[1] Pozn. L. B.: Tohoto příslušníka StB se nepodařilo identifikovat.

zy a tím poškozovali Jáchymovské doly jak finančně, tak i tím, že připustili nedbalé provádění prací, připouštěli zahajování staveb bez řádných technických podkladů apod.

Ing. Adolf F e n c l mimo toho mařil vyšetřování tím, že přemluvil čekatelku SNB Marii P a l e č k o v o u , aby vyřídila jeho manželce, že je nutno zničiti fingované účty od různých firem.

S těmito dvěma souvisí celá řada lidí, kteří jim poskytovali úplaty ať finanční, či materiálové, a to jednak proto, aby jim byly zadány projekční, stavební či řemeslné práce, jednak proto, aby bylo benevolentně přihlíženo k nedostatkům na stavbách, aby byly bez pozastavení podpisovány přehodnocené stavební výkazy a tím získáván prospěch pro soukromé podnikatele. K těmto patří:

ing. Nikolaj G r u ž e v s k ý	vedoucí stavebního oddělení fy Skorkovský z Prahy v Jáchymově
Bohumír H ů l e k	účetní této firmy
ing. Ferdinand F e n c l	architekt
ing. Vilém K v a s n i č k a	–„–
ing. Karel P ř e s l i č k a	–„–
ing. Zdeněk P e x i e d e r	–„–
ing. Richard H a š e k	–„–
ing. Jindřich K r a t o c h v í l	–„–
Miloš K a l u h a	stavitel
Josef B u k o l s k ý	majitel tesařského závodu
Jindřich V o s k a	–„–
František Š t ě p á n e k	majitel instalatérského závodu
Kamil Č a d a	–„–
Josef K r e j č í	mistr pokrývačský
Miloslav H u r y c h	stavitel
Karel J e s t ř á b	majitel truhlářského závodu
Vilém C h o c h o l a	majitel lakýrnického závodu
František B e n á k	obchodník stavebninami
Václav P o s p í š i l	stavitel
Rudolf H o l e č e k	majitel zámečnického závodu
Vlastimil Š u l c	účetní truhlářské firmy „Josef Šulc a Jaroslav Dušek“ Praha-Ruzyň
Václav V o j á č e k	majitel elektrozávodu Praha-Malešice
ing. František D o u c e k	technický úředník Družstva cementářů Praha I.

Ing. Nikolaji G r u ž e v s k é m u je dále kladeno za vinu, že nekonal své povinnosti jako zmocněnec Ministerstva techniky pro stavebnictví u Jáchymovských dolů, n. p.

Další samostatnou skupinu (mimo stavebních sabotáží, které jsou přičítány všem) tvoří:

Vladimír S v á r o v s k ý	stavební asistent
Václav M a c h n í k	stavitel
ing. Zdeněk Š v o j g e r	technický úředník
Jan O d v o d y	technický úředník,

kterým jest dáváno za vinu, že napsali, rozmnožili, četli a rozšiřovali protistátní leták.

Alois R o s e n d o r f	zednický mistr a stavbyvedoucí jest viněný z výroků proti KSČ a jejím příslušníkům a z výroků podlamujících pracovní morálku.
Karel S i r o t e k	stavitel a ředitel skupiny Budování a

Jaroslav Ř e z n í č e k plánovací referent skupiny Budování

jsou obviňováni, že ve svých funkcích přispěli k sabotážím ve stavebnictví u Jáchymovských dolů.

Rudolf S v a t e k správce cihelny v Drahněticích a
Karel W e i d e n h o f e r tajemník hospodářské skupiny textilního průmyslu souvisí nepřímo se skupinou lidí, kteří dávali úplatky zaměstnancům JD ing. F e n c l o v i a staviteli L e n g r o v i .

Již při zběžném studiu materiálu jeví se trestní oznámení značně nadsazeno, a to co do šíře (počtu obžalovaných), zatímco nejde dostatečně do hloubky v trestné protistátní a hospodářské činnosti hlavně u vedoucích osobností Jáchymovských dolů.

Z protokolů a ostatního materiálu je též zřejmé, že celému případu nebyla věnována dostatečná péče ze strany orgánů Státní bezpečnosti, kteří případ vyšetřovali. Z některých protokolů vůbec nelze zjistiti trestnou činnost těch, na které je podáno trestní oznámení, a ani výpovědi ostatních spoluobžalovaných nebo svědků tuto nedokazují.

Přitom nebylo přihlíženo k rozháraným poměrům ve stavebnictví před únorem 1948 a k potížím při organizaci národních podniků stavebních po únoru 1948. Nebyly brány v úvahu ani potíže, které byly vlastní pohraničí, zvláště v Jáchymově, ani nedostatek vhodných a politicky vyspělých technických kádrů.

Nebylo též zkoumáno, zda požadavky kladené na stavebnictví v Jáchymově byly splnitelné a zda někdy i vyšší náklad na stavby nebyl odůvodněn jinými hledisky nebo vyššími zájmy.

Je jisté, že na druhé straně situace na Jáchymovsku byla příznivá pro jakoukoliv protistátní činnost a že zde mohla býti ČSR napadena a poškozena velmi těžce a že zde skutečně nepřátelská činnost proti ČSR a SSSR skutečně byla.

Proto bylo přikročeno k výslechu patnácti osob zajištěných ve vazbě Státního soudu na Pankráci.

Snahou naší bylo zjistiti, jak a co tito lidé vypovídají po dlouhotrvající vazbě, jak se staví k obvinění, jak bylo výpovědí a přiznání dosaženo a jaký je jejich psychologický a zdravotní stav.

Vyslechnuti byli:
ing. Bohuslav [v orig. Bohumil] H e g n e r , ing. Josef Č m e l á k , ing. Stanislav C h m e l a , Karel S i r o t e k , stavitel, ing. Adolf F e n c l , Karel L e n g r , stavitel, ing. Nikolaj G r u ž e v s k ý , ing. Ferdinand F e n c l , Kamil Č a d a , majitel instalatérské fy, Josef K r e j č í , pokrývačský mistr, Jan K o n o p í k , stavitel, ing. Zdeněk Š v o j g e r , Vladimír S v á r o v s k ý , stavební asistent, Václav M a c h n í k , stavitel, a Jan O d v o d y , technický úředník.

Všeobecně bylo zjištěno, že se zajištěnými nebylo již od února 1950 vůbec pracováno, přičemž někteří byli vyslýcháni naposledy v minulém roce v měsících říjnu, listopadu a prosinci. Výslechy byly sice provedeny v krátké době, ale protokoly, které byly sepsány, jsou rozplizlé a nekonkrétní.

Výpovědi a přiznání některých vyšetřovaných byly získány po fyzickém nátlaku, jehož důsledky se ve dvou případech jeví ještě dnes (ing. Stanislav C h m e l a , Jan O d v o d y).

Tím, že s nimi nebylo dlouho pracováno, někteří obvinění mají snahu měniti výpovědi, i když těchto bylo dosaženo korektní cestou. Ti, kteří učinili výpovědi po fyzickém nátlaku, odvolávají a dokazují, že trestnou činnost kladenou jim za vinu nedělali, dělati nemohli nebo neměli v úmyslu (ing. C h m e l a a celá skupina obviněná z letákové akce).

Vzhledem k poznatkům získaným po revizi trestního oznámení a po provedených výsleších navrhuji, aby ing. Bohuslav H e g n e r , ing. Antonín Ž a l u d , ing. Josef Č m e l á k , ing. Stanislav C h m e l a , stavitel Karel L e n g r , ing. Adolf F e n c l , ing. Nikolaj G r u ž e v s k ý a stavitel Josef B r ň á k byli postaveni před Státní soud a podáno na ně trestní oznámení pro protistátní činnost. Pro posouzení činnosti této skupiny uvedu stručnou charakteristiku činnosti těchto osob.

Ing. Bohuslav H e g n e r

Je prokázáno a při výsleších doznal, že mu byla ing. Ž a l u d e m předložena stará geologická mapa a že spolu mluvili o nutnosti zachovati co největší ložiska rudy k jejich vytěžení po zvratu poměrů v ČSR. K tomuto stanovisku ho vedl nepřátelský postoj proti SSSR a jeho reakční zaměření proti novému uspořádání poměrů v lidově demokratické republice ČSR. Svoji další činnost zaměřil hlavně na stavebnictví Jáchymovských dolů, kde si vymínil samostatné rozhodování o jednotlivých stavebních pracích. Obklopoval se též lidmi nepřátelskými dnešnímu režimu a kteří mu byli zavázáni z dřívější doby. Jeho jednáním bylo umožněno agentům americké zpravodajské služby (A c z e l , agent CIC) získání přísně tajných údajů o dodávkách uranové rudy do SSSR.

Ing. Josef Č m e l á k

Jako příslušník KSČ neprojevil dostatek bdělosti, a ač věděl o stycích zaměstnance JD A c z e l a s americkým novinářem H a v a s e m , neudal toto orgánům bezpečnosti. Neprojevil dostatek energie a iniciativy k odstranění nepořádků v administrativě Jáchymovských dolů a ani po únoru 1948 jako centrální ředitel JD nedovedl vyřešiti problém Jáchymovských dolů jak po stránce kádrové, technické i administrativní. Svou liknavostí a vlažností způsobil Jáchymovským dolům značné ztráty finanční.

Ing. Stanislav C h m e l a

Jako vedoucí Šachtstroje nekontroloval řádně činnost svých podřízených stavitele L e n g r a a ing. F e n c l a ani hospodaření materiálem, čímž způsobil vážné hospodářské škody JD. Při domovní prohlídce u ing. C h m e l y byly nalezeny velmi tajné spisy pojednávající o nejzávažnějších a nejtajnějších údajích souvisejících s těžbou uranové rudy. Výpovědi ing. C h m e l y nezdají se býti pravděpodobné, když odůvodňuje skutečnost, že tyto tajné spisy měl doma, a je možno míti za prokázáno, že skutečně měl úmysl prchnouti do ciziny, i když tvrdí, že tato výpověď byla na něm vynucena fyzickým násilím.

Karel L e n g r , stavitel,

se doznal a je podepřeno výpověďmi spoluobviněných, jednak proto, aby se obohatil sám a jednak proto, aby získali nepřiměřené zisky na úkor Jáchymovských dolů soukromí podnikatelé, přijímal úplaty finanční i materiálové od různých firem. Takto zavázán nemohl se dožadovati na různých firmách v Jáchymově pracujících, aby plnily své závazky vůči stavebníku a tím způsobil Jáchymovským dolům značné škody.

Ing. Adolf F e n c l

Jeho činnost je tatáž jako stavitele L e n g r a , a navíc je podepřena jeho nepřátelským postojem vůči KSČ a lidově demokratickému režimu.

Ing. Nikolaj G r u ž e v s k ý

Jako vedoucí fy Skorkovský poskytoval úplaty staviteli L e n g r o v i a ing. F e n c l o v i . Jako velmi dobrý odborník ovlivňoval rozhodování vedoucích Jáchymovských dolů v otázkách stavebních. Jako zmocněnec Ministerstva techniky nekonal své povinnosti a možno říci, že je přímo sabotoval, podle doličného materiálu. Neměl přehled o pracovních příležitostech ve stavebnictví v Jáchymově, a dokonce doporučoval restrikci dělnictva.

Josef B r ň á k , stavitel,

který jest ve vazbě Krajského soudu v Ostravě pro trestné činy spáchané mimo Jáchymov, dopustil se trestné činnosti tím, že neuposlechl příkazů nadřízených orgánů a v říjnu 1948 odvezl za noci těžké stavební stroje z Jáchymova do Ostravy, čímž výstavba sídliště Ostrov, okr. Jáchymov, byla úplně ochromena. Tato činnost jest prokázána výpověďmi spoluobviněných a doličným materiálem.

Ing. Antonín Ž a l u d

Ve vazbě Státního soudu na Pankráci, převzat referátem 70a.

Z této skupiny byli revidováni: ing. Bohuslav H e g n e r , ing. Josef Č m e l á k , ing. Stanislav C h m e l a , ing. Adolf F e n c l , ing. Nikolaj G r u ž e v s k ý a stavitel Karel L e n g r .

Všichni jsou v dobrém zdravotním stavu, při výpovědi snaží se zmenšiti svoji vinu.

Ing. Stanislav C h m e l a vypovídá, že byl při výslechu na něho činěn fyzický nátlak a zlomen palec u pravé nohy. Naposledy vyslýchán v únoru 1950, zatčen 25. října 1949.

Ing. Bohuslav H e g n e r , zatčen 23. 10. 1949, naposledy vyslýchán v únoru 1950.

Ing. Josef Č m e l á k , zatčen 22. 10. 1949, naposledy vyslýchán v prosinci 1949.

Ing. Adolf F e n c l , zatčen 12. 10. 1949, naposledy vyslýchán 14. 12. 1949.

Ing. Nikolaj G r u ž e v s k ý , zatčen 12. 12. 1949, naposledy vyslýchán v lednu 1950.

Karel L e n g r , stavitel, zatčen 12. 10. 1949, naposledy vyslýchán v únoru 1950.

Mimo stavitele L e n g r a , který svoji vinu přiznává a odůvodňuje touhou po obohacení se, a ing. Adolfa F e n c l a , který rovněž přiznává braní úplatků, ostatní necítí se vinnými.

Na další skupinu lidí, kteří poskytovali úplatky peněžní i materiálové a později vystavovali fingované doklady, navrhuji podati trestní oznámení pro tuto činnost u příslušného soudu a odsouditi k trestům na svobodě, k trestům peněžním, případně zařaditi do TNP.

Jedná se o následující osoby:

Ing. Ferdinand F e n c l

Zatčen 14. 1. 1950 podle trestního oznámení, podle vlastních údajů 27. 12. 1949, a vyslýchán jen jednou, a to 29. 12. 1949. Přiznal, že poskytl svému bratru ing. Adolfu F e n c l o v i částku 9000 Kčs jako úplatek a zprostředkoval mu styk s jinými projektanty, kteří taktéž jeho bratru úplaty poskytovali. Vypovídal, že byl na něho činěn fyzický nátlak.

Navrhuji propustiti z vyšetřovací vazby a předati spolu s ostatními lidmi, kteří poskytovali úplaty, příslušnému soudu s tím, aby byl odsouzen k trestu na svobodě se započítáním vyšetřovací vazby.

Kamil Č a d a

Zatčen 28. 12. 1949, vyslýchán naposledy 31. 12. 1949. Je usvědčen stavitelem L e n g r e m a ing. Adolfem F e n c l e m , že jim poskytoval úplaty, což on sám popírá a prohlašuje, že na řemeslné práce i materiál ing. Adolfu F e n c l o v i a staviteli Karlu L e n g r o v i vystavil řádné účty, které však fě nebyly dosud zaplaceny.

Navrhuji, aby jmenovaný byl zařazen do TNP a [byla mu] vyměřena peněžitá pokuta.

Josef K r e j č í

Zatčen 7. 12. 1949. Vyslýchán jen jednou, a to 10. 12. 1949. Jmenovaný zprostředkoval staviteli L e n g r o v i nákup cihel a poskytl mu na pokrytí jeho domku tašky vlnovky ze svých vlastních zásob. Tyto nebyly obhospodařovány. Není prokázáno, že by tyto poskytl jako úplatu, a navrhuji, aby Josef K r e j č í byl propuštěn z vazby a předán k správnímu řízení ONV v Táboře. Krejčí jest nervově zhroucen.

Ostatní z této skupiny se nacházejí na svobodě a nebyli při prováděné revizi vyslechnuti.

Podle poznatků z materiálu navrhuji:

Bohumír H ů l e k , účetní fy Skorkovský

Na příkaz ing. G r u ž e v s k é h o prováděl materiálové transakce mezi fou Skorkovský a stavitelem L e n g r e m a ing. Adolfem F e n c l e m .

Navrhuji předání k příslušnému soudu a odsouzení k peněžitému trestu.

Ing. Vilém K v a s n i č k a
Ing. Karel P ř e s l i č k a
Ing. Zdeněk P e x i e d e r
Ing. Richard H a š e k
Ing. Jindřich K r a t o c h v í l

architekti-projektanti, poskytovali z platů za projekty pro JD ing. Adolfu F e n c l o v i provize ve výši 10 %.

Navrhuji, aby ing. K v a s n i č k a , P ř e s l i č k a a P e x i e d e r byli předáni příslušnému soudu, odsouzeni k peněžité pokutě a poté zařazeni do TNP. Ing. H a š e k a K r a t o c h v í l aby byli odsouzeni k peněžitému trestu.

Miloš K a l u h a , stavitel

Poskytoval ing. Adolfu F e n c l o v i provize z účtů fy Stolle a Watzke, kde byl národním správcem, ve výši dvou %.

Navrhuji, aby jmenovaný byl předán příslušnému soudu a odsouzen k peněžitému trestu.

Josef B u k o l s k ý a Jindřich V o s k a , majitelé tesařského závodu

Poskytovali ing. Adolfu F e n c l o v i a staviteli Karlu L e n g r o v i materiál na stavbu jejich domků a prováděli tam řemeslné práce jako úplatu za zadávání stavebních prací u JD a podepisování přehodnocených splátkových výkazů.

Navrhuji předání k příslušnému soudu, odsouzení k peněžité pokutě a poté zařazení do TNP (V o s k a je nyní v TNP).

František Š t ě p á n e k , spolumajitel instalatérského závodu Štěpánek a Čada

Věděl o machinacích prováděných svým společníkem Kamilem Č a d o u .

Navrhuji odsouzení k peněžitému trestu. Mimo to postaviti Š t ě p á n k a i Č a d u před okresní soud pro protistátní výroky.

Miloslav H u r y c h , stavitel

Poskytl staviteli L e n g r o v i stavební materiál jako úplatu za zadané práce pro JD a zneužil důvěry Karla W e i d e n h o f e r a , který mu potvrdil fingovaný účet svým podpisem.

Navrhuji k odsouzení k peněžité pokutě a k zařazení do TNP.

Václav P o s p í š i l , stavitel,
Rudolf H o l e č e k , majitel zámečnického závodu,
Vlastimil Š u l c , účetní truhlářské fy Josef Šulc a Jaroslav Dušek, Praha,
Václav V o j á č e k , majitel elektrozávodu,
Ing. František D o u c e k , technický úředník Družstva cementářů v Praze

Jako subkontrahenti fy Skorkovský na popud ing. G r u ž e v s k é h o poskytovali ing. Adolfu F e n c l o v i a staviteli L e n g r o v i stavební materiál jako úplaty za zadávání prací fě Skorkovský a později vystavili fingované účty na tento materiál, taktéž z popudu ing. G r u ž e v s k é h o .

Navrhuji jejich odsouzení k peněžitým trestům.

Karel J e s t ř á b , majitel truhlářského závodu,
Vilém C h o c h o l a , majitel lakýrnického závodu,
František B e n á k , obchodník stavebninami

Poskytovali staviteli L e n g r o v i stavební materiál jako úplatu za zadání práce nebo dodávek pro JD.

Navrhuji jejich zařazení do TNP.

V další skupině pokládám za prokázané, že případ psaní, rozmnožování a rozšiřování protistátního letáku vůbec neexistoval. Obviněný Vladimír S v á r o v s k ý nebyl v době udávané v trestním oznámení vůbec v Jáchymově, rovněž tak stavitel Václav M a c h n í k a ing. Zdeněk Š v o j g e r .

Vladimír S v á r o v s k ý vypovídá při revizi, že k výpovědi byl přinucen bitím a celou věc si vymyslel.

Jan K o n o p í k vypovídá při revizi, že tuto věc přiznal po fyzickém nátlaku a že ing. Zdeňka Š v o j g r a do celého případu zapletl z osobní zášti.

Také na stavitele M a c h n í k a a Jana O d v o d y h o i ing. Zdeňka Š v o j g r a byl činěn fyzický nátlak.

U Jana O d v o d y h o se jeví od té doby silná nedoslýchavost, má stálý výtok z uší a podle jeho sdělení je doporučen šéflékařem pankrácké věznice na operaci.

V tomto případě navrhuji, aby:
Václav M a c h n í k , stavitel,
Ing. Zdeněk Š v o j g e r ,
Jan O d v o d y
byli propuštěni na svobodu a [bylo] zastaveno proti nim trestní řízení;

Vladimír S v á r o v s k ý , stavební technik,
pro svůj poměr k lidově demokratickému zřízení a posměšným poznámkám o budovatelském úsilí byl zařazen do TNP;

Jan K o n o p í k , stavitel,
pro porušování pracovní morálky (opíjel se s dělníky v pracovní době) aby byl taktéž zařazen do TNP.

Další obvinění, Rudolf S v a t e k , správce cihelny v Drahněticích, Karel W e i d e n h o f e r , tajemník hospodářské skupiny textilního průmyslu, a ing. František Brabec (který byl v souhrnu obviněných osob na stránce 4 [v orig.] vynechaný), nesouvisí přímo s Jáchymovskými doly.

Navrhuji, aby:
Rudolf S v a t e k
byl předán k řízení ONV v Táboře a zastaveno proti němu trestní řízení podané Státní prokuratuře v Praze. Svatek prodal staviteli L e n g r o v i asi 30 000 ks cihel na stavbu jeho domku, což zprostředkoval pokrývačský mistr Josef K r e j č í z Tábora.

Karel W e i d e n h o f e r
byl zneužit stavitelem H u r y c h e m k podpisu fingovaného účtu za stavební materiál pro stavitele L e n g r a , který byl jeho vlastnictvím a s nímž stavitel H u r y c h sám disponoval.

Navrhuji zastavení trestního řízení.

Ing. František B r a b e c , ředitel ČSSZ v Karlových Varech,
je viněn, že zodpovídal ve své funkci za činnost skupiny Budování v Jáchymově a jako stavební zmocněnec Ministerstva techniky za veškeré stavební práce v Jáchymovských dolech.

Navrhuji zastavení trestního řízení.

Zbývající poslední obvinění Karel S i r o t e k , ředitel skupiny Budování, a Jaroslav Ř e z n í č e k , vedoucí plánovacího oddělení skupiny Budování, jsou obviňováni, že ve svých funkcí[ch] přispěli k sabotážím ve stavebnictví v Jáchymovských dolech.

Při revizním výslechu Karla S i r o t k a a prostudováním materiálu jsem zjistil, že

Karel S i r o t e k

ve své funkci ředitele skupiny Budování nestačil na řízení tak rozsáhlého a velikého podniku ani svými odbornými vědomostmi ani organizačními schopnostmi. Jeho poměr k práci a budovatelskému úsilí byl dobrý a je jisté, že postavení jeho vzhledem k jeho schopnostem na tak důležité místo bylo kádrovým omylem. Je možné, že se dopustil nějakých technických chyb.

Navrhuji, aby byl propuštěn z vazby a [bylo] zastaveno trestní řízení.

Jaroslav Ř e z n í č e k

O něm platí totéž, co o Karlu S i r o t k o v i .

Navrhuji zastavení trestního řízení.

K osobě ing. Josefa Č m e l á k a chtěl bych připomenouti, že při revizi jeho osoby neprojevila se mi žádná jeho trestná činnost, ale vzhledem k závažnému obsahu trestního oznámení a k informacím získaným od přiděleného soudruha z Jáchymova zařazuji ho do skupiny, kterou navrhuji před Státní soud.

Závěrem chtěl bych říci, že vzhledem k dlouhotrvající vazbě se projevuje u většiny zajištěných ztráta sebedůvěry a prohlašují, že po svém příchodu na svobodu budou míti strach převzetí jakékoliv zodpovědnosti.

Většina technických kádrů tvrdí, že i nepatrné chyby jsou mnohonásobně zveličovány a že to, co jest označováno za sabotáže, jsou jen malé technické nedostatky vyplývající z všeobecných stavebních potíží nebo eventuální[ch] projekčních změn.

Na celý případ mám za to, že je nutno se dívati jako na zveličený a také předčasně realizovaný.

por. Jan M u s i l
[vlastnoruční podpis „Musil Jan“]

DOKUMENT č. 5
Žaloba státního prokurátora vznesená v kauze BUDOVÁNÍ (28. listopadu 1950)

SÚA, f. Státní soud Praha, sp. zn. Ts I/1 122/50.

Státní prokuratura v Praze [částečně razítkem, částečně rukou „2 Spt 54/5“]
Pst I 325/50-14

[Rukou připsáno: „VO StB Jáchymov, p. schr. 25
A 22222/79126-1949“.]

Státnímu soudu
(panu předsedovi senátu)
v Praze

ŽALOBA

Státní prokurátor v Praze žaluje

1) ing. Bohuslava H e g n e r a ,
nar. [...] 1892 v Plzni, ženatého, přednostu plánovacího úřadu u Oblastního ředitelství Baní a hutí v Bratislavě, posl. bytem v Bratislavě [...],

2) ing. Josefa Č m e l á k a ,
nar. [...] 1901 v Halenkovicích, okr. Uherské Hradiště, ženatého, důlního inženýra, posl. bytem v Březových Horách [...], okr. Příbram,

3) ing. Antonína Ž a l u d a ,
nar. [...] 1903 v Příbrami, ženatého, báňského inženýra, posl. bytem v Kutné Hoře [...],

4) ing. Stanislava C h m e l u ,
nar. [...] 1910 v Pitíně, okr. Uherský Brod, ženatého, strojního inženýra, posledně bytem v Praze [...],

5) Karla L e n g r a [v orig. Legnera],
nar. [...] 1906 v Horkách u Tábora, stavitele, posledně bytem v Jáchymově [...],

6) ing. Adolfa F e n c l a ,
nar. [...] 1910 v Příbrami, architekta, posledně bytem v Příbrami [...],

7) ing. dr. Nikolaje G r u ž e v s k é h o ,
nar. [...] 1898 v Oděse – SSSR, stavitele, posledně bytem v Praze [...],

8) Karla S i r o t k a ,
nar. [...] 1904 v Neudorfu, o. Pirna (Německo), stavitele, posledně bytem v Karlových Varech [...],

9) Vladimíra S v á r o v s k é h o ,
nar. [...] 1923 v Jilemnici, s. o. dtto, stavebního asistenta, posledně bytem v Karlových Varech [...],

10) Václava M a c h n í k a ,
nar. [...] 1912 v Hodějově, o. Strakonice, stavitele, posledně bytem v Karlových Varech [...],

11) ing. Zdeňka Š v o j g r a ,
nar. [...] 1906 v Praze, technického úředníka, posledně bytem v Aši [...], přechodně v Ostrově [...],

12) Jana O d v o d y h o ,
nar. [...] 1905 v Hlohové, o. Stod, technického úředníka, posledně bytem v Chebu [...], přechodně v Karlových Varech [...],

13) Jana K o n o p í k a ,
nar. [...] 1912 v Hlohové, o. Stod, stavitele, posledně bytem v Chebu [...], přechodně v Jáchymově [...],

14) ing. Ferdinanda F e n c l a ,
nar. [...] 1911 v Praze, architekta, posl. bytem v Praze [...],

t. č. ad 5–14 všechny [všichni] ve vazbě Státního soudu,

15) ing. Karla P ř e s l i č k u ,
nar. [...] 1902 ve Vídni, architekta, bytem v Praze [...],

16) ing. Zdeňka [v orig. Zdenka] P e x i e d e r a ,
nar. [...] 1902 v Praze, architekta, bytem v Praze [...],

17) ing. Richarda H a š k a ,
nar. [...] 1912 v Praze, architekta, bytem v Praze [...],

18) ing. Jindřicha K r a t o c h v í l a ,
nar. [...] 1911 v Praze, architekta, bytem v Praze [...],

19) ing. Viléma K v a s n i č k u ,
nar. [...] 1885 v Třeboni, architekta, bytem v Praze [...],

20) Josefa B u k o l s k é h o ,
nar. [...] 1906 v Praze, tesařského mistra, bytem v Praze [...],

21) Jindřicha V o s k u ,
nar. [...] 1913 v Rábí, o. Horažďovice, tesařského mistra, bytem v Praze [...], t. č. v TNP,

22) Františka Š t ě p á n k a ,
nar. [...] 1908 v Praze, instalatéra, bytem v Praze [...],

23) Kamila Č a d u ,
nar. [...] 1898 v Kunčicích, o. Žamberk, instalatéra, posledně bytem v Praze [...], t. č. ve vazbě Státního soudu,

24) Josefa K r e j č í h o ,
nar. [...] 1905 v Táboře, pokrývačského mistra, posledně bytem v Táboře [...], t. č. ve vazbě Státního soudu,

25) Jaroslava Ř e z n í č k a ,
nar. [...] 1917 v Podole, o. Sedlčany, bytem Karlovy Vary [...],

26) Josefa B r ň á k a ,
nar. [...] 1912 v Ostravě-Vítkovicích, stavitele, posledně bytem v Ostravě [...],

27) Aloise R o s e n d o r f a ,
nar. [...] 1904 v Radonicích, o. Praha-venkov – sever, zednického mistra, bytem v Tachově [...], přechodně v Jáchymově [...],

z těchto důvodů:

I.–IV. Ing. Bohuslav H e g n e r , ing. Josef Č m e l á k , ing. Antonín Ž a l u d , ing. Stanislav C h m e l a

jako vedoucí činitelé národního podniku Jáchymovských dolů, vysoce významného pro vnější bezpečnost Čsl. republiky a jejích spojenců, zejména Sovětského svazu jako záruky

světového míru a úspěšného budování socialismu v Československu a ostatních lidově demokratických státech, jsouce si plně vědomi významu Jáchymovských dolů v mezinárodní politické situaci po druhé světové válce, charakterizované na jedné straně nezadržitelným vítězným postupem myšlenky socialismu jako jediné možné cesty trvalé lepší budoucnosti všeho pracujícího lidstva, na druhé straně stále se zostřujícím nepřátelským postojem států ovládaných hrstkou imperialistických vykořisťovatelů, zejména USA, a vyúsťujícím až v hrozbu nové války vůči Sovětskému svazu a jeho spojencům, zemím lidové demokracie, jako nositelům myšlenky socialismu, v nenávisti typických odchovanců přežilého kapitalistického, společenského a hospodářského řádu vůči všemu sociálnímu pokroku, se rozhodli ve své funkci zodpovědných vedoucích činitelů Jáchymovských dolů, kam byli důvěrou pracujícího lidu Československé republiky dosazeni, dezorganizací a ochromením provozu dolů přispět k oslabení branného potencionálu Čsl. republiky a jejích spojenců, zejména Sovětského svazu, a tím i k posílení možnosti vojenského úspěchu západních imperialistických států v případě ozbrojené agrese proti Sovětskému svazu a jeho spojencům, tedy i Československé republice. Za tím účelem vyvíjeli tuto trestnou činnost:

Ing. Bohuslav H e g n e r

od února 1946 do února 1948 jako podnikový, později centrální ředitel Jáchymovských dolů

a) vyhradil si právo přijímati zaměstnance JD ve vyšších službách, dosadil na rozhodující místa osoby stejného reakčního zaměření, ochotné a způsobilé s ním spolupracovat k ochromení provozu dolů, zejména na místo vedoucího finanční a provozní účtárny býv. faráře Františka Kopečka, stavitele Karla Lengra a později ing. Adolfa Fencla jako vedoucího oddělení, jako vedoucího nákupního oddělení Andreje Aczela, v němž byl později zjištěn zprav.[odajský] agent jistého cizího státu. Dohodl se s tehdejším vedoucím výzkumného oddělení JD ing. Antonínem Žaludem na utajení ložisek uranové rudy před sovětskými odborníky, aby tato ložiska nebyla vyčerpána do předpokládané jimi změny státoprávních poměrů, od které očekávali obnovu starých předmnichovských hospodářských poměrů v Československu, zejména když ing. Antonín Žalud přinesl starou hornickou mapu, ze které byly patrny staré hornické práce, kde bylo možno očekávat, že bude zjištěna nová naleziště uranové rudy, dohodl se s ing. Žaludem na zatajení této mapy před sovětskými odborníky. Vědomě a úmyslně zvyšoval ceny uranové rudy dodávané do Sovětského svazu tím, že prostřednictvím vedoucího účtárny Kopečka zařídil a dopustil, že všechny náklady jak provozní, tak investiční byly uhrazovány z provozních úvěrů. Vědomě zavinil administrativní a finanční dezorganizaci podniku tím, že úmyslně neorganizoval práci účtárny obchodního oddělení, skladu a organizačního oddělení. Ve spojení s tehdejším svým náměstkem ing. Čmelákem a s vedoucím stavebního oddělení Karlem Lengrem a ing. Adolfem Fenclem a s dr. Nikolajem Gruževským jako vedoucím soukromé stavební firmy Skorkovský a s dalšími osobami z řad zaměstnanců JD nebo z řad stavebních podnikatelů a jejich zaměstnanců ve vyšších službách systematicky až k úplnému rozvrácení poškozoval stavebnictví JD, jsa si vědom toho, že rozvrácení stavebnictví znemožňuje provoz JD vůbec a současně za tím účelem, aby sebe a shora uvedené osoby ke škodě JD mimořádně obohatil. Tak zejména spolu s ing. Čmelákem nebo sám zadával stavební rekonstrukční nebo projekční práce bez nabídek nebo na základě paušálních nabídek nebo za podmínek v nabídce uvedených, které znemožňovaly kontrolu prací, dodaného a použitého materiálu, účtovaných a vyplacených částek a splnění plánů; vědomě a úmyslně prováděl nesprávné a opožděné plánování stavebních prací a zamezoval řádnou kontrolu plánované práce; spolu s ing. Čmelákem nebo sám svým podpisem k vyplácení jako správné potvrzoval výkazy a účty za stavební a rekonstrukční nebo projekční práce s nadhodnocenými cenami, bez náležité kontroly stavebních dozorů mu tehdejšími vedoucími stavebního oddělení Lengrem nebo ing. A. Fenclem předkládané; mařil včasné dodávky a řádné uskladnění stavebního materiálu.

b) V lednu 1947 odevzdal přísně tajný spis obsahující data o JD takového rozsahu a důležitosti, že směl býti držen výhradně u centrálního ředitele nebo jeho náměstka, zcela bez

služebního důvodu a oprávnění statistickému úředníku Honomichlovi, aby si jej odtud vyzvedl spolupracovník zpravodajské služby jisté cizí moci Andrej Aczel, kterého také o uložení spisu u Honomichla uvědomil a který tento nejdůležitější dokument týkající se provozu JD předal přímo agentu cizí zpravodajské služby.

Josef Č m e l á k

a) Zakryv své nepřátelství k lidově demokratickému zřízení a k socialismu v roce 1945 vstupem do KSČ, v době od března 1946 do konce roku 1947 jako první náměstek centrálního ředitele, poté do konce února 1948 jako vedoucí Šachtstroje, od 1. 3. 1948 do září 1949 jako centrální ředitel JD, stejně jako tehdejší centrální ředitel Hegner, vědomě spoluzavinil administrativní a finanční dezorganizaci podniku neorganizováním práce účtárny, obchod. oddělení, skladu a organizačního oddělení.

Dále spolu s ing. Hegnerem, Lengrem, ing. Adolfem Fenclem, ing. Chmelou, dr. Nikolajem Gruževským, Karlem Sirotkem, ing. Brabcem a s dalšími osobami z řad zaměstnanců JD i z řad stavebních podnikatelů a jejich zaměstnanců ve vyšších službách spolupůsobil k rozvracení stavebnictví JD způsobem a okolnosti shora u ing. Hegnera uvedených. Sám zejména vědomě a úmyslně přes učiněná mu upozornění strpěl vyplácení černých mezd; ponechal nekontrolovanými dodávky materiálu podle poukazů hmot obhospodařovaných; zmařil úmyslně včasné provedení revize stavebních prací tím, že odmítl návrh vedoucího revizního oddělení Cablíka, aby stavební asistent Švejda byl přibrán do revizního oddělení; stavební firmě Hurych podepsal poukaz na výplatu 2 500 000 Kčs, jež se při revizi objevily jako přeplatek; výslovně dal souhlas k tomu, aby dr. ing. Gruževský vyplatil Karlu Lengrovi jako vedoucímu stavebního oddělení úplatek 10 000 Kčs; přijímal vědomě projekty technicky vadné a neúplné a nechával provádět neúčelné stavby; nařídil spolu s ing. Chmelou v září 1948 a v zimě 1948 až 1949 rekonstrukční práce asi na 860 domech, ačkoliv věděl, že práce v tomto období provedené bude namnoze nutno na jaře provádět znovu, což se také stalo, a že pracovní síly určené pro hlavní provoz podniku a v tomto směru kvalifikované byly tak odňaty pro stavební práce, pro něž kvalifikovány nebyly. Dal příkaz k zastavení prací na stavbě úpravny Bratrství po provedení přípravných prací, čímž způsobil JD škodu ve výši několika milionů Kčs; úmyslně se nepostaral o to, aby všechny stavební práce většího rozsahu plánované v 2LP byly dokončeny do konce roku 1948, a tyto práce všechny musily být převedeny do 5LP zejména z toho důvodu, že byly měněny projekty, stavby započaty nesprávným způsobem, nebyl dostatečný dozor a kontrola staveništ', k čemuž vědomě a úmyslně přispěl tím, že na důležitých místech ponechal osoby, o nichž věděl, že zpomalují chod stavebních prací. Vědomě, ke škodě JD a hospodářství republiky, objednal spolu s ing. Hegnerem 9 těžních strojů a věží v hodnotě několika milionů, aniž byly vhodné předpoklady pro jejich účelné využití.

b) V roce 1947 v přesně nezjištěné době se hodnověrně dozvěděl od Andreje Aczela, že tento obdržel od jistého cizího novináře a agenta cizí zpravodajské služby k podpisu smlouvu, podle níž měl rovněž vstoupiti do služeb cizí zpravodajské služby, obdržet cizí státní občanství a zavázat se, že veškeré poznatky získané v JD dá k dispozici úřadům onoho cizího státu, a přesto jako náměstek centrálního ředitele, ač tomu byl služebně povinen, neučinil o tom oznámení příslušnému úřadu.

Ing. Antonín Ž a l u d

jako druhý náměstek centrálního ředitele a současně jako vedoucí výzkumného oddělení JD od března 1946 do února 1948 a jako vedoucí Šachtstroje od února do července 1948

a) dohodl se s ing. Boh. Hegnerem na tom, že utají ložiska uranové rudy před sovětskými odborníky, aby tato ložiska zůstala nevyčerpána pro případ očekávané změny státoprávních poměrů, která podle jejich představ měla přinést obnovu předmnichovských poměrů v Československu, přinesl ing. Hegnerovi starou hornickou mapu, ze které byly patrny práce na místech, kde při novém průzkumu horniny bylo lze očekávat objevení nových ložisek ura-

nové rudy, a dohodl se s ing. Hegnerem, že tuto mapu ze shora uvedených důvodů před sovětskými odborníky utají. Sám soustavně vědomě a úmyslně shromažďoval a použití při provozu dolů odnímal mapy svěřené mu ve funkci vedoucího výzkumného oddělení, aby tak znemožnil těžení uranové rudy na místech dosud neodkrytých. Jako vedoucí Šachtstroje ve spojení s ing. Čmelákem, Lengrem, ing. Adolfem Fenclem, ing. Chmelou, dr. ing. Gruževským, Sirotkem a dalšími osobami z řad zaměstnanců JD nebo z řad stavebních podnikatelů a jejich zaměstnanců ve vyšších službách za okolností shora u ing. Hegnera uvedených spolupůsobil k dezorganizaci a k úplnému rozvrácení stavebnictví JD zejména tím, že při rekonstrukci dolu Svornost, mimořádně naléhavé pro zajištění splnění plánu, nezařídil včas dodávku skipových zařízení a plnicí stanice, aby tak opozdil výstavbu dolu a znemožnil včasné splnění těžby; schválil a podepsal návrh na rekonstrukci zámku Horní Hrad, který neodpovídal účelu, jemuž rekonstrukce měla sloužit, a u něhož několik milionů investice do rekonstrukce vložené znamenaly nakonec zhoršení stavu celého objektu. Schválil úpravu rybníku u zámku Horní Hrad, který nebyl majetkem JD a neměl také sloužit účelům JD, přičemž práce na úpravě v hodnotě 300 000 Kčs byly uhrazeny JD a k pracím na úpravě byli stavební dělníci odňati z nutných stavebních prací, ačkoliv jich v této době z potřebného počtu bylo tehdy k dispozici jen asi 15 %, o čemž Žalud věděl. Šířil mezi zaměstnanci JD zprávu, že SSSR okrádá ČSR na dodávkách uranové rudy, poukázal přitom, že Belgie vydělává na dodávkách uranu USA obrovské částky, a tak podlamoval vědomě a úmyslně pracovní morálku zaměstnanců JD.

b) V červenci 1948 při svém odchodu z JD odnesl a měl ve svém držení do března 1950 kopii tajného spisu z 29. 5. 1948 jednajícího o rozšíření podniku, stavební plán podniku označený jako tajný (10 listů), rukopis obsahující technické údaje o zvláště důležitých částech podniku zavedených v letech 1947–1948, geologickou přehlednou mapu, za tím účelem, aby je vydal cizí moci, ač si byl dobře vědom, že se jedná o tajné spisy a dokumenty a jaký význam mají pro vnější bezpečnost ČSR a jejích spojenců, zejména Sovětského svazu, a že proto vláda ve velmi důležitém zájmu republiky a jejích spojenců, zejména Sovětského svazu, tají před cizí mocí.

Ing. Stanislav C h m e l a

a) Od ledna 1947 do srpna 1948 jako přednosta strojního odboru, od srpna 1948 do února 1949, kdy pro svoje asociální chování vůči dělnictvu byl od JD odvolán, jako ředitel Šachtstroje JD ve spojení s ing. Bohuslavem Hegnerem, ing. Josefem Čmelákem a ing. Ant. Žaludem vědomě a úmyslně organizoval práci odborů, jejichž vedením byl pověřen, tak, aby jejich provoz úplně ochromil a rozvrátil. Jako ředitel Šachtstroje úmyslně nekontroloval stavebních prací, zejména nekontroloval činnost stavebních oddělení, zvláště činnost vedoucích tohoto oddělení ing. Adolfa Fencla a Karla Lengra, nekontroloval hospodaření se stavebním materiálem, oprávněnost splátkových výkazů a konečné vyúčtování stavebních a jiných firem a vědomě podpisoval a schvaloval výplaty peněz bez náležité kontroly, a tak přispěl k úplné dezorganizaci stavebnictví JD, kterou vznikly JD a celému národnímu hospodářství v ČSR nedozírné škody. Při disciplinárním šetření proti ing. Adolfu Fenclovi a Karlu Lengrovi pro podezření z braní úplatků, věda o tom, že ing. A. Fencl a Lengr skutečně úplatky brali, použil své autority jako člena strany KSČ a postavil se na jejich obhajobu, když sami braní úplatků popřeli, aby jim tak nadále umožnil jejich záškodnické a sabotážní činy. Schválil účet firmy Alscher z Karlových Varů a dal souhlas k výplatě částky 603 960 Kčs na tento účet za práce na adaptaci zámku Horní Hrad a úpravu rybníku u zámku, ač si byl vědom toho, že rybník nebyl vlastnictvím JD a nebyl upravován pro potřebu JD, nýbrž pro soukromý rybářský spolek v Jáchymově, a dále, že bylo účtováno více, než odpovídalo skutečně provedeným pracím. Přispěl k rozvrácení pracovní morálky stavebních dělníků pro JD pracující tvrdošíjným prosazováním návrhu na překotné zřízení stavebního závodu v rámci JD a tím i k dalšímu ochromení stavebnictví JD.

b) V přesně nezjištěné době po 25. říjnu 1949 v Praze, pojav úmysl uprchnouti za hranice, odňal v kanceláři generálního ředitele Čsl. dolů – tam byl v únoru 1949 od JD odvolán –

přísně tajný spis o poradě z 21. srpna 1948 týkající se 5LP provozu JD, dále kopii tajného spisu z 29. 5. 1948, tajný stavební plán JD na rok 1948 z 15. 4. 1948, tajný rukopis obsahující technické údaje o provozu JD a geologickou přehlednou mapu Jáchymovska a odnesl je do svého bytu za tím účelem, aby při svém útěku do nepřátelského zahraničí odnesl je s sebou a tam odevzdal cizí moci, ačkoliv mu bylo výslovně uloženo žádnou z tajných skutečností týkajících se provozu Čsl. dolů, a zejména JD, nikomu nevyjevovati a ačkoliv si byl plně vědom jejich významu pro vnější bezpečnost ČSR a jejích spojenců, zejména Sovětského svazu, a že je proto vláda ve velmi důležitém zájmu republiky a jejích spojenců, zejména Sovětského svazu, tají před cizí mocí.

V. Karel L e n g r

Od dubna 1946 do počátku roku 1947 jako vedoucí stavebního oddělení JD, od počátku roku 1947 do října 1948 jako zástupce nově jmenovaného vedoucího stavebního oddělení ing. Adolfa Fencla, od října 1948 do října 1949 jako vedoucí investičního a materiálového oddělení závodu PL 228, později skupiny Budování při JD.

VI. Ing. Adolf F e n c l

Od března 1947 do října 1948 jako vedoucí stavebního oddělení JD, od listopadu 1948 do února 1949 jako vedoucí projekčního oddělení závodu PL 228, později skupiny Budování při JD, ve spojení s centrálním ředitelem JD ing. Bohuslavem Hegnerem, později ing. Josefem Čmelákem a s jinými osobami zastávajícími vedoucí funkce v národním podniku v JD a dále ve spojení se soukromými stavebními podnikateli provádějícími stavební nebo jiné práce pro JD, záměrně a soustavně poškozovali zájmy JD a celého státu na zdárném rozvoji stavebnictví JD, jako předpokladu pro úspěšný rozvoj provozu JD jako podniku nad jiné významného pro vnější bezpečnost státu vůbec. Svou činností podstatně přispěli k tomu, že ve stavebnictví JD nastal nakonec úplný chaos a rozvrat.

Jako vedoucí a Lengr později jako zástupce vedoucího stavebního oddělení řídili nebo spoluřídili a částečně sami zadávali stavební práce prováděné pro JD soukromými stavebními firmami. Měli povinnost vykonávat hlavní dozor na řádné provádění těchto prací a stavebních rekonstrukcí, kontrolovati splátkové výkazy a konečná vyúčtování prací a potvrzovali jejich správnost v tom úmyslu, zda účtované práce odpovídají pracím skutečně provedeným.

Tyto své povinnosti vědomě a hrubě porušovali ke škodě JD. Pokud zadávali stavební práce pro JD, zadávali je soukromým podnikatelským firmám bez náležitých podkladů a rozpočtů. Ačkoliv věděli, že tyto firmy sledují především své vlastní obohacení na úkor JD, nesnažili se tomu zabránit, naopak dohodli se s jednotlivými majiteli nebo vedoucími soukromých stavebních a jiných firem pracujících na stavbách pro JD, že jejich splátkové výkazy a konečná vyúčtování nebudou kontrolovati, a přijímali za to od těchto firem úplatky. Jako samozřejmost si uvědomovali, že tyto firmy budou účtovat za provedené práce částky silně nadhodnocené, skutečně provedeným pracím neodpovídající, nebo i práce neprovedené. Přesto tato vyúčtování potvrzovali jako správná k proplacení vyloučivše z jejich kontroly stavební dozory. Tak zejména

a) Karel L e n g r

jako odměnu za takto umožněné neoprávněné obohacení obdržel od jednotlivých soukromopodnikatelských firem jednak materiál na stavbu své rodinné vily, jednak mu některými firmami byly provedeny příslušné stavební práce či poskytnuty jiné úplatky. Zvláště od tesařské firmy Bukolský a Voska obdržel bednění zdiva a sklepů a bednění samo provedeno dvěma zaměstnanci firmy. Pokrývačskou firmou Krejčí v Táboře byla mu dodána krytina a provedeno zastřešení vily. Vedoucí stavební firmy Skorkovský ing. dr. Gruževský zařídil mu dodávku dvou vagonů cementu a jednoho vagonu vápna, kameninových dlaždic a hliněných obkladaček. Instalatérskou firmou Štěpánek a Čada dodán na stavbu vily vodovodní kanali-

zační materiál a provedeny potřebné instalační práce. Firmou Vojáček dodán elektromateriál a provedena jeho instalace. Od řady dalších soukromých firem pracujících na stavbách pro JD obdržel pak Lengr truhlářský, zámečnický nebo jiný materiál potřebný pro zařízení jeho vily. Kromě toho jako úplatek obdržel od ing. Gruževského částku 10 000 Kčs, od stavitele Hurycha 3 m látky na zimník, od projektanta-stavitele Kvasničky jako dárek k Vánocům 1947 lihoviny a cukrovinky. Když pak proti němu koncem roku 1948 bylo zavedeno disciplinární řízení pro podezření z braní úplatků, vyžádal si od jednotlivých firem, které mu dodaly materiál nebo provedly práce na stavbě jeho rodinné vily, fingované kvitované účty.

Ve funkci vedoucího investičního a materiálového oddělení vědomě poškozoval nejen JD, nýbrž celé státní hospodářství tím, že na úkor jiných hospodářských sektorů se přednostně domáhal dodávky stavebních hmot, o jejichž řádné uskladnění se pak nepostaral, takže značné množství těchto hmot na staveništích JD bylo zničeno nebo znehodnoceno. Rovněž tak zavinil znehodnocení stavebních strojů, pro něž se nepostaral o zřízení kůlen nebo skladišť. Stavební materiál vědomě rozděloval na jednotlivá staveniště neúměrně tak, že na jedněch pro nedostatek materiálu docházelo ke zdržení stavebních prací, na jiných nadměrný materiál řádně neuskladněný podléhal zkáze nebo musel být se zbytečnými vícenáklady přepravován na staveniště jiná.

b) Ing. Adolf F e n c l

doporučil centrálnímu řediteli JD ing. Hegnerovi stavební firmu Stolle a Watzke, které pak byly zadány rekonstrukční stavební práce v Suché a Jáchymově. Vymínil si jako odměnu za potvrzování správnosti splátkových výkazů firmy, z nichž později provedenou kontrolou byla sražena částka asi 2 000 000 Kčs, 2 % provize z částek firmě vyplacených a obdržel pak později skutečně od národních správců firmy Kaluhy a Prokopa jako zálohu na provizi celkem 30 000 Kčs. Zadal různé projekční práce soukromým stavitelům-projektantům ing. Ferdinandu Fenclovi, ing. Přesličkovi, ing. Pexiederovi, ing. Haškovi a ing. Kratochvílovi a vymínil si 10 % z částky za provedení projektů jim vyplacených jako odměnu za to, že jim umožní výplatu účtovaných částek neodpovídajících skutečné hodnotě provedených prací. Obdržel pak skutečně od ing. Ferdinanda Fencla částku 11 000 Kčs, od ing. Přesličky a ing. Pexiedera celkem asi 100 000 Kčs a od ing. Haška a ing. Kratochvíla postupně celkem 32 000 Kčs.

Jako odměnu za potvrzování správnosti nadhodnocených splátkových výkazů obdržel od soukromé firmy Štěpánek a Čada instalační zařízení a od firmy Bukolský a Voska tesařský materiál na adaptaci svého rodinného domku a později, když proti němu a Lengrovi bylo zavedeno disciplinární řízení pro podezření z braní úplatků, vyžádal si od obou firem kvitované fingované účty na dodaný mu materiál. Kromě toho obdržel jako úplatek od stavitele Hurycha 3 m látky na zimník a od stavitele-projektanta Kvasničky k Vánocům 1947 různé lihoviny a cukrovinky.

VII. Ing. dr. Nikolaj G r u ž e v s k ý

Vedoucí soukromé stavební firmy Skorkovský, později závodu PA 505, od roku 1946 až do jara 1949 řídil stavební práce prováděné firmou Skorkovský, později závodem PA 505, pro JD. Sleduje kořistnické zájmy soukromopodnikatelské firmy a svoje vlastní obohacení, dovedl svým osobním vystupováním dosáhnout toho, že získal rozhodující slovo v otázkách stavebnictví JD a rozhodný vliv na vedoucí stavebního oddělení JD ing. A. Fencla a Karla Lengra. Pro stavební firmu Skorkovský získal zadávku nejdůležitějších stavebních prací, jako adaptace bývalé tabákové továrny pro ředitelství JD, adaptace zámku v Ostrově[1], stavebních rekonstrukčních prací na dole Svornost, stavby ústředních garáží v Horním Žďáru.

Jako ostatní soukromé stavební firmy i obviněný jako vedoucí firmy Skorkovský ke škodě nejen JD, ale celého hospodářství státu požadoval na JD za provedené stavební práce

[1] Pozn. L. B.: V originálu je u všech zmínek o opravě tohoto zámku chybně uvedeno, že se nachází v Ostravě.

částky značně přemrštěné, neodpovídající hodnotě a rozsahu prací skutečně provedených. Vyúčtování samo prováděl nikoli řádně doloženými splátkovými výkazy, nýbrž výkazy sumárními a paušálními. Aby vyloučil možnost kontroly a srážek z cen takto účtovaných, vymínil si na ing. Hegnerovi a Lengrovi při zadání adaptace bývalé tabákové továrny firmě Skorkovský, že ceny firmou Skorkovský účtované nesmí býti měněny. Aby si zajistil přízeň Lengra a ing. A. Fencla, kteří jako vedoucí stavebního oddělení potvrzovali – s vyloučením kontroly stavebních dozorů – nadsazené a skutečnosti neodpovídající výkazy prací firmou Skorkovský provedených jako správné k proplacení, poskytl Lengrovi úplatek v částce 10 000 Kčs a kromě toho dal dopravit na stavbu Lengrovi rodinné vily větší množství obhospodařovaných stavebních hmot, jako dva vagony cementu, vagon vápna, stavební železo, obkládačky, a to zčásti z materiálu určeného pro stavby JD, ing. A. Fenclovi daroval na adaptaci jeho rodinného domku heraklitové desky ze skladu fy Skorkovský určené pro JD. Když koncem roku 1948 bylo proti Lengrovi a ing. A. Fenclovi zavedeno disciplinární řízení pro podezření z braní úplatků, dal Lengrovi vystavit na dodané mu hmoty fingované kvitované účty. Maje sám zadány některé projekční práce pro JD, dohodl se s Lengrem a Fenclem, že mu budou na těchto projekčních pracích pomáhat za paušální odměnu 10 % z celkového jeho honoráře za dodané projekty. Vyplatil tak Lengrovi dalších asi 30 000 Kčs, ing. A. Fenclovi 7000 Kčs.

Jako důsledek všech těchto záškodnických a kořistnických machinací zjistila konečná revize účtů podaných firmou Skorkovský za stavební práce provedené touto firmou pro JD, že celkové účtované částky cca 80 000 000 Kčs činí srážky asi 25 %, účtovaných nad hodnotu prací skutečně provedených, kromě práce zajatců, firmou Skorkovský rovněž JD neoprávněně účtované.

Pokud jde o kvalitu stavebních prací firmou Skorkovský pro JD provedených, obviněný jako vedoucí firmy především zavinil namnoze špatné nebo nevčasné provedení prací, které v některých případech musily být se značnými náklady prováděny znovu. Tak pokud jde o adaptaci zámku v Ostrově, pro včasné nezastřešení došlo k promočení stropů a k nutnosti provádět opravy znovu. Při stavbě ústředních garáží v Horním Žďáru bylo užito porušených vazníků, ke stavbě vjezdových pilířů tvárnic nedostatečně odolných proti případnému nárazu, vznikly konstruktivní trhliny v překladech, dlažba betonována na umrzlou půdu, takže po umrznutí půdy [sic] vznikly pod dlažbou dutiny a trhliny v dlažbě.

Záměrná záškodnická činnost obviněného se charakteristicky projevila při rekonstrukci dolu Svornost, započaté zjara 1948 a plánované do října 1948. Jejím účelem bylo podstatné zvýšení těžby dolů, po výtce významné pro vnější bezpečnost státu. Ačkoliv šlo o práci nejnaléhavější a obviněný mohl, jak byl směrodatnými činiteli ujištěn, započíti s přípravnými pracemi na podkladě dílčích plánů, odmítl tak učinit až do vypracování celkového plánu. V důsledku toho mohla býti rekonstrukce dokončena a těžba podle plánu rozšířena až na jaře 1949.

Na jaře 1948 byl obviněný jmenován zmocněncem Ministerstva techniky pro stavebnictví JD s úkolem koordinovat práci jednotlivých firem na staveništích tak, aby ze stavebnictví JD byl odstraněn dosavadní organizační chaos a práce prováděny podle plánu, tak aby mohly býti splněny zvýšené požadavky, na celý provoz JD již v té době kladené. Obviněný, místo aby se snažil odstranit závady zjištěné ať už na straně jednotlivých firem na staveništích pracujících, či na straně JD jako stavebníka, které bránily zdárnému rozvoji stavebnictví a tím i celého provozu JD, sdělil naopak vedení JD, že stavební firmy pro JD pracující jsou nuceny uvažovat o restrikci zaměstnanců nebo hledání jiné pracovní příležitosti. Byl proto již v létě 1948 funkce zmocněnce zbaven.

VIII. Karel S i r o t e k

Od října 1948 do března 1949 vedoucí stavebního závodu PL 228, zřízeného při JD, od března do října 1949 ředitel skupiny Budování, ustavené na místo závodu PL 228.

Ačkoliv věděl, že jak závod PL 228, tak skupina Budování byly ustaveny proto, aby do chaotických poměrů ve stavebnictví JD byl zaveden pořádek a vyloučen vliv soukromopodnikatelských kořistnických zájmů, a aby tak i v sektoru stavebnictví byly splněny předpoklady pro zdárný rozvoj celého podniku, jehož řádný provoz v dané mezinárodní situaci má prvořadý význam pro vnější bezpečnost státu, vědomě a záměrně vykonával svoje zodpovědné funkce tak, že nejen nesplnil úkoly k ozdravění poměrů ve stavebnictví JD mu uložené, nýbrž jako vedoucí závodu PL 228 a poté ředitel skupiny Budování především zavinil, že ve stavebnictví JD nastal za jeho působnosti úplný rozvrat.

Jsa si vědom toho, že k řádnému splnění úkolů závodu PL 228 a později skupiny Budování je především třeba nových zaměstnaneckých kádrů, odborně zdatných a oddaných lidově demokratickému zřízení, nejen že ponechal na svých místech nepřátele lidově demokratickému zřízení a záškodníky typu Lengra a ing. Adolfa Fencla, nýbrž přijal nově do služeb osoby neschopné nebo záškodníky jako Řezníčka, vedoucího plánovacího oddělení, Odvodyho, vedoucího kalkulačního oddělení, a ing. Švojgra, kterého pověřil funkcí úsekového stavebního inženýra.

Ačkoliv věděl, že chaos ve stavebnictví JD a obrovské škody způsobené nejen JD, nýbrž celému státnímu hospodářství vznikly především proto, že stavby pro JD byly prováděny bez řádně vypracovaných projektů a kalkulací a včasného obstarání materiálu a jeho dodání na staveniště, nepostaral se ani v tom směru o sjednání nápravy. Zavinil tím, že stavební práce nebyly provedeny ve stanovené době, že docházelo ke zbytečným vícepracím a tím i ke zbytečnému zvyšování stavebních nákladů, že byla znemožněna kontrola zjištění skutečných nákladů a spotřeby materiálu.

Při zřízení závodu PL 228 nepostaral se o přesné a včasné převzetí staveništ od firem na staveništi dosud pracujících a o to, aby práce na těchto staveništích byly dokončeny ve stanoveném termínu, takže stavby zařazené do 2LP musily být převedeny do roku 1949 jako prvního roku 5LP a některé z nich ani v tomto roce dohotoveny nebyly.

Přes opětovné upozornění, že na stavbách jsou vypláceny hodinové mzdy ve výši neodpovídající hodnotě provedených prací nebo úkolové mzdy neodpovídající rozsahu provedených prací, nejenže tomu neučinil přítrž, nýbrž vyplácení černých mezd výslovně schválil, ačkoliv kromě velikých škod JD takto způsobených mělo jejich vyplácení i rozvratný vliv na pracovní morálku zaměstnanců na stavbách JD.

Obviněný nejenže nekoordinoval spolupráci jednotlivých složek skupiny Budování tak, aby skupina ve všech směrech vyhovovala požadavkům a mohla dostát úkolům na ně vznesených. Při celkovém rozvrhu prací nedbal ani na to, aby práce byly prováděny podle stupně jejich důležitosti a naléhavosti, dal naopak příkaz i k provádění takových prací, které byly vedoucími činiteli JD z plánů stavebních prací vyňaty a zakázány.

Ačkoliv spolu s vedoucím materiálového oddělení Lengrem měl se postarat o řádné uložení stavebního i jiného materiálu a jeho distribuci na jednotlivá staveniště, neučinil tak a způsobil, že dnes již přesně nezjistitelné množství tohoto materiálu obrovských hodnot bylo zničeno nebo podstatně znehodnoceno.

Nedbaje opětovných připomínek a upozornění na nedostatky v organizaci a práci skupiny Budování a na jednotlivé záškodnické elementy, obviněný nejenže nesjednal nápravu, nýbrž snažil se svalit vinu na všech těchto nedostatcích na sovětské odborníky, jejichž pokyny a návrhy na způsob sjednání nápravy záměrně ignoroval.

IX.–X. Vladimír S v á r o v s k ý [2] a Václav M a c h n í k

V květnu 1949 společně koncipovali a rozmnožili na psacím stroji štvavý protistátní leták vyzývající k sabotážím v JD, k poslechu západního zahraničního rozhlasu a hanobící některé ústavní činitele. Leták pak Svárovský dále rozšířil, zejména i mezi některými zaměstnanci JD.

Machník kromě toho od dubna 1948 do ledna 1949 jako stavební dozor při výstavbě sídliště Ostrov pro JD úmyslně poškozoval výstavbu JD zejména tím, že řádně nekontroloval prováděné stavební práce, dal souhlas k výplatě černých mezd, potvrzoval dělníkům přesčasové hodiny, které nebyly odpracovány, a podnikatelským firmám účty za provedené práce, resp. za dodaný materiál, aniž se přesvědčil o jejich správnosti, a spoluzavinil tak chaotické poměry při výstavbě tohoto sídliště a značné škody těmito poměry a nedokončením stavebních prací ve stanovené lhůtě JD způsobené.

XI. Ing. Zdeněk Š v o j g e r

Bývalý soukromý podnikatel, stavitel. Po znárodnění stavební firmy Ashopf v Aši, jejímž byl národním správcem, a po jejím začlenění do národního podniku Konstruktiva v Chebu převzal za firmu Konstruktiva funkci stavbyvedoucího na stavbě sídliště Mariánská, pro JD firmou Konstruktiva prováděné. Po vytvoření stavebního závodu PL 228 při JD přešel 1. 11. 1948 od firmy Konstruktiva k tomuto závodu jako vrchní stavbyvedoucí pro průmyslové stavby a po začlenění tohoto závodu do skupiny Budování JD dne 1. 4. 1949 až do svého zatčení zastával funkci úsekového inženýra v provozním oddělení skupiny Budování.

[a)] Jako stavbyvedoucí sídliště Mariánská úmyslně zanedbával péči o řádný chod stavby, zejména o výkop a betonování základů. Po svém nastoupení asi měsíc ponechal dělníky bez řádného využití a zaměstnal je úklidem staveniště, ačkoliv mohlo být okamžitě přikročeno k vlastním stavebním pracím. Nevytyčil řádně směr a výšku základů, takže základní trámy musily být namnoze podkládány a vzniklo tak nebezpečí zřícení dřevěných konstrukcí. Při určování směru a výšky základů nevzal v úvahu budoucí komunikaci, takže při jejím výkopu došlo k obnažení základů a ty se u některých domků ocitly nad povrchem silnice. Při betonování základů dal do betonu namíchat písek z kaolinu s nedostatečnou vazivostí, základy mimoto dal stavět tzv. prokládaným cementem, to jest kámen mísený s cementem, čímž vzniklo nebezpečí propadávání základů. Za jeho vedení došlo na staveništi k úplné dezorganizaci práce, po vykopání, vybetonování a upevnění základů byly základy znovu obnažovány za účelem kladení kanalizace, vykopané základy zahazovány a kopány nové. Nepostaral se ani o řádný dovoz a uskladnění stavebního materiálu a dílců dřevěných konstrukcí domků, takže došlo k jejich znehodnocení, resp. zničení ve velkém rozsahu, k odcizení některých dílců dřevěných konstrukcí apod. Tímto svým jednáním nebo opomenutím kromě značných přesně nezjištěných škod JD způsobených zavinil i to, že ke dne 1. 12. 1948, kdy výstavba 248 bytových jednotek z dřevěných konstrukcí měla býti hotova a kdy, vyjádřeno v procentech celkového stavebního nákladu, měl býti plán výstavby sídliště splněn na 49,38 %, faktické splnění plánu činilo pouze 11,2 %, ačkoliv ke dni 31. 10. 1948, kdy stavbu sídliště převzal od firmy Konstruktiva závod PL 228, bylo firmě Konstruktiva vyplaceno o 20 312 257,20 Kčs více, než činila hodnota skutečně k tomuto dni provedených prací.

I poté, kdy v listopadu 1948 vstoupil do služeb závodu PL 228 a od 1. 4. 1949 jako zaměstnanec skupiny Budování při JD úmyslně porušoval své povinnosti při výstavbě JD, zejména nepostaral se přes naléhavý příkaz technického ředitele JD o dodržení termínu při výstavbě TNP na jednom z dolů, takže transport osob do tohoto tábora zařazených musil býti odvolán, ačkoliv jich bylo naléhavě třeba jako náhradních sil. Nepostaral se o dostatečnou kontrolu stavby pro kompresor na jednom z dolů, takže základy musely být položeny znovu.

[2] Pozn. L. B.: V originálu je uvedeno „Skorkovský?“; nad tím rukou připsáno „Svarovský“.

b) Asi v květnu 1949 dozvěděl se o letákové akci vyvolané Svárovským a Machníkem a vyzývající k provádění sabotáží v JD, a neučinil o tom oznámení.

XII. Jan O d v o d y

a) Jako vedoucí kalkulačního oddělení závodu PL 228, později skupiny Budování při JD, od listopadu 1948 až do svého zatčení v říjnu 1949 v úmyslu poškodit úspěšnou výstavbu JD při zajišťování rozsahu stavebních prací a určování cen těchto prací postupoval způsobem zcela nezodpovědným. Vyžádal si za tím účelem od vedoucího likvidačního oddělení účty některých firem a tyto vzal za podklady cen při kalkulaci. Takto zkreslené kalkulace bylo pak u staveb, na které nebyly podány rozpočty, použito k finančnímu plánování stavebnictví JD pro rok 1949. Oproti cenám vypočteným na základě řádné kalkulace vykazovala takto provedená kalkulace až 100% zvýšení cen. Podobný postup zachovával i při kalkulaci mezd, kde vedl k faktickému vyplácení černých mezd. Plánování ve stavebnictví JD na základě těchto kalkulací provedené na rok 1949 způsobilo celkově značné zvýšení investic oproti skutečné finanční potřebě.

Kromě toho v téže době byl pověřen kontrolou běžných účtů řemeslných prací prováděných cizími firmami pro JD. Tyto účty potvrzoval jako správné k proplacení, aniž na místě pracoviště přezkoušel oprávněnost účtovaných částek co do rozsahu a jakosti provedených prací. Obojím způsobem způsobil JD značnou, přesně nezjištěnou škodu.

b) V květnu 1949 byl požádán Annou Sejčkovou o plán JD k výzvědným účelům jisté protistátní skupiny a asi v téže době dozvěděl se o letákové akci namířené k provádění sabotážních akcí JD a vyvolané Svárovským a Machníkem. V obou případech nejenže neoznámil protistátní činnost, o níž takto nabyl vědomosti, nýbrž sám ve své kanceláři jeden leták Svárovským mu předaný přečetl v přítomnosti Svárovského, Machníka a Švojgra, Konopíka a dalších dvou osob.

XIII. Jan K o n o p í k

Od 12. 4. 1948 do 1. 8. 1948 stavbyvedoucí fy Konstruktiva v Chebu. Od 1. srpna 1948 do zřízení závodu PL 228 zaměstnán u JD v investičním oddělení jako stavební dozorce při rekonstrukčních pracích. Po zřízení závodu PL 228 při JD v říjnu 1948 přešel k tomuto závodu do plánovacího oddělení a od června 1949 až do svého zatčení koncem října 1949 byl zaměstnán u správy budov JD.

Jako stavbyvedoucí fy Konstruktiva na výstavbě sídliště Mariánská pro JD (248 bytových jednotek) od 12. 4. do 1. 6. 1948 a poté do 1. 8. 1948 jako zástupce stavbyvedoucího ing. Švojgra za stavební firmu Konstruktiva v úmyslu poškodit úspěšný rozvoj stavebnictví JD nepostaral se o řádný chod výstavby sídliště, neopatřil staveniště elektrickými stavebními stroji, ani neučinil náhradní opatření, takže betonování základů dálo se primitivním ručním způsobem, neobstaral zařízení pro rozvoz materiálu, nezavedl evidenci (kartotéku) stavebních hmot, takže na stavbě docházelo k plýtvání materiálu, zejména pokud jde o dřevo na bednění. Podlamoval pracovní morálku dělníků na staveništi tím, že práce řádně neorganizoval, takže někteří z dělníků prováděli jen práce, kde byla nejsnazší možnost největšího výdělku, nebo pracovali jen několik hodin denně; dovolil jim pití alkoholických nápojů v pracovní době apod. V prostoru staveniště postavil si vlastní chatu, přičemž použil stavebních hmot ze staveniště i dělníků na staveništi zaměstnaných, kterým vyplácel černé mzdy, a přispíval tak i tím způsobem k podlamování jejich pracovní morálky. Spoluzavinil tak, že ke dni 2. 12. 1948, kdy výstavba 248 bytových jednotek z dřevěných konstrukcí měla býti hotova a kdy, vyjádřeno v procentech celkového stavebního nákladu, měl býti plán výstavby splněn na 49,38 %, faktického splnění plánu činilo pouze 11,2 %, ačkoliv ke dni 3. 10. 1948, kdy stavby sídliště převzal od fy Konstruktiva závod PL 228, bylo firmě Konstruktiva placeno o 20 312 257,20 Kčs více, než činila hodnota skutečně k tomuto dni provedených prací.

Jako stavební dozor JD při rekonstrukčních pracích od srpna do listopadu 1948 pokračoval v soustavném úmyslném poškozování stavebnictví JD. Nedostatečným dozorem zavinil

zašantročení velikého množství stavebního materiálu, nedbalé provedení prací, které zčásti musely být prováděny znovu na jaře 1949.

Jako referent plánovacího oddělení skupiny Budování při JD od listopadu 1948 do května 1949 spoluzavinil chaotické plánování ve stavebnictví JD na rok 1949. Prováděl sám plánování staveb na tento rok na základě rozpočtu vypracovaných [vypracovaného] tehdejším vedoucím kalkulačního oddělení JD záměrně k ochromení zdárného rozvoje stavebnictví JD.

XIV.–XVI. Ing. Ferdinand F e n c l, ing. Karel P ř e s l i č k a a ing. Zdeněk P e x i e d e r
soukromí podnikatelé – stavitelé-projektanti

Ing. Ferdinand Fencl smluvil se na jaře 1947 se svým bratrem ing. Adolfem Fenclem, tehdejším vedoucím stavebního oddělení JD, že bude prováděti pro JD projekční práce a za tyto práce bude bratru poskytovati odměny ve výši 10 % celkového honoráře. Obdržel od ing. A. Fencla se souhlasem centrálního ředitele ing. Hegnera a ing. Žaluda jako druhého náměstka centrálního ředitele zadáno vypracování projektů na stavbu 4 obytných domů v Jáchymově a rozboru regulačních plánů ve Šlikových sadech, obdržel jako odměnu 120 000 Kčs a 15 000 Kčs a svému bratru ing. A. Fenclovi podle úmluvy z tohoto honoráře vyplatil v červenci 1947 5000 Kčs, v březnu 1949 dalších 6000 Kčs. Později pro odpor osazenstva proti tomu, aby projekty staveb byly zadávány vedoucím stavebního oddělení ing. A. Fenclem jeho bratru, domluvil se s architektem ing. Zdenkem Pexiederem a ing. Karlem Přesličkou, že posléze jmenovaní budou se sami ucházet o zadání projektu staveb pro JD a že s nimi na těchto projektech bude i nadále spolupracovat. Sjednal za tím účelem schůzku ing. A. Fencla s ing. Přesličkou, které se sám rovněž zúčastnil a na níž, resp. později, asi v prosinci 1947, na schůzce Přesličky a Pexiedera s A. Fenclem v Jáchymově bylo sjednáno, že ing. A. Fencl bude nadále zadávat projekční práce ing. Přesličkovi za odměnu 10 % celkového honoráře. Ujednali dále předem, že ve splátkových výkazech budou ing. Přeslička a ing. Pexieder účtovat přemrštěnou částku 1800 Kčs za 1 m^3 obestaveného prostoru a že splátkové výkazy takto cenově nadsazené bude jim ing. A. Fencl podepisovat k proplácení. Asi v prosinci 1947 zadal pak ing. A. Fencl Přesličkovi a Pexiederovi projekt stavby 3 domů ve Šlikových sadech a 3 domů „U Beskydu“. Tyto projekty všichni společně vypracovali a dostali vyplaceno na základě splátkových výkazů podle dohody s ing. A. Fenclem asi 1 a 1/2 milionu Kčs, přičemž asi ve dvou případech byl tentýž splátkový výkaz proplacen dvakrát. Z této částky obdržel Ferdinand Fencl 200 000 Kč, Adolf Fencl postupně od července 1948 do července 1949 smluvených 10 % odměny v celkové částce asi 100 000 Kčs.

Kromě toho v prosinci 1947 zadal ing. A. Fencl ing. Přesličkovi vypracování dílčího regulačního plánu pro sídliště v Ostrově. Přeslička obdržel kolem 400 000 Kčs. Plán byl vypracován nedbale ve formě pouhé skicy na základě nesprávných situačních podkladů. V důsledku toho došlo ke zbytečným vícepracím, zvýšení stavebních nákladů, prodloužení doby výstavby. Všichni jmenovaní poškodili tak pro své osobní obohacení JD o značné, přesně nezjištěné částky.

XVII.–XVIII. Ing. Richard H a š e k a ing. Jindřich K r a t o c h v í l

V roce 1948 dohodli se s vedoucím stavebního oddělení JD na tom, že jim budou zadávány projekty staveb pro JD za pevně sjednanou cenu 1200 Kčs za 1 m^3 obestavěného prostoru a že odměnou za takto jimi získané nadměrné zisky na úkor JD poskytnou ing. A. Fenclovi odměnu 10 % z celkového honoráře za projekty jim vyplaceného. Obdrželi na základě této dohody během roku 1948 zadán zejména projekt „typ 200“, kterého se mělo použít podle potřeby podniku, a projekt cáchoven na dolech Svornost a Eliáš. Za projekt cáchovny na dole Svornost, který se ukázal k nepotřebě, obdrželi na zálohách vyplacenou částku celkem 258 696 Kčs. Podle dohody shora uvedené vyplatili pak ing. Fenclovi v době od června do pro-

since 1948 jako 10% odměnu z honoráře za projekty jim vyplaceného celkem 32 000 Kčs. Tímto svým jednáním ke svému vlastnímu obohacení způsobili JD značnou, přesně nezjištěnou škodu.

XIX. Ing. Vilém K v a s n i č k a

V roce 1946 byl doporučen architektem ing. Moudrým a ing. dr. Gruževským stavebnímu oddělení JD jako projektant. Od roku 1947 do roku 1949 byla mu zadána zejména vedoucími stavebního oddělení JD Lengrem a ing. A. Fenclem řada projektů staveb pro JD, za jejichž vypracování obdržel celkem asi 1 a 1/2 milionu Kčs. Byly mu tak zadány zejména generálně [paralelně] projekty rekonstrukcí obytných domů pro zaměstnance JD, projekt hornického domu a projekt adaptace zámku v Ostrově. Projekty nebo rozpočty k projektům dodával opožděně, technického domu, několikrát měněný, spočíval na nesprávném původním situačním a výškovém zaměření, rovněž obviněným provedeném. Těmito nedostatky projektů obviněným vypracovaných vznikly neodůvodněné vyšší náklady, docházelo ke zbytečným vícepracím a podniku JD byla tak způsobena značná škoda ve výši přesně nezjištěné. Aby se zavděčil vedoucím stavebního oddělení Lengrovi a ing. A. Fenclovi, kteří projekty jím předkládané schvalovali, daroval oběma k Vánocům 1947 balíčky s likéry, vínem a cukrovím.

XX.–XXI. Josef B u k o l s k ý a Jindřich V o s k a

Bývalí soukromí podnikatelé tesařských firem jako subkontrahenti stavební firmy Skorkovský v letech 1947 až 1949 prováděli různé tesařské práce pro JD, zejména práce adaptační, stavbu těžní věže apod. Tyto práce byly jim se souhlasem bývalého centrálního ředitele JD ing. Hegnera, později ing. Čmeláka, zadávány tehdejšími vedoucími stavebního oddělení JD Lengrem, později ing. A. Fenclem. Za tyto práce účtovali ve splátkových výkazech částky silně nadhodnocené, resp. účtovali práce, které ani provedeny nebyly, a tyto splátkové výkazy byly jim pak Lengrem a ing. A. Fenclem potvrzovány k proplacení, aniž prošly kontrolou příslušných stavebních dozorů. Tímto způsobem poškodili JD ke svému vlastnímu obohacení o statisícové částky. Jako odměnu Lengrovi a ing. A. Fenclovi za to, že s jejich pomocí mohou se takto na účet JD obohacovati, v roce 1947 oba zdarma provedli tesařské práce pro Lengra na stavbě jeho rodinné vily a dodávky příslušného materiálu, Bukolský kromě toho v květnu 1948 daroval ing. A. Fenclovi na opravu jeho rodinného domku několik oken a okenic a dvoje dveře. Později, v prosinci 1948, když proti Lengrovi a ing. A. Fenclovi bylo u JD zavedeno disciplinární řízení pro podezření z braní úplatků od soukromých stavebních firem, vystavili oba Lengrovi a Fenclovi fingované kvitované účty na tyto práce a materiál, a to Bukolský na částku cca 15 000 Kčs Lengrovi a 6000 Kčs Fenclovi, Voska Lengrovi na částku cca 7600 Kčs.

XXII.–XXIII. František Š t ě p á n e k a Kamil Č a d a

Jako soukromí podnikatelé instalatérské firmy Štěpánek a Čada v Praze od roku 1946 do roku 1949 prováděli pro JD instalatérské práce, které jim byly zadávány tehdejšími vedoucími stavebního oddělení JD Lengrem a později ing. A. Fenclem. Za příslib, že Lengr a ing. A. Fencl budou jim potvrzovat podané jimi splátkové výkazy za provedené práce k proplacení, aniž by zkoumali oprávněnost účtovaných částek, dodali v roce 1947 Lengrovi a v roce 1948 ing. A. Fenclovi zdarma různý instalační materiál, a to Lengrovi na stavbu jeho rodinné vily, ing. A. Fenclovi na opravu jeho rodinného domku. K provedení potřebných instalačních prací vyslali v obou případech montéra, který pracoval na instalaci vždy asi 14 dnů. Materiál i pracovní sílu odňali přitom úkolům 2LP. Později v roce 1948, když bylo proti Lengrovi a ing. A. Fenclovi zavedeno u JD disciplinární řízení pro podezření z braní úplatků, vystavili oběma fingované kvitované účty, a to Lengrovi na částku 42 178,80 Kčs, ing. A. Fenclovi na 30 441,80 Kčs. Dohody s Lengrem a ing. A. Fenclem užili ke svému vlastnímu obohacení a ve splátkových výkazech účtovali přemrštěné částky, hodnotě provedených prací neodpovídající, a poškodili tak JD o značnou, přesně nezjištěnou částku.

XXIV. Josef K r e j č í

Jako soukromý podnikatel, majitel pokrývačské živnosti v Táboře, byl v roce 1946 doporučen tehdejším vedoucím stavebního oddělení JD Lengrem k provádění pokrývačských prací pro JD. Tyto práce prováděl ve velkém rozsahu od roku 1946 do roku 1949. Ke svému vlastnímu obohacení způsobil stavebnictví JD značnou, přesně nezjištěnou cenu [škodu] tím, že za provedené jím pokrývačské práce pro JD účtoval po celou tuto dobu částky značně přemrštěné, neodpovídající hodnotě provedených prací. Splátkové výkazy s tímto vyúčtováním potvrzoval mu zejména Lengr jako správné k proplacení, s pominutím kontroly stavebních dozorů. Aby se Lengrovi odměnil, zařídil v roce 1947 na jeho žádost přepravu vagonu cementu a vagonu vápna, které daroval ing. dr. Gruževský jako vedoucí stavební firmy Skorkovský Lengrovi na stavbu jeho rodinné vily. Kromě toho obstarával Lengrovi i přepravu jiného stavebního materiálu na tuto stavbu. Věděl přitom, že jde o stavbu nepovolenou a nezařazenou do 2LP a že tento stavební materiál byl určen jako obhospodařovaný pro stavby do 2LP ve stavebnictví zařazené. Dále obstaral Lengrovi na tuto stavbu asi 20 000 cihel v té době obhospodařovaných a sám daroval Lengrovi asi 3000 tašek na pokrytí střechy jeho rodinné vily, které rovněž jednak sám, jednak svými zaměstnanci zdarma provedl.

XXV. Jaroslav Ř e z n í č e k

Od října 1948 do října 1949 vedoucí plánovacího oddělení závodu PL 228, později skupiny Budování.

Jeho úkolem bylo přesným plánováním stavebních prací podložit celou činnost závodu PL 228, později skupiny Budování, tak, aby řádným provedením všech stavebních prací ve stanovených lhůtách umožněn byl zdárný rozvoj a provoz celého národního podniku JD. Tuto svoji povinnost obviněný soustavně a vědomě hrubě porušoval nejen ke škodě národního podniku JD, nýbrž i celého hospodářství státu. Plánování organizoval tak, že finanční částka určená ve stavebnictví JD pro první rok 5LP byla vyčerpána mnohem dříve, než mohl a měl býti splněn této částce odpovídající plán pracovní. V důsledku toho nebyl plán na rok 1949 ve svém celku splněn a jeho jednotlivé částky musely být převedeny do druhého operativního roku 5LP.

Plánování prováděl na základě návrhu měsíčních plánů jednotlivých staveb vypracovaných stavbyvedoucími, ačkoliv i tyto měsíční plány mělo vypracovat plánovací oddělení s přivzetím [přibráním] vedoucích jednotlivých staveb jako poradců. Nicméně nekontroloval ani návrhy měsíčních plánů takto vypracované, v nichž stavbyvedoucí sami ohodnocovali cenu jednotek prací, a bral je za základ plánování celkového. Nepřesné plánování znemožňovalo správné zhodnocení prací provedených podle hlášení o splnění plánu a řádnou kontrolu splnění vůbec a ve svých důsledcích vedlo během provádění prací ke změnám oproti plánu, zvyšování stavebních nákladů a konečně i k nesplnění celkového plánu.

XXVI. Josef B r ň á k

V listopadu 1947 jako soukromý stavební podnikatel a společník firmy Slezská stavební společnost v Ostravě obdržel od tehdejšího centrálního ředitele JD Hegnera a vedoucího stavebního oddělení ing. A. Fencla zadávku výstavby hornického sídliště v Ostrově. Po zrušení této zadávky jako bez soutěže provedené přičiněním Hegnera a A. Fencla v soutěžním řízení počátkem roku 1948 obdržel zadávku znovu, ačkoliv oproti soutěžícím stavebním firmám podal nabídku vyšší. I když paušální částka, která zabezpečovala podnikatelskou firmou proti event. změnám při kontrole konečného účtu za postavení jednoho dvojdomu v nabídce, která byla podkladem druhé zadávky, byla nižší než při zadávce první, byla i tak přemrštěná a neodpovídala směrnicím NÚC. V ostatních směrech obsahovala druhá zadávka oproti první vesměs změny v neprospěch JD. V únoru 1948 po znárodnění jeho soukromé firmy a jejím včlenění do ČSSZ jako závodu OS 668 byl pověřen funkcí stavbyvedoucího tohoto sídliště. Jako takový nepostaral se o nápravu v bezplánovitém provádění stavebních prací na sídlišti, aby bylo zabráněno zbytečným vícepracím, zvýšení stavebních nákladů, poškozování stavebního materiálu, zejména dílců dřevěných

domů apod. Způsobil tak, že ke dni 30. 11. 1948, ke kterému měly býti všechny domy na sídlišti definitivně zastřešeny, byl stavební plán splněn na pouhých 70 %. Po zřízení stavebního závodu PL 228 při JD v rámci ČSSZ, který měl převzít od jednotlivých stavebních závodů dosud pro JD pracujících jednotlivá staveniště, v říjnu 1948 před převzetím stanoviště sídliště v Ostrově závodem PL 228, k němuž došlo 31. 10. 1948, dal odvésti z tohoto stanoviště do Ostravy [?] těžké strojní zařízení a inventář všeho druhu, ačkoliv nákup tohoto zařízení a inventáře byl zálohován JD částkou několika milionů Kčs a podle dohody sjednané na centrálním ředitelství ČSSZ v Praze mělo býti toto zařízení a inventář ponechán na staveništi pro potřebu závodu PL 228. Způsobil tak dočasné ochromení stavebních prací na sídlišti v Ostrově, a přispěl tak k dalšímu zdržení ve výstavbě sídliště oproti plánu.

XXVII. Alois R o s e n d o r f

Tesařský mistr, zaměstnanec stavebního závodu PL 227 v Chebu, byl odeslán touto firmou v říjnu 1948 na staveniště sídliště Mariánská, kde řídil montáž dřevěných domků. Byl pověřen i dohledem a zařízením odvozu dílců dřevěných domků ze železniční stanice Merklín na staveniště, jejich skladováním na staveništi a dohledem nad skladováním i jiného stavebního materiálu. Jako osoba nepřátelsky zaujatá vůči lidově demokratickému zřízení pronášel před dělníky na staveništi hanlivé výroky o KSČ a hospodářském plánu, aby tak nepříznivě ovlivňoval pracovní morálku dělníků na staveništi. V úmyslu poškodit úspěšný rozvoj stavebnictví JD opomenul postarat se o řádné uskladnění stavebního materiálu, zejména cementu, čímž způsobil znehodnocení nebo zničení značného množství tohoto materiálu. Zvláště počátkem roku 1949 při dovozu dílců dřevěných domků ze stanice Merklín na staveniště nepostaral se ani o řádné provedení odvozu dílců do stanice ani o jejich uskladnění na staveništi, resp. ve stanici Merklín, takže tyto dílce byly ze značné části zničeny, rozkradeny nebo znehodnoceny vlhkem apod.

Obvinění se k trestné činnosti za vinu jim kladené částečně doznali, částečně se navzájem usvědčují. Jsou však kromě toho usvědčováni řadou svědků – zaměstnanců JD, výsledky revizí provedených ve stavebnictví JD i jiným písemným materiálem.

Je tedy na ně právem žalováno, že

1) ing. Bohuslav H e g n e r

a) v úmyslu poškodit republiku za okolností zvláště přitěžujících zvýšil nebezpečí nepřátelského činu cizí moci,

b) vyzradil cizí moci nepřímo skutečnosti, jež měly zůstat utajeny pro obranu republiky, ačkoliv podle svého veřejného postavení byl povinen uchovávati tyto skutečnosti v tajnosti a ačkoliv mu byla taková povinnost výslovně uložena a čin se týkal tajemství zvláště důležitého, za těmito účely se s někým spolčil a vešel v nepřímý styk s cizí mocí;

2) ing. Josef Č m e l á k

a) za zvláště přitěžujících okolností se s dalšími osobami spolčil, aby se pokusil zničit a rozvrátit lidově demokratické zřízení a společenskou a hospodářskou soustavu republiky, zaručené ústavou,

b) dověděl se hodnověrným způsobem, že se chystá zločinný podnik uvedený v § 6 zák. č. 50/23 Sb.,[3] a v úmyslu pachatele podporovati opominul to neodkladně oznámiti věrohodným způsobem úřadu;

[3] Pozn. L. B.: § 6 zák. č. 50/1923 Sb. ze dne 19. března 1923 na ochranu republiky se zabývá trestným činem vojenské zrady.

3) ing. Antonín Ž a l u d

a) v úmyslu poškodit republiku za okolností zvláště přitěžujících zvýšil nebezpečí nepřátelského činu cizí moci,
b) vyzvídal zvlášť důležité státní tajemství v úmyslu vyzraditi je cizí moci, ač mu povinnost uchovávati státní tajemství byla výslovně uložena,
c) vyzvídal zvlášť důležité státní tajemství spojence v úmyslu vyzraditi je cizí moci, ač mu povinnost uchovávati státní tajemství byla výslovně uložena;

4) ing. Stanislav C h m e l a

a) za zvláště přitěžujících okolností se s dalšími osobami spolčil, aby se pokusil zničit a rozvrátit lidově demokratické zřízení a společenskou a hospodářskou soustavu republiky, zaručené ústavou,
b) vyzvídal státní tajemství zvláště důležité v úmyslu vyzraditi je cizí moci, ač mu povinnost uschovávati státní tajemství výslovně byla uložena,
c) vyzvídal zvláště důležité státní tajemství spojence v úmyslu vyzraditi je cizí moci, ač mu povinnost uchovávati státní tajemství byla výslovně uložena;

5) ing. H e g n e r , Č m e l á k , Ž a l u d , C h m e l a

dopustili se jiného než v § 1 zák. č. 50/23 Sb.[4] uvedeného jednání směřujícího k tomu, aby provoz národního podniku zmařili nebo ohrozili a v témže úmyslu zanedbali povinnosti, které měli při provozu podniku, přičemž jejich jednáním byla způsobena značná škoda;

6) Karel L e n g r , ing. Adolf F e n c l a dr. ing. Nikolaj G r u ž e v s k ý

navzájem a s dalšími osobami,

Karel S i r o t e k

s dalšími osobami,

Vladimír S v á r o v s k ý a Václav M a c h n í k

navzájem

se spolčili, aby se pokusili zničit a rozvrátit lidově demokratické zřízení a společenskou a hospodářskou soustavu republiky, zaručené ústavou;

7) Václav Machník, ing. Zdeněk Švojgr, Jan Odvody, Jan Konopík, ing. Ferdinand Fencl, ing. Karel Přeslička, ing. Zdeněk Pexieder, ing. Vilém Kvasnička, ing. Richard Hašek, ing. Jindřich Kratochvíl, Josef Bukolský, Jindřich Voska, František Štěpánek, Kamil Čada, Josef Krejčí, Jaroslav Řezníček, Josef Brňák a Alois Rosendorf

neplnili nebo porušili povinnosti vyplývající z jejich veřejné funkce, úřadu, služby, povolání nebo zaměstnání v úmyslu ohroziti tím důležitý zájem republiky;

8) Karel Lengr, ing. Adolf Fencl, ing. dr. Nikolaj Gruževský, Karel Sirotek, Václav Machník, ing. Zdeněk Švojgr, Jan Odvody, Jan Konopík, ing. Ferdinand Fencl, ing. Karel Přeslička, ing. Zdeněk Pexieder, ing. Vilém Kvasnička, ing. Richard Hašek, ing. Jindřich Kratochvíl, Josef Bukolský, Jindřich Voska, František Štěpánek, Kamil Čada, Josef Krejčí, Jaroslav Řezníček, Josef Brňák a Alois Rosendorf

dopustili se jiného než v § 1 zák. č. 165/46 Sb. uvedeného jednání, směřujícího k tomu, aby provoz národního podniku zmařili nebo ohrozili, a v témže úmyslu zanedbali povinnosti, které měli při provozu podniku, přičemž jejich jednáním byla způsobena značná škoda;

9) Karel Lengr a ing. Adolf Fencl

jako rozhodující úředníci národního podniku v úřadě, kterým byli zavázáni, zneužili moci jim svěřené, aby národnímu podniku způsobili škodu;

---

[4] Pozn. L. B.: V orig. je číslo zák. na ochranu republiky z roku 1923 přeškrtnuto a připsáno: „165/46“, což má pravděpodobně odkazovat na zákon č. 165/1946 Sb. ze dne 18. července 1946 o trestní ochraně národních podniků a podniků pod národní správou.

10) ing. dr. Nikolaj Gruževský, ing. Ferdinand Fencl, ing. Karel Přeslička, ing. Zdeněk Pexieder, ing. Vilém Kvasnička, ing. Richard Hašek, ing. Jindřich Kratochvíl, Josef Bukolský, Jindřich Voska, František Štěpánek, Kamil Čada a Josef Krejčí
úmyslně dali podnět ke zločinu zneužití úřední moci ad IV. uvedeného;

11) ing. Zdeněk Švojgr a Jan Odvody
dověděli se hodnověrným způsobem, že se chystá zločin velezrady, a neoznámili to neodkladně hodnověrným způsobem bezpečnostnímu úřadu (orgánu), ačkoliv této povinnosti mohli vyhovět snadno a bez nebezpečí pro sebe a pro osoby sobě blízké.

Tím spáchali:
1) ing. Bohuslav H e g n e r
a) zločin ohrožení bezpečnosti republiky podle § 3 odst. 1 zák. č. 50/23 Sb.,
b) zločin vojenské zrady podle § 6 odst. 2 sl. 1, 3, 4 zák. č. 50/23 Sb.;

2) ing. Josef Č m e l á k
a) zločin velezrady podle § 1 odst. 2, odst. 1 lit. c (odst. 3 lit. e) zák. č. 231/48 Sb.,
b) zločin neoznámení trestných podniků podle § 12 odst. 2 zák. č. 50/23 Sb.;

3) ing. Antonín Ž a l u d
a) zločin ohrožení bezpečnosti republiky podle § 3 odst. 1 zák. č. 50/23 Sb.,
b) zločin vyzvědačství podle § 5 odst. 1, odst. 2 lit. b, d zák. č. 231/48 Sb.,
c) zločin vyzvědačství proti spojenci podle § 6, § 5 odst. 1, odst. 2 lit. b, d zák. č. 231/48 Sb.;

4) ing. Stanislav C h m e l a
a) zločin velezrady podle § 1 odst. 2, odst. 1 lit. c (odst. 3 lit. e) zák. č. 231/48 Sb.,
b) zločin vyzvědačství podle § 5 odst. 1, odst. 2 lit. b, d zák. č. 231/48 Sb.,
c) zločin vyzvědačství proti spojenci podle § 6, § 5 odst. 1, odst. 2 lit. b, d zák. č. 231/48 Sb.;

5) ing. Hegner, Čmelák, Žalud a Chmela
zločin podle § 3 odst. 1 zák. o trest. ochraně nár. podniku č. 165/46 Sb.;

6) Lengr, ing. A. Fencl, ing. dr. Gruževský, Sirotek, Svárovský a Machník
zločin velezrady podle § 1 odst. 2, odst. 1 lit. c zák. č. 231/48 Sb.;

7) Machník, ing. Švojgr, Odvody, Konopík, ing. F. Fencl, ing. Přeslička, ing. Pexieder, ing. Kvasnička, ing. Hašek, ing. Kratochvíl, Bukolský, Štěpánek, Čada, Krejčí, Řezníček, Brňák a Rosendorf
zločin sabotáže podle § 37 zák. č. 231/48 Sb.;

8) Lengr, ing. A. Fencl, ing. dr. Gruževský, Sirotek, Machník, ing. Švojgr, Odvody, Konopík, ing. F. Fencl, ing. Přeslička, ing. Pexieder, ing. Kvasnička, ing. Hašek, ing. Kratochvíl, Bukolský, Voska, Štěpánek, Čada, Krejčí, Řezníček, Brňák a Rosendorf
zločin podle § 3 odst. 1 zák. č. 165/46 Sb. o trestní ochraně národních podniků;

9) Lengr a ing. A. Fencl
zločin zneužití úřední moci podle § 101 tr. zák. [z r.] 1852;

10) ing. dr. Gruževský, ing. F. Fencl, ing. Přeslička, ing. Pexieder, ing. Kvasnička, ing. Hašek, ing. Kratochvíl, Bukolský, Voska, Štěpánek, Čada a Krejčí
zločin spoluviny návodem ke zločinu zneužití úřední moci podle § 5, § 101 tr. zák. [z r.] 1852;

11) ing. Švojgr a Odvody
zločin neoznámení trestných činů podle § 35 odst. 2 zák. č. 231/48 Sb.

a buďte za to potrestáni
ing. Bohuslav H e g n e r
podle § 6 odst. 2, II. sazby zák. č. 50/23 Sb. a §§ 29 a 32 téhož zák.;

ing. Josef Č m e l á k
podle § 1 odst. 3 zák. č. 231/48 Sb. a §§ 47, 48, 52 téhož zákona;

ing. Antonín Ž a l u d
podle § 5 odst. 2 zák. č. 231/48 Sb., §§ 47, 48, 52 téhož zákona;

ing. Stanislav C h m e l a
podle § 1 odst. 3 a §§ 47, 48, 52 zák. č. 231/48 Sb.;

L e n g r , ing. A. F e n c l , ing. dr. G r u ž e v s k ý , S i r o t e k , S v á r o v s k ý a M a c h n í k
podle § 1 odst. 1 zák. č. 231/48 Sb. s výjimkou Svárovského všichni se zřetelem k ustanovení § 34 tr. zák. [z r.] 1852;

ing. Švojgr, Odvody, Konopík, ing. F. Fencl, ing. Přeslička, ing. Pexieder, ing. Kvasnička, ing. Hašek, ing. Kratochvíl, Bukolský, Voska, Štěpánek, Čada, Krejčí, Řezníček, Brňák, Rosendorf
podle § 37 zák. č. 231/48 Sb. se zřetelem k ustanovení § 34 tr. zák. [z r.] 1852

a dále všichni obvinění podle §§ 47, 48 a 52 zák. č. 231/48 Sb.

Navrhuji:

a) konati hlavní přelíčení před Státním soudem v Praze, příslušným podle §§ 13 odst. 1, odst. 2 lit. a, § 17 odst. 1, § 18 odst. 1, § 20 odst. 1 tr. ř.;

b) volati k hlavnímu přelíčení jako svědky: Karla Švejdu z č. l. 667, Jaroslava Kůru z č. l. 703, Zdeňka Knydase z č. l. 708, Miroslava Šimka z č. l. 720, ing. Jiřího Karase z č. l. 729, Václava Straku z č. l. 732, ing. Bohuslava Urbana z č. l. 734, Jiřího Krista z č. l. 737, Aloise Erbana z č. l. 740, Štefana Pristaše z č. l. 743, Jakuba Rosu z č. l. 745, Ottu Potluku z č. l. 750, Antonína Plívu z č. l. 752, Františka Řeřábka z č. l. 755, Jana Vilda z č. l. 759, Zdeňka Šupíka z č. l. 764, Norberta Cablíka z č. l. 767, Jiřího Komrsku z č. l. 771, Františka Neskusila z č. l. 774, Josefa Vyšína z č. l. 776, Drahomíra Čadu z č. l. 779, Otakara Pitlíka z č. l. 785, Josefa Vrtílku z č. l. 788, Miroslava Studničku z č. l. 799, Miloslava Žilku z č. l. 801, ing. Aloise Kalába z č. l. 803, ing. Hloma z č. l. 805, ing. Buba z č. l. 809 a B. Landauovou z č. l. 813;

c) čísti při hlavním líčení: trestní oznámení VO StB v Jáchymově, čj. A 22222/79126-1949 a osobní výkazy obviněných;

d) zjistiti obsah příloh jako věci doličné ke spisům připojeným (čl. 816-1168).

V Praze dne 28. listopadu 1950

Státní prokurátor
[vlastnoruční podpis, vedle kulaté razítko Státní prokuratury v Praze]

DOKUMENT č. 6
Rozsudek Státního soudu v Praze ze dne 24. března 1951 (opis pořízený v rámci rehabilitačního řízení dne 14. listopadu 1966)

SÚA, f. Státní soud Praha, sp. zn. Ts I/1 122/50.

OPIS

Ts I/1 122/50

Rozsudek

Jménem republiky!

Státní soud v Praze uznal po hlavním líčení konaném dne ve dnech 19.–24. března 1951 takto právem:

Obvinění

1) ing. Bohuslav H e g n e r ,
nar. [...] 1892 v Plzni, přednosta plánovacího úřadu oblastního ředitelství Bání a hutí v Bratislavě, posledně bytem Bratislava [...],

2) ing. Antonín Ž a l u d ,
nar. [...] 1903 v Příbrami, báňský inženýr, posledně bytem Kutná Hora [...],

3) ing. Stanislav C h m e l a ,
nar. [...] 1910 v Pitíně, strojní inženýr, posledně bytem v Praze [...],

4) Karel L e n g r [1],
nar. [...] 1906 v Horkách u Tábora, stavitel, posledně bytem Jáchymov [...],

5) ing. Adolf F e n c l ,
nar. [...] 1910 v Praze, architekt, posledně bytem v Příbrami [...],

6) ing. dr. Nikolaj G r u ž e v s k ý ,
nar. [...] 1898 v Oděse (SSSR), stavitel, posledně bytem v Praze [...],

7) Karel S i r o t e k ,
nar. [...] 1904 v Neudorfu (Německo), stavitel, posledně bytem Karlovy Vary [...],

8) Vladimír S v á r o v s k ý ,
nar. [...] 1923 v Jilemnici, stavební asistent, posledně bytem Karlovy Vary [...],

9) Václav M a c h n í k ,
nar. [...] 1912 v Hodějově, okr. Strakonice, stavitel, posledně bytem Karlovy Vary [...],

10) ing. Zdeněk Š v o j g r ,
nar. [...] 1906 v Praze, technický úředník, posledně bytem Aš [...], přechodně v Ostrově [...],

11) Jan O d v o d y ,
nar. [...] 1905 v Hlohově, technický úředník, posledně bytem Cheb [...],

12) Jan K o n o p í k ,
nar. [...] 1902 v Hlohově, stavitel, posledně bytem Cheb [...],

13) ing. Ferdinand F e n c l ,
nar. [...] 1911 v Praze, architekt, posledně bytem Praha [...],

[1] Pozn. L. B.: V textu rozsudku je nesprávně uváděno příjmení Lenger. Všechny chybné tvary byly opraveny na Lengr.

14) ing. Karel P ř e s l i č k a ,
nar. [...] 1902 ve Vídni, architekt, posledně bytem Praha [...],

15) ing. Zdeněk P e x i e d e r ,
nar. [...] 1902 v Praze, architekt, posledně bytem v Praze [...],

16) ing. Vilém K v a s n i č k a ,
nar. [...] 1885 v Třeboni, architekt, posledně bytem v Praze [...],

17) Josef B u k o l s k ý ,
nar. [...] 1906 v Praze, tesařský mistr, posledně bytem Praha [...],

18) Jindřich V o s k a [2],
nar. [...] 1913 v Rábí, tesařský mistr, posledně bytem Praha [...],

19) František Š t ě p á n e k ,
nar. [...] 1908 v Praze, instalatér, bytem v Praze [...],

20) Kamil Č a d a ,
nar. [...] 1898 v Kunčicích, okr. Žamberk, instalatér, posledně bytem Praha [...],

21) Josef K r e j č í ,
nar. [...] 1905 v Táboře, pokrývačský mistr, posledně bytem Tábor [...],

22) Jaroslav Ř e z n í č e k ,
nar. [...] 1917 v Podole, okr. Sedlčany, posledně bytem v Karlových Varech [...],

23) Josef B r ň á k ,
nar. [...] 1912 v Ostravě-Vítkovicích, stavitel, posledně bytem Ostrava [...],

24) Alois [v orig. Adolf] R o s e n d o r f ,
nar. [...] 1904 v Radonicích, okr. Praha-sever, zednický mistr, posledně bytem Tachov [...],

jsou vinni,

že v době od února 1946 do října 1949 v západních Čechách i v jiných místech republiky:

I. ing. Bohuslav H e g n e r a ing. Antonín Ž a l u d
v úmyslu poškoditi republiku za okolností zvláště přitěžujících zvýšili nebezpečí nepřátelského činu cizí moci;

II. ing. Bohuslav H e g n e r
v době do 24. 10. 1948 vyzradil cizí moci nepřímo skutečností, které měly zůstati utajeny pro obranu republiky, ačkoliv podle svého veřejného postavení byl povinen uschovávati tyto skutečnosti v tajnosti a ačkoliv mu tato povinnost byla výslovně uložena a věc se týkala státního tajemství zvláště důležitého, přičemž se k tomu účelu spojil s jiným pachatelem a vešel v nepřímý styk s cizí mocí;

III. ing. Stanislav C h m e l a
a) vyzvídal zvláště důležité státní tajemství v úmyslu vyzraditi je cizí moci, ač mu povinnost uchovati státní tajemství byla výslovně uložena,
b) tamtéž týmž způsobem a za týmž účelem vyzvídal důležité státní tajemství spojence;

IV. ing. Stanislav C h m e l a , Karel L e n g r , ing. Adolf F e n c l , ing. dr. Nikolaj G r u ž e v s k ý , Vladimír S v á r o v s k ý a Václav M a c h n í k

[2] Pozn. L. B.: V textu rozsudku je nesprávně uváděno příjmení Vozka. Všechny chybné tvary byly opraveny na Voska.

spolčili se navzájem mezi s sebou, případně s dalšími osobami, aby se pokusili zničit nebo rozvrátit lidově demokratické zřízení a společenskou a hospodářskou soustavu republiky, zaručené ústavou, přičemž jednal obviněný ing. Stanislav C h m e l a za okolností zvláště přitěžujících;

V. ing. Bohuslav H e g n e r, ing. Antonín Ž a l u d, ing. Stanislav C h m e l a, Karel L e n g r, ing. Adolf F e n c l, ing. dr. Nikolaj G r u ž e v s k ý, Václav M a c h n í k, ing. Zdeněk Š v o j g r, Jan O d v o d y, Karel S i r o t e k, Jan K o n o p í k, ing. Ferdinand F e n c l, ing. Karel P ř e s l i č k a, ing. Zdeněk P e x i e d e r, Josef B u k o l s k ý, Jindřich V o s k a, František Š t ě p á n e k, Kamil Č a d a, Josef K r e j č í, Jaroslav Ř e z n í č e k, Josef B r ň á k a Alois R o s e n d o r f
dopustili se jiného než v § 1 zákona č. 165/46 Sb. uvedeného jednání, směřujícího k tomu, aby provoz národního podniku zmařili nebo ohrozili, a v témže úmyslu zanedbali povinnosti, které měli při provozu podniku, přičemž jejich jednáním byla způsobena značná škoda;

VI. Václav M a c h n í k, Karel S i r o t e k, ing. Zdeněk Š v o j g r, Jan O d v o d y, Jan K o n o p í k, ing. Ferdinand F e n c l, ing. Karel P ř e s l i č k a, ing. Zdeněk P e x i e d e r, Josef B u k o l s k ý, Jindřich V o s k a, František Š t ě p á n e k, Kamil Č a d a, Josef K r e j č í, Jaroslav Ř e z n í č e k, Josef B r ň á k a Alois R o s e n d o r f
neplnili nebo porušili povinnosti vyplývající z jejich veřejné funkce, úřadu, služby, povolání nebo zaměstnání v úmyslu poškoditi tím důležitý zájem republiky;

VII. ing. Zdeněk Š v o j g r a Jan O d v o d y
dověděli se hodnověrným způsobem, že se chystá zločin velezrady, a neoznámili to neodkladně hodnověrným způsobem bezpečnostnímu úřadu;

VIII. Karel L e n g r a ing. Adolf F e n c l
jako úředníci národního podniku v úřadě, kterým byli zavázáni, zneužili jim svěřené moci, aby národnímu podniku způsobili škodu;

IX. ing. dr. Nikolaj G r u ž e v s k ý, ing. Ferdinand F e n c l, ing. Karel P ř e s l i č k a, ing. Zdeněk P e x i e d e r, ing. Vilém K v a s n i č k a, Josef B u k o l s k ý, Jindřich V o s k a, František Š t ě p á n e k, Kamil Č a d a a Josef K r e j č í
ke zločinu zneužití úřední moci, spáchaného Karlem L e n g r e m a ing. Adolfem F e n c l e m pod [číslem] VIII. shora uvedeným, úmyslně dali podnět;

X. ing. Antonín Ž a l u d
z nedbalosti způsobil, že státní tajemství, jež měl povinnost uschovávat, mohlo se stát známým cizí moci.

Tím se dopustili:

ing. Bohuslav H e g n e r
ad I. zločinu ohrožení bezpečnosti republiky podle § 3 odst. 1 zák. č. 50/23 Sb.,
ad II. zločinu vojenské zrady dle § 6 č. 2 [II. sazby] odst. 1, 3, 4 zák. č. 50/23 Sb.,
ad V. zločinu podle § 3 odst. 1 zák. č. 165/46 Sb.;

ing. Antonín Ž a l u d
ad I. zločinu ohrožení bezpečnosti republiky podle § 3 odst. 1 zák. č. 50/23 Sb.,
ad V. zločinu podle § 3 odst. 1 zák. č. 165/46 Sb.,
ad X. přečinu podle § 7 zák. č. 231/48 Sb.;

ing. Stanislav C h m e l a
ad III. a) zločinu vyzvědačství podle § 5 odst. 1, 2 lit. b, d zák. č. 231/48 Sb.,
b) zločinu vyzvědačství proti spojenci podle § 6 a § 5 odst. 1, 2 lit. b, d zák. č. 231/48 Sb.,
ad IV. zločinu velezrady podle § 1 odst. 1 lit. c, odst. 2, 3 lit. e zák. č. 231/48 Sb.,
ad V. zločinu podle § 3 odst. 1 zák. č. 165/46 Sb.;

Karel L e n g r a ing. Adolf F e n c l
ad IV. zločinu velezrady podle § 1 odst. 1 lit. c, odst. 2 zák. č. 231/48 Sb.,
ad V. zločinu podle § 3 odst. 1 zák. č. 165/46 Sb.,
ad VIII. zločinu zneužití moci úřední podle § 101 tr. zák. č. 117/1852 [ř. z.];

ing. dr. Nikolaj G r u ž e v s k ý
ad IV. zločinu velezrady podle § 1 odst. 1 lit. c, odst. 2 zák. č. 231/48 Sb.,
ad V. zločinu podle § 3 odst. 1 zák. č. 165/46 Sb.,
ad IX. účastenství na zločinu zneužití úřední moci podle §§ 5, 101 tr. zák. č. 117/1852 [ř. z.];

Vladimír S v á r o v s k ý
ad IV. zločinu velezrady podle § 1 odst. 1 lit. c, odst. 2 zák. č. 231/48 Sb.

Václav M a c h n í k
ad IV. zločinu velezrady podle § 1 odst. 1 lit. c, odst. 2 zák. č. 231/48 Sb.,
ad V. zločinu dle § 3 odst. 1 zák. č. 165/46 Sb.,
ad VI. zločinu sabotáže podle § 37 zák. č. 231/48 Sb.;

ing. Zdeněk Š v o j g r a Jan O d v o d y
ad V. zločinu podle § 3 odst. 1 zák. č. 165/46 Sb.,
ad VI. zločinu sabotáže podle § 37 zák. č. 231/48 Sb.,
ad VII. zločin neoznámení trestného činu dle § 35 odst. 2 zák. č. 231/48 Sb.;

Jan K o n o p í k
ad V. zločinu podle § 3 odst. 1 zák. č. 165/46 Sb.,
ad VI. zločinu sabotáže podle § 37 zák. č. 231/48 Sb.;

ing. Ferdinand F e n c l, ing. Zdeněk P e x i e d e r, Josef B u k o l s k ý, František Š t ě p á n e k, Josef K r e j č í, ing. Karel P ř e s l i č k a, Jindřich V o s k a, Kamil Č a d a
ad V. zločinu podle § 3 odst. 1 zák. č. 165/46 Sb.,
ad VI. zločinu sabotáže podle § 37 zák. č. 231/48 Sb.,
ad IX. účastenství na zločinu zneužití úřední moci podle §§ 5, 101 tr. zák. č. 117/1852 [ř. z.];

Karel S i r o t e k, Jaroslav Ř e z n í č e k, Josef B r ň á k a Alois R o s e n d o r f
ad V. zločinu podle § 3 odst. 1 zák. č. 165/46 Sb.,
ad VI. zločinu sabotáže podle § 37 zák. č. 231/48 Sb.,
ad V. zločinu podle § 3 odst. 1 zák. č. 165/46 Sb.;

ing. Vilém K v a s n i č k a
ad IX. účastenství na zločinu zneužití úřední moci podle §§ 5, 101 tr. zák. č. 117/1852 ř. z.

Za to se odsuzují:

1) ing. Bohuslav H e g n e r
podle § 6 odst. 2 druhé sazby a § 29 zák. č. 50/23 Sb. se zřetelem k § 34 zák. č. 117/1852 ř. z. a za použití § 29/2 tr. zák. k trestu odnětí svobody na doživotí a k peněžitému trestu 100 000 Kčs;

2) ing. Antonín Ž a l u d
podle § 3 odst. 1 a § 29 zák. č. 50/23 Sb. a § 47 zák. č. 231/48 Sb. se zřením k § 34 zák. č. 117/1852 ř. z. a §§ 12, 18 tr. zák. k trestu odnětí svobody na dvacet let a k peněžitému trestu 20 000 Kčs;

3) ing. Stanislav C h m e l a
podle § 1 odst. 3 zák. č. 231/48 Sb. se zřením k § 34 zák. č. 117/52 ř. z. k trestu smrti.

Podle § 1 odst. 1 a § 47 zák. č. 231/48 Sb. se zřetelem k ustanovení k ust. § 34 zák. č. 117/52 ř. z., s výjimkou u Vladimíra Svárovského, a §§ 12, 18 tr. zák. k odnětí svobody a peněžitému trestu:

4) Karel L e n g r — na 22 let a 50 000 Kčs;

5) ing. Adolf F e n c l — na 22 let a 50 000 Kčs;

6) ing. dr. Nikolaj G r u ž e v s k ý — na 24 let a 50 000 Kčs;

8) Vladimír S v á r o v s k ý — na 12 let a 10 000 Kčs;
za nedobytnosti k dalšímu trestu odnětí svobody na dobu 1 měsíce

9) Václav M a c h n í k — na 14 let a 10 000 Kčs.
za nedobytnosti k dalšímu 1 měs. odnětí svobody

Podle § 37 a § 47 zák. č. 231/48 Sb. se zřením k § 34 zák. č. 117/52 ř. z. a §§ 12, 18 tr. zák. k trestu odnětí svobody a k trestu peněžitému, a to:

7) Karel S i r o t e k — na 5 let a 10 000 Kčs;
za nedobytnosti další 1 měs. odnětí svobody

10) ing. Zdeněk Š v o j g r — na 9 let a 10 000 Kčs;
ev. 1 měs. náhradního trestu

11) Jan O d v o d y — na 7 let a 10 000 Kčs;
ev. 1 měs. náhradního trestu

12) Jan K o n o p í k — na 8 let a 10 000 Kčs;
ev. 1 měs. náhradního trestu

13) ing. Ferdinand F e n c l — na 7 let a 50 000 Kčs;
ev. 5 měs. náhradního trestu

14) ing. Karel P ř e s l i č k a — na 6 let a 50 000 Kčs;
ev. 5 měs. náhradního trestu

15) ing. Zdeněk P e x i e d e r — na 5 let a 20 000 Kčs;
ev. 2 měs. náhradního trestu,

17) Josef B u k o l s k ý — na 5 let a 50 000 Kčs;
ev. 5 měs. náhradního trestu,

18) Jindřich V o s k a — na 7 let a 50 000 Kčs;
ev. 5 měs. náhradního trestu,

19) František Š t ě p á n e k — na 5 let a 50 000 Kčs;
ev. 5 měs. náhradního trestu,

20) Kamil Č a d a — na 8 let a 50 000 Kčs;
ev. 5 měs. náhradního trestu,

21) Josef K r e j č í — na 5 let a 50 000 Kčs;
ev. 5 měs. náhradního trestu,

22) Jaroslav Ř e z n í č e k — na 3 léta a 10 000 Kčs;
za použití § 54 zák. č. 117/52 ř. z.
ev. náhradní trest 1 měsíc,

23) Josef B r ň á k — na 7 let a 30 000 Kčs;
ev. 3 měs. náhr.[adního] trestu

24) Alois R o s e n d o r f — na 10 let a 30 000 Kčs.

Podle § 103 zák. č. 117/1852 ř. z. se zřetelem k §§ 12, 18:

16) ing. Vilém K v a s n i č k a — na 1 rok.

Podle § 29 zák. č. 50/23 Sb. vyslovuje se u ing. Bohuslava Hegnera a podle § 48 zák. č. 231/48 Sb. u všech ostatních obviněných s výjimkou Karla Sirotka, Jaroslava Řezníčka a ing. Viléma Kvasničky **konfiskace** veškerého jmění.

Podle § 50 zák. č. 231/48 Sb. prohlašují se věci doličné u obviněných zabavené za propadlé ve prospěch státu.

Podle § 51 zák. č. 231/48 Sb. vyslovuje se u obv. Josefa Bukolského, Jindřicha Vosky, Františka Štěpánka, Karla Čady a Josefa Krejčího ztráta živnostenských oprávnění navždy.

Podle § 52 zák. č. 231/48 Sb. (případně § 32 zák. č. 50/23 Sb.) u ing. Bohuslava Hegnera a ing. Žaluda ztráta čestných práv občanských, a to u ing. Stanislava C h m e l y navždy, u ing. Bohuslava Hegnera, ing. Antonína Žaluda, Karla Lengra, ing. Adolfa Fencla, ing. dr. Nikolaje Gruževského, Vladimíra Svárovského, Václava Machníka a Aloise Rosendorfa na dobu 10 roků, u Karla Sirotka, ing. Zdeňka Švojgra, Jana Odvodyho, ing. Ferdinanda Fencla, ing. Karla Přesličky, ing. Zdeňka Pexiedera, Josefa Bukolského, Jindřicha Vosky, Františka Štěpánka, Kamila Čady, Josefa Krejčího, Jaroslava Řezníčka a Josefa Brňáka na dobu pěti (5) let po odpykání nebo prominutí trestu.

Podle § 23 tr. zák. započítává se obviněným do trestu na svobodě vazba, a to:

ing. Bohuslavu Hegnerovi	od 22. 10. 1949	– 12 hod.,
ing. Antonínu Žaludovi	od 17. 1. 1950	– 10 hod.,
ing. Stanislavu Chmelovi	od 25. 10. 1949	– 9.45 hod.,
Karlu Lengrovi	od 12. 10. 1949	– 15 hod.,
ing. Adolfu Fenclovi	od 12. 10. 1949	– 20.30 hod.,
ing. dr. Nikolaji Gruževskému	od 10. 12. 1949	– 11 hod.,
Karlu Sirotkovi	od 22. 10. 1949	– 14 hod.,
Vladimíru Svárovskému	od 29. 10. 1949	– 9 hod.,
Václavu Machníkovi	od 18. 11. 1949	– 11 hod.,
ing. Zdeňku Švojgrovi	od 22. 10. 1949	– 14 hod.,
Janu Odvodymu	od 12. 10. 1949	– 10 hod.,
Janu Konopíkovi	od 22. 10. 1949	– 11 hod.,
ing. Ferdinandu Fenclovi	od 27. 12. 1949	– 10 hod.,

ing. Karlu Přesličkovi	od 27. 12. 1949	– 15.30 hod.,
do 12. 1. 1950 – 17 hod. a opět	od 21. 12. 1950	– 19.30 hod.,
ing. Zdeňku Pexiederovi	od 27. 12. 1949	– 7.45 hod.,
do 12. 1. 1950 – 16.45 hod. a opět	od 21. 12. 1950	– 7.45 hod.,
ing. Vilému Kvasničkovi	od 21. 12. 1950	– 10 hod.,
Josefu Bukolskému	od 21. 12. 1950	– 9 hod.,
Jindřichu Voskovi	od 23. 12. 1950	– 11 hod.,
Františku Štěpánkovi	od 21. 12. 1950	– 11 hod.,
Kamilu Čadovi	od 28. 12. 1949	– 10 hod.,
Josefu Krejčímu	od 6. 12. 1949	– 16 hod.,
Jaroslavu Řezníčkovi	od 22. 12. 1950	– 20.30 hod.,
Josefu Brňákovi	od 21. 12. 1950	– 10.15 hod.,
Aloisu Rosendorfovi	od 23. 12. 1950	– 8.30 hod.

všem do právní moci rozsudku.

Odsouzení je u všech nepodmíněné.

Odůvodnění

Případ sabotáží v podniku, v němž obvinění pracovali a který je zvlášť důležitý pro obranu státu, nelze posuzovat, aniž bychom přihlédli k naší situaci vnitřní a hlavně k situaci mezinárodní. Musíme se vrátit do oné nepříliš vzdálené minulosti, do jara 1945, kdy všichni poctiví lidé celého světa se dívali vstříc budoucnosti s nadějí, že likvidací fašismu a nacismu byl zajištěn světový mír. „Už nikdy válku“, to bylo heslo vryté hluboko v srdcích všech slušných lidí, nejhlouběji v srdcích dělníků celého světa, kteří na každou válku nejvíce dopláceli. Bylo jasno, že my, národ Čechů a Slováků, vděčíme za své osvobození především Sovětskému svazu, obětavosti Rudé armády, že tento náš veliký přítel nám kromě svobody teritoriální poprvé v našich dějinách pomohl nastoliti nový spravedlivý společenský řád. Bez těch nesmírných obětí krve rudoarmějců nebylo by se nám v roce 1945 podařilo likvidovat vládu buržoazie, navždy zúčtovat se zlořády pseudodemokracie, jež vládnoucí třída v prvé republice k zaslepení pracujících okázale velebila. Řadu měsíců trvalo, než si náš pracující lid uvědomil, že světový mír je znovu ohrožen, že se pomalu demaskují naši „přátelé“ na západě, že jim nejde o světový mír, nýbrž o světovou nadvládu a že tomuto svému zájmu jsou kdykoliv ochotni obětovat životy milionů lidí. Začalo to útoky na Sovětský svaz, nejprve zastřenými a pak už nepokrytou, nevybíravou a hnusnou propagandou, jež měla otřást důvěrou pracujících v jediný socialistický stát. Reakce celého světa se spojila, aby dosáhla tohoto cíle. Výhrůžky novou válkou nejprve skryté a později stále otevřenější měly zastrašit všecky, kdo by se světové reakci chtěli postavit v cestu. A nejsilnějším argumentem byla válečným štváčům pohrůžka atomovou zbraní. My ji máme, hlásili západní imperialisté do světa, a Sovětský svaz ji nemá. V té době bylo všem pracujícím našeho státu jasno, na čí straně budeme stát my. Že osud naší lidové demokracie stejně jako osud všech ostatních lidových demokracií je nerozlučně spjat se Sovětským svazem. Že jeho věc je i naší věcí. Že jeho existence podmiňuje naši existenci. Že pracujíce pro mír musíme důsledně potírat všecky ty, kdo na západě pracují pro válku. Ve službách míru stálo všecko naše úsilí. Ve službách míru stál tu i náš podnik, tak důležitý pro obranu. Neboť bylo-li lze vůbec něčím odvrátit od vyvolání válečného konfliktu a užití vše ničící atomové zbraně, pak jen jasnou skutečností, že tuto zbraň má také tábor míru. Jedině tím jsme chránili sebe, všecky lidové demokracie, tím nejvíce jsme mohli přispět i svému nejvěrnějšímu spojenci, Sovětskému svazu. A proto měl a má onen podnik tak nesmírnou důležitost. To si musel každý normálně myslící člověk uvědomit. Každý si musel být vědom jeho významu pro zachování světového míru a zodpovědnosti z toho plynoucí. Tíha této zodpovědnosti dopadá plnou vahou na všecky, kdož tentokráte byli souzeni.

Je to především ing. Bohuslav Hegner, který od jara 1946 až do února 1948 zastával v tomto podniku funkci centrálního ředitele. Tento člověk, nepochybně znamenitý odborník, dovedl obratně maskovat své pravé úmysly tím, že se naoko snažil splnit plán získání suroviny, zatímco na druhé straně vnášel do všech oborů činnosti podniku naprostý zmatek. Vyhradiv si konečné schvalování všech do vyšších služeb nově přijatých zaměstnanců, dbal Hegner toho, že na zodpovědné funkce se dostávali lidé buďto vyhraněně reakčního smýšlení, nebo naprostí neodborníci. Jedním z nich byl i Hegnerův známý Kopeček, vedoucí provozní a finanční účtárny, který se projevoval jako zuřivý stoupenec reakční politiky býv. strany nár. soc. a jehož prostřednictvím měl Hegner možnost prodražovat surovinu dodávanou našemu spojenci tím, že Kopeček započítával výdaje investiční do výdajů provozních hrazených naším spojencem. Hegner si dále vymínil zadávání všech staveb, ovšem povětšině bez nabídkového řízení, se stavebními pracemi se počítalo bez projektů a rozpočtů. Tím vším se octlo stavebnictví podniku v naprostém zmatku, ačkoliv Hegnerovi bylo jasno, že plán výroby je zejména pro budoucnost přímo závislý na náboru nových pracovních sil, pro něž bylo nutno především opatřit ubytování. Průtahy v započetí, event. v dokončení nejnutnějších stavebních prací byly zaviněny i tím, že Hegner opomíjel i schválení příslušné komise při zadávání stavby, jak tomu bylo např. při jistém staveništi v blízkosti podniku, kde zadání stavby bylo odvoláno a teprve po projednání v komisi opětně schváleno. Do účetnictví stavebního oddělení byl vnesen naprostý chaos i tím, že Hegner záměrně podepisoval splátkové výkazy celé řady soukromých firem, při nichž byla opomenuta kontrola stavebního dozorce. Tímto způsobem vyplácel podnik podle splátkových výkazů zálohy ve výši naprosto přemrštěné za práce, jichž množství a kvalita nebyla řádně přezkoušena, neboť vedoucí stavebního oddělení Karel Lengr a poté ing. Adolf Fencl těmito podvodnými machinacemi vyřazovali činnost stavebních dozorců jednak k záměrnému rozšíření zmatku ve stavebnictví podniku, jednak k vlastnímu obohacení. I když tyto splátkové výkazy byly dodatečně podrobovány kontrole hlavně potud, že měly být uvedeny v soulad se zápisy ve stavebních denících, zůstává beze sporu, že také tato kontrola neskýtala záruku nápravy, když právě Lengr [v orig. Langer] a Fencl měli za úkol zjišťovat správnost zápisů ve stavebních denících uvedených a dbát na řádné plnění povinností stavebních dozorců. Nelze pochybovat o tom, že vinou Hegnerovou, případně i dalších osob, nebyly do 2LP pojaty ani nejdůležitější průmyslové stavby, a když pak přece jen před řádným schválením došlo k jejich provádění, byl stavební materiál odčerpáván ze staveb bytových jednotek do 2LP pojatých. Nebylo zjevem nikterak neobvyklým, že podnik jako stavebník zadával stavby, aniž se vůbec vědělo, co se má stavět. Typickou ukázkou zločinné dezorganizace je stavba kulturního domu zaměstnanců, při níž byly 4x měněny projekty, podle nichž ovšem pokaždé bylo s prací započato. Vedle ztráty časové a mrhání pracovními silami vznikla tím u podniku škoda jdoucí do milionů korun.

Vedoucím stavebního oddělení byl od dubna 1946 Hegnerem přijatý Karel Lengr, který tuto funkci zastával až do 1. 3. 1947, kdy se stal vedoucím ing. Adolf Fencl a Lengr byl pak jeho zástupcem. Od té doby měl Lengr na starosti kontrolu staveb a vypracování návrhu objednávek a Fencl měl stavby připravovat po stránce technicko-administrativní. Po zřízení dalšího oddělení stal se Lengr přednostou investičního oddělení a měl na starosti dodávky stavebního materiálu. Žádný z právě jmenovaných však své povinnosti řádně neplnil. Přestože podnik měl pro svůj význam přednost v zásobování stavebním materiálem, Lengr a Fencl nejenže této výhody k prospěchu tohoto nevyužili, nýbrž naopak jako odborníci připustili, že veliké spousty materiálu přicházely nazmar špatným uskladněním a nedostatečnou péčí, při hlídání došlo i k rozkrádání materiálu. Trestuhodnost tohoto jejich počínání je i tím větší, že vzhledem k nedostatku stavebního materiálu, který byl v té době obzvláště tíživý, bylo poškozeno hospodářství celého státu. Ing. Fencl, třeba bylo jeho povinností jako vedoucího stavebního oddělení, aby zadával stavby firmám na základě ofertního řízení nebo nabídek doložených rozbory cen, poskytoval proti těmto směrnicím výhody celé řadě firem soukromých,

jichž majitelé byli vysloveně reakčního smýšlení, ačkoliv Fencl si byl vědom toho, že poškozuje nejvýznamnější podnik pro obranu našeho státu a úmyslně jako stoupenec býv. nár. soc. strany zájmy podniku nehájil. Stejně vědomě poškozoval podnik i Lengr, který při rozdělování stavebního materiálu zavinil, že tento byl distribuován na jednotlivá staveniště naprosto neúměrně, a když pak bylo nutno jej přemisťovat, vznikly tím ztráty nejen časové a na pracovních silách, nýbrž i finanční poškozením materiálu naprosto neodbornou přepravou. Hegner, který měl rozsáhlé vědomosti i ve stavebnictví, jako centrální ředitel ovšem nápravu nezjednal, když právě všecky jeho snahy směřovaly k tomu, aby celé vedení podniku bylo v neprospěch našeho lidově demokratického zřízení. Jako skrytý nepřítel SSSR podporoval Hegner náladu proti spojenci a záměrně sám hovořil o tom, že by bylo výhodnější prodávat surovinu Americe.

Není proto divu, že Hegner se dokonale shodl se svým druhým náměstkem ing. Antonínem Žaludem, který měl na starosti provádění výzkumných prací za účelem rozšíření podstaty podniku. Cenným materiálem pro získání podkladu pro tyto výzkumné práce byly mezi jiným i určité mapy, z nichž byly patrny staré práce. Jednu z těchto map se rozhodl Žalud za Hegnerova souhlasu utajit před dalšími odborníky proto, aby nebyly objeveny nové prameny suroviny. Žalud i Hegner chtěli totiž dosáhnout toho, aby zůstalo v podniku co nejvíce surovin, neboť počítali s tím, že u nás dojde k politickému zvratu, a tuto surovinu chtěli zachovat pro Američany. V březnu 1948 stal se ing. Žalud vedoucím oddělení Š[achtstroj]. Mezi jiným měl na starosti i rekonstrukci důležité části podniku, nepostaral se však ani o opatření nejdůležitějších projektů pro tuto rekonstrukci nutných, jako byl např. projekt pro rekonstrukci hlavní budovy. Naproti tomu dal Žalud souhlas k provedení prací, jež nebyly k prospěchu podniku, což se nejmarkantněji projevuje při úpravě rybníčku u jistého zámku, jež si vyžádala nákladu 300 000 Kčs a o niž měl zájem pouze rybářský spolek. Abychom mohli posouditi toto posléze uvedené faktum, je třeba si uvědomit, že na druhé straně nebyly provedeny ani nejnaléhavější práce, aby byla novým pracovním silám opatřena aspoň střecha nad hlavou. Přímo zločinné plýtvání materiálem se projevilo při stavbě sídliště M.[ariánská], kde vinou Lengrovou přišlo špatným uskladněním nazmar 150 pytlů cementu a kdy rovněž z příkazu Lengrova bylo použito místo obvyklého cementového potrubí kameninových hull [?], jež k tomu účelu musely být zvlášť upravovány, což mělo za následek ztrátu materiálu, pracovních sil i času a způsobilo podniku škodu ve výši desítek tisíc korun. Nebylo zjevem nijak ojedinělým, že stavební práce byly prováděny záměrně bezplánovitě, že byly kopány a opět zasypávány základy, že betonování bylo prováděno naprosto neodborně, do betonu přimícháváním kaolinového písku nemající potřebné vazivosti, že např. při stavbě garáží v H.[orním] Ž.[ďáru], prováděné firmou Skorkovský, bylo použito dopravou porušených vazníků, že pilíře, na nichž tíha stavby spočívala, byly s opomenutím projektu vyzděny nikoli cihlami, nýbrž tvárnicemi, čímž vzhledem k účelu této stavby byla ohrožena její stabilita. Bylo by omylem domnívati se, že ve všech těchto případech se snad jednalo pouze o vady způsobené neodborností či nedostatkem péče. Je třeba si uvědomit, že celé vedení podniku bylo vinou Hegnerovou již od r. 1946 řízeno jedinou snahou: vnést co největší zmatek do všech úseků činnosti tohoto podniku. A to se také Hegnerovi a jeho stoupencům dařilo, přičemž ovšem nutno přiznat, že dovedli své záškodnické cíle dlouho obratně maskovat.

Obzvláště obratně si tu počínal Hegner sám, jak to dokazuje i případ zahraničního špiona A.[czela]. Tento člověk, který byl rovněž Hegnerem do služeb podniku přijat a pověřen funkcí nákupčího, zmocnil se zásluhou Hegnerovou tajného spisu pro podnik obzvláště důležitého tím způsobem, že jej Hegner zcela bezdůvodně svěřil vedoucímu statistického oddělení Honomichlovi, který onoho spisu ke své práci vůbec nepotřeboval. Sotva byl spis krátce u Honomichla, přišel si jej vyzvednout A.[czel], který od nikoho jiného než od Hegnera se nemohl dozvědět, u koho spis právě je, a který byl dokonale informován i o tom, jak spis co do

své vnější úpravy vypadá. Nutno zdůraznit, že A.[czel] sám neměl přístupu k aktům toho druhu a že se nikdy nezúčastnil tajných porad – a jediným jeho informátorem mohl být Hegner. Za tohoto stavu není divu, že podnik byl okrádán o milionové částky, co bujelo kořistnictví soukromých firem. Ruka ruku myje, platilo v podniku a zejména v jejich [jeho] stavebním oddělení více, než kde jinde. Přičiněním Lengrovým a Fenclovým měly k tíži podniku téměř všechny smlouvy uzavřené se soukromými firmami. Podnik dodával pracovní síly, materiál i dopravní prostředky, a přece práce vázla. Téměř nikde nebyl splněn plán. Soukromé firmy účtovaly, aby byl uveden alespoň některý konkrétní případ, podniku za nekvalifikované síly, které jim byly dány k dispozici, tak, jako by se jednalo o normální a kvalifikované pracovní síly. Práce byly prováděny neodborně, začasté účtováno i za ty, jež vůbec provedeny nebyly.

Obzvláště virtuozity tu dosáhl vedoucí firmy Skorkovský dr. Gruževský. Tato firma dostala zadány adaptační práce v jisté budově podniku bez nabídkového řízení za neměnné ceny, a tím bylo způsobeno, že nemohly být dodatečně provedeny srážky, jež by byly jinak činily přes 10 000 000 Kčs. Táž firma prováděla rekonstrukce na oddělení podniku S.[vornost] a stalo se vinou dr. Gruževského, že nebylo počato ani se základními pracemi před dojitím kompletních projektů, a důsledkem toho bylo, že rekonstrukce nebyla včas dokončena a nemohla být podle plánu rozšířena ani těžba suroviny. Značná škoda byla podniku způsobena při úpravě zámku v sousední obci O.[strov] prováděné taktéž firmou Skorkovský, kde přesto, že dr. Gruževský byl zodpovědněn především za opravu poškozené střechy, nesplněním tohoto úkolu došlo k promočení stropu. O naprosto neobdobném provádění stavebních prací svědčí i okolnost, že firma Skorkovský provádějící stavbu činžovních domů B. provedla bednění takovým způsobem, že železobetonová konstrukce byla vybočena z normální polohy. Po celou dobu své působnosti jako vedoucí firmy Skorkovský účtoval dr. Gruževský podniku ve splátkových výkazech přemrštěné částky, věda, že jednotliví stavbyvedoucí o své vůli všecky položky záměrně zvyšovali obávajíce se velkých srážek. Nicméně všecky splátkové výkazy byly podnikem propláceny urychleně a beze změn, neboť o to se již postaral Lengr zavázaný Gruževskému tím, že od něho přijímal úplatky. Stejně tak tomu bylo i s ing. Adolfem Fenclem. Lengr i Fencl, jak už o tom byla výše zmínka, podepisovali splátkové výkazy fy Skorkovský bez kontroly stavebních dozorců, a nebylo tedy nejmenšího podkladu pro správnost jednotlivých položek jak co do prací fy Skorkovský provedených, tak i co do jejich kvality. Za tuto ochotu se dr. Gruževský Lengrovi i Fenclovi odvděčil tím, že jim pod rouškou odměny za práce soukromě pro fy Skorkovský vykonané vyplácel desetitisícové částky a kromě toho daroval Lengrovi na stavbu jeho vily dva vagony cementu, jeden vagon vápna, šamotové dlaždice v ceně 6000 Kčs až 8000 Kčs a prostřednictvím subkontrahentů fy Skorkovský několik oken, dveří a potřebného kování a Fenclovi 30 m^3 heraklitu rovněž na stavbu jeho soukromého domu. To ovšem nebyly zdaleka všecky výhody, jež Lengrovi a Fenclovi byly poskytnuty. Oba přijímali tyto úplatky s příslibem, že budou podepisovat s obejitím stavebních dozorců a bez kontroly, aby tímto způsobem poskytli firmám možnost většího zisku na úkor podniku. Fencl požádal přímo zástupce firmy Stolle a Watzke o poskytnutí úplatku formou 2 % odměny z vyúčtování všech řemeslných prací, jež tato firma pro podnik konala – a skutečně také slíbenou odměnu dostal ve výši 30 000 Kčs. Dlouhá je řada těch, kteří poskytli Lengrovi a Fenclovi úplatky s jasným vědomým, že tito dva krajně reakčně zaměření lidé pracují záměrně ke škodě podniku. Mezi nimi jsou Josef Bukolský a Jindřich Voska, kteří společně pracovali při adaptačních pracích na tabákové továrně a k Lengrově žádosti při stavbě jeho vily mu dali k dispozici své dělníky a kromě toho zdarma také materiál k provedení tesařských prací. Tento materiál byl odňat ze zásob určených k provedení staveb jistého národního podniku. Když se stal vedoucím staveb. oddělení Adolf Fencl, poskytl mu Bukolský, chtěje si ho zavázat stejným způsobem jako Lengra, pomoc při stavbě jeho vily a daroval mu 6 oken s příslušným počtem okenic a 4 dveře. Lengr i Fencl pak podepisovali bez kontroly a s obejitím staveb. dozorců všecky stavební výkazy Bukolského a Vosky, přičemž nadhodno-

cení jednotlivých položek činilo průměrně 5 % účtované částky, což při milionových obnosech znamená nepochybně značnou škodu k tíži podniku. Stejnými úmysly vedeni snažili se získati Lengrovy a Fenclovy sympatie také František Štěpánek a Kamil Čada, kteří poskytli Lengrovi a Fenclovi úplatek tím, že oba provedli vlastním dělníkem instalační zařízení v jejich vilách a zdarma poskytli i všechen potřebný materiál, který k tomu účelu vzali ze zásob určených pro podnik. Když totiž byly podnikem práce pro firmy Štěpánek a Čada zadány, bylo podmínkou, že instalační materiál bude z jejich skladu. I v tomto případě bylo Štěpánkovi a Čadovi jasno, že tímto způsobem poškozují podnik mající pro obranu našeho státu obzvláštní význam. Když bylo proti Lengrovi a Fenclovi vedeno disciplinární řízení pro braní úplatků, vystavili oběma dr. Gruževský, Bukolský, Voska, Štěpánek i Čada fingované saldované účty, a tak se stalo, že zločinná činnost Lengrova a Fenclova nebyla již tehdy odhalena. Také Josef Krejčí, který již od r. 1946 vykonával pro podnik práce pokrývačské, vyšel podle svých sil Lengrovi vstříc, odňav stavebnímu sektoru 2LP k Lengrovu prospěchu asi 20 000 cihel, a kromě toho provedl na Lengrově vile se svými dělníky práce pokrývačské, dodav svůj materiál. Je jasné, že také u Krejčího nešlo stejně jako u všech ostatních o nic jiného než o vlastní prospěch i za cenu poškození podniku, kde v pravém slova smyslu kvetlo úplatkářství na všech stranách. Také ing. Fencl si dal každou úsluhu zaplatit i v případě, že šlo o jeho vlastního bratra ing. Ferdinanda Fencla, s nímž si dohodl 10 % odměny z honorářů za zadané projekty. Tak tomu bylo i při projektech 4 domů v sídle podniku i při vypracování rozboru regulačních plánů ve Š.[likových] sadech. Když pak byl zjištěn příbuzenský svazek mezi vedoucím stavebního oddělení podniku a projektantem ing. Ferdinandem Fenclem, nalezli oba bratři novou cestu, jak způsobem méně nápadným podnik poškozovat. Protože Ferdinand Fencl v té době již pracoval na projektech 40 obytných jednotek B., zadal tuto práci oficiálně Adolf Fencl ing. Karlu Přesličkovi a Zdeňku Pexiederovi za dohody, že s nimi bude spolupracovat jeho bratr, jehož z části již vypracované projekty Pexieder a Přeslička převzali, přičemž jim Adolf Fencl dal nepokrytě najevo, že podporuje při zadávání projektu lidi stejného, tj. reakčního smýšlení, jako je on sám. Rovněž Přeslička a Pexieder vypláceli za to, že jim projekční práce z příčiny uvedené byly zadávány vedoucím stavebního oddělení podniku, úplatky ve výši 10 % z obdržených honorářů. Je pochopitelné, že pak byla vyřazena jakákoli možnost kritiky dodaných projektů ze strany stavebníka, totiž podniku, a že naopak byl možný i takový případ, že za tytéž práce byl dvakrát po sobě proplacen splátkový výkaz, což teprve po určitém časovém odstupu ing. Přeslička ohlásil zodpovědnému činiteli podniku. Úplatky přímo vynucoval Adolf Fencl za zadání projektů od ing. Haška a Kratochvíla. Od vlastníka fy Hurych přijali zcela samozřejmě jak Fencl, tak i Lengr úplatek ve formě látky na zimní pláště a se stejnou samozřejmostí na Vánoce 1947 si oba ponechali „pozornost“ poskytnutou ve formě koše z lahůdkářského obchodu projektantem ing. Kvasničkou, který se oběma tímto způsobem chtěl odměnit za dosavadní zadávání projektů a nepochybně si zachovat jejich přízeň i pro budoucnost. Není to v nejmenším přehánění, je-li konstatováno, že celá Lengrova vila byla postavena a vybavena z úplatků. Mezi těmi, kdo se o blaho Lengrovo a s tím ovšem spojenou škodu podniku přičinili, třeba uvésti namátkou alespoň několik jmen: Pospíšil, Holeček, Šulc, Hurych, Jestřáb, Chochola, Benák, Doucek, Vojáček – a desetitisícové částky, jež takto Lengr získával, ovšem oněm soukromým firmám mnohonásobně z prostředků podniku vynahradil. Kdybychom zkoumali příčiny, proč tento chaotický stav v podniku nebyl po celá léta odstraněn, nalezli bychom mezi nimi nepochybně i okolnost, že všichni vedoucí činitelé podniku byli smýšlení výslovně reakčního a typu ing. Stanislava Chmely, kteří svou příslušností k vedoucí složce Národní fronty obratně maskovali své rozvratnické plány.

Je pochopitelné, že Chmela byl přirozeným spojencem ostatních rozvratníků již od ledna 1947, kdy byl přednostou strojního odboru podniku, a rovněž poté, když se 1. 8. 1948 stal vedoucím oddělení Š.[achtstroj] s povinností dohlížet na řádný chod oddělení administrativního, horního, strojního i stavebního. V této své funkci Chmela jasně viděl podvodné ma-

chinace soukromých firem podporované záměrně Lengrem a Fenclem, dezolátní stav na všech podnikových staveništích i to, že k prospěchu jednotlivců je vlastně okrádán stát – a za jeho působení se hlavně stavebnictví podniku octlo na pokraji zkázy, ačkoli právě tomuto oddělení měla být věnována zvýšená péče, když např. za r. 1948 mělo být realizováno podnikem za 800 000 000 Kčs staveb. Ze sdělení tehdejšího centrálního ředitele Čmeláka věděl Chmela, že za rok 1947 bylo ztraceno za padesát dva milionů Kčs hornického provozního materiálu, avšak vzhledem na naprostou dezorganizaci v administrativě nebylo vůbec zjištěno, kam se tento materiál poděl.

Zlepšení v tomto záměrně vyvolaném chaosu stavebnictví podniku nenastalo ani poté, když v říjnu 1948 byl zřízen závod PL 228 a jeho vedením byl pověřen Karel Sirotek. Účelem PL 228 bylo sloučit všecky stavební firmy dosud pro podnik pracující. Při zřízení tohoto závodu byly činěny potíže ze strany zaměstnanců firmy Skorkovský, kteří si vyhradili zvláštní postavení, samostatné interní vedení, a kdy k poškození podniku byla ze strany dr. Gruževského vedena řada záměrných prací. Sirotek se nepostaral o řádné převzetí započatých prací na jednotlivých stanovištích a trpěl, aby tento nesmírně významný národní podnik byl soustavně poškozován rozvratnickou činností reakčně zaměřených lidí, jako byli Lengr a Fencl, ačkoliv na ně byl zvláště upozorněn, na zodpovědné funkce přijal lidi bez náležitých odborných vědomostí. Trpěl vyplácení černých mezd, ačkoliv mu bylo nepochybně jasno, že tento zlořád vede k podvracení pracovní morálky. Sirotek neprováděl důslednou kontrolu lidí sobě podřízených, třebaže téměř na každém kroku se setkával se záměrným porušováním povinností, trestuhodným plýtváním materiálu. To se projevilo obzvlášť markantně na staveništi v O.[strově], kde byl pověřen funkcí stavebního dozorce Václav Machník. Stavba tam byla prováděna firmou Slezská stavební společnost a Machník nedohlédl na to, aby byla včas položena eternitová krytina a aby byly řádně dopravovány a uskladněny dřevěné dílce, z nichž měly být jednotlivé domky složeny. Rovněž nekontroloval řádně, jak bylo jeho povinností jako stavebního dozorce, kvalitu a množství vykonaných prací a podepisoval na Sirotkův pokyn výplatní listiny, když byly účtovány černé mzdy. Nedostatečnou kontrolou Sirotkovou bylo způsobeno, že téměř na každém staveništi byly způsobeny škody jdoucí do milionů Kčs. Tak např. při stavbě silnice v O.[strově] nebylo postaráno o odtok povrchové a spodní vody z výkopu, jejímž odčerpáváním byl zaviněn průtah v dokončení stavby nejméně o šest neděl a ovšem i značné prodražení, neboť zaměstnancům musely být vypláceny za práce ve vodě mzdy vyšší o 50 %. Sirotkovi třeba přičíst k tíži, že připustil, aby při stavbě silnice na M.[ariánskou] bylo 20 domů pokryto nevhodnou taškovou krytinou, jež musela být odstraněna, čímž ovšem došlo k jejímu velmi značnému znehodnocení, jež peněžně lze vyčíslit částkou asi 80 000 Kčs. Sirotek zjistil i závady při stavbě kulturního domu, kde bylo prostavěno asi 16 000 000 Kčs, naprosto neodborně byla provedena betonáž asi tří pilířů, neboť bylo použito kaolinového písku a tím únosnost těchto pilířů byla znehodnocena a současně ohrožena konstrukce kostry domu. Ani z těchto zjištěných závad nevyvodil Sirotek důsledky, stejně jako dohledem na práci fy Skorkovský došlo k neodbornému vybetonování dlažby, v níž se objevily dutiny a zlomy, a Sirotek tuto závadu hodlal likvidovat pouze při revizi účtů této firmy odpočtem z účtovaných částek. Sirotek se rovněž nestaral o přesné dodržování stavebního programu, který měl u podniku zvláštní důležitost a jehož nedodržováním byl podnik nesmírně poškozován. Příkladem možno uvést výstavbu tábora na V.[ykmanově], kde musel být odvolán pro nedodržení termínu stavby celý již ohlášený transport nových pracovních sil – tu ovšem leží značná část viny i na úsekovém staveb. inženýru Zdeňku Švojgrovi, stejně jako v případě pokrývačských prací sídliště na M.[ariánské], kde dále Švojgr, přestože byl odborníkem, připustil, aby do základní byl dáván kaolinový písek. Švojgrovi nutno připočíst k tíži tu okolnost, že na tomtéž staveništi započal se stavbou silnice bez potřebného projektu, že pak bylo nutno asi u 10 domků podkopávati již vybetonované základy, čímž stavební práce byly prodlouženy o celý měsíc, ačkoliv si Švojgr jako odborník byl vědom toho, že tuto práci nelze

započít bez projektu. Bezplánovitost měla neblahé následky na staveništi M.[ariánská] i v tom, že úsekový ing. Švojgr počal s vykopávkami pro vodovod, jež byly později zaházeny, což se ještě jednou opakovalo, na tomtéž staveništi došlo k propadávání celých základů, protože do nich byly dávány neúměrně veliké balvany, mezi nimiž cement nemohl míti náležitou vazivost. Nutno ovšem konstatovat, že tyto chaotické poměry na staveništi M.[ariánská] existovaly již za Švojgrova předchůdce Jana Konopíka, který byl od dubna 1948 fou Konstruktiva pověřen funkcí vrchního stavbyvedoucího na tomto staveništi. Od 1. 8. 1948 přešel Konopík jako zaměstnanec podniku [?]. Za Konopíkovy působnosti byly neodbornou dopravou a skladováním vystaveny zkáze dřevěné konstrukce domků, ve skladišti materiálu, jehož kartotéka nebyla vůbec vedena, byl naprostý chaos, a nadto materiál byl umístěn tak nevhodně, že byl vystavován ne-li přímo zkáze, tedy nepochybně značnému znehodnocení. Dále nutno konstatovat, že špatným vlivem Konopíkovým klesla hluboko pracovní morálka. Konopík sám holdoval i v pracovní době alkoholu a totéž trpěl i svým podřízeným, kterých používal v pracovní době na stavbu své soukromé chaty, vypláceje jim černé mzdy a užívaje materiálu, který odcizil ze staveniště, což všecko rovněž k povznesení pracovní morálky nepřispělo.

Nejvýše trestuhodné počínání dílovedoucího Aloise Rosendorfa, který odpovídal za jakostní provedení prací na staveništi M.[ariánská] a měl na starosti i skladování stavebního materiálu a jeho přepravu z nádraží v M. [?]. Jednalo se především o dílce dřevěných domků, z nichž 60 vagonů bylo skladováno do sněhu a vody, kde byly dřevěné konstrukce ponechány tak dlouho, až z nich značná část byla rozkradena, zbývající část počala zahnívat a po neodborné přepravě se dostávalo na místo určení množství značně zmenšené, přičemž dílce byly zdeformovány, neboť [následuje několik nečitelných slov] jezdily. Takto závadný materiál byl používán ke stavbám, jež se v důsledku toho uhýbají až o 19 cm. Ztráty na tomto materiálu činí až 75 %. Rosendorf jako zapřisáhlý odpůrce lidově demokratického zřízení vedl na pracovišti hanlivé řeči proti politice vlády a KSČ, v pracovní době se se svými spoluzaměstnanci opíjel a rozvracel pracovní morálku i tím, že při výplatách záměrně preferoval falešnými pracovními [sic] výkazy lidi stejně reakčního smýšlení. Dálo se to hlavně na úkor zaměstnanců – trestanců, jejichž pracovní výkon byl přičítán k dobru Rosendorfovým přívržencům, kteří téměř nepracovali, avšak podle pracovních výkazů plnili normu až na 450 %, zatímco u trestanců byla falešně vykazována práce pod normou.

K dokreslení obrazu zmatku v podniku třeba se zmíniti ještě o činnosti Jana Odvodyho a Jaroslava Řezníčka. Odvody nastoupil do služeb podniku v září 1948. V lednu 1949 převzal investiční oddělení a jeho úkolem bylo zjistit všecky investice a náklady vynaložené na stavby. Odvody, sám jasně reakčního smýšlení, ovšem záměrně své povinnosti řádně neplnil, rozpočty jím zpracované vyznačují u jednotkových cen až 100% zvýšení, a přesto byly vzaty za základ pro ocenění provedených stavebních prací. Při kalkulování stavby sídliště M.[ariánská] nezjišťoval terénní obtíže a transportní vzdálenost, i povšechně možno říci, že si počínal tím způsobem, že nikdy v konkrétních případech nezjišťoval rozsah prací na místě samém a ceny zjišťoval podle starých účtů různých firem, uložených v likvidačním oddělení, jež bral za podklad své kalkulace. To se projevovalo pak zejména u těch staveb, pro něž nebyly dodány rozpočty, také ve finančním plánování, do něhož byly tyto náhodné a značně přehnané kalkulační údaje pojaty, neboť Jaroslav Řezníček, který byl od října 1948 pověřen vedením plánovacího oddělení závodu PL 228, nevyžádal si podklady pro přesné plánování nutné, nekontroloval jednotkové ceny hlášené stavby vedoucími a tím vznikly celkové sumy splnění plánu nepřesnosti [sic]. V plánování se omezoval na stavební náklady a výrobnost a naprosto opomíjel plánování mezd, a pokud pak šlo o údaje, jež mu poskytoval Odvody, používal jich Řezníček, ačkoliv si byl vědom toho, že tyto údaje jsou nepřesné a vyplývají pouze z odhadu – Sirotek ovšem, třeba mu bylo jasno, jak nezodpovědně si Odvody a Řezníček počínají, nápravy nezjednal.

V řadě těch, kteří záměrně působili podniku škodu, nelze vynechati stavitele Josefa Brňáka, kdysi spolumajitele Slezské stavební společnosti a později, když tato firma byla pojata do ČSSZ, stavbyvedoucího na staveništi v O.[strově]. Z toho, co již shora o závadách na tomto staveništi bylo řečeno, jasně vyplývá, že Brňák, o jehož odborné kvalifikaci není pochyb, záměrně neplnil své povinnosti z funkce stavbyvedoucího vyplývající a že za pomalé pracovní tempo i neodbornost prací na sídlišti v O.[strově] je Brňák v plné míře spoluzodpovědeň. Je samozřejmé, a ostatně Brňák sám to výslovně doznal, že nadhodnocování cen směřovalo k tomu, aby finanční efekt Brňákova závodu byl co největší, a že Brňák záměrně ke škodě podniku způsoboval předražování staveb. Není pochyby rovněž o tom, že Brňák nese spoluzodpovědnost na nedokončení výstavby 180 bytových jednotek, na nichž se počalo pracovati v únoru 1948, a přesto, že tehdy byly dány všecky předpoklady, aby výstavba byla skončena během 2LP v době, kdy staveniště přebírá závod PL 228, nebyly domy ještě ani zastřešeny. Po předání staveniště nastaly pak značné potíže v tom, že byly odvezeny téměř všecky těžké stroje, ačkoliv původně bylo počítáno s tím, že zůstanou k dispozici podniku po dobu, než bude stavba sídliště dokončena. To mělo neblahý vliv na pracovní tempo, neboť řada prací, hlavně vykopávek, musela být prováděna ručně.

Jako téměř žádná rozsáhlejší činnost protistátní se neobejde bez akcí letákových, tak došlo k rozšiřování štvavých letáků i v řadách zaměstnanců podniku. „Zásluha“ tu patří v prvé řadě Vladimíru Svárovskému, který za přispění Machníkova zkoncipoval v květnu 1948 leták určený především k tomu, aby byla rozvrácena pracovní morálka v podniku a otřesena důvěra v naše lidově demokratické zřízení. V tomto pobuřujícím letáku Svárovský a Machník vybízeli zaměstnance podniku, aby sabotovali práci a řídili se pokyny zahraničního rozhlasu. Text obsahoval kromě toho i nenávistné výpady proti naší vládě a zejména proti jejímu předsedovi. Když Svárovský leták 8x rozmnožil, ponechal si jeden exemplář Machník, zbývající dal Svárovský svým spoluzaměstnancům, mezi nimiž byl i Švojgr a Odvody. Odvody byl kromě toho v téže době, totiž v květnu 1949, informován zaměstnankyní ČSSZ Sejčkovou o tom, že u tohoto závodu v Karlových Varech jsou rozšiřovány protistátní letáky, a když jej Sejčková žádala, aby jí opatřil plány z podniku, Odvody prohlásil, že to učinit nemůže, zato však se sám Sejčkové svěřil, že ví o existenci protistátní organizace v Chebu, jež ve své činnosti po zatčení vedoucích stran [?].

Když byla odhalena sabotážní, případně velezrádná činnost vedoucích zaměstnanců v podniku a došlo i k zajištění několika z nich, rozhodl se ing. Chmela, nemaje pochopitelně čistého svědomí, že se případnému zatčení vyhne ilegálním odchodem za hranice, přesně řečeno do americké okupační zóny Německa. Aby však k Američanům nepřišel s prázdnýma rukama a nebyl případně vrácen do ČSR, kdyby bylo zjištěno, že je členem KSČ, rozhodl se Chmela, že Američanům přinese přísně tajné spisy týkající se podniku a mající zvláštní význam nejen pro naši republiku, nýbrž i pro spojence, jichž tajný charakteru znal a jejichž obsah jako zodpovědný činitel podniku měl zvláštní povinnost uchovávat v tajnosti.

Posléze třeba se zmíniti o trestuhodné nedbalosti ing. Žaluda, který při svém odchodu od podniku ve svém bytě po dobu 1 a 1/2 roku držel stavební plán podniku, ačkoliv vzhledem k funkci, již v něm zastával, není pochyby o tom, že měl povinnost spisy onoho významu obzvláště pečlivě před vyzrazením opatrovati.

Shora vylíčený skutkový děj má soud za zjištěný a prokázaný z obsahu trestního oznámení, zodpovědného slyšení všech obviněných, výpovědí svědků Karla Švejdy, ing. Bohuslava [v orig. Bohumila] Urbana, Jiřího Krista, Josefa Vyšína, Drahomíra Čady a Josefa Vrtílky, čtením svědeckých výpovědí z řízení administrativního Jaroslava Kíry, Zdeňka Kuzdase, Miroslava Šimka, Jiřího Rosy, Otty Potluky, Antonína Plívy, Řezátka, Jana Vilda, Zdeňka Šupíka, Norberta Cablíka, Jiřího Komrsky, Františka Neskusila a Otakara Chudého a posléze z obsahu revizní zprávy.

K obhajobě obviněného nutno konstatovat, že připouštějíce fakta celkem nezávažná snažili se všichni svou vinu oslabit, odvolávajíce se na příkazy nadřízených orgánů, hlavně na generální ředitelství podniku, případně na pokyny jiných odborníků. To není ničím překvapujícím, uvážíme-li, že se u velké většiny obviněných jedná o lidi značné inteligence, odborníky ve svém oboru a že všichni měli během dlouhotrvající vazby příležitost svou obhajobu co nejlépe zkonstruovat. A tak zodpovědný výslech všech obviněných počíná slovy „Necítím se vinen“ a pokračuje výpočtem nedostatků všech ostatních osob s výjimkou ovšem osoby obviněného samého. Po názoru soudu by bylo zbytečné obhajobu obviněných slovo za slovem vyvracet a v této stati rozsudku je třeba zabývat se pouze všemi nejzávažnějšími hlavně tam, kde obvinění ve své výpovědi popírají subjektivní stránku své trestné činnosti.

Poněkud neobratně si tu počínal prvý obviněný Hegner, když v rozporu se svou výpovědí administrativní a hlavního líčení tvrdil, že nevěděl během své funkce centrálního ředitele podniku o tom, jak nesmírný význam má jistá surovina pro zachování míru, neboť prý tehdy válka nehrozila. S tímto naivním tvrzením soud ovšem polemizovati nehodlá a zbývá tu jen poukázat na prvý odstavec důvodů tohoto rozsudku s dodáním, že okolnosti tam uvedené byly každému normálnímu občanu naší republiky známy a jasny. Stejně málo věrohodně působila obhajoba Hegnerova, pokud tvrdil, že Žalud měl v úmyslu zatajit starou mapu před jinými odborníky pouze pro určitý čas, neboť měl obavy, že kdyby ji dal k dispozici okamžitě, byl by tím ohrožen plán získávání suroviny, ježto pracovní síly by byly odčerpány na práce, jichž výtěžek byl přinejmenším pochybný, a Žalud prý hodlal předat oněm odborníkům mapu, jakmile by se stav pracovních sil zlepšil. Této obhajobě ovšem uvěřiti nelze. Nepřihlížíme-li ani k rozporu s výpovědí administrativní, zůstává beze sporu, že oni odborníci měli především zájem na plnění plánu v těžbě a nepochybně by nebyli připustili ohrožení tohoto plánu započetím prací, při nichž by nebyla zaručena jistota zdárného výsledku. Pouhou výmluvou je po názoru soud[u] i způsob, jakým se Hegner snaží vysvětlit okolnost, že tajný a nesmírně významný spis podniku se jeho přičiněním dostal do rukou amerického špiona A.[czela]. Je tu především naprostý rozpor s výpovědí vedoucího statistického oddělení Honomichla, z níž jasně vyplývá, že Honomichl ke své práci onoho spisu vůbec nepotřeboval, a uvedeme-li toto faktum v souvislosti s okolností [sic], za jakých se A.[czel] vydání spisu dožadoval, jak shora ve skutkovém ději byly uvedeny, tu zbývá jediný logický závěr, že totiž Hegner Honomichlovi spis předal v úmyslu, aby způsobem co nejméně nápadným se jej pak A.[czel] mohl zmocniti.

To, co bylo na vyvrácení Hegnerovy obhajoby řečeno k případu zatajení mapy, platí v plném rozsahu i při hodnocení věrohodnosti obhajoby ing. Žaluda.

V případu ing. Chmely je třeba se zabývati nejzávažnějším faktem, totiž okolností, zda Chmela chtěl či nechtěl odejít ilegálně za hranice a předat cizí moci nejcennější písemný materiál podniku. Jestliže i u hlavního líčení Chmela používal taktiky svých počátečních výpovědí administrativních a tvrdil, že odnesl písemný materiál, o němž byl přesvědčen, že je bezcennou makulaturou a jehož mínil používat k nahrazení založených spisů, tu zřejmě jde o výpověď uměle zkonstruovanou, když soud má k dispozici vlastnoručně psané Chmelovo doznání, kde objasnil své pravé úmysly způsobem, jak ve skutkovém ději byl uveden. Tímto přesvědčením soudu nemůže otřást ani tvrzení Chmelovo u hlavního líčení, že toto písemné doznání na něm bylo vyšetřujícími orgány vynuceno, neboť kdyby byly tyto orgány hodlaly použít násilí, byly by tak učinily nepochybně již při prvých Chmelových výpovědích, do nichž naopak pojaly všecky nehorázné Chmelovy výmysly tak, jak si je tento obviněný přál mít ve svých protokolech zachyceny. Když pak soud z celého výslechu trestního řízení dospěl k nezvratnému přesvědčení o vině ing. Chmely, jevilo se naprosto nerozhodným, zda tento obviněný informoval či neinformoval pravidelně významné stranické funkcionáře o závadách v podniku, neboť celá jeho trestná činnost nese zřetelné známky záškodnosti a tu informace, jichž se obviněný

ke svému vyvinění dovolává, nemohly mít jiného cíle než pravé rozvratnické úmysly Chmelovy po dobu co nejdelší maskovat.

Lengr i Fencl se snažili ke své obhajobě svou zločinnou činnost svést na koleje pouhé nedbalosti. Obzvlášť houževnatý v tomto snažení byl Lengr, který s naprostou rozhodností tvrdil, že měl v úmyslu dodatečně zaplatit všem soukromým firmám, jež mu byly při stavbě jeho vily nápomocny, a že jim za jejich úsluhu žádné výhody neposkytoval ani nesliboval. Také v tomto případě jde o obhajobu naprosto nevěrohodnou, jež je v rozporu s výpovědí obviněných v řízení administrativním a vyvrácena celou řadou administrativních výpovědí. Jestliže pak někteří ze spoluobviněných u hlavního líčení se snažili v rozporu se skutečnostmi, jež sami uvedli v řízení administrativním, vylíčit věc shodnou s Lengrem, zůstává beze sporu, že tu sledovali vlastní prospěch, aby totiž svou vinou popřením poskytování úplatků alespoň zčásti oslabili.

Dr. Gruževský, založiv svou obhajobu způsobem, o němž bylo shora povšechně zmínka, neuvedl jinak nic podstatného; rovněž tak tomu bylo u obviněného Sirotka.

Jakoukoliv vinu popřeli Vladimír Svárovský a Václav Machník hájivše se shodně, že nikdy žádný leták nekoncipovali, a pokud se k tomu v řízení administrativním doznali, stalo prý se tak jen proto, že doznání na nich bylo vyšetřujícími orgány vynuceno. Tento způsob obhajoby ovšem soud nemohl překvapit, když obviněný Chmela ve své výpovědi administrativní na č. l. 362 jasně uvedl, že během svého zajištění byl svědkem rozhovoru mezi Machníkem a Svárovským, kde se tito dva obvinění dohodli, že u hlavního líčení prohlásí, že výpovědi týkající se letáků byly na nich vynuceny, a že je shodně odvolají. Z této skutečnosti jasně vyplývá, jakým způsobem byla obhajoba Svárovského a Machníkova uměle zkonstruována a to nutno ovšem vztahovat i na obhajobu Švojgrovu a Odvodyho, pokud se týká letáků. Oba posléze jmenovaní neuvedli jinak nic podstatného na svou obhajobu stejně jako další obviněný Konopík, který se omezil na to, že svou vlastní vinu svaloval na Švojgra a že rozhodně popíral, že by byl kdy v pracovní době opilý, a tím podvracel pracovní morálku ostatních zaměstnanců. V tomto posledním bodě je však jasně usvědčen výpovědí svědků Švejdy a Krista u hlavního líčení.

Pokud jde o obviněného Ferdinanda Fencla, Karla Přesličku a Zdeňka Pexiedera, hájili se shodně tvrzením, že určitá procenta, jež Adolfu Fenclovi vypláceli, nebyla v žádném případě úplatkem, ježto prý úplatek je pouze to, co se dává předem, zatímco odměna, již poskytovali vedoucímu staveb. oddělení podniku, byla dávána teprve po obdržení honorářů. Zůstává ovšem ničím nevyvrácené faktum, že všichni tito tři obvinění si byli vědomi toho, že při zadávání projektů postupuje Adolf Fencl naprosto svévolně s obcházením všech normálních zvyklostí a že jim poskytuje výhody nejen proto, aby sám sebe obohatil, nýbrž i v poslední řadě i z toho důvodu, že tímto způsobem chce podporovat lidi reakčního smýšlení, jak v řízení administrativním ing. Přeslička spontánně na č. l. 520 doznal. Posuzujeme-li z těchto hledisek obhajobu obviněných, je ovšem její věrohodnost zřetelně otřesena.

Naivní způsob obhajoby si zvolil ing. Kvasnička, když tvrdil, že poslal sice pí Lengrové a Fenclové na Vánoce 1947 po jednom koši z lahůdkářského obchodu, že však tu naprosto nešlo o úplatek, neboť prý Fenclovi často hostili jeho syna a tímto dárkem se jim chtěl revanšovat. Kdyby totiž toto Kvasničkovo tvrzení bylo pravdivé, nelze pochopit, zač se mínil odvděčit Lengrovi, který jeho synovi nikdy pohostinství neposkytoval. Je tedy jasné, že se tu jedná o pouhou, a nadto špatně promyšlenou výmluvu.

Skupina obviněných – Bukolský, Voska, Štěpánek, Čada a Krejčí – neuvedla nic závažného ke své obhajobě. Nejpoctivěji působila výpověď administrativní. Ne tak Čada a Krejčí. Prvý z právě jmenovaných tvrdil, že nic z toho, co vedoucím stavebního oddělení podniku poskytoval, nepovažoval za úplatek, a když tak Fenclovi vystavil fingovaný saldovaný účet, tu prý to učinil pouze proto, že to Fencl potřeboval k účelům disciplinárního řízení a Čada prý vůbec nevěděl, co to disciplinární řízení je.

Po názoru soudu je zbytečno tuto nehoráznost vyvracet. Obviněný Krejčí, popíraje rovněž, že by byl Lengrovi poskytoval úplatky, tvrdil, že za pokrývačské práce a dodaný materiál mu zůstal Lengr dlužen, že se tedy nejednalo o úplatu. Tu třeba poukázat na administrativní výpověď Lengra samého, kde hovoří v této souvislosti výslovně o úplatku, a kromě toho na další velmi závažnou okolnost, že totiž nebylo zvykem soukromých firem, aby účty nechávaly celé roky bez proplacení, a nic nenasvědčuje tomu, že by byl Krejčí v tomto ohledu výjimkou. Nelze tedy než rovněž jeho obhajobu považovati za pouhou výmluvu.

Jaroslav Řezníček kromě obvyklého svalování zodpovědnosti na jiné činitele nemohl nic závažného na svou obhajobu uvésti a ani obhajoba Josefa Brňáka nepřinesla do posouzení jeho případu nic nového, ovšem pokud nešlo o faktum, že byl nucen při odvozu strojů ze staveniště v O.[strově] podříditi se příkazu svého nadřízeného z ČSSZ. Vzhledem k tomu, že těchto strojů bylo použito v Ostrově k pracím stejně významným, jakým by byly sloužily u předmětného podniku, soud uvěřil v tomto směru Brňákově obhajobě a toto faktum mu nepřipočetl k tíži.

Poslední obviněný Rosendorf popřel u hlavního líčení zejména okolnost, že by byl rozvracel pracovní morálku zaměstnanců podniku štvavými a pobuřujícími řečmi proti vládě a KSČ; tu je však jasně usvědčen výpovědí Jiřího Krista.

Ve shora vylíčené trestné činnosti spatřuje soud u obviněného Hegnera a Žaluda naplnění skutkové podstaty zločinu po stránce objektivní i subjektivní, neboť oběma těmto obviněným bylo prokázáno, že v době, kdy zastávali zodpovědné funkce u podniku, prvý jako centrální ředitel, druhý jako jeho náměstek, počínali si vědomě takovým způsobem, že chod tohoto důležitého národního podniku byl soustavně ohrožován, pro budoucnost bylo vyvoláno nebezpečí, že nebude splněn plán získávání suroviny vzhledem k tomu, že vlivem záměrné liknavosti těchto obviněných nebylo zajištěno ubytování pro nové pracovní síly, jichž přijetí bylo nezbytně nutné, a nadto v době, kdy náš stát měl zvýšený zájem na získávání co největšího množství oné suroviny pro svého spojence nutné v zájmu obrany proti nepřátelskému napadení cizí mocí, Hegner i Žalud se dohodli zatajiti možnosti objevení nových pramenů v úmyslu zabránit k prospěchu západních imperialistů zvýšené těžbě – zvýšili tedy nebezpečí nepřátelského činu cizí moci. Vzhledem k tomu, že této trestné činnosti se oba obvinění dopouštěli právě v tomto podniku, jež svou povahou byly přímo určeny [!] k obraně našeho státu i našeho spojence, a že si této skutečnosti také obvinění byli vědomi, jde nepochybně o okolnosti zvláště přitěžující a soud dospěl k přesvědčení, že je dán podklad pro použití přísnější kvalifikace cit. zák. ustanovení.

Protože Hegnerovi bylo nadto prokázáno, že umožnil americkému špionu A.[czelovi] přístup ke zvláště tajnému spisu podniku, jehož obsah měl jako centrální ředitel uchovávat v tajnosti, neboť obsahoval tajemství zvláště důležité, jež mělo zůstat v zájmu obrany republiky utajeno, dospěl soud k přesvědčení, že tímto trestným jednáním je naplněna po objektivní i subjektivní stránce skutková podstata zločinu vojenské zrady podle § 6 č. 2 odst. 1, 3, 4 zák. č. 50/23 Sb.

Pokud jde ještě o ing. Žaluda, spatřuje soud v okolnosti, že od svého odchodu z podniku až do dne zajištění měl ve svém bytě tajný spis podniku, naplnění skutkové podstaty přečinu nedbalého uchovávání státního tajemství podle § 7 zák. č. 231/48 Sb. vzhledem k tomu, že tímto způsobem tento tajný spis, jehož obsah má charakter státního tajemství, se mohl Žaludovou nedbalostí stát známým cizí moci. Žalud v době, kdy spis z podniku odnesl, měl povinnost uchovávat všecky tajné skutečnosti, k nimž během své úřední činnosti v podniku přišel, v tajnosti. Postupuje takto právě uvedené faktum neztotožnil se soud s názorem žaloby, že totiž šlo o zločin špionáže, v podstatě z toho důvodu, že přímý úmysl vyzvědačský nebyl ing. Žaludovi ani v řízení administrativním ani během hlavního líčení prokázán, a po názoru soudu nebylo lze usuzovat ani na úmysl eventuální vzhledem k tomu, že nevyšly najevo žádné okolnosti, jež by tento úsudek opodstatňovaly, naopak uvážíme-li, že ing. Žalud měl onen

tajný spis ve svém bytě po dobu plných 18 měsíců, tu se jeví nade všecky pochyby, že tato doba byla dostatečně dlouhá, aby během ní mohl svůj úmysl vyzvědačský realizovati (kdyby jej byl ovšem měl), obzvláště když jako odborník musel vědět, že vzhledem na [k] úžasný rozmach podniku údaje v onom spise obsažené časovým odstupem pozbývají takřka dne ze dne na hodnotě zejména z hlediska cizí špionáže.

Ing. Chmela byl právem uznán vinným zločinem vyzvědačství a vyzvědačství proti spojenci podle § 5 odst. 1, 2 b, d, § 6 zák. č. 231/48 Sb., neboť skutková podstata tohoto trestného činu byla naplněna po objektivní a subjektivní stránce tím, že krátce před svým zatčením rozhodl se tento obviněný odejít ilegálně do zahraničí a předat cizí moci tajný spis obsahující státní tajemství pro obranu naši a našeho spojence zvláště důležité, přičemž byla Chmelovi jako zaměstnanci podniku výslovně uložena povinnost státní tajemství uchovávat.

Obviněným Chmelovi, Lengrovi, Adolfu Fenclovi, Gruževskému, Svárovskému a Machníkovi bylo prokázáno, že se spolčili navzájem, eventuálně s dalšími osobami, k pokusu o zničení, případně rozvrácení našeho lid. demokratického zřízení, jeho společenské a hospodářské soustavy republiky, zaručených ústavou, neboť Chmela, Lengr, Fencl a Gruževský záměrně neplnili řádně své povinnosti k podniku, snažili se vnésti chaos do tohoto pro obranu státu nejdůležitějšího národního podniku v nepochybném úmyslu, aby jeho rozvratem přispěli reakci vnitřní i zahraniční v útoku na právní statky chráněné ustanovením § 1 zák. č. 231/48 Sb. Byli proto po stránce objektivní i subjektivní právem uznáni vinnými zločinem velezrady podle § 1 odst. 1 c, odst. 2 zák. č. 231/48 Sb. U ing. Chmely bylo nalezeno na přísnější kvalifikaci podle odst. 3 lit. c téhož zákonného ustanovení vzhledem k tomu, že ve skupině právě jmenovaných obviněných měl se zřetelem k významu svého postavení zvláštní zodpovědnost, že si při své trestné činnosti počínal způsobem zvláště záškodným, získav si naprostou důvěru nejzodpovědnějších činitelů a tím současně přístup do nejtajnějších úseků činnosti podniku. U Vladimíra Svárovského a Václava Machníka spatřuje soud po objektivní i subjektivní stránce rovněž skutkovou podstatu zločinu velezrady podle cit. zák. ustanovení, vycházeje z přesvědčení, že zkoncipováním letáku sledovali oba tito obvinění stejný cíl jako shora jmenovaní záškodníci, totiž vyvolat v zaměstnancích podniku nenávist k našemu novému společenskému řádu, přimět je k sabotážím na pracovišti a tímto způsobem rozvracet naše lidově demokratické zřízení v intencích západních válečných štváčů.

Trestným jednáním obviněních Václava Machníka, Karla Sirotka, ing. Švojgra, Jana Odvodyho, Jana Konopíka, ing. Ferdinanda Fencla, ing. Přesličky, ing. Pexiedera, Josefa Bukolského, Jindřicha Vosky, Františka Štěpánka, Kamila Čady, Josefa Krejčího, Jaroslava Řezníčka, Josefa Brňáka a Aloise Rosendorfa byla naplněna skutková podstata zločinu sabotáže podle § 37 zák. č. 231/48 Sb., neboť všem obviněným bylo prokázáno, že neplnili, případně porušili povinnosti vyplývající z jejich zaměstnání v úmyslu ohroziti řádný chod podniku, jež pro svůj význam mají nepochybně charakter důležitého zájmu republiky. Že je dána skutková podstata zločinu sabotáže u všech právě jmenovaných i po stránce subjektivní, je zjevno z okolnosti, že všichni si byli vědomi nesmírné důležitosti podniku a z toho plynoucí vlastní zodpovědnosti, a jestliže své povinnosti porušovali soustavně, tu je beze sporu, že toto jejich trestné počínání mohlo být motivováno pouze úmyslem sabotážním. Soud, uváživ všecky okolnosti, dospěl k přesvědčení, že se tu jedná o přímý úmysl sabotážní s výjimkou případu Sirotkova a Řezníčkova, kde všechno nasvědčuje tomu, že jde toliko o úmysl eventuální, že totiž neplníce řádné své povinnosti si tito obvinění byli jasně vědomi toho, že výsledkem jejich trestného počínání může být ohrožení řádného chodu podniku ke škodě celé naší vlasti. Ve skutkovém ději bylo detailně probráno, v jakém směru porušovali své povinnosti Machník, Sirotek, Švojgr, Odvody, Konopík, Řezníček, Brňák a Rosendorf. Zbývá pouze zdůvodnit, proč také v úplatkářství prováděném Ferdinandem Fenclem, Přesličkou, Pexiederem, Bukolským, Voskou, Štěpánkem, Čadou a Krejčím spatřuje soud zločin sabotáže, a tu

nutno opakovat to, co již na několika místech tohoto rozsudku bylo řečeno: šlo o zvláště důležitý podnik. Toho si byli vědomi všichni ti, kteří vypracovali projekty, případně pracovali na jednotlivých staveništích. Viděli jasně ten zápas s časem, úsilí našeho i Sovětského svazu, aby bylo zabráněno válečnému konfliktu, viděli záškodnickou činnost Adolfa Fencla i Karla Lengra. Bylo jim jasno, že tito rozvratníci z nenávisti k našemu lidově demokratickému řádu chtějí ochromit provoz podniku, že záměrně odcházejí závazné předpisy chtějíce poskytnout co největší výhody soukromým firmám, v jichž vlastnících viděli rovněž odpůrce našeho nového společenského zřízení, a tedy své spojence. A za tohoto stavu věci nelze než také v těchto obviněných spatřovati sabotéry, neboť poskytujíce Lengrovi a Fenclovi příležitost k jejich zločinným rejdům, bráníce jejich odhalení mohli být a nepochybně i byli vedeni pouze jediným úmyslem: ohrožením řádného chodu podniku poškodit naše budovatelské úsilí.

Jak již shora bylo uvedeno, byl uznán vinným pouze zločinem sabotáže i Sirotek, ačkoliv žaloba spatřovala v jeho trestné činnosti zločin velezrady. Soud však na základě výsledků hlavního líčení dospěl k přesvědčení, že u tohoto obviněného nikdy nešlo o úmysly a cíle velezrádné. Přišel k podniku do chaotických poměrů, do zmatku po celá léta uměle vyvolávaného a nepočínal si tam bohužel tak, jak od něho bylo očekáváno. Bylo již zdůvodněno, v čem u Sirotka spočívá zločin sabotáže. Zbývá ještě jen dodati, že během celého řízení nevyšlo najevo nic, co by nasvědčovalo tomu, že Sirotkovo trestné jednání bylo vedeno úmyslem zničit nebo rozvrátit náš nový společenský řád, a nebyla tedy zejména po stránce subjektivní podle přesvědčení soudu skutková podstata velezrady naplněna.

Ing. Švojgr a Jan Odvody se dozvěděli, že Svárovský a Machník dali podnět k letákové akci, oba jimi stylizovaný štvavý leták četli, přičemž z jeho obsahu museli nutně poznati, že směřuje k vyvolání sabotážních činů v řadách zaměstnanců podniku, k rozvracení lid. demokratického zřízení, a přesto nemajíce důvodu, který by je oznamovací povinnosti zprošťoval, Švojgr ani Odvody neučinili oznámení bezpečnostním orgánům, čímž oba naplnili skutkovou podstatu neoznámení trestného činu podle § 35 zák. č. 231/48 Sb.

Vzhledem k tomu, že ing. Adolf Fencl a Karel Lengr jako vedoucí stavebního oddělení podniku požadovali a přijímali úplatky za to, aby jednotlivým soukromým firmám proti svým povinnostem zadávali práce pro podnik, naplnilo oba skutkovou podstatu zločinu zneužití moci úřední podle § 101 zák. č. 117/1852 ř. z., zatímco zločinem účastenství na zločinu zneužití moci úřední podle § 5, 101 cit. zákona byli právem uznáni vinnými Gruževský, Ferdinand Fencl, Přeslička, Pexieder, Kvasnička, Bukolský, Voska, Štěpánek, Čada a Krejčí, kteří ke zločinu zneužití úřední moci poskytnutím úplatků Adolfu Fenclovi a Karlu Lengrovi dali úmyslně podnět. Pokud jde o ing. Kvasničku, shledal jej soud vinným pouze právě citovaným zločinem, ježto mu nebylo prokázáno, že by byl jednal v úmyslu sabotážním, když na Vánoce 1947 poslal Lengrovi a Fenclovi koš z lahůdkářského obchodu. Jednalo se ve srovnání s úplatky ostatních projektantů o úplatek celkem malé hodnoty a ani nic jiného nenasvědčuje tomu, že by byl Kvasnička tímto způsobem chtěl ohrozit chod podniku. Je ovšem beze sporu, že onou „pozorností“ si chtěl Kvasnička, odchovanec kapitalistické éry, zaručit přízeň Lengrovu a Fenclovu i pro budoucí časy a zajistit si zadávání projektů i za cenu porušování úředních povinností ze strany vedoucích stavebního oddělení.

Všichni obvinění až na Vladimíra Svárovského a ing. Kvasničku dopustili se konečně během své trestné činnosti úmyslně jednání směřujícího k ztížení, případně ohrožení provozu podniku, a tím byla tomuto národnímu podniku způsobena značná škoda, čímž spáchali zločin podle § 3 zák. č. 165/46 Sb.

Trest obviněným byl vyměřen takto:

Ing. Hegnerovi podle § 6/II.[sazby] zák. č. 50/23 Sb., přičemž obviněnému polehčovalo faktické doznání, okolnost, že dosud vedl řádný život pracujícího člověka, přitěžovala pak

konkurence tří zločinů. Přihlédnuv k těmto právě uvedeným okolnostem, třídnímu původu obviněného i ke stupni jeho nebezpečnosti pro společnost dospěl soud k přesvědčení, že trest smrti jinak zákonem určený by se jevil nepřiměřeně přísný, a použil proto dobrodiní ust. § 29 odst. 2 tr. zák. zaměniv trest smrti za trest odnětí svobody na doživotí vzhledem k tomu, že pachatel skýtá velmi nepatrnou naději budoucí nápravy.

Tohoto dobrodiní nemohl soud použít u obv. ing. Chmely, jemuž byl trest vyměřen podle § 1 odst. 3 zák. č. 231/48 Sb., neboť Chmelovi polehčovalo sice rovněž faktické doznání a okolnost, že dosud vedl řádný život pracujícího člověka, a přitěžovala pouze konkurence tří zločinů, přesto však jde o člověka, jehož trestná činnost byla vedena zralou rozvahou, který je při úskočnosti své povahy našemu novému společenskému řádu velmi nebezpečný a u něhož nic nenasvědčuje tomu, že by mohl být výkonem třeba sebemenším trestu vrácen jako platný člen lidské společnosti.

Ing. Žaludovi podle § 3 zák. č. 50/23 Sb., přičemž polehčovalo faktické doznání, okolnost, že Žalud vedl dosud život pracujícího člověka, přitěžovala konkurence dvou zločinů a jednoho přečinu. Přihlédnuv k třídnímu původu obviněného, ke způsobu jeho dosavadního života a k intenzitě jeho trestné činnosti vyměřil soud trest, který považoval za přiměřený.

Obviněným Lengrovi, Ad. Fenclovi, Gruževskému, Svárovskému a Machníkovi podle § 1 zák. č. 231/48 Sb., přičemž všem kromě Svárovskému a Machníkovi polehčovalo faktické doznání, všem, že dosud vedli řádný život pracujícího člověka, naproti tomu všem kromě Svárovského přitěžovala konkurence tří zločinů. Při výměře trestu přihlížel soud nejen k právě uvedeným okolnostem polehčujícím a přitěžujícím, nýbrž i ke stupni jejich inteligence, třídnímu původu, celkové nebezpečnosti pro společnost a hlavně k okolnosti, jakou ten který obviněný skýtá záruku, že odpykáním trestu bude vrácen kolektivu našich pracujících.

Sirotkovi, Švojgrovi, Odvodymu, Konopíkovi, Ferdinandu Fenclovi, Přesličkovi, Pexiederovi, Bukolskému, Voskovi, Štěpánkovi, Čadovi, Krejčímu, Řezníčkovi, Brňákovi a Rosendorfovi podle § 37 zák. č. 231/48 Sb., přičemž polehčovalo faktické doznání, případně okolnost, že dosud vedli řádný život pracujícího člověka, přitěžovala pak konkurence dvou, event. tří zločinů. Kromě k těmto právě uvedeným okolnostem polehčujícím a přitěžujícím přihlédl soud k intenzitě trestné činnosti jednotlivých obviněných, ke způsobu jejich dosavadního života, k jejich třídnímu původu, stupni inteligence a v neposlední řadě i k motivům, jež je svedly až na cestu zločinu. Proto v přesvědčení, že u Sirotka a Řezníčka to nebyla nenávist k našemu lidově demokratickému zřízení, uložil soud Sirotkovi trest při nejnižší zákonné hranici, třebas Sirotek zastával funkci velmi zodpovědnou a významnou, u Řezníčka dokonce použil dobrodiní mimořádného zmírnění trestu v přesvědčení, že oba tito lidé svým třídním původem a dosavadním způsobem života dávají opravdovou naději, že po odpykání trestu odčiní svou těžkou vinu na zájmech dělnické třídy. U ostatních obviněných byl soud ovšem rovněž nikoli v řadě poslední veden týmž hlediskem, totiž hodnocení možnosti budoucí nápravy.

Aloisu Rosendorfovi byl uložen trest při nejvyšší hranici vzhledem k tomu, že se projevil jako zapřisáhlý nepřítel našeho nového společenského řádu, že během své trestné činnosti na každém kroku poškozoval zájmy našeho státu, což se nejmarkantněji projevilo v podlamování pracovní morálky hlavně ve skutečnosti, že záměrně zkresloval zápisy o pracovním výkonu trestanců, jimž se tak nemohlo dostati spravedlivé odměny za práci. Není pochyby, že tímto Rosendorf přímo sabotoval zájem našeho státu na nápravném účinku výkonu trestu.

Obviněnému Kvasničkovi podle § 103 zák. č. 117/1852 [ř. z.], přičemž tomuto obviněnému polehčovalo faktické doznání a okolnost, že dosud [vedl] řádný život pracujícího člověka, nic pak nepřitěžovalo. Soud nemá pochyb o tom, že při spáchání trestného činu hrála velkou úlohu dosavadní mentalita obviněného, neboť úplatky byly v kapitalistickém řádu pokládány za zjev zcela obvyklý. Vzhledem ke svému věku a dosavadnímu způsobu života ne-

dovedl Kvasnička nepochybně zvážit zavrženíhodnost svého jednání, nad nímž u hlavního líčení projevil hlubokou a nefalšovanou lítost. Ze všech těchto příčin přidržel se soud při určování výše trestu nejnižší zákonné hranice.

Započtení vazby se opírá o ustanovení § 23 tr. zákona.

Ostatní výroky rozsudku jsou odůvodněny místy zákona citovanými v enunciátě.

Státní soud v Praze
dne 24. března 1951

Předseda: JUDr. Jaroslav H o r ň a n s k ý v. r.

Za správnost vyhotovení
vedoucí kanceláře oddělení:
Vítovcová v. r.

Poučení o odvolání

Opravným prostředkem proti rozsudku jest odvolání. Odsuzujícímu rozsudku může odvoláním odporovati obviněný pro nesprávnost kteréhokoliv z výroků, který se ho přímo dotýká. Odvolání se podává u soudu, proti jehož rozsudku směřuje, do tří dnů od oznámení rozsudku, požádá-li však obviněný po vyhlášení rozsudku v třídenní lhůtě o doručení stejnopisu vyhotovení.

Tento opis doslovně souhlasí s prvopisem rozsudku založeným ve spise býv. Státního soudu v Praze sp. zn. Ts I/I 122/50 pod č. l. 1465-1483.

Krajský soud v Plzni, dne 14. 11. 1966

Za správnost opisu: [nečitelný podpis, vedle kulaté razítko Krajského soudu v Plzni]

DOKUMENT č. 7
Zpráva o činnosti odsouzeného ing. S. Chmely a o jeho chování v průběhu procesu (2. dubna 1951)

SÚA, f. Klosův archiv, k. 127/I., balík III, l. 692.

[Razítko: „TAJNÉ“, později přeškrtnuto]

Zpráva
o činnosti ing. Stanislava Chmely, strojního inženýra, posledně bytem v Praze [...]

Při hlavním líčení ve dnech 19. až 24. března t. r. před Státním soudem v Praze bylo zjištěno toto:

Od ledna 1947 byl přednostou strojního odboru JD, od 1. 8. 1948 vedoucím Šachtstroje, příp. druhým náměstkem centrálního ředitele JD.

Jeho povinností bylo dohlížeti na řádný chod oddělení administrativního, horního, strojního i stavebního.

a) Ing. Chmela viděl, že ing. Fencl a stavitel Lengr [v orig. Lenger] podporují podvodné machinace soukromých firem, že je okrádán stát, že stavebnictví JD je na pokraji zkázy, neučinil však žádná opatření k zamezení těchto zločinů.

b) Ing. Chmela odnesl z generálního ředitelství dolů nejcennější materiál v úmyslu předati jej cizí výzvědné službě při útěku za hranice, aby tak s něčím přišel a nebyla mu na újmu skutečnost, že byl organizovaným příslušníkem KSČ, přičemž na onom dokumentu byl velmi zainteresován SSSR.

Ad a) Ing. Chmela hájil se při líčení tím, že o nepřístojnostech v JD informoval příslušného referenta u ÚV KSČ, jistého Pohla, který je snad nyní zaměstnán v prezidentské kanceláři, a že se tudíž nemůže v daném případě jednati o sabotáž, když právě v těchto věcech byl uvědoměn vrcholný orgán strany.

Zda toto tvrzení jest správným, nebylo možno žel zjistiti, ježto na pokyn ministerstva (s. dr. Klos) byl tento nabídnutý důkaz zamítnut.

Ad b) Ve věci špionáže změnil Chmela při výsleších u StB třikráte svoji výpověď, než doznal, že skutečně v úmyslu prchnouti za hranice odňal v úřadovně onen závažný dokument.

U hlavního líčení se opětně vrátil k původnímu tvrzení, že nevěděl, co odnáší, že vzal několik odložených věcí, aby na nich upravil čísla, a nahradil tak jemu scházející spisy v archivu, že neměl v úmyslu uprchnouti, tím méně předati věci zahraniční zpravodajské službě a že by nebyl ani provedl ono falšování, tj. nahrazení spisy jinými, kdyby nebýval byl téhož dne večer zatčen.

Soud jeho obhajobě neuvěřil a odsoudil jej.

Přesto však soudcové z povolání nemohli se vniterně vypořádati se skutečností, že k doznání Chmelovi [Chmely] došlo užitím nedovolených prostředků. Soud sice nepřipustil znalce lékaře o té okolnosti [sic], že u Chmely jsou dosud viditelné následky týrání, nemá však o tom

pochybnosti, protože během líčení dospěli členové soudu k závěru, že i vůči ostatním obviněným bylo užito nedovolených prostředků.

Ing. Stanislav Chmela byl právem odsouzen, vycházíme-li z provedeného důkazního řízení, jak provedeno bylo. Pochybnosti zůstávají.

Proto také soudcové z povolání, kteří vynesli již jistě značný počet absolutních trestů, doporučili ing. Stanislava Chmelu podle § 113/3 zák. č. 319/48 Sb. milosti prezidenta republiky.

Dne 2. dubna 1951

Předseda senátu:
[vlastnoruční podpis JUDr. Jaroslava Horňanského]

DOKUMENT č. 8
Dvě zprávy Inspekce ministra vnitra o přešetření jednání orgánů Ministerstva vnitra při vyšetřování akce BUDOVÁNÍ (první z 4. února 1954, druhá nedatována)

AMV, f. A8, inv. j. 42 (Chmela Stanislav – vyšetřování použití násilí při výsleších).

Jako dokument č. 8 jsou zařazeny dvě zprávy Inspekce ministra vnitra o vyšetření použití fyzického násilí na obviněných v akci BUDOVÁNÍ. První z nich zpracovali z příkazu náměstka ministra vnitra Antonína Prchala npor. Alois Pavlíček a npor. Jaroslav Kobík dne 4. února 1954. Druhá (nedatovaná a nepodepsaná) obsahuje výtahy z výpovědí obviněných příslušníků, jež byly v plném znění k této zprávě původně zařazeny jako přílohy (jejich počet je v textu sumarizován). K zařazení tohoto dokumentu namísto publikování celých dlouhých výpovědí jednotlivých vyšetřovaných příslušníků nás vedla jeho stručnost a výstižnost.

L. B.

Odbor pro urychlenou kodifikaci práva
Ministerstvo vnitra
Inspekce ministra — V Praze dne 4. února 1954
Čj.: IM 05/54

[Po straně rukou připsáno: „Předáno dne 4. II. 54 s. Hluchému.“]

Ministr vnitra — [Razítko: „Přísně tajné“, později přeškrtnuto]
s. Rudolf B a r á k
z d e .

V příloze předkládám zprávu o vyšetřování případu použití fyzického násilí a nedovolených metod vyšetřování v akci BUDOVÁNÍ, zejména pokud se týče ing. Stanislava Chmely.

Tohoto fyzického násilí se v r. 1949 při vyšetřování dopustili následující orgánové MV:

pplk. Lejsek Bohuslav – nyní náčelník V. správy MV,
mjr. Hromádko Oldřich – frekventant válečné školy, zařazený na PS,
por. Sedláček Miroslav – náčelník operat. evid. Jáchymov,
ppor. Kulhavý Antonín – náčelník odd. Vnitřní správy KS MV Karlovy Vary,
ppor. Vyšata Jaroslav – zást. náčelníka vyšetřovacího odb. KS MV Karlovy Vary,
ppor. Zunt Josef – náčelník odd. vyšetřovacího odb. KS MV Karlovy Vary,
ppor. Kyndl Antonín – náčelník operat. odd. OO MV Jáchymov.

Jak jest ve zprávě uvedeno, tím, že jmenovaní ve značné míře používali fyzického násilí, čímž ohrozili dobrou pověst Sboru národní bezpečnosti, a donutili ing. Chmelu k podepsání protokolu, se dopustili trestného činu porušení povinností veřejného činitele podle § 175 tr. zák. a jsou za tento trestní.

Vzhledem k tomu, že se jedná o trestný čin spáchaný v r. 1949 a nelze jmenované orgány trestat kázeňsky, může od jejich potrestání být upuštěno pouze se souhlasem ministra vnitra po dohodě s generálním prokurátorem.

Z těchto důvodů doporučuji, aby o výši trestu neb má-li býti od potrestání upuštěno, vyjádřil své stanovisko náměstek ministra vnitra s. plk. Antonín Prchal po poradě s býv. náčelníkem HS StB plk. Jaroslavem Millerem [v orig. Milerem].

Přílohy:
1) zpráva o vyšetření (4 listy)
2) doklady ke zprávě (č. 1 až 9; 26 listů)
3) původní spis (16 listů + obálka s uměl.[ým] chrupem)

Četl:
náměstek ministra vnitra
plk. Antonín Prchal

náčelník Inspekce ministra:
v z. npor. Šlechta Alois.

Ministerstvo vnitra
Inspekce ministra.

V Praze dne 4. února 1954

Čj.: IM 05/54

[Razítko: „Přísně tajné“, později přeškrtnuto]

Z p r á v a o v y š e t ř e n í
použití fyzického násilí v případě BUDOVÁNÍ,
zpracovaném orgány O StB Jáchymov v r. 1949

Z příkazu náměstka ministra vnitra s. plk. Antonína Prchala provedli orgánové Inspekce ministra přešetření závadného jednání orgánů MV v případě ing. Stanislava Chmely, odsouzeného v akci BUDOVÁNÍ v r. 1951 k trestu smrti, kterýžto trest mu byl po odvolání změněn na doživotní odnětí svobody.

Provedeným šetřením bylo zjištěno:

Na podzim 1949 byla na základě písemného hlášení útvaru JEŘÁB O StB Jáchymov částečně operativně rozpracována a na základě prostudování písemného materiálu realizována skupina záškodníků z vedení Jáchymovských dolů. Tato skupina byla rozpracována na základě poznatků v oboru stavebnictví, kde se jednalo o sabotování staveb, rozkrádání a poškozování národního majetku.

Zpracováním případu byl tehdejším třetím sektorem Velitelství Státní bezpečnosti pověřen s. Bohuslav Lejsek, který skutečnosti k trestné činnosti jednotlivých osob prověřil a vypracoval zprávu, která byla podkladem k provedení zatčení. Zatčení celé skupiny označené jako akce BUDOVÁNÍ bylo provedeno dne 24. až 25. 10. 1949 a zatčeno bylo 16 osob, mezi nimiž byli i dva bývalí ředitelé Jáchymovských dolů ing. Hegner a ing. Čmelák a dále vedoucí osoby z oboru stavebnictví a výstavby Jáchymovských dolů ing. Chmela, ing. Žalud a stavitelé Fencl, Lengr a další.

Vyšetřování této skupiny bylo prováděno na O StB Jáchymov tam zařazenými orgány vyšetřovacího oddělení, a to soudr. Sedláčkem, Zuntem, Vyšatou, Kulhavým a operativním orgánem Kyndlem. Vyšetřování se dále zúčastnili s. Lejsek s písařkou Nácalovou, oba z III. sektoru V StB, a soudr. npor. Hromádko, tehdejší náčelník útvaru JEŘÁB v Jáchymově, kterému bylo O StB Jáchymov přímo podřízeno.

V průběhu vyšetřování použili vyšetřovací orgánové proti vyšetřovancům, kteří popírali svoji trestnou činnost, fyzického násilí, kterým působili na vyšetřovance natolik, že se tito doznali k předestřené trestné činnosti.

U ing. Chmely, jak bylo orgány Inspekce ministra zjištěno, došlo k použití fyzického násilí ve větší míře, a to proto, že se jmenovaný nechtěl doznat k tomu, jakým způsobem získal údaje o „pětiletém plánu Jáchymovských dolů“, které byly při zatčení v jeho bytě nalezeny v jeho aktovce. Ing. Chmela nedovedl dostatečně vysvětliti, proč tyto materiály, jakož i jiné tajné spisy, které měl v aktovce, odnesl do svého bytu, vymlouval se na to, že ztratil několik spisů a že chtěl předělat čísla jednací a podobně. Vzhledem k tomu, že vzniklo na základě Chmelova jednání důvodné podezření, že chtěl tyto materiály dopravit do zahraničí, byl Chmela soustavně vyslýchán k tomuto bodu, přičemž několikráte změnil výpověď. Vyšetřující orgánové použili proti Chmelovi fyzického násilí a on doznal, že chtěl tyto materiály dopraviti do zahraničí při zamýšleném ilegálním útěku.

Trestní oznámení na celou skupinu bylo podáno 24. 5. 1950, celkově na 41 osob, z nichž 16 bylo ve vazbě a další na svobodě. Na prokuratuře případ zpracoval prokurátor Barbaš, který některé osoby vypustil a Státnímu soudu žaloval v prosinci 1950 celkem 27 osob. Soudní řízení se skupinou BUDOVÁNÍ proběhlo ve dnech 17. až 24. března 1951 a ing. Chmela jako jedna z hlavních osob byl odsouzen k trestu smrti, kterýžto trest mu byl po jeho odvolání změněn na doživotí.

K použití fyzického násilí:

Orgánové Inspekce ministra prošetřili používání fyzického násilí při vyšetřování akce BUDOVÁNÍ a zjistili, že tohoto násilí se dopouštěli vyšetřovací orgánové na případě zúčastnění, jak potvrdila vstržm. Nácalová ve svém vyjádření, přiloženém jako doklad č. 1.

Použití fyzického násilí při vyšetřování doznal a sebekriticky osvětlil s. ppor. Vyšata Jaroslav, který se vyšetřování akce BUDOVÁNÍ zúčastnil. Jmenovaný soudr. uvedl, že byl k používání fyzického násilí veden jednáním soudr. Lejska, který se dle jeho vyjádření fyzického násilí taktéž zúčastnil a dával k tomu pokyny. Ve svém vyjádření, přiloženém jako doklad č. 2, popsal používané formy a nedovolené metody, kterých se při vyšetřování Chmely a dalších osob z akce BUDOVÁNÍ dopustil spolu s dalšími orgány. Jedná se o bití gumovou hadicí přes zadní část těla, bití rukou přes ústa, strašení vyšetřovance služební pistolí a podobně.

Totéž potvrzuje ve svém vyjádření s. ppor. Kulhavý Antonín, přiloženém jako doklad č. 3. Jmenovaný rovněž uvádí nedovolené způsoby při vyšetřování a jejich používání odůvodňuje tím, že v tomto směru dostával pokyny od řídícího orgána z V StB Lejska.

Používání fyzického násilí potvrzuje ve svém vyjádření i soudr. Šmejkal, nynější náčelník OO MV Jáchymov (doklad č. 4).

Rovněž toto potvrzuje ve svém vyjádření i soudr. por. Sedláček Miroslav (doklad č. 5).

Dále soudr. ppor. Kyndl Antonín ve vyjádření přiloženém jako doklad č. 6.

Soudr. Hromádko Oldřich – nyní mjr. PS – ve vyjádření přiloženém jako doklad č. 7.

Rovněž byl ve směru osvětlení případu požádán o vyjádření soudr. pplk. Lejsek Bohuslav, který vyjádření sice napsal, ale neuvedl v něm všechna fakta potřebná k osvětlení použití fyzického násilí. Dále pak jeho vyjádření bylo v několika případech v podstatných rozporech se skutečnostmi uvedenými orgány ppor. Kulhavým, ppor. Vyšatou a mjr. Hromádko. Proto byl v tomto směru sepsán se jmenovaným zápis o výpovědi (doklad č. 8 + č. 9). Soudr. Lejsek sice doznal, že mu bylo známo používání fyzického násilí při vyšetřování osob akce BUDOVÁNÍ, doznal i to, že se fyzického násilí sám zúčastnil, ale popírá, že by k používání tohoto násilí dal sám jakýkoliv podnět nebo snad dokonce pokyn, jak uvedli ve svých vyjádřeních orgánové, kteří vyšetřování spolu se soudr. Lejskem prováděli.

Pokud se týče výpovědi odsouzeného ing. Chmela ze dne 19. 6. 1953, ve které obviňuje vyšetřovací orgány z použití fyzického násilí ve velkém rozsahu, jest nutno uvésti, že odsouzený svoji výpověď značně nadsazuje, neboť orgánové, kteří se k fyzickému násilí při prošetřování doznali, popírají možnosti jednání v takových formách, jak uvedl odsouzený Chmela.

Pokud se týče vyražení umělého chrupu, nepodařilo se orgánům Inspekce zjistit, kdo Chmelovi umělý chrup vyrazil, vzhledem k tomu, že tuto okolnost orgánové na vyšetřování zúčastnění popírají.

K provedenému soudnímu řízení:

Vzhledem k tomu, že v průběhu soudního líčení nebyla obviněnému Chmelovi připuštěna obhajoba, jakož ani připuštěni svědci, které si žádal, a vzhledem k tomu, že vyšetřující orgánové nedokázali usvědčiti Chmelu dokumentárně v plném rozsahu podezřelé trestné činnosti, za kterou byl odsouzen. Dále pak vzhledem k tomu, že Chmela uvádí, že o všech nepřístojnostech v budování Jáchymovských dolů informoval dr. Pohla – zmocněnce ÚV KSČ pro Jáchymovské doly – doporučujeme, aby byla v případě jmenovaného provedena obnova soudního řízení.

Dále bylo orgány Inspekce zjištěno, že během soudního řízení obviněný ing. Čmelák nanesl soudu, že byl k výpovědi nucen fyzickým násilím, což však si prokurátor Barbaš vzal jako záminku a žádal předsedu senátu, aby na Čmeláka byla rozšířena žaloba pro křivé obvinění bezpečnostních orgánů, a předseda s tím souhlasil, přestože fyzické násilí na jmenovaném bylo skutečně použito.

Šetření provedli: npor. Pavlíček Alois
[vlastnoruční podpis „Pavlíček Alois“]
npor. Kobík Jaroslav
[vlastnoruční podpis „Kobík Jar.“]

Z p r á v a
o vyšetření případu použití fyzického násilí a nedovolených metod vyšetřování v akci BUDOVÁNÍ, zejména pokud se týče ing. Stanislava Chmely

Tohoto fyzického násilí se v roce 1949 při vyšetřování dopustili následující orgánové MV:

pplk. Lejsek Bohuslav – nyní náčelník V. správy MV,
mjr. Hromádko Oldřich – frekventant válečné školy, zařazený na PS,
por. Sedláček Miroslav – náčelník operat. evidence Jáchymov,
ppor. Kulhavý Antonín – náčelník oddělení Vnitřní správy KS MV Karlovy Vary,
ppor. Vyšata Jaroslav – zástupce náčelníka vyšetřovacího odboru KS MV Karlovy Vary,
ppor. Zunt Josef – náčelník odd. vyšetřovacího odboru KS MV Karlovy Vary,
ppor. Kyndl Antonín – náčelník operativního oddělení OO MV Jáchymov.

Staršina Miloslava Nácalová, zařazena na IV. správě MV, která při vyšetřování dělala písařku, k tomu dne 26. ledna 1954 vypovídá:

„…vím však, že ing. Chmela stále zapíral a z toho důvodu bylo na něm použito bití. Když soudruzi, a sice s. Lejsek, Zunt a Kulhavý, používali na ing. Chmelu násilí, nebyla jsem přítomna ... Zúčastnili se přitom všichni tři. Vím však, že měli asi 30 cm gumovou hadici…“

Ppor. Jaroslav Vyšata k tomu dne 29. ledna 1954 uvádí:

„…s. Lejsek nás žádal (konkrétně s. Kulhavého a mě), abychom prováděli výslechy vyšetřovanců tvrdě, jelikož jde o lidi, kteří budou zapírat, a že naším úkolem je za každou cenu odhalit jejich nepřátelskou činnost…

…a když to Chmela popřel, dostali jsme od s. Lejska pokyn, abychom ho bili, a sám s. Lejsek se podílel na tomto bití … Já sám jsem rovněž se na tom podílel spolu s ostatními … Když jsem pak viděl, že s. kpt. Hromádko dal před námi ing. Hegnerovi políček… jsme na Chmelovi žádali na klozetě, aby vzal pistoli do ruky, čímž získáme otisky prstů, a až se zastřelí, budeme mít důkaz o tom, že spáchal sebevraždu … Ing. Čmelák byl rovněž bit, a to přímo z nařízení s. Lejska … nikomu z nás se nechtělo Čmeláka bít, protože celkem se přiznával…“

Ppor. Antonín Kulhavý, zařazen ve funkci náčelníka vnitřního oddělení KS MV Karlovy Vary, k tomu dne 29. ledna 1954 uvádí:

„…nedostatek usvědčujícího materiálu byl nahrazován fyzickým násilím na zatčených osobách, na kterém jsme se podíleli všichni, tzn. s. Lejsek, s. Sedláček, s. Zunt, já a s. Vyšata … Výslech zatčeného Chmely byl veden formou střídavého fyzického násilí … Proto mu byla nabídnuta vybitá pistole, kterou odmítal a která mu byla později námi vnucována snad z toho důvodu, abychom mu dokázali, že je zbabělec … Měli jsme i za to, že naše počínání je správné, neboť bylo součástí linie, kterou nám dával s. Lejsek… o těchto pracovních metodách věděl i velitel SNB – útvaru JEŘÁB s. kpt. Hromádko…“

Por. Miroslav Sedláček, zařazen na správě MV Jáchymov, ve svém vyjádření ze dne 28. ledna 1954 uvádí:

„…Já sám asi po dvou měsících vyšetřování jsem dal představiteli Lengrovi [v orig. Legrovi] v přítomnosti orgána Lejska tři ‚políčky‘ … vím konkrétně, že bylo použito násilí při vyšetřování ing. Chmely … a dále bylo použito násilí snad menší proti býv. podnikovému řediteli ing. Hegnerovi a jeho nástupci ing. Čmelákovi…

…Pokud si mohu pamatovat, prováděli výslech při násilí orgánové Lejsek a Kulhavý a snad další.“

Ve svém vyjádření ze dne 28. ledna 1954 uvádí ppor. Antonín Kyndl, zařazený na Správě MV Jáchymov:

„…jen u stavitele Konopíka, který soustavně měnil své výpovědi, zde jsem se i já zúčastnil fyzického násilí na jmenovaném…“

Ve vyjádření s. mjr. Oldřicha Hromádky se říká:

„…jsem zjistil, že bylo použito fyzického násilí na vyšetřovaných osobách. V rozmluvě se s. Lejskem o tomto zjištění mě tento prohlásil, že v tomto výjimečném případě BUDOVÁNÍ má povoleno používat fyzické násilí … Přiznávám, že jsem se v případě BUDOVÁNÍ dokonce sám nechal strhnout a dal jsem facku bývalému centrálnímu řediteli Hegnerovi … vím, že fyzického násilí bylo použito v případě několika vyšetřovanců…“

Pplk. Lejsek ve svém vyjádření ze dne 2. února 1954 uvádí:

„…bylo vyšetřovacími orgány použito násilí, počínaje políčkem. Je mi známo, že bylo použito i gumového předmětu … V této době jsem sám psal pro některého z náčelníků krátkou zprávu o použitém násilí v případě BUDOVÁNÍ… V důsledku naprosto nedostatečné pracovní kvalifikace soudruzi si pomáhali násilím … kdo dal příkaz či pokyn k použití násilí při výsleších. Mám za to, že konkrétního příkazu nedal nikdo, že násilí bylo použito v důsledku neschopnosti neb nedostatečné kvalifikace vyšetřovacích pracovníků…“

Dále v zápisu o výpovědi sepsaným s pplk. Lejskem dne 3. února 1954 orgánem Inspekce ministra se říká:

„…pokud se týká přímého příkazu anebo vyslovení se (ke kterému jsem se naprosto necítil oprávněný) k použití fyzického násilí, nic podobného jsem neučinil…

…Uvedení soudruzi mohli tedy mít za to, že s používáním fyzického násilí souhlasím … Je mně známo, že k používání násilí došlo, a dá se říci, že ve velké míře … Pokud se týká mojí osoby, dal jsem vyšetřovanci Chmelovi v závěrečném výslechu jednu facku, o které jsem však po návratu do Prahy napsal hlášení náčelníku … ve kterých uvádí, že dostali ode mne

příkaz k používání násilí, na mne působí dojmem, že soudruzi s úmyslem, aby snížili svoji vinu, snaží se vyzdvihnout moji účast na zpracování případu a použití fyzického násilí…

…V Jáchymově byly metody vyšetřování a používání fyzického násilí naprosto samozřejmé … proto, že jsem do té doby nepřišel do žádného styku s vyšetřováním, že jsem jednak neznal, jaké poměry v rámci celé StB ve vyšetřování vládnou, tudíž jsem se nemohl ani v určování metod vyšetřování v případě BUDOVÁNÍ nijak zúčastnit … svoji vinu vidím v tom, že v té době jsem neinformoval a nevyčerpal všechny možnosti k sjednání nápravy, že jsem se spokojil se zprávou, kterou jsem podal…"

Tím, že jmenovaní ve značné míře používali fyzického násilí, čímž ohrozili dobrou pověst Sboru národní bezpečnosti a donutili ing. Chmelu k podepsání protokolu, se dopustili trestného činu porušení povinnosti veřejného činitele podle § 175 tr. zák. a jsou za toto trestní.

Vzhledem k tomu, že se jedná o trestný čin spáchaný v roce 1949 a nelze jmenované orgány trestat kázeňsky, může být od jejich potrestání upuštěno pouze se souhlasem ministra vnitra po dohodě s generálním prokurátorem.

DOKUMENT č. 9
Návrh na zavedení disciplinárního řízení s příslušníky Ministerstva vnitra podílejícími se na přípravě akce BUDOVÁNÍ (11. února 1955)

SÚA, f. ÚV KSČ, Sekretariát 1955, sv. 65, a. j. 50, bod 22.

PRO SCHŮZI SEKRETARIÁTU ÚSTŘEDNÍHO VÝBORU KSČ

PŘÍSNĚ TAJNÉ!

Číslo pořadu: 22

3337/ [rukou připsáno: „10“]

K bodu:

Zavedení disciplinárního řízení se soudruhy pplk. Bohuslavem Lejskem, mjr. Oldřichem Hromádkou, por. Miroslavem Sedláčkem, ppor. Antonínem Kulhavým, ppor. Jaroslavem Vyšatou, ppor. Josefem Zuntem, ppor. Antonínem Kyndlem

Příloha I
Návrh usnesení

Příloha II
Informační zpráva

Příloha III
Návrh na zavedení disciplinárního řízení

Komise stranické kontroly podává návrh na zavedení disciplinárního řízení se s. pplk. Bohuslavem Lejskem, mjr. Oldřichem Hromádkou, por. Mirosl. Sedláčkem, ppor. Ant. Kulhavým, ppor. Jar. Vyšatou, ppor. Josefem Zuntem a ppor. Antonínem Kyndlem.

Schváleno ve schůzi komise stranické kontroly dne 7. 2. 1955.

Předkládá: s. Harus.
11. února 1955
Počet listů: 6

PŘÍLOHA I

3337

Usnesení
schůze sekretariátu ÚV KSČ ze dne [datum chybí]

k bodu: Návrh na zavedení disciplinárního řízení se soudruhy pplk. Bohuslavem Lejskem, mjr. Oldřichem Hromádkou, por. Miroslavem Sedláčkem, ppor. Antonínem Kulhavým, ppor. Jaroslavem Vyšatou, ppor. Josefem Zuntem, ppor. Antonínem Kyndlem

(s. Harus)

U s n e s e n o :

Schvaluje se:
zavést disciplinární řízení se soudruhy

1) pplk. Bohuslavem L e j s k e m ,
   náčelníkem V. správy Ministerstva vnitra,
2) mjr. Oldřichem H r o m á d k o u ,
   frekventantem válečné školy, zařazeným na PS,
3) por. Miroslavem S e d l á č k e m ,
   náčelníkem operativní evidence, Jáchymov,
4) ppor. Antonínem K u l h a v ý m ,
   náčelníkem vnitřní stráže KS MV Karlovy Vary,
5) ppor. Jaroslavem V y š a t o u ,
   zástupcem náčelníka vyšetř. odboru KS MV Karlovy Vary,
6) ppor. Josefem Z u n t e m ,
   náčelníkem odd. vyšetř. odboru KS MV Karlovy Vary, a
7) ppor. Antonínem K y n d l e m ,
   náčelníkem odd. OO MV Jáchymov

a pověřit komisi stranické kontroly jejich provedením.

Provede: s. Harus.

PŘÍLOHA II

3337

Zpráva

Usnesením politického byra ÚV KSČ ze dne 1. 10. 1954 bylo uloženo komisi stranické kontroly, aby prozkoumala některé zvláštní případy z akce BUDOVÁNÍ (Chmela) a případně navrhla zavedení disciplinárního řízení s pracovníky Státní bezpečnosti, členy strany, kteří používali při tomto nesprávných metod anebo jinak hrubě zanedbávali povinnosti uložené jim zákony.

Na podzim roku 1949 byla zatčena skupina záškodníků v Jáchymově pro sabotování staveb a poškozování národního majetku. Ve skupině označené jako akce BUDOVÁNÍ bylo 16 osob zatčených včetně ing. Chmely. Vyšetřování této skupiny bylo prováděno na O StB Jáchymov tam zařazenými orgány vyšetřovacího oddělení soudruhy Sedláčkem, Zuntem, Vyšatou, Kulhavým a operativním orgánem Kyndlem.

Vyšetřování se dále zúčastnili s. Lejsek s písařkou Nácalovou [v orig. Mácalovou] z III. sektoru V StB a s. Hromádko, tehdejší náčelník útvaru JEŘÁB v Jáchymově, kterému bylo O StB Jáchymov přímo podřízeno.

V průběhu vyšetřování používali jmenovaní proti vyšetřovancům, kteří popírali svoji trestnou činnost, fyzického násilí, kterým působili na vyšetřovance natolik, že se tito doznali k činům, ze kterých byli obviňováni, a které nespáchali.

Ve větší míře používali fyzického násilí u ing. Chmely, a tím se stalo, že se Chmela přiznal k činům, které nespáchal a za něž byl odsouzen k trestu smrti.

Soudruh Lejsek, který případ řídil, zdůrazňoval, že všechny případy musí být vedeny tvrdě a nekompromisně, protože se jedná o třídní nepřátele.

Tak se později stalo, že nedostatek usvědčujícího materiálu byl nahrazován přiznáním vynuceným fyzickým násilím. Vyslýchané osoby byly donuceny k výpovědi a podpisům na protokolech fackováním, bitím gumovou hadicí apod. Tyto metody byly prováděny za souhlasu velitele SNB Ú JEŘÁB soudr. Hromádky. Na základě takto vynucených výpovědí byla pak konstruována obžaloba.

Zpráva byla schválena ve schůzi komise stranické kontroly dne 7. února 1955.

PŘÍLOHA III

3337

Návrh na zavedení disciplinárního řízení se soudruhy

1) pplk. Bohuslavem L e j s k e m , náčelníkem V. správy Ministerstva vnitra,
2) mjr. Oldřichem H r o m á d k o u , frekventantem válečné školy zařazeným na PS,
3) por. Miroslavem S e d l á č k e m , náčelníkem operativní evidence, Jáchymov,
4) ppor. Antonínem K u l h a v ý m , náčelníkem vnitřní správy KS MV Karlovy Vary,
5) ppor. Jaroslavem V y š a t o u , zástupcem náčelníka vyšetř. odboru KS MV Karlovy Vary,
6) ppor. Josefem Z u n t e m , náčelníkem odd. vyšetř. odboru KS MV Karlovy Vary, a
7) ppor. Antonínem K y n d l e m , náčelníkem odd. OO MV Jáchymov,

a pověřit komisi stranické kontroly jeho provedením.

D ů v o d y :

1) Porušili hrubým způsobem státní disciplínu tím, že používali nesprávných metod při výsleších.
2) Svým jednáním ohrozili dobrou pověst orgánů státní moci lidově demokratického zřízení a zapříčinili narušení socialistické zákonnosti.

DOKUMENT č. 10
Schválení zavedení disciplinárního řízení s příslušníky Ministerstva vnitra podílejícími se na přípravě akce BUDOVÁNÍ – výtah (22. února 1955)

SÚA, f. ÚV KSČ, Sekretariát 1955, sv. 65, a. j. 50, bod 22.

3486

P Ř Í S N Ě T A J N É !

Zápis z 50. schůze sekretariátu ÚV KSČ,
konané dne 22. února 1955
(I. a II. část)

Počet listů: 45
Vyhotoveno: I. část ve 30 exemplářích
II. část ve 12 exemplářích
Výtisk č.: [rukou připsáno „7“]

[…]

22) Zavedení disciplinárního řízení se soudruhy: pplk. Bohuslavem Lejskem, mjr. Oldřichem Hromádkou, por. Miroslavem Sedláčkem, ppor. Antonínem Kulhavým, ppor. Jaroslavem Vyšatou, ppor. Josefem Zuntem, ppor. Antonínem Kyndlem.
(s. Harus)
3337

Diskutoval: s. Harus.

S c h v a l u j e s e :

zavést disciplinární řízení se soudruhy

1) pplk. Bohuslavem L e j s k e m , náčelníkem V. správy Ministerstva vnitra,
2) mjr. Oldřichem H r o m á d k o u , frekventantem válečné školy zařazeným na PS,
3) por. Miroslavem S e d l á č k e m , náčelníkem operativní evidence, Jáchymov,
4) ppor. Antonínem K u l h a v ý m , náčelníkem vnitřní stráže [správy] KS MV Karlovy Vary,
5) ppor. Jaroslavem V y š a t o u , zástupcem náčelníka vyšetř. odboru KS MV Karlovy Vary,
6) ppor. Josefem Z u n t e m , náčelníkem odd. vyšetř. odboru KS MV Karlovy Vary, a
7) ppor. Antonínem K y n d l e m , náčelníkem odd. OO MV Jáchymov,

a pověřit komisi stranické kontroly jejich provedením.

Provede s. Harus.

[…]

DOKUMENT č. 11
Zpráva o provedení disciplinárního řízení s příslušníky Ministerstva vnitra podílejícími se na přípravě akce BUDOVÁNÍ (25. května 1955)

SÚA, f. ÚV KSČ, Sekretariát 1955, sv. 76, a. j. 65, bod 14.
Poznámky vypracoval L. Babka.

PRO SCHŮZI SEKRETARIÁTU ÚSTŘEDNÍHO VÝBORU KSČ
PŘÍSNĚ TAJNÉ!

Číslo pořadu: 14

4603 [razítkem: „14“]

K bodu:

Návrhy komise stranické kontroly[1]

Příloha I
Návrh usnesení

Příloha II
Informační zpráva k provedení disciplinárního řízení

Příloha III
Návrhy k případům

Komise stranické kontroly předkládá:
– návrhy na vyřízení odvolání proti stranickým trestům;
– zprávu a návrh o provedeném disciplinárním řízení se s. Františkem Bobkem, Prostějov, které bylo uloženo KSK usnesením sekretariátu ÚV KSČ ze dne 24. 3. 1955;
– zprávu a návrhy o disciplinárním řízení s účastníky jáchymovského případu – ing. Chmela.
Disciplinární řízení bylo provedeno na základě usnesení sekretariátu ÚV KSČ ze dne 22. 2. 1955.

Návrhy byly schváleny ve schůzi komise stranické kontroly dne 25. 5. 1955.

Předkládá: s. Harus.
28. května 1955
Počet listů: 46

[1] Bod byl schválen na 65. schůzi sekretariátu ÚV KSČ dne 6. června 1955.

[PŘÍLOHA] I

4603

12) […]

13) udělit důtku
a) Miroslavu S e d l á č k o v i , náčel. operativ. evid. Jáchymov,
b) por. Antonínu K u l h a v é m u , náčel. vnitřní stráže [správy] KS MV, K. Vary,
c) por. Jaroslavu V y š a t o v i , zástupci náčel. vyšetřovacího odboru KS MV, Karlovy Vary,
d) por. Josefu Z u n t o v i , náčel. odd. vyšetřovacího odboru KS MV, Karlovy Vary;

14) udělit důtku s výstrahou
pplk. Bohuslavu L e j s k o v i , náčel. V. správy Ministerstva vnitra;

15) upustit od stranického trestu u
a) mjr. Oldřicha H r o m á d k o , zástupce náčelníka učiliště PS, Olomouc,
b) npor. Antonína K y n d l a , náčelníka odd. operativ. odboru MV, Jáchymov,
protože v průběhu disciplinárního řízení nebyly zjištěny důvody, pro které by měli být stranicky trestáni;

16) udělit důtku s výstrahou
a) Jaroslavu H o r ň a n s k é m u , býv. předsedovi senátu Státního soudu v Praze,
b) JUDr. Pavlu B a r b a š o v i , ref. Generální prokuratury v Praze;

17) vyloučit ze strany
JUDr. Karla K l o s e , přednostu Civilního soudu v Praze;

18) k ujasnění některých dalších okolností v případu dát souhlas k provedení pohovoru se soudruhy Václavem Noskem, Ladislavem Kopřivou, Štefanem Raisem a Jindřichem Veselým.

Provede: s. Harus.

[PŘÍLOHA] II

4603

Zpráva o disciplinárním řízení z jáchymovského případu – ing. Chmely

Usnesením sekretariátu ÚV KSČ ze dne 22. 2. 1955 bylo uloženo komisi stranické kontroly zavést disciplinární řízení se soudruhy:

1) pplk. Bohuslavem L e j s k e m , náčelníkem V. správy Ministerstva vnitra,
2) mjr. Oldřichem H r o m á d k o , zástupcem náčelníka učiliště PS v Olomouci,
3) por. Miroslavem S e d l á č k e m , náčelníkem operativ. evid., Jáchymov,
4) por. Antonínem K u l h a v ý m , náčelníkem Vnitřní stráže KS MV Karlovy Vary,
5) por. Jaroslavem V y š a t o u , zástupcem náčelníka vyšetřovacího odboru KS MV Karlovy Vary,
6) por. Josefem Z u n t e m , náčelníkem oddělení vyšetřovacího odboru KS MV Karlovy Vary,
7) npor. Antonínem K y n d l e m , náčelníkem oddělení operativního odboru MV Jáchymov,
8) Jaroslavem H o r ň a n s k ý m , bývalým předsedou senátu Státního soudu v Praze,
9) Pavlem B a r b a š e m , referentem Generální prokuratury v Praze,
10) Karlem K l o s e m , přednostou Civilního soudu v Praze.

Výsledek řízení:

S. Bohuslav L e j s e k [1], narozen [...] 1922, pochází z rodiny železničního zřízence, bytem Praha [...], člen KSČ od 1. února 1946.

Po maturitě v roce 1940 nastoupil práci jako pomocný dělník v České akciové společnosti, nyní Stavoloko, národní podnik, Vysočany, kde pracoval do května 1948. V květnu roku 1948 nastoupil do 5měsíční školy záložních důstojníků a 1. 10. 1948 se stal pracovníkem Ministerstva vnitra. V roce 1953 byl vyslán do jednoroční školy v SSSR. Nyní je náčelníkem V. správy Ministerstva vnitra v hodnosti podplukovníka.

Od svého vstupu do strany zastával funkce desítkového důvěrníka až předsedy útvarové organizace. V masových organizacích byl předsedou závodní skupiny ČSM a členem ZR a předsedou tělovýchovné organizace. V RSŠ prošel všemi útvary.

S. Oldřich H r o m á d k o [2], zástupce náčelníka učiliště Pohraniční a Vnitřní stráže v Olomouci. Narozen [...] 1923, původní povolání strojní zámečník, pochází z dělnické rodiny, bytem Olomouc [...], člen KSČ od června roku 1945.

Za okupace krátce po svém vyučení v továrně Rousek a synové byl dán k dispozici na práci do Německa, odkud ke konci roku 1944 utekl a zdržoval se nelegálně na Hradeckém kraji. V roce 1945 byl ve styku s ilegálními pracovníky soudruhy Marešem a Rudolfem Vyhnálkem a zúčastnil se s nimi v revolučních dnech boje proti okupantům. V červnu roku 1945 se stal členem Národní stráže a byl na velitelství v Trutnově. V roce 1946 po absolvování 3měsíční školy pro osvětové důstojníky byl zařazen do funkce osvětového instruktora na OV SNB Nejdek, později Karlovy Vary. V roce 1947 byl poslán hlavní osvětovou správou opět do školy pro osvětové důstojníky v Praze. V témže roce se hlásil dobrovolně k jednotkám

[1] Lejsek, Bohuslav (1922–1998); člen KSČ od 1946.

1. 10. 1948 přijat do služebního poměru u MV, záhy zařazen do III. sektoru (hospodářské zpravodajství) skupiny BAa (zvaného též vnitřní StB), jež organizačně patřila do odboru BA Skupiny I – (Bezpečnost) Ministerstva vnitra, 1950 vedoucí skupiny referátů průmyslové výživy a zvláštního oddělení ve stejném sektoru, 20. 2. 1952 velitel III. sektoru Velitelství StB. Po transformaci organizace od 28. 6. 1952 velitel 3. odboru Hlavní správy StB (pracovní náplň shodná), 1953–1954 jednoroční operativní škola v SSSR, 1. 2. 1954 přemístěn k V. správě MV (ochrana železnic), 1. 4. 1954 ustanoven náčelníkem V. správy MV, 10. 9. 1962 odvolán z funkce, převeden do neplacených činných záloh „B“, 29. 2. 1964 propuštěn ze služeb MV.

Dosažené hodnosti: 1. 10. 1948 čekatel, 1. 9. 1949 strážmistr, 1. 10. 1949 štábní strážmistr, 1. 2. 1950 vrchní strážmistr, 1. 1. 1951 podporučík, posléze poručík, 1. 5. 1952 kapitán, 1. 11. 1952 štábní kapitán, 1. 1. 1953 major, 1. 2. 1954 podplukovník.

[2] Hromádko, Oldřich (1923–1996); člen KSČ v letech 1945–1970.

15. 6. 1945 přijat do služebního poměru u MV, zařazen na VS NB Trutnov, 19. 7. 1945 přemístěn na VS NB Vrchlabí, 1. 2. 1946 povolán do školy osvětových důstojníků v Praze, 1. 5. 1946 přemístěn na O VB Nejdek (funkce osvětový instruktor), 1. 6. 1946 přemístěn na OV NB Karlovy Vary, 25. 10. 1946 povolán do školy SNB I. stupně v Litoměřicích, 15. 1. 1947 povolán zpět do školy osvětových důstojníků v Praze, 1. 7. 1947 nasazen proti skupinám UPA (viz pozn. 3) na Slovensku jako osvětový instruktor (útvar OSIKA/JASAN), 1. 2. 1948 přemístěn k útvaru SNB HRAD (osvětový důstojník), 1. 3. 1948 přemístěn k útvaru SNB 9600 Praha (Pohraniční stráž – referent školského oddělení), 1. 9. 1948 přemístěn k zvláštnímu útvaru PRAHA (osvětový důstojník), 2. 2. 1949 ustanoven velitelem útvaru JEŘÁB – Jáchymov, 1. 12. 1950 jmenován velitelem brigády PS Planá, od 1. 10. 1951 studium VAKG Praha (titul ing.), 1. 11. 1954 jmenován zástupcem velitele VÚ PVS Bruntál, 1. 10. 1955 jmenován zástupcem náčelníka školského oddělení (tamtéž), 1. 10. 1956 jmenován prozatímním (od 1. 9. 1957 řádným) velitelem učiliště, 17. 1. 1962 jmenován náčelníkem VS MV, 1. 7. 1964 přemístěn do ÚŠ MV FED (zástupce náčelníka školy), 1. 1. 1967 přemístěn do studijního oddělení vnitřního odboru (starší studijní pracovník), 15. 12. 1968 přemístěn do oddělení Metro štábu CO státu (starší referent-operátor), 5. 9. 1969 zproštěn výkonu funkce, 30. 6. 1970 zbaven všech vyznamenání a hodností a uvolněn ze služebního poměru, 15. 7. 1970 zámečníkem v n. p. Pražská stavební obnova, 1977 signatář Charty 77, 1993 z morálních důvodů zamítnuta žádost o rehabilitaci.

Dosažené hodnosti: 1. 9. 1945 čekatel, 1. 9. 1946 strážmistr, 1. 10. 1947 vrchní strážmistr, 1. 4. 1948 poručík, 1. 10. 1948 nadporučík, 1. 10. 1949 kapitán, 1. 9. 1951 štábní kapitán, 1. 7. 1953 major, 1. 7. 1956 podplukovník, 25. 2. 1962 plukovník.

SNB, které bojovaly proti banderovcům[3]. Zde byl zařazen do funkce osvětového důstojníka roty. V únorových událostech byl s jednotkou přemístěn do Prahy. V roce 1948 po absolvování 3nedělní školy ÚV KSČ pro osvětové důstojníky v Doksech byl ustanoven do funkce osvětového důstojníka v oblasti TÁBOR, později zvláštního útvaru PRAHA. Počátkem roku 1949 po pohovoru se s. J. Veselým přešel z politické práce do funkce velitelské a byl ustanoven velitelem útvaru JEŘÁB v Jáchymově. V roce 1950 byl ustanoven velitelem 12. planské [v Plané] pohraniční brigády Ministerstva vnitra. V říjnu roku 1951 nastoupil do 3leté vojenské akademie prezidenta Gottwalda. Po absolvování akademie byl určen do funkce zástupce náčelníka Vojenského učiliště Pohraniční a Vnitřní stráže v Olomouci, kde je dosud.

S. Hromádko od svého vstupu do strany je aktivním členem strany a vykonával různé funkce ve stranických a masových organizacích.

S. Miroslav Sedláček[4], narozen [...] 1911, původní povolání dělník, pochází z rodiny vesnického kováře, bytem Jáchymov [...], člen KSČ od r. 1945. Po absolvování obchodní školy pracoval krátkou dobu jako praktikant u fy Keller v Uherském Hradišti a od roku 1933 jako řidič u pohřebního ústavu. V roce 1933 nastoupil vojenskou prezenční službu. Po návratu domů v roce 1935 opět nenašel zaměstnání a příležitostně se uplatnil jako řidič. V této době si podal žádost o přijetí k finanční stráži a četnictvu. K četnictvu byl přijat v říjnu roku 1936 a nastoupil do půlroční školy v Ostravě-Vítkovicích. 1. března 1937 byl přidělen k pohotovostnímu oddílu ve Frývaldově (Jeseník) a po Mnichovu byl přemístěn do Boskovic.

Od září 1939 byl přidělen na stanici Bosonohy u Brna, kde byl až do osvobození. Vedoucí funkci nezastával. Po osvobození obce Sovětskou armádou byl pověřen místním národním výborem vedením stanice SNB v Bosonohách. Ke konci roku 1945 byl přemístěn na stanici SNB ve Vlasaticích. V roce 1946 byl přemístěn k pohraničnímu útvaru SNB v Jeseníku a v květnu 1947 byl určen jako velitel čety v Třinci, okres Č. Těšín. 1. 10. 1947 byl zařazen do šestiměsíční školy velitelů rot a čet pohraničních útvarů SNB v Tachově a po absolvování školy byl přidělen do Jáchymova, kde je dosud.

Do KSČ vstoupil v prosinci roku 1945 ve Vlasaticích, okres Mikulov. Od svého vstupu do strany zastával funkce v místních, závodních organizacích i v rámci okresu. Prošel všemi stupni RSŠ, nyní samostatně studuje. Nemá odbornou ani stranickou internátní školu.

---

[3] Banderovci – podle Stepana Bandery, (1908–1959), velitele UPA (Ukrajinská povstalecká armáda). UPA se zformovala za 2. světové války a její příslušníci (ukrajinští nacionalisté) bojovali v Polsku a na Ukrajině proti německým a sovětským okupantům. Po válce se snažili přejít přes čs. území na západ, na podzim 1947 proti nim byly nasazeny jednotky čs. armády, SNB a oddíly bývalých partyzánů (Akce B).

[4] Sedláček, Miroslav (1911–1996); člen KSČ od 1945.

1. 10. 1936 přijat do četnictva, 9. 5. (?) 1945 převeden od bývalého četnictva k SNB, na Zemské velitelství SNB Brno, 15. 10. 1946 přemístěn k útvaru SNB 9600 (Pohraniční stráž), 1. 3. 1949 přemístěn k útvaru SNB JEŘÁB, velitel 5. oddělení Velitelství útvaru StB Jáchymov, 1. 3. 1950 přesunut do funkce velitele oddělení Správy MV Jáchymov, 12. 1951 velitelem spisovny, 1. 1. 1953 jmenován náčelníkem I. zvláštního oddělení Správy MV Jáchymov (operativní evidence), 1. 4. 1960 ustanoven do funkce staršího referenta kmenové knihy útvaru NZ MV Ostrov nad Ohří, 1. 1. 1963 ustanoven do funkce referenta sekretariátu a evidence spisů útvaru NZ MV Ostrov nad Ohří, 1. 4. 1965 převeden do funkce strážného oddělení ostrahy, 1. 8. 1965 převeden ke Sboru nápravné výchovy (NVÚ Ostrov nad Ohří), 31. 12. 1966 propuštěn ze služebního poměru příslušníka MV (odchod do starobního důchodu).

Dosažené hodnosti: 9. 5. 1945 štábní strážmistr, 1. 4. 1948 vrchní strážmistr, 1. 9. 1951 podporučík, 1. 7. 1953 poručík, 1. 8. 1955 nadporučík.

S. Antonín K u l h a v ý [5], narozen [...] 1926, původní povolání strojní zámečník, pochází z dělnické rodiny, bytem Karlovy Vary [...], člen KSČ od roku 1950.

Po vyučení u fy Orenstein a Koppel v Praze-Vysočanech pracoval v závodě až do revoluce roku 1945. Ihned po revoluci, které se zúčastnil v místě svého bydliště, se přihlásil k pohotovostnímu pluku NB 1. Po rozpuštění pluku v polovině roku 1946 byl přemístěn k pohraničnímu útvaru ve Velkém Poříčí, okres Náchod, později do okresu Jáchymov. V roce 1948 byl přemístěn k StB v Karlových Varech a pracoval jako řidič až do května 1949, kdy byl přeložen k StB v Jáchymově. V roce 1950 byl přeložen opět do Karlových Varů, kde pracuje dosud ve funkci náčelníka vnitřního oddělení.

Do KSČ vstoupil v roce 1945. U pohotovostního pluku stranicky nežil, i později po přeložení k pohraničnímu útvaru, a členství ztratil. V roce 1948 podal novou přihlášku do strany a byl přijat jako kandidát s dvouroční kandidátní lhůtou. Přijat za člena strany byl dne 15. 12. 1950.

Ve straně zastával funkci desítkového důvěrníka a člena výboru útvarové organizace. Byl členem kulturního souboru lidové tvořivosti a v současné době má funkci v městském národním výboru.

V RSŠ prošel všemi útvary a v současné době studuje individuálně. Neabsolvoval internátní stranické ani odborné školení.

S. Jaroslav V y š a t a [6], narozen [...] 1922, původní povolání sedlářský dělník, pochází z rodiny malozemědělce, bytem Karlovy Vary [...], člen KSČ od r. 1946.

Po vyučení pracoval u fy Dostál ve Vlachově a 3/4 roku pracoval ve Vídni u sedlářské firmy, kam utekl ze strachu před totálním nasazením do říše. V roce 1944 se vrátil k rodičům. Do osvobození byl ve stavu nemocných.

V červnu roku 1945 se přihlásil k SNB. Prošel vojenským výcvikovým střediskem v Klatovech a byl přidělen na stanici Hazlov u Aše. V roce 1946 byl přeložen k útvaru SNB Jáchymov, nyní je u Krajské správy StB v Karlových Varech. Od svého vstupu do KSČ za-

[5] Kulhavý, Antonín (1926–1983); člen KSČ od 1950.

4. 6. 1945 přijat k SNB, střelec 1. pohotovostního pluku NB, 6. 1946 útvar SNB Velké Poříčí, později Abertamy, 1. 1. 1949 převeden do kmenového stavu KV StB Karlovy Vary, 1. 7. 1949 výkonný a výslechový orgán útvaru SNB JEŘÁB v Jáchymově, 1. 1. 1950 přesunut jako výkonný orgán do KV StB Karlovy Vary – VO StB Jáchymov, 15. 10. 1950 převeden do 5. oddělení KV StB Karlovy Vary, 1951 zástupce velitele 6. (vyšetřovacího) oddělení KV StB Karlovy Vary, 2. 6. 1952 pověřen vedením sekretariátu velitele KV StB Karlovy Vary, 1. 4. 1954 náčelník vnitřního oddělení KS MV Karlovy Vary, 1. 11. 1955 náčelník 1. oddělení 3. odboru (boj s vnitřním protivníkem) KS MV Karlovy Vary, 1. 9. 1957 náčelník vnitřního oddělení KS MV Karlovy Vary, 1. 4. 1960 převeden do funkce náčelníka vnitřního oddělení KS MV Ústí nad Labem, 1. 9. 1966 náčelník vnitřního oddělení KS SNB Ústí nad Labem, 15. 5. 1969 přemístěn a současně ustanoven náčelníkem krajského oddělení pasů a víz tamtéž, 15. 6. 1969 náčelník vnitřního odboru HS StB ČSR, 15. 12. 1971 ustanoven náčelníkem sekretariátu ministra vnitra ČSR, 1. 1. 1976 ustanoven náčelníkem štábu ministra vnitra ČSR, 1. 2. 1983 ukončen služební poměr z důvodu úmrtí (mimo souvislost s výkonem služby).

Dosažené hodnosti: 4. 6. 1945 střelec, 7. 3. 1946 svobodník, 4. 6. 1946 strážmistr, 1. 10. 1949 štábní strážmistr, 1. 1. 1951 vrchní strážmistr, 1. 6. 1952 podporučík, 1. 6. 1953 poručík, 1. 6. 1956 nadporučík, 9. 5. 1960 kapitán, 1. 5. 1965 major, 1. 5. 1970 podplukovník, 1. 5. 1975 plukovník.

[6] Vyšata, Jaroslav (1925–1999); člen KSČ od 1946.

25. 6. 1945 přijat do služebního poměru MV, čekatel SNB, 16. 9. 1946 přemístěn k útvaru SNB 9600 (Pohraniční stráž), 1. 1. 1950 přemístěn k útvaru SNB JEŘÁB v Jáchymově, 1. 9. 1955 povolán do dvouleté Ústřední školy MV Praha, 15. 7. 1957 zástupce náčelníka vyšetřovacího odboru KS MV Karlovy Vary, 1. 2. 1960 přemístěn ke Správě vyšetřování MV (starší referent 1. oddělení 1. odboru), 1. 10. 1966 náčelník 2. oddělení 1. odboru Správy vyšetřování StB, 1. 3. 1969 náčelník 1. oddělení téhož odboru, 1. 6. 1970 náčelník sekretariátu náměstka ministra vnitra ČSR, 1. 1. 1978 zařazen do zálohy, 30. 6. 1983 uvolněn ze služebního poměru příslušníka SNB z důvodu odchodu do starobního důchodu.

Dosažené hodnosti: 26. 5. 1945 čekatel, 25. 6. 1946 strážmistr, 1. 10. 1949 štábní strážmistr, 1. 1. 1951 vrchní strážmistr, 1. 6. 1952 podporučík, 1. 6. 1954 poručík, 1. 6. 1956 nadporučík, 9. 5. 1960 kapitán, 25. 2. 1963 major, 25. 2. 1968 podplukovník, 1. 5. 1975 plukovník.

stával funkci člena útvarové organizace. V RSŠ byl postupně ve všech útvarech. Internátní školení stranické nebo odborné nemá.

S. Josef Z u n t [7], narodil se [...] 1922, původní povolání autoklempíř, pochází z dělnické rodiny, bytem Karlovy Vary [...], člen KSČ od 1. ledna 1947.

Po vyučení v roce 1940 pracoval jako dělník u fy Dudák v Roztokách u Prahy. V prosinci roku 1941 byl nasazen do Německa, kde pracoval jako pomocný dělník až do února roku 1944, kdy utekl ke svým rodičům. Po 6 týdnech byl zavolán na pracovní úřad a lékařskou prohlídku. Pro tělesnou slabost byl uznán pro práci v Německu neschopen a byl předán Úřadu práce v Praze, kterým byl přidělen jako pomocný dělník Škodovým závodům na Smíchově. Později pracoval jako dělník v lomu.

V červnu roku 1945 nastoupil k pohotovostnímu pluku NB 1 v Praze na Smíchově a po provedení základního výcviku byl přeložen do Ústí n. L., později do Trutnova (od července 1946 až srpen 1947). V té době se přihlásil jako dobrovolník k likvidaci banderovců na Slovensko. Tam poslán nebyl a byl přeložen do Jáchymova ke strážní službě. Na jaře 1949 byl přeložen k oddílu Státní bezpečnosti v Jáchymově. Zpočátku pracoval na administrativních pracích, v září téhož roku na oddělení vyšetřovacím. Od roku 1950 je u StB v Karlových Varech. Nyní zastává funkci zástupce odboru vyšetřování v Karlových Varech.

Do KSČ se přihlásil spolu s jinými soudruhy od pluku v roce 1945. Legitimace mu nebyla vystavena, proto ke konci roku 1946 podal novou přihlášku a byl přijat do strany od 1. 1. 1947. Zastával funkce v ROH.

Ve straně měl jen funkci desítkového důvěrníka. Internátní školení odborné ani stranické nemá.

S. Antonín K y n d l [8], narozen [...] 1926, původní povolání dělník, pochází z dělnické rodiny, bytem Ostrov [...], člen KSČ od roku 1945.

Po vychození školy v roce 1941 nastoupil do učení v ČKD ve Slaném. Uvádí, že během učební doby byl spolu s jinými učni zařazen povinně do Kuratoria[9], kde byl až do roku 1944, kdy dovršil 18. rok svého věku. V červenci roku 1944 po svém vyučení byl závodem poslán na montáž do chemického závodu Chemisolo v Neratovicích.

---

[7] Zunt, Josef (1922); člen KSČ od 1947.

26. 6. 1945 přijat k SNB, střelec 1. pohotovostního pluku NB, 1. 5. 1946 převeden k útvaru SNB 9600 (Pohraniční stráž), 6. 8. 1946 převeden k pohraničnímu útvaru SNB Prášily, velitel družstva, 11. 8. 1947 převeden k útvaru SNB JEŘÁB v Jáchymově, 1. 1. 1950 převeden k 6. oddělení (vyšetřovací a výslechové) KV StB Karlovy Vary, 1. 4. 1954 ustanoven do funkce zástupce náčelníka odboru vyšetřování KS StB Karlovy Vary, 1960 převeden k 1. odboru (rozvědnému) KS MV Plzeň (starší referent), 1970 po reorganizaci složek funkce staršího referenta oblastního odboru I. správy (rozvědka) FMV Plzeň, 8. 1974 přemístěn do 3. oddělení 50. odboru I. správy FMV (starší referent), 28. 2. 1978 uvolněn ze služebního poměru příslušníka SNB z důvodu odchodu do starobního důchodu.

Dosažené hodnosti: 26. 6. 1946 strážmistr, 1. 12. 1949 štábní strážmistr, 1. 5. 1952 vrchní strážmistr, 13. 11. 1952 podporučík, 1. 4. 1954 poručík, 1. 2. 1957 nadporučík, 1. 4. 1961 kapitán, 1. 8. 1966 major.

[8] Kyndl, Antonín (1926–1982); člen KSČ od 1948.

8. 6. 1945 přijat k SNB, zařazen na stanici SNB Dušníky (okr. Kladno), 1946 pohraniční útvar SNB Hřensko, 12. 7. 1947 převeden do funkce referenta oddělení útvaru SNB Jáchymov, 1. 10. 1954 náčelník 1. odboru (rozvědného) Správy MV Jáchymov, 1. 2. 1957 náčelník OO MV Trutnov, 1. 11. 1959 převeden do funkce zástupce náčelníka NPT Valdice, 1. 9. 1965 převeden ke Sboru nápravné výchovy, dočasně ve funkci náčelníka NVZ Valdice, 31. 12. 1968 uvolněn ze služebního poměru příslušníka SNB, převeden k Ministerstvu spravedlnosti, v dalších letech náčelník NVZ Valdice.

Dosažené hodnosti: 8. 6. 1945 mladší strážmistr, 8. 6. 1946 strážmistr, 1. 10. 1949 štábní strážmistr, 1. 1. 1951 vrchní strážmistr, 1. 12. 1954 nadporučík, 19. 11. 1955 kapitán, 1. 11. 1960 major, v resortu Ministerstva spravedlnosti v hodnosti plukovník.

[9] Kuratorium pro výchovu mládeže – za protektorátu kolaborantská organizace, jež měla vést českou mládež v německém a nacistickém duchu.

Revoluce se zúčastnil v obci Dřínově při likvidaci německých vojáků. V červnu roku 1945 nastoupil do služeb Ministerstva vnitra. Z počátku byl na stanici SNB Dušníky, nyní Rudná, okres Kladno, v roce 1946 byl přeložen k SNB pohraničnímu útvaru do Hřenska, okres Děčín. V roce 1947 byl přemístěn k SNB útvaru DUB na Slovensku k likvidaci banderovců.

V únoru 1948 byl v Praze s poplachovou jednotkou JAVOR. V červenci roku 1948 byl odvelen ke strážnímu oddílu do Jáchymova, později k StB v Jáchymově, kde je dosud ve funkci náčelníka oddělení OO MV.

Od svého vstupu do strany zastával různé funkce v základních organizacích strany. Prošel všemi útvary RSŠ, nyní je samostatně studujícím a přednáší na večerní škole. Nemá internátní stranickou ani odbornou školu.

JUDr. Jaroslav H o r ň a n s k ý , narozen [...] 1901, bývalý předseda senátu Státního soudu v Praze, nyní důchodce, bytem Brno [...], člen strany od r. 1945.

Pochází z rodiny venkovského učitele, ze 4 dětí. Jeho dvě sestry byly řádovými sestrami, dnes působí jako státní učitelky.

Již za studentských let stál Horňanský v řadách pokrokových studentů. V roce 1920 byl redaktorem Pokroku v Prostějově, potom redaktorem Našeho Slovácka v Uherském Hradišti, od roku 1923 spolupracoval s dr. Vrbenským v Brně při budování Socialistického sjednocení. V roce 1929 dosáhl doktorátu práv a ještě v témže roce byl přijat do soudních služeb. Jako okresní soudce působil ve Velkém Meziříčí, Kojetíně, Uničově, Boskovicích, Brně a Vyškově, kde byl až do roku 1942.

V roce 1930 vstoupil do sociálně demokratické strany, v níž setrval až do jejího rozchodu a přešel do Strany práce, za niž byl jako jediný delegát za Vyškovsko na jejím ustavujícím sjezdu. Později byl členem Národního souručenství a Spolku pro spolupráci s Němci, bez funkcí. Tuto skutečnost při vstupu do strany neuvedl.

Od 12. 3. 1940 do 22. 5. 1940 byl vězněn na Špilberku v Brně.

Od 21. 3. 1942 do 1. 5. 1942 byl jako rukojmí za město Vyškov vězněn v Brně Pod Kaštany. V důsledku druhého zatčení byl z kárných důvodů přeložen z Vyškova do Lipníku nad Bečvou, kde působil jako okresní soudce až do roku 1946.

V roce 1945 vstoupil do strany a hned od začátku zastával stranické i veřejné funkce v okresním a krajském měřítku. V roce 1946 přešel jako veřejný žalobce u Mimořádného soudu v Brně, kde působil do roku 1947 a do února 1948 zasedal v retribučním senátu. Od února 1948 byl správcem krajského trestního soudu v Brně a po zavedení nové retribuce přednostou Mimořádného lidového soudu a současně předsedou Státního soudu, tehdy ještě jako senátu Zemského soudu.

Od září 1948 byl předsedou Státního soudu v Brně a od února 1951 náměstkem předsedy Státního soudu v Praze do 18. 8. 1951, kdy byl z funkce suspendován. 5. 11. 1951 byl kárným rozsudkem Nejvyššího soudu ze služeb justice propuštěn pro rasistické výroky a narušování pracovní morálky u Státního soudu v Brně, neboť se nevhodným způsobem vyjadřoval o svém nástupci, dr. Rudém [pův. jm. Roth, Benjamín]. Od listopadu 1951 nebyl v žádném zaměstnaneckém poměru, neboť má anginu pectoris. V nynější době pracuje v uliční organizaci č. 4 jako propagandista a vede agitační středisko NF č. 3. Jeho práce je uliční organizací kladně hodnocena, zvláště pak jeho činnost v agitačním středisku v době voleb do národních výborů a voleb do Národního shromáždění.

JUDr. Pavel B a r b a š , narozen [...] 1903, referent Státní prokuratury v Praze, bytem Praha [...], člen strany od roku 1924.

Pochází z rodiny vesnického učitele. Již od roku 1920 v době svých studií stál v řadách pokrokového studentstva. V roce 1923 vstoupil do Vrbenského Strany socialistického sjednocení a v roce 1924 do KSČ. Od roku 1924–27 byl členem výboru Kostufry. Byl činný jako funkcionář ve Svazu komunistické mládeže, mezinárodní pomoci, ve Svazu nájemníků a podnájemníků v ČSR a v obvodním měřítku funkcionářem strany.

Po skončení studií pracoval v advokátní kanceláři u JUDr. Steina a JUDr. Ivana Sekaniny, od roku 1932 provozoval advokacii samostatně. Za své praxe zastupoval vesměs funkcionáře strany v různých tiskových sporech, dále nájemníky, domovníky a nezaměstnané až do příchodu fašistických okupantů, kdy musel svoji advokátní kancelář zlikvidovat. Byl ve spojení s okresním ilegálním výborem strany, jehož schůze se konaly v jeho bytě.

Od 7. 5. do 1. 7. 1939 byl vězněn gestapem na Pankráci. Po propuštění z vězení se pokusil i s rodinou o útěk do zahraničí, byl však na Ostravsku zadržen a od 14. 7. do 23. 8. 1939 vězněn gestapem v Ostravě.

Po propuštění z gestapa dostal se Barbaš i s rodinou do Katovic a odtud do Sovětského svazu, kde působil na různých místech jako účetní a učitel němčiny až do roku 1945.

Po návratu do ČSR v roce 1945 otevřel si opět advokátní kancelář, kterou provozoval až do dubna 1950, kdy přešel jako prokurátor na Státní prokuraturu v Praze.

Od r. 1945 se aktivně zapojil do stranické práce a byl činný i ve veřejném životě jako člen různých očistných komisí jak v prvé, tak i druhé retribuci.

V roce 1949 jako advokát převzal na žádost Smrkovského obhajobu bývalého oblastního ředitele Státních lesů Klevety z Doks. Barbaš si v tomto procesu nepočínal jako uvědomělý advokát komunista, neboť vyvinul velké úsilí o dosažení beztrestnosti pro Klevetu, což vyvolalo značné rozhořčení mezi pracujícími na Dokesku, a jak OV KSČ v Doksech, tak i KV KSČ v Liberci vyslovily ostrý protest proti Barbašovu postupu. ÚV KSČ po zhodnocení případu udělil Barbašovi v dubnu 1950 důtku.

JUDr. Karel K l o s , narozen [...] 1909, bývalý náměstek ministra spravedlnosti, nyní předseda Lidového civilního soudu v Praze, bytem Praha [...], člen strany od roku 1945.

Pochází z dělnické rodiny, z 10 dětí. Po absolvování Reálného gymnázia v Příboře v roce 1929 začal studovat na Právnické fakultě Masarykovy univerzity v Brně a za rok přešel do Prahy. Za pobytu v Brně nijak politicky nepracoval. V roce 1930 v Praze vstoupil do Sdružení sociálnědemokratického studentstva, v němž vykonával různé funkce. Byl též členem Jednoty nemajetných a pokrokových studentů.

V roce 1935 byl přijat do soudních služeb a byl odborově činný ve Svazu československých soudců. V roce 1936 byl ústředním sekretariátem soc. dem. strany zbaven všech funkcí v sociálnědemokratickém studentstvu. Klos uvádí, že se tak stalo pro jeho aktivní činnost ve studentské levici.

V roce 1938 působil jako soudce v Dubé, v České Lípě a po mnichovských událostech jako vyšetřující soudce u Krajského trestního soudu v Praze. V té době byl členem ilegální skupiny ing. Kašíka, která zajišťovala byty pro ilegální pracovníky, rozšiřovala ilegální Rudé právo a letáky. V polovině roku byla skupina prozrazena, většina členů včetně Kašíka zatčena, z nichž část byla popravena nebo zahynula v koncentráku. Klos sám nebyl zatčen ani vyslýchán. V roce 1940 byl však přeložen k Okresnímu soudu v Mladé Vožici, jak Klos uvádí, protože měl nedorozumění s funkcionářem NSDAP. Působil též u Okresního soudu v Milevsku a u Krajského soudu v Táboře, odkud byl koncem roku 1941 přeložen do Volyně, kde sloužil až do srpna 1945.

Dle Klosova prohlášení nebyl po celou dobu okupace členem žádné aktivistické organizace. Slib věrnosti říši složil hned v roce 1939. Ve stranických materiálech toto neuvedl.

V srpnu 1945 byl přeložen k Zemskému soudu v Praze a po únoru 1948 na Ministerstvo spravedlnosti.

V červnu 1945 vstoupil do strany a až do roku 1948 byl členem právnické komise při ÚV KSČ. Pracoval hlavně v ROH, v roce 1946 byl zvolen do ÚRO. V témže roce byl vyslán do Paříže jako delegát ÚRO na první ustavující sjezd Organizace demokratických právníků. Při této příležitosti přijal pozvání a zúčastnil se večeře v bytě renegáta Dubiny, se kterým se znal ze studentské hradčanské koleje a který již od roku 1938 žije v Paříži. Ještě po návratu Klose z Francie poslal mu Dubina nějaké materiály, jako francouzské zákony o mzdách a pla-

tech. Toto setkání hodnotí Klos jako svůj vážný omyl a vážnou chybu vyplývající z nedostatku zkušeností ze stranické a státně bezpečnostní práce.

Při prověrce v roce 1948 bylo Klosovi vytýkáno, že nenavštěvuje schůze místní a závodní organizace, že neplatí příspěvky správně dle stupnice, žije příliš uzavřen a je samolibý, pánovitý a autoritativní. Hodnocen byl jako politicky vyspělý, na kterém však je znát vliv sociáldemokratismu, což se u něho projevuje i ve sklonech k formalistickému řešení problémů.

V prověrce 1950 byl opět s. Klosovi vytýkán sklon k autoritativnosti, přehlížení nižších zaměstnanců a nezájem o výchovu a odborný růst dělnických kádrů z jeho odboru.

2. dílčí organizace, jíž byl s. Klos členem, se v roce 1951 jím znovu zabývala a na výborové schůzi mu bylo opět vytýkáno, že se nezúčastňuje politického života v organizaci, nezúčastnil se ani schůzí desítek a besed, které byly pořádány. Připomínky a výtky stejného rázu měla vůči s. Klosovi i skupina ROH. Výbor ZO KSČ navrhl s. Klosovi udělení důtky, tato však nenabyla platnosti, jelikož návrh výboru nebyl předložen členské schůzi ke schválení. V roce 1948 až 1949 již jako náměstek ministra spravedlnosti udržoval Klos intimní poměr s jednou ženou (její jméno odmítl uvést). Jeho rodinný život byl neuspořádaný, což vešlo ve známost na ministerstvu z telefonických hovorů, které jeho manželka měla s pracovníky ministerstva. Bylo zjištěno, že v té době dělal milostné návrhy i své sekretářce, které vyhrožoval svým vlivem na její zařazení na ministerstvu, když jeho návrhy odmítla. Toto jednání vyvolalo rozhořčení u pracovníků na ministerstvu a poškodilo autoritu jeho funkce náměstka ministra.

ZO KSČ v kádrovém posudku z roku 1952 hodnotila s. Klose jako zdatného, odborného a politicky vyspělého pracovníka, jehož metody práce neodpovídají jeho vyspělosti. Řízení výkonu justice si ponechával sám ve svých rukou a mnohaleté zkušenosti nepřenášel na druhé vedoucí pracovníky. K novým dělnickým kádrům nenašel za celou dobu jejich činnosti v justici správný poměr, a ač ZO KSČ několikráte slíbil nápravu v tomto směru, nikdy se tak nestalo.

Od roku 1953 je s. Klos přednostou Lidového soudu civilního v Praze. Jeho spolupráce se ZO KSČ i skupinou ROH se zlepšila. Je mu však vytýkáno, že při své práci soustavně přehlíží Krajskou správu Ministerstva spravedlnosti, kterou opomíjí, neboť se se svými služebními problémy obrací jen na ministra spravedlnosti nebo alespoň na jeho náměstka.

***

Šetřením se prokázalo:

Počátkem roku 1949 byly útvarem JEŘÁB v Jáchymově shromážděny poznatky o velkých machinacích se stavebním materiálem a investicemi určenými pro výstavbu bytových jednotek jáchymovského prostoru. Viníci pocházeli hlavně z řad soukromých podnikatelů, jejich trestná činnost byla podložena dokumenty a byla zralá pro realizaci a soud. V téže době byla rozpracovávána další sabotážní činnost, která se projevovala v dezorganizaci plánování, při organizaci práce těžby rud, úzce souvisela s osobami z akce BUDOVÁNÍ, jako Hegner, Čmelák a jiní. Nebyla však ještě dobře rozpracována, zvláště proto, že skuteční vedoucí této činnosti nebyli v Jáchymově, nýbrž v Praze a jinde. Generální ředitelství nemělo zájem na odhalení příčin nepořádků, přestože bylo na ně upozorňováno. V srpnu roku 1949 vypracoval s. Kyndl, operativní pracovník útvaru JEŘÁB, souhrnnou zprávu pro Velitelství Státní bezpečnosti. Za 14 dní byl volán do Prahy, tam mu bylo sděleno rozhodnutí o realizaci akce BUDOVÁNÍ. Jeho připomínek, že je realizace předčasná, bez doložení činnosti vedoucích osob, nebylo dbáno a bylo mu řečeno, že příkaz k realizaci byl dán z vyšších míst.

Po vyžádání veškerého materiálu realizaci případu si vyhradilo Velitelství Státní bezpečnosti. Zpracováním a vedením akce v Jáchymově byl pověřen s. Lejsek svým nadřízeným s. Rybínem. Vyšetřování prováděla realizační skupina útvaru JEŘÁB v Jáchymově. V tomto smyslu byl uvědoměn i velitel útvaru JEŘÁB s. Hromádko s tím, aby dal k dispozici pro realizaci orgány, úřadovny a vše, co je potřeba. S. Hromádko určil pro šetření s. Sedláčka, Kulhavého, Vyšatu a Zunta.

S. Lejsek po prostudování materiálu prověřil trestnou činnost jednotlivých osob a vypracoval zprávu, která byla podkladem k provedení zatčení. V seznamu osob, které byly zodpovědny za spáchané škody, ing. Chmela nebyl. V té době i v průběhu vyšetřování nebylo získáno takových poznatků z Jáchymova, které by mohly sloužit k jeho zajištění. K jeho zatčení došlo v Praze, nezávisle na průběhu vyšetřování případu BUDOVÁNÍ.

S. Hlom, tehdejší bezpečnostní referent na generálním ředitelství dolů, znal Chmelu ze zájezdů do Jáchymova. Uvádí, že Chmelovi nedůvěřoval, protože „tento neustále poukazoval na nedostatky, stěžoval si na různé nepořádky, že jsou mu házeny klacky pod nohy, a byl netrpělivý, že se jeho připomínky neřešily anebo jen zvolna a nedostatečně. Přitom se rád vychloubal, co všechno dokáže."

Z těchto příčin se s. Hlomovi jevil jako kariérista, který chce dokázat, že by mohl dělat ředitele. O svých poznatcích hovořil s ing. Radou, a když se dověděl, že Chmela má přejít na generální ředitelství, varoval Radu, aby Chmelu do Prahy nebral. Koncem října 1949 se s. Hlom dověděl, že Chmela prohlašuje, že jede na brigádu. Když se informoval u kádrovníka s. Javorského a ten mu sdělil, že nikdo na brigádu nejede, a aniž by si věc ověřil dále, zavolal na Ministerstvo vnitra a pracovníkům z bezpečnosti, kteří se dostavili, vyslovil názor, že Chmela chce uprchnout za hranice, a také to, že by mohl mít u sebe nějaký materiál. Na podkladě tohoto hlášení byla vykonána u Chmely prohlídka a Chmela byl zatčen. V aktovce, kterou přinesl ze zaměstnání, byly nalezeny různé písemnosti důvěrného i přísně tajného obsahu. Nejvážnějším dokumentem byl spis pojednávající o rozvoji JD v pětiletém plánu.

S. Lejsek a Kulhavý provedli pohovory s pracovníky generálního ředitelství Čs. dolů s. Bubem, s. Hlomem, ing. Braunem a Bertou Spitzerovou-Landauovou, aby si ověřili způsob, jak mohl ing. Chmela získat tento dokument. Pohovory nevedly k předpokládanému výsledku proto, že každý z pracovníků uváděl odlišné údaje o počtu vyhotovených exemplářů, kterých bylo 5 až 8 kusů, a nikdo nemohl říci zodpovědně, jak s nimi bylo naloženo. Za ochranu dokumentů v příslušném trezoru byla bezprostředně zodpovědna Spitzerová-Landauová, která měla v držení klíče. Z titulu funkcí měli k trezoru přístup s. Bub jako vedoucí jáchymovského oddělení, s. Hlom jako bezpečnostní referent a vedoucí archivu s. Holík. To znamená, že ing. Chmela bez vědomí těchto lidí by se k dokumentu nedostal. S. Hlom při pohovoru s orgány uvedl, že Spitzerová přecházela s Radou na stejná pracoviště od vstupu do východní armády. Po svém návratu si vzala Landaua, příslušníka západní armády, který již za 1. republiky emigroval do Anglie. Má několik bratrů, z nichž 2 žijí v Anglii, jeden v Belgii a další odešel do Rakouska. Za tímto pak v době šetření Jáchymova Landauová poslala ing. Brauna s dopisem neznámého obsahu do Rakouska, pod záminkou služební cesty.

Po pohovoru s. Lejsek žádal o povolení, aby mohl pokračovat v šetření až do objasnění rozporů. Bylo mu to zamítnuto jeho nadřízeným s. Čekalem s tím, že se jedná o výše postavené osoby, které podporují finančně Státní bezpečnost. S. Kulhavý uvedl, že všechno nasvědčovalo tomu, že alespoň část osob, které v Praze vyslýchali a nebylo povoleno je dále šetřit, se jevila jako jádro celého případu.

S. Hlom měl v té době povinnost jako bezpečnostní referent nosit denní hlášení o výsledcích těžby rudy s. Gottwaldovi, ale tuto funkci Spitzerová-Landauová převzala za něho, aniž by se tomu bránil. Spitzerová byla určena ing. Radou do československo-sovětské komise jako zapisovatelka a tlumočnice. Vyšlo však najevo, že neovládala ruský jazyk slovem a písmem natolik, aby tuto funkci mohla plnit, a proto tuto funkci prováděla jiná pracovnice, ale Spitzerová stejně navštěvovala jednání komise.

Soudruzi, kteří realizovali případ BUDOVÁNÍ, mají kromě soudruha Lejska nejasnou představu o dokumentu nalezeném u Chmely, protože žádný z nich jej neviděl.

Poprvé byl ing. Chmela vyslýchán s. Vyšatou na jeho vlastní přání. Hovořil o závadách na Jáchymovských dolech.

Soudruh Sedláček uvedl: „Z jeho výpovědí bylo patrné, že dovede jasně formulovat celou řadu záškodnické činnosti jiných osob. Bylo také jasné, že vinu svaloval buďto na osoby zajištěné, nebo se vymlouval, že nepořádky a škody, chaos a sabotáže sděloval kompetentním činitelům, jako dr. Pohlovi nebo ing. Radovi."

Později byl vyslýchán k jeho vlastnímu případu s. Lejskem, Kulhavým, Vyšatou a příležitostně se zúčastnil s. Zunt. Při výslechu nebyl dotazován na problémy v Jáchymovských dolech. Výslech byl zaměřen jen na jeho doznání, že chtěl utéci za hranice. Formální podklad pro jeho „úmysl" byly nalezené dokumenty v jeho aktovce a zpráva s. Hloma, že chtěl jít na brigádu. Chmela při výslechu se dožadoval svědectví s. Pohla a brigádní referentky z ředitelství Čs. dolů, že už dříve měl úmysl jít na brigádu, tyto důležité okolnosti nebyly však přešetřeny. Po krutém fyzickém výslechu (mučení) několikrát měnil výpověď a nakonec neznal už jiné východisko uniknout týrání a přiznal se, že utéci chtěl, i když věděl, že podepisuje sobě trest smrti.

Všichni soudruzi zúčastnění výslechů sebekriticky doznávají nesprávnost svého jednání, které bylo hrubým porušením socialistické zákonnosti. Tehdy se mylně domnívali, že pomáhají republice v boji proti třídním nepřátelům, zvláště proto, že tvrdý postup byl zdůrazněn řídícím orgánem Lejskem. S. Hromádko, když zjistil, že je používáno fyzického násilí, hovořil se s. Lejskem, který ho ujistil, že tato metoda je v tomto případě jako zvláště důležitém povolena Velitelstvím Státní bezpečnosti. Tuto výpověď si ověřil sám při příležitostném rozhovoru se Závodským. Závodský mu potvrdil a znovu zdůraznil, že realizace BUDOVÁNÍ je věcí Velitelství Státní bezpečnosti a do Jáchymova vyslaného s. Lejska. S. Lejsek tvrdí, že žádný podobný pokyn nedostal.

Po zakončení výslechu s. Lejsek za pomoci s. Sedláčka vypracoval trestní oznámení, které bylo předáno soudu.

Žalobu vypracoval s. Dlouhý se s. Barbašem, který byl určen jako prokurátor. U Státního soudu případ zpracovával zpočátku předseda senátu s. Rudý. V únoru 1951 byl s. Rudý přeložen do Brna a případ byl přidělen s. Horňanskému, přeloženému z Brna do Prahy místo s. Rudého. S. Horňanský byl také předsedou senátu při přelíčení, které se konalo ve dnech 19.–24. března 1951.

Po prostudování spisu sešel se s. Horňanský spolu se s. Barbašem u s. Klose, tehdy náměstka ministra spravedlnosti, k poradě. S. Horňanský vyslovil názor, že návrh na 4 absolutní tresty v případě Jáchymov je podle něho přemrštěný. S. Klos odpověděl, že o této otázce se bude ještě jednat, bude mu to sděleno prokuraturou, rozhodně však bude trváno na absolutním trestu u ing. Chmely, což se potom potvrdilo.

Při přelíčení Chmela se hájil tím, že o závadách v Jáchymovských dolech informoval referenta ÚV KSČ s. Pohla a že doznání o zamýšleném útěku bylo na něm vynuceno fyzickým násilím orgány Státní bezpečnosti. Ve své obhajobě žádal slyšení s. Pohla a znalce lékaře. Tyto návrhy obhajoby byly předneseny před polední přestávkou. Prokurátor s. Barbaš se ostře postavil k návrhům obhajoby a své nesmiřitelné stanovisko prosazoval na poradě před přelíčením, v průběhu líčení a až do závěru při procesu.

V polední přestávce přelíčení byl s. Horňanský uvědoměn, aby se dostavil na Ministerstvo spravedlnosti k s. Richtrovi nebo k s. Klosovi. S. Richtr ihned po setkání mu prohlásil, že návrhy obhajoby provedeny být nemohou a nesmí. S. Horňanský nesouhlasil s jeho tvrzením a uvedl, že by to znamenalo zkrácení obhajoby, a šel za s. Klosem. Rovněž s. Klos prohlásil kategoricky, že důkazy obhajoby nesmí být provedeny. Ani s tvrzením s. Klose se s. Horňanský nespokojil a trval na vyhovění obhajoby a chtěl hovořit se s. ministrem. Na to mu s. Klos řekl, že je to zbytečné, že on sděluje názor ministra. Dále mu řekl, že připuštěním důkazů by mohl s. Horňanský otřást důvěrou ÚV KSČ, a na dotaz, zdali je to příkaz, s. Klos přisvědčil.

Po návratu k soudu s. Horňanský sdělil toto stanovisko o nepřipuštění důkazů senátu. Při poradě o trestu u ing. Chmely nebyl senát jednotný. Porady před vynesením rozsudku se podle sdělení s. Horňanského zúčastnili také s. Richtr a s. Václav Černý, členové politického vedení Státního soudu. S. Horňanský měl dojem, že je s. Richtrem hlídán, aby se neodchýlil od nadiktovaného stanoviska sděleného s. Klosem. To se také několikrát projevilo v tom, že ho upozornil, aby se neodchyloval od předepsaného stanoviska. Když s. Horňanský viděl, že nedocílí uložení jiného než absolutního trestu a byl by přehlasován, sondoval půdu pro doporučení milosti. V průběhu disciplinárního řízení to hodnotil takto: Udělal jsem tedy vlastně jakousi kompenzaci, se s. Dohnálkovou jsme hlasovali pro absolutní trest, ale docílili jsme, že pro doporučení milosti byly 4 hlasy proti jednomu.

Ve zprávě ze dne 2. dubna 1951 pro Ministerstvo spravedlnosti, která sloužila za podklad pro doporučení milosti pro Chmelu, uvedl s. Horňanský, že nebylo vyhověno obhajobě i o pochybnostech [sic], které zůstávají i po vynesení rozsudku, a proto je doporučován senátem milosti prezidenta republiky.

Soudruzi Sedláček, Kulhavý, Vyšata a Zunt se dopustili fyzického násilí při vyslýchání v případě BUDOVÁNÍ, zvláště u Chmely. Při disciplinárním řízení se chovali sebekriticky, své jednání se nesnažili omlouvat a správně je politicky zhodnotili jako nesprávné. Všichni uvedení jsou osvědčenými pracovníky na svých úsecích a jsou hodnoceni jako aktivní členové strany.

S. Lejsek jako řídící orgán vyšetřování v Jáchymově nejenže sám použil fyzického násilí, zvláště v případě Chmely, ale nic proti tomu jako člen strany neudělal, aby zabránil těmto metodám, pro které byly dány pokyny z Velitelství Státní bezpečnosti. Při disciplinárním řízení byl nesebekritický a snažil se odpovědnost za fyzické násilí svalit na jiné.

S. Kyndl se nezúčastnil fyzického násilí. Na Velitelství [Státní] bezpečnosti protestoval proti předčasné realizaci případu BUDOVÁNÍ. Toto zdůrazňoval nedostatečnou operativní připraveností, která zabraňuje odhalit hlavní viníky.

S. Hromádko po svém nástupu do funkce náčelníka útvaru JEŘÁB i později aktivně bojoval proti metodám fyzického násilí. To se projevilo nepřízní Velitelství [Státní] bezpečnosti a neuznáním jeho zkušeností i ze stranické práce. Realizace akce BUDOVÁNÍ byla z jeho pravomoci vyňata a později byl odtržen z útvaru JEŘÁB i oddíl Státní bezpečnosti a podřízen velitelství v Karlových Varech. On sám byl krátce nato z útvaru odvelen k Pohraniční stráži a organizace útvaru JEŘÁB byla vrácena do původního stavu.

S. Horňanský ve funkci předsedy senátu Státního soudu nesouhlasil s porušováním socialistické zákonnosti. Prosazoval připuštění důkazů obhajoby u ing. Chmely a po vynesení rozsudku doporučení milosti prezidenta republiky, ve kterém tyto okolnosti uvedl. Ještě v roce 1951 a také v roce 1952 informoval ÚV KSČ o nesprávných metodách u soudu. Jeho chybou bylo, že se podvolil tlaku s. Klose a Richtra a nebojoval až do konce za připuštění svědků u ing. Chmely. Při disciplinárním řízení toto sebekriticky doznal.

S. Barbaš jako prokurátor Státního soudu v případě BUDOVÁNÍ tvrdě a neoprávněně odmítal připuštění důkazů obhajoby. V závěru disciplinárního řízení přiznal své nesprávné počínání, přitom však důvody svého tehdejšího postupu nevysvětlil.

S. Klos v průběhu disciplinárního řízení se choval od samého začátku nesebekriticky, uhýbal od přímých odpovědí. Snažil se svá provinění zlehčit, aby se tak vyhnul odpovědnosti za následky svého jednání. Z celého řízení bylo zřejmé, že znal dosah svého provinění a nechtěl je přiznat, protože byl nesebekritický.

***

DOKUMENT č. 12
Výpis ze zprávy příslušníka StB J. Patky o metodách použitých při vyšetřování akce BUDOVÁNÍ (21. ledna 1963)
AMV, a. č. H-787/3, l. 98–99.

Ministerstvo vnitra
skupina E

V Praze dne 21. ledna 1963

Výpis z vlastnoruční zprávy Josefa Patky – v současné době zařazen na III. správě MV[1] – sepsané 29. 12. 1962

V době, kdy jsem zpracovával objekt JUSTICE, setkal jsem se s případem, kdy obviněný byl při vyšetřování týrán a byl mu vyražen celý hořejší chrup. Jednalo se o akci BUDOVÁNÍ (JD, Jáchymovské doly), kterou zpracovával I. sektor – s. Lejsek a další (bývalý náčelník V. správy MV), a to v roce 1949–50. Obviněný ing. Stanislav Chmela, který byl později odsouzený k trestu smrti provazem ve skupině SABOTÁŽ, dostal cestou milosti doživotí. Při získání obsáhlého dokumentačního materiálu dostal jsem rozkaz k jeho výslechu – vytěžení – a po jeho prověření a získání dalšího materiálu – fotokopií – z bývalé Státní prokuratury, kde st. prokurátor měl závažné připomínky a námitky proti odsouzení Chmely, které sděloval tehdejšímu náměstku min. spravedlnosti K. Klosovi, a získání vyraženého chrupu, který jsem našel v osobních věcech v pytli ve věznici v Opavě, včetně protokolů a dokumentů, byl jsem vyzvaný KSK s. Harusem, abych vše předal. Po souhlase a příkazu býv. min. Baráka předal jsem materiály KSK s. Harusovi, kde jsem byl osobně podat některé vysvětlení. Asi za 1 měsíc byl Chmela propuštěný na svobodu. Je mi známo, že k této věci byl vyslýchán KSK s. Lejsek. Dle materiálu jednalo se o případ, kde nevinný člověk, člen strany, fyzicky trpěl a 7 roků byl ve vězení proto, že orgánové chtěli na něm doznání toho, čeho se nedopustil. Ing. Chmela byl zaměstnaný na výstavbě JD, kde shledal lumpárnu a těžké sabotáže, a rozhodl se o tomto informovat Slánského a ing. Svat. Radu, který byl gen. před. Báň.[ského] a hut.[ního] průmyslu – těmto všechny poznatky předal písemně, avšak zakrátko byl zatčený a odsouzený přesto, že se při procesu dovolával toho, že ÚV KSČ o všem informoval, nebylo toho dbáno.

Proces Slánský a spol. – jelikož jsem obhospodařoval jako objekt JUSTICI, dostal jsem před procesem ustanovit seznam osob, a to advokáty, soudce a prokurátory. Rozkaz mě dal s. Miller jako náčelník s tím, že je to rozkaz s. nám. Prchaly. Na tyto osoby nechal jsem udělat ustanovky[2], opatřil jsem z kádrovky [kádrového oddělení] MV jejich materiály a z těchto materiálů byla ke každé osobě vypracována stručná charakteristika. Tuto celkovou zprávu jsem na pokyn s. Millera předal osobně nám. Prchalovi, který mně řekl, že tuto předloží ÚV KSČ, aby si ze soudců senát, z prokurátorů žalobce a advokátů obhájce oni vybrali.

Jednalo se asi o 25 osob: asi 12 advokátů, několik soudců a několik prokurátorů. Tímto jsem splnil rozkaz, a pokud se pamatuji, bylo obsazení při procesu u soudu následující:

[1] Pozn. L. B.: Míněn III. sektor Velitelství StB, zabývající se bojem proti hospodářské sabotáži.

[2] Pozn. L. B.: Ustanovka – zpráva, v níž jsou uvedena základní data „ustanovené“ osoby a informace o její pověsti (tj. o politickém smýšlení, společenských aktivitách, morálních vlastnostech atd.). Byla získávána od „důvěryhodných“ osob v místě bydliště či pracoviště zkoumané osoby (domovních důvěrníků, spolehlivých členů strany atd.).

hlavní prokurátor: JUDr. Urválek – bývalý krajský prokurátor v Č. Budějovicích, nyní předseda Nejvyššího soudu,
JUDr. V. Aleš – bývalý gen. prokurátor, nyní na MS;

předseda senátu: JUDr. Jaroslav Novák;
obhájci – bylo jich 5: JUDr. Vladimír Bartoš „A“ [míněno zařazení do ADVOKACIE],
JUDr. Synek;
další jména si již nepamatuji.

Pokud se pamatuji, byl poukaz Prchaly k tomu, [aby] byli, pokud máme v objektu JUSTICE a v ADVOKACII, zařazeni do procesu naši spolupracovníci. V té době měl jsem z advokátů jednoho vázaného spolupracovníka na kompromaterial (Bartoše) [a] byl tento v procesu zařazený.

Výpis provedl:
[vlastnoruční podpis „Josef Patka“]

DOKUMENT č. 13
Souhrnná zpráva komise pro prošetření politických procesů v období 1949–1954 pracující v letech 1962–1963 o akci BUDOVÁNÍ (nedatováno)

SÚA, f. ÚV KSČ, Komise II, sv. 21, a. j. 480.
Poznámky vypracoval L. Babka

SOUHRNNÁ ZPRÁVA

III. sektor[1]

Příloha č. 2: Výtisk č.: 2 [číslice doplněna rukou]
Počet listů: 4 [číslice doplněna rukou]

PŘÍSNĚ TAJNÉ

Akce BUDOVÁNÍ

V akci BUDOVÁNÍ byla po linii III. sektoru rozpracovávána[2] skupina osob z vedení Jáchymovských dolů. Rozpracovávání bylo vedeno pracovníky útvaru JEŘÁB O StB Jáchymov pod přímým řízením pracovníka III. sektoru Bohuslava Lejska. Tato skupina byla rozpracovávána z důvodu podezření ze sabotáže výstavby Jáchymovských dolů. Po shrnutí materiálů vypracoval Lejsek trestní oznámení, které bylo III. sektorem schváleno.

Během dvou dnů, 24.–25. října 1949, pak bylo zatčeno celkem 16 osob, většinou vedoucích pracovníků Jáchymovských dolů. Vyšetřování této skupiny bylo prováděno na O StB Jáchymov orgány vyšetřovacího oddělení a operativním orgánem O StB za účasti Bohuslava Lejska z III. sektoru V StB a velitele útvaru JEŘÁB Oldřicha Hromádko, jemuž bylo O StB Jáchymov přímo podřízeno.

Při vyšetřování této akce došlo k hrubému porušení socialistické zákonnosti tím, že na vyšetřovaných bylo použito fyzického násilí, tito byli biti natolik, až se nakonec přiznali k předestřené trestné činnosti. Ve větší míře než u ostatních bylo použito fyzického i psychického násilí na ing. Stanislavu Chmelovi, v době zatčení pracovníku generálního ředitelství Čs. dolů v Praze. Bitím, vyhrožováním, že bude zastřelen (inscenace sebevraždy, přičemž byl nucen psát manželce dopisy na rozloučenou), hrozbou zatčením manželky (byl několikráte během vyšetřování na ni psán zatykač), byl Chmela donucen přiznat verzi orgánů o svém úmyslu uprchnout do zahraničí s tajnými materiály, které byly nalezeny v jeho bytě při domovní prohlídce. Šlo o tajné spisy, na nichž hodlal Chmela přepsat čísla a nahradit jimi spisy, které mu chyběly.

Trestní oznámení bylo podáno celkem na 41 osob, z nichž 16 bylo ve vazbě. Žalováno bylo celkem 27 osob. Soudní líčení proběhlo ve dnech 17.–24. března 1951, v němž ing. Chmela byl jako jediný z celé skupiny odsouzen k absolutnímu trestu – trestu smrti. Tento trest mu byl uložen i přesto, že Chmela vypověděl, že jeho výpověď týkající se úmyslu o ilegálním opuštění vlasti s tajnými materiály je nepravdivá a že na něm byla bezpečnostními orgány vynucena, a pokud byl viněn za nepořádky v Jáchymovských dolech, odvolával se na svědectví

[1] Míněn III. sektor Velitelství StB, zabývající se bojem proti hospodářské sabotáži.

[2] Státobezpečnostní rozpracovávání – cílený zájem StB o osobu (skupinu osob) za účelem získání informací o její činnosti, případně k soustředění podkladů k jejímu trestnímu stíhání.

dr. Pohla, tehdejšího zmocněnce ÚV KSČ pro Jáchymovské doly, jehož o nich průběžně informoval. Chmela se proti rozsudku odvolal a trest smrti mu byl změněn na doživotí.

V roce 1953 na základě agenturních zpráv o ovlivňování soudu náměstkem ministra spravedlnosti dr. Klosem, které získal 2. odbor Hlavní správy Státní bezpečnosti (III. správa MV)[3], bylo provedeno šetření, v němž bylo zjištěno, že Klos i v případě souzení skupiny BUDOVÁNÍ aktivně zasahoval do nezávislosti prokuratury a soudu a že trval na přísném odsouzení obviněných. Jak z materiálů vyplývá, Klos na tom trval na příkaz Švába a Závodského.

Z hlediska MV případ šetřila III. správa MV; pokud se týká odpovědnosti orgánů za používání násilí při vyšetřování, byla do šetření zainteresována Inspekce ministra vnitra.

Výsledkem šetření byl návrh na obnovu řízení v případě ing. Chmely. Obnova řízení byla provedena v roce 1954. Ing. Chmela byl cestou milosti prezidenta republiky ze dne 7. 10. 1954 propuštěn na svobodu, byl mu prominut zbytek trestu odnětí svobody, vedlejší trest propadnutí majetku i vedlejší trest ztráty čestných práv občanských, u tohoto trestu s účinky, jako by nebyl uložen, a u všech trestů s účinky zahlazení (viz rejstřík trestů, tr. list A/10-05-05/).

Orgánové MV, kteří se na Chmelovi a na ostatních dopustili násilí, byli stranicky potrestáni. Po provedeném disciplinárním řízení na komisi stranické kontroly ÚV KSČ v květnu 1955 byla sekretariátem ÚV KSČ Bohuslavu Lejskovi uložena důtka s výstrahou, ostatním důtka. U dvou bylo od stranického potrestání upuštěno. Stranickými tresty byli potrestáni rovněž býv. předseda senátu dr. Jaroslav Horňanský – důtka s výstrahou, prokurátor dr. Pavel Barbaš – důtka s výstrahou, a býv. náměstek ministra spravedlnosti dr. Karel Klos – vyloučení ze strany. (Viz příslušný spis o disciplinárním řízení na ÚV KSČ.)[4]

Jak bylo z nahlédnutí do soudních spisů archivu Krajského soudu v Praze (čj. TS/1/I 122/50) týkající se tohoto případu zjištěno, byla provedena obnova řízení i u dalších odsouzených z těchže důvodů.

Z výše uvedeného stručného popisu průběhu akce BUDOVÁNÍ, zejména případu ing. Chmely, z pohovorů i ze studia příslušných materiálů (hloubková prověrka celého případu nebyla prováděna, neboť toho ani nebylo třeba) vyplývá:

1) Akce BUDOVÁNÍ byla další velkou akcí po linii III. sektoru jím řízena, o níž mělo Velitelství StB, zejména Závodský a předtím i J. Veselý, velký zájem.

2) Při vyšetřování zatčených osob došlo v dosti značné míře k použití fyzického i psychického násilí na vyšetřovaných, kteří byli nuceni přiznávat trestnou činnost, kterou nespáchali. U ing. Chmely pak šlo o umělou konstrukci trestního činu špionáže a velezrady, vycházející přitom z Chmelovy nedbalosti a hrubého porušení zásad v zacházení s utajovanými skutečnostmi.

3) Případ byl realizován na základě neprověřených nebo nedostatečně prověřených podkladů. O tom svědčí nejen používání nátlaku přiznání předestřené trestné činnosti vyšetřujícími orgány, ale i potíže s přípravou soudního procesu (zatčení byli 17 měsíců ve vazbě).

4) V tomto případě došlo k ovlivňování prokuratury a soudu bezpečností. Přání bezpečnosti přenesl na soud v průběhu hlavního líčení náměstek ministra spravedlnosti dr. Klos, jak bylo řečeno již výše.

[3] Původně II. sektor Velitelství StB, od června 1952 2. odbor Hlavní správy StB, a posléze od podzimu 1953 III. správa MV se zabývala vnitřním zpravodajstvím – bojem s vnitřním nepřítelem.

[4] Viz dokument č. 11 publikovaný v této části publikace.

Jak byl připraven proces a jakou úlohu v něm hrála bezpečnost v roce 1950, svědčí například záznam III. sektoru vypracovaný Bohuslavem Lejskem a podepsaný velitelem sektoru Staňkem ze dne 16. 6. 1950, určený pro 01 – Závodského [?], z něhož vyplývá: na schůzce pracovníků III. sektoru Rybína a Lejska se zástupcem prokuratury Zieglerem a Dlouhým žádal dr. Ziegler pracovníky bezpečnosti o vyjádření stanoviska, zda soudní řízení má být v letních měsících nebo později, neboť dle příkazu Státní soud nemá řešit v létě větší případ vzhledem k soudu nad Horákovou a spol. Naznačuje, že by se v tomto případě mohlo eventuálně počítat s velkým politickým efektem při soudním řízení, že by to mohl být podobný proces jako s Horákovou v jiném slova smyslu na hospodářském úseku.

„V tomto případě by se však celá věc musela odložit na podzimní měsíce. V opačném případě je ochotna Státní prokuratura řešit věc Jáchymov nejdéle do tří neděl jako normální, a ne zvlášť důležitý případ… V ostatních otázkách, jako například místo a kvalifikace trestných činů apod., respektuje Státní prokuratura náš návrh, který byl schválen našimi veliteli“ – píše se doslova v záznamu (viz materiál ing. Chmely na I. zvláštním odboru čj. A/9-0096/01-62, str. 87).

Bezpečnost se rozhodla pro inscenování velkého procesu, jak vyplývá z rozhodnutí Závodského, aby proces byl v září.

5) Rovněž v tomto případě věděl tehdejší velitel 6. oddělení III. sektoru[5] Jiří Rybín, obdobně jako u případu NAFTA – a nutně muselo o tom vědět i vedení sektoru – již v průběhu vyšetřování, že se tam používá násilí. O tom svědčí zejména výpovědi Lejska, Berky, Pavlíčka i jiných. Za toto kromě Bohuslava Lejska z III. sektoru nikdo jiný postižen nebyl.

6) Případ BUDOVÁNÍ považujeme za skončený a není třeba se jím dále zabývat.

Příloha byla vyhotovena ve 4 výtiscích.

[5] 6. oddělení III. sektoru Velitelství StB se zabývalo ochranou státního tajemství.

DOKUMENT č. 14
Zprošťující rozsudek Krajského soudu v Plzni v kauze BUDOVÁNÍ (10. března 1967)

SÚA, f. Státní soud Praha, sp. zn. Ts I/1 122/50.

[Částečně razítkem, částečně rukou připsáno: „Toto rozhodnutí nabylo právní moci dne 10. 6. 67 u Čmeláka, Hegnera, Žaluda, F. Fencla, dne 12. 6. 67 u A. Fencla, Chmely, Přesličky, dne 13. 6. 1967 u Pexiedera. Krajský soud v Plzni, dne 28/8 1968". Následuje nečitelná parafa.]

1 T 02/66

ČESKOSLOVENSKÁ SOCIALISTICKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni jako soud prvého stupně rozhodl po hlavním líčení konaném ve dnech 2., 3. a 10. března 1967 v senátě složeném z předsedy dr. Antonína Trtíka a soudců Václava Kubáta a Františka Fulína **takto**:

I. Obžalovaní

1) ing. Bohuslav H e g n e r ,
nar. [...] 1892 v Plzni, bytem [...], Praha 8 – Karlín,

2) ing. Josef Č m e l á k ,
nar. [...] 1901 v Halenkovicích, okr. Uherské Hradiště, zastoupený obhájcem dr. Zaoralem, protože zemřel,

3) ing. Stanislav C h m e l a ,
nar. [...] 1910 v Pitíně, okr. Uherský Brod, bytem [...], Praha 10 – Vršovice,

4) ing. Antonín Ž a l u d ,
nar. [...] 1903 v Příbrami, zastoupený obhájcem dr. Čermákem, protože zemřel,

5) ing. Adolf F e n c l ,
nar. [...] 1910 v Příbrami, bytem [...], Praha 3,

6) ing. Ferdinand F e n c l ,
nar. [...] 1911 v Praze, bytem [...], Praha 1,

7) ing. Karel P ř e s l i č k a ,
nar. [...] 1902 ve Vídni, bytem [...], Praha 7,

8) ing. Zdeněk P e x i e d e r ,
nar. [...] 1902 v Praze, zastoupený obhájcem dr. Dortem, protože zemřel,

zprošťují se
podle § 226 lit. a tr. ř. obžaloby, že:

1) ing. Bohuslav H e g n e r

a) v úmyslu poškodit republiku za okolností zvláště přitěžujících zvýšil nebezpečí nepřátelského činu cizí moci,

b) vyzradil cizí moci nepřímo skutečnosti, jež měly zůstat utajeny pro obranu republiky, ačkoliv podle svého veřejného postavení byl povinen uchovávati tyto skutečnosti v tajnosti a ačkoliv mu byla taková povinnost výslovně uložena a čin se týkal tajemství zvlášť důležitého, za těmito účely se s někým spolčil a vešel v nepřímý styk s cizí mocí;

2) ing. Antonín Ž a l u d

v úmyslu poškodit republiku za okolností zvláště přitěžujících zvýšil nebezpečí nepřátelského činu cizí mocí;

3) ing. Stanislav C h m e l a

a) za zvláště přitěžujících okolností se s dalšími osobami spolčil, aby se pokusil zničit a rozvrátit lidově demokratické zřízení a společenskou a hospodářskou soustavu republiky, zaručené ústavou,

b) vyzvídal státní tajemství zvlášť důležité v úmyslu vyzradit je cizí státní moci, ač mu povinnost uchovati státní tajemství výslovně byla uložena,

c) vyzvídal zvláště důležité státní tajemství spojence v úmyslu vyzradit je cizí moci, ač mu povinnost uchovávati státní tajemství byla výslovně uložena;

4) ing. H e g n e r , Č m e l á k , Ž a l u d a C h m e l a

dopustili se jiného než v § 1 zák. č. 165/46 Sb. uvedeného jednání, směřujícího k tomu, aby provoz národního podniku zmařili nebo ohrozili a v témže úmyslu zanedbali povinnosti, které měli při provozu podniku, přičemž jejich jednáním byla způsobena značná škoda;

5) ing. Adolf F e n c l

spolčil se navzájem s dalšími osobami, aby se pokusili zničit a rozvrátit lidově demokratické zřízení a společenskou a hospodářskou soustavu republiky, zaručené ústavou;

6) ing. Ferdinand F e n c l , Karel P ř e s l i č k a , Zdeněk P e x i e d e r

a) neplnili nebo porušili povinnosti vyplývající z jejich veřejné funkce úřadu, služby, povolání nebo zaměstnání v úmyslu ohroziti tím důležitý zájem republiky,

b) dopustili se jiného než v § 1 zák. č. 165/46 Sb. uvedeného jednání, směřujícího k tomu, aby provoz národního podniku zmařili nebo ohrozili a v témže úmyslu zanedbali povinnosti, které měli při provozu podniku, přičemž jejich jednáním byla způsobena značná škoda.

Ing. Bohuslav H e g n e r

ad 1) a) trestný čin ohrožení bezpečnosti republiky podle § 3 odst. 1 zák. č. 50/23 Sb.,
b) trestný čin vojenské zrady podle § 6 odst. 2 sl. 1, 3, 4 zák. č. 50/23 Sb.,

ad 4) trestný čin podle § 3 odst. 1 zák. o trest. ochraně národních podniků č. 165/46 Sb.;

ing. Josef Č m e l á k

ad 4) trestný čin podle § 3 odst. 1 zák. o [trest.] ochraně nár. podniků č. 165/46 Sb.;

ing. Stanislav C h m e l a

ad 3) a) trestný čin velezrady podle § 1 odst. 2, odst. 1 lit. c, odst. 3 lit. c zák. č. 231/48 Sb.,
b) trestný čin vyzvědačství podle § 5 odst. 1, odst. 2 lit. b, d zák. č. 231/48 Sb.,
c) trestný čin vyzvědačství proti spojenci podle § 6, § 5 odst. 1, odst. 2 lit. b, d zák. č. 231/48 Sb.,

ad 4) trestný čin podle § 3 odst. 1 zák. o trest. ochraně nár. podniků č. 165/46 Sb.;

ing. Antonín Ž a l u d

ad 2) trestný čin ohrožení bezpečnosti republiky podle § 3 odst. 1 zák. č. 50/23 Sb.,

ad 4) trestný čin podle § 3 odst. 1 zák. o [trest.] ochraně nár. podniků č. 165/46 Sb.;

ing. Adolf F e n c l
ad 5) trestný čin velezrady podle § 1 odst. 2, odst. 1 lit. c zák. č. 231/48 Sb.;

ing. Ferdinand F e n c l , Karel P ř e s l i č k a , Zdeněk P e x i e d e r
ad 6) a) trestný čin sabotáže podle § 37 zák. č. 231/48 Sb.,
b) trestný čin podle § 3 odst. 1 zák. o [trest.] ochraně nár. podniků č. 165/46 Sb.

II. Vzhledem k nedotčené části výroku o vině v rozsudku bývalého Státního soudu v Praze ze dne 24. 3. 1951, čj. Ts I/I 122/50, jímž byli obžalovaní uznáni vinnými také trestnými činy, a to:

ing. A. Ž a l u d podle § 7 zák. č. 231/48 Sb.,
ing. A. F e n c l podle § 3 odst. 1 zák. o [trest.] ochraně nár. podniků č. 165/46 Sb. a § 101 tr. zák. z r. 1852,
ing. F. F e n c l , K. P ř e s l i č k a a Z. P e x i e d e r podle § 5, 101 tr. zák. z roku 1852;

a odsuzují se
ing. A. Ž a l u d , nar. [...] 1903, podle § 7 zák. č. 231/48 Sb. k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání 3 (tří) měsíců;
ing. A. F e n c l, nar. [...] 1910, podle § 3 odst. 1 zák. č. 165/46 a § 35 odst. 1 tr. zák. k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 1 (jednoho) roku nepodmíněně;
ing. F. F e n c l , nar. [...] 1911, ing. K. P ř e s l i č k a , nar. [...] 1902, a ing. Z. P e x i e d e r , nar. [...] 1902, všichni podle § 103 tr. zák. z roku 1852 za použití § 40 tr. zák. k nepodmíněnému trestu odnětí svobody u každého v trvání 5 (pět) měsíců.

Podle § 39 [lit.] a odst. 2 lit. a tr. ř. zařazují se pro výkon trestu všichni obžalovaní do první nápravně výchovné skupiny.

Odůvodnění

Žalobou bylo kladeno za vinu ing. B. Hegnerovi, ing. J. Čmelákovi a ing. S. Chmelovi, že jako vedoucí pracovníci n. p. JD, vysoce významného pro vnější bezpečnost ČSR a jejích spojenců, zejména Sovětského svazu, v nenávisti typických odchovanců přežitého kapitalistického, společenského a hospodářského řádu vůči všemu společenskému pokroku se rozhodli ve své funkci zodpovědných vedoucích činitelů JD, kam byli s důvěrou pracujícího lidu ČSR dosazeni, dezorientací a ochromením provozu dolů přispět k oslabení branného potenciálu ČSR a jejích spojenců, zejména Sovětského svazu, a tím i posílení možnosti vojenského úspěchu západních imperialistických států v případě ozbrojené agrese proti Sovětskému svazu a jeho spojencům, tedy i ČSR. Za tím účelem vyvíjeli pak tuto trestnou činnost.

Ing. B. Hegner od února 1946 do února 1948 jako podnikový, později centrální ředitel JD:

a) vyhradil si právo přijímati zaměstnance JD ve vyšších službách, dosadil na rozhodující místa osoby stejného reakčního zaměření ochotné a způsobilé s ním spolupracovat k ochromení provozu dolů, zejména na místo vedoucího finanční a provozní účtárny bývalého faráře Františka Kopečka, stavitele Karla Lengra a později i Adolfa Fencla jako vedoucího oddělení, jako vedoucího nákupního oddělení Andreje Aczela, v němž byl později zjištěn agent zpravodajské služby jistého cizího státu. Dohodl se s tehdejším vedoucím výzkumného oddělení JD ing. Antonínem Žaludem na utajení ložisek uranové rudy před sovětskými odborníky, aby tato ložiska nebyla vyčerpána do předpokládané jimi změny státoprávních poměrů, od které očekávali obnovu starých předmnichovských hospodářských poměrů ČSR, zejména, když ing. Antonín Žalud přinesl starou hornickou mapu, ze které byly patrny staré hornické práce, kde bylo možno očekávat, že budou zjištěna nová naleziště uranové rudy, dohodl se s ing. Žaludem na zatajení této mapy před sovětskými odborníky. Vědomě a úmyslně zvyšoval ceny uranové rudy dodávané do Sovětského svazu tím, že prostřednictvím vedoucího účtárny Kopečka zařídil a dopustil, že všechny náklady jak provozní, tak i investiční byly uhrazovány z provozních úvěrů. Vědomě zavinil administrativní a

finanční dezorganizaci podniku tím, že úmyslně neorganizoval práci účtárny obchodního oddělení skladu a organizačního oddělení. Ve spojení s tehdejším svým náměstkem ing. Čmelákem a s vedoucím stavebního oddělení Karlem Lengrem a ing. Adolfem Fenclem a s dr. Nikolajem Gruževským jako vedoucím soukromé stavební firmy Skorkovský a s dalšími osobami z řad zaměstnanců JD nebo z řad stavebních podniků a jejich zaměstnanců ve vyšších službách systematicky až k úplnému rozvrácení poškozoval stavebnictví JD, jsa si vědom toho, že rozvrácení stavebnictví znemožňuje provoz JD vůbec, a současně za tím účelem, aby sebe a uvedené osoby ke škodě JD mimořádně obohatil. Tak zejména spolu s ing. Čmelákem nebo sám zadával stavební rekonstrukční nebo projekční práce bez nabídek nebo na základě paušálních nabídek nebo za podmínek v nabídce uvedených, které znemožňovaly kontrolu prací dodaného a použitého materiálu, účtovaných a vyplácených částek a splnění plánu, vědomě a úmyslně prováděl nesprávné a opožděné plánování stavebních prací a zamezoval řádnou kontrolu plánované práce, spolu s ing. Čmelákem nebo sám svým podpisem k vyplácení jako správné potvrzoval výkazy a účty za stavební a rekonstrukční nebo projekční práce s nadhodnocenými cenami, bez náležité kontroly stavebních dozorů, mu tehdejšími vedoucími stavebního oddělení Lengrem nebo ing. A. Fenclem předkládané, a mařil včasné dodávky a řádné uskladnění stavebního materiálu.

b) V lednu 1947 odevzdal přísně tajný spis obsahující data o JD takového rázu a důležitosti, že měl býti držen výhradně u centrálního ředitele nebo jeho náměstka, zcela bez služebního důvodu a oprávnění statistickému úředníku Honomichlovi, aby si jej odtud vyzvedl spolupracovník zpravodajské služby jisté cizí moci Andrej Aczel, kterého také o uložení spisu u Honomichla uvědomil, a který tento nejdůležitější dokument týkající se provozu JD předal přímo agentu cizí zpravodajské služby.

Ing. J. Čmelák v době od března 1946 do konce r. 1947 jako první náměstek centrálního ředitele, poté do konce února 1948 jako vedoucí Šachtstroje[1], od 1. 3. 1948 do září 1949 jako centrální ředitel JD stejně jako tehdejší centrální ředitel Hegner vědomě spoluzavinil administrativní a finanční dezorganizaci podniku neorganizováním práce účtárny, obchodního oddělení, skladu a organizačního oddělení. Dále spolu s ing. Hegnerem, Lengrem, ing. A. Fenclem, ing. Chmelou a dr. N. Gruževským, K. Sirotkem, ing. Brabcem a dalšími osobami z řad zaměstnanců JD i z řad stavebních podnikatelů a jejich zaměstnanců ve vyšších službách spolupůsobil k rozvrácení stavebnictví JD způsobem a okolnostmi u ing. Hegnera již uvedených. Sám zejména vědomě a úmyslně přes učiněná mu upozornění strpěl vyplácení černých mezd, ponechal nekontrolovanými dodávky materiálu podle poukazů hmot obhospodařovaných, zmařil úmyslně včasné provedení revize stavebních prací tím, že odmítl návrh vedoucího revizního oddělení Cabíka, aby stavební asistent Švejda byl přibrán do revizního oddělení, stavební firmě Hurych podepsal poukaz na výplatu na 2 500 000 Kčs, jež se při revizi projevily jako přeplatek, výslovně dal souhlas k tomu, aby dr. Gruževský vyplatil K. Lengrovi jako vedoucímu stavebního oddělení úplatek 10 000 Kčs, přijímal vědomě projekty technicky vadné a neúplné a nechával provádět neúčelné stavby, nařídil spolu s ing. Chmelou v září 1948 a v zimě 1948 až 1949 rekonstrukční práce asi na 860 domech, ačkoliv věděl, že práce v tomto období provedené v mnoha případech nutno na jaře provádět znovu, což se také stalo, a že pracovní síly určené pro hlavní provoz podniku a v tomto směru kvalifikované byly tak odňaty pro stavební práce, pro něž kvalifikovány nebyly. Dal příkaz k zastavení prací na stavbě úpravny Bratrství po provedení přípravných prací, čímž způsobil JD škodu ve výši několika milionů Kčs, úmyslně se nepostaral o to, aby všechny stavební práce většího rozsahu plánované v 2LP byly dokončeny do konce roku 1948 a tyto práce všechny musely být převedeny do 5LP zejména z toho důvodu, že byly měněny projekty, stavby započaty nesprávným způsobem, nebyl dostatečný dozor a kontrola staveništ', k čemuž vědomě a úmyslně přispěl tím, že na důležitých místech ponechal osoby, o nichž věděl, že zpomalují chod stavebních prací. Vědomě ke škodě JD a

[1] Pozn. L. B.: V originálu tohoto dokumentu je ve všech případech chybně uvedeno „Šachstroj".

hospodářství republiky objednal spolu s ing. Hegnerem 9 těžních strojů a věží v hodnotě několika milionů, aniž byly vhodné předpoklady pro jejich účelné využití.

Ing. Stanislav Chmela

a) Od ledna 1947 do srpna 1948 jako přednosta strojního odboru, od srpna 1948 do února 1949, kdy pro svoje asociální chování vůči dělnictvu byl od JD odvolán, jako ředitel Šachtstroje JD ve spojení s ing. Bohuslavem Hegnerem, ing. J. Čmelákem a ing. A. Žaludem vědomě a úmyslně organizoval práci v odboru, jejíž vedením byl pověřen, tak, aby jejich [jeho] provoz úplně ochromil a rozvrátil. Jako ředitel Šachtstroje úmyslně nekontroloval stavební práce, zejména nekontroloval činnost stavebních oddělení, zvláště činnost vedoucích tohoto oddělení ing. A. Fencla a K. Lengra, nekontroloval hospodaření se stavebním materiálem, oprávněnost splátkových výkazů a konečně vyúčtování stavebních a jiných firem a vědomě podepisoval a schvaloval výplaty peněz bez náležité kontroly, a tak přispěl k úplné dezorganizaci stavebnictví JD, kterou vznikly JD a celému národnímu hospodářství ČSR nedozírné škody. Při disciplinárním šetření proti ing. A. Fenclovi a K. Lengrovi pro podezření z braní úplatků, věda o tom, že ing. A. Fencl a Lengr skutečně úplaty brali, použil své autority jako člen strany KSČ a postavil se na obhajobu jejich, když sami braní úplatků popřeli, aby jim tak nadále umožnil jejich záškodnické a sabotážní činy. Schválil účet firmy Alscher z K. Varů a dal souhlas k výplatě částky 603 960 Kčs na tento účet za práce na adaptaci zámku Horní Hrad a úpravu rybníku u zámku, ač si byl vědom toho, že rybník nebyl vlastnictvím JD a nebyl upravován pro potřebu JD, nýbrž pro soukromý rybářský spolek v Jáchymově, a dále, že bylo účtováno více, než odpovídalo skutečně provedeným pracím. Přispěl k rozvrácení pracovní morálky stavebních dělníků pro JD pracující tvrdošíjným prosazováním návrhu na překotné zřízení stavebního závodu v rámci JD a tím i k dalšímu ochromení stavebnictví JD.

b) V přesně nezjištěné době po 25. 10. 1949 v Praze, když se rozhodl uprchnouti za hranice, odňal v kanceláři ředitele Čsl. dolů přísně tajný spis o poradě z 21. srpna 1948, týkající se 5LP provozu JD, dále kopii tajného spisu z 29. 5. 1948, tajný stavební plán JD na rok 1948 z 5. 4. 1948, tajný rukopis obsahující technické údaje o provozu JD a geologickou přehlednou mapu Jáchymovska a odnesl je do svého bytu za tím účelem, aby při svém útěku do nepřátelského zahraničí odnesl je s sebou a tam odevzdal cizí moci, ačkoliv mu bylo výslovně uloženo žádnou z tajných skutečností týkajících se provozu Čsl. dolů a zejména JD nikomu nevyzrazovat a ačkoliv si byl plně vědom jejich významu pro vnější bezpečnost ČSR a jejích spojenců, zejména SSSR, a že je proto vláda ve velmi důležitém zájmu republiky a jejích spojenců, zejména SSSR, tají před cizí mocí.

Ing. A. Žaludovi bylo žalobou kladeno za vinu, že jako druhý náměstek centrálního ředitele a současně jako vedoucí výzkumného oddělení JD od března 1946 do února 1948 a jako vedoucí Šachtstroje od února do července 1948 s nenávistí k sociálnímu pokroku v ČSR

a) dohodl se s ing. B. Hegnerem na tom, že utají ložiska uranové rudy před sovětskými odborníky, aby tato ložiska zůstala nevyčerpaná pro případ očekávané změny státoprávních poměrů, která podle jejich představ měla přinést obnovu předmnichovských poměrů ČSR, přinesl ing. Hegnerovi starou hornickou mapu, ze které byly patrny práce na místech, kde při novém průzkumu horniny bylo lze očekávat objevení nových ložisek uranové rudy, a dohodl se s ing. Hegnerem, že tuto mapu ze shora uvedených důvodů před sovětskými odborníky utají. Sám soustavně vědomě a úmyslně shromažďoval a použití při provozu dolu odnímal mapy svěřené mu ve funkci vedoucího výzkumného oddělení, aby tak znemožnil těžení uranové rudy na místech dosud neodkrytých. Jako vedoucí Šachtstroje ve spojení s ing. Čmelákem, Lengrem, A. Fenclem, s. Chmelou, Gruževským, Sirotkem a dalšími osobami z řad zaměstnanců ve vyšších službách za okolností u ing. Hegnera již uvedených spolupůsobil k dezorganizaci a k úplnému rozvrácení stavebnictví JD, zejména tím, že při rekonstrukci dolu Svornost, mimořádně naléhavé pro zajištění splnění plánu, nezařídil včas dodávku skipových zařízení a plnicí stanice, aby tak opozdil vý-

stavbu dolu a znemožnil včasné splnění těžby. Schválil a podepsal návrh na rekonstrukci zámku Horní Hrad, který neodpovídal účelu, jemuž rekonstrukce měla sloužit a u něhož několikamilionové investice do rekonstrukce vložené znamenaly nakonec zhoršení stavu celého objektu. Schválil úpravu rybníku u zámku Horní Hrad, který nebyl majetkem JD a neměl také sloužit účelům JD, přičemž práce na úpravě v hodnotě 300 000 Kčs byly uhrazeny JD a k pracím na úpravě byli stavební dělníci odňati z různých stavebních prací, ačkoliv jich v té době z potřebného počtu bylo tehdy k dispozici asi jen 15 %, o čemž obžalovaný Žalud věděl. Šířil mezi zaměstnanci JD zprávu, že SSSR okrádá ČSR na dodávkách uranové rudy; poukázal přitom, že Belgie vydělává na dodávkách uranu USA obrovské částky, a tak podlamoval vědomě a úmyslně pracovní morálku zaměstnanců JD.

b) V červenci 1948 při svém odchodu z JD odnesl a měl ve svém držení do března 1950 kopii tajného spisu z 29. 5. 1948 jednajícího o rozšíření podniku, stavební plán označený jako tajný (10 listů), rukopis obsahující technické údaje o zvláště důležitých částech podniku zavedených v letech 1947–1948, geologickou přehlednou mapu za tím účelem, aby ji vydal cizí moci, ačkoliv si byl vědom, že se jedná o tajné spisy a dokumenty a jaký význam mají pro vnější bezpečnost ČSR a jejího spojence, zejména SSSR, a že proto vláda ve velmi důležitém zájmu republiky a jejích spojenců, zejména SSSR, je tají před cizí mocí.

Ing. A. Fenclovi bylo žalobou kladeno za vinu, že od března 1947 do října 1948 jako vedoucí stavebního oddělení JD, od listopadu 1948 do února 1949 jako vedoucí projekčního oddělení závodu PL 228, později skupiny Budování při JD, ve spojení s centrálním ředitelem JD ing. B. Hegnerem, později s ing. J. Čmelákem a s jinými osobami zastávajícími vedoucí funkce v národním podniku JD a dále ve spojení se soukromými stavebními podnikateli provádějícími stavební nebo jiné práce pro JD záměrně a soustavně poškozovali zájmy JD a celého státu na zdárném rozvoji JD jako podniku nad jiné významného pro vnější bezpečnost státu vůbec. Svou činností podstatně přispěli k tomu, že ve stavebnictví JD nastal nakonec chaos a rozvrat.

Jako vedoucí stavebního oddělení měl zadávat a řídit stavební práce pro JD soukromým firmám. Měl povinnost vykonávat hlavní dozor na řádné provádění těchto prací a stavebních rekonstrukcí, kontrolovati splátkové výkazy a konečná vyúčtování prací a potvrzovat jejich správnost v tom smyslu, zda účtované práce odpovídají pracím skutečně provedeným.

Tyto své povinnosti vědomě a hrubě porušoval ke škodě JD. Pokud zadával stavební práce pro JD, zadával je soukromým podnikatelským firmám bez náležitých podkladů a rozpočtu. Ačkoliv věděl, že tyto firmy sledují především své vlastní obohacení na úkor JD, nesnažil se tomu zabránit, naopak, dohodl se s jednotlivými majiteli nebo vedoucími soukromých stavebních firem pracujících na stavbách JD, že jejich splátkové výkazy a konečná vyúčtování nebudou kontrolovány, a přijímal za to od těchto firem úplaty. Jako samozřejmost si uvědomoval, že tyto firmy budou účtovat za provedené práce částky silně nadhodnocené, skutečně provedeným pracím neodpovídající, nebo i práce neprovedené. Přesto tato vyúčtování potvrzoval jako správná a předkládal k proplacení, a to i bez kontroly stavebního dozoru.

Doporučil centrálnímu řediteli JD Hegnerovi stavební firmy Stolle a Watzke, kterým pak byly zadány rekonstrukční stavební práce v Suché a v Jáchymově. Vymínil si jako odměnu za potvrzování správnosti splátkových výkazů firmy, z nichž později provedenou kontrolou byla sražena částka asi dva miliony Kčs, 2 % provize z částek firmě vyplacených a obdržel pak později skutečně od nár. správců Kaluby a Prokopa jako zálohu na provizi celkem 30 000 Kčs. Zadal různé projekční práce soukromým stavitelům a projektantům ing. Ferdinandu Fenclovi (svému bratrovi), ing. Přesličkovi, ing. Pexiederovi, ing. Haškovi, ing. Kratochvílovi a vymínil si 10 % z částky za provedení projektu jím vyplacených jako odměnu za to, že jim umožní výplatu účtovaných částek neodpovídajících skutečné hodnotě provedených prací. Obdržel pak skutečně od ing. F. Fencla částku 11 000 Kčs, od

ing. Přesličky a ing. Pexiedera celkem 100 000 Kčs a od ing. Haška a ing. Kratochvíla postupně 32 000 Kčs.

Jako odměnu za potvrzení správnosti nadhodnocených skládkových výkazů obdržel od soukromé firmy Štěpánek a Čada instalační zařízení a od fy Bukolský a Voska tesařský materiál na adaptaci svého rodinného domku a později, když proti němu bylo zavedeno disciplinární řízení pro podezření z braní úplatků, vyžádal si od obou firem kvitované fingované účty na dodaný materiál. Kromě toho obdržel jako úplatek od stavitele Hurycha tři metry látky na zimník a od stavitele projektanta Kvasničky k Vánocům 1947 různé lihoviny a cukrovinky.

Obžalovaným ing. F. Fenclovi, ing. K. Přesličkovi a ing. Z. Pexiederovi bylo kladeno za vinu, že jako soukromí podnikatelé – stavitelé-projektanti – byli žalováni, že

ing. F. Fencl dohodl se na jaře 1947 se svým bratrem ing. A. Fenclem, tehdejším vedoucím stavebního oddělení JD, že bude provádět pro JD projekční práce a za tyto práce bude bratru poskytovati odměny ve výši 10 % z celkového honoráře. Obdržel pak od A. Fencla se souhlasem centrálního ředitele ing. Hegnera a Žaluda jako druhého náměstka centrálního ředitele k vypracování projektu na stavbu 4 obytných domů v Jáchymově a regulačního plánu ve Šlikových sadech, za tyto zadané práce dostal celkem 135 000 Kčs, z čehož dal svému bratrovi A. Fenclovi dle úmluvy celkem 11 000 Kčs.

Později pro odpor osazenstva proti tomu, aby projekty byly zadávány vedoucím stav. oddělení A. Fenclem jeho bratru F. Fenclovi, domluvil se s architektem ing. Pexiederem a ing. K. Přesličkou, že posléze jmenovaní budou přebírat zakázky projekčních prací od A. Fencla a že on s nimi bude nadále na projektech spolupracovat. Sjednal za tím účelem schůzku ing. F. Fencla s ing. Přesličkou, které se také sám zúčastnil. Na pozdější schůzce, kde byl přítomen také Pexieder, bylo dohodnuto, že A. Fencl bude zadávat proj.[ekční] práce ing. Přesličkovi za odměnu 10 % celkového honoráře. Ujednali dále předem, že ve splátkových výkazech budou ing. Přeslička a ing. Pexieder účtovat přemrštěnou částku 1800 Kčs za 1 m^3 obestavěného prostoru a že splátkové výkazy takto cenově nadsazené bude jim ing. A. Fencl podepisovat k proplácení. Asi v prosinci 1947 zadal pak ing. A. Fencl ing. Přesličkovi a ing. Pexiederovi projekt stavby 3 domů ve Šlikových sadech a 3 domů U Beskydu. Tyto projekty všichni společně vypracovali a dostali vyplaceno na základě splátkových výkazů podle dohody s ing. A. Fenclem asi jeden a půl milionu Kčs, přičemž asi ve dvou případech byl tentýž splátkový výkaz proplacen dvakrát. Z této částky obdržel ing. F. Fencl 200 000 Kčs, ing. A. Fencl dostal postupně od července 1948 do července 1949 smluvených 10 % odměny v celkové částce 100 000 Kčs.

Kromě toho v prosinci 1947 zadal ing. A. Fencl ing. Přesličkovi vypracování dílčího regulačního plánu pro sídliště v Ostrově. Ing. Přeslička obdržel kolem 400 000 Kčs. Plán byl vypracován nedbale a ve formě pouhé skicy na základě nesprávných situačních podkladů. V důsledku toho došlo pak k zbytečným vícepracím, zvýšení stavebních nákladů a prodloužení doby stavby. Všichni obžalovaní poškodili pro své obohacení JD o značné, přesně nezjištěné částky.

Uvedené jednání jmenovaných bylo žalobou kvalifikováno u obžalovaného

ing. B. H e g n e r a dle § 3 odst. 1 zák. č. 50/23 Sb., § 6 odst. 2 sl. 1, 3, 4 zák. č. 50/23 Sb. a § 3 odst. 1 zák. č. 165/46 Sb.,

u ing. J. Č m e l á k a dle § 1 odst. 2, odst. 1 lit. c, odst. 3 lit. e zák. č. 231/48 Sb., § 12 odst. 2 č. 50/23 Sb., § 3 odst. 1 zák. č. 165/46 Sb.,

u ing. A. Ž a l u d a dle § 3 odst. 1 zák. č. 50/23 Sb., § 5 odst. 1, odst. 2 lit. b, d zák. č. 231/48 Sb., § 6, § 5 odst. 1, odst. 2 lit. b, d zák. č. 231/48 Sb., § 3 odst. 1 zák. č. 165/46 Sb.,

u ing. S. C h m e l y dle § 1 odst. 2, odst. 1 lit. c, odst. 3 lit. e zák. č. 231/48 Sb., § 6, § 5 odst. 1, odst. 2 lit. b, d zák. č. 231/48 Sb., § 3 odst. 1 zák. č. 165/46 Sb.,

u ing. A. F e n c l a dle § 1 odst. 2, odst. 1 lit. c zák. č. 231/48 Sb., § 3 odst. 1 zák. č. 165/46 Sb., § 101 tr. zák. 1852,

u ing. F. F e n c l a, ing. K. P ř e s l i č k y, a ing. Z. P e x i e d e r a dle § 3 odst. 1 zák. č. 165/46 Sb., § 37 zák. č. 231/48 Sb., § 5, 101 tr. zák. z r. 1852.

Rozsudky býv. Státního soudu v Praze Ts I/I 122/50 a 10 Ts I 23/53 (Čmelák) byli jmenovaní uznáni vinnými podle žaloby, vyjma obžalovaného Čmeláka, který byl zproštěn z obžaloby pro § 12 zák. č. 50/23 Sb., a u obžalovaného Žaluda došlo k překvalifikaci zažalovaného jednání dle § 5 odst. 1, 2 lit. b, d a § 6 zák. č. 231/48 Sb. na § 7 zák. č. 231/48 Sb., a odsouzeni dle patřičných zák. ustanovení k trestům odnětí svobody ing. B. Hegner na doživotí, ing. J. Čmelák na 20 let, ing. S. Chmela k trestu smrti, ing. A. Žalud na 25 let, ing. A. Fencl na 22 let, ing. F. Fencl na 7 let, ing. K. Přeslička na 6 let, ing. Z. Pexieder na 5 let a k dalším trestům vedlejším.

Nejvyšší soud změnil rozsudek Státního soudu zn. Ts I/I 122/50 u obžal. Chmely tak, že tento byl uznán vinným nikoliv dokonaným trestným činem vyzvědačství a vyzvědačství proti spojenci, ale toliko jen pokusem těchto trestných činů ve smyslu § 8 tr. zák. (z r. 1852).

Vzhledem k částečné změně ve výroku o vině byl pak změněn i výrok o trestu tak, že obžalovanému byl trest smrti změněn v trest odnětí svobody na doživotí. Jinak zůstal u něj rozsudek Státního soudu nedotčen.

Rozsudkem prezidia Nejvyššího soudu z 24. 5. 1956 ke stížnosti pro porušení zákona byl u odsouzeného ing. Čmeláka výrok o vině pro trestný čin velezrady dle § 1 odst. 1 písm. c, odst. 2, 3 písm. e zák. č. 321/48 Sb. zrušen. Vzhledem k částečnému zrušení výroku o vině byl obžalovanému ing. Čmelákovi uložen pak nový trest, a to odnětí svobody v trvání šest a půl roku a další trest peněžitý.

Usnesením Krajského soudu v Plzni z 11. 3. 1966 sp. zn. 1 Nt 04/65 potvrzeným rozhodnutím Nejvyššího soudu byla dle § 278/1 a § 285 tr. ř. povolena obnova trestního řízení právoplatně skončeného u všech shora jmenovaných. V důsledku povolené obnovy byly pak dle § 284 odst. 1 tr. ř. zrušeny rozsudky, jimiž byli shora jmenovaní uznáni vinnými a odsouzeni ing. J. Čmelák pro § 3/1 zák. č. 165/46 Sb., ing. B. Hegner a ing. S. Chmela v celém rozsahu žaloby.

Usnesením o obnově zůstal však nedotčen výrok o vině v rozsudku býv. Státního soudu zn. Ts I/I 122/50, jímž byl obžal. ing. Žalud uznán vinným dle § 7 zák. č. 231/48 Sb., u ing. A. Fencla dle § 3/1 zák. č. 165/46 Sb. a § 101 zák. č. 117 z roku 1852 [ř. z.] a u ing. F. Fencla, Z. Pexiedera a K. Přesličky dle § 5, § 101 zák. č. 117 z roku 1852 [ř. z.].

Po povolené obnově bylo třeba v hlavním líčení znovu jednat o žalobě u shora jmenovaných v rozsahu vymezeném usnesením, jímž byla povolena obnova.

U obžalovaného ing. Hegnera a ing. Chmely bylo tedy třeba jednat znovu o celém rozsahu žaloby, u obžalovaného ing. Čmeláka o tr. činu dle § 3/1 zák. č. 165/46 Sb., u obž. Žaluda o tr. činu dle § 3/1 zák. č. 50/23 Sb. a § 3/1 zák. č. 165/46 Sb., u ing. A. Fencla o tr. činu dle § 1

odst. 1 [lit.] c, odst. 2 zák. č. 231/48 Sb., u ing. F. Fencla, Pexiedera a Přesličky dle § 3/1 zák. č. 165/46 Sb. a § 37 zák. č. 231/48 Sb. Dále bylo třeba znovu rozhodnout o trestu za trestné činy, které zůstaly usnesením o obnově nedotčeny, neboť dle § 284/1 tr. ř. usnesením o obnově byl zrušen celý výrok o trestu i další rozhodnutí, která na zrušený výrok o trestu navazovala.

V novém hlavním líčení bylo třeba vycházet z nových zjištěných skutečností v řízení o obnově, zejména bylo nutno přihlížet k tomu, že důkazy, o něž se opírala žaloba a pak i rozhodnutí soudů ve směru trestných činů, u nichž byla nyní povolena obnova trest. řízení, neměly důkazní hodnoty, neboť se opíraly zejména o doznání obžalovaných, které bylo na obžalovaných vynuceno nezákonným způsobem. V novém hlavním líčení bylo tedy nutno vycházet jen z těch důkazů, o jejichž důkazní hodnotě nebylo žádných pochybností. Proto k doznání obžalovaných, které bylo na nich vynuceno nezákonným způsobem, o nějž se opírala žaloba u trestných činů, které jsou předmětem hlavního líčení, nelze přihlížet. S ohledem na odstup doby nebylo možno v nynějším řízení po obnově provést všechny potřebné důkazy, které však bylo možno provést již ve stadiu přípravného řízení i před bývalým Státním soudem. Šlo zejména o důležité důkazy, které měly být provedeny zejména výslechem sovětských odborníků a generálního ředitele ing. Rady, o jejichž výslechy obžalovaní žádali.

Krajskému soudu v novém hlavním líčení po obnově nezbylo nic jiného než vycházet z výsledků obnovy, z výsledků šetření orgánů Inspekce Ministerstva vnitra, z výpovědi obžalovaných a z důkazů obsažených ve spisech. Navíc byl jako nový proveden důkaz výslechem svědka dr. Pohla, o jehož výslech žádal obžalovaný Chmela již v řízení před býv. Státním soudem.

Všichni obžalovaní již ve svých prvých výpovědích a také u hlavního líčení před býv. Státním soudem popřeli trestnou činnost, která je předmětem nynějšího jednání po obnově, a tato trestná činnost jim nebyla a také není žádnými dosažitelnými důkazy prokázána.

Ing. B. Hegner se hájil tím, že si není vědom žádného takového jednání, kterého by se ve funkci centrálního ředitele dopustil a které by mohlo zakládat skutkové podstaty zažalovaných trestných činů, jak jsou shora uvedeny. Uvedl, že jeho [svůj] kladný poměr k lidově demokratickému zřízení vyjadřoval v úsilí splnit úkoly na důležitém pracovišti při zajišťování stále stoupající těžby uranové rudy. Pokud šlo o jeho pravomoc při rozhodování o všech důležitých otázkách, přijímal pokyny buď generálního ředitele ing. Rady, dále projednával předem každé opatření se sovětskými odborníky a řídil se pokyny vydávanými československo-sovětskou komisí. Sám fakticky zodpovídal jen za plnění plánu v těžbě rudy, což byl obtížný úkol vzhledem k náročnosti na zvyšování plánu těžby, nedostatku pracovních sil, hlavně také odborníků. Výběr odborných pracovníků byl do značné míry omezen, on sám přijímal kvalifikované síly z hlediska odbornosti a otázku politické spolehlivosti si řešilo kádrové oddělení. Při rychle rozvíjejícím se podniku a nutnosti dodržení plánované těžby rudy docházelo k potížím při výstavbě, za kterou on nezodpovídal, neboť nebyl odborníkem a za tuto zodpovídal vedoucí stavebního oddělení. Uvedl, že byly potíže se soukromými stavebními podniky a ve snaze je získat pro práci v JD bylo třeba v některých případech nedodržovat patřičný postup při zadávání staveb a prací vůbec. To však nemohlo vést ke škodě, neboť konečné vyúčtování se dělo po kolaudaci a firmy měly dosti velké složené kauce, takže ke škodě žádné nemohlo dojít, i kdyby snad na splátkové výkazy firmy hodnotu díla přečerpaly. Práce v JD nebyly zařazeny do celostátního dvouletého plánu vzhledem k přísné tajnosti rozvoje JD. Ohledně finančních prací v JD uvedl, že byl zřízen jen provozní úvěr, nikoliv investiční, vše šlo na úkor provozu. Investiční úvěr byl zřízen až později.

K obvinění, že uschoval s ing. Žaludem geologické mapy před sovětskými odborníky, uvedl, že nešlo o žádné uschování, neboť nešlo o nějaké důležité mapy a v té době nebyla ani vhodná doba provádět další průzkum, neboť by byl vzhledem k nedostatku pracovních sil ohrožen plán těžby na šachtách, kde se ruda již těžila. Pokud šlo o přijetí Aczela do funkce

vedoucího obchodního oddělení, uvedl, že tohoto přijal vzhledem k tomu, že prokazoval odbornou kvalifikaci a uváděl, že zastával funkci okresního tajemníka KSČ. Žádné mimoslužební spojení s ním neměl, a kdyby věděl, že se zabývá špionážní činností, byl by jej ihned oznámil. To, že tajný statistický materiál, který se dostal Aczelovi do ruky, bylo vinou Honomichla, u něhož byl uvedený materiál Aczelem vyzvednut, sám s tím neměl nic společného.

Ing. Čmelák hájil se v podstatě stejně jako ing. Hegner, že totiž byl zodpovědný především za těžbu uranové rudy, a nikoliv za administrativu a stavebnictví. Stejně tak jako Hegner hájil se tím, že v rozhodování byl závislý na příkazech generálního ředitele Rady, dále československo-sovětské komise a na sovětských odbornících, z nichž jeden vždy zastával funkci náměstka (zástupce ředitele). Uvedl, že šlo vlastně o kolektivní rozhodování a neměl být on sám brán k zodpovědnosti za zjištěné nepořádky, které vedly ke škodám, zejména po 1. 8. 1948, kdy stavebnictví bylo vyňato z pravomoci centrálního ředitele. Pokud šlo o zjištěné nepořádky v administrativě, uvedl, že za administrativu odpovídal v prvé řadě administrativní ředitel Hanzlíček a dále pak Kopeček [v orig. Kopáček], Petráň [v orig. Petroň] a Dostál, a nikoliv on. Stejně tak i za nedostatky ve stavebnictví zodpovídali vedoucí stavebního oddělení a jednotlivé osoby pověřené dozorem a konečně stavitelé nebo osoby jejich jménem jednající. Uvedl, že proplácení černých mezd bylo věcí soukromých firem, které si tak chtěly udržet pracovní síly. Příkaz k zastavení prací na stavbě úpravny nedal on, ale sovětský odborník. Rovněž tak těžní stroje, které byly nadbytečné, neobjednal on, ale sovětský odborník ing. Volochov. Pokud jde o stavební dozor, zejména o nepřeložení Švejdy do revizního oddělení, stalo se tak proto, že Švejdy bylo více třeba ve stavebním dozoru jako stavitele. Ohledně opravy 860 bytových jednotek pro dělníky uvedl, že tyto byty bylo třeba za každou cenu připravit, neboť se očekával nábor dělníků a nebylo možno opravy odkládat až na jarní období, když na jaře se měli dělníci stěhovat. Konečně i tato rozhodnutí byla kolektivní. Adaptace hradu a oprava rybníčku se provedla na žádost sovětských odborníků. S adaptací domu na kulturní dům bylo započato po kolektivním schválení odborníků, zejména vedoucího stav. oddělení. Nemohl předpokládat, že dojde ke komplikacím při adaptaci a ke změně plánu na rozsah kulturního domu, což si vyžádalo pak nové projekty. Ohledně splátkových výkazů uvedl, že sice podepsal splátkový výkaz firmy Hurych bez podpisu stavebního dozoru, protože firma pohrozila zastavením prací. Hájil se zároveň tím, že splátkové výkazy jsou jen pro potřebu poskytování zálohy firmám při provádění zadaného díla. Konečné vyúčtování je pak při dokončení díla po kolaudaci, kdy se vyčíslí s ohledem na eventuální srážky doplatek nebo přeplatek. Konečně uvedl, že při překotné a rychlé výstavbě JD s ohledem na stále větší plánovanou těžbu uranové rudy a k potížím při zajišťování materiálu a odborných pracovních sil vznikaly problémy zejména v době sucha v roce 1947, kdy bylo nutno dřevo potřebné pro JD vyvézt za účelem zajištění potravin.

Ing. Chmela uvedl na svou obhajobu, že učinil vždy vše, aby zajistil úkoly, které mu z jeho funkce vedoucího vyplývaly, a že si není vědom žádného jednání, z nějž byl žalobou obviněn.

Do funkce vedoucího strojního odboru byl ustanoven jako politicky spolehlivý odborník expertem pro JD při ÚV KSČ, dr. Pohlem. Jako takový snažil se všemožně, aby všechny úkoly směřující ke zvýšené těžbě uranové rudy byly splněny, zejména pokud šlo o budování nových šachet a zařízení související s těžbou rudy. Jako vedoucí skupiny Budování plnil lépe úkoly než jeho předchůdci. Organizoval stavební útvar tak, že pracoval levněji než jiné stavební podniky. Počet dělníků na úseku Budování vzrostl za jeho vedení o 110 %. Po vybudování samostatného stav. podniku pracoval tento podnik o 25 % levněji než ČSSZ, a to s menším počtem úředníků; došlo také pak k znemožnění machinací se stavebními projekty. Uvedl, že úspěšná výstavba velkých šachet a průmyslových kombinátů, jakož i menších staveb pod jeho vedením nejlépe svědčí o tom, že neměl žádný úmysl brzdit těžbu uranové rudy, a naopak svou činností přispěl, že plán těžby uranové rudy byl nejen plněn, ale překračován.

Nebyl v žádném spojení s Lengrem, A. Fenclem ani Gruževským v machinacích a neměl ani možnost jejich činnost odhalit. Pokud jde o škodu, která snad vznikla na materiálu, stala se před tím, než on se stal vedoucím strojního odboru, a šlo prý fakticky o ztráty mnohem menší, než byly revizní zprávou vyčísleny. Poukazoval na výpověď Švejdy a Čady, kteří uvedli, že poměry i poté, co on již nebyl vedoucím, se nezměnily. Uvedl také, že spolupracoval se sovětskými odborníky a měl k těmto dobrý vztah, upozorňoval je také na možnost zlepšení administrativy. O všech závadách a problémech v JD pravidelně informoval pověřeného pracovníka pro práci v JD dr. Pohla a na ÚV KSČ. Pokud jde o kontrolu prováděných prací, prováděl tuto, pokud měl na to čas, přičemž ovšem spoléhal na stavební dozor, splátkové výkazy podpisoval po podpisu stavebního dozoru. Popřel obvinění, že by úmyslně nekontroloval stavební práce a činnost stav. oddělení a hospodaření s materiálem a oprávněnost splátkových výkazů a že by vědomě podepisoval výplaty peněz bez náležité kontroly, a tak přispěl k dezorientaci stavebnictví JD, a tím zavinil škody JD. Popřel také, že by nadržoval A. Fenclovi a Lengrovi v jejich sabotážní činnosti. Pokud jde o adaptaci Horního Hradu a rybníčku, byly tyto práce schváleny nadřízeným orgánem, a to na žádost sovětských odborníků, jimž hrad i rybník měly sloužit k rekreaci.

Pokud jde o obvinění, že chtěl ilegálně uprchnout do kapitalistického státu a za tím účelem vzal s sebou domů tajné dokumenty z JD, uvedl na svou obhajobu, že vzal sice nějaké staré písemnosti – 7 listů – aniž by se díval, o co jde, v úmyslu nahradit těmito domněle scházející mu tajné spisy pro spalovací [skartovací] protokol. Za tím účelem si také na nich vyznačil čísla scházejících mu spisů, které předal Holíkovi bez podpisu, a měl obavu, že mu to popře, nebude-li je mít správně založené. Pak si ale vše rozmyslel a hodlal uvedené listy tajných věcí druhého dne vrátit, odkud je vzal, a od přepisování upustil. Aktovka byla pak u něj zajištěna. Uvedl, že neměl žádný úmysl k útěku za hranice a také nedělal k tomuto žádné přípravy. Kdyby chtěl opravdu uprchnouti, pak by mu nic nebránilo, aby vzal z kanceláře daleko tajnější věci, které tam měl. O tom, že mezi nalezenými věcmi v jeho aktovce byl zápis československo-sovětské komise, pojal určité pochybnosti. Doznání o svém úmyslu utéci za hranice a vzíti s sebou tajný materiál učinil po fyzickém násilí. Konečně uvedl, že pokud snad při výkonu funkce v něčem pochybil, stalo se tak ne ve zlém úmyslu, ale pod vlivem zvláštních okolností, které při výstavbě JD byly a které nemohl zvládnout. Pokud je mu kladeno za vinu, že byl spojencem ostatních rozvratníků, uvádí, že v tomto směru vůbec není uváděno, jakým způsobem rozvratníkům pomáhal v trestné činnosti a nebo jim v této nebránil.

Ing. Žalud rovněž popřel, že by se dopustil jednání, které žaloba kvalifikuje jako trestné činy. Doznává jen svou vinu na tom, že ohrozil státní tajemství z nedbalosti podle § 7 zák. č. 231/48 Sb. tím, že měl u sebe tajné dokumenty týkající se JD.

Pokud jde o mapu, o níž hovořil s Hegnerem, šlo o mapu z roku 1840, šlo o mapu bezcennou, neboť dle ní nebylo možno hledat ložiska uranu. Mapu řádně založil do archivu, kde se může kdykoliv najít a zjistit, že není podkladem pro průzkum. Průzkum jáchymovského prostoru se děl na základě nových moderních metod a mapy, kterých je dostatek, nebyly vůbec při průzkumu používány. Jeho snaha tak jako Hegnera i Čmeláka byla, aby se vytěžilo co nejvíce rudy, a to se také dělo, neboť stále stoupající plán těžby byl stále překračován až na 150 %. Ve své funkci vedoucího strojního odboru učinil vše, aby co nejvíce šachet bylo otevřeno i přes veškeré potíže, které ve skupině Budování existovaly z hlediska nedostatku pracovních sil, materiálu a administrativních potíží. Za svou dobrou práci také byl odměněn přímo generálním ředitelem ing. Radou. Nikdy mu nikdo nevytkl, že dělá něco špatně, pracoval obětavě bez ohledu na svůj špatný zdravotní stav. Popřel, že by byl v nějakém spojení s ing. Čmelákem, Hegnerem, A. Fenclem, Chmelou, Gruževským, Sirotkem a dalšími a spolupracoval s těmito na rozvrácení JD zejména nezajišťováním výstavby šachty Svornost, aby

znemožnil včasné zahájení těžby. Uvedl, že rekonstrukce Horního Hradu a rybníčku nebylo jen jeho záležitostí, a popřel také, že by šířil zprávy, jimiž pomlouval SSSR.

Ing. A. Fencl hájil se tím, že při jeho nástupu do funkce vedoucího stavebního oddělení panovaly chaotické poměry ve stavebnictví JD. Uvedl, že stavby některé již byly rozestavěny, takže nezodpovídal za jejich přípravu, byl stávajícími poměry značně zatížen a často znemožněn. Vzhledem k provádění neplánovaných staveb byla potíž se zajišťováním materiálu. Při zadávání staveb vzhledem na spěch s výstavbou nebylo možno dodržovat některé formality a muselo se jednat rychle a práci zadávat firmám, které měly možnost zadanou práci zhotovit v určitém termínu. V té době bylo nutno pracovat ještě se soukromými firmami, které teprve později se začleňovaly do soc. stav. podniku. Uvedl, že sám upozorňoval na zjišťované závady a nezastíral, že sám na vše nestačí při nedostatečném počtu pracovníků. Proto také pak v říjnu 1948 z místa vedoucího staveb. oddělení odešel. Pokud jde o nekontrolování splátkových výkazů, uvedl, že nebyl dostatek stavebního dozoru a sám na vše nestačil, takže se někdy muselo vycházet jen z odhadu. Uvedl, že k definitivnímu vyúčtování některých staveb došlo až po jeho odchodu a že některé firmy při vyúčtování braly doplatky, zejména firma Skorkovský. Nedostatky, které vznikaly v JD ve stavebnictví, vznikaly také tím, že podnik na sebe převzal ubytování a dopravu. Poukazoval na to, že v žádném směru jeho jednání nesměřovalo k tomu, aby úmyslným jednáním poškozoval podnik a nebo ohrožoval základy republiky vůbec.

Obžalovaní ing. F. Fencl, K. Přeslička a [Z.] Pexieder hájili se tím, že jim zadané práce nenadhodnocovali, účtovali je dle sazebníku Inženýrské komory, zadané projekční práce provedli včas a také se dle nich stavební práce uskutečnily. Uvedli, že jim projekční práce byly řádně zadány a podnik JD nebyl jimi nikterak poškozen. Pokud F. Fencl pracoval později na některých projekčních pracích, které byly zadány ing. Přesličkovi a Pexiederovi, uvedli, že šlo o běžný způsob výpomoci. Pokud došlo k duplicitě proplacení účtu, nestalo se jejich vinou; peníze také nepřijali a napravili nedopatření ze strany podniku JD. Při konečném vyúčtování nevznikl také žádný přeplatek.

Obhajoba obžalovaných z hlediska trestných činů, které jsou předmětem nového jednání po obnově u obžalovaných, nebyla provedenými důkazy vyvrácena, a to již v dřívějším řízení před býv. Státním soudem a také nyní.

Žaloba opřela zažalované jednání u obžalovaných, které je nyní předmětem jednání, zejména o doznání obžalovaných, které však, jak vyšlo najevo v řízení o obnově, bylo na obžalovaných vynuceno v důsledku použitého psychického a fyzického násilí, dále také o takové důkazy, které nemají důkazní hodnoty. Vůbec však nebylo přihlíženo k obsáhlým výpovědím obžalovaných, kde logicky vysvětlovali situaci v JD (viz jejich výpovědi na č. l. 263–268, 274–310 vyš. svazku č. 11 [v orig.]).

U obžalovaného ing. Hegnera a Čmeláka vůbec nebylo přihlíženo k tomu, že tito nemohli být bráni k trestní odpovědnosti za dezolátní stav a škody, které vznikly v JD zaviněním jiných osob, které byly současně s nimi trestně postiženy. Oba tito obžalovaní jednak ve funkci centrálního ředitele, ing. Čmelák nejdříve ve funkci náměstka centrálního ředitele, zodpovídali sice za provoz celého podniku JD, ovšem s omezenou pravomocí. Ve svém rozhodování byli vázáni příkazy generálního ředitele ing. Rady, dále rozhodnutím československo-sovětské komise, která řešila zásadní věci, a museli se o svých rozhodnutích radit se sovětskými odborníky.

Oba obžalovaní fakticky měli bezprostřední zodpovědnost za těžbu uranové rudy, byli důlními odborníky, a nebyli odborníky ve stavebnictví, ve vedení administrativy a jiných oborech. Bezprostřední odpovědnost za vedení administrativy měl administrativní ředitel Hanzlíček, za účetnictví pak Dostál a další, za odbor stavebnictví pak Lengr a pak A. Fencl, později pak další, za odbor strojní pak v daném případě Žalud, později Chmela, za odbor technický Pantějev a za kontrolní Cablík. Ve stavebnictví za správné provádění a účtování prací a šetření s materiálem zodpo-

vídali jednak ještě stavbyvedoucí (stavební dozor) a vedoucí revizního oddělení a konečně také zodpovědné osoby firem stavební práce provádějících. Z revizních zpráv i z výpovědí svědků, zejména Švejdy a Cablíka, Vrtílky a Kusbase a dalších, jakož i z části výpovědi obžalovaných, zejména Chmely, a z posudku ing. Simina vyplývá, že v podniku JD byl určitý dezolátní stav jak ve stavebnictví, tak i v administrativě a že vznikly JD značné škody, zejména rozkrádáním a ničením materiálu a machinacemi stavebních firem, které účtovaly práci, i kterou neprovedly, nepřipraveností projektů atd. V posudku Simina se uvádí, že mimo bezprostředně zodpovědné osoby zodpovídali za dezolátní stav a škody také ředitelé Hegner a Čmelák, kteří neučinili žádná opatření, aby v hospodaření podniku byl zaveden pořádek. K tomuto zjištění je nutno poukázat na skutečnosti uvedené již shora, přičemž k posudku ing. Simina, pozdějšího centrálního ředitele JD, je nutno uvést, že šlo jen o posudek jednotlivce, tedy šlo o jeho osobní názor, který nemůže být rozhodující v posouzení viny obž. ing. Hegnera a ing. Čmeláka. Rozhodujícími v posouzení jejich činnosti byla však zjištěná skutečnost, že plánovaná těžba uranové rudy byla rok co rok značně překračována, přičemž plán těžby rok od roku značně se zvyšoval, a to během čtyř let až o 700 %. Je pochopitelné, že nutnost doby si to vyžadovala a tím vznikly také určité nesnáze ve výstavbě JD, zejména s ohledem na nedostatek pracovních sil, zejména odborných kádrů, stavebními potížemi a vzhledem k poměrům, které před únorem a dočasně po únoru 1948 existovaly. Bylo by naprosto nelogické tvrdit, že oba obžalovaní na jedné straně dělali vše pro to, aby plnili plán těžby uranové rudy, a na druhé straně zase dělali to, čím rozvoj JD brzdili, a to dokonce úmyslně, jak jim bylo žalobou kladeno za vinu.

Oběma obžalovaným nebylo ničím prokázáno, že se úmyslně dopustili jiného než § 1 zák. č. 165/46 Sb. uvedeného jednání, směřujícího k tomu, aby provoz nár. podniku ztížili nebo ohrozili nebo v témže úmyslu zanedbali povinnosti, které měli při provozu podniku, a tím se dopustili trestného činu dle § 3 odst. 1 zák. č. 165/46 Sb. V jednání obou obžalovaných nebylo shledáno ani nedbalostní jednání dle § 2 uvedeného zákona, neboť vzhledem k tomu, co bylo již shora uvedeno, není také prokázáno, že by přispěli k dezolátnímu stavu a škodám, které byly zjištěny v JD, svou hrubou nedbalostí. K osobě obžal. ing. Čmeláka bylo zjištěno, že tento byl oddaným příslušníkem KSČ, byl také jako takový ustanoven do funkce centrálního ředitele po únoru 1948 a byl v této funkci ponechán i proti jeho vůli, když vzhledem ke svému zdravotnímu stavu a schopnostem nechtěl tuto funkci zastávat. Jinak ohledně tohoto obžalovaného je nutno poukázat na závěry v rozsudku prez. Nejvyššího soudu vpředu uvedeného, kterým byl zproštěn ze žaloby pro trestný čin dle § 1 odst. 2, odst. 1 lit. c, odst. 3 lit. e zák. č. 231/48 Sb.

Pokud ing. Hegner byl dále žalován pro trestný čin ohrožení bezpečnosti republiky dle § 3 odst. 1 zák. č. 50/23 Sb. a trestný čin vojenské zrady dle § 6 odst. 2, sl. 1, 3, 4 zák. č. 50/23 Sb., není pochyb o tom, že žaloba v tomto směru opírala se o vynucené doznání, uvedené na č. l. 269–273 vyš. svazku č. 10 [v orig.]. Toto doznání nebylo dle obhajoby obžalovaného ani koncipováno jím, nýbrž vyšetřovatelem. Z této výpovědi vyplýval jeho nepřátelský postoj k lidově demokratickému zřízení i k Sovětskému svazu a oddanost kap.[italistickému] režimu. V této výpovědi usvědčoval obžalovaný ing. Hegner sám sebe i Žaluda z uvedené trestné činnosti.

K takovému důkazu nelze vůbec přihlížet a z něj vycházet. Jiného důkazu k usvědčení obžalovaného Hegnera z uvedené trestné činnosti není. Také z výpovědi Aczela nevyplývá, že by obžalovaný Hegner měl s ním nějaké spojení a nebo že mu dokonce umožnil převzetí tajného statistického materiálu. Konečně nebylo možno ani z výpovědi Aczela zjistit bezpečně úmysl, proč tajný statistický materiál nechal opsat, když tento pak roztrhal a zahodil. Pokud Hegner předal tajný statistický výkaz do stat.[istického] oddělení, nelze v tomto spatřovat ze strany Hegnera žádné pochybení.

Také u tohoto obžalovaného nebyly zjištěny žádné takové skutečnosti, které by svědčily o jeho nepřátelském postoji k lidově demokratickému zřízení. Není pochyb o tom, že jeho

nepřátelský poměr by nemohl utajit tak dokonale, aby si toho nepovšimli zejména sovětští odborníci, kteří s ním spolupracovali. I když byl po únoru 1948 z funkce odvolán a nahrazen ing. Čmelákem, neznamená to, že by se mu muselo připisovat nepřátelství k lid. demokratickému zřízení, neboť k výměně vedoucích pracovníků došlo také jen z důvodů, že neskýtali dostatečnou politickou spolehlivost.

Také pokud jde o obžal. ing. Chmelu a Žaluda, nebyla vyvrácena jejich obhajoba, v níž uvedli skutečnosti, které svědčí o jejich nevině. Také u těchto obžalovaných platí to, co bylo již uvedeno shora u obž. Hegnera a Čmeláka. Oba tito obžalovaní ve funkci vedoucích strojního oddělení JD, a Žalud nejdříve jako vedoucí výzkumného oddělení, potýkali se se stejnými nedostatky a potížemi při budování šachet a zařízení sloužící k těžbě rudy. Také oni byli ve svých pravomocích omezeni, neboť všechna závažnější rozhodnutí vydávali po schválení nadřízených orgánů, tak jak bylo již uvedeno i u Hegnera a Čmeláka.

U obžal. ing. Žaluda není a také nebylo žádným přesvědčivým důkazem prokázáno, že by se dopustil jednání v žalobě uvedeného vyjma jednání posouzeného dle § 7 zák. č. 321/48 Sb., a to ať již jde o úmyslné poškozování podniku, nebo zatajení ložisek uranové rudy před sovětskými odborníky, nebo přispění k dezolátnímu stavu a rozvrácení stavebnictví podniku JD ve spolupráci s dalšími, a že by se podílel na škodě, která vznikla JD prováděním nezodpovědných rekonstrukcí, zejména zámku Horní Hrad. Rovněž tak včasné dodání skipového zařízení a plnicí stanice nebylo čistě v jeho moci, tak jako nebylo jen jeho rozhodnutí ohledně rekonstrukce Horního Hradu, o čemž rozhodovaly vyšší orgány. Nebylo mu ani žádným přesvědčivým důkazem prokázáno, že by šířil pomluvy o SSSR v souvislosti s těžbou a odběrem uranové rudy a tím, že by podlamoval pracovní morálku zaměstnanců JD. Ohledně zatajených map před sovětskými odborníky je třeba poukázat na to, co bylo již uvedeno u obž. Hegnera, že totiž usvědčení bylo na základě vynuceného doznání za použití nezákonných vyšetřovacích metod. Konečně nelze přehlédnout ani obhajobu obžalovaného, která nebyla vyvrácena, že při geologickém průzkumu se postupuje moderním způsobem, nikoliv podle starých map. Nepochybná u tohoto obžalovaného zůstává jen ta skutečnost, že měl u sebe určité věci tajného charakteru a této skutečnosti se také obnova nedotkla.

U obžal. ing. Chmely nebylo prokázáno, že by se dopustil jednání žalobou mu za vinu kladeného vůbec, neboť jeho obhajoba nebyla ničím vyvrácena, a naopak byla potvrzena svědkem dr. Pohlem, který uvedl, že obžalovaného sám získal jako spolehlivého člena strany pro odpovědnou funkci v JD z titulu své funkce na ÚV KSČ. Tento svědek také uvedl, že obžalovaný ing. Chmela předkládal mu návrhy na řešení problémů v JD a informoval jej vždy o potížích, které při rychlém budování JD vznikaly. Svědek Pohl potvrdil také, že situaci v JD znal, neboť byl také členem československo-sovětské komise, která do určité míry řídila činnost v JD. Uvedl také, že byl překvapen, když došlo k zatýkání vedoucích pracovníků JD, ač jemu samotnému nebyly známy žádné skutečnosti, které by byly důvodem k zatýkání vedoucích pracovníků. Potvrdil také obhajobu všech obžalovaných shora uvedených, že jejich rozhodovací pravomoc byla omezena a že v té době rozvoje JD existovaly zvláštní poměry a objektivní potíže vyplývající z překotného budování JD, a to vzhledem k době, která si vyžadovala maximální těžbu uranové rudy.

Jestliže plán maximální těžby uranové rudy byl nejen splněn, ale překračován, bylo toho dosaženo bezpochyby také činností obž. ing. Žaluda a Chmely. Je pochopitelné, že oba obžalovaní byli ve své činnosti při zajišťování svých úkolů závislí na činnosti celé řady osob, zejména na soukromých firmách, které se snažily z rychlého růstu JD těžit využívaje určitých nedostatků a objektivních potíží, které zejména vznikaly ve stavebnictví s ohledem na nedostatek kvalifikovaných a poctivých pracovních sil, nedostatek materiálu, jakož i značného rozdílu v platech zaměstnanců při těžbě rudy a ve stavebnictví, jakož i v potížích jejich ubytování a v dopravě materiálu. Jestliže vznikly určité škody, jak vyplývá z revizních zpráv, v důsledku nehospodárnosti, nelze za tyto škody brát k zodpovědnosti shora uvedené obžalované, neboť

těmto nebyla v jejich činnosti prokázána ani nedbalost, pro kterou by mohli být postiženi dle § 2 zák. č. 165/46 Sb. O nějakém úmyslu poškozovat JD, jak má na mysli § 3 uvedeného zákona, nemůže být zde vůbec uvažováno.

Pokud obž. ing. Chmelovi bylo kladeno za vinu, že chtěl ilegálně uprchnout do kapitalistického zahraničí a tam odnésti tajné spisy týkající se provozu JD, je třeba poukázat, že v tomto směru se opírala obžaloba o vynucené doznání na obžalovaném v důsledku použití fyzického násilí, takže k tomuto doznání nelze vůbec přihlížet.

Obžalovaný sice vzal domů z kanceláře JD určité tajné věci v úmyslu použít těchto pro přepsání čísel ke skartaci, tyto však neměly i dle znalce žádné důležitosti, a pokud mu bylo kladeno za vinu, že měl u sebe přísně tajný spis, hájil se obžalovaný tím, že o tomto spisu vůbec nevěděl. Protože ohledně tohoto přísně tajného spisu jsou určité pochybnosti, zda jej měl obžalovaný vůbec u sebe či nikoliv, nebylo možno vzít za prokázáno, že jej u sebe měl, a za daných okolností proto neshledal soud v jednání obžalovaného naplněnou skutkovou podstatu ani trestného činu dle § 7 zák. č. 231/48 Sb., jak navrhoval prokurátor.

Konečně nelze přehlédnout také výpověď svědka Jiřího Krista, který u hlavního líčení před bývalým Státním soudem uvedl, že nedostatky ve stavebnictví se dějí ještě v přítomné době, tj. v době, kdy obžalovaní již dávno v JD nepracovali, přičemž uvedl, že neví, jestli vůbec se někdy situace napraví. Tato jeho výpověď svědčí nanejvýš o tom, že nedostatky ve stavebnictví nezapříčiňovali obžalovaní, ale že příčinou těchto nedostatků byly zřejmě objektivní potíže související s překotným, resp. rychlým budováním JD. Konečně za nedostatky a určité škody, které byly prokázány přímým zaviněním, byly postiženy jiné osoby, které byly zažalovány společně se shora uvedenými obžalovanými. Šlo především o soukromé stavitele a bezprostředně odpovědné osoby za stavebnictví.

U obž. ing. Chmely nelze přehlédnout, že tento požíval naprosto dobré pověsti, byl vyspělým členem strany, do JD byl dosazen jako politický kádr, přičemž zvlášť je třeba hodnotit i prohlášení občanů z jeho dřívějšího bydliště, kteří jej velmi kladně hodnotí i po stránce politické. Také v současné době tento obžalovaný požívá naprosto dobré pověsti.

Rovněž obž. ing. Žalud požíval dobré pověsti a nebylo ničím prokázáno, že by tento měl záporný postoj k socialistickému zřízení. U ing. A. Fencla nebylo také žádným spolehlivým důkazem prokázáno, že se dopustil jednání, které naplňovalo skutkovou podstatu trestného činu velezrady. Ti, s nimiž se měl tento obžalovaný spolčit a pokusit se zničit a rozvrátit lidově demokratické zřízení a společenskou a hospodářskou soustavu republiky, zaručené ústavou, nebyli také z tohoto trestného činu uznáni vinnými. Žádným důkazem mu nebylo prokázáno, že by záměrně a soustavně poškozoval zájmy JD a že by zapříčinil záměrně chaos a rozvrat v JD. Pokud zadával stavební práce soukromým firmám a bez patřičné připravenosti, nebylo v jeho silách tyto nedostatky odstranit, zejména i pokud jde o nedostatek kontroly.

Pokud však od některých firem bral úplatky ve formě peněz a materiálu, jakož i prací na svém domku, což pak mělo vliv na to, že nemohl důsledně proti soukromým firmám postupovat a tyto jednání obžalovaného využily ke svému obohacování na úkor JD, jak bylo zjištěno při kontrole účtů a provedených prací, kdy bylo nutno provést až 27 % srážek z účtovaných částek, nebylo toto jednání obžalovaného posouzené dle § 3 odst. 1 zák. č. 165/46 Sb. a § 101 zák. z r. 1852 obnovou dotčeno.

Konečně také u obžalovaných ing. F. Fencla, Přesličky a Pexiedera nebylo ničím prokázáno, že by nesplnili nebo porušili povinnosti vyplývající z jejich zaměstnání v úmyslu ohrozit důležitý zájem republiky, a nebylo jim také prokázáno, že by se dopustili jiného než v § 1 zák. č. 165/46 Sb. uvedeného jednání směřujícího k tomu, aby provoz národního podniku zmařili nebo ohrozili a v tomtéž úmyslu zanedbali povinnosti, které měli při provozu podniku, přičemž jejich jednáním byla způsobena značná škoda. Všichni tito obžalovaní byli jako

soukromí architekti, přijímali práci od ing. A. Fencla, kterému, jak sami doznávají, dávali provize, čímž si tohoto zavazovali k tomu, aby jejich práce nebyly podrobovány patřičné kontrole. Nebylo však obžalovaným prokázáno, že by odevzdali práce nekvalitní nebo nesprávně účtované a že by vůbec nějak JD poškodili. Také u těchto nelze přihlížet k jejich doznání, neboť bylo učiněno v důsledku nesprávných vyšetřovacích metod. Také vzhledem k osobám těchto obžalovaných, kteří požívali dobré pověsti, nebylo možno shledávat u nich v jejich jednání jinou skutkovou podstatu než jen trestného činu spoluviny k trestnému činu zneužití úřední moci dle § 5, § 101 tr. zák. z r. 1852, což zůstalo obnovou nedotčeno.

Vzhledem k uvedeným skutečnostem, když obhajoba obžalovaných nebyla vyvrácena, ba naopak převážně potvrzena, a trestná činnost, která byla předmětem hlavního líčení, po obnově nebyla prokázána žádnými přesvědčivými důkazy a další provádění důkazů vzhledem k odstupu doby není možné, nezbylo soudu nic jiného než o žalobě v rozsahu povolené obnovy rozhodnout tak, jak je již shora uvedeno.

Pokud jde o obnovou nedotčenou část viny u obžalovaných v bodě II. enunciátu, přihlédl soud při výměře trestu za trestné činy obnovou nedotčení ke všem hlediskům, k nimž je nutno přihlížet při výměře trestu ve smyslu § 23, 31 a § 3 odst. 4 tr. zák. Všichni obžalovaní požívali před spácháním trest. činu a také nyní požívají (mimo Pexiedera a Žaluda, kteří zemřeli) dobré pověsti, trestáni dosud nebyli. Soud uložil, přihlížeje ke stupni společenské nebezpečnosti trestných činů, jichž se obžalovaní dopustili v kritické době, s ohledem na rozsah a místo spáchání trestného činu, přiměřené nepodmíněné tresty, jak jsou již shora uvedeny. U obž. ing. A. Fencla byl uložen trest za použití § 40 tr. zák. pod dolní hranicí zákonné sazby, protože jeho jednání posouzené jako trestný čin dle § 3 odst. 1 zák. č. 165/46 Sb. úzce souvisí s další jeho trestnou činností a navzájem se doplňují. Není také prokázáno, jaká škoda jednáním obžal. vznikla, zejména když soukromým stavitelům byly při revizi účtů provedeny srážky, a pokud obžalovaný dostal peněžité úplaty, není vyvrácena obhajoba obžalovaných, že to nešlo ke škodě JD.

Pokud jde o nepodmíněnou povahu trestu, je tato odůvodněna důležitostí chráněného zájmu a také s ohledem na nutnost generální prevence. Další trest, zejména peněžitý, nebyl uložen, protože v současné době nebyly shledány důvody k uložení dalších trestů.

Zařazení do nápravně výchovné skupiny bylo stanoveno v souladu se zákonem, protože obžalovaní nebyli dosud ve výkonu trestu a pro jiné zařazení nebyly shledány důvody. (Ta skutečnost, že obžalovaní vykonali značnou část trestu dle rozsudků, které byly obnovou zrušeny, nemá vliv na tento rozsudek. Odpykaný trest v délce nyní uloženého trestu bude po právní moci započten a tím bude nyní uložený trest vykonán. Zbytek odpykaného trestu přesahující nyní uložený trest bude předmětem náhrady.)

Poučení

Proti tomuto rozsudku lze podat odvolání do 8 dnů od doručení písemného vyhotovení k Nejvyššímu soudu v Praze prostřednictvím zdejšího soudu.

V Plzni dne 10. března 1967

Předseda senátu:

Za správnost vyhotovení:
[nečitelná parafa, vedle ní kulaté razítko Krajského soudu v Plzni] dr. Antonín Trtík v. r.

VAKÁT

K perzekuci zemědělců

VAKÁT

Úvod

Státní soud, oddělení Brno rozhodl dne 27. března 1952, že obvinění Jan Vlček a jeho 19 společníků (17 rolníků a 2 dělníci) byli velezrádci či se provinili trestnými činy sdružování proti republice a neoznámením trestného činu. Za to byli odsouzeni celkem k 208 letům odnětí svobody a k úhrnnému peněžitému trestu 556 000 Kčs.

Pro pochopení případu Vlček a spol. je třeba zamyslet se jednak nad způsobem provádění zákona č. 68/1948 Sb. o jednotných zemědělských družstvech,[1] jednak nad rozložením politických sil na jihu Moravy podle výsledků prvních poválečných voleb. Tak například v okrese Moravské Budějovice získala KSČ méně než 30 % hlasů, zatímco ČSL 37 %.[2] Výsledek odpovídal velké religiozitě v kraji, kterou samozřejmě doprovázel odmítavý postoj k nastupujícímu komunistickému režimu. Současně byli obyvatelé oblasti s velmi živými zkušenostmi s protinacistickým odbojem ochotni a odhodláni bránit svobodu a rodové majetky odbojem protikomunistickým.

Vznik odbojových skupin

Na Znojemsku a Moravskobudějovicku je vznik organizovaných odbojových skupin spojen se jmény bývalých zemědělců E. Kadrnky[3] a J. Samka, kteří po Únoru uprchli do zahraničí, odkud se vrátili jako agenti zahraničních tajných služeb. Oba kontaktovali koláře G. Smetanu,[4] kterému od května 1948 dávali pokyny pro organizaci protistátních skupin. Řízení Smetany převzal a k zakládání dalších skupin podněcoval (jako provokatér Státní bezpečnosti) nejpozději od srpna 1950 důstojník StB F. Mareček alias major VAŠEK.[5]

Těchto skutečností si bylo vědomo brněnské oddělení Státní prokuratury, když dopisem z 24. března 1952 informovalo Státní prokuraturu v Praze.[6] Justičním orgánům tak bylo známo, že odbojové skupiny byly iniciovány a řízeny StB, přesto však Státní soud odsoudil 21. května 1952 Smetanu k trestu smrti. V odůvodnění rozsudku můžeme nalézt skutečný důvod rozsáhlé provokační akce StB: „*Venkovští boháči a samostatní podnikatelé, kteří jsou zbavováni hospodářských pozic zaváděním pokrokových forem v hospodářství, spolčují se s agenty vysílanými ze zahraničí na naše území a za jejich součinnosti zakládají protistátní organizace, aby tak rozvraceli naši cestu k socialismu a vytvořili předpoklady pro očekávaný zvrat tohoto řízení. Tak do kraje moravskobudějovického byli vysláni agenti* [ty StB nahradila důstojníkem Marečkem], *neboť právě*

[1] Podrobněji například: Rokosová, Š.: Administrativní opatření – jedna z forem perzekuce sedláků komunistickým režimem. In: Securitas imperii 10, ÚDV, Praha 2003, s. 147–194.

[2] Janoušek, P.: Případ Babice. Arca JiMfa, Třebíč 2001, s. 16–17.

[3] Nové otázky ohledně jeho skutečné úlohy v protikomunistickém odboji vyvolává jeho návštěva ČSSR v roce 1974, kdy žil jako emigrant v Kanadě.

[4] Žaloba Státní prokuratury, oddělení Brno, SÚA, sp. zn. 4 SPt II 3/52 proti Gustavovi Smetanovi.

[5] Rázek, A.: StB a justice – nástroje třídního boje v akci BABICE. ÚDV, Praha 2003.

[6] SÚA, f. Státní prokuratura. Zvláštní zpráva Státní prokuratury Brno Státní prokuratuře v Praze ze dne 5. 4. 1952 ve věci „agenta VAŠKA“ a spolupracovníků StB napojených na skupinu G. Smetany. Text zprávy in: Rázek, A.: cit. dílo, s. 214–215, dokument 35.

v tomto kraji je velký počet vesnických boháčů“.[7] O jaké „boháče“ šlo, dokumentuje výměra obhospodařované půdy podle rozsudku[8] a níže uvedeného přehledu.

Počátkem roku 1951, tedy v době, kdy řízení odbojových skupin v oblasti Moravských Budějovic již převzal pracovník StB F. Mareček, byl získán J. Melkusem (který byl v roce 1950 odsouzen k trestu smrti spolu se Smetanou) i rolník z jihomoravských Přímětic Jan Vlček. Vlček jím byl pověřen, aby vytvořil odbojovou skupinu na Znojemsku. Skupina, později označovaná jako SNĚŽENKA, složená většinou z Vlčkových přátel, skutečně vznikla (nepochybně podle instrukcí „majora VAŠKA“). Aby bylo později možno ukládat vyšší tresty, byla organizována vojenským způsobem. „Major“ také zadával úkoly: zejména zjistit, kdo má jaké zbraně, a pořídit seznamy osob, které nesouhlasily s režimem. Tito lidé se pak měli vytvořením dalších „odbojových skupin“ zapojit do budované sítě kontrolovaných a následně trestaných odpůrců komunismu především z řad zemědělců a malých živnostníků. Výmluvným dokladem je přehled odsouzených ve skupině Vlček a spol. s uvedením výměry obhospodařované půdy, datem zatčení a výší trestu, zpracovaný na základě rozsudku Státního soudu v Brně ze dne 27. března 1952. Právě datum zatčení ukazuje, že šlo o represivní akci proti vymezené skupině obyvatel připravovanou od ledna 1951 po celý rok.[9]

Jméno	rok narození	u zemědělců výměra v ha	datum zatčení	trest v letech
Blecha, František	1919	živnostník	15. 2. 1952	6
Fukač, Josef	1910	10,3	22. 10. 1951	11
Hanzálek, Antonín	1901	živnostník	15. 2. 1952	7
Hevera, Antonín	1899	7,6	22. 10. 1951	12
Hladík, František	1907	0,56	22. 10. 1951	8
Jedlička, František	1908	dělník	15. 2. 1952	10
Klika, Antonín	1917	12	22. 10. 1952	10
Kuřítko, Vladislav	1908	výměra neuvedena	15. 2. 1952	6
Molík, František	1899	9	25. 12. 1951	17
Moravec, Antonín	1921	2,35	15. 2. 1952	5
Novák, Jan	1905	18	21. 08. 1951	18
Šalamoun, František	1919	12,89	15. 02. 1952	11
Šebela, František	1902	11,3	22. 10. 1951	12
Švihálek, Jaroslav	1919	15,36	15. 02. 1952	7
Valášek, František	1906	11	22. 10. 1951	14
Večerek, Josef	1907	dělník	15. 02. 1952	4
Večeřa, Jaroslav	1922	dělník	22. 10. 1951	3
Vlček, Jan	1907	15,92	21. 08. 1951	24
Vlček, Oldřich	1914	13	22. 10. 1951	10
Vyskočil, František	1923	živnostník	21. 08. 1951	12

Jakými „nepřáteli“ byli zemědělci, ukazuje výpověď J. Nováka, rolníka s největší výměrou půdy. Měsíc před zatčením u výslechu na SNB vypověděl: „*Já sám o sobě jsem pro JZD a pro družstevní hospodaření, ale jsem také pro to, aby na vedoucí místa byli postaveni takoví odborníci,*

[7] Moravský zemský archiv Brno, spis Státního soudu 1 Ts II 80/52 – Gustav Smetana a spol. Rozsudek Státního soudu v Brně z 21. 5. 1952.

[8] Moravský zemský archiv Brno, spis Státního soudu 1 Ts II 32/52 – Jan Vlček a spol. Rozsudek Státního soudu v Brně z 27. 3. 1952. Text rozsudku publikován jako dokument č. 8 této části publikace.

[9] Dtto.

aby JZD bylo vedeno dobře.“[10] Svůj postoj zopakoval Novák i později při výsleších na StB a zápisem do protokolu při seznamování se s žalobou.[11] Současně také žalobu odmítl – na rozdíl od hlavního obžalovaného J. Vlčka, který prohlásil*: „Žaloba je správná. Cítím se v plném rozsahu vinen*.“[12]

Odsouzení

Termín hlavního líčení se skupinou Vlček a spol. byl stanoven na 25. března 1952. Obhájce O. Vlčka si k němu vyžádal osobní politický posudek obžalovaného, který byl se souhlasem místní organizace KSČ příznivý.[13] Zato příslušníci Lidových milicí, ozbrojené složky KSČ, žádali co nejpřísnější potrestání.[14]

Státní soud zahájil hlavní líčení dne 25. března 1952 ve Znojmě (po monstrprocesu s jihomoravskými rolníky v Babicích se jednalo již o třetí proces). Protokol o hlavním líčení ukazuje, v čem měla spočívat činnost „velezrádců“ řízených Marečkem: zjišťovat počet členů LM a stav jejich zbraní, jména členů MNV, aby byli v případě zvratu rychle zadrženi (J. Vlček), dále vyhledávat lidi ochotné ilegálně pracovat proti komunistickému režimu (Švihálek, Blecha, Valášek) či vykonávat nekvalitně svou práci, především sabotovat opravy strojů, čímž měli poškozovat činnost JZD (Vyskočil).[15]

Proti rozsudku se odvolali jen J. Novák[16] a J. Fukač. Odvoláním se zabýval Nejvyšší soud 10. června 1952 v tomto složení: předseda senátu dr. Václav Michal, soudci z lidu Pavel Horský (truhlář) a Ján Kováčič (sklad. dozorce), soudci z povolání dr. Doškář (zpravodaj), dr. Szabo, dr. Burda a dr. Výborný, zapisovatelka Ježková a za Generální prokuraturu dr. Emil Čermák. V nepřítomnosti odsouzených, kterým sice bylo „doručení vykázáno“, ale nebyli k odvolacímu řízení eskortováni, soud odvolání zamítl.[17]

Další protistátní skupinu zemědělců, která vznikla ve znojemském okrese poté, co řízení odboje převzal F. Mareček, tvořili rolníci kolem F. Plichty, kteří se podle znění žaloby postavili „svou nenávistí k rozvoji pokrokových forem hospodaření na naší vesnici a zejména v jednotných zemědělských družstvech otevřeně na stranu venkovských boháčů a podobných nepřátel státu.“[18] Proces s touto původně dvanáctičlennou, nakonec však pouze jedenáctičlennou skupinou se uskutečnil dne 28. března 1952 a vynesené rozsudky se pohybovaly v rozmezí 4 měsíců až 25 let.[19]

[10] Moravský zemský archiv Brno, spis Státního soudu 1 Ts II 32/52 – Jan Vlček a spol. Protokol o výpovědi Jana Nováka z 26. 7. 1951. Text protokolu publikován jako dokument č. 2 této části publikace.

[11] Moravský zemský archiv Brno, spis Státního soudu 1 Ts II 32/52 – Jan Vlček a spol. Protokol o doručení žaloby Janu Novákovi z 15. 3. 1952. Text protokolu publikován jako dokument č. 4 této části publikace.

[12] Moravský zemský archiv Brno, spis Státního soudu 1 Ts II 32/52 – Jan Vlček a spol. Protokol o doručení žaloby Janu Vlčkovi z 15. 3. 1952. Text protokolu publikován jako dokument č. 5 této části publikace.

[13] Moravský zemský archiv Brno, spis Státního soudu 1 Ts II 32/52 – Jan Vlček a spol. Osobní posudek na O. Vlčka z MNV Horní Dunajovice z 24. 3. 1952. Text posudku publikován jako dokument č. 6 této části publikace.

[14] Moravský zemský archiv Brno, spis Státního soudu 1 Ts II 32/52 – Jan Vlček a spol. Rezoluce okresního velitelství lidové milice ve Znojmě z 26. 3. 1952. Text rezoluce publikován jako dokument č. 7 této části publikace.

[15] Archiv Ministerstva vnitra (dále AMV), a. č. V 792 MV – Vlček Jan a spol. Protokol o hlavním líčení v trestní věci proti Janu Vlčkovi a spol. z 25. – 27. 3. 1952.

[16] Moravský zemský archiv Brno, spis Státního soudu 1 Ts II 32/52 – Jan Vlček a spol. Odvolání Jana Nováka z 22. 4. 1952. Text odvolání publikován jako dokument č. 9 této části publikace.

[17] SÚA, f. Generální prokuratura, sp. zn. T 95/52. Zamítnutí odvolání Jana Nováka a Josefa Fukače z 10. 6. 1952. Text zamítavého usnesení Nejvyššího soudu publikován jako dokument č. 10 této části publikace.

[18] SÚA, f. Generální prokuratura, sp. zn. T 95/52. Žaloba Státní prokuratury v Brně na Plichtu a spol. z 16. 2. 1952. Text žaloby publikován jako dokument č. 11 této části publikace.

[19] SÚA, f. Generální prokuratura, sp. zn. T 95/52. Rozsudek Státního soudu, oddělení Brno v případu Plichta a spol. z 28. 3. 1952. Text rozsudku publikován jako dokument č. 12 této části publikace.

Z rolníků, kteří v první polovině roku 1951 účast v „odboji“ organizovaném StB odmítli, sestavil státní prokurátor jedenáctičlennou skupinu těch, kteří „věděli a nepověděli“ a „tím spáchali trestný čin neoznámení trestného činu podle § 165 odst. 1 tr. zák.“ Do čela skupiny byl vybrán rolník z Kuchařovic F. Valenda a zařazeni sem byli například bratr Jana Vlčka Emanuel, jeho bratranec Rudolf či římskokatolický farář z Prosiměřic B. Kuba.[20]

Výsledkem procesu, který proběhl 17. dubna 1952, byly rozsudky v maximální výši jeden rok (většinou však nižší), s čímž ale nesouhlasil státní prokurátor.[21] I tyto tresty však stačily jako „oprávněný důvod“ k dalším, mimosoudním postihům. U odsouzeného E. Vlčka se státní prokurátor nespokojil s výší trestu – 7 měsíců odnětí svobody –, odvolal se a Nejvyšší soud dne 19. srpna 1952 Vlčkovi trest zvýšil na jeden rok.[22] Nedílnou součástí rozsudků byly, vedle ztráty svobody, i tresty propadnutí majetku a pokut, které vedly k ekonomické likvidaci postižených rodin.[23]

Amnestie prezidenta republiky ze dne 4. 5. 1953 přinesla některým vězňům snížení trestů, které však u většiny, s ohledem na jejich původní výši, nemělo význam.[24] Žádostem o milost nebo o podmínečné propuštění soud zpravidla nevyhověl. Někdy proto, že vězeň nebyl dosud „převychován“,[25] jindy proto, že jeho návrat nevyhovoval funkcionářům v místě jeho bydliště. Podmínečné propuštění bylo výjimkou a bylo spjato s následným pravidelným ohlašováním.[26] Amnestie prezidenta Zápotockého v letech 1953 a 1955 se většiny vězňů odsouzených v těchto procesech netýkaly, protože byli „velezrádci“ a mnohaletý trest odnětí svobody jim byl snížen jen o několik měsíců.

Výjimkou je v problematice podmínečných propuštění případ F. Brindzy, otce 11 dětí, který byl dne 28. března 1952 odsouzen v procesu s Plichtou a spol. ke 4 měsícům odnětí svobody. Sama Státní prokuratura navrhla jeho podmínečné propuštění po započtení dvouměsíční vazby, protože MNV v Práči nemohl zajistit obdělání jím obhospodařované půdy.[27]

Účel trestního stíhání

Smysl celé akce řízené StB, jímž bylo ukradení půdy zemědělcům a její předání JZD, dokládá mezi řádky zpráva okresního prokurátora o politické situaci v Příměticích (vsi, jež byla centrem údajné protistátní činnosti skupiny vedené J. Vlčkem) z 9. prosince 1954: „*JZD Přímětice*

[20] Tamtéž. Žaloba Státní prokuratury v Brně na Františka Valendu a spol. z 18. 3. 1952. Text žaloby publikován jako dokument č. 14 této části publikace.

[21] Tamtéž. Rozsudek Státního soudu, oddělení Brno v případu Valenda a spol. ze 17. 4. 1952. Text rozsudku publikován jako dokument č. 15 této části publikace. Též zpráva státního prokurátora pro Generální prokuraturu z 15. 5. 1952.

[22] AMV, a. č. V 792 MV – Jan Vlček a spol. Rozsudek Nejvyššího soudu v odvolacím řízení ohledně trestu E. Vlčka z 19. 8. 1952.

[23] Jako příklad byl do této publikace zařazen (dokument č. 16) přípis ONV ve Znojmě o špatné vymahatelnosti peněžitého trestu na O. Vlčkovi z 16. 10. 1953. Moravský zemský archiv Brno, spis Státního soudu 1 Ts II 32/52 – Jan Vlček a spol.

[24] Jako příklad uplatňování prezidentských amnestií byl do této edice vybrán vývoj výše trestu u J. Vlčka. Jako dokumenty č. 17, 19, 20 a 27 jsou v této části publikace zařazena rozhodnutí Krajského soudu v Brně o snížení Vlčkova trestu (případně vyloučení z amnestie) v důsledku amnestií prezidenta z 4. 5. 1953, 9. 5. 1955, 1. 12. 1957 a 9. 5. 1962.

[25] Odůvodnění, že „dosavadní výkon trestu nesplnil u odsouzeného svůj výchovný účel“ nese např. (ve vztahu k tématu edice) sdělení Krajského soudu v Brně z 20. 5. 1954 R. Vlčkové o nevyhovění žádosti o podmínečné propuštění jejího manžela O. Vlčka. (Moravský zemský archiv Brno, spis Státního soudu 1 Ts II 32/52 – Jan Vlček a spol.)

[26] Jako příklad podmínečného propuštění bylo do této edice (dokument č. 18 této části publikace) zařazeno rozhodnutí Komise pro podmíněné propuštění z trestu při Krajském soudu v Karlových Varech z 23. 9. 1954 o podmínečném propuštění A. Moravce. (Moravský zemský archiv Brno, spis Státního soudu 1 Ts II 32/52 – Jan Vlček a spol.)

[27] SÚA, f. Generální prokuratura, sp. zn. T 95/52. Návrh náměstka státního prokurátora J. Handla na podmínečné propuštění F. Brindzy z 5. 7. 1952. Text návrhu publikován jako dokument č. 13 této části publikace.

hlavně se rozpadlo proto, že měli značnou výměru půdy, kterou nestačili obdělat." Dopis zároveň informuje o názorech těch, kteří rozhodovali o podmínečném propuštění či milostech: „*Všichni přítomní* [tj. účastníci mimořádné schůze VO KSČ v Příměticích rozšířené o komunisty MNV] *souhlasí s rozsudkem a trvají na tom, aby odsouzení třídní nepřátelé trest odpykali*."[28]

Velkou vypovídací hodnotu o práci komunistické justice mají dokumenty týkající se úsilí manželky jednoho z odsouzených zemědělců, J. Nováka. Vývoj tohoto případu shrnuje informace pro generálního prokurátora z 11. června 1962.[29] Zajímavá je reakce Krajského soudu v Brně na jednu z žádostí paní Novákové. Ten žádal Lidový soud ve Znojmě, aby „*bylo zjištěno, kdo jí psal žádosti* […] *a zda snad za úplatu, neboť je zde podezření z pokoutnictví*".[30] Nováková však soudnímu nátlaku nepodlehla a na předvolání ze dne 10. listopadu 1958 odpověděla dopisem, v němž mimo jiné napsala: „*Na Vaše obeslání ve věci mého manžela se dostaviti nemohu pro naléhavé práce v JZD. Kdo mně psal žádosti, je úplně lhostejné – je to dobrý člověk a nemohu jej prozraditi* […] *a dělá mně všecko zdarma*".[31] Tehdy šlo o projev nezlomnosti a osobní odvahy nepoddat se soudnímu tlaku.

Průběh výkonu trestu

Ani amnestie prezidenta Novotného z 1. prosince 1957, tedy z doby, kdy už KSČ rehabilitovala své členy odsouzené v období „deformace práva", nepřinesla svobodu pro třídní nepřátele označené za špiony a vlastizrádce. Jejich případné podmínečné propuštění zcela záviselo na libovůli příslušných komisí pro podmínečná propuštění, které vycházely mimo jiné z posudků „třídně uvědomělých" dozorců, kteří hodnotili dosažený stupeň převýchovy.[32]

Na základě různých podání, zejména J. Nováka a jeho manželky, se případem Vlček a spol. zabýval krajský prokurátor již v roce 1957. Výsledkem jeho přezkumu byla zpráva s návrhem na opatření,[33] které by „ponechalo na svobodě ty, kteří již byli propuštěni a ve vězení vězněné". Jen u F. Jedličky a J. Nováka shledal trest nepřiměřeným a navrhl pro J. Nováka udělení milosti. Trest propadnutí majetku u obou shledal nicméně správným. Je příznačné, že žádný z justičních orgánů o probíhajících jednáních neinformoval paní Novákovou, jež se o projednávání případu velkou měrou zasloužila.[34]

Krajský soud v Brně se věcí zabýval až po dalších dvou letech. Návrh na obnovu trestního řízení sice zamítl, nicméně souhlasně s prokurátorem (jehož názor byl stále rozhodující) doporučil žádost o milost.[35]

Amnestie z 9. května 1960 přinesla propuštění opět pouze některým vězňům, často ještě se značným zpožděním. Stejně selektivní byla rovněž amnestie prezidenta republiky z 9. května

[28] Tamtéž. Prověření politické situace v Příměticích na Znojemsku 9. 12. 1954. Text této zprávy okresního prokurátora publikován jako dokument č. 21 této části publikace.

[29] Tamtéž. Informace o případu J. Nováka pro Generální prokuraturu z 11. 6. 1962. Text této zprávy publikován jako dokument č. 24 této části publikace.

[30] Moravský zemský archiv Brno, spis Státního soudu 1 Ts II 32/52 – Jan Vlček a spol. Dopis Krajského soudu v Brně Lidovému soudu ve Znojmě ze 17. 10. 1958.

[31] Tamtéž. Dopis M. Novákové Lidovému soudu ve Znojmě z 10. 11. 1958.

[32] Jako ilustrační příklad bylo do této pulikace (dokument č. 25) zařazeno hodnocení J. Vlčka zaměstnanci NZ MV Leopoldov z 28. 8. 1962. SÚA, f. S SNV, spis Vlček a spol. č. 3028.

[33] SÚA, f. Generální prokuratura, sp. zn. T 95/52. Zpráva Krajské prokuratury Brno o výsledku revize případu Jan Vlček a spol. 28. 3. 1957. Text zprávy publikován jako dokument č. 22 v této části publikace.

[34] Tamtéž. Žádost Marie Novákové a zpráva z 27. 7. 1957.

[35] Moravský zemský archiv Brno, spis Státního soudu 1 Ts II 32/52 – Jan Vlček a spol. Usnesení Krajského soudu v Brně z 23. 4. 1959, kterým byl zamítnut návrh Jana Nováka na obnovu vlastního řízení. Text usnesení publikován jako dokument č. 23 této části publikace.

1962. Na jejím základě byl usnesením Krajského soudu v Brně z 19. května 1962 např. J. Novákovi prominut zbývající trest, tedy více než 7 let, a tento byl podmíněně propuštěn.[36]

Tentýž soud vyloučil 25. června 1962 z amnestie J. Vlčka, souzeného společně s Novákem. Proti tomuto rozhodnutí podal Vlček stížnost, kterou 25. října téhož roku projednal Nejvyšší soud a rozhodl o vrácení případu a o jeho novém projednání Krajským soudem.[37] Krajský soud v Brně 23. listopadu 1962 znovu rozhodl, že se na J. Vlčka květnová amnestie nevztahuje, „*jelikož skupina, kterou ods. Vlček vedl*, [skutečně] *vyvíjela činnost, o čemž svědčí podávání zpráv, které byly předávány za účelem jejich předání do zahraničí*". Odůvodnění dále tvrdí, že „*zprávy, které mu byly předány získanými členy, podal PAVLOVI* [G. Smetanovi], *který je předal do zahraničí*."[38]

K dokázání lživosti uvedených tvrzení se stačí vrátit k žalobě, podle které se obviněný J. Vlček zapojil do ilegální činnosti „*koncem roku 1950*", kdy ho jistý „ilegalista" Melkus seznámil „*s neznámým mužem nazývaným krycím jménem PAVEL* [G. Smetana]", o kterém dnes víme, že byl řízen důstojníkem StB F. Marečkem. Tato skutečnost měla nebo mohla být známa všem rozhodujícím prokurátorům a soudcům. Jan Vlček, namísto skutečného organizátora odboje na Znojemsku, kterým byla nejméně od léta 1950 Státní bezpečnost, zůstával „*jako organizátor nebezpečné protistátní skupiny*" ve vězení.

Opakované žádosti J. Vlčka o podmínečné propuštění bylo vyhověno až usnesením Okresního soudu v Trnavě z 5. listopadu 1963.[39] Z původně vyneseného rozsudku 24 let odnětí svobody, sníženého amnestiemi v 50. letech na 14 let, 6 měsíců a 13 dní, strávil ve vězení více než 12 let života jen proto, že jako zemědělec hospodařící na necelých 16 hektarech byl „třídním nepřítelem" komunistické strany. Brány leopoldovské věznice opustil 8. listopadu 1963.

Rehabilitace

Dnem 1. srpna 1968 nabyl účinnosti zákon č. 82/1968 Sb. z 25. července 1968 o soudní rehabilitaci, který v úvodu předeslal, že „*nelze však odstraňovat akty revoluční zákonnosti*" a že se zákon „*nemůže se týkat nepřátel socialistické výstavby*". Nicméně v § 15 přiznává, že soudy mohou na návrh odsouzeného přezkoumat či vlastním rozsudkem pozměnit rozhodnutí, které „a) bylo učiněno na podkladě nesprávných zjištění, zejména že se opíralo o uměle zkonstruovaná obvinění, o podvržené nebo zfalšované důkazy, […] c) činnost, která byla podkladem odsuzujícího výroku, byla vyprovokována, organizována, nebo řízena bezpečnostními orgány".[40]

Postižení v námi sledovaných případech si samozřejmě žádost o rehabilitaci podávali.[41] Dříve než stačila proběhnout řádná soudní projednání, zasáhl do vývoje 21. srpen 1968 a „vstup vojsk", který všechny snahy o nápravu zhatil. Začaly platit nové pravdy a nové zákony. Zákon o soudní rehabilitaci byl prakticky zrušen zákonem č. 70/1970 Sb. ze dne 8. července 1970, kterým se mění a doplňuje zákon č. 82/1968 Sb. o soudní rehabilitaci, podepsaný sice

[36] Moravský zemský archiv Brno, spis Státního soudu 1 Ts II 32/52 – Jan Vlček a spol. Usnesení Krajského soudu v Brně z 19. 5. 1962.

[37] SÚA, f. Generální prokuratura., sp. zn. T 95/52. Usnesení Nejvyššího soudu v Praze z 25. 10. 1962 přikazující nižším instancím opětovně se zabývat otázkou zařazení Jana Vlčka do amnestie prezidenta republiky z 9. května 1962. Text usnesení publikován jako dokument č. 26 této části publikace.

[38] Tamtéž. Rozhodnutí Krajského soudu v Brně z 23. 11. 1962 o vyloučení J. Vlčka z amnestie prezidenta republiky z 9. 5. 1962.

[39] SÚA, f. S SNV, spis Vlček a spol. č. 3028. Usnesení Okresního soudu v Trnavě z 5. 11. 1963 o podmínečném propuštění Jana Vlčka. Text usnesení publikován jako dokument č. 28 této části publikace.

[40] Sbírka zákonů ČSSR roč. 1968, částka 26, zák. č. 82. Zákon podepsali prezident republiky L. Svoboda, předseda Národního shromáždění J. Smrkovský a předseda vlády O. Černík.

[41] Pro ilustraci byla do této části publikace (jako dokument č. 29) zařazena žádost Jana Vlčka o rehabilitaci, eventuálně o obnovu řízení 8. 7. 1968. Spisovna Krajského soudu v Brně, sp. zn. 3 Tr 42/68.

opět prezidentem Svobodou, ale i dvěma „normalizátory“: D. Hanesem a L. Štrougalem. Ze zákona byly vypuštěny mimo jiné oba citované odstavce, protože StB – řečeno dobovou terminologií úderná pěst dělnické třídy – nic uměle nekonstruovala, nepodněcovala ani neřídila. Za tohoto nově vzniklého stavu, zvláště když zákon stanovil v případě zamítnutí žádosti povinnost úhrady nákladů řízení, brala většina bývalých vězňů své návrhy zpět.[42]

I v případech, kde k rehabilitacím došlo, byly tyto následně rušeny. Korunními svědky při přešetřováních bývali vyšetřovatelé StB z 50. let, kteří vždy potvrzovali, že příslušníci Státní bezpečnosti nikdy neužívali žádné formy násilí. Všechna tato „obvinění“ byla údajně vymyšlena bývalými oběťmi za účelem diskreditace StB v očích veřejnosti.[43] Oni (tj. pracovníci StB) „v té době poctivě sloužili socialistické vlasti“.

K definitivní nápravě došlo až po listopadu 1989, nicméně tohoto aktu spravedlnosti se již mnozí nedožili.[44]

Výběr dokumentů

Vybrané dokumenty lze rozdělit do několika tematických okruhů. Je nutné upozornit, že výběr dokumentů není úplný a vyčerpávající, cílem editorů bylo na konkrétních exemplárních případech ukázat dobovou realitu.

První část dokumentů se zabývá trestním postihem vybraných rolníků na jižní Moravě, jež byli oběťmi několika vykonstruovaných procesů. Hlavním z nich byl proces s J. Vlčkem a spol. Tito odsouzení měli tvořit jádro protistátní skupiny. Po Vlčkově procesu proběhlo několik následných či tematicky podobných soudních řízení. Do edice byly zařazeny žaloby a rozsudky procesů s Plichtou a spol. a s Valendou a spol. Ač byli tito rolníci obviňováni z velezrady a dalších těžkých protistátních zločinů, zařazený výběr dokumentů ukazuje pravý důvod jejich perzekuce. Byla jím násilná justiční a ekonomická likvidace svobodných, nepoddajných a nezávislých zemědělců a eliminování jejich vlivu na společnost.

Další skupina dokumentů ukazuje na marnou snahu odsouzených a jejich příbuzných o zmírnění trestů, případně o propuštění. Pokud by někdo uvěřil tvrzení, že se komunistická strana pokusila o nápravu „deformací“ a rehabilitaci neprávem odsouzených a vězněných, přesvědčí jej o opaku dosti podrobná zpráva brněnského krajského prokurátora Gottwalda zařazená jako dokument č. 31. Rehabilitace se týkaly jen některých, „pomýlených“ členů strany.

Dokumenty ukazují, že amnestie vyhlašované v letech 1953–1962 (dnes často aplikované na zločince stíhané ÚDV) neměly praktický vliv na ukončení bezdůvodně uložených, politicky motivovaných vysokých trestů odnětí svobody. Rehabilitační rozhodnutí spolu s pokusy o obnovu řízení ve 2. polovině 50. let tvoří další celek publikovaných dokumentů.

Poslední část čtenáře seznamuje s průběhem rehabilitačních řízení v období Pražského jara, za normalizace a v době po listopadu 1989.

Adolf Rázek

[42] Ti, kteří vzdorovali, museli nahradit státu náklady přezkumného řízení stanovené paušální částkou 600 Kčs (suma představovala takřka polovinu průměrného měsíčního platu). Povinnost zaplatit paušální částku dokládá např. usnesení Krajského soudu v Brně z 21. 11. 1974, které uložilo J. Novákovi uhradit tuto pokutu jako sankci za „neopodstatněnou“ rehabilitační žádost. Tamtéž.

[43] Např. protokol o výslechu svědka Janíčka tamtéž. Spisovna Krajského soudu v Brně, sp. zn. 3 Tr 42/68. Text protokolu publikován jako dokument č. 30 této části publikace.

[44] Pro ilustraci bylo do této části publikace (jako dokument č. 31) zařazeno usnesení Krajského soudu v Brně z 28. 12. 1990 o rehabilitaci J. Vlčka. Moravský zemský archiv Brno, spis Státního soudu 1 Ts II 32/52 – Jan Vlček a spol.

DOKUMENT č. 1
Protokol o výpovědi J. Vlčka (5. prosince 1951)

Moravský zemský archiv Brno, spis Státního soudu sp. zn. 1 Ts II 32/52 – Jan Vlček a spol.

Krajské velitelství Státní bezpečnosti
Brno

Čj. Dne 5. prosince 1951

P R O T O K O L O V Ý P O V Ě D I
o b v i n ě n é h o

Jméno a příjmení	Jan V l č e k
Za svobodna – přezdívka	[chybí]
Narozený	[...] 1907 ve Výrovicích
povoláním	rolník
kde	Přímětice
bytem	Přímětice [...], okr. Znojmo
stav	ženatý
jméno manž.	Františka
rozená	Fukačová
počet dětí	2
národnost	česká
stát. přísl.	čsl.
školní vzdělání	5 tř. obec.[né školy] a 3 tř. měšť.[anské školy]
voj. poměr	nevoják
rodiče	Ferdinand a Marie rozená Tomášková
majetkové poměry	17 ha pole, hosp. usedlost
dřívější tresty	údajně zachovalý
totožnost zjištěna	OP č. [...]
politická příslušnost	bez pol. příslušnosti

Jaký poměr jste měl k dnešnímu lidově demokratickému zřízení v ČSR?

Již v roce 1945 jsem měl určité výhrady proti znárodňování různých soukromých podniků, jelikož strana lidová zastávala vždy před Únorem stanovisko soukromého podnikání. Já jako funkcionář strany lidové na okrese znojemském jsem se plně ztotožňoval se zásadami soukromého podnikání. Moje nenávist vůči dnešnímu státnímu zřízení vyvrcholila po únorových událostech v roce 1948, kdy byla lidová strana obrozena a různí čelní funkcionáři vyloučeni. Tato nenávist proti dnešnímu státnímu zřízení mě přivedla tak daleko, že jsem se stal vedoucím ilegálních organizací na okrese znojemském.

Uveďte, jakým způsobem jste byl získán do rozvratnické ilegální organizace a kdo Vás k této činnosti získal?

Asi koncem roku 1950 nebo začátkem ledna 1951 přišel ke mně do bytu můj známý Eduard P u m m e r [v orig. Pumr], rolník z Přímětic, který mně sdělil, že se k němu dostavil jeho vlastní bratr M e l k u s ještě s dalším n e z n á m ý m mužem [nad slovem „neznámým“ rukou dopsáno „Smetana“], kteří by se mnou chtěli hovořit. Proto jsem se s P u m m e r e m [v orig. Pumrem] odebral do jeho bytu.

Zde mi P u m m e r [v orig. Pumr] představil svého nevlastního bratra, o kterém mně řekl, že jest majitelem cihelny nebo mlýnu a že by se mnou rád hovořil. P u m m e r [v orig. Pumr] se svou manželkou odešel a M e l k u s mně řekl, že jest členem podzemního hnutí a že již mají vybudované ilegální organizace na Mor. Budějovicku. Byl jsem M e l k u s e m vyzván, zdali bych rovněž chtěl pracovati v ilegální organizaci proti dnešnímu státnímu zřízení. Řekl jsem M e l k u s o v i , že bych se do ilegální organizace zapojil, že však musím znát podrobnější úkoly. M e l k u s mi řekl, že tyto úkoly mně předá jeho společník, a z bytu odešel. Když jsem zůstal s n e z n á m ý m mužem o samotě, řekl mi, že jest vedoucím organizátorem ilegálních organizací na Mor. Budějovicku a má krycí jméno PAVEL. Dále mi PAVEL řekl, že má spojení se zahraničím, odkud dostává příkazy ke své rozvratnické činnosti. Byl jsem rovněž informován PAVLEM o tom, že již má ilegální organizace na Mor. Budějovicku a že by potřeboval vybudovati ilegální organizace na Znojemsku.

Po tomto jsem byl PAVLEM vyzván, zdali bych chtěl v jejich ilegální organizaci pracovati jako vedoucí na okrese znojemském. Já jsem mu spolupráci přislíbil a podáním ruky jsem mu slib potvrdil. Při skládání slibu PAVEL mně řekl ústní slib, který zněl: „Na svou čest slibuji, že budu plnit příkazy mně dané ilegální organizací a že tuto nikdy v žádném případě nezradím, a v případě, že bych organizaci zradil, budu potrestán podle jejich rozhodnutí třeba i smrtí.“ Toto jsem schválil.

Po tomto mně PAVEL předal instrukce, jak mám ilegální organizace budovati, a uvedl, že musím brát osoby pouze spolehlivé, starší 20 roků a v každé obci, kde budu zakládati protistátní organizaci, pro začátek mám získati pouze 2 až 4 osoby a později až 20 osob.

[Text protokolu je na dvou listech. Na konci každého listu je rukou připsáno: „Přečetl, schválil a podepsal Vlček Jan.“]

DOKUMENT č. 2
Protokol o výpovědi J. Nováka (26. července 1951)

Moravský zemský archiv Brno, spis Státního soudu sp. zn. 1 Ts II 32/52 – Jan Vlček a spol.

Velitelství stanice SNB Znojmo
okres Znojmo
razítko velitelství
[Místo razítka je název stanice SNB vepsán strojem.]

Ve Přímětice dne 26. 7. 1951

Zápis o výpovědi

Dostavil se, byl předvolán, předveden

jméno a příjmení, přezdívka, u žen jméno za svobodna	Jan N o v á k
povolání dřívější i nynější a postavení v něm	samostatný zemědělec
bydliště	Přímětice [...], okres Znojmo
doba a místo narození (matriční úřad)	[...] 1906 v Příměticích
stav	ženatý
jméno a povolání manžela, -ky	Marie, roz. Bauerová
děti (počet a stáří)	2 děti, ve stáří 12 a 9 roků
národnost a státní příslušnost	česká, ČSR
stát. přísl.	čsl.
školní vzdělání	5 tříd obecné [školy], 2 tř. měšť.[anské školy] a 1 ročník zimní hospodář.
náboženství	římsko katolík
veřejn. funkce	nemá
vojenský poměr a hodnost	vojín v zál. pl. pl. 43
majetkové, výdělkové a rodinné poměry (o koho se stará)	jest spolumajitelem rolnické usedlosti ve výměře 18,40 ha v ceně asi 250 000 Kčs, stará se o manželku a 2 děti
dřívější tresty	peněžitá pokuta 100 000 Kčs za vyživovací přestupek
totožnost zjištěna podle	jest osobně znám příslušníkům SNB
Jméno, bydliště, povolání a majetkové poměry:	
otce	Jan, zemřel, rolník,
matky	Terezie, roz. Molíková, v domácnosti, zemřela
poznámka a vypověděl(a) toto:	Členem JZD není

O sobě:

Pocházím z rolnické rodiny ze 6 sourozenců. Můj otec byl rolníkem a hospodařil na tomtéž hospodářství jako já. Všichni sourozenci jsou ženatí a mají pouze rodinné domky. Sestra Anežka jest svobodná a jest zaměstnána u ČSD.

Vychodil jsem 5třídní Obecnou školu v Příměticích a 2 třídy Měšť. školy ve Znojmě. Jeden ročník Hospodářské školy jsem vychodil rovněž ve Znojmě. Po vyjití ze školy pracoval

jsem u rodičů při hospodářství. V roce 1936 jsem se oženil a rodiče mi předali hospodářství. Na tomto hospodářství dosud pracuji.

Veřejného a politického života jsem se nezúčastnil, ježto jsem o to neměl zájem. Od roku 1936 byl jsem organizován u ČSL až do roku 1938. Od té doby nejsem organizován v žádné politické straně. V žádné masové organizaci nejsem členem. Celý svůj volný čas věnuji své rodině a péči o hospodářství.

Po převzetí hospodářství musel jsem vyplatit svým sourozencům částku 100 000 Kčs jako podíly. Tyto peníze jsem získal z věna své manželky. Po všechna léta za první republiky hospodařilo se mi dobře, ale nic jsem nenašetřil ani neudělal dluhy. Všechny získané peníze jsem investoval do hospodářství.

Za doby nesvobody splnil jsem všechny dodávky ve všech produktech a neměl pro tyto dodávky žádné jednání s úřady. Tyto dodávky jsem plnil jen v předepsaných kontingentech a žádný produkt jsem nedodal ve větším množství. Pokud si pamatuji, v dodávce mléka i za nesvobody jsem neplnil v takovém množství, jaké jsem měl předepsáno, ježto jsem k tomu neměl potřebný stav dobytka.

Pokud si pamatuji, od roku 1945 do roku 1947 jsem v plnění dávek neměl s úřady žádné potíže, ježto tyto jsem vzorně plnil. Pouze v roce 1948 jsem nedodal pšenici a ječmen. Tuto dodávku jsem nemohl splnit proto, ježto tento rok bylo katastrofální sucho a úroda byla minimální. Ostatní všechny dodávky jsem splnil nad 100 %.

Při styku s úředníky na ONV ve Znojmě a v Hospodářském družstvu i na MNV v Přímětičích jsem pokládán za nejlepšího hospodáře a dodavatele.

V roce 1949 jsem splnil na 100 % všechny předepsané kontingenty a nepamatuji si, že bych něco nedodal. Poněvadž o dodávkách nevedu si žádné záznamy, nevím dopodrobna, jaké jsem měl dodávky předepsané.

Také v roce 1950 jsem všechny dodávky splnil. Pouze u mléka jsem nedodal předepsané množství. Měl jsem předepsáno k dodání 7540 litrů mléka a dodal jsem 4331 litrů mléka. Tedy o 3109 litrů méně. Toto odůvodňuji tím, že všech 5 krav dojnic byly [sic] březí a otelily se v měsíci září 1950. Za zbývající měsíc říjen jsem nemohl nic dodati, ježto u krav byla telata a zbývající dva měsíce jsem pak nestačil mléko do konce roku splnit.

V letošním roce 1951 do 30. června jsem dodal 5817 litrů mléka a předepsáno k dodávce mám 8440 litrů mléka. Zbytek do konce roku určitě dodám, naopak domnívám se, že mléko ještě předám.

Pokud se týká dodávek obilí v roce 1950, měl jsem předpis pšenice 90,50 q, dodal jsem 106 q pšenice. Z tohoto množství, a to 13 q, jsem vypomohl v dodávce zemědělci Švihálkovi Jaroslavovi a Janu Vlčkovi, oba z Přímětic. Toto jsem provedl na doporučení zástupce ONV Znojmo.

Žita jsem předal o 11 q, ječmene o 32 q. Jedině jsem nesplnil dodávku kukuřice, a to 4,80 q, a to proto, že jsem ji použil na zasetí na zelené krmivo, ježto jsem neměl jiné obiloviny, kterými bych zelené krmení nahradil.

Dodávku vajec jsem splnil na 100 %.

Kontingent hovězího masa jsem plnil na 100 % a dodal jsem o 21,50 q více. Toto maso jsem přenechal na dodávku Bohumile Havlíkové, čp. [...], Jaroslavu Švihálkovi, čp. [...], aby mohli splnit své předepsané dodávky.

Kontingent vepřový jsem splnil na 100 % a 5 q jsem dodal navíc. Z těchto 5 q jsem přenechal Janu Smolovi, čp. [...], a Jaroslavu Švihálkovi, čp. [...].

V roce 1951 jsem hovězí maso splnil již asi na 85 %. Zbytek do konce roku ještě dodám.

Kontingent vepřového masa jsem splnil na 100 % a dodal jsem již o 1163 kg masa ke dni 30. 6. 1951.

Dodávku vajec v roce 1951 jsem splnil rovněž na 100 %.

Obhospodařuji celkem 27,05 ha půdy. Z toho jest mým vlastnictvím 18,40 ha. Zbývající mám v nájmu od Terezie Krátké a Terezie Fouskové. Tato pole obhospodařuji již od roku 1936. Oběma ženám za nájem vyplácím 16 000 Kčs na hotovosti ročně.

Všechny přebytky v mase a ostatních plodinách jsem jmenovaným zemědělcům přenechal pouze za úřední ceny a nic navíc jsem od nikoho nedostal. Dělal jsem to proto, aby obec měla kontingenty splněny jako celek. Veškeré kontingenty jsem dodával do Hospodářského družstva ve Znojmě.

Z plánovaného stavu dobytka na rok 1951 nemohu dodržet stav dojnic, tj. 8 kusů, a to proto, že jsem sám s manželkou na všechnu práci a dojnice by neměl kdo dojit. Ke dni 30. 6. 1951 mám 5 dojnic a zaručuji se, že předepsaný kontingent mléka splním a naopak ještě předám.

Podotýkám, že moje manželka jest nemocná a má chromé ruce. Dr. Holík jí řekl, aby krávy nedojila, že na ruce úplně ochromí. Proto stav dojnic nemohu zvýšit, ježto by je pak neměl kdo dojit. Ostatní stav dobytka mám podle plánu v plném počtu.

V měsíci říjnu 1950 vstoupil jsem do JZD v Příměticích. Asi v měsíci březnu 1951 obdržel jsem takový oběžník, v němž mimo jiné bylo, že každý družstevník se zavazuje k odpracování na společném kravínu asi 50 hodin a dovésti 6 fůr materiálu zdarma.

Poněvadž jsem v domě sám s manželkou, nemohl jsem uvedené závazky na sebe převzít, ježto bych je pak nemohl vůbec splnit. Jelikož v oběžníku bylo také napsáno, že můžeme z JZD dobrovolně vystoupit a že se nám při tom nebudou činit žádné potíže a že nebudeme jinak zkráceni a že se můžeme opět kdykoliv přihlásit, proto jsem vystoupil.

Poněvadž jsem dosud nenabyl přesvědčení, že by v družstvu hospodaření prospívalo k blahu všech pracujících, a to proto, že toto družstvo vedou neodborníci a nezemědělci a jejich výsledky práce nejsou uspokojivé, proto nikdo nemá chuť do družstva vstoupit.

Já sám o sobě jsem pro JZD a pro družstevní hospodaření, ale jsem také proto, aby na vedoucí místa byli postaveni takoví odborníci, aby JZD bylo vedeno dobře, jejich úspěchy v podnikání aby byly uspokojivé, a tím aby se životní úroveň členů JZD zvyšovala k jejich prospěchu.

Více nemám co k podotknutí.

Po přečtení schvaluji.

Vyslýchající Zapisovatel Vyslýchaný

[Následují podpisy vyslýchajícího „vrch. strážm. Kolář“, zapisovatele „strážm. Šimák“[?], a vyslýchaného „Jan Novák“.]

DOKUMENT č. 3
Žaloba Státní prokuratury na Vlčka a spol. (16. února 1952)
SÚA, f. Generální prokuratura, sp. zn. T 95/52.

[Razítko: „STÁTNÍ SOUD, ODDĚLENÍ BRNO. Došlo: 22. II. 1952.“]

1 Ts II 32/52

Státní prokuratura
odd. Brno

4 SPt II 1/52

ŽALOBA

Státní prokurátor žaluje:
1) Jana V l č k a ,
nar. [...] 1907 ve Výrovicích, okr. Znojmo, venkovského boháče, posledně bytem Přímětice [...], okr. Znojmo,

2) Františka V y s k o č i l a ,
nar. [...] 1923 v Příměticích, okr. Znojmo, samostatného živnostníka, posledně bytem Přímětice [...],

3) Jana N o v á k a ,
nar. [...] 1905 v Příměticích, okr. Znojmo, venkovského boháče, posledně bytem Přímětice [...],

4) Jaroslava Š v i h á l k a ,
nar. [...] 1919 ve Vel. Mašovicích, okr. Znojmo, venkovského boháče, posledně bytem Přímětice [...],

5) Františka B l e c h u ,
nar. [...] 1919 v Příměticích, okr. Znojmo, býv. samostatného živnostníka, posledně bytem Přímětice [...],

6) Antonína H a n z á l k a ,
nar. [...] 1901 v Plenkovicích, okr. Znojmo, býv. samostatného živnostníka, posledně bytem Přímětice [...],

7) Františka Š a l a m o u n a ,
nar. [...] 1919 v Příměticích, okr. Znojmo, rolníka, posledně bytem Přímětice [...],

8) Antonína H e v e r u ,
nar. [...] 1899 v Kuchařovicích, okr. Znojmo, rolníka, posledně bytem Kuchařovice [...],

9) Františka V a l á š k a ,
nar. [...] 1906 v Únanově, okr. Znojmo, rolníka, posledně bytem Únanov [...],

10) Františka Š e b e l u ,
nar. [...] 1902 v Mašovicích, okr. Znojmo, rolníka, posledně bytem Mramotice [...], okr. Znojmo,

11) Josefa F u k a č e ,
nar. [...] 1910 v Příměticích, okr. Znojmo, rolníka, posledně bytem Citonice [...], okr. Znojmo,

12) Antonína K l i k u ,
nar. [...] 1917 v Mašovicích, okr. Znojmo, rolníka, posledně bytem Bezkov [...], okr. Znojmo,

13) Františka M o l í k a ,
nar. [...] 1899 v Mramoticích, okr. Znojmo, venkovského boháče, posledně bytem Mramotice [...],

14) Františka H l a d í k a ,
nar. [...] 1907 v Tvořihrázi, okr. Znojmo, rolníka, posledně bytem Tvořihráz [...],

15) Oldřicha V l č k a ,
nar. [...] 1914 v Hor. Dunajovicích, okr. Znojmo, rolníka, posledně bytem Hor. Dunajovice [...],

16) Antonína M o r a v c e , [po straně rukou připsáno: „mal“]
nar. [...] 1921 v Mramoticích, okr. Znojmo, rolníka, posledně bytem Mramotice [...],

17) Josefa V e č e r k a ,
nar. [...] 1907, v Rouchovanech, dělníka, posledně bytem Mikulovice [...], okr. Znojmo,

18) Jaroslava V e č e ř u ,
nar. [...] 1922 ve Stebníku – Lhůta, okr. Bardějov, býv. strážmistra SNB, t. č. skladníka v n. p., posledně bytem Plaveč [...], okr. Znojmo,

19) Ladislava K u ř í t k u , [u jmen obžalovaných č. 17, 18 a 19 po straně rukou připsáno: „Valášek“]
nar. [...] 1908 ve Výrovicích, okr. Znojmo, rolníka, posledně bytem Výrovice [...], okr. Znojmo,

20) Františka J e d l i č k u ,
nar. [...] 1908 v Plenkovicích, okr. Znojmo, samostatného koláře, posledně bytem Plenkovice [...],

všechny ve vazbě,

že

od ledna do srpna 1951 v Příměticích a dalších obcích znojemského okresu

I. všichni obvinění se stali členy protistátní organizace řízené na podnět ze zahraničí sem vyslaných agentů Gustavem Smetanou, a tak se spolčili navzájem, případně s Gustavem Smetanou a dalšími osobami k pokusu o zničení, případně rozvrácení lidově demokratického státního zřízení a společenského řádu republiky, které jsou zaručeny ústavou, tím, že v případě jimi očekávané zahraniční imperialistické intervence hodlali odzbrojiti lidové bezpečnostní složky, násilně odstraniti funkcionáře MNV a obsaditi jejich místa a k tomu účelu získávali další členy a zavázali se pořizovati seznamy členů MNV, kteří měli být odstraněni, dále členů lidových bezpečnostních složek a jejich výzbroje; obvinění Jan Vlček, František Vyskočil a Jan Novák též tím, že rozleptáváním morálky členů JZD a vyvoláváním poruch v práci STS hodlali dosáhnouti rozpadu existujících JZD, a Jan Novák záměrně neplnil své dodávkové povinnosti, přičemž obviněný Jan Vlček, pověřený organizováním skupiny na Znojemsku, zakládal buňky v jednotlivých obcích a získával pro ně spolupracovníky, tedy k takovému činu organizoval pomocné síly,

čímž spáchali

všichni obvinění trestný čin velezrady podle § 78 odst. 2 písm. a, odst. 2 písm. c tr. zák., Jan Vlček též podle odst. 3 písm. d tr. zák.,

II. Jan Vlček, Antonín Hevera a Oldřich Vlček zjišťovali údaje o početním stavu LM a jejich výzbroji, a tak vyzvídali státní tajemství v úmyslu vyzradit je nepovolané osobě, a to Hevera a Oldřich Vlček Janu Vlčkovi, tento pak Gustavu Smetanovi a toto státní tajemství úmyslně jmenovaným osobám vyzradili,

čímž spáchali

trestný čin ohrožení státního tajemství podle § 88 odst. 1 tr. zák.,

III. František Vyskočil majetek národní rozkrádal tím, že vylákal ze skladu strojních součástek STS 3 kosy, jednu brzdu, jeden uzlovák, asi 26 nožíků k samovazům, lištu s 2 kosami a

asi 20 klubek motouzu, jimiž pak prováděl soukromé opravy, tedy se ke škodě takového majetku neoprávněně obohatil,

a tím spáchal
trestný čin rozkrádání národního majetku podle § 245 odst. 1 písm. c tr. zák.

Navrhuji, aby při hlavním líčení bylo čteno trestní oznámení a osobní doklady obviněných.

Důvody

Všichni obvinění, kteří patří do řad venkovských boháčů, samostatných živnostníků a jejich náhončích, těžce nesli úspěšný rozmach pokrokových forem hospodaření na naší vesnici a zejména v jednotných [v orig. jednotlivých] zemědělských družstvech. Těžce nesli, že na venkově jako v celém státě si vládne lid a že oni nemohou jako dříve uplatňovati své majetkové postavení k nabývání veřejných funkcí, a tím k politickému i hospodářskému ovládání vesnice. Uvítali proto příležitost, aby se zapojili do otevřeného úsilí o zvrat lidově demokratického zřízení, a vytvořili pod iniciativou a vedením obviněného Jana Vlčka na Znojemsku rozsáhlou protistátní skupinu. Cílem jejich činnosti bylo, aby shromažďovali státu nepřátelské živly, kteří by narušovali provoz v JZD a kteří by v případě očekávaného jimi zahraničního útoku na ČSR se spojili s nepřáteli státu, napadli a odzbrojili členy LM a dle svého vyjádření „zajistili“ veřejné funkcionáře, dosadili se sami do veřejných funkcí a zlikvidovali všechny vymoženosti naší revoluce.

Skupina zde obviněných osob je částí rozsáhlé organizace, již založil v roce 1949 na Moravskobudějovicku podle pokynů vyslaných sem zahraničních agentů živnostník Gustav Smetana, který užíval krycího jména PAVEL. Tento se snažil vybudovat dílčí protistátní skupinu i v jiných okresech a na Znojemsku si vyhlédl jako jednoho z vedoucích a organizátorů venkovského boháče Jana Vlčka, jehož otec i tchán jako venkovští boháči vykonávali starostenské funkce v obcích a který i sám se chtěl domoci tohoto místa, aby mohl uplatňovat svou moc.

Obviněný Jan Vlček byl začátkem ledna 1951 v Příměticích navštíven Smetanou a další protistátně činnou osobou, kteří jej zevrubně informovali o činnosti moravskobudějovické protistátní skupiny a zejména o jejím napojení na zahraničí prostřednictvím vyslaných sem agentů. Jan Vlček ochotně slíbil, že vybuduje dílčí protistátní skupinu na Znojemsku, složil do rukou Smetany slib věrnosti a mlčenlivosti a zavázal se, že bude opatřovati jednak seznamy veřejných funkcionářů, členů a výstroje LM, jednak zbraně, jichž by bylo užito při zvratu. Jako poznávací znamení pro styk mezi členy skupiny bylo stanoveno heslo „sněženka“ a byl určen způsob krycího označování členů skupiny.

Obviněný Jan Vlček se horlivě ujal převzatého úkolu a od ledna 1951 do svého zatčení v srpnu 1951 jednak v Příměticích, jednak v dalších obcích znojemského okresu získal jako členy skupiny řadu osob protistátního zaměření, případně se pokoušel získati ještě osoby další, které spolupráci odmítly. Obviněný všechny informoval, že jde o skupinu pracující v zájmu a ve spojení s imperialistickými mocnostmi a že úkolem členů bude v době převratu, který očekával v létě 1951, likvidovati členy LM a veřejné funkcionáře a obsaditi veřejné funkce. Vyzýval proto nově zapojené členy, aby pořizovali seznamy veřejných funkcionářů a členů LM, jejich výzbroj, tyto jemu předávali, a dával si do svých rukou skládati slib věrnosti a mlčenlivosti.

Jedním z prvních členů skupiny, které Jan Vlček získal, byl samostatný zámečník v Příměticích František Vyskočil, s nímž se již před tím shodoval v záporném postoji k JZD. Vyskočil plně souhlasil s programem a cíly protistátní skupiny, přistoupil za jejího člena a složil do rukou Vlčka slib, že bude plniti uložené mu úkoly, tj. opatřovati informace o veřejných funkcionářích a členech LM, kteří měli být v případě zvratu likvidováni, a že o činnosti skupiny zachovával naprostou mlčenlivost.

Obvinění Jan Vlček a František Vyskočil byli v úzkém styku s 20ti hektarovým venkovským boháčem Janem Novákem, trestaným již pro neplnění dodávek, s nímž se scházeli ve společnosti dalších venkovských boháčů na občasných schůzkách a dohodli se z podnětu Nováka, že budou rozleptávat morálku členů JZD a vybízet je k vystoupení, aby došlo k rozpadu družstva, dále že budou přemlouvat členy STS, aby neopravovali hospodářské stroje a traktory, a aby je naopak poškozovali. Obviněný Novák, který se přímo vyjadřoval, že tím chce získat nazpět laciné pracovní síly z řad drobných rolníků a obnovit staré poměry, kdy byl se sobě podobnými neomezeným pánem na vesnici, postavil se v čelo této činnosti směřující k rozvracení socializace vesnice, pořádal spolu s Vyskočilem pitky pro členy STS, na kterých se je snažili zkorumpovat a přimět k tomu, aby přednostně pracovali pro venkovské boháče a zanedbávali práce pro JZD. Obviněný Novák záměrně pokračoval v neplnění dodávkových povinností; tak v roce 1950 nedodal 3109 litrů mléka, 1,53 q řepky, 4,8 q kukuřice, v roce 1951 pak udržoval nízký stav dobytka a proti plánovanému stavu měl o 5 kusů dobytka méně, z toho o 3 dojnice, z vepřového dobytka pak o 3 prasnice. František Vyskočil, který občas vypomáhal v udržovacích pracích STS, prováděl státními stroji práce na Novákových polích a ze skladu strojních součástek STS vylákal 3 kosy, jednu brzdu, jeden uzlovák, asi 26 nožíků k samovazu, lištu s 2 kosami a asi 20 klubek motouzů, jichž užil k opravám strojů venkovských boháčů a o které poškodil státní socialistický sektor.

V téže době, tj. v únoru nebo začátkem března 1951 získal Vlček jako další členy skupiny v Příměticích venkovského boháče Jaroslava Švihálka, samostatné živnostníky Františka Blechu, Antonína Hanzálka a bohatého zemědělce Františka Šalamouna. Tito všichni byli Janem Vlčkem zevrubně informováni o struktuře a úkolech skupiny, přislíbili spolupráci při získávání dalších státu nepřátelských osob a při získávání informací o členech MNV a LM, složili do rukou Vlčkových slib a obdrželi krycí čísla. Šalamoun, Hanzálek a Švihálek se sešli s Janem Vlčkem ještě na několika schůzkách a Hanzálek s nimi uvažoval o vhodnosti zapojení další osoby.

Po vybudování skupiny v Příměticích začal Jan Vlček rozšiřovat svou činnost i na další obce okresu znojemského a od února do června 1951 vytvořil z reakčních zemědělců – převážně bývalých funkcionářů lidové strany – síť vedoucích, které pověřil vedením a rozšiřováním skupin v jednotlivých obcích. Tak v Kuchařovicích získal Antonína Heveru, v Únanově Františka Valáška, v Mramoticích, osada Kasárna, Františka Šebelu, v Citonicích Josefa Fukače, v Bezkově Antonína Kliku, v Mramoticích Františka Molíka, v Tvořihrázi Františka Hladíka a Hor. Dunajovicích Oldřicha Vlčka. Obviněný Jan Vlček opět všem objasnil strukturu i úkoly skupiny, jak tomu bylo v předchozích případech, a jmenovaní obvinění přislíbili spolupráci, složili do Vlčkových rukou slib, zapojili se do činnosti skupiny, obdrželi krycí čísla a na občasných schůzkách se scházeli s Janem Vlčkem, jehož jako vedoucího informovali o výsledcích dosavadní činnosti, případně žádali instrukce pro další práci.

Tak Antonín Hevera pokusil se získati jako členy skupiny v Kuchařovicích jistého Petra Vystrčila, při schůzce s Janem Vlčkem jej informoval o založení skupiny a uvažoval o možnostech převádění státu nepřátelských osob za hranice. Na jedné schůzce vyzradil Vlčkovi počet členů LM v obci a jejich výzbroj.

František Valášek se horlivě zapojil do protistátní činnosti a přislíbil, že kromě v Únanově vybuduje ilegální skupiny i v obcích Mikulovicích, Plavči a Výrovicích, případně v Němčičkách. Skutečně též se mu podařilo získat v Mikulovicích Josefa Večerku, ve Výrovicích Ladislava Kuřítko a v Plavči býv. příslušníka SNB Jaroslava Večeřu, kteří mu všichni přislíbili, že budou vybírat osoby vhodné k obsazení veřejných funkcí po státním zvratu v ČSR. Večerek sám se sešel v půli července s Janem Vlčkem a podal mu informace o vybudování skupiny v Mikulovicích a o jejím tvoření v Němčičkách. O výsledcích své činnosti informoval i Valášek na občasných schůzkách Vlčka, s nímž se jednou dohodl, že se zúčastní ujednané schůzky s vedoucím celé organizace Smetanou, tento se však nedostavil.

Rovněž František Šebela uvažoval s Janem Vlčkem o osobách, které by v obci Mramotice, Kasárna, bylo možno zapojiti do ilegální skupiny, a sám se pokusil získat za člena Františka Leitnera, který mu spolupráci odmítl. V červenci 1951 navázal spojení s vedoucím skupiny ve vlastních Mramoticích Molíkem, s nímž měl po dohodě s Janem Vlčkem vytvořit jednotnou skupinu.

Josef Fukač informoval na několika schůzkách Jana Vlčka, že má v Citonicích založenou skupinu, kterou stále rozšiřuje. Jednal s Vlčkem o založení skupiny v obci Miličovicích, kde se měl obrátiti na vhodnou osobu. Začátkem března 1951 vezl pak Jana Vlčka na motocyklu do Únanova za obviněným Františkem Valáškem, o jehož zapojení za člena skupiny byl Vlčkem informován, přičemž věděl, že účelem cesty je, aby Valášek byl v rámci ilegální činnosti varován.

Rovněž Antonín Klika uvažoval s Janem Vlčkem o možnosti získání dalších členů skupiny a na schůzce v dubnu nebo v květnu 1951 informoval Vlčka, že jeho skupina v Bezkově jest založena.

František Molík, venkovský boháč, který byl potrestán 6 měsíci odnětí svobody pro hrubě pobuřující výroky, rovněž projevil ochotu zejména v tom, aby po očekávaném převratě mohl zabírat mocenské pozice v obci. Zavázal se, že získá další členy skupiny, a před nastoupením uvedeného trestu vyhledal Antonína Moravce, který na jeho výzvu rovněž vstoupil do skupiny a byl pověřen zastupováním Molíka v době jeho nepřítomnosti. Molík o zapojení Moravce a o jeho ustanovení svým zástupcem informoval Jana Vlčka a Františka Šebelu, na něhož se měl Moravec obracet v záležitostech skupiny.

František Hladík se rovněž zavázal k získávání dalších členů a složil předepsaný slib.

Oldřich Vlček vyhledal po svém zapojení v červnu 1951 Jana Vlčka, informoval ho, že skupina v Hor. Dunajovicích se skládá ze tří členů, a podal mu zprávy o počtu a jménech veřejných funkcionářů a členů LM, případně o výzbroji těchto.

Obviněný Jan Vlček se pokoušel rozšířiti činnost skupiny i v jiných obcích, vyhledával v nich osoby, které se mu zdály vhodné, a snažil se je získat k protistátní činnosti, byl však jimi odmítnut. Tak se obrátil v březnu 1951 v Plenkovicích na samostatného koláře Františka Jedličku, který sám sice odmítl zapojiti se do skupiny, poskytl však Janu Vlčkovi v jeho ilegální činnosti podporu tím, že mu jmenoval některé osoby, které se mu jevily vhodnými pro ilegální činnost.

Obviněný Jan Vlček udržoval během své činnosti stálé spojení s vedoucím celé organizace Smetanou – PAVLEM – a informoval jej o postupu zakládání skupin. V únoru 1951 mu vyzradil počet a jména funkcionářů MNV a podal mu zprávy o složení a výzbroji LM v obci. V březnu 1951 pak podal Smetanovi další mezitím o členu skupiny získané zprávy a o veřejných funkcionářích v obcích, jakož i o stavu a výzbroji LM.

Obviněný Jan Vlček vešel na popud Smetany ve spojení s velitelem další dílčí protistátní organizace na Znojemsku, venkovským boháčem Františkem Plichtou, s nímž si sdílel zkušenosti o budování skupin a s nímž proponoval společnou schůzku se Smetanou.

Uvedenou činnost obvinění doznávají, navzájem se z ní usvědčují a jsou usvědčováni výsledky šetření.

Jest zřejmé, že činnost všech obviněných, kteří vystupují jako nepřátelé lidově demokratického zřízení ve státě, byla namířena k jeho zničení, s nímž počítali a jehož mělo být dosaženo za součinnosti západní imperialistické intervence, již zejména obviněný Jan Vlček všem osobám sliboval. Útok obviněných pak byl připravován na základní složku lidově demokratické státní správy, tj. na národní výbory, jejichž lidoví funkcionáři měli být násilně

odstraněni a obvinění samovolným aktem hodlali obsaditi jejich místa. Obvinění, a to zejména Jan Vlček, František Vyskočil a Jan Novák, vyvíjeli současně činnost, jíž mělo dojíti k rozložení JZD jakožto forem socialistické spolupráce na vesnici a k obnovení starých forem kapitalistického vykořisťování ze strany venkovských boháčů. Obviněný Jan Vlček, který byl zakladatelem skupiny, snažil se pro svou činnost získat co největší počet pomocníků.

Jedním z cílů připravovaného útoku obviněných byla záštita bezpečnosti našeho státu, lidová milice, jejíž členové měli být přepadeni a odzbrojeni. K uskutečnění této akce opatřovali si zejména obvinění Jan Vlček, Antonín Hevera a Oldřich Vlček zprávy o počtu členů a výzbroji LM, kteréžto údaje jsou tajeny z důvodů vnitřní a vnější bezpečnosti státu, a tyto údaje vyzrazovali Hevera a Oldřich Vlček Janu Vlčkovi, tento pak vedoucímu organizace Gustavu Smetanovi.

Obviněný <u>František Vyskočil</u> se pak obohacoval ke škodě majetku STS tím, že ve skladě odebíral strojové součástky k opravě jejich strojů, užil jich však k opravě strojů venkovských boháčů ve vlastní prospěch.

V Brně dne 16. února 1952 Náměstek státního prokurátora:
[Razítko Státní prokuratury, oddělení Brno] [nečitelný podpis, pravděpodobně: „J. Handl“]

DOKUMENT č. 4
Protokol o doručení žaloby J. Novákovi (15. března 1952)

Moravský zemský archiv Brno, spis Státního soudu sp. zn. 1 Ts II 32/52 – Jan Vlček a spol.

Čj. [chybí]

P r o t o k o l
o doručení žaloby obviněnému, který je ve vazbě,
a jeho předvolání k hlavnímu líčení[1]

Ve Znojmě		dne 15/3 [19]52	o [údaj chybí] hod.
Trestní věc	proti	Jan Vlček a spol.	
	pro	[jméno chybí]	
Přítomni:			
Soudce:		Piak	Novák Jan obviněný t. č. ve vazbě
Zapisovatel:		–„–	v Okres. soudní věznici ve Znojmě

Obviněnému, který byl z vazby předveden, se doručuje žaloba ze dne 16. 2. 1952, čj. 4 SPt II 1/52, podaná na něho st. prokurátorem v Brně.

Současně se mu oznamuje, že hlavní líčení o shora uvedené žalobě se bude konat dne 25. 3. [19]52 o 9 hod. v jednací síni č. dv. [údaj chybí] Okres. soudu ve Znojmě, poschodí [údaj chybí], a doručuje se mu písemné předvolání k hlavnímu líčení.

Obviněn[ý] se současně upozorňuje,

1) že může ještě před hlavním oznámit soudu důkazy, o jejichž provedení při hlavním líčení žádá (§ 137 tr. ř.);

2) že musí nejpozději do [údaj chybí] předsedovi senátu oznámiti, koho si z řad advokátů zvolil za obhájce pro hlavní líčení, jinak že mu ustanoví obhájce předseda senátu (§ 146, § 45 odst. 1 tr. ř.);

3) že má právo si z řad advokátů zvolit obhájce pro hlavní líčení a že, prokáže-li, že nemá dostatečných prostředků k tomu, aby hradil náklady na obhájce (např. potvrzením místního národního výboru), ustanoví mu obhájce na jeho žádost předseda senátu (§ 41 odst. 1, § 45 odst. 2 tr. ř.).

Obviněn[ý] k tomuto upozornění, jakož i k dotazu soudce podle § 138 odst. 2 věty prvé tr. ř. uvádí:[2]

Žaloba není vůbec správná. Popírám, že bych navázal spojení s Vlčkem a Vyskočilem, že bych se dohadoval nebo dával jim podnět, aby byla rozlept.[ána] morálka JZD, aby byli členi vybízeni k vystoupení, aby došlo k rozpadu družstva, příp. aby byli přemlouváni členi STS, aby neopravovali hosp. stroje a traktory, ale aby je poškozovali.

Dodávky mléka jsem splnit nemohl, ježto krávy se otelily až v září, ost.[atní] plodiny jsem nemohl dodat pro sucho a kukuřici proto, že jsem neměl zelené krmení.

---

[1] Pozn. L. B.: Protokol je vyplněn rukou.

[2] Pozn. L. B.: Následující text psán rukou obviněného, který se na konci podepsal.

Tentýž rok jsem však dodal o 25 q pšenice víc, o 25 q hověz.[ího] masa víc, o 50 q vepř.[ového masa] víc, o 42 q ječmene víc a 250 vajec více.

Plánov.[aný] stav dobytka jsem nejen dodržoval, ale měl jsem u hověz.[ího] i vepř.[ového] dobytka po 1 kusu nad plán. To by zjistili na MNV v Příměticích. Vyskočil na mých polích vůbec nepracoval. I to lze zjistit na MNV – mám za to, že mne udal Komárek, ved.[oucí] trakt.[orové] st.[anice] v Příměticích, a že se chce za mne sám ukrývat.

Termín hl. líčení na 25/3 [19]52 [v] 9 h, Znojmo, beru na vědomí.

Obhájce žádám ex offo, majetek mám.

Jan Novák

Skončeno o 10.40 hod. s tím, že obviněn[ý] byl zpět do vazby odveden.

[Rukou doplněno datum: „15/III [19]52," následuje vlastnoruční podpis zapisovatele: „Piak".]

DOKUMENT č. 5
Protokol o doručení žaloby J. Vlčkovi (15. března 1952)

Moravský zemský archiv Brno, spis Státního soudu sp. zn. 1 Ts II 32/52 – Jan Vlček a spol.

Čj. [chybí]

P r o t o k o l
o doručení žaloby obviněnému, který je ve vazbě,
a jeho předvolání k hlavnímu líčení[1]

Ve Znojmě	dne 15/3 [19]52	o [údaj chybí] hod.
Trestní věc proti	Jan Vlček	
pro	[jméno chybí]	
Přítomni:		
Soudce:	Piak	Jan Vlček
		obviněný t. č. ve vazbě
Zapisovatel:	–„–	v Okres. soudní věznici
		ve Znojmě

Obviněnému, který byl z vazby předveden, se doručuje žaloba ze dne 16. 2. 1952, čj. 4 SPt II 1/52, podaná na něho st. prokurátorem v Brně.

Současně se mu oznamuje, že hlavní líčení o shora uvedené žalobě se bude konat dne 25. 3. [19]52 o 9 hod. v jednací síni č. dv. [údaj chybí] Okres. soudu ve Znojmě, poschodí [údaj chybí], a doručuje se mu písemné předvolání k hlavnímu líčení.

Obviněný se současně upozorňuje,

1) že může ještě před hlavním líčením oznámit soudu důkazy, o jejichž provedení při hlavním líčení žádá (§ 137 tr. ř.);

2) že musí nejpozději do [údaj chybí] předsedovi senátu oznámiti, koho si z řad advokátů zvolil za obhájce pro hlavní líčení, jinak že mu ustanoví obhájce předseda senátu (§ 146, § 45 odst. 1 tr. ř.);

3) že má právo si z řad advokátů zvolit obhájce pro hlavní líčení a že, prokáže-li, že nemá dostatečných prostředků k tomu, aby hradil náklady na obhájce (např. potvrzením místního národního výboru), ustanoví mu obhájce na jeho žádost předseda senátu (§ 41 odst. 1, § 45 odst. 2 tr. ř.).

Obviněný k tomuto upozornění, jakož i k dotazu soudce podle § 138 odst. 2 věty prvé tr. ř. uvádí:[2]

Žaloba je správná. Cítím se v plném rozsahu vinen. Agenta Smetanu jsem znal pouze pod krycím jménem PAVEL. Pouze v jediném bodě je v žal.[obě] úchylka, a sice v tom, že Smetana (PAVEL) nežádal výslovně, abychom pořizovali seznamy veřej.[ných] funkcionářů. Proto jsem to ani já od těch, které jsem získal, nežádal.

Loni jsem do ileg. org. získal Vyskočila, Šviháka, Blechu, Hanzálka, Šalamouna, Heveru, Valáška, Šebelu, Fukače, Kliku, Molíka, Havlíka a Oldřicha Vlčka. Tyto jsem řádně o org., jejímu prog.[ramu] a cíli informoval a všichni složili slib a stali se členy. Večerku,

[1] Pozn. L. B.: Protokol je vyplněn rukou.

[2] Pozn. L. B.: Text psán rukou obviněného, který se na konci podepsal.

Večeřu a Kuřítka získal Valášek, Moravce Molík. S Jedličkou jsem mluvil, ale ten se členem nestal. Nemohu si vzpomenout, zda jsem se ho tázal na něj lidi v Kravsku a Plenkovicích a že jsem s ním mluvil o nár. výborech. O ileg. org. jsem jej část.[ečně] informoval a žádal o spolupr.[áci]. On se na to nevyjádřil, ale stanovili jsme si k definit.[ivní] domluvě ještě schůzku. Ta se neuskutečnila. S Večerkou z Mikulovic jsem mluvil a ten mne informoval o vytvoř.[ení] ileg. skup. v Mikulov.[icích] a o tvořící se skup. v Němčičkách. Od Valáška jsem se dověděl, že Večerek byl zapojen jím do naší org.

Termín hl. líčení na 25/3 [19]52 [v] 9 h, Znojmo, beru na vědomí.

Obhájce žádám ex offo, majetek mám.

Vlček Jan

Skončeno o 9.35 hod. s tím, že obviněn[ý] byl zpět do vazby odveden.

[Rukou doplněno datum: „15/III [19]52," následuje vlastnoruční podpis zapisovatele: „Piak".]

DOKUMENT č. 6
Osobní posudek na O. Vlčka z MNV Horní Dunajovice (24. března 1952)

Moravský zemský archiv Brno, spis Státního soudu sp. zn. 1 Ts II 32/52 – Jan Vlček a spol.

MÍSTNÍ NÁRODNÍ VÝBOR V HOR. DUNAJOVICÍCH, okres Znojmo[1]

Čj. 283/52 – D
Věc: Osobní posudek Vlček O.
K vaší značce XVIII/Do

V Horních Dunajovicích dne 24. března 1952
K rukám obhájce dr. Vidláka
Znojmo

Na Vaši žádost o osobní polit. posudek na Vlčka Oldřicha sdělujeme následující:

Souzený O. Vlček byl před svým zatčením vždycky považován za člověka apolitického, člověka, který se o politické dění nestaral, který nereptal, přijímal všechny politické změny ve vývoji naší republiky celkem klidně a bez jakýchkoliv námitek.

Proto zpráva o jeho zatčení působila tak, že žádný občan tomu nevěřil, že by byl zapleten do velezrady. Byl uzavřený, s lidmi se mnoho nestýkal, i po vstupu do JZD stranil se pracujícího kolektivu. Přičítalo se to jeho povaze a jeho nemoci. Také nepěstoval žádné bližší styky se sousedy. Ačkoliv byl v obci vážen jako dobrý hospodář a vzorný a starostlivý otec rodiny, nemůžeme uvést nějaký bližší poměr k některým sousedům. V JZD i dříve, když pracoval a hospodařil soukromě, byl velmi pracovitým člověkem, povinnosti a příkazy vedoucích JZD plnil bez výhrad. Svoje dodávkové povinnosti plnil vždy dobře.

Jeho poměr k lid. dem. zřízení: jevil se v obci loajálním občanem. Veřejné mínění v obci je to, že do protistátní činnosti byl pravděpodobně zapleten nějakou náhodou, jak se říká: „Přišel k tomu jako slepý k houslím." Za 1. republiky byl organizovaný lidovec, člen Orla a pro tento spolek se dosti exponoval. Na jeho přestupku má podle našeho názoru vinu reakční vedení lidové obrany, jak se projevilo po osvobození 1945. Jmenovaný Vlček byl velmi nábožensky založen a v tomto duchu vychovával i své děti. Takových rodin je v místě jakožto lidovecké baště víc, a proto nebyl jmenovaný ničím nápadný.

předseda MNV:

[Následuje nečitelný podpis předsedy MNV, razítko Místního národního výboru v Horních Dunajovicích a razítko Místní organizace KSČ v Horních Dunajovicích, okres Znojmo, a nečitelný podpis jejího předsedy.]

[1] Pozn. L. B.: Text posudku je psán rukou na hlavičkovém papíře, údaje vyplněny také rukou.

DOKUMENT č. 7
Rezoluce Okresního velitelství Lidové milice ve Znojmě (26. března 1952)
Moravský zemský archiv Brno, spis Státního soudu sp. zn. 1 Ts II 32/52 – Jan Vlček a spol.

Okresní velitelství Lidové milice
Znojmo

Znojmo, dne 26. března 1952
[rukou připsáno: „1 Ts II 32/52“.]

Zasedajícímu Státnímu soudu
ve Znojmě

My příslušníci LM okresu Znojmo ze závodů a osad žádáme zasedající Státní soud ve Znojmě, aby při rozsudku ilegální skupiny V l č e k a spol., postupoval co nejpřísněji a všem obviněným této skupiny byl vyměřen co nejspravedlivější trest vzhledem k tomu, že tato skupina měla ve svém programu odzbrojení složek Lidové milice na našem okrese.

Jsme si plně vědomi funkce příslušníků LM, kteří chrání a budou chrániti vymoženosti pracující třídy proti vnitřním nepřátelům, jakož i proti nepřátelům vnějším, kteří sledují záměrně zvrat vnitřních poměrů v našem státě.

Příslušníci LM našeho okresu se i nadále postaví co nejtvrději proti každému, kdo se pokusí a bude narušovati naše socialistické budování.

Za Lidovou milici okresu Znojmo:

[Následují podpisy: „Štefler František, Malina Jaroslav, Všetečka Viktor“ a další, nečitelný podpis, vedle kulaté razítko Okresního velitelství bezpečnosti ve Znojmě.]

DOKUMENT č. 8
Rozsudek Státního soudu, oddělení Brno v kauze Vlček a spol. (27. března 1952)

Moravský zemský archiv Brno, spis Státního soudu sp. zn. 1 Ts II 32/52 – Jan Vlček a spol.

---

4 SPt II 1/52 1-Ts II 32/52

Jménem republiky!

Státní soud, oddělení Brno uznal dne 27. března 1952 takto právem:

Obvinění

1) Jan V l č e k ,
nar. [...] 1907 ve Výrovicích, okr. Znojmo, zemědělec, posledně bytem v Příměticích [...],

2) František V y s k o č i l ,
nar. [...] 1923 v Příměticích, samostatný živnostník, posledně bytem v Příměticích [...],

3) Jan N o v á k ,
nar. [...] 1905 v Příměticích, zemědělec, posledně bytem v Příměticích [...],

4) Jaroslav Š v i h á l e k ,
nar. [...] 1919 ve Velkých Mašovicích, zemědělec, posledně bytem v Příměticích [...],

5) František B l e c h a ,
nar. [...] 1919 v Příměticích, býv. samostatný živnostník, posledně bytem v Příměticích [...],

6) Antonín H a n z á l e k ,
nar. [...] 1901 v Plenkovicích, býv. samostatný živnostník, posledně bytem v Příměticích [...],

7) František Š a l a m o u n ,
nar. [...] 1919 v Příměticích, rolník, posledně bytem v Příměticích [...],

8) Antonín H e v e r a ,
nar. [...] 1899 v Kuchařovicích, rolník, posledně bytem v Kuchařovicích [...],

9) František V a l á š e k ,
nar. [...] 1906 v Únanově, rolník, posledně bytem v Únanově [...],

10) František Š e b e l a ,
nar. [...] 1902 v Mašovicích, rolník, posledně bytem v Mramoticích [...],

11) Josef F u k a č ,
nar. [...] 1910 v Příměticích, rolník, posledně bytem v Citonicích [...],

12) Antonín K l i k a ,
nar. [...] 1917 v Mašovicích, rolník, posledně bytem v Bezkově [...],

13) František M o l í k ,
nar. [...] 1899 v Mramoticích, zemědělec, posledně bytem v Mramoticích [...],

14) František H l a d í k ,
nar. [...] 1907 v Tvořihrázi, rolník, posledně bytem v Tvořihrázi [...],

15) Oldřich V l č e k ,
nar. [...] 1914 v Hor. Dunajovicích, rolník, posledně bytem v Horních Dunajovicích [...],

16) Antonín M o r a v e c ,
nar. [...] 1921 v Mramoticích, rolník, posledně bytem v Mramoticích [...],

17) Josef V e č e r e k ,
nar. [...] 1907 v Rouchovanech, dělník, posledně bytem v Mikulovicích [...],

18) Jaroslav V e č e ř a ,
nar. [...] 1922 ve Stebníku – Lhůta, býv. strážm. SNB, posledně skladník n. p., posledně bytem v Plavči [...],

19) Vladislav K u ř í t k o ,
nar. [...] 1908 ve Výrovicích, rolník, posledně bytem ve Výrovicích [...],

20) František J e d l i č k a ,
nar. [...] 1908 v Plenkovicích, dělník, posledně bytem v Plenkovicích [...],

všichni t. č. ve vazbě,

jsou vinni,
že

v době od počátku roku 1951 do srpna 1951 v Příměticích a jiných obcích [v] okrese znojemském

I. a) všichni obvinění až na obviněného Jana Nováka, Josefa Večerka a Jaroslava Večeřu se stali členy protistátní skupiny jako součásti ilegální organizace založené na Moravskobudějovicku jistým agentem cizí moci zvaným PAVEL, řízené ze zahraničí, organizované po vojenském způsobu a směřující k přípravě a účasti na státním zvratu zejména odzbrojením LM a obsazením úřadů lidové správy. Obviněný Jan Vlček byl vedoucím této skupiny a pro buňky v jednotlivých obcích získával spolupracovníky,

b) obvinění Jan Novák, Jan Vlček a František Vyskočil se v době od září 1950 do února 1951 v Příměticích dohodli z popudu Jana Nováka, že budou rozleptávat morálku členů JZD, vybízet je k vystupování, že budou přemlouvat členy STS, aby neopravovali hospodářské stroje, ale tyto poškozovali, aby tak došlo k nespokojenosti členů JZD, k rozpadu již existujících JZD a obnově buržoazně kapitalistických poměrů na vesnici,

tedy všichni obvinění až na Josefa Večerka a Jaroslava Večeřu se spolčili navzájem, případně s dalšími osobami k pokusu o zničení, případně rozvrácení lidově demokratického státního zřízení nebo společenského řádu, zaručených ústavou, přičemž obviněný Jan Vlček k takovému činu organizoval pomocné síly.

II. Obvinění Jan Vlček, Antonín Hevera a Oldřich Vlček v téže době a tamtéž, jak uvedeno pod I. a), zjišťovali údaje o početním stavu LM a jejich výzbroji, a tak vyzvídali státní tajemství v úmyslu vyzradit je nepovolané osobě, a to Ant. Hevera a Oldřich Vlček Janu Vlčkovi, tento pak jistému Smetanovi a toto tajemství úmyslně jmenovaným osobám vyzradili.

III. Obviněný František Vyskočil majetek národní rozkrádal tím, že v téže době a tamtéž vylákal ze skladu STS 2 kosy, asi 25 nožíků k samovazům a nezjištěné množství motouzu, které upotřebil pro sebe, tedy se ke škodě takového majetku neoprávněně obohatil.

IV. Obviněný Josef Večerek přistoupil ke shora uvedené protistátní organizaci v úmyslu podvraceti lidově demokratické státní zřízení republiky, zaručené ústavou.

V. Obviněný Jaroslav Večeřa v letních měsících 1951 v Plavči se hodnověrným způsobem dověděl od Valáška, že tento organizuje protistátní skupinu mající za úkol přivodit zvrat státo-

právních poměrů, tedy že chystá velezradu, a úmyslně takový trestný čin bez odkladu neoznámil prokurátoru nebo orgánům národní bezpečnosti,

tím spáchali
ad I a), b) všichni obvinění až na Večerka a Večeřu trestný čin velezrady podle § 78 odst. 1 c, 2 a, obviněný Jan Vlček i dle odst. 3 d tr. zák.;

ad II. obviněný Jan Vlček, Antonín Hevera a Oldřich Vlček též trestný čin ohrožení státního tajemství podle § 88 odst. 1 tr. zák.;

ad III. obviněný František Vyskočil též trestný čin rozkrádání národního majetku podle § 245 odst. 1 písm. c tr. zák.;

ad IV. obviněný Josef Večerek trestný čin sdružování proti republice podle § 80 odst. 1 tr. zák.;

ad V. obviněný Jaroslav Večeřa trestný čin neoznámení trestného činu podle § 165 odst. 1 tr. zák.;

a odsuzují se za to
obviněný Jan Vlček podle § 78 odst. 3 tr. zák. se zřením k § 22 tr. zák. s použitím § 29 tr. zák., ostatní obvinění mimo Večerka a Večeřu podle § 78 odst. 1 tr. zák., obviněný Antonín Hevera, Oldřich Vlček a František Vyskočil se zřením k § 22 tr. zák., obviněný Večerek podle § 80 odst. 1 tr. zák., obviněný Jaroslav Večeřa podle § 165, obviněný Jaroslav Švihálek, František Blecha, Antonín Hanzálek, Antonín Moravec, František Hladík a Ladislav Kuřítko s použitím § 30 tr. zák., všichni obvinění se zřetelem k § 19 tr. zák. k trestu odnětí svobody, dále podle § 48 tr. zák. k trestu peněžitému (který se v případě nedobytnosti přemění v další odnětí svobody), a to:

obviněný

Jan Vlček	na 24 (dvacet čtyři) roků, 50 000 Kčs, ev. 5 měs.,
František Vyskočil	na 12 (dvanáct) roků, 10 000 Kčs, ev 1 měs.,
Jan Novák	na 18 (osmnáct) roků, 100 000 Kčs, ev. 10 měs.,
Jaroslav Švihálek	na 7 (sedm) roků, 5000 Kčs, ev. 1 měsíc,
František Blecha	na 6 (šest) roků, 1000 Kčs, ev. 14 dní,
Antonín Hanzálek	na 7 (sedm) roků, 2000 Kčs, ev. 1 měsíc,
František Šalamoun	na 11 (jedenáct) roků, 20 000 Kčs, ev. 4 měs.,
Antonín Hevera	na 12 (dvanáct) roků, 10 000 Kčs, ev. 1 měs.,
František Valášek	na 14 (čtrnáct) roků, 30 000 Kčs, ev. 3 měs.,
František Šebela	na 13 (třináct) roků, 20 000 Kčs, ev. 2 měs.,
Josef Fukač	na 11 (jedenáct) roků, 20 000 Kčs, ev. 2 měs.,
Antonín Klika	na 10 (deset) roků, 20 000 Kčs, ev. 2 měsíce,
František Molík	na 17 (sedmnáct) roků, 200 000 Kčs, ev. 1 rok,
František Hladík	na 8 (osm) roků, 10 000 Kčs, ev. 1 měs.,
Oldřich Vlček	na 10 (deset) roků, 20 000 Kčs, ev. 2 měs.,
Antonín Moravec	na 5 (pět) roků, 2000 Kčs, ev. 1 měs.,
Josef Večerek	na 4 (čtyři) roky, 5000 Kčs, ev. 1 měs.,
Jaroslav Večeřa	na 3 (tři) roky, 1000 Kčs, ev. 14 dní,
Vladislav Kuřítko	na 6 (šest) roků, 20 000 Kčs, ev. 2 měsíce,
František Jedlička	na 10 (deset) roků, 10 000 Kčs, ev. 1 měs.

Podle § 43 (44) tr. zák. vyslovuje se u obviněných ztráta čestných práv občanských, a to u Jana Vlčka, Františka Vyskočila, Jana Nováka, Františka Valáška, Františka Šebely a Františka Molíka na 10 let, u Františka Šalamouna, Antonína Hevery, Josefa Fukače, Antonína Kliky, Oldřicha Vlčka a Františka Jedličky na 8 roků, u Jaroslava Švihálka, Františka

Blechy, Antonína Hanzálka, Františka Hladíka a Vladislava Kuřítka [slova: „a Vladislava Kuřítka“ dopsána dodatečně rukou na okraji listu] na 5 let, u Antonína Moravce, Josefa Večerka a Jaroslava Večeři na 3 roky.

Podle § 47 tr. zák. vyslovuje se propadnutí jmění, a to u obviněných Františka Blechy, Antonína Hanzálka jedné čtvrtiny, u Jaroslava Švihálka, Františka Hladíka, Oldřicha Vlčka, Antonína Moravce a Ladislava Kuřítka jedné polovice, u ostatních obviněných vyjma obv. Josefa Večerky a Jaroslava Večeři [slova: „obv. Josefa Večerka a Jaroslava Večeři“ dopsána dodatečně rukou na okraji listu] celého jejich jmění.

Podle § 55 tr. zák. prohlašuje se motocykl Josefa Fukače za propadlý.

Podle § 23 tr. zák. započítává se obviněným vazba, a to:

Janu Vlčkovi	od 21. srpna 1951	– 16 hodin,
Františku Vyskočilovi	od 21. srpna 1951	– 18.00 hodin,
Janu Novákovi	od 21. srpna 1951	– 15.00 hodin,
Jaroslavu Švihálkovi	od 15. února 1952	– 11.00 hodin,
Františku Blechovi	od 15. února 1952	– 10.00 hodin,
Antonínu Hanzálkovi	od 15. února 1952	– 11.00 hodin,
Františku Šalamounovi	od 15. února 1952	– 10.00 hodin,
Antonínu Heverovi	od 22. října 1951	– 6.30 hodin,
Františku Valáškovi	od 22. října 1951	– 6.00 hodin,
Františku Šebelovi	od 22. října 1951	– 6.00 hodin,
Josefu Fukačovi	od 22. října 1951	– 6.00 hodin,
Antonínu Klikovi	od 22. října 1951	– 6.30 hodin,
Františku Molíkovi	od 25. prosince 1951	– 14.00 hodin,
Františku Hladíkovi	od 22. října 1951	– 5.30 hodin,
Oldřichu Vlčkovi	od 22. října 1951	– 6.00 hodin,
Antonínu Moravcovi	od 15. února 1952	– 12.00 hodin,
Josefu Večerkovi	od 15. února 1952	– 12.30 hodin,
Jaroslavu Večeřovi	od 22. října 1951	– 8.00 hodin,
Vladislavu Kuřítkovi	od 15. února 1952	– 11.30 hodin,
Františku Jedličkovi	od 15. února 1952	– 11.15 hodin.

Odůvodnění

Z obsahu trestního oznámení, ze zodpovídání se obviněných, jejich administrativních protokolů a osobních výkazů, ze zprávy MNV Přímětice (č. l. 202, 204) a spojeného spisu č. l. 130 zjistil soud a měl za prokázaný tento skutkový děj:

V souzeném případě jde o protistátní skupinu znojemského okresu zvanou Pavel, napojenou na ilegální organizaci téhož názvu založenou na Moravskobudějovicku spolupracovníkem zahraničních agentů, jistým Gustavem Smetanou, krycím jménem PAVEL.

Byla organizována po vojensku, měla spojení do zahraničí, její heslo bylo „sněženka“, její členi užívali krycích čísel a konali slib mlčenlivosti, poslušnosti a věrnosti.

Jejím programem bylo zakládati na všech obcích dvou až tříčlenné, později patnáct až dvacetičlenné buňky na každé obci, vésti v evidenci členy MNV a lidových milic, u těchto zjistit jich počet a výzbroj, toto hlásit veliteli, připravit půdu pro chystaný puč, v daném okamžiku členy lidových milicích odzbrojit, zmocnit se jejich zbraní, pomocí těchto a zbraní dodaných ze zahraničí uchopit se moci na úřadech lidové správy, a přivodit tak zvrat lidově demokratického státního zřízení, případně hospodářského řádu v celé ČSR.

Členy této skupiny byli převážně příslušníci býv. strany lidové, část i nár. soc., zastávající do února 1948 i určité funkce, do obrozených stran však nevstoupivší, z nich někteří vesničtí boháči, většina středních rolníků, část bývalých živnostníků a jen nepatrné procento dělníků.

Všichni šli za politikou své bývalé strany, která hájila (jak sami udali) soukromokapitalistický systém, všichni byli proti socializaci vesnice, zejména proti JZD, a všichni až na dva si přáli návrat politických poměrů z doby první republiky, případně doby před Únorem.

V lůně této organizace vznikl samostatný komplot řízený obv. Novákem, který se sice členem organizace nestal, který však se specializoval výlučně na rozvrácení zemědělské politiky na vesnici, pokud jde o jednotná zemědělská družstva.

U jednotlivých obviněných je činnost tato:

Obviněný Jan V l č e k jako odchovanec strany lidové měl již od roku 1945 výhrady proti znárodňování soukromých podniků a lidově demokratický režim nenáviděl. Koncem r. 1950 seznámil ho jistý ilegalista Melkus s neznámým mužem nazývaným krycím jménem PAVEL. Ten ho informoval, že je vedoucím organizátorem ilegální organizace na Moravskobudějovicku, že tato má spojení se zahraničím, a vyzval ho k spolupráci. Když Vlček toto přislíbil a složil do rukou PAVLOVÝCH slib věrnosti, poslušnosti při plnění příkazů a mlčenlivosti, instruoval ho PAVEL o struktuře organizace, heslu, krycích číslech, úkolech a cíli organizace (jak je uvedeno v úvodu) a pověřil ho vedením a organizováním skupin podobného složení na okrese znojemském.

Vlček se zapojil do ilegální činnosti s plnou horlivostí a v době od ledna 1951 do května 1951 postupně získával další členy, a to obviněné Vyskočila, Švihálka, Blechu, Šalamouna a Hanzálka z Přímětic, dále Heveru z Kuchařovic, Šebelu z Únanova, Molíka z Mramotic, Kliku z Bezkova, Fukače z Citonic, Hladíka z Tvořihráze a Oldřicha Vlčka z Horních Dunajovic. Všechny informoval tak, jak byl sám informován PAVLEM. Všechny požádal o spolupráci, sdělil jim heslo, určil krycí čísla a od všech získal předepsaný slib. Pokusil se též získat jistého Kumra, Rudolfa Vlčka, svého synovce Havlíka, Františka Valendu, Rudolfa Zyku, Františka Jedličku a Josefa Polického. Tyto sice o organizaci informoval, nezískal je však, ježto spolupráci odmítli. S PAVLEM i se zapojenými členy byl v kontaktu a dal se jimi informovati o výsledcích jejich spolupráce. Sám přislíbil PAVLOVI, že bude získávati informace o lidových milicích, jich počtu a výzbroji, a o to žádal i ostatní obviněné. Tyto informace nakonec získal v době od února do června 1951 od obviněných Antonína Hevery a Oldřicha Vlčka a sdělil je PAVLOVI, aby je mohl sděliti dále do zahraničí. Valáškovi se snažil zprostředkovati schůzky s PAVLEM, aby s ním mohl navázati přímé spojení a přebírati od něho další instrukce. Snažil se i jinak rozleptati morálku pracujících na vesnici, zejména JZD. Za tím účelem se spřáhl s vesnickým boháčem Janem Novákem, dále se spoluobviněným Vyskočilem, [z]účastňoval se u Nováka schůzek, na nichž byli přítomni i jiní vesničtí boháči, s nimiž se dohodl, že budou rozleptávat morálku pracovníků STS, jimž budou slibovati určité výhody, aby pracovali přednostně na polích soukromníků. Ztotožňoval se se záměry Nováka usilujícího o to, aby došlo k rozpadu již založených jednotných zemědělských družstev.

Obviněný František V y s k o č i l byl získán do ilegální organizace Vlčkem zjara r. 1951. Byl informován tak, jak je uvedeno shora, spolupráci přislíbil a slib vykonal. Sám sice další členy nezískal, navázal však přece spojení s vesnickým boháčem Janem Novákem, účastnil se u něho schůzek, o nichž byla řeč shora, a když byl v červenci r. 1951 Novákem nabádán, aby stroje STS a JZD opravoval tak, aby opravy nevydržely, případně, aby tyto opravy neprováděl, a opravoval stroje soukromníků, konečně, aby součástky ke strojům záměrně neobjednával a tyto zdržoval, že to bude míti za následek nezdolání práce JZD, narušení plnění plánu, nespokojenost jejich členů a konečný rozpad jednotných zemědělských družstev, s tímto souhlasil a k tomuto záměru se připojil. Později sám k tomu cíli získával traktoristy STS tím, že je často-

val alkoholem, aby je odvedl od konání jejich povinností. Přemlouváním jistého Komárka a neznámého dalšího maďarského zaměstnance STS získal od těchto asi 25 nožíků k samovazům a nezjištěné množství motouzu, jakož i dvě kosy, kteréžto věci tito zaměstnanci odcizili v STS a sám je ve své živnosti, případně [ve] svém hospodářství upotřebil.

Obviněný Jan N o v á k jako vesnický boháč nesouhlasil s politickým vývojem v ČSR, zejména však se znárodňováním a socializací vesnice. Horoval proto pro změnu režimu a znovunastolení soukromokapitalistického podnikání. Proto se také snažil o rozpad JZD v Příměticích, do něhož na oko v září 1950 vstoupil. Již tu nabádal na schůzích reakčně smýšlející rolníky, aby z JZD vystupovali, aby ničili majetek JZD i STS, a JZD přitom pomlouval. Aby nemusil plniti určité pracovní závazky, raději z družstva již v r. 1951 vystoupil a svoji rozbíječskou činnost zintenzivněl. Začal se scházeti s jinými vesnickými boháči, kteří byli stejně nepřátelského smýšlení, mezi nimi i s Janem Vlčkem a všichni se dohodli na tom, že budou přemlouvat další rolníky, aby z JZD vystupovali, případně aby pracovali tak, aby družstvo neprosperovalo a rozpadlo se, dále, že budou přemlouvati členy STS, aby neopravovali stroje jednotným zemědělským družstvům a prováděli různé sabotáže, aby jednotná zemědělská družstva nemohla plniti úkoly, aby u [je]jich členů vznikla nespokojenost, aby došlo k rozpadu již existujících jednotných zemědělských družstev a aby tak byla připravena půda pro změnu hospodářského řádu v ČSR. Tuto svoji zhoubnou činnost začal praktikovati prvně u soukromého živnostníka Františka Vyskočila, jehož přemlouval tak, jak je uvedeno ve stati u Vyskočila, dále u vedoucího STS, jistého Komárka, jehož stejně jako Vyskočila přemlouval, aby raději pracoval na polích vesnických boháčů, aby pro ně opatřoval strojní součástky k nutným opravám jejich strojů, aby dělal tak, aby středisko STS upadalo a pozbylo důvěry drobných rolníků, a jehož i jinak ovlivňoval tvrzením, že poměry v ČSR se stejně neudrží a že v zahraničí jsou selští synkové, kteří pracují pro převrat. Provozoval však i jiným způsobem zákeřnou politiku nepřítele socializace vesnice. Předepsané dodávky u určitých produktů sice překračoval, a to dokonce tím, že jiným rolníkům tyto půjčoval k plnění jejich kontingentů, u jiných produktů však kontingent neplnil a nerespektoval ani plánovaný stav dobytka. Tak v r. 1950 nedodal 3109 l mléka, 1,53 q řepky, 4,8 q kukuřice a v r. 1951 měl proti plánovanému stavu o tři kusy dojnic a o dvě prasnice méně.

Obviněný Jaroslav Š v i h á l e k byl v únoru 1951 a na pozdějších několika schůzkách informován o ilegální organizaci Vlčkem a žádán o spolupráci. Když byl Vlčkem povzbuzován, že se nemusí ničeho obávati, souhlasil s programem a cílem organizace, členem se stal, žádnou činnost však nevyvíjel.

Obviněný František B l e c h a byl získán jako člen zmíněné organizace Vlčkem již na podzim roku 1950. S programem a cílem souhlasil, slib vykonal. Byl Vlčkem informován i o dalších členech a pověřen získáváním spolupracovníků z příslušníků býv. strany lidové. I to přislíbil, nikoho však nezískal a ani jinak žádnou činnost nevyvíjel.

Obviněný Antonín H a n z á l e k byl získán jako člen organizace Vlčkem za podobných okolností jako Blecha na jaře roku 1951 a obdržel krycí číslo. S programem i cílem souhlasil, spolupráci přislíbil a slib vykonal. Když byl Vlčkem žádán, aby podal dobrozdání o jistém Dospivovi, sdělil, že ho nedoporučuje, ježto by mohl organizaci vyzraditi. Jinak žádnou činnost nevyvíjel.

Obviněný František Š a l a m o u n byl získán do organizace po předcházející zevrubné informaci Vlčkem v květnu 1951, když před tím mu byl odhalil svůj nepřátelský postoj k lidově demokratickému zřízení. Spolupráci přislíbil, slib vykonal a byl Vlčkem informován i o dalším členu Švihálkovi. Přislíbil získávat i další členy a vyčkával další instrukce, které již neobdržel.

Obviněný Antonín H e v e r a měl záporné stanovisko k lidově demokratickému zřízení, nesouhlasil se znárodňováním, s JZD a vůbec s družstevnictvím, naopak horoval pro zachování

soukromého podnikání a nastolení kapitalistického řádu. Byl získán do organizace za člena Janem Vlčkem v lednu 1951. Byl zevrubně informován a požádán o spolupráci. Tuto přislíbil a slib vykonal. Byl pověřen vybudováním skupiny v Kuchařovicích a ustanoven hned jejím vedoucím. Dále byl pověřen zjištěním příslušníků milice a jejich výzbroje. Pokusil se získati do organizace jistého Vystrčila, avšak bezvýsledně. Vzdor tomu hlásil Vlčkovi, že skupinu má již vybudovánu. Zjistil přesný stav milice i její výzbroje a tyto okolnosti Vlčkovi oznámil.

Obviněný František V a l á š e k v únoru 1951 vedl s Vlčkem debatu, v níž nepříznivě kritizovali poměry v ČSR, zejména zemědělskou politiku na vesnici. Vlček ho přitom zasvětil do své ilegální činnosti, do struktury, úkolu a cíle ilegální organizace a požádal jej o spolupráci. Obviněný mu tuto přislíbil. Poté byl Vlčkem pověřen, aby vybudoval skupinu ve Výrovicích, Plavči, Mikulovicích a Němčičkách. Obviněný to nejen přislíbil, ale hned Vlčkovi jmenoval i osoby, které by zapojil. O to se také snažil. V dubnu 1951 již získal pro organizaci dalšího člena, a to obviněného Kuřítka, jehož pověřil tvořením další skupiny ve Výrovicích, a dále obviněného Večerku. Snažil se získati i obv. Večeřu, toho však nezískal.

Obviněný František Š e b e l a byl částečně zasvěcen do ilegální činnosti a struktury Vlčkovy organizace v květnu 1951 přímo při pobožnosti v kostele. Po čtrnácti dnech mu Vlček již sdělil podrobnosti i o úkolech a cíli organizace a vyzval ho ke spolupráci. Obviněný to přislíbil a vykonal předepsaný slib. Poté mu Vlček uložil, aby v Mramoticích a osadě Kasárna získal do organizace dva až tři další členy, zejména měl získati i obviněného Molíka. Obviněný se úkolu hned ujal. Snažil se prvně získati jistého Leitnera, nezískal jej však, ježto tento měl strach z prozrazení. Pokusil se získat i Molíka, zjistil však, že tento o věci již mluvil s Vlčkem, že je zapojen a že si ustanovil i svého zástupce obv. Moravce. O tom se později Šebela u Vlčka sám přesvědčil, aby si to ověřil. Měl též za úkol provésti sloučení mramotické skupiny se skupinou v osadě Kasárna, k tomu však nedošlo, neboť Molík nastoupil koncem dubna šestiměsíční trest.

Obviněný Josef F u k a č byl zjara 1951 informován stejně jako ostatní Vlčkem o složení úkolu a cíli organizace. Když byl vyzván ke spolupráci, tuto přislíbil, vykonal slib a stal se členem. Poté obdržel úkol, aby v Citonicích a Milišovicích založil skupiny ze spolehlivých členů od 30 do 40 let, a byla mu Vlčkem k tomu označena i vhodná osoba. Obviněný sice tuto skupinu nezaložil, když byl však požádán Vlčkem, aby ho zavezl do Únanova ve věci týkající se ilegální organizace za obviněným Valáškem, ochotně to na svém motocyklu provedl.

Obviněný Antonín K l i k a jako odchovanec i funkcionář býv. strany lidové měl různé výhrady proti lidově demokratickému zřízení. V r. 1950 sice vstoupil v Bezkově do JZD, avšak jen proto, aby sledoval sobecké cíle. Když však mělo družstvo přejíti na třetí typ, stavěl se proti tomu. A právě tehdy, bylo to začátkem r. 1951, přišel k němu Jan Vlček, informoval ho o ilegální organizaci, tvrdil mu, že brzy přijde převrat, a žádal ho o spolupráci. Jako svého zástupce mu označil spoluobviněného Fukače. Obviněný s programem a cílem organizace souhlasil, spolupráci přislíbil, slib vykonal a obdržel krycí číslo K-A-47-B. Poté byl pověřen úkolem, aby v Bezkově vyhledal vhodné osoby, jichž byl ustanoven předem vedoucím, a aby zjistil počet členů lidové milice a jejich výzbroj. To všechno přislíbil, určil si také, které členy by měl získat, hartusil na Vlčka, kdy už bude převrat, nic však sám ze svých úkolů nesplnil.

Obviněný František M o l í k, vesnický boháč a spekulant, byl odpůrcem lidově demokratického zřízení, a proto se ochotně zjara 1951 zapojil do organizace Vlčkovy, když jím byl podrobně informován. Spolupráci přislíbil a stal se členem. O informace se měl obraceti i na spoluobviněného Šebelu. Byl též jako ostatní pověřen získáváním dalších členů, kteří by s ním v případě zvratu převzali moc v obci. Protože měl koncem dubna 1951 nastoupiti šestiměsíční trest uložený mu okresním soudem za šíření nepravdivých zpráv a pobuřování, získal do organizace a pověřil svým zástupcem obv. Antonína Moravce. O tom vyrozuměl jak Vlčka, tak Šebelu.

Obviněný František H l a d í k se stal členem skupiny koncem března 1951. Byl o věci Vlčkem zevrubně informován a vyzván ke spolupráci. Tuto přislíbil, předepsaný slib vykonal, činnost však žádnou nevyvíjel.

Obviněný Oldřich V l č e k je bratrancem obv. Jana Vlčka. V červnu 1951 si vzájemně svěřili, že nesouhlasí s lidově demokratickou hospodářskou politikou. Jan Vlček se ho nejprve vyptával, zda ví, kolik je v obci JZD, kolik příslušníků KSČ a kteří z nich jsou funkcionáři MNV. Když Oldřich Vlček řekl, že neví, sdělil mu Jan Vlček účel, pro který to potřebuje, zasvětil ho přitom do své ilegální činnosti, informoval ho zevrubně o ilegální organizaci a požádal ho o spolupráci. Obviněný se vším souhlasil, spolupráci přislíbil, vykonal slib, stal se členem a byl ustanoven jako vedoucí podskupiny, kterou měl v Horních Dunajovicích založit. Přislíbil i to. Začátkem srpna zjistil a Vlčkovi sdělil nejen počet členů lidové milice, ale i data o její výzbroji. Jinak žádnou činnost nevyvíjel.

Obviněný Antonín M o r a v e c byl získán do skupiny svým kmotrem Molíkem, s nímž v r. 1950 vstoupil do JZD a u něhož poslouchal zahraniční štvavý rozhlas. Vzájemně si svěřili, že s lidově demokratickým zřízením nesouhlasí. Molík mu sdělil, že u nás nastane zvrat a že se k moci dostanou zase „oni“. Když byl poté Molíkem informován o ilegální organizaci a požádán, aby ho po dobu, kdy si bude odpykávati šestiměsíční trest, zastupoval, s tímto souhlasil a funkci zástupce přijal.

Obviněný Jan V e č e r e k se sešel v červnu 1951 s obviněným Valáškem, který mu sdělil, že se zakládá na Znojemsku ilegální organizace, která má míti v každé obci jednu spolehlivou osobu, nesdělil mu však, jaký má úkol, jakou činnost má vyvíjet a jaký je její konečný cíl. Když ho přemlouval, aby funkci vedoucího převzal, že instrukce obdrží později, přislíbil mu spolupráci. Bližší informace již neobdržel a žádnou činnost nevyvíjel.

Obviněný Jaroslav V e č e ř a byl v létě r. 1951 v Plavči informován Valáškem, že tento hodlá založiti protistátní rozvratnickou organizaci, a požádán, aby v Plavči vybral několik spolehlivých lidí. Obviněný mu spolupráci nepřislíbil, o věci však pomlčel a případ neoznámil.

Obviněný Vladislav K u ř í t k o se s obv. Valáškem při náhodné řeči shodl na tom, že nesouhlasí se zemědělskou politikou, zejména však se zakládáním JZD. Když ho v dubnu 1951 navštívil v Únanově, informoval ho Valášek, že se zakládá na území ČSR ilegální organizace, která má za úkol v případě státního zvratu zajistit členy lidové milice i funkcionáře místních národních výborů, a požádal ho, aby si k tomu cíli založil skupinu z osob, které nesouhlasí s lidově demokratickým státním zřízením. Obviněný s programem i cílem organizace souhlasil a spolupráci Valáškovi přislíbil.

Obviněný František J e d l i č k a se sešel s Janem Vlčkem zjara 1951 ve Znojmě. Vlček Jedličku informoval, že brzy má dojít v ČSR k převratu, že by se tedy měly tvořit ilegální výbory, které by po převratu převzaly moc, a požádal ho, aby si v Plenkovicích založil ilegální skupinu ze spolehlivých osob. Obviněný s tím souhlasil a hned mu také jmenoval určité osoby, které považoval pro tuto akci za vhodné. Když ho poté Vlček požádal, aby mu podal informace o dalších spolehlivých osobách z býv. strany lidové na Kravsku a Mošůvkách, jmenoval mu i tyto. Sám však skupinu nezaložil a žádnou činnost nevyvíjel.

Všichni obvinění, až na Nováka, částečně Šalamouna, Moravce, Večerka a Jedličky se v souhlase se zjištěným skutkovým dějem doznali a uznali, byť někteří i částečně, svoji vinu.

Téměř společným rysem jejich obrany byla jejich příslušnost k býv. straně lidové, která prý obhajovala soukromokapitalistické podnikání, dále určité výhrady proti lidově demokratickému zřízení zejména proti socializaci vesnice, a to zase zejména proti JZD.

Je skutečností, že představitelé býv. strany lidové se stavěli proti znárodnění, že horovali pro soukromokapitalistické podnikání, že byli pro vrácení továren starým vykořisťovatelům atd., ačkoliv sami podepsali Košický vládní program, v němž se zavazovali k opaku. Proto také zradili národ, opustili vlast, aby spolu s kapitalistickými nepřáteli bojovali ke zvratu celého lidově demokratického státního zřízení i společenského řádu. Jim a jejich kapitalistickým následovníkům a vyznavačům mohly vyhovovat poměry za první republiky, nemohly však vyhovovat všemu pracujícímu lidu, který jejich „slasti“ poznal na vlastní kůži.

Co do jednotlivosti:

Obviněný Jan Vlček se doznal upřímně v plném rozsahu, v souhlase se zjištěným skutkovým dějem a uznal i vinu. Na obranu udal jedině to, že měl výhrady proti znárodňování soukromých podniků, protože strana lidová zastávala politiku soukromého podnikání. Tato obrana nemůže míti místa. Obviněný jednak nepochopil význam socializace vesnice, zásady a podmínky socialistické velkovýroby a jednak nemyslil na to, že sám jako vykořisťovatel je brzdou pokroku a nového hospodářského řádu, který nemůže být založen ani na soukromokapitalistickém podnikání ani na vykořisťování. Jinak o něm platí to, co řečeno shora. Usvědčen je netoliko svým doznáním, nýbrž i ostatními spoluobviněnými.

Obviněný Vyskočil se doznal v souhlase se zjištěným skutkovým dějem a doznal vinu až na to, že by byl věděl o zapojení organizace na zahraničí a že by se stal členem organizace. Na obranu uvedl, že jen z počátku byl proti JZD, později však již ne. Tato obrana jednak nemohla míti vliv na samu trestnost, jednak byla vyvrácena. V daném případě nešlo o to, byl-li obviněný skutečným „členem“ organizace (vždyť jako takový nebyl ani žalován) či zda k oné organizaci pouze svým příslibem přistoupil. Přislíbil však Vlčkovi spolupráci, s programem organizace souhlasil a vykonal, jak sám doznává, i slib mlčenlivosti. Vlček mimo to potvrdil, že věděl o zapojení organizace na zahraničí, že byl členem skupiny a složil slib. Soud neměl důvodu Vlčkovi nevěřit, když jeho výpověď je podporována nejen doznáním obviněného, ale i výpovědí Komárka, který potvrdil, že to byl právě Vyskočil snažící se nekalým způsobem ovlivniti zaměstnance STS k trestné činnosti, jak byla o ní řeč shora. Usvědčen je tedy netoliko svým doznáním, nýbrž i Vlčkem a Komárkem.

Obviněný Novák se v administrativním řízení k trestné činnosti úplně a v souhlase se zjištěným skutkovým dějem doznal a na obranu uvedl, že nesouhlasil s vývojem politických událostí v ČSR, hlavně pak po únoru 1948, kdy došlo ke znárodňování živností a zakládání JZD, které i se socialismem nenáviděl, protože v tom spatřoval konec soukromého podnikání a libovolného nakládání se soukromým vlastnictvím. Při hlavním líčení popřel trestný čin a vinu a doznal pouze to, že neplnil dodávky, jak je uvedeno v žalobě. U dobytka měl však prý o jeden kus hovězího a jeden kus vepřového nadstav. Výpověď Komárka, Vlčka a Vyskočila označil za nesprávné, a když měl vyjádřiti, zda je správný jeho administrativní protokol, mlčel. Jinak udal, že s JZD nesouhlasil proto, že mu byly odebrány stroje a že bez nich práci sám nemohl zvládnouti. Tato výpověď obviněného až na jeho doznání a na jeho postoj k JZD se ukázala naprosto smyšlenou. Odporuje nejen jeho vlastnímu původnímu doznání, ale i výpovědi Vlčka, Vyskočila a Komárka, kteří celý skutkový děj potvrzují. Je to i potvrzení MNV, z něhož je nade vší pochybnost patrno, že zemědělské produkty neplnil tak, jak je uvedeno v žalobě, a že stav jeho dojnic byl skutečně o tři a prasnic o dvě méně, než bylo pro něj plánováno. Je to však v prvé řadě jeho zavilý postoj k socialismu vůbec, socializaci vesnice zvláště a jeho charakter kulaka, které nejvýmluvněji hovoří za jeho činy. Vlček a Vyskočil ho usvědčovali tváří tvář při hlavním líčení, Komárek konfrontací v administrativním řízení. Soud neměl důvodu jim nevěřiti, když zejména potvrzovali okolnosti, jak skutečně probíhaly, a když se oni na nich v logickém sledu i obsahu současně podíleli. Vzhledem k tomu neměl soud ani důvodu nevěřiti administrativnímu protokolu obviněného, když dokonce jeho správnost nepopřel. Obsahově nemůže být logičtějšího závěru o skutečnosti, když obviněný se vy-

bíjel pouze v tom, co v něm překypovalo, když do JZD vstoupil jen na oko, když z něho ihned, jakmile se na něm požadovala práce, vystoupil a když jeho třídnímu zaujetí mohl vskutku vyhovovati jen vykořisťovatelský režim.

Obviněný Švihálek se doznal fakticky v souhlase se zjištěným skutkovým dějem, vinu však doznal jen částečně a bránil se tím, že s lidově demokratickým zřízením souhlasil, že měl jen nějaké výhrady k poměrům na obci, že poslouchal zahraniční rozhlas, že měl doma příkoří od matky, která má na majetku doživotní právo požívací a že svůj podíl, který činí pouze 1/2, dával do JZD. Jeho obrana, která zčásti vyvrácena nebyla, sice potvrdila, že v daném případě nejde o vesnického boháče, jak za to měla žaloba, nýbrž naopak člověka, který od čeledína prošel tvrdým životem vykořisťovaného člověka, přece ho však nemohla vyviniti. Byl to Jan Vlček, který nesmlouvavě do očí obviněnému potvrdil, že ho do ilegální činnosti zasvětil a že obviněný mu spolupráci přislíbil. Soud Vlčkovi uvěřil, neboť jeho výpověď je podporována právě doznáním obviněného, který nakonec sám udal, že se nepamatuje, že by někomu jinému než Vlčkovi skládal slib v ilegální činnosti. Usvědčen je tedy netoliko vlastním doznáním, nýbrž i spoluobviněným Vlčkem.

Obviněný Blecha se doznal úplně, upřímně v souhlase se zjištěným skutkovým dějem, uznal i vinu a činu litoval. Bránil se tím, že k lidově demokratickému zřízení neměl výhrady, že chtěl pouze převzít od otce sedlářskou živnost. Ať měl ovšem výhrady jakékoliv, neopravňovalo ho to k provádění nějaké protistátní a dokonce velezrádné činnosti. Kdyby byl pečlivě sledoval budovatelské úsilí všeho pracujícího lidu v kolektivním, zejména tedy i v družstevním podnikání, kdyby se byl přesvědčil o všech výhodách združstevnění v socialistickém pojetí, kdyby byl sledoval plánování distribuce, výroby z hlediska zájmů celostátních a celonárodních, kdyby byl sledoval sociální a hospodářské podmínky u všech těch, kteří se již takto zapojili, byl by poznal svůj omyl a nebyl by ještě i dnes vyznavačem soukromokapitalistického vykořisťování. Usvědčen je nejen svým doznáním, nýbrž i Vlčkem.

Obviněný Hanzálek se doznal úplně, upřímně a kajícně ve shodě se zjištěným skutkovým dějem, uznal i vinu a činu litoval. Doznal, že nesouhlasil se zemědělskou výrobou. Je-li podivné, že jako převážně zaměstnanec dělník a pouze přechodně malý živnostník se spřáhl s kulaky k ilegální činnosti, je o to podivnější, že měl výhrady proti zemědělské výrobě, která se ho nijak nedotýkala. Kdyby však sledoval radikální vzestup průmyslové výroby a zamyslil se nad pokulhávající zemědělskou malovýrobou, byl by jistě dospěl k názoru, že by nebylo jen nerozumné, ale přímo nebezpečně škodlivé, aby se tyto dva základní pilíře našeho hospodářského života od sebe ještě více vzdalovaly, namísto toho, aby šly ve stejné linii a k témuž rozvoji. Byl by také poznal, že tato rozbíječská politika není zájmem nikoho jiného než vesnických boháčů a zahraničních kapitalistů. Usvědčen je nejen svým doznáním, ale i Vlčkem.

Obviněný Šalamoun doznal vinu jen v tom, že trestnou činnost Vlčka neoznámil, v podstatě však se skutkově doznal úplně ve shodě se zjištěným skutkovým dějem. Na obranu uvedl, že neví, proč k ilegální organizaci přistoupil, a že žádnou činnost nevyvíjel. Šlo tudíž pouze o subjektivní nazírání na věc ze strany obviněného a o otázku právního posouzení ze strany soudu. Usvědčen je nejen svým doznáním, dále svým administrativním protokolem, nýbrž i výpovědí Vlčka, který skutkový děj v plném rozsahu potvrdil.

Obviněný Hevera založil svoji výpověď na určitém manévrování. Vinu doznal částečně, obsahově však proti žalobě doznal i to, že Vlčka přemlouval, aby ilegální činnost nevyvíjel na Moravskobudějovicku, kde nikoho neznají, nýbrž aby ji společně provozovali na Znojemsku a aby například někoho převáděli přes hranice. Doznal též, že Vlčkovi sdělil počet a výzbroj lidových milic, ale to prý mu řekl jen proto, poněvadž to bylo na obci všeobecně známo. Tato obrana byla jednak vyvrácena, jednak neobstála. Obviněný Vlček potvrdil, že Heveru náležitě o všem informoval, že s programem a cílem organizace souhlasil, že spolupráci přislíbil, slib vykonal a zprávy o lidové milici mu dodal. Názor obviněného, jako by

nešlo o vyzrazení státního tajemství proto, že určité skutečnosti byly známy na obci, je nesprávný. I když tomu tak bylo, neznamená to, že tytéž okolnosti se mají státi známými i příslušníkům jiných obcí, ale tím méně agentům cizí moci a nakonec zahraniční emigraci. I pro tyto okolnosti byly všechny ony osoby osobami nepovolanými již proto, že ony skutečnosti vyzvídaly k nekalým cílům. Usvědčen je nejen svým doznáním, svým administrativním protokolem, nýbrž i Vlčkem. Jde u něho více o právní posouzení věci.

Obviněný Valášek se doznal úplně, upřímně, v plném rozsahu se zjištěným skutkovým dějem a uznal i vinu. Na obranu udal, že byl rozrušen, když prý MNV na ně tlačil, aby přešli do JZD třetího typu, a dále, že jako býv. předseda býv. strany lidové nesouhlasil s lidově demokratickým zřízením. Touto obranou řekl obviněný vše. V ní ukázal i pravou podstatu politiky své bývalé strany. Dokud tu byli ti, jež bylo možno vykořisťovat, hovělo to jeho představám, jakmile však měl sáhnout poctivě na práci, nesrovnávalo se to již s jeho politickým přesvědčením, i když bylo proti zájmům, vůli a přesvědčení všech pracujících. Usvědčen je mimo své doznání i Vlčkem.

Obviněný Šebela se doznal bez výhrad a uznal i vinu. Doznal též, že nebyl spokojen s poměry v ČSR, ježto prý měl dostat donucený nájem na jeho zemědělskou usedlost. Blíže to ani nevysvětlil. Tato obrana nemohla míti opodstatnění. V lidově demokratickém státě není možné, aby byla uvalena nucená správa tam, kde nejsou pro to zákonné předpoklady. Domněnka obviněného však byla až příliš nicotná, aby jí omlouval svou následnou protistátní činnost. Usvědčen je svým doznáním, administrativním protokolem i výpovědí Vlčka.

Obviněný Fukač doznal formálně vinu a skutkově vše až na příslib spolupráce a na to, že by Vlčkovi hlásil, že má v Citonicích vybudovanou skupinu. Naopak prý Vlčkovi spolupráci odmítl a nabádal ho, aby s ilegální činností ustal. Když ho později vezl do Únanova, nevěděl proč, neboť Vlček mu prý řekl, aby se na to neptal. Jan Vlček však obviněného v celém rozsahu a v souhlase se zjištěným skutkovým dějem usvědčuje, a to nejen v administrativním protokolu, nýbrž i tváří v tvář při hlavním líčení s dodatkem, že nemá zájem, aby Fukačovi, který je jeho švagrem, nějak ublížil. I obviněný Fukač přiznal, že mezi nimi není nepřátelského poměru. Bylo by pravděpodobnější, že vzhledem k jejich příbuzenskému poměru by se obv. Vlček snažil spíše mu pomoci. Že však mluví pravdu, když ho usvědčuje, to vyplývá jednak z toho, že všechno nápadně souhlasí až na příslib spolupráce. Kdyby přece toho nebylo, sotva by ho Vlček žádal při druhém setkání, aby založil další skupinu v Milíčovicích, sotva by ho posléze požádal, aby ho zavezl do Únanova za účelem provádění jeho ilegální činnosti, a sotva by hlásil obv. Klikovi, aby se za jeho, tj. Vlčkovy nepřítomnosti obracel v ilegálních záležitostech na Fukače, když by se tak vystavoval sám nebezpečí prozrazení. Z těchto důvodů soud neuvěřil obviněnému, pokud svoji trestnou činnost popírá, ale uvěřil Vlčkovi, když zejména na svém určitém tvrzení setrval i při hlavním líčení a když jeho výpověď je podporována i částečným doznáním obviněného a dále vypovědí Kliky.

Obviněný Klika se doznal úplně, upřímně a kajícně v souladu se zjištěným skutkovým dějem a uznal i vinu. Hájil se tím, že po únoru 1948 měl zkreslený názor na politické poměry, že lpěl na půdě, že sledoval vždy více osobní prospěch, že zprvu nechtěl s věcí míti nic společného, když ho však Vlček ujišťoval, že se to nikdo nedoví, přislíbil mu spolupráci i vykonal slib. Říkal mu sice, že skupinu vybudoval, neučinil to však a pouze měl na mysli tři občany, o nichž se domníval, že by mohli býti do organizace zapojeni. Tato obrana vyvrácena nebyla, může však míti vliv pouze na výši trestu, nikoliv na trestnost samu. Obviněný byl totiž již příliš letitým občanem, aby si svůj nesprávný názor mohl ověřiti skutečnostmi a aby své osobní vlastnosti mohl náležitě upraviti. Usvědčen je netoliko svým doznáním, nýbrž i Vlčkem, který celý skutkový děj potvrzuje.

Obviněný Molík se doznal úplně, shodně se skutkovým dějem, uznal i vinu a bránil se tím, že v činnosti organizace nespatřoval násilný čin ke svržení státní moci v ČSR. Tato obrana vzhledem k mimořádným zkušenostem a bystrosti a vychytralosti obviněného je tak naiv-

ní, a nad to sofismatická, že se jí nebylo třeba vůbec zabývati. Na správnou míru uvádí věc Vlček, který potvrdil, že Molíka informoval stejně tak jako ostatní obviněné. Ani jinak ovšem nemá vlivu na samu podstatu trestné činnosti i její trestnost, což i obviněnému bylo velmi dobře známo. Usvědčen je nejen doznáním, nýbrž i Vlčkem, částečně Šebelou a Moravcem.

Obviněný Hladík se doznal v souladu se zjištěným skutkovým dějem úplně, upřímně, uznal i vinu a činu litoval. Na obhajobu neuvedl ničeho. Usvědčen je nejen svým doznáním, nýbrž i Vlčkem, který celý skutkový děj potvrdil.

Obviněný Vlček se doznal stejně jako Hladík. Na obranu však uvedl, že nesouhlasil s třetím typem JZD, že tam však přece pracoval svědomitě a že je již tři roky nervově nemocen, protože má špatný krevní oběh. Pokud se týká jeho nervového onemocnění, toto vyvráceno nebylo. Nešlo ovšem tak daleko, že by mělo vliv na jeho příčetnost, a tím i trestní odpovědnost. Jinak je podivné, že obviněný, který jak říká, svědomitě pracoval, byl proti třetímu typu JZD, kde právě je již hodnocena práce každého jedince podle zásluhy, kde tedy jde již o systém odpovídající spravedlnosti a zájmu celku, nikoliv však vykořisťovatelským zájmům majetnějšího jedince proti méně majetným členům družstva. Usvědčen je netoliko svým doznáním, nýbrž v plném rozsahu i Vlčkem.

Obviněný Moravec popřel trestný čin i vinu. V administrativním protokole doznal, že se s Molíkem zná již z dřívější doby, že s ním společně vstoupil do družstva, že se s ním více spřátelil, navštěvoval jej v bytě, účastnil se tam poslechu zahraničního rozhlasu, že se vzájemně shodli, že s lidově demokratickým zřízením nesouhlasí (obviněný sám proto, ježto se prý ztotožňoval se zásadami politiky lidové strany, jejímž byl členem a která hájila zájmy soukromého podnikání a soukromého vlastnictví), že Molík koncem dubna 1950 mu sděloval, že v ČSR dojde ke zvratu a že se pak k moci dostanou zas oni. Vše ostatní popřel. Byl však spolehlivě usvědčen. Obviněný Molík, který (jak teprve nakonec z uklouznuvší poznámky obv. Moravce vyšlo najevo) je jeho kmotrem, v administrativním řízení určitě potvrdil, že obviněného Moravce nejen informoval o ilegální organizaci, jejím účelu a cíli, nýbrž že ho tento koncem dubna, kdy měl nastoupiti trest, pro ni jako svého zástupce získal. Na tom setrval i při hlavním líčení, byť snad ne již tak rozhodně jak původně, což lze vysvětliti již přímým ovlivňováním před ním zapírajícího obviněného. Soud neuvěřil obviněnému, ale věřil Molíkovi, zejména však jeho původní určité administrativní výpovědi, ježto byla podporována i výpovědí obviněného co do řečí mezi nimi vedených a doby, kdy se tak stalo, dále výpovědí Šebely a Vlčka, kteří potvrdili, že byli Molíkem instruováni, aby se obraceli v ilegálních věcech za nepřítomného Molíka na Moravce jako jeho zástupce, a konečně tehdejším poměrem obv. Moravce k lidově demokratickému zřízení. Není také myslitelné, aby Molík tolik riskoval a vydával se v nebezpečí vyzrazení, kdyby věděl, že Moravce nezískal a že by dva další spoluobviněné odkazoval na Moravce jako svého zástupce, kdyby se tímto zástupcem nestal.

Obviněný Večerek popřel vinu, doznal však skutkově vše shodně se zjištěným dějem. Hájil se tím, že Valáškem nebyl informován o rozsahu ilegální skupiny, tedy o jejím cíli, takže si ani neuvědomil, oč šlo. Tato obrana zčásti vyvrácena nebyla. Sám Valášek potvrdil, že s Večerkem hovořil jen zběžně o zakládání ilegální organizace bez bližších údajů. Nebyly zde tedy zjištěny skutečnosti, které by ukazovaly na vědomost obviněného o činnosti velezrádné. Nelze však pochybovati, že obviněný věděl, že jde o organizaci protistátní, a musil si tudíž býti přinejmenším vědom toho, že jde o činnost státu škodlivou, a tedy podvratnou. Z toho důvodu soud jeho činnost, jak bude dále uvedeno, kvalifikoval pouze jako sdružování proti republice, a nikoliv jako velezradu.

Obviněný Večeřa se doznal shodně se zjištěným skutkovým dějem a uznal i vinu co do neoznámení. Popřel však, že by Valáškovi spolupráci přislíbil. Je pravda, že byl Valáškem o jeho trestné činnosti a celém chystaném velezrádném podniku informován i žádán o spolu-

práci, jejich rozhovor však byl přerušen, žádnou odpověď mu nedal, nebral jeho sdělení vážně, ježto měl za to, že tak činí pod vlivem alkoholu, a více se s ním nesešel. Ani tato obrana nebyla vyvrácena, ba naopak Valášek ji v plném znění (až na to, že by byl opilý) potvrdil. Proto soud i zde, jak bude dále rozvedeno, jeho činnost kvalifikoval jako neoznámení trestného podniku, a nikoliv jako velezradu, z níž byl žalován. Jeho námitka, že sdělení Valáškovo nebral vážně, ovšem neobstála. Šlo přece o bývalého příslušníka SNB a ten již musil postřehnouti závažnost sdělení a musil si o to více uvědomiti svoji občanskou oznamovací povinnost.

Obviněný Kuřítko uznal vinu v tom, že neoznámil Valáška. Doznal, že jím byl o věci informován i žádán o spolupráci, tuto mu však nepřislíbil. Bránil se tím, že Valáškovi říkal, že bude těžké u nich lidi získat, ježto většina občanů je spokojena, nesouhlasil s Valáškovým záporným názorem na JZD, nýbrž na opak byl pro JZD. Teprve nakonec připustil, že snad Valáškovi řekl, že se pokusí ilegální skupinu u nich založit. Tato obrana až na příslib pokusu založení ilegální skupiny byla vyvrácena. Valášek již ve svém administrativním protokole docela určitě potvrdil, že Kuřítka náležitě informoval, že tento s programem ilegální organizace plně souhlasil a spolupráci přislíbil. Na tom Valášek setrval i při hlavním líčení. Ježto jeho výpověď byla nakonec podporována samotným doznáním obviněného, neměl soud důvodu jí nevěřiti. Podporováno je to i částečným obsahem administrativní výpovědi obviněného, v níž výslovně proti tvrzení u hlavního líčení doznává, že se s Valáškem shodl na nesouhlasu se zakládáním JZD. A této části výpovědi obviněného soud věří, ježto kdyby obviněný horoval pro zakládání JZD, tedy pro něco, proti čemu Valášek a ostatní obvinění bojovali, sotva by se mu Valášek svěřil s ilegální činností a sotva by ho žádal o vybudování ilegální skupiny u nich. Soud proto nemohl sdílet domněnku obviněného, jako by šlo o pouhé neoznámení. Toho se může dovolávati pouze ten, kdo se o trestné činnosti jen doví, nikoli ten, který se se záměry pachatele ztotožňuje, k nim přistoupí, a dokonce přislíbí spolupráci, jak je tomu v souzeném případě a kde jde již o spolupachatelství. Usvědčen je netoliko svým, byť částečným doznáním, ale i výpovědí Valáška.

Obviněný Jedlička popřel trestný čin i vinu. Udal, že o ničem nevěděl, hned na to udal, že se ho Vlček tázal, kteří členové býv. strany lidové jsou v Kravsku a Plenkovicích, že mu jmenoval několik lidí, že na to mu Vlček říkal, že by se měly dělat ilegální národní výbory, na což prý mu řekl, aby nic nedělal a nedělal nešťastné lidi. Popřel, že by ho Vlček žádal o utvoření ilegálního národního výboru v Plenkovicích. Teprve když byl Vlčkem usvědčován, doznal, že snad tomu tak bylo, že se však na to již nepamatuje, a uznal vinu v tom, že to neoznámil. V administrativním protokole líčí věc tak, že obviněný Vlček ho napřed informoval o ilegální organizaci a brzkém převratu, a teprve poté žádal o vybudování ilegálního národního výboru ze spolehlivých osob, který by se po převratě ujal moci, a že teprve opětně poté se ptal na spolehlivé osoby z řad býv. lidovců z Kravska a Mošůvek a že tehdy mu jmenoval určité osoby. Z uvedeného je zřejmé, že obviněný se snažil chronologickým přehozením obsahu žádosti Vlčka a jeho informace věc zlehčiti. Jeho kolísání je však průhledné a samo potvrzuje nevěrohodnost. Protože nakonec připouští správnost výpovědi Vlčka, nebylo důvodu tomuto nevěřiti, ale nebylo možno věřiti obviněnému už vzhledem k obsahu jeho administrativního protokolu jako tomuto protokolu samému. Ani u něho nemůže býti řeči o neoznámení, ježto jak doznal v administrativním řízení a jak potvrdil Vlček, sdělil tomuto přímo více spolehlivých osob pro jeho ilegální organizaci, a tedy nejen k jeho velezrádnému záměru přistoupil, nýbrž jeho provádění se také účastnil. Usvědčen je nejen svým částečným doznáním, ale zejména svým administrativním protokolem a dále i Vlčkem.

Po stránce právní:

Všichni obvinění byli žalováni z trestného činu velezrady podle § 78 odst. 1 c, 2 a, obv. Vlček i 3 d.

Tohoto trestného činu se dopustí, kdo se buď sám pokusí zničit či rozvrátit lidově demokratické státní zřízení nebo společenský řád republiky, zaručené ústavou, případně kdo se k tomu s jiným spolčí. Spolčení je tu tehdy, když alespoň dvě osoby navážou spojení k určitému velezrádnému podniku, případně když pachatel přistoupí k takovému podniku sledovanému jinými pachateli, aniž sám vyvíjí určitou činnost k onomu záměru vedoucí.

V souzeném případě všichni obvinění až na Večerka a Večeřu navázali takové spojení buď navzájem, či někteří i s jinými osobami, takže je tu spolčení. Předmětem tohoto spolčení bylo buď členství a také určitá činnost v protistátní organizaci (skupině) směřující k docílení politického převratu v ČSR a obnovení buržoazně kapitalistických poměrů, nebo pouhé přistoupení k tomuto programu sledovanému jinými pachateli za příslibu účasti, aniž k činnosti poté došlo. Je zde tedy zajisté individuálně určitý čin velezrádný.

Obviněný Vlček byl mimo to organizátorem rozsáhlé skupiny i podskupin, získával pro ně další vedoucí a organizátory, kteří měli spolu s dalšími osobami připraviti jednak půdu pro zvrat a toho se také účastnili. Měli býti ozbrojeni, byli pověřeni různými úkoly, měli fungovati ve všech obcích více okresů, takže šlo o [je]jich značný počet a nemožno pochybovati, že měli charakter pomocných sil.

Obviněný Jan Vlček, Oldřich Vlček a Antonín Hevera byli též žalováni pro trestný čin ohrožení státního tajemství podle § 88 odst. 1 tr. zák. Tohoto trestného činu se dopustí ten, kdo vyzvídá státní tajemství v úmyslu vyzradit je nepovolané osobě a kdo úmyslně toto tajemství takové osobě vyzradí. Státním tajemstvím je vše, co má zůstati utajeno v důležitém zájmu republiky, zejména v zájmu politickém, vojenském nebo hospodářském, před nepovolanou osobou. Takovou osobou je zajisté každý, kdo není povolán ani služebně ani ze zvláštního pověření či zmocnění, případně jiného oprávnění k tomu, aby mu státní tajemství mohlo býti svěřeno či sděleno.

V souzeném případě Jan Vlček byl požádán jistým Smetanou (který byl ve styku s agenty cizí moci), aby vyzvídal na obcích počet a výzbroj milice a výsledky mu sdělil. Vlček o totéž požádal Heveru a Oldřicha Vlčka. Tito to provedli a získaná data Janu Vlčkovi oznámili. Ten je opět sdělil Smetanovi. Soudu je úředně známo, že údaje o síle a výzbroji lidové milice jsou státním tajemstvím, které má zůstati utajeno před nepovolanými osobami. Jan Vlček, Smetana i jeho společníci jsou osobami nepovolanými, o tom netřeba pochybovat. V daném případě ovšem Jan Vlček, Oldřich Vlček a Antonín Hevera nejen ono státní tajemství vyzvídali, ale nakonec ho také nepovolaným osobám vyzradili.

Obviněný Vyskočil byl též žalován z trestného činu rozkrádání národního majetku podle § 245 odst. 1 lit. c tr. zák. Takový čin spáše i ten, kdo se ke škodě takového majetku neoprávněně obohatí.

V daném případě obv. Vyskočil přemluvil jisté zaměstnance STS, aby ze skladiště tohoto podniku vzali nožíky k samovazům, kosy a motouz. Když to učinili, převzal od nich tyto věci za nepatrnou úplatu a ponechal si je pro sebe. Protože by je jinak získati nemohl, nebo jen s většími potížemi, za plnou hodnotu a případně i jiných výdavků (za cestu apod.), je zřejmé, že se na úkor onoho státního podniku, jemuž tyto věci byly odcizeny, obohatil, a právě proto, že tyto předměty byly odcizeny, že se obohatil i neoprávněně.

Trestného činu sdružování proti republice se dopustí mimo jiné také ten, kdo přistoupí k organizaci založené v úmyslu podvraceti lidově demokratické státní zřízení, případně společenský řád republiky, zaručené ústavou.

V souzeném případě obv. Večerek byl informován o zakládání takové organizace a přislíbil najíti pro ni spolehlivé lidi. O programu a cíli oné organizace sice instruován nebyl, věděl však, že jde o organizaci protistátní, a tedy založenou nejméně k jakýmkoliv účelům státu

škodlivým a tudíž podvratným. Příslibem, že se pokusí získati do skupiny několik lidí, k této organizaci zajisté přistoupil.

Trestného činu neoznámení trestného činu se dopustí mimo jiné i ten, kdo se hodnověrně doví, že někdo jiný chystá velezradu či sdružování proti republice, a úmyslně takový trestný čin bez odkladu neoznámí prokurátoru nebo orgánu národní bezpečnosti.

V souzeném případě se obviněný Večeřa dověděl, že se zakládá ilegální organizace s cílem přivoditi státní převrat, tedy že se chystá zajisté čin velezrádný. Zvěděl to přímo od pachatele, jemu známé osoby, a tudíž hodnověrně. Neoznámil to docela bezdůvodně, a tudíž úmyslně.

Jak vidno, jsou tu ve všech případech shora uvedených splněny všechny podmínky, jež objektivně podle pojmových znaků vyžadují skutkové podstaty uvedených trestných činů.

Ale i stránka subjektivního zavinění je dána. Všichni obvinění jsou osoby tělesně i smyslově zdravé, mají přiměřené školní vzdělání i životní zkušenosti, normální úsudek i postřeh. Všichni si byli vědomi závažnosti, nebezpečnosti, nezákonnosti a tudíž i trestnosti svých zavrženíhodných činů. A protože je páchati chtěli, nesou za ně i odpovědnost. Svoji vinu také převážně uznali, a pokud se tak nestalo, byla jim tato prokázána. Musí proto všichni za svoje činy nésti i trestně právní následky.

Obvinění si musili býti zejména vědomi toho, jakou politiku hájili zástupci jejich stran ve vládě před Únorem, k čemu to přivedli a jak v této zhoubné činnosti pokračovali i ze zahraničí. Musili také pozorovati, jak po únoru 1948 bylo vykročeno směleji k budování socialismu, a to tentokráte nejen ve městě, ale zejména na vesnici; že se tak dálo budováním státních strojních stanic, budováním a všestrannou podporou jednotných zemědělských družstev, jich úspěšně pokračující přeměnou na vyšší typy jako nejspolehlivější a nejúčinnější formou k upevňování svazku dělnické třídy s pracujícími měst i venkova, aby došlo k odstranění křiklavého rozdílu mezi průmyslovou a zemědělskou výrobou, k odstranění zastaralých forem hospodaření i k spravedlivému odměňování práce. Drobní a střední rolníci a všichni pracující na venkově mají plné právo na to, aby využívali všech vymožeností techniky a pokroku ve směru sociálním a kulturním, aby jejich životní míra se stále zvětšovala, aby se opět nestali kořistí vesnických boháčů. Musí si uvědomit, že kapitalismus rolnictví zotročuje stejně jako ostatní pracující a že jedině socialismus jim může přinésti svobodu a blahobyt.

Praktikovali-li někteří obvinění toto nepřátelství nejen proti středním a drobným rolníkům, ale i proti státu, postavili-li se oni i jimi svedení obvinění proti tomuto pokroku, zůstali-li strnule stát ve svém sobectví na zastaralém konservatismu svých dávnověkých předků, dali-li na štvavý nepřátelský a zhoubný hlas zahraničních našeptávačů, drželi-li se křečovitě toho, co je předurčeno k zániku, a začali-li ničit to, co druzí pracně vybudovali, byli, případně se stali nepřáteli nově se rodícího společenského řádu, který je dnes již věcí celého národa. Musí proto za svoji činnost nésti i trestně právní důsledky.

Ze všeho uvedeného nabyl soud přesvědčení, že obvinění trestné činy, jak jsou shora uvedeny, spáchali, uznal je těmito vinnými a potrestal je podle zákona. Výše trestů byla vyměřena z těchto hledisek:

U všech obviněných bylo přihlíženo k nebezpečnosti trestného činu pro společnost, dále k osobám pachatelů, [je]jich třídním a politickým profilům, [je]jich dosavadnímu způsobu života, možnosti nápravy i ke všem ostatním okolnostem přitěžujícím a polehčujícím.

Jan V l č e k je vesnický boháč, nepřítel socializace vesnice, konzervativní lidovec, pochází ze zámožné selské rodiny, byl organizátorem a vůdcem ilegální organizace, svedl více jiných, pokračoval v trestné činnosti po delší dobu, rozsah jeho činnosti byl značný, ne-

bezpečnost trestného činu velká. Je u něho souběh dvou trestných činů, pověst neměl dobrou. Polehčovalo mu úplné a kajícné doznání, usvědčil jiné.

František V y s k o č i l je živnostník, pochází z malorolnické rodiny, jeho trestná činnost byla nebezpečná, je u něho souběh dvou trestných činů, sváděl k trestné činnosti jiné, sám se však nakonec stal obětí vesnického boháče, k trestné činnosti se doznal a usvědčil jiného.

Jan N o v á k je vesnický boháč, zavilý nepřítel socializace vesnice, pochází ze zámožné zemědělské rodiny. Vloudil se do KSČ, aby mohl účinně pracovat proti ní. Byl strůjcem a organizátorem tažení proti STS a JZD. K trestné činnosti sváděl jiné a jeho trestná činnost byla objektivně velmi nebezpečná. I pověst má špatnou. Polehčovalo mu pouze faktické doznání v administrativním řízení.

Jaroslav Š v i h á l e k je střední rolník, pochází ze zemědělské rodiny. Dlouhá léta pracoval jako čeledín či dělník, jeho rodinné poměry byly rozhárané, avšak pověst má jinak dobrou. Je odchovancem i členem strany lidové, politicky neuvědomělý, k trestné činnosti byl sveden, nebezpečnost trestné činnosti je u něho menší. K trestné činnosti se úplně doznal a je u něho možná náprava.

František B l e c h a je dělník, pochází ze živnostenské rodiny, odchovanec a člen strany lidové, politicky neuvědomělý. K trestnému činu byl sveden, nevyvíjel však žádnou činnost, kajícně se doznal, nebezpečnost trestného činu je u něho menší a je u něho také dán předpoklad k brzké nápravě.

Antonín H a n z á l e k je sice býv. malý živnostník, avšak dlouholetý dělník, pochází z rolnické rodiny, byl odchovancem i členem býv. strany lidové, politicky však neuvědomělý. K trestnému činu byl sveden a kajícně se také doznal. Žádnou činnost nevyvíjel, nebezpečnost trestného činu je u něho menší a je také dána možnost nápravy.

František Š a l a m o u n je střední, ale zámožnější rolník pocházející z rolnické rodiny, odchovanec býv. strany lidové. Pověst nemá dobrou, je u něho objektivně větší nebezpečnost trestného činu a polehčovalo mu pouze úplné doznání.

Antonín H e v e r a jest střední rolník, pochází z rolnické rodiny, byl odchovanec i příslušník a funkcionář býv. strany lidové, nebezpečnost trestného činu je u něho větší, má souběh dvou trestných činů. Polehčovalo mu faktické doznání.

František V a l á š e k je zámožný rolník, pochází z rolnické rodiny, má charakter kulaka, byl funkcionářem strany lidové, trestné činnosti, která u něho byla nebezpečnější, se aktivně účastnil, pověst má špatnou, není u něho naděje na brzkou nápravu. K činu se ovšem doznal a usvědčil i jiné.

František Š e b e l a je zámožný rolník, pochází z dělnické rodiny, je odchovanec i člen býv. strany lidové a býv. funkcionář lidové správy, trestné činnosti se účastnil aktivně, byla u něho větší nebezpečnost trestné činnosti a polehčovalo mu pouze doznání.

Josef F u k a č je střední rolník, pochází ze zámožnější zemědělské rodiny, byl odchovanec, člen i funkcionář býv. strany lidové. Nelze u něho počítati s brzkou nápravou. Nebezpečnost trestného činu je u něho větší. Vyvíjel i aktivní činnost. Polehčovalo mu pouze částečné, a to ještě faktické doznání a dále to, že byl k trestné činnosti zčásti sveden.

Antonín K l i k a jest střední rolník, pochází ze zemědělské rodiny, je odchovanec, člen i funkcionář býv. strany lidové. Nebezpečnost jeho trestného činu je značná. Nezodpovídal se ani upřímně ani kajícně, naopak snažil se svůj čin zlehčiti, což neukazuje na možnost brzké nápravy. Polehčovalo mu pouze faktické doznání v administrativním řízení.

František M o l í k je vesnický boháč, pochází ze zámožné zemědělské rodiny, odchovanec politiky býv. strany lidové. Ze záludného způsobu manipulace s jeho majetkem, ze skutečnosti, že se vloudil do JZD, kde konal funkci účetního, a z jeho stanoviska k zemědělské politice jde o charakter nebezpečný pro společnost. I míra nebezpečnosti jeho trestného činu je značná a není naděje na brzkou nápravu. K trestné činnosti svedl jiného. Polehčovalo mu pouze jeho doznání a to, že usvědčil dalšího pachatele.

František H l a d í k jest střední rolník, pochází z rolnické rodiny, je odchovanec i člen býv. strany lidové. Míra nebezpečnosti trestného činu je u něho dána. Byl však sveden, kajícně se doznal, žádnou činnost nevyvíjel, je politicky neuvědomělý a je u něho předpoklad možné brzké nápravy.

Oldřich V l č e k je střední rolník, pochází z rolnické rodiny, je odchovanec i člen býv. strany lidové. Míra nebezpečnosti trestného činu je u něho dosti značná. Účastnil se i aktivně činnosti a je tu souběh dvou trestných činů. Upřímně se však doznal, bystrost a rozhled je u něho menší a je u něho předpoklad možné nápravy.

Antonín M o r a v e c je drobný rolník, pochází z dělnické rodiny, je odchovanec i člen býv. strany lidové, nebezpečnost trestného činu menší, byl k němu sveden. Jde u něho o poměr závislosti k návodci, částečně se doznal, je politicky neuvědomělý, má dobrou pověst a je u něho naděje na nápravu.

Josef V e č e r e k je dělník, pochází z malorolnické rodiny, je odchovanec politiky býv. strany agrární a národně socialistické. Míra nebezpečnosti trestného činu je u něho menší. Fakticky se doznal, pověst sice nemá dobrou, je však přece u něho naděje na polepšení.

Jaroslav V e č e ř a je úředník, pochází z maloburžoazní rodiny, míra nebezpečnosti trestného činu je u něho větší, neboť byl původně členem SNB. K trestné činnost se doznal, pověst má dobrou a je u něho naděje na polepšení.

Vladislav K u ř í t k o je menší rolník, pochází z rolnické rodiny, je odchovanec a člen politiky býv. strany národně socialistické, byl i členem MNV. Nebezpečnost trestného činu je u něho dána, byl však k němu sveden, žádnou činnost nevyvíjel a fakticky se doznal. Pověst má dobrou a je u něho předpoklad nápravy.

František J e d l i č k a je živnostník pocházející ze živnostenské rodiny. Je bývalý člen i funkcionář býv. strany lidové a býv. člen lidové správy. Nebezpečnost trestného činu je u něho větší, účastnil se trestné činnosti i aktivní pomocí. Byl k ní však přiveden jiným pachatelem, fakticky se doznal, pověst má dobrou a je i naděje na jeho nápravu.

Protože vzhledem na osobu pachatele a závažnost polehčujících okolností by u Jana Vlčka byl trest smrti nepřiměřeně přísný, použil soud ustanovení § 29 tr. zák.

Také u Švihálka, Blechy, Hanzálka, Hladíka, Moravce a Kuřítka jak osobní poměry pachatelů, tak polehčující okolnosti byly tak závažné, že soud u nich snížil trest odnětí svobody pod dolní zákonnou sazbu.

Peněžité tresty byly uloženy se zřením k osobním, hospodářským, majetkovým a sociálním poměrům pachatelů a také se zřením k jich účelu sledovanému ustanovením odst. 2 § 48 tr. zák.

Ztráta čestných práv občanských vyslovena jednak obligatorně ze zákona a dále i proto, ježto pachatelé projevili svými trestnými činy nepřátelství k lidově demokratickému řádu. Jeho časové omezení bylo určeno podle míry zavinění a nebezpečnosti osoby pachatele.

Motocykl Fukače byl prohlášen za propadlý proto, ježto jde o věc náležející pachateli a které bylo užito ke spáchání trestného činu.

Vazba byla započtena všem obviněným od jejího vzniku.

Další[mi] návrhy obhajoby na slyšení svědků Vlka a Brázdy a potvrzením předsedy JZD o pracovním výkonu a poměru k socializaci vesnice u Františka Vyskočila, dále potvrzeními JZD, MNV a KSČ o chování a plnění dodávek u Kliky, Fukače a Oldřicha Vlčka a konečně prohlášeními soukromých osob o půjčování obilovin obv. Novákem těmto soukromníkům k plnění [je]jich kontingentů soud zamítl proto, ježto potřebná data měl zjištěna úředními zprávami o pověsti obviněných a potvrzenky týkající se obv. Nováka nesouvisely nijak s jeho trestnou činností, nehledě na to, že pocházely od soukromých osob a nemohly míti jako takové ani potřebné průkazní moci.

Poučení

Proti tomuto rozsudku možno podati odvolání k Nejvyššímu soudu do tří dnů od jeho doručení u podepsaného soudu.

Státní soud, oddělení Brno
dne 27. března 1952

[Razítko: „Vypraveno 3/4 1952“ a nečitelná parafa.] [vlastnoruční podpis: „Piak“]

DOKUMENT č. 9
Odvolání J. Nováka proti rozsudku Státního soudu v Brně z 27. března 1952 (22. dubna 1952)

Moravský zemský archiv Brno, spis Státního soudu sp. zn. 1 Ts II 32/52 – Jan Vlček a spol.

PRÁVNÍ PORADNA č. 3

KRAJSKÉHO SDRUŽENÍ ADVOKÁTŮ V BRNĚ, ROOSEVELTOVA 7

Vedoucí:	dr. Ferdinand Papoušek
Advokáti:	dr. Bedřich Bass, dr. Ludvík Dvořáček, dr. Arnošt Gottwald, dr. Jindřich Groag, dr. Leopold Jelínek, dr. Ctibor Haluza, dr. Jaroslav Hromádka, dr. Josef Pouč, dr. Vratislav Rádl, dr. Otto Rosenberg, dr. Josef Sonek, dr. Jaroslav Streck, dr. Ladislav Starý, dr. Oldřich Šebeček, dr. Olga Uhdeová, dr. Bohuslav Vencálek, dr. Václav Vidlák
Telefony:	11098, 18969, 14703, 15718, 11502, 16114, 14432, 16168
Účet Státní banky, Brno:	M–121. 850

Uveďte v odpovědi: Značka: XVI/Do — Brno dne 22. dubna 1952
Věc: 535/52
Vyřizuje: dr. Uhdeová.

[Razítko: „STÁTNÍ SOUD, ODDĚLENÍ BRNO, Došlo: 22. IV. 1952.“]

Státnímu soudu
v Brně

k čj. 1 Ts II 32/52

Jan N o v á k , zemědělec posledně bytem v Příměticích č. [údaj chybí] ve vazbě Státního soudu v Brně

ex offo JUDr. Olgou Uhdeovou, advokátkou a členem Advokátní poradny č. 3 v Brně, Rooseveltova 7

[nečitelný podpis]

provádí odvolání z rozsudku ze dne 27. 3. 1952.

[Razítko: „STÁTNÍ SOUD, ODDĚLENÍ BRNO“]
[Razítko: „STÁTNÍ PROKURATURA, ODDĚLENÍ BRNO.
Dvojmo. Došlo: 24. IV. 1952.“]

[Rukou připsáno: „Státní prokuratuře, odd. Brno, K 4 Spt II 1/52 zasílám dodatkem k předloženým spisům“. Pod tím razítkem: „STÁTNÍ SOUD, ODDĚLENÍ BRNO 24. duben 1952“. Razítkem: „Antonín Piak, Za správnost vyhotovení vedoucí oddělení“ a nečitelný podpis.]

Dne 12. dubna 1952 ohlásil jsem odvolání z rozsudku soudu ze dne 27. 3. 1952, čj. 1 Ts II 32/52, jímž jsme byl uznán vinným trestným činem velezrady podle § 78 odst. 1 c a odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání 18 roků, k peněžitému trestu 100 000,– Kčs, v případě nedobytnosti k náhradnímu trestu odnětí svobody v trvání 10 měsíců, ke ztrátě čestných práv občanských, přičemž vysloveno propadnutí mého jmění.

Toto odvolání rozvádím takto:

Rozsudečný výrok napadám, i pokud jde o výrok o vině i pokud jde o výrok o trestu.

Po provedeném průvodním řízení došel nalézací soud ku zjištění, že jsem se dopustil trestného činu velezrady a skutkovou podstatu tohoto trestného činu spatřuje v tom, že jsem prý se dohodl s Janem Vlčkem a Františkem Vyskočilem, že budeme přemlouvati další rolníky, aby z JZD vystupovali, aby pracovali tak, aby družstvo se rozpadlo, a že budeme přemlouvati členy STS, aby prováděli různé sabotáže a aby opravovali stroje soukromníkům, a nikoliv jednotným zemědělským družstvům.

Obžalobě nepodařilo se prokázati během průvodního řízení, že bych byl jednal s větším počtem členů STS nebo jednal s některými rolníky, aby z JZD vystupovali. Určité výroky potvrdili svědci František Vyskočil a Komárek, ani tito však nedovedli prokázati, že bych se byl dohodl s rolníky o soustavném narušování JZD. Toto mé jednání proto, pokud bylo během průvodního řízení prokázáno, nezakládá skutkovou podstatu zažalovaného trestného činu.

Ani další okolnost, že jsem dle zjištění nalézacího soudu neplnil dodávkové povinnosti, nezakládá skutkovou podstatu trestného činu velezrady.

Jest sice pravda, že jsem v roce 1950 nemohl ve všech směrech splniti dodávky, že jsem zejména nemohl splniti dodávku mléka, a to z toho důvodu, poněvadž jsem měl krávy pozdě březí, a dodávka za poslední 3 měsíce tím uvázla. Naproti tomu však snažil jsem se splniti náhradní plnění, takže v jiných směrech jsem zase kontingent daleko překročil.

Pokud jde o tu okolnost, že jsem proti plánovanému stavu měl o 3 kusy dojnic a 2 prasnice méně, uvádím, že jsem byl nucen tento stav snížiti vzhledem k tomu, že jsem byl těžko nemocen a také moje manželka onemocněla a nebyli jsme s to plánovaný stav dobytka obsloužiti. Snížení stavu dobytka proti plánovanému stalo se tak bez našeho zavinění.

Soud nepostupoval také správně, pokud vyměřil mi stanovený trest. Při výměře trestu měl soud přihlížeti také k té okolnosti, že jsem v trestné činnosti nepokračoval a že také mým jednáním škoda nevznikla, poněvadž jak během průvodního řízení výslechem Františka Vyskočila bylo prokázáno, neporušoval ani František Vyskočil ani vedoucí STS Komárek svoje povinnosti a JZD nebylo poškozeno.

Vzhledem ke všem těmto okolnostem navrhuji, aby mému odvolání bylo vyhověno, rozsudek Státního soudu, oddělení v Brně ze dne 27. 3. 1952 čj. 1 Ts II 32/52 byl změněn v tom smyslu, že se mi vyměřuje trest nižší, případně zrušen a věc vrácena nalézacímu soudu k novému řízení a rozhodnutí.

V Brně dne 22. dubna 1952

Jan Novák

DOKUMENT č. 10
Zamítnutí odvolání J. Nováka a J. Fukače (10. června 1952)
SÚA, f. Generální prokuratura, sp. zn. T 95/52.

[Razítko: „STÁTNÍ SOUD, ODDĚLENÍ BRNO; Došlo: 20. VI. 1952.“]

To V 179/52

Nejvyšší soud po odvolacím líčení konaném dne 10. června 1952 o odvolání obviněných Jana N o v á k a a Josefa F u k a č e do rozsudku Státního soudu, oddělení Brno ze dne 27. března 1952 čj. 1 Ts II 32/52-224 se usnesl:

odvolání se **zamítají**.

Odůvodnění

Obvinění Jan Novák a Josef Fukač podali odvolání do výroku o vině a trestu.

Obviněný Jan N o v á k se snaží v odvolání dovodit, že jeho jednání, jak bylo zjištěno Státním soudem, nezakládá skutkovou podstatu trestného činu velezrady podle § 78 odst. 1 písm. c, odst. 2 písm. a tr. zák., ježto prý mu nebylo prokázáno, že by se byl dohodl s větším počtem rolníků, případně zaměstnanců STS o soustavném narušování JZD. Pokud jde o dodávky v roce 1950, tyto sice ve všech směrech nesplnil, ale nestalo se tak jeho vinou; byl prý nucen snížit plánovaný stav dobytka vzhledem k nemoci svojí a své manželky. Mléko nemohl správně dodat, protože měl krávy pozdě březí, a proto dodávka mléka za poslední 3 měsíce uvázla.

Odvolání není důvodné.

Státní soud z doznání obviněného v administrativním řízení a z výpovědí spoluobviněných Jana Vlčka a Františka Vyskočila, jakož i z výpovědi svědka Rudolfa Komárka zjistil, že obviněný, který jako vesnický boháč nesouhlasil se socializací vesnice a přál si návrat kapitalismu, se dohodl s dalšími rolníky, zejména se spoluobviněnými Janem Vlčkem a Františkem Vyskočilem, že budou pracovat k rozbití JZD jednak přemlouváním rolníků, aby z družstev vystupovali, případně práci v družstvech odbývali, jednak působením na členy STS, aby družstvům neopravovali stroje a prováděli různé sabotáže, čímž měl být způsoben nedostatek potřebných strojů. Tím chtěli přivodit nespokojenost členů, špatnou prosperitu družstev a konečně jejich rozpadnutí, a tak připravit půdu pro změnu hospodářského řádu ČSR, tj. návrat k individuálnímu způsobu hospodaření. V tomto smyslu působil obviněný na vedoucího STS v Příměticích Rudolfa Komárka a na spoluobviněného strojního zámečníka Františka Vyskočila; tohoto zejména žádal, aby stroje STS a JZD neopravoval nebo aby prováděl opravy tak, aby stroje dlouho nevydržely, a dále, aby záměrně neobjednával potřebné součástky ke strojům; to vše mělo mít za následek váznutí prací v JZD a ztrátu důvěry drobných rolníků k družstvům.

Obviněný shora uvedené skutečnosti u hlavního líčení popřel, Státní soud však právem vzal za základ skutkových zjištění zevrubné doznání obviněného v řízení administrativním, které je shodné s usvědčujícími výpověďmi svědka Rudolfa Komárka a spoluobviněných Jana Vlčka a Františka Vyskočila. Oba posléze jmenovaní usvědčovali obviněného bezpečně ve všech směrech i u hlavního líčení.

Pokud jde o námitku obhájce obviněného vznesenou u odvolacího líčení, že výpověď spoluobviněného Vyskočila není spolehlivým podkladem pro zjištění skutkového děje vzhledem k tomu, že Vyskočil po rozsudku musel být dodán do ústavu pro duševně choré, nutno uvésti, že v řízení před Státním soudem se nevyskytla skutečnost odůvodňující pochybnost o duševním zdraví tohoto obviněného a Státní soud měl skutkový děj prokázaný nejen z výpovědi spoluobviněného Vyskočila, ale též ze souhlasných a vzájemně se doplňujících výpovědí svěd-

ka Komárka a spoluobviněného Jana Vlčka. Byl proto návrh obhájce, aby řízení bylo doplněno vyžádáním chorobopisu Františka Vyskočila, zamítnut jako pro posouzení otázky viny nerozhodný.

Obviněný tedy dohodnuv se s Janem Vlčkem a Františkem Vyskočilem o činnosti směřující k rozbití JZD a k obnově starého individualistického způsobu hospodaření spolčil se k pokusu o zničení nebo rozvrácení společenského řádu republiky, zaručeného ústavou, a byl proto právem uznán vinným trestným činem velezrady podle § 78 odst. 1 písm. c, odst. 2 tr. zák.

Pokud jde o námitky odvolatele vztahující se k zjištění Státního soudu, že odvolatel v roce 1950 neplnil předepsaný kontingent, třeba uvésti, že Státní soud v této činnosti obviněného nespatřuje část skutkové podstaty velezrady a uvádí ji v důvodech rozsudku pouze k dokreslení profilu obviněného. Pro posouzení otázky viny jsou tyto skutečnosti zcela nerozhodné.

V odvolání pro výrok o trestu vytýká obviněný Státnímu soudu, že při výměře trestu nepřihlédl ke skutečnostem, že v trestné činnosti nepokračoval a že jeho jednáním nevznikla škoda. Odvolateli nelze přisvědčiti. Státní soud správně uvážil, že obviněný je jako vesnický boháč třídním nepřítelem a že byl strůjcem a organizátorem tažení proti STS a JZD. V tomto směru vyvinul značnou iniciativu, jeho činnost byla společensky velmi nebezpečná a obviněný k ní svedl další osoby. Polehčovalo mu pouze doznání v řízení administrativním. Pro přiznání dalších polehčujících okolností není ve výsledcích řízení opory. Jeví se tak trest, jak mu byl Státním soudem vyměřen, zcela úměrným jeho zavinění.

Důvodné není ani odvolání obviněného Josefa F u k a č e .

Státní soud z doznání obviněného a z výpovědi spoluobviněných Jana Vlčka a Antonína Kliky měl za prokázáno, že obviněný zjara 1951 byl informován Janem Vlčkem o složení a úkolech ilegální organizace a byl vyzván ke spolupráci, tuto přislíbil. Dále slíbil Vlčkovi získání dalších členů, nic však v tomto směru nepodnikl. Když byl požádán Vlčkem, aby ho zavezl do Únanova ve věci týkající se ilegální organizace za obviněným Valáškem, ochotně mu vyhověl a dovezl ho na místo svým motocyklem.

Obviněný sice popíral příslib spolupráce Vlčkovi jak v administrativním řízení, tak i u hlavního líčení. Soud však právem uvěřil spoluobviněnému Janu Vlčkovi, jenž obviněného v tomto směru bezpečně usvědčoval ještě u hlavního líčení tváří v tvář s dodatkem, že nemá zájem na tom, aby obviněnému, který je jeho švagr, uškodil. Výpověď Vlčkova je též podporována výpovědí spoluobviněného Kliky, podle níž Vlček označil Fukače jako svého zástupce.

Obviněný se stal členem ilegální organizace, jejímž úkolem byla příprava státního převratu a účast na něm; spolčil se tedy s dalšími osobami k pokusu o zničení, případně rozvrácení lidově demokratického státního zřízení a společenského řádu, zaručených ústavou. Byl proto právem uznán vinným trestným činem velezrady podle § 78 odst. 1 písm. c, odst. 2 písm. a tr. zák.

Nelze přisvědčit ani odvolání obviněného pro výrok o trestu. Státní soud uvážil společenskou nebezpečnost činu, přihlédl k osobě pachatele, k rozsahu jeho činnosti, jakož i k správně zjištěným polehčujícím okolnostem a vyměřil mu trest mírně nad dolní hranicí zákonné trestní sazby, který je zcela úměrný jeho zavinění. Pro přiznání dalších polehčujících okolností, které by odůvodnily zmírnění trestu podle § 30 tr. zák., není ve výsledcích řízení opory.

Bylo proto odvolání obviněného zamítnuto.

Při přezkoumání rozsudku podle § 194 tr. ř. nebyl shledán důvod ke změně nebo zrušení některého výroku rozsudku.

V Praze dne 10. června 1952 dr. Michal v. r.

Za správnost vyhotovení vedoucí oddělení: [nečitelný podpis, vedle razítko Nejvyššího soudu]

DOKUMENT č. 11
Žaloba Státní prokuratury v Brně na Plichtu a spol. (16. února 1952)
SÚA, f. Generální prokuratura, sp. zn. T 95/52.

[Razítko: „Státní prokuratura, oddělení Brno“]

4 SPt II 13/52

ŽALOBA

Státní prokurátor žaluje:
1) Františka P l i c h t u ,
nar. [...] 1906 v Šebkovicích, okr. Mor. Budějovice, rolníka, posledně bytem Práče [...], okr. Znojmo,

2) Josefa B l a ž í č k a ,
nar. [...] 1903 ve Lhotce, okr. Žďár, rolníka, posledně bytem Práče [...], okr. Znojmo,

3) Josefa R ö s n e r a ,
nar. [...] 1912 ve Stráži pod Rulou [Ralskem], okr. Česká Lípa, rolníka, posledně bytem Bantice [...], okr. Znojmo,

4) Aloise I l k a ,
nar. [...] 1906 v Hor. Dunajovicích, okr. Znojmo, řidiče, posledně bytem Prosiměřice [...], okr. Znojmo,

5) Jaroslava P l i c h t u ,
nar. [...] 1912 v Šebkovicích, okr. Mor. Budějovice, hostinského, posledně bytem v Dobšicích [...], okr. Znojmo,

6) Jana M u c h u ,
nar. [...] 1914 v Leskovci, okr. Vsetín, rolníka, posledně bytem Práče [...], okr. Znojmo,

7) Františka B r i n d z u ,
nar. [...] 1903 v Lysé pod Machytú (Slovensko), zemědělce, posledně bytem Práče [...], okr. Znojmo,

8) Josefa B í b r a ,
nar. [...] 1905 v Moštišti, okr. Velké Meziříčí, rolníka, posledně bytem Prosiměřice [...], okr. Znojmo,

9) Jana Š e l i g u ,
nar. [...] 1913 ve Francové Lhotě, okr. Val. Klobouky, zemědělce, posledně bytem Bantice [...], okr. Znojmo,

10) Josefa T r c h a l í k a ,
nar. [...] 1921 ve Francové Lhotě, okr. Val. Klobouky, rolníka, posledně bytem Bantice [...], okr. Znojmo,

11) Aloise F r a n t i š e ,
nar. [...] 1918 ve Valaš. Senici, rolníka, posledně bytem Bantice [...], okr. Znojmo,

12) Jana K r a h u l í k a ,
nar. [...] 1908 ve Val. Příkazích, okr. Val. Klobouky, rolníka, posledně bytem Bantice [...], okr. Znojmo,

všechny t. č. ve vazbě,
že

I. František Plichta a Josef Blažíček stali se v roce 1949 v Práči členy protistátní organizace Světlana, Josef Rösner v březnu 1950 v Banticích poskytoval úkryt ozbrojeným protistátním zločincům Josefu a Antonínu Daňkovým a obstaral jim možnost útěku za hranice a všichni od ledna do srpna 1951 v Práči a dalších obcích znojemského okresu se stali členy protistátní organizace řízené na podnět ze zahraničí sem vyslaných agentů Gustavem Smetanou a Antonínem Plichtou, a tak se všichni spolčili navzájem, případně s Gustavem Smetanou, Antonínem Plichtou a dalšími osobami, k pokusu o zničení, případně rozvrácení lidově demokratického státního zřízení a společenského řádu republiky, které jsou zaručeny ústavou, čehož chtěli dosáhnouti zejména tím, že v případě jimi očekávané zahraniční imperialistické intervence hodlali odzbrojiti lidové bezpečnostní složky, násilně odstraniti funkcionáře MNV a obsaditi jejich místa a k tomu účelu získávali další členy, kteří na daný pokyn měli uvedené akce uskutečniti, přičemž František Plichta, pověřený organizováním dílčí skupiny na Znojemsku, zakládal buňky v jednotlivých obcích a získával spolupracovníky, čímž k takovému činu organizoval pomocné síly,

a tím spáchali všichni obvinění trestný čin velezrady podle § 78 odst. 2 písm. a, odst. 1 písm. c tr. zák., František Plichta též podle odst. 3 písm. d tr. zák.;

II. Josef Blažíček od roku 1949 do svého zatčení v srpnu 1951 v Práči po likvidaci své živnosti úmyslně ohrozil obecný zájem tím, že zašantročil asi 900 kuličkových ložisek a několik elektromotorů, tedy vlastní věci větší hospodářské důležitosti,

čímž spáchal též trestný čin zneužití vlastnického práva podle § 133 tr. zák.

Navrhuji, aby při hlavním líčení bylo čteno trestní oznámení a osobní doklady obviněných a aby byl zjištěn podstatný obsah trestních spisů proti Janu Vlčkovi a spol.

Důvody

Všichni obvinění postavili se jako zemědělci svou nenávistí k rozvoji pokrokových forem hospodaření na naší vesnici a zejména v jednotných zemědělských družstvech otevřeně na stranu venkovských boháčů a podobných nepřátel státu. Uvítali proto příležitost, aby se zapojili do protistátní činnosti a vytvořili pod iniciativou a vedením obviněného Františka Plichty na Znojemsku rozsáhlou protistátní skupinu. Cílem jejich činnosti bylo, aby organizovali státu nepřátelské živly, které by se v případě jimi očekávaného útoku na ČSR spojily s nepřáteli státu, napadly a odzbrojily zejména členy LM, násilně odstranily veřejné funkcionáře, dosadily se samy do veřejných funkcí a zlikvidovaly všechny vymoženosti naší revoluce.

Skupina zde obviněných osob tvoří součást rozsáhlé ilegální organizace, již založil v roce 1949 na Moravskobudějovicku podle pokynů vyslaných sem zahraničních agentů živnostník Gustav Smetana, který užíval krycího jména PAVEL. Tento se snažil vybudovat dílčí protistátní skupiny i v jiných okresech a na Znojemsku si vyhlédl jako jednoho z vedoucích a organizátorů Františka Plichtu, jehož bratr, venkovský boháč a pozdější spolupachatel babických vražd Antonín Plichta, byl jedním z vedoucích činitelů celé organizace.

Obviněný <u>František Plichta</u> nebyl nováčkem v ilegální činnosti; již na jaře 1949 stal se spolu s obviněným Josefem Blažíčkem členem rozsáhlé protistátní organizace Světlana, kterou vybudoval na území republiky v celostátním měřítku člen zrádné emigrace, konfident gestapa Vávra-Stařík. Cílem této organizace, jak vyplývá z textu slibu nalezeného u Blažíčka, bylo přivoditi podle vzoru titovské Jugoslávie zvrat lidově demokratického zřízení a připraviti poměry vhodné k restauraci kapitalismu. Oba obvinění se ztotožnili s těmito cíly, vstoupili do organizace Světlana, podepsali text přísahy a zvolili si krycí jména. K další činnosti v této skupině u nich nedošlo pouze proto, že celá organizace Světlana byla v té době likvidována.

To však nikterak neodradilo od ilegální činnosti obviněného Františka Plichtu, který již v polovině roku 1950 byl v Šebkovicích informován bratrem Antonínem Plichtou o existenci Smetanovy protistátní skupiny a koncem října 1950 se rozhodl, že se sám stane jejím členem a bude vytvářet podobnou skupinu na Znojemsku. Za přítomnosti iniciátora babických vražd faráře Drboly byl instruován, že Antonín Plichta je velitelem ozbrojené skupiny, která ve spojení s americkými imperialisty má přivodit státní zvrat v našich zemích. O tomto svém novém zapojení informoval František Plichta ihned Josefa Blažíčka, který rovněž uvítal možnost nové protistátní činnosti a slíbil svou pomoc. V téže době byl o existenci protistátní skupiny Antonínem Plichtou informován i obviněný Jaroslav Plichta.

V lednu 1951 navštívil Františka Plichtu v Práči Antonín Plichta s velitelem organizace Smetanou – PAVLEM – a zevrubně jej informovali o činnosti moravskobudějovické protistátní skupiny, která měla být vojenské povahy, a zejména o jejím napojení na zahraničí prostřednictvím sem vysílaných agentů. Obviněný František Plichta se zavázal, že bude v jednotlivých obcích znojemského okresu vytvářet skupiny ze státu nepřátelských osob, které by v případě zvratu násilně odstranili funkcionáře lidové správy a členy LM. K tomu účelu byl dohodnut systém krycích značek pro jednotlivé členy skupiny a k jejich vzájemnému styku určeno heslo „sněženka“.

Obviněný František Plichta se horlivě ujal převzatého úkolu a ještě během měsíce ledna 1951 získal jako další členy skupiny bývalého samostatného podnikatele a šmelináře Josefa Blažíčka z Práče, Josefa Rösnera z Bantic, Aloise Ilka z Prosiměřic, Jaroslava Plichtu z Dobšic, Jana Muchu z Práče, Františka Brindzu z Práče a Josefa Bíbra z Prosiměřic. Všechny informoval, že jde o protistátní skupinu udržující spojení se zahraničím, určenou k násilnému odstranění členů LM a veřejných funkcionářů v případě zahraniční intervence a k obsazení veřejných funkcí a že k tomu účelu mají být členům skupiny dodány ze zahraničí zbraně. Všichni slíbili, že se činnosti skupiny zúčastní a že do ní budou získávat další členy.

Tak Josef Blažíček doporučil jako dalšího člena skupiny později získaného Jana Muchu a sám ujišťoval Františka Plichtu, že jako bývalý partyzán má ukryty zbraně a že sám vyzbrojí 5 osob, dále pak, že odzbrojí členy LM v obci.

Josef Rösner ukrýval již v březnu 1950 ve svém bytě Josefa a Antonína Daňkovy, kteří byli stíháni bezpečnostními orgány jako nebezpeční protistátní zločinci a byli ozbrojeni samopaly; při jejich odchodu jim pak doporučil vhodnou osobu, která je měla převésti přes hranice. Tyto nebezpečné zločince navrhl Františku Plichtovi za členy skupiny, a k jejich přijetí nedošlo pouze proto, že se obávali vyzrazení. Rösner proto získal jako další členy skupiny v Banticích Jana Krahulíka, Jana Šeligu, Josefa Trchalíka a Aloise Františe, dal jim krycí značky a jejich seznam předal prostřednictvím Františka Brindzy Františku Plichtovi.

Rovněž Alois Ilek se horlivě zapojil do protistátní činnosti a vešel ihned v únoru 1951 v Prosiměřicích ve styk s Josefem Bíbrem, s nímž se dohodli, že budou vytvářet ilegální skupinu v Prosiměřicích a stanou se jejími vedoucími, aby se v případě zvratu mohli zmocnit vlády v obci. Oba spolu uvažovali o vhodných osobách pro ilegální činnost a dohodli se na jejich dalším získávání.

Jaroslav Plichta též vyslovil souhlas, aby byl ustanoven vedoucím ilegální skupiny v Dobšicích, sešel se na několika smluvených schůzkách s Františkem Plichtou a informoval jej o získávání dalších členů.

Jan Mucha ochotně přislíbil spolupráci v ilegální skupině, scházel se s vedoucím Františkem Plichtou a s Josefem Blažíčkem a sám doporučil jako dalšího člena skupiny Františka Brindzu, jehož připravil na Plichtovu návštěvu a s nímž se později též sešel a dohodl se, že oba jsou členy skupiny.

František Brindza, který byl na členství v ilegální skupině připraven Janem Muchou, se rovněž zapojil do protistátní činnosti a byl to on, kdo navrhl jako člena Josefa Rösnera. Později vykonával funkci spojky mezi Rösnerem a Františkem Plichtou a v březnu 1951 donesl tomuto od Rösnera seznam osob, které Rösner zapojil do ilegální činnosti.

Dalšími členy ilegální skupiny, které, jak bylo uvedeno, získal Josef Rösner, byli Jan Šeliga, Josef Trchalík, Alois Františ a Jan Krahulík. Rovněž tito byli informováni o tom, že se jedná o skupinu mající zajistit provedení státního zvratu, k němuž mělo dojíti v létě 1951, vzájemně o sobě věděli a bylo jim známo, že jde o skupinu širšího rozsahu. Krahulík byl též informován o součinnosti Rösnera se stíhanými zločinci Daňkovými a o tom, že jim Rösner poskytoval pomoc při útěku za hranice. Přesto všichni tito obvinění též vstoupili do skupiny a slíbili v ní svou plnou spolupráci.

O všech získaných členech informoval obviněný František Plichta vedoucího skupiny Gustava Smetanu, s nímž se sešel na několika smluvených schůzkách ve Znojmě a jemuž slíbil, že do skupiny získá i nějakého aktivního důstojníka ČSA.

Koncem ledna 1951 sešel se obviněný František Plichta s vedoucím další dílčí protistátní skupiny na Znojemsku venkovským boháčem Janem Vlčkem, s nímž si sdělil zkušenosti o budování protistátních skupin a s nímž proponoval společnou schůzku s vedoucím Smetanou.

Obviněný Josef Blažíček kromě u něho vylíčené protistátní činnosti poškozoval naše hospodářství tím, že po likvidaci své živnosti v roce 1949 ukryl asi 900 kuličkových ložisek, které jsou hledaným materiálem našeho průmyslu, a několik nových elektromotorů; dle vlastního vyjádření ukrýval tyto věci, aby s nimi po očekávaném převratě mohl ve vlastní živnosti obchodovat.

Je zřejmé, že činnost všech obviněných, kteří vystupují jako nepřátelé lidově demokratického zřízení ve státě, byla namířena k jeho zničení, s nímž počítali a jehož mělo být dosaženo za součinnosti západní imperialistické intervence, již zejména obviněný František Plichta podle instrukcí svého bratra, babického vraha Antonína Plichty, všem sliboval. Útok obviněných pak byl připravován na základní složku lidově demokratické státní správy, tj. na národní výbory, [je]jichž lidoví funkcionáři měli být násilně odstraněni a obvinění samovolným aktem hodlali obsadit jejich místa. Obviněný František Plichta, který byl zakladatelem dílčí skupiny, snažil se pro svou činnost získat co největší počet pomocníků a z jeho úzké spojitosti se svým bratrem vrahem Antonínem Plichtou, iniciátorem vražd Drbolou a dalšími vyplývají konečné cíle i jeho skupiny.

Obviněný Josef Blažíček pak ukrýval velmi vzácné strojové součástky, a to v takovém počtu, že jejich odebrání našemu hospodářství mohlo vyvolati částečný nedostatek v některém výrobním úseku.

V Brně dne [údaj chybí]

Náměstek státního prokurátora:
[nečitelný podpis, pravděpodobně: „J. Handl“]

DOKUMENT č. 12
Rozsudek Státního soudu, oddělení Brno v kauze Plichta a spol. (28. března 1952)

SÚA, f. Generální prokuratura, sp. zn. T 95/52.

---

4 SPt II 13/52 1-Ts II 33/52

Jménem republiky!

Státní soud, oddělení Brno uznal dne 28. března 1952 takto právem:

Obvinění

1) František P l i c h t a ,
nar. [...] 1906 v Šebkovicích, okr. Mor. Budějovice, rolník, posledně bytem v Práči [...], okr. Znojmo,

2) Josef R ö s n e r ,
nar. [...] 1912 ve Stráži pod Rulou [Ralskem], okr. Česká Lípa, rolník, posledně bytem Bantice [...], okr. Znojmo,

3) Alois I l e k ,
nar. [...] 1906 v Hor. Dunajovicích, okr. Znojmo, řidič, posledně bytem v Prosiměřicích [...], okr. Znojmo,

4) Jaroslav P l i c h t a ,
nar. [...] 1912 v Šebkovicích, okr. Mor. Budějovice, hostinský, posledně bytem v Dobšicích [...], okr. Znojmo

5) Jan M u c h a ,
nar. [...] 1914 v Leskovci, okr. Vsetín, rolník, posledně bytem v Práči [...], okr. Znojmo,

6) František B r i n d z a ,
nar. [...] 1903 v Lysé pod Machytú (Slovensko), zemědělec, posledně bytem v Práči [...], okr. Znojmo.

7) Josef B í b r ,
nar. [...] 1905 v Moštišti, okr. Vel. Meziříčí, rolník, posledně bytem Prosiměřicích [...], okr. Znojmo,

8) Jan Š e l i g a ,
nar. [...] 1913 ve Francové Lhotě, okr. Val. Klobouky, zemědělec, posledně bytem v Banticích [...], okr. Znojmo,

9) Josef T r c h a l í k ,
nar. [...] 1921 ve Francové Lhotě, okr. Val. Klobouky, rolník, posledně bytem Bantice [...], okr. Znojmo,

10) Alois F r a n t i š ,
nar. [...] 1918 ve Valaš. Senici, rolník, posledně bytem v Banticích [...], okr. Znojmo.

11) Jan K r a h u l í k ,
nar. [...] 1908 ve Val. Příkazech, okr. Val. Klobouky, rolník, posledně bytem v Banticích [...], okr. Znojmo,

jsou vinni,
že

I. V Práči [v] okrese znojemském František Plichta již v roce 1949 stal se členem ilegální protistátní velezrádné organizace Světlana,

v okrese znojemském v roce 1951 v jarních měsících z popudu agenta zvaného PAVEL a Antonína Plichty založil sám protistátní skupinu, do níž zapojil více členů jako vedoucích podskupin v různých obcích; účelem této skupiny bylo připravit půdu pro státní zvrat, zejména obsazováním MNV a odzbrojováním LM, tato organizace byla vedena po vojenském způsobu a měla spojení se zahraničím, ostatní obvinění až na obviněného Františka Brindzu a Jana Krahulíka se stali členy této organizace,

mimo to Josef Rösner již v roce 1950 v Banticích poskytoval úkryt ozbrojeným protistátním zločincům Josefu a Antonínu Daňkovým a umožnil jím styk s osobou, která Josefa Daňka převedla do zahraničí, v roce 1951 stal se členem Plichtovi velezrádné organizace, do té získal Jana Šeligu, Josefa Trchalíka a Aloise Františe,

tedy tím všichni obvinění až na Františka Brindzu a Jana Krahulíka spolčili se navzájem, případně s jinými osobami k pokusu o zničení nebo rozvrácení lidově demokratického státního zřízení nebo společenského řádu republiky, které jsou zaručeny ústavou, přičemž František Plichta k takovému činu sbíral pomocné síly;

II. obviněný Jan Krahulík tamtéž a v téže době přistoupil k této organizaci v úmyslu podvracet lidově demokratické státní zřízení nebo společenský řád, které jsou zaručeny ústavou;

III. František Brindza v téže době a tamtéž na výzvu Jana Muchy přislíbil spolupráci v jeho protistátní činnosti, tedy se s ním spolčil v úmyslu podvracet lidově demokratické státní zřízení,

čímž spáchali
ad I. všichni obvinění až na Františka Brindzu a Jana Krahulíka trestný čin velezrady podle § 78 odst. 1 c, odst. 2 a, obviněný František Plichta též podle odst. 3 d tr. zák.;

ad II. Jan Krahulík trestný čin sdružování proti republice podle § 80 odst. 1 tr. zák.;

ad III. František Brindza trestný čin sdružování proti republice podle § 79 tr. zák.,

a odsuzují se za to
obviněný František Plichta podle § 78 odst. 3 tr. zák. s použitím § 29 tr. zák., ostatní obvinění až na Františka Brindzu a Jana Krahulíka podle § 78 odst. 1 tr. zák., obviněný Jan Krahulík podle § 80 odst. 1 tr. zák., obviněný František Brindza podle § 79 tr. zák., obviněný Jan Mucha, Josef Bíbr, Jan Šeliga, Josef Trchalík s použitím § 30 tr. zák., všichni se zřením na § 19 tr. zák. k trestu odnětí svobody a dále podle § 48 tr. zák. k trestu peněžitému, který se v případě nedobytnosti přemění na další trest odnětí svobody, a to:

František Plichta	na 25 (dvacet pět) roků, 20 000 Kčs,
Josef Rösner	na 13 (třináct) roků, 10 000 Kčs, ev. 2 měs.,
Alois Ilek	na 11 (jedenáct) roků, 10 000 Kčs, ev. 2 měs.,
Jaroslav Plichta	na 10 (deset) roků, 30 000 Kčs, ev. 4 měsíce,
Jan Mucha	na 5 (pět) roků, 5000 Kčs, ev. 1 měsíc,
František Brindza	na 4 (čtyři) měsíce,
Josef Bíbr	na 7 (sedm) roků, 10 000 Kčs, ev. 2 měsíce,
Jan Šeliga	na 6 (šest) roků,
Josef Trchalík	na 8 (osm) roků, 5000 Kčs, ev. 1 měsíc,
Alois Františ	na 10 (deset) roků, 5000 Kčs, ev. 1 měsíc,
Jan Krahulík	na 2 (dva) roky.

Podle § 47 tr. zák. vyslovuje se propadnutí jmění, a to u Františka Plichty, Jaroslava Plichty a Aloise Ilka celého, u Josefa Rösnera, Jana Muchy, Josefa Bíbra, Josefa Trchalíka, Aloise Františe jedné poloviny, u Jana Šeligy jedné čtvrtiny.

Podle § 43 a 44 tr. zák. vyslovuje se ztráta čestných práv občanských, a to u Františka Plichty na 10 roků, u Josefa Rösnera, Aloise Ilka, Jaroslava Plichty a Aloise Františe na 8 roků, u Josefa Bíbra, Jana Šeligy a Josefa Trchalíka na 4 roky, u Jana Muchy, Jana Krahulíka a Františka Brindzy na 3 roky.

Podle § 23 tr. zák. se obviněným započítává do trestu odnětí svobody vazba, a to:

Františku Plichtovi	od 20. 8. 1951	– 20.30 hod.,
Josefu Rösnerovi	od 21. 8. 1951	– 13 hod.,
Aloisu Ilkovi	od 21. 8. 1951	– 15.30 hod.,
Jaroslavu Plichtovi	od 21. 8. 1951	– 12 hod.,
Janu Muchovi	od 15. 2. 1952	– 14 hod.,
Františku Brindzovi	od 15. 2. 1952	– 14 hod.,
Josefu Bíbrovi	od 22. 10. 1951	– 6.30 hod.,
Janu Šeligovi	od 15. 2. 1952	– 13.30 hod.,
Josefu Trchalíkovi	od 15. 2. 1952	– 15 hod.,
Aloisu Františovi	od 15. 2. 1952	– 14 hod.,
Janu Krahulíkovi	od 15. 2. 1952	– 14.30 hod.

Odsouzení u všech obviněných je nepodmíněné.

Odůvodnění

Lidová demokracie potřebuje ve svém vývoji nejen klidné prostředí, ale i oddané stoupence k výstavbě socialistického státu. Úspěchy, jichž bylo dosaženo v průmyslu, dokazují, že stát, který je veden dělnickou třídou, daleko předčí imperialistické státy. To proto, že výroba je řízena plánem, který zasahuje do všech úseků práce, aby byly zajištěny všechny potřeby národa a zvýšena životní úroveň každého jednotlivce. Samotným vzestupem průmyslu bychom socialismus nevybudovali, ale vybudujeme ho, když ruku v ruce půjde dělník s dělníkem, tedy když bude zkolektivizováno zemědělství, vybudovaná JZD, aby vesnice šla rovnoměrně s průmyslem.

Dnešní úsilí je proto zaměřeno z velké části k výstavbě socializace vesnice. Toto úsilí však sledují i nepřátelé socialismu a vynalézají veškeré prostředky, jak tomuto vývoji zamezit. Po únorových událostech přecházeli do ilegality továrníci a osoby, které byly zbaveny mocenského postavení, ale když viděli, že tento boj je bezvýsledný, uprchli do zahraničí, aby odtud řídili společně s imperialisty boj proti nově se tvořícímu státu. Vysílali vytrvale na naše území vyškolené agenty, aby získávali kolísavý živel k protistátní činnosti. V současné době se zaměřují na zemědělce, kteří ještě vlastní výrobní prostředky a více inklinují ke kapitalismu. Získávají do ilegality rolníky, které tento stát umožnil hospodářské rozvinutí.

V daném případě některým rolníkům v okrese znojemském přirostla půda k srdci, státní zřízení však ne. Stavěli se proti kolektivizaci zemědělství a tím, že vstoupili do ilegální protistátní organizace, pomáhali zahraničním imperialistům znovu nastolit kapitalistický řád.

Tak 11ha rolník obv. <u>František P l i c h t a</u>, který již v jarních měsících v r. 1949 nesouhlasil s lidově demokratickým zřízením, podepsal Josefu Blažíčkovi přihlášku do protistátní teroristické organizace Světlana pod krycím jménem JIŘÍ. Blažíček ho podrobně informoval o jejích úkolech a cílech. Organizace Světlana byla však odhalena a členové pozatýkáni, takže František Plichta i Blažíček žádnou činnost nevyvinuli. Nepřátelství k lidově demokratickému zřízení u Františka Plichty se však projevilo znovu v červenci 1950, když byl informován svým bratrem Antonínem, že tento aktivně pracuje proti státu, že má přímé styky s agentem PAVLEM a dalším ilegalistou Melkusem a že je členem ilegální organizace založené na Moravskobudějovicku.

Na další schůzce, koncem října 1950, se mu již Antonín svěřil, že je velitelem ilegální organizace v Šepkovicích a že tato vlastní větší počet zbraní. Podrobně informoval Františka o tom, že jediným prostředkem, jak způsobit zvrat státního zřízení, je vybudování ilegální organizace na okrese znojemském, a současně ho požádal, aby takovou organizaci založil. S tím se František Plichta ztotožňoval a spolupráci přislíbil. V tomto rozhovoru jej Antonín upozornil na příjezd velitele, který je ve spojení se zahraničím, odkud jsou pro organizaci dopravovány zbraně letectvem, který ho navštíví a bude informovat o tom, jak postupovat v získávání dalších osob. Současně na této schůzce ho Antonín upozornil, že v ČSR bude převrat, a že proto nutno vybudovat v každé obci ilegální skupiny, které by se uchopily moci.

Počátkem ledna 1951 se uskutečnila schůzka s velitelem zvaným PAVEL, kterého do bytu Františka Plichty přivedl Antonín Plichta. Na této schůzce se mu PAVEL svěřil, že je vedoucím ilegálních organizací na Jihlavsku, které jsou již vybudované za spoluúčasti jistého majora, který byl za tímto účelem vyslán do ČSR. Informoval ho dále o tom, že organizace jsou vedeny po vojenském způsobu, že mají při zvratu zajistit veřejné funkcionáře a členy lidové milice, že členové mají míti krycí čísla a vykazovat se heslem „sněženka“. Ujednali si schůzku ve Znojmě, kde měl František Plichta předati PAVLOVI seznam již získaných osob a obdržeti od něho instrukce k další protistátní činnosti.

K této schůzce došlo asi koncem ledna 1951. Na schůzku přišel velitel PAVEL ve společnosti Melkuse, rolníka z Vicenic, kterého Plichta znal již z dřívější doby. Seznam osob, který slíbil PAVLOVI při prvé schůzce, tomuto nyní předal s podrobným číselným označením. Od PAVLA dostal další úkol, a to vybudovat v každé obci ilegální skupiny, do kterých z počátku musí získat nejméně pět členů a později tento stav může rozšířit až na dvacet členů. Aby organizace, která byla založena v okrese znojemském Františkem Plichtou, byla organizována po vojensku, požádal PAVEL Františka Plichtu, aby získal důstojníka ve Znojmě, na kterého by se mohl jako velitel obrátiti. František Plichta ujistil PAVLA, že má známého důstojníka, který je ve výslužbě, kterého na příští schůzku přivede a s PAVLEM seznámí. Aby organizace byla dostatečně vyzbrojena, dal PAVEL Plichtovi za úkol sepsati všechny zbraně, které jednotliví členové organizace vlastní, a přislíbil mu, že v případě jich nedostatku jim budou zbraně dodány.

Koncem ledna 1951 byl Plichta navštíven Janem Vlčkem z Přímětic, který se mu svěřil, že velitel organizace PAVEL ho získal do organizace a pověřil ho získáváním dalších členů a že ho současně požádal, aby vyrozuměl Plichtu o schůzce, která bude ve Znojmě. Ve stanovenou dobu ve Znojmě se na schůzce sešli. V době, kdy čekali na PAVLA, Plichta se svěřil Vlčkovi, že zapojil v Práči do organizace Josefa Blažíčka a další osoby. Když se PAVEL na schůzku nedostavil, nedošlo k seznámení s důstojníkem, kterého měl Plichta za úkol zapojiti, a poté se mu již nenaskytla možnost seznámit velitele s tímto důstojníkem. Úkoly, které byly na něho velitelem organizace kladeny, horlivě plnil. Držel se přesně informací, které mu dal PAVEL, a získával v každé obci jednu osobu, která měla získat zase další členy. Tak v Prosiměřicích asi koncem ledna 1951 získal Aloise Ilka [v orig. Jílka]. Informoval ho přesně o struktuře a cíli organizace, předal mu heslo „sněženka“ a pověřil ho úkolem získati další osoby. Ilek [v orig. Jílek] si vymínil styk s velitelem PAVLEM, což mu Plichta přislíbil. Při druhé schůzce mu Ilek [v orig. Jílek] již sdělil, že pro organizaci získal Josefa Bíbra.

Jako další osobu do protistátní skupiny zapojil svého příbuzného Jaroslava Plichtu, hostinského z Dobšic, který již byl začátkem ledna 1951 o protistátní věci informován jeho bratrancem Antonínem Plichtou.

Při další schůzce, koncem ledna 1951 v Dobčicích, k dotazu Františka Plichty, zda již získal osoby do organizace, se vyjádřil, že hovořil se dvěma bratry Macháčkovými, kteří mu spolupráci odmítli. Při této schůzce oznámil František Plichta Jaroslavu Plichtovi, že jeho krycí číslo odevzdal vedoucímu skupiny PAVLOVI. Dále, že získal do skupiny Josefa Bla-

žička. I tohoto podrobně informoval o struktuře, úkolech a cílech organizace. Když mu Blažíček spolupráci přislíbil, dal mu úkol získat další členy do organizace a oba se shodli, že získají Jana Muchu. Po dohodě s Blažíčkem za několik dní navštívil František Plichta Jana Muchu v Práči, kterého taktéž podrobně jako Blažíčka informoval o struktuře ilegální organizace a o jejich cílech. Mucha však byl o založení organizace informován již Blažíčkem, a když ho František Plichta požádal o spolupráci, tuto přislíbil. Mucha navrhl pro organizaci Plichtovi Františka Brindzu, kterého potom Plichta jen částečně seznámil s úkoly organizace, a když mu sdělil, že by potřeboval získat osobu do organizace z obce Bantic, Brindza navrhl rolníka Rösnera. Po tomto doporučení odjel příští neděli Plichta do Bantic, kde se sešel s Rösnerem, který ho zavedl k rolníkovi Chovancovi, kde oba přítomné opět podrobně o všem informoval. Po této informaci vyzval Rösnera, aby se zapojil do organizace. Rösner s tímto souhlasil a spolupráci přislíbil. Když se tázal Chovance, zda vstoupí do organizace, tak tento odmítl a spolupráci Plichtovi nepřislíbil. František Plichta uložil Rösnerovi získati další čtyři osoby do organizace a seznam těchto osob aby mu předal, neboť v nejbližších dnech se sejde s velitelem, kterému seznam získaných osob předá. Rösnerovi oznámil, že získal rolníka Brindzu z Práče, který za ním pro seznam přijde.

Brindzu informoval o tom, že do organizace získal rolníka Rösnera z Bantic. Současně ho požádal, aby zašel asi za týden za Rösnerem a od něho vyzvedl seznam získaných osob.

František Plichta byl pověřen velitelem PAVLEM, aby provedl soupis zbraní, které vlastní organizace. V této věci obrátil se na Blažíčka, který ho ujistil, že jako bývalý partyzán má ukryty zbraně pro pět osob.

Obv. Josef R ö s n e r v r. 1951 v jarních měsících byl v Banticích zastaven Františkem Plichtou, který mu sdělil, že by si rád s ním promluvil o důležitých věcech. Nato ho Rösner vyzval, aby si o tom pohovořil u místního rolníka Chovance. Po příchodu k Chovancovi Frant. Plichta kritizoval poměry v ČSR, které se dlouho neudrží. Tohoto rozhovoru se účastnili Chovanec a Rösner, kteří se ztotožňovali s kritikou Plichty a také nesouhlasili s dnešním zřízením v ČSR. Nato František Plichta informoval oba přítomné, že jest členem ilegální protistátní organizace, která jest rozšířena po celé republice a její členové jsou ochotni se zúčastnit jakýchkoliv akcí směřujících ke státnímu zvratu v ČSR, že proto se zakládá na okrese znojemském ilegální organizace a že za tím účelem je nutné v každé obci získat asi pět osob, přičemž vedoucí této skupiny bude dostávat úkoly přímo od velitele. Po této informaci Plichta požádal Rösnera o spolupráci v ilegální protistátní organizaci, sdělil mu heslo a dal mu úkol získati další osoby. Rösner spolupráci přislíbil.

Na další schůzce byl podrobně informován Františkem Plichtou, jak označit získané členy, na které by se parašutisté, kteří budou shazováni na území ČSR, mohli obrátit. Plichta mu dále uvedl, že členové ileg. organizace obdrží zbraně, které budou dodány ze zahraničí. Rösner mu na to sdělil, že v Banticích zbraně jsou.

Po této instruktáži navrhl Plichtovi do organizace Josefa a Antonína Daňkovy, o kterých věděl, že se po delší dobu ukrývají před bezpečností a jsou ozbrojeni. S přijetím těchto osob do organizace Plichta nesouhlasil, neboť projevil obavu, že v tom případě budou-li Daňci dopadeni, prozradí celou organizaci. Proto přijetí Daňkových se neuskutečnilo. Oba Daňkové asi v březnu 1951 ve večerních hodinách navštívili Rösnera, kterému se svěřili, že po nich pátrá bezpečnost, ale že se jim podařilo uprchnouti. K jejich žádosti jim Rösner poskytoval po dobu tří dnů úkryt. Zvěděl o nich, že mají ve svém domě bunkr, kde se ukrývají. Asi v polovině července 1951 se Josef Daněk svěřil Rösnerovi, že se rozhodl uprchnouti za hranice a že potřebuje osobu, která by ho převedla. Rösner mu k tomu doporučil rolníka Onderku z Dyjákoviček, který Josefa Daňka do zahraničí převedl. Úkoly, které mu dal František Plichta, plnil, neboť získal pro ilegální organizaci Josefa Krahulíka z Bantic. Podobně jako Krahu-

líka získal do organizace Jana Šeligu, Aloise Františe a Josefa Trchalíka. Všechny podrobně informoval jako Krahulíka a každému sdělil krycí číslo. Pořízený seznam o nich odeslal po Brindzovi Františku Plichtovi.

Obv. Alois Ilek byl ve svém bytě v Prosiměřicích navštíven Františkem Plichtou, kterého znal ze schůzí strany lidové jako zapřisáhlého nepřítele lidově demokratického zřízení. Od Plichty se dověděl, že je členem vojensky organizované protistátní skupiny, která je rozšířena po celém území ČSR a její úkol je politický a hospodářský zvrat v republice. Byl vybídnut Plichtou, zda souhlasí s takovou organizací a zda je ochoten s ním spolupracovat. Ilek se s Plichtou ztotožňoval a přislíbil mu spolupráci a ještě si vymínil, že ho musí seznámit s velitelem.

Při další schůzce s Plichtou, a to asi za čtrnáct dnů, mu Plichta oznámil, že je veden pod krycím číslem 40 a dal mu heslo „sněženka“, kterým se měl hlásiti veliteli ilegální skupiny. Na této schůzce dostal úkol od Plichty získat další osoby a byl jím podrobně informován o úkolech organizace. Úkol, který dostal od Plichty, splnil, neboť pro ilegální organizaci získal rolníka Josefa Bíbra z Prosiměřic, kterého seznámil s úkoly organizace a požádal ho, aby získal další osoby. Bíbr navrhl několik osob pro organizaci, které mu však Ilek neschválil, ale když navrhl Bíbr zvěrolékaře Jirků, tak se v tomto směru shodli s tím, že Bíbr získá Jirků do organizace. Ilek se se svou ileg. činností svěřil místnímu faráři Kubovi a před ním projevil obavy před zatčením, neboť jihlavská organizace, vedená Antonínem Plichtou, byla odhalena a členové pozatýkáni a taktéž ve znojemské skupině, vedené jeho bratrem Františkem Plichtou, hrozilo vyzrazení. Františka Plichty se tázal, jak bude skupina vyzbrojena. Ten ho informoval, že skupina v současné době zbraně nepotřebuje, že však později pro členy skupiny zbraně obstará velitel.

Obv. Jaroslav P l i c h t a byl ve svém hostinci v Hosticích navštíven začátkem ledna 1951 svým bratrancem Antonínem Plichtou, v té době již vedoucím skupiny na Moravskobudějovicku. Antonín Plichta při této návštěvě sdělil Jaroslavu Plichtovi, že přichází z Práče od svého bratra. Během rozhovoru mu Antonín naznačil, že by s ním rád hovořil o vytvoření ilegální organizace, ale vzhledem k tomu, že bylo v hostinci mnoho hostů, nedošlo k rozvinutí debaty o organizaci, proto Antonín navrhl, že za ním pošle bratra Františka.

Na tomto podkladě a za účelem získání Jaroslava Plichty do protistátní organizace přišel za ním asi koncem ledna 1951 František Plichta ve věci, kterou mu naznačil již Antonín Plichta. Jaroslav Plichta již věděl, že se jedná o protistátní činnost, a protože ho věc zajímala, ptal se na podrobnosti této organizace. S těmito ho František Plichta seznámil a uvedl mu, že se tvoří ilegální organizace, která má v různých obcích menší skupiny a této skupiny v Dobčicích bude velitelem.

Po této informaci s Františkem Plichtou souhlasil a současně mu naznačil, že se pokusí získat nějaké osoby. Bylo mu z informací Františka Plichty známo, že protistátní organizace má zajistit politický zvrat a ujmouti se moci v obci s dalšími členy organizace. František Plichta mu též sdělil, že organizace, která je vedena po vojensku, bude opatřena zbraněmi, které jí budou později dodány, a že osoby, které získá, má zapsati do seznamu a předati spojce ilegální organizace, která se ohlásí heslem „sněženka“ a která mu též předá další instrukce, jak postupovat v ilegální činnosti. Při této instruktáži dostal od Františka Plichty číslo 155/D.

Při další schůzce s Františkem Plichtou, která se uskutečnila asi v polovině února 1951 v hostinci Jaroslava Plichty, František Plichta se tázal, koho již získal pro organizaci. Aby ukázal, jak je aktivně činný, svěřil se mu, že vyzval do ilegální skupiny bratry Macháčkovy, kteří mu však spolupráci odepřeli.

Další schůzka se uskutečnila v Práči, když Jaroslav od Františka kupoval dobytče, kde mu znova František Plichta připomněl krycí číslo 155/D.

Obv. Jan M u c h a byl navštíven asi koncem ledna 1951 v Práči Františkem Plichtou, který se mu svěřil, že je členem protistátní organizace, která se buduje nejen v Práči, ale na celém území v ČSR, že jejím účelem je připravit zvrat státních poměrů v republice a že proto potřebuje získat v každé obci spolehlivé spolupracovníky, kteří by byli ochotni proti státu pracovat. S Plichtovým návrhem souhlasil a na jeho požádání, zda vstoupí do ilegální organizace, spolupráci přislíbil.

Druhé setkání s Františkem Plichtou bylo asi za 14 dnů po jeho vstupu do organizace. Frant. Plichta ho instruoval, aby každého získaného člena skupiny označil krycím číslem, jeho označil krycím číslem 23/2 RP a sdělil mu, že dalším členem organizace je Josef Blažíček.

Mucha pak navštívil Josefa Blažíčka v jeho dílně, kde se ho Blažíček tázal, zda již mluvil s Františkem Plichtou o vstupu do ilegální organizace, na což mu Mucha přisvědčil.

Na další schůzce s Františkem Plichtou se dohodl, že získá Františka Brindzu. Tohoto poté povšechně informoval, že se stal členem ilegální skupiny v Práči, a současně ho požádal, aby i on se stal členem této skupiny.

Obv. František B r i n d z a se sešel začátkem března 1951 s Janem Muchou, který mu sdělil, že František Plichta by ho k něčemu potřeboval. Když se Muchy tázal k čemu, odpověděl, že si s ním o tom pohovoří sám Plichta. Asi za 14 dnů Brindzu navštívil František Plichta a sdělil mu, že je zapojen do protistátní organizace v Práči, kde je současně také jejím velitelem, že je pověřen získat pět až šest osob v Práči a že již získal Jana Muchu a v této souvislosti se obrací na něho. Brindza, aniž by věděl o úkolech a cílech organizace, spolupráci přislíbil.

Na další schůzce, a to začátkem března 1951, pověřil Plichta Brindzu, aby přinesl od Rösnera seznam získaných osob, které byly označeny krycí značkou. To Brindza učinil.

Obv. Josef B í b r v únoru 1951 byl navštíven ve svém bytě v Prosiměřicích Aloisem Ilkem, který mu při rozhovoru řekl, že je zapojen do ilegální organizace, jejímž úkolem jest odstranění lidově demokratického zřízení a odstranění vlády. Po této informaci jej vyzval, aby se také zapojil do organizace. To mu Bíbr přislíbil. Při dalším rozhovoru uvažovali o osobách, které by padaly v úvahu pro ilegální organizaci. Bíbr navrhoval více osob, ale tyto Ilek nedoporučoval, neboť by nebyly jejich věci oddané. Na téže schůzce mu Ilek řekl, že ho před týdnem navštívil Frant. Plichta z Práče, který se mu svěřil, že je pověřen štábním kapitánem vybudovat ilegální organizaci na znojemském okrese a získáváním osob do organizace, která je vojensky organizována, vedena v celostátním rozsahu, a za tím účelem, že získá i jeho. Ve společném uvažování, koho získat do organizace, se oba shodli, že Bíbr získá zvěrolékaře Jirků, jeho prostřednictvím získá i Josefa Kuřítka, veterináře a býv. předsedu místního národního výboru, od něhož by dostávali zprávy, co komunisté připravují. Oba se dohodli na tom, že výsledek, zda Bíbr Jirků získá, sdělí Ilkovi.

Od Ilka se dověděl, že v případě zvratu budou organizaci dodány zbraně, dále že Lidová milice v Prosiměřicích má zbraně, kterých se zmocní pro potřebu ilegální organizace. Zvěrolékaře Jirků Bíbr nezískal, ale byl dále pověřen Ilkem, aby získával dále spolehlivé osoby pro ilegální organizaci z řad býv. příslušníků strany lidové. Přitom mu řekl, že v organizaci je zapojen rolník Rösner z Bantic a že celá organizace na Znojemsku je ve spojení s organizací na Jihlavsku.

Obv. Jan Š e l i g a šel zjara 1951 na návštěvu k rolníku Josefu Trchalíkovi v Banticích. Na cestě se setkal s obv. Rösnerem a vzal ho tedy s sebou. Po příchodu obou jmenovaných zavedli hovor o politické a hospodářské situaci v ČSR, k čemuž se všichni vyjádřili, že nesouhlasí jak s politickou, tak hospodářskou situací v ČSR. Po tomto rozhovoru Rösner prohlásil, že na území ČSR se zakládá ilegální organizace a pro tuto potřebuje získat osoby pro spolupráci, přičemž podotkl, že v každé obci budou získány osoby pro ilegální činnost.

Šeliga i Trchalík na výzvu, zda jsou ochotni zapojit se do organizace, spolupráci Rösnerovi přislíbili. O Rösnerovi se Šeliga dověděl, že se ve své protistátní činnosti zabývá získáváním osob ke spolupráci v protistátní činnosti. O tom, že byly získány do protistátní organizace další osoby, se dověděl později. Šeliga Jan i Josef Trchalík byli vyzváni, aby se dostavili na Státní bezpečnost, kam i také společně odjeli, cestou se setkali s dalšími osobami, které získal Rösner, a to s Krahulíkem a Františem, kde se vzájemně dohodli, že budou popírat všechny skutečnosti, které souvisely s Rösnerem a ilegální organizací.

Obv. Josef T r c h a l í k znal Josefa Rösnera jako osobu, která nesouhlasí s dnešním zřízením. Při jedné náhodné schůzce společně kritizovali státní zřízení jako nevyhovující pro soukromé podnikání zemědělců. V měsíci březnu r. 1951 byl Trchalík navštíven Josefem Rösnerem a Janem Šeligou ve svém bytě a tam podrobně jako Jan Šeliga byl informován o protistátní organizaci budované na okrese znojemském, kde v každé obci má býti získáno pět až šest osob, které se nesmějí znát s členy organizace v jiných obcích. Současně ho Rösner informoval, že tato organizace má býti nápomocna při zvratu v ČSR, který má býti v nejbližší době, a členové organizace mají býti připraveni, aby při zvratu mohli převzíti moc v obcích. Po této informaci Rösner požádal Trchalíka o spolupráci v ilegální organizaci a upozornil ho na povinnost mlčenlivosti. Trchalík mu spolupráci přislíbil.

Na této schůzce se mu Rösner svěřil, že získal do organizace Jana Krahulíka a Aloise Františe, a současně Šeligovi a Trchalíkovi sdělil, že jim dá instrukce, jak dále postupovat v ilegální činnosti, jakmile tyto obdrží od svého velitele.

Obv. Alois F r a n t i š zná Josefa Rösnera již od r. 1945, kdy se často stýkali a spolu kritizovali státní poměry, které prý jim jako zemědělcům nevyhovují v jejich soukromém podnikání.

V březnu 1951 šel společně s Rösnerem z kanceláře MNV. V rozhovoru se mu Rösner svěřil, že jest členem podzemního hnutí a že je pověřen získáváním dalších osob pro ilegální protistátní organizaci. Současně ho informoval, že v době žní v r. 1951 bude převrat státního zřízení v ČSR, a proto se zakládají ilegální organizace. Byl požádán Rösnerem, aby vstoupil do organizace, která má být nápomocna při státním zvratu. Spolupráci Rösnerovi v ilegální organizaci přislíbil. Na další schůzce Rösner Františovi sdělil, že do ilegální organizace získal Jana Krahulíka. Za několik dnů se sešli opět. Rösner mu sdělil, že získal další členy, Šeligu a Trchalíka, a že instrukce, jak pokračovat v ilegální činnosti, budou dostávat od něho.

Obv. Jan K r a h u l í k v jarních měsících 1951 byl navštíven Josefem Rösnerem, se kterým se znal od r. 1932. Při této návštěvě mu Rösner sdělil, že zakládá protistátní organizaci, nesdělil mu však bližší podrobnosti. Po této informaci požádal Rösner Krahulíka o spolupráci v ileg. organizaci, kterou mu Krahulík přislíbil. Současně na této schůzce Krahulíka informoval, že již získal čtyři členy v Banticích pro tuto organizaci.

Při druhé schůzce se od Rösnera dověděl, že získal do ilegální organizace Jana Šeligu, Aloise Františe a Josefa Trchalíka. Současně Krahulíkovi sdělil, že veškeré příkazy ve věci ileg. organizace obdrží od vedoucího organizace.

Za týden po druhé schůzce se opět setkal s Rösnerem, který mu sdělil, že velitelem ilegální organizace je František Plichta z Práče, od kterého dostává příkazy.

V téže době se před bezpečností ukrývali Josef a Antonín Daňkovi. To věděl i Jan Krahulík. Toto mu bylo potvrzeno Josefem Rösnerem na jaře 1951, který mu sdělil, že Josef Daněk přešel ilegálně československé státní hranice za pomoci Jana Onderky z Dyjáčkoviček.

Obv. František P l i c h t a se k celé své trestné činnosti přiznal a doznal i vinu. Na svoji obranu uvedl, že se činu dopustil z návodu svého bratra Antonína, který ho přesvědčoval o brzkém převratu v ČSR a který mu říkal, že on jako člen JZD bude brán k zodpovědnosti.

Sám byl ovšem též přesvědčen, že státní poměry v ČSR se neudrží, a proto se stal velitelem, aby v případě státního zvratu v ČSR měl alibi.

Tato obrana, i když co do působení Antonína Plichty na obviněného nebyla vyvrácena, neobstála.

Lidově demokratické státní zřízení dává každému občanu možnost docilovat stále větší životní úroveň, zapojí-li se loajálně do budování. Pracoval-li obviněný proti státu a páchal-li bezdůvodně tak nebezpečnou velezrádnou činnost, vyřadil se sám z národní pospolitosti. Usvědčený je svým doznáním a také ostatními spoluobviněnými.

Obv. Josef R ö s n e r popřel vinu při započatém výslechu při hlavním líčení. Byl však usvědčen při konfrontaci s Frant. Plichtou a jeho vlastním administrativním protokolem. Pod tíhou těchto důkazů se k trestné činnosti přiznal, zejména že byl získán do protistátní ilegální organizace, která připravovala zvrat státních poměrů, Františkem Plichtou. Přiznal také, že této organizaci získal další členy, a to Šeligu, Trchalíka, Františe, Krahulíka, že ukrýval Josefa a Antonína Daňkovy ve svém bytě, o kterých věděl, že se ukrývají před bezpečností a jsou ozbrojeni samopalem a pistolí, a že Josefu Daňkovi opatřil osobu, která ho převedla přes hranice.

Na svoji obranu uvedl, že se mu nelíbilo vedení na obci, taktéž nesouhlasil se socializací vesnice. To ho omluviti nemůže a platí o něm totéž, co u Plichty. Že obviněný nesouhlasil se socializací vesnice a s vedením na obci, to ještě není trestným činem, že se však zapojil do ilegální protistátní organizace, jejíž cíl byl zvrat státních poměrů, projevil nepřátelství proti tomuto státnímu zřízení. Soud ovšem neměl důvodu nevěřit vlastnímu administrativnímu protokolu obviněného, jeho postupnému doznání a výpovědi Františka Plichty, který ho v celém rozsahu usvědčil.

Obv. Alois I l e k z počátku uvedl, že se cítí částečně vinen jen v tom, že uposlechl Františka Plichty, aby vyvíjel protistátní činnost. Postupně doznal, že souhlasil s vytvořením protistátní organizace, jejímž úkolem bylo zajistit členy lidové milice a členy MNV, po provedené konfrontaci s Frant. Plichtou se ke své trestné činnosti přiznal úplně.

Na svoji obranu uvedl, že jeho poměr k lidově demokratickému zřízení byl dobrý a zapojil se do protistátní organizace proto, aby se mohl bránit proti komunistům. Tato obrana je až příliš naivní. Ani náznakem nemohl uvésti, jak a kým bylo na něho útočeno. Naopak svojí činností šel proti státnímu lidově demokratickému zřízení, když chtěl při zvratu zajišťovat členy lidové milice a členy MNV.

Obv. Jaroslav P l i c h t a doznal, že se cítí vinen z neoznámení trestného činu. Byl však usvědčen z jeho [své] velezrádné činnosti jeho administrativním protokolem a Frant. Plichtou, který mu při konfrontaci prokázal, že souhlasil se založením ilegální organizace a aniž by byl vyzván získáním dalších osob do ileg. organizace, navrhl mu sám pro tuto organizaci dva bratry Macháčkovy.

Na svoji obhajobu uvádí, že v lidově demokratickém zřízení není soukromé podnikání podporováno. Z obavy, že jeho živnost bude zařazena do komunálu, zanevřel na toto zřízení, a proto se zapojil do ilegální organizace. To ho ovšem vyviniti nemůže a ukazuje to jen na větší zavrženíhodnost, když se z vlastních sobeckých zájmů postavil docela neodůvodněně proti zájmům všeho pokrokově smýšlejícího pracujícího lidu ve státě. Postavil se do tábora, který se snaží, aby v ČSR byl znovu nastolen kapitalistický řád jako úhlavní nepřítel socialismu.

Obv. Jan M u c h a doznal vše, z čeho ho viní žaloba, a to v úplném souhlasu s jeho administrativním protokolem.

Na svoji obranu uvedl, že z počátku, když se zakládala jednotná zemědělská družstva, viděl v tomto postupu nebezpečí pro sebe jako rolníka. Tato obhajoba je naprosto nesprávná,

neboť jedině ve státech socialismu podílí se rolník v plné míře na jeho pokrokových vymoženostech, ať již co do oproštění se dřiny, tak i co do spravedlivé odměny za práci, tak i co do sociálních, kulturních a jiných poměrů. Výpověď obviněného při hlavním líčení nebyla v rozporu s jeho administrativním protokolem, proto jí soud neměl důvodu nevěřiti.

Obv. František B r i n d z a doznal, že se nechal svésti Františkem Plichtou do protistátní činnosti. Na svoji obhajobu uvedl, že Frant. Plichta mu vyhrožoval Američany, kteří přijdou, pozemky mu zaberou a jako příslušníka KSČ pověsí. Jinak však smysl, význam, rozsah a účel organizace nepochopil, ani si to neuvědomil. Tato obrana v podstatě vyvrácena nebyla, naopak vzhledem k osobě obviněného je vcelku uvěřitelná. V každém případě si ovšem musil uvědomiti, že jde o činnost protistátní narušující normální chod poměrů, a tudíž přinejmenším podvracel. Proto ji u něho kvalifikoval jako sdružování proti republice, a nikoliv jako velezradu, u níž byl žalován.

Obv. Josef B í b r doznal, že přislíbil spolupráci v ileg. organizaci obv. Ilkovi a snažil se získat další osoby do této organizace. Soud neshledal rozporu s jeho původní administrativní výpovědí.

Hájí se tím, že se nesnažil získat do organizace zvěrolékaře Jirků a jako rolník se díval na JZD nedůvěřivě, neuvažoval, proč vstupuje do ileg. organizace, a válku si nepřál.

Tato obhajoba neobstála, neboť mezi Aloisem Ilkem a Josefem Bíbrem byla naprostá shoda s programem i cílem organizace i v tom, že Bíbr získá Jirků, kterého sám navrhl. Jemu jako rolníku byly známy všechny možnosti, aby se do kolektivního hospodaření zapojil, a musil pozorovati, že právě lidově demokratické zřízení podporuje ze všech sil vývoj naší vesnice. Jinak je tomu v kapitalismu, kde malý a střední zemědělec byl vykořisťován statkáři, kterým pracuje jako námez[d]ní pracovní síla. Tábor míru si nepřeje válku, jinak je to s obhajobou obviněného, který se zapojil do ileg. organizace, jejíž cíl je zničit lidově demokratické zřízení, tedy jedině válkou.

Obv. Jan Š e l i g a doznal, že byl získán do protistátní organizace současně s dalším obv. Rösnerem.

Hájí se tím, že do organizace vstoupil z kamarádství k Rösnerovi a k celé této činnosti byl jím sveden. Jeho obhajoba neobstála, neboť neměl důvodů, aby pro kamaráda, který usiloval o zvrat státních poměrů, zradil celý národ.

Obv. Josef T r c h a l í k se doznal a uvedl, že se cítí vinen, jako člen protistátní skupiny. Hájí se tím, že dodávky byly příliš vysoké, které nemohl unést. Nechtěl, aby došlo ke zvratu krvavou cestou, ale pouze volbami.

Obviněný dostal od státu hospodářskou usedlost v pohraničí, aby na ní poctivě pracoval nejen pro sebe, ale v prospěch celého národa. Obviněný se však odvděčil tím, že usiloval o jeho zničení.

Je naprosto jedno, zda si přál obviněný změnu režimu volbami anebo krvavou cestou, protože by šlo o vyrvání moci z rukou dělnické třídy v obou případech.

Obv. Alois F r a n t i š se z počátku doznal jen částečně. Během hlavního líčení na základě jeho administrativního protokolu se přiznal, že byl získán Josefem Rösnerem do protistátní organizace, která usilovala o zvrat státního zřízení. Doznal, že ho Rösner podrobně informoval o postupu organizace a že dalšími členy organizace jsou Jan Šeliga, Josef Trchalík a Jan Krahulík.

Na svoji obranu uvádí, že přišel do pohraničí sám hospodařit a jednotná zemědělská družstva, která se tvořila, se mu nezamlouvala. To ho však zajisté neopravňovalo, aby se zapojil do ilegální protistátní skupiny a usiloval o to, aby se vrátily kapitalistické poměry a tím

se JZD neustanovila. Kdyby se byl o význam a prospěch JZD více zajímal, byl by došel k jiným závěrům. Usvědčen je nejen vlastním doznáním, nýbrž i Rösnerem.

Obv. Jan K r a h u l í k popíral svou vinu při hlavním líčení, ale na základě jeho administrativního protokolu a konfrontace s obv. Rösnerem se přiznal, že výrokem „no dobrá“ přislíbil spolupráci v organizaci Rösnerovi, o jejímž úkolu a cíli nebyl informován. Dále přiznal, že se dověděl od Rösnera, že dalšími členy organizace jsou Alois Františ, Jan Šeliga, Josef Trchalík a velitelem organizace Frant. Plichta. Tato obrana vyvrácena nebyla, a soud proto jeho činnost kvalifikoval jako sdružování proti republice podle § 80 tr. zák.

Po stránce právní, pokud jde o trestný čin velezrady podle § 78 odst. 1 c, odst. 2 a, odst. 3 d tr. zák., vyžaduje se toliko spolčení byť i s jedinou osobou k pokusu o zničení nebo rozvrácení lidově demokratického zřízení nebo společenského řádu republiky, které jsou zaručeny ústavou. Spolčení musí se týkat individuálně určitého velezrádného podniku. Jsou-li k takovému činu sbírány nebo organizovány pomocné síly, jde o kvalifikační moment mající vliv na trest. V souzeném případě všichni obvinění až na Krahulíka a Brindzu vešli ve styk buď vzájemně, nebo nadto s jinými osobami. Předmětem jejich úmluvy a dohody bylo založit protistátní organizaci, jejímž úkolem by bylo připravit ozbrojenými silami půdu ke státnímu zvratu a při něm nejen odzbrojit lidové milice, ale i uchopit se moci na úřadech lidové správy, tedy úplně zničit lidově demokratické státní zřízení i společenského řádu republiky. Všichni nejenže s programem souhlasili, ale k němu také přistoupili, stali se členy organizace a spolupráci přislíbili. Je zde tedy nejen spolčení, ale i určitý podnik velezrádný.

Obv. František P l i c h t a byl organizátorem a velitelem, zakládal po obcích buňky, jmenoval její velitele a tudíž verboval více spolupracovníků, jichž pomocí se měl zvrat uskutečnit. Tito měli býti dokonce ozbrojeni a nemožno pochybovati, že šlo o pomocné síly, jaké má na mysli zákon. Trestného činu sdružování proti republice podle § 80 tr. zák. se dopustí ten, kdo přistoupí k organizaci, jejímž účelem je podvracení lidově demokratického státního zřízení, případně společenského řádu republiky, zaručené ústavou.

V souzeném případě obv. Jan Krahulík byl získán do organizace Josefem Rösnerem. I on byl žalován z trestného činu velezrady. Soud však nedošel k přesvědčení, že trestný čin spáchal. Jak vidno, chybí i předpoklad vědomí a úmyslu směřujícího ke zničení či rozvrácení, jsou tu však pojmové znaky ukazující na vědomost a úmysl páchaného trestného činu v menší intenzitě, tedy podvracení lidově demokratického státního zřízení, a proto skutková podstata odpovídá uvedenému paragrafu.

Trestného činu sdružování proti republice podle § 79 tr. zák. se dopustí ten pachatel, který se s jiným spolčí k podvracení lidově demokratického zřízení, případně společenského řádu republiky.

V daném případě František Brindza navázal spojení s Františkem Plichtou, jímž byl informován, že hodlá pracovat protistátně a byl jím požádán o účast i určité služby. Obviněný to přislíbil, aniž věděl, o jakou protistátní činnost a k čemu směřující jde. Ani zde soud neshledal v jeho trestném jednání, že chtěl zničit nebo rozvrátit lidově demokratické zřízení, ale tím, že přislíbil spolupráci obv. Frant. Plichtovi v protistátní činnosti, o které však nevěděl, že tento organizuje zvrat státních poměrů, ale páchá něco protistátního, jistě se s ním spolčil nejméně v úmyslu, aby podvracel lidově demokratické státní zřízení.

Třídní původ, jakožto i naprostá politická neuvědomělost, závislost na úvahách cizích osob, jakož i přímé ovlivňování jeho osoby obviněným Františkem Plichtou, aby pracoval proti státu, neboť jakmile přijdou Američané, tak ho pověsí, což nasvědčuje tomu, že se dal svésti. Obviněný prodělal těžkou dobu v nadvládě maďarských vykořisťovatelů, kteří byli vy-

střídáni za prvé republiky českými a slovenskými kapitalisty, což mělo vliv na jeho školské vzdělání, které je podprůměrné.

Proto soud neuznal obviněného trestným činem velezrady, protože všechny znaky trestné činnosti nasvědčují sdružování proti republice, uznal ho vinným podle § 79 tr. zák.

Byly zde tudíž dány všechny podmínky, jež podle pojmových znaků vyžadují objektivně skutkové podstaty těchto uvedených trestných činů.

Všichni obvinění jsou osoby normální, byť s menším i větším vzděláním, avšak s průměrným úsudkem a smyslem rozpoznávacím. Byli si vědomi rozsahu, nebezpečnosti, protiprávnosti i trestnosti svého činu, většinou proto i vinu doznali a nutno je činiti odpovědnými za subjektivní zavinění.

Soud takto nabyl přesvědčení, že obvinění trestných činů, jak byly uvedeny, spáchali, a uznal je těmito vinnými.

Trest byl vyměřen se zřením k nebezpečnosti trestného činu i osobě pachatele pro společnost, k rozsahu trestné činnosti, míře zavinění, k třídnímu profilu obviněných, možnosti nápravy a i ke všem polehčujícím a přitěžujícím okolnostem.

Obv. František P l i c h t a pochází ze zemědělské rodiny, sám v roce 1945 osídlil zemědělskou usedlost v pohraničí danou mu státem, aby tam jako jeden z mnoha založil v pohraničí kořeny socialistického státu. Kladného poměru k tomuto zřízení neměl i přesto, že vstoupil do obrozené strany lidové a zařaděním se do JZD. Svoji nebezpečnost pro společnost zakrýval členstvím v JZD, neboť v té době byl členem nejnebezpečnější protistátní teroristické skupiny Světlana, která byla likvidována.

Ve své protistátní činnosti nepřestal, založil protistátní skupinu na Znojemsku, která měla spolupůsobit na státním zvratu. Toto jeho jednání je pro společnost velice nebezpečné, velezrádné s kvalifikovanou okolností, na kterou zákon stanoví trest smrti. Vzhledem k tomu, že obviněnému přitěžovalo pokračování v trestném činu po delší dobu, ale naproti tomu polehčovalo úplné doznání a absolutní trest by byl nepřiměřeně přísný, použil soud § 29 odst. 2 tr. zák. a uložil mu trest odnětí svobody na delší dobu, aby tak obviněného oddělil od společnosti, proti které se provinil, a svojí prací ve výkonu trestu nahradil škody, které napáchal.

Obv. Josef R ö s n e r pochází ze zemědělské rodiny, jeho otec vlastnil hospodářskou usedlost o osmi ha půdy, sám obviněný pracoval jako zemědělský sezonní dělník a dělník v kamenolomu. V r. 1945 v okrese znojemském v pohraničí osídlil hospodářskou usedlost o devíti ha půdy. Hospodářská usedlost byla dána do národní správy Josefu Rösnerovi, tedy plná důvěra k osobě, která se svojí zemědělskou usedlostí měla tvořit částečku socialistického hospodářství.

Důvěru lidu zklamal tím, že pracoval proti státu jako aktivní člen ilegální protistátní skupiny, která připravovala zvrat, toho státu, který mu dal všechny možnosti hospodářského rozvoje. Získal do protistátní skupiny další členy, aby tuto posílil a rozšířil, tím se definitivně přimkl k reakci, která usiluje o to, aby znovu mohla vládnout. Jeho jednání je proto zvlášť pro společnost nebezpečné, neboť se snažil přeťat [přetnout] kořeny státu, který zaručuje každému jednotlivci, který má kladného poměru, veškerá práva.

Do r. 1948 byl v lidové straně, ale do obrozené strany lidové se nezapojil, neboť tato již nepropagovala, že soukromé vlastnictví je posvátné, a proto nedotknutelné.

Soud na základě těchto skutečností, přihlížeje k míře zavinění a že v trestném činu pokračoval po delší dobu, a naproti tomu, že se k trestnému činu přiznal, vyměřil obviněnému trest, který je přiměřený k společenské nebezpečnosti trestného činu, a lze předpokládat, že tento trest obviněného napraví.

Obviněný Alois I l e k pochází z rodiny živnostníka a později malého zemědělce. V r. 1936 se stal společníkem zámečnické dílny a v tomto podnikání setrval až do doby okupace. V r. 1945 osídlil v pohraničí zámečnickou živnost, současně byl jmenován správním komisařem pro osidlování. Vykonával v té době mnoho funkcí, ale proto, že byl stranický, osobní a bez kladného poměru k lidově demokratickému zřízení, byl po únoru 1948 navržen akčním výborem národní fronty k vysídlení.

Z toho je jasné, že obviněný neměl kladného poměru ke zřízení, a to projevil také tím, že vstoupil do ilegální protistátní organizace, jejíž konečný cíl byl zvrat státních poměrů. Tedy se nesnažil svoji živnost zapojit do komunálního podniku, ale aby docílil vrácení starých časů pro živnostníky, snažil se společně s několika jedinci, aby lidově demokratické zřízení zvrátil. Tím vyjádřil plně nepřátelský postoj k dělnické třídě a nebezpečnost trestného činu pro společnost. Při výměře trestu obviněnému polehčovalo, že se přiznal ke všem skutečnostem, které zakládají právní kvalifikaci, a přitěžovalo mu to, že v trestném činu delší dobu pokračoval. Proto soud má za to, že trest uložený obviněnému odpovídá jeho vině a společenské nebezpečnosti. Trest není odplatou za spáchaný trest, ale trestem sleduje společnost výchovný účel, proto i u obviněného předpokládá, že ho trest napraví.

Obv. Jaroslav P l i c h t a pochází z malorolnické rodiny. Sám se učil čišníkem a řezníkem. Za prvé republiky po příchodu z vojny se přihlásil k četnictvu, kteroužto službu konal do okupace. Tedy již v prvé republice poměr k dělnické třídě byl záporný tím, že sloužil se zbraní v ruce kapitalismu. V r. 1945 osídlil v pohraničí hostinec a zemědělskou usedlost. Jeho poměr k lidově demokratickému zřízení nebyl kladný, neboť proto, aby si uchoval živnost v soukromých rukou, zapojil se do ilegální protistátní organizace, jejímž cílem byl zvrat státních poměrů a nastolení znovu kapitalistického řádu. Tím se obviněný dopustil velezrady, nejtěžšího trestného činu pro společnost, stal se tak zavilým nepřítelem dělnické třídy a všeho pokroku, je proto jeho jednání pro společnost zvláště nebezpečné.

Vzhledem k těmto zjištěným skutečnostem uznal ho soud vinným trestným činem velezrady. Soud při výměře trestu přihlédl ke společenské nebezpečnosti trestného činu pro společnost, osobě obviněného, který je nepřátelsky zaměřen proti tomuto zřízení, což projevil trestným činem. Polehčujících okolností, jakož i přitěžujících okolností soud neshledal. Proto podle těchto zjištění byl trest obviněnému vyměřen na dolní hranici trestní sazby.

Obv. Jan M u c h a pochází ze zemědělské usedlosti na Vsetínsku. Po vychození školy zůstal doma při hospodářství, které početnou rodinu nemohlo uživit. Proto po příchodu z vojenské prezenční služby pracoval jako dělník až do r. 1945, kdy odešel do pohraničí osídlit zemědělskou usedlost. V r. 1950 vstoupil jako člen do JZD v Práči. Od r. 1945 do února 1948 byl členem Československé strany lidové, ze které vystoupil a vstoupil do KSČ, kde v r. 1950 byl prověřen jako řádný člen. Jeho poměr k lidově demokratického zřízení byl neujasněný, a proto se dal zlákat do protistátní činnosti Františkem Plichtou. Od tohoto již nemohl couvnout a neměl dostatek síly v sobě, aby celou protistátní věc hlásil. Sám si uvědomil, že jím trestný čin spáchaný je proti celému vývoji a je pro celou pracující společnost nebezpečný, neboť směřoval proti základům republiky. Obviněný se kajícně přiznal. Proto soud při výměře trestu, přihlédl k polehčující okolnosti, že se přiznal k trestnému činu a že vedl před trestným činem řádný život pracujícího člověka, k osobě obviněného, který již svým původem nemůže býti zarytým třídním nepřítelem. Proto soud k těmto zjištěným skutečnostem použil § 30 tr. zák. jako zvláštního zmírňovacího práva a uložil mu trest hluboko pod dolní hranicí trestní sazby, neboť lze předpokládat, že trest obviněného napraví.

Obv. František B r i n d z a pochází z malé zemědělské slovenské rodiny, od svého mládí pracoval při zemědělství, u různých podniků jako sezonní dělník a nebo u velkostatku. Jeho poměr k lidově demokratickému zřízení nebyl nepřátelský, neboť to projevil v r. 1945 tím, že vstoupil do KSČ. V obci Práči na okrese znojemském, kde osídlil zemědělskou used-

lost, pod tlakem lidovců vystoupil ze strany KSČ a vstoupil do strany lidové. Jejich politiku však brzy poznal, neboť ještě před únorovými událostmi z lidové strany vystoupil a znovu se přihlásil do KSČ, kde setrval až do zatčení. Jeho naprostá politická neuvědomělost, závislost na úvahách cizích osob, ovlivňování jeho osoby obv. Frant. Plichtou, aby pracoval proti státu, ho zavedla k tomu, že se dal svést. Toto však nenasvědčuje tomu, že by se měl státi velezrádcem svého národa.

Tak soud, vycházeje z těchto zjištěných skutečností, nespatřuje v obviněném velezrádce svého národa, ale proto, že věděl, že se jedná o protistátní činnost, uznal ho vinným trestným činem sdružování proti republice. Obviněný se ke své trestné činnosti přiznal, což soud vzal jako polehčující okolnost, a také mu polehčovalo, že vedl před trestným činem řádný život pracujícího člověka a dopustil se trestného činu pod tlakem závislosti. Proto soud obviněnému vyměřil trest na nejspodnější hranici trestní sazby a je přesvědčen, že tento trest k jeho nápravě postačí.

Obviněný Josef B í b r pochází ze zemědělské rodiny. Sám po vychození školy pracoval v zemědělství u svých rodičů. Když však již nemohl zůstat doma při hospodářství, přijal místo exekutora v Hranicích. Byl však za krátkou dobu propuštěn. Od r. 1937 sloužil u sedláků jako čeledín až do r. 1945. V červnu 1945 odstěhoval se do Prosiměřic, kde osídlil hospodářskou usedlost výměře 7 ha. Za prvé republiky nebyl nikde organizován. Po osvobození vstoupil do strany lidové, kde setrval do února 1948. Po Únoru podal přihlášku do KSČ, avšak tato mu nebyla vyřízena. Obviněný se dopustil trestného činu velezrady, jednoho z nejtěžších trestných činů pro společnost, který je namířen proti základům republiky, tedy k zničení všeho pokrokového. Obviněný se přiznal, že vyvíjel činnost proti státu proto, že nesouhlasil s vývojem zemědělské politiky a zakládáním JZD. Nebyl dostatečně přesvědčen o správnosti vývoje JZD. Soud po zvážení těchto skutečností a zvážení polehčujících okolností, že se k trestného činu přiznal a vedl před trestným činem řádný život pracujícího člověka, použil zmírňování práva podle § 30 tr. zák. a vyměřil mu trest hluboko pod horní hranicí trestní sazby, který je dostatečný k jeho nápravě.

Obviněný Jan Š e l i g a pochází z malé zemědělské rodiny z Valašska. Po vychození školy pracoval jako čeledín u krav a později jako dělník u vrchní stavby. V r. 1945 osídlil v Banticích zemědělskou usedlost. Za prvé republiky nebyl v žádné politické straně. Od r. 1945 byl členem strany lidové do r. 1948. Jeho trestná činnost je pro společnost nebezpečná, neboť se zapojil do organizace, která připravovala zvrat státních poměrů, nastolení znovu kapitalistického řádu. Je proto nepochybné, že se velezrady dopustil. Obviněný ale nebyl dostatečně politicky uvědomělý, bez širšího rozhledu, s dosti těžkou životní zkušeností, proto nebylo důvodů mu vyměřit trest v sazbě. Proto soud i u obviněného použil zmírňovacího práva podle § 30 tr. zák. a vyměřil mu trest pod dolní hranicí trestní sazby. Obviněnému polehčovalo, že se k trestnému činu přiznal a před trestným činem vedl řádný život pracujícího člověka. Trest, který byl obviněnému vyměřen, odpovídá míře jeho zavinění a soud je přesvědčen, že tento trest k jeho nápravě postačí.

Obviněný Josef T r c h a l í k pochází ze zemědělské rodiny. Po vychození školy pracoval jako dělník až do osvobození. V r. 1945 osídlil hospodářskou usedlost v Banticích. Za prvé republiky politicky v žádné organizaci nepracoval a až teprve od r. 1946 se stal členem strany lidové, ve které setrval až do r. 1948. Jeho politická vyspělost je nízká, která měla zčásti vliv na charakterové vlastnosti obviněného, a proto první nápor na něho učiněný ho zlomil a dal se svést k protistátním cílům.

Trestný čin sám o sobě je velice nebezpečný pro společnost, ale je nutno zkoumati, kdo ho páchá. Dopustil se ho obviněný, jenž nepatří svým původem do tábora zrádců a diverzantů, ale svým třídním původem měl dát záruku ve výstavbě socialistického státu.

Prostředí, ve kterém žil, nebylo příhodné na jeho myšlení, neboť bylo zřejmě reakční, proto zakolísal a dal se svésti.

Soud veškeré tyto skutečnosti zhodnotil a přihlížeje k polehčujícím okolnostem, že se přiznal k trestnému činu a před trestným činem vedl řádný život pracujícího člověka, který plnil na 100 % dodávky předepsané státem, proto použil mimořádného práva zmírňovacího podle § 30 tr. zák. a vyměřil mu trest pod dolní hranicí trestní sazby.

Výkonem trestu nesledujeme odplatný účinek, ale výchovný a lze v tomto případě předpokládat, že po výkonu trestu obviněný se stane zase řádným a platným členem společnosti.

Obviněný Alois F r a n t i š pochází ze zemědělské rodiny. Po vyučení pracoval jako dělník, v roce 1939 podepsal pracovní smlouvu, že bude dobrovolně dva roky pracovat v Německu. Po roce 1945 se nastěhoval do Bantic, kde osídlil hospodářskou usedlost. Za prvé republiky nebyl politicky činný, ale v roce 1945 vstoupil do strany lidové, jejíž přední činitelé hlásali posvátnost soukromého vlastnictví.

Této zásady se obviněný držel a ji zastával, neboť ve snaze, aby JZD a zemědělská politika pokrokového státu zanikla, zapojil se do protistátní ilegální organizace, která připravovala zvrat lidově demokratického zřízení. Protože obviněný ve snaze, aby se JZD neustanovila, aby dále mohli soukromí výrobci vykořisťovat námezdní pracovní síly, aby náš pokrokový rolník se neoprostil od dřiny, připravoval zvrat státních poměrů společně i s jinými.

Tedy jeho jednání směřovalo proti jakémukoliv pokrokovému vývoji u nás, je nutno to kvalifikovati jako jednání pro společnost nebezpečnou. Z tohoto je jasné, že obviněný byl krajně nepřátelsky zaměřený proti tomuto společenskému řádu. Po zvážení všech skutečností a že vedl před trestným činem řádný život pracujícího člověka, vyměřil mu soud trest na dolní hranici trestní sazby, neboť je nutné, aby déle byl odloučen od společnosti, a jedině delším výkonem trestu se může napraviti.

Obviněný Jan K r a h u l í k pochází z malé zemědělské rodiny. Po vychození školy vyučil se stolařem a po vyučení pracoval jako dělník až do r. 1945. Po osvobození osídlil konfiskát po Němcích v pohraničí a hospodařil na zemědělské usedlosti o výměře 12,7 ha. Je otcem devíti dětí, které dobře vychovává. Již v prvé republice, a to od r. 1930 do r. 1932, byl členem KSČ. Ale v r. 1946 vstoupil do strany lidové, kde setrval až do r. 1948. Přestože za prvé republiky byl ve straně KSČ, byla jeho politická vyspělost mizivá a projevilo se to tím, že neodolal náporu reakce a vstoupil do protistátní organizace. Obviněný sice neznal program organizace, ale přesně věděl, že jde o organizaci, která je namířena proti státu. Jeho jednání je nutno kvalifikovati jako nebezpečné pro společnost, i když sledoval cíl podvracení. Jeho charakteristické vlastnosti se naprosto neztotožňují s jeho třídním původem.

Všechny tyto skutečnosti však nasvědčují tomu, že obviněný se nedopustil trestného činu velezrady s úmyslem, aby zničil anebo rozvracel, ale jeho jednání stojí na okraji velezrady, a bylo je proto nutno kvalifikovati jako sdružování proti republice.

Při výměře trestu mu polehčovalo, že před trestným činem vedl řádný život pracujícího člověka a že se k trestnému činu přiznal. Soud zvážil všechny tyto okolnosti a vzhledem k míře jeho viny vyměřil mu trest přiměřený k jeho nápravě.

Protože všichni obvinění se dopustili trestného činu proti lidově demokratickému zřízení, uložil jim soud tresty vedlejší. Obviněným Františku Plichtovi, Aloisu Ilkovi a Jaroslavu Plichtovi uložil propadnutí jmění celého. Obviněnému Josefu Rösnerovi, Janu Muchovi, Josefu Bíbrovi, Josefu Trchalíkovi a Aloisu Františovi propadnutí jmění jedné poloviny. Obviněnému Janu Šeligovi propadnutí jmění jedné čtvrtiny.

Trest peněžitý byl uložen všem obviněným až na Františka Brindzu a Jana Krahulíka, aby se jim citelně omezil majetek, s přiměřeným náhradním trestem odnětí svobody s výjimkou u obviněného Františka Plichty. Protože obvinění svým trestným činem porušili též základní povinnosti vůči státu, tak u všech soud vyslovil ztrátu čestných práv občanských.

Vazba všem obviněným byla započítána do trestu odnětí svobody od jejího vzniku. Pokud jde o průběh hlavního líčení, neměl soud důvodů nevěřiti obviněným, kteří se doznali anebo se vzájemně usvědčovali.

V průvodních návrzích obhajoba navrhla, aby byli slyšeni bří Macháčkové o tom, že Jaroslav Plichta s nimi o ilegální činnosti nemluvil, dále o této věci bezpečnost a spisy babického případu, že v žádném protokole se nenachází styk Antonína Plichty s Jaroslavem Plichtou. Dále obhajoba navrhovala, aby byl učiněn dotaz na Fond národní obnovy o tom, že Alois Ilek učinil oznámení na funkcionáře MNV, že rozkrádají majetek.

Všechny tyto průvodní návrhy podané obhajobou soud zamítl, ježto nemohou do procesu přinésti nic nového a jsou nepodstatné k posouzení viny obviněných.

Poučení

Tomuto rozsudku lze odporovat odvoláním, a to do tří dnů od jeho ústního podání anebo do tří dnů od doručení písemného vyhotovení rozsudku přes zdejší soud k Nejvyššímu soudu.

Státní soud, oddělení Brno
dne 28. března 1952

[Razítko: „Bohuslav Smutný, Za správnost vyhotovení řídící kanc. oddělení“ a nečitelný podpis. Vedle razítko Státního soudu, oddělení Brno.]

DOKUMENT č. 13
Návrh náměstka státního prokurátora J. Handla na podmínečné propuštění F. Brindzy (5. července 1952)

SÚA, f. Generální prokuratura, sp. zn. T 95/52.

[Razítko: „STÁTNÍ PROKURATURA, oddělení Brno“]

4 SPt II 13/52-25 V Brně dne 5. července 1952

[Razítko: „TAJNÉ“]

Státní prokuratuře
v Praze

K č. prot.[okolu] 80/52

Věc: František B r i n d z a – podmíněné propuštění

Příloha: vyjádření MNV v Práči, velitelství oddílu SVS v Brně a okr. odděl. StB ve Znojmě
Referent: dr. Přibyl
Aprobant: dr. Handl

Rozsudkem Státního soudu, odd. Brno ze dne 28. 3. 1952 čj. 1 Ts II 33/52 byl František B r i n d z a, nar. [...] 1903 v Lysé pod Machytú (Slovensko), zemědělec, posledně bytem Práče [...], okr. Znojmo, uznán vinným trestným činem podle § 79 tr. zák., jehož se dopustil tím, že slíbil účast v protistátní skupině organizované na Znojemsku z podnětu Františka Plichty Janem Muchou. Odsouzený se začátkem března 1951 sešel s Janem Muchou, který mu sdělil, že František Plichta by ho k něčemu potřeboval. Asi za 14 dnů jej navštívil Plichta a sdělil mu, že je zapojen do protistátní organizace, jíž je velitelem, a že je pověřen získáním 5 osob v Práči, že již získal Jana Muchu a že obrací na něho. Brindza, aniž věděl o úkolech a cílech organizace, spolupráci přislíbil. Na další schůzce začátkem dubna 1951 byl Brindza pověřen, aby přinesl od dalšího člena spolčení seznam osob, což učinil.

Za uvedené jednání byl odsouzenému uložen trest odnětí svobody v trvání 4 měsíců, do něhož mu byla započtena vazba od 15. 2. 1952.

Před nabytím právní moci rozsudku došla žádost o propuštění odsouzeného z vazby, odůvodněná tak, že František Brindza obhospodařuje usedlost o výměře 13 ha půdy, je otcem 11 dětí, jeho manželka je těžce nemocná a je upoutána na lůžko, takže celá péče o hospodářství spočívala na 18leté nejstarší dceři odsouzeného. Jelikož k žádosti se připojil i MNV v Práči s tím, že bez propuštění Brindzy nebude možno zaručiti obdělání jeho hospodářství, byl Brindza se zdejším souhlasem dne 19. 4. 1952 propuštěn usnesením Státního soudu z vyšetřovací vazby.

Po právní moci rozsudku byl Brindza vyzván k nástupu trestu, načež podal novou žádost, v níž v podstatě uplatňuje již shora uvedené důvody a žádá o další odklad trestu, případně o podmíněné propuštění, jelikož již odpykal přes polovinu uloženého mu trestu.

Již v odůvodnění rozsudku zhodnotil Státní soud, že u Brindzy jde o zemědělce, který pochází z malé slovenské rodiny a od mládí pracoval při zemědělství jako sezonní dělník nebo u velkostatku. Jeho poměr k lidově demokratickému zřízení nebyl nepřátelský a v roce 1945 vstoupil do KSČ. Pod tlakem lidovců z KSČ vystoupil, stal se členem lidové strany, když však poznal její politiku, vrátil se ještě před únorem 1948 nazpět do KSČ, kde setrval do zatčení. K trestné činnosti se dal svésti čistě v důsledku naprosté politické neuvědomělosti a

závislosti na vlivu cizích osob, aniž si vzhledem ke svému naprosto nedostatečnému vzdělání uvědomoval vlastní dosah svého jednání. Při líčení se jevil jako sedřený dělník, na němž se jevily plně vlivy bývalého kapitalistického vykořisťování a na němž i dnes spočívá celá tíha hospodaření na svěřené mu usedlosti.

Z potvrzení MNV v Práči a JZD tamtéž vyplývá, že odsouzený patří mezi nejlepší hospodáře v obci a spočívá na něm celá tíha vedení hospodářství; jelikož JZD v obci nepřikročilo dosud k společnému obhospodařování pozemků, nemůže zaručit ani obdělávání pozemků odsouzeného v době jeho nepřítomnosti. Pro trvalou nemoc manželky odsouzeného byla by pak ohrožena i výživa četné rodiny.

Z potvrzení VO SVS v Brně vyplývá, že odsouzený po rozsudku pracoval v PÚ Oslavany, kde projevoval dobrou pracovní morálku a zajímal se o politicko-výchovnou činnost, přičemž navštěvoval všechny kulturní podniky, které byly pořádány v PÚ.

Okresní oddělení StB ve Znojmě nemá námitek proti event. podmíněnému propuštění odsouzeného.

Vzhledem k tomu, že v daném případě jde skutečně o mimořádný případ, kdy k protistátní činnosti byl ovlivněn naprosto neuvědomělý dělník, jehož celý předchozí život naprosto vylučuje třídní nepřátelství, a s ohledem na to, že odsouzený zřejmě plně nahlédl dosah své činnosti a již při odpykávání krátkého trestu se plně snažil svou vinu odčiniti, dále s přihlédnutím k jeho skutečně těžkým osobním rodinným poměrům hodlám dáti podnět u Krajské prokuratury v Brně k řízení podle § 278 tr. ř. a doporučiti podmíněné propuštění odsouzeného.

Žádám o schválení zamýšleného postupu.

Náměstek státního prokurátora:
[vlastnoruční podpis prokurátora Státní prokuratury, odd. Brno: „J. Handl“]

DOKUMENT č. 14
Žaloba Státní prokuratury v Brně na Valendu a spol. (18. března 1952)
SÚA, f. Generální prokuratura, sp. zn. T 95/52.

[Razítko: „Státní prokuratura, oddělení Brno“. Vedle razítko „1 Ts II 52/52“ a „VAZBA“. Pod tím razítko vyplněné strojem „Státní soud, oddělení Brno, Došlo: 21. III. 1952.“]

4 Spt II 24/52-1

ŽALOBA

Státní prokurátor žaluje:

1) Františka V a l e n d u ,
nar. [...] 1907 v Kuchařovicích, okr. Znojmo, rolníka, posl. bytem v Kuchařovicích [...],

2) Rudolfa Z y k u ,
nar. [...] 1912 v Plenkovicích, malíře pokojů, posl. bytem Plenkovice [...], okr. Znojmo,

3) Rudolfa V l č k a ,
nar. [...] 1904 ve Výrovicích, okr. Znojmo, pekaře, posl. bytem v Příměticích [...], okr. Znojmo,

4) Antonína H a v l í k a ,
nar. [...] 1927 v Příměticích, okr. Znojmo, rolníka, posl. bytem v Příměticích [...],

5) Josefa P o l i c k é h o ,
nar. [...] 1904 v Bojanovicích, okr. Znojmo, zemědělce, posl. bytem v Bojanovicích [...],

6) Emanuela V l č k a ,
nar. [...] 1914 ve Výrovicích, okr. Znojmo, rolníka, posl. bytem ve Výrovicích [...],

7) Jana C h o v a n c e ,
nar. [...] 1901 ve Študlově, okr. Val. Klobouky, posl. bytem v Banticích [...], okr. Znojmo,

8) Eduarda P u m m e r a ,
nar. [...] 1894 v Příměticích, rolníka, posl. bytem v Příměticích [...], okr. Znojmo,

9) Petra V y s t r č i l a ,
nar. [...] 1894 v Plavči, okr. Znojmo, rolníka, posl. bytem v Plavči [...],

10) Františka L e i t n e r a ,
nar. [...] 1919 v Kasárnách, okr. Znojmo, rolníka, posl. bytem Kasárna [...],

11) Bohumila K u b u ,
nar. [...] 1920 v Litohoři, okr. Mor. Budějovice, faráře řím. kat. církve, posl. bytem Prosiměřice [...], okr. Znojmo,

že

od ledna 1951 ve Znojmě a různých obcích znojemského okresu se dověděli hodnověrným způsobem, a to Frant. Valenda, Rudolf Zyka, Rudolf Vlček, Antonín Havlík, Josef Polický a Emanuel Vlček přímo od Jana Vlčka, Jan Chovanec od Frant. Plichty, Eduard Pummer od Jar. Melkuse, Petr Vystrčil od Ant. Hevery, František Leitner od Frant. Šebely a Bohumil Kuba od Al. Ilka, že shora jmenovaní Jan Vlček, Frant. Plichta a další zakládají ilegální protistátní skupinu nebo jsou jejími členy a že tak chystají, případně spáchali velezradu, a úmyslně takový čin bez odkladu neoznámili prokurátoru nebo orgánu nár. bezpečnosti.

Tím spáchali trestný čin neoznámení trestného činu podle § 165 odst. 1 tr. zák.

Navrhuji:

1) aby při hlavním líčení byl zjištěn obsah trestných spisů 4 Spt II 1/52 proti Janu Vlčkovi a spol. a 4 Spt II 13/52 proti Frant. Plichtovi a spol.,
2) aby při hlavním líčení bylo čteno trestní oznámení a osobní doklady obviněných.

Důvody

Do řad třídních nepřátel, kteří otevřeně bojují proti lidově demokratickému zřízení v republice, se zařadila od ledna 1951 na Znojemsku skupina venkovských boháčů, vedená již souzenými Janem Vlčkem a Františkem Plichtou. Její členové těžce nesli, že na venkově jako v celém státě si vládne lid a že oni nemohou jako dříve uplatňovati své majetkové postavení k nabývání veřejných funkcí, a tím k politickému a hospodářskému ovládání vesnice. Tito venkovští boháči uvítali příležitost, aby se zapojili do otevřeného úsilí o zvrat lidově demokratického zřízení, a vytvořili pod iniciativou a vedením již souzených Jana Vlčka a Frant. Plichty rozsáhlou protistátní skupinu. Cílem jejich činnosti bylo, aby shromažďovali státu nepřátelské živly, kteří by narušovali provoz JZD a kteří by v případě jimi očekávaného zahraničního útoku na ČSR se spojili s nepřáteli státu, napadli a odzbrojili členy LM, zajistili veřejné funkcionáře, dosadili se sami do veřejných funkcí a zlikvidovali všechny vymoženosti naší revoluce.

Jan Vlček, František Plichta a jejich společníci se snažili získat do své skupiny další členy, a to zejména některé střední zemědělce, kteří si dosud plně neujasnili svou náležitost k drobným rolníkům a dělnické třídě. K těmto se řadí převážně i obvinění v této skupině, kteří sice nepřistoupili na výzvu organizátorů protistátní skupiny a nezapojili se do ní, umožňovali však její další státu a pracujícímu lidu nebezpečnou činnost tím, že nesplnili svou občanskou povinnost a neoznámili zločinné záměry jmenovaných bezpečnostním orgánům.

Jan Vlček vyhledal postupně od ledna do července 1951 obviněné Frant. Valendu, Rudolfa Zyku, Rudolfa Vlčka, Ant. Havlína, Josefa Polického a Emanuela Vlčka, sděloval jim, že se poměry v republice dlouho neudrží, že v nejbližší době dojde ke zvratu, a vybízel je, aby se stali členy protistátní skupiny, kterou organizuje na Znojemsku. Jan Vlček informoval obviněné, že úkolem protistátní skupiny je zejména odzbrojovati členy LM a po očekávaném převratu obsazovat veřejné funkce v jednotlivých obcích. Obvinění odmítli sice výzvu Jana Vlčka k přímé účasti na protistátní činnosti, jeho záměry však neoznámili bezpečnostním orgánům.

Obv. Jan Chovanec byl na jaře 1951 navštíven Frant. Plichtou a další osobou, kteří jej rovněž vyzývali, aby se stal členem ilegální skupiny. Rovněž Chovanec to odmítl, avšak neučinil oznámení o jednání Plichty a jeho společníka, kteří se v jeho přítomnosti dohodli na ilegální spolupráci.

Obv. Eduard Pummer byl začátkem února 1951 získáván k protistátní činnosti Jaroslavem Melkusem a vedoucím celé organizace protistátních skupin Smetanou. Stejným způsobem byli získáváni v téže době Petr Vystrčil Antonínem Heverou a František Leitner v červnu nebo v červenci 1951 Františkem Šebelou. Rovněž tito všichni odmítli zúčastniti se jakékoliv protistátní činnosti, neoznámili však činnost hlavních pachatelů.

Mezi obviněné řadí se i řím. kat. farář v Prosiměřicích Bohumil Kuba, který se v srpnu 1951 setkal s Aloisem Ilkem a byl jím informován, že Ilek byl zapojen do protistátní organizace babického vraha Antonína Plichty a očekává zatčení. Bohumil Kuba, přestože se dozvěděl o velmi závažné trestné činnosti, utěšoval Ilka a jeho trestnou činnost neohlásil.

Všichni obvinění uvedené jednání doznávají a jsou z něho usvědčováni výpověďmi Jana Vlčka, Frant. Plichty a dalších osob.

Je zřejmé, že obvinění svým jednáním nejen porušili svou zákonnou povinnost, nýbrž umožňovali hlavním pachatelům páchání další rozsáhlé protistátní činnosti, namířené proti pracujícím měst a venkova. Je proto žaloba podána právem.

V Brně, dne 18. března 1952

Náměstek státního prokurátora [Nečitelný podpis. Vedle razítko Státní prokuratury, odděl. Brno.]

DOKUMENT č. 15
Rozsudek Státního soudu, oddělení Brno v kauze Valenda a spol. (17. dubna 1952)

SÚA, f. Generální prokuratura, sp. zn. T 95/52.

---

4 SPt II 24/52 1-Ts II 52/52

Jménem republiky!

Státní soud, oddělení Brno uznal dne 17. dubna 1952 takto právem:

Obvinění

1) František V a l e n d a ,
nar. [...] 1907 v Kuchařovicích, okr. Znojmo, rolník, posledně bytem v Kuchařovicích [...],

2) Rudolf Z y k a ,
nar. [...] 1912 v Plenkovicích, malíř pokojů, posledně bytem v Plenkovicích [...], okr. Znojmo,

3) Rudolf V l č e k ,
nar. [...] 1904 ve Výrovicích, okr. Znojmo, pekař, posledně bytem v Příměticích [...], okr. Znojmo,

4) Antonín H a v l í k ,
nar. [...] 1927 v Příměticích, okr. Znojmo, rolník, posledně bytem v Příměticích [...],

5) Josef P o l i c k ý ,
nar. [...] 1904 v Bojanovicích, okr. Znojmo, rolník, posledně bytem v Bojanovicích [...],

6) Emanuel V l č e k ,
nar. [...] 1914 ve Výrovicích, okr. Znojmo, rolník, posledně bytem ve Výrovicích [...],

7) Jan C h o v a n e c ,
nar. [...] 1901 ve Študlově, okr. Val. Klobouky, rolník, posledně bytem v Banticích [...], okr. Znojmo,

8) Eduard P u m m e r ,
nar. [...] 1894 v Příměticích, rolník, posledně bytem v Příměticích [...], okr. Znojmo,

9) Petr V y s t r č i l ,
nar. [...] 1894 v Plavči, okr. Znojmo, rolník, posledně bytem v Plavči [...],

10) František L e i t n e r ,
nar. [...] 1919 v Kasárnách, okr. Znojmo, rolník, posledně bytem Kasárna [...],

11) Bohumil K u b a ,
nar. [...] 1920 v Litohoři, okr. Mor. Budějovice, farář řím. kat. církve, posledně bytem v Prosiměřicích [...], okr. Znojmo,

jsou vinni,

že od ledna 1951 ve Znojmě a různých obcích znojemského okresu se dověděli hodnověrným způsobem, a to František Valenda, Rudolf Zyka, Rudolf Vlček, Antonín Havlík, Josef Polický, Emanuel Vlček a Eduard Pummer přímo od Jana Vlčka, Jan Chovanec od Františka Plichty, Petr Vystrčil od Antonína Hevery, František Leitner od Františka Šebely a Bohumil Kuba od Aloise Ilka, že Jan Vlček, František Plichta a jiní zakládají ilegální protistátní skupinu nebo že jsou jejími členy a že tak chystají nebo spáchali velezradu, případně sdružování proti republice a úmyslně takový čin bez odkladu neoznámili prokurátoru nebo orgánu národní bezpečnosti,

tím spáchali
trestný čin neoznámení trestného činu podle § 165 odst. 1 tr. zák.

a odsuzují se za to
podle § 165 odst. 1 tr. zák. obvinění Rudolf Zyka, Rudolf Vlček, Antonín Havlík, Josef Polický, Emanuel Vlček, Jan Chovanec, Petr Vystrčil a František Leitner s použitím § 30 tr. zák. k trestu odnětí svobody, dále podle § 48 tr. zák. až na Jana Chovance k trestu peněžitému, který se v případě nedobytnosti přemění v další odnětí svobody, a to:

Obviněný

František Valenda	na 1 (jeden) rok a 50 000 Kčs, ev. 6 měsíců,
Rudolf Zyka	na 5 (pět) měsíců a 5000 Kčs, ev. 1 měsíc,
Rudolf Vlček	na 6 (šest) měsíců a 10 000 Kčs, ev. 2 měsíce,
Antonín Havlík	na 6 (šest) měsíců a 20 000 Kčs, ev. 3 měsíce,
Josef Polický	na 8 (osm) měsíců a 70 000 Kčs, ev. 6 měsíců,
Emanuel Vlček	na 7 (sedm) měsíců a 100 000 Kčs, ev. 7 měsíců,
Eduard Pummer	na 1 (jeden) rok a 60 000 Kčs, ev. 6 měsíců,
Petr Vystrčil	na 5 (pět) měsíců a 10 000 Kčs, ev. 1 měsíc,
František Leitner	na 6 (šest) měsíců a 20 000 Kčs, ev. 3 měsíce,
Bohumil Kuba	na 1 (jeden) rok a 15 000 Kčs, ev. 1 měsíc,
Jan Chovanec	na 9 (devět) měsíců.

Podle § 24 (25) tr. zák. odkládá se obviněným Františku Valendovi, Rudolfu Zykovi, Antonínu Havlíkovi, Josefu Polickému, Janu Chovancovi, Petru Vystrčilovi a Františku Leitnerovi podmíněně výkon trestu odnětí svobody, a to Františku Valendovi a Janu Chovancovi na 3 (tři) roky, Antonínu Havlíkovi, Josefu Polickému na 2 (dva) roky, Rudolfu Zykovi, Petru Vystrčilovi a Františku Leitnerovi na 1 (jeden) rok. U Rudolfa Vlčka, Emanuela Vlčka, Eduarda Pummera a Bohumila Kuby je odsouzení nepodmíněné.

Peněžité tresty jsou u všech obviněných nepodmíněné.

Odůvodnění

Z obsahu trestního oznámení, zodpovídání se obviněných, jejich osobních průkazů, z obsahu spisů 1 Ts II 32/52 a 1 Ts II 33/52 zjistil soud a měl za prokázaný tento skutkový děj:

Z projednávaných již trestních případů 1 Ts II 32/52 a 1 Ts II 33/52 bylo zjištěno, že jak na moravskobudějovickém, tak na znojemském okrese byla založena rozsáhlá a nebezpečná protistátní organizace zv.[aná] Pavel. K jejímu ustavení došlo působením jistých agentů cizí moci za spolupůsobení jich společníka jistého Gustava Smetany zv. [aného] krycím jménem PAVEL. Měla spojení na zahraničí, byla organizována po vojensku, její heslo bylo „sněženka“ a členové měli krycí čísla. V každé obci byl ustanoven jeden podvelitel, který měl za úkol vybudovati zprvu 2–3členné buňky, později 15–20členné skupiny z reakčně zaměřených osob. Programem a cílem organizace bylo zjišťovati početní stav a výzbroj lidové milice, funkcionářů lidové správy, připravit tak půdu pro chystaný puč, v daném okamžiku členy lidové milice odzbrojit, zmocnit se jejich zbraní, pomocí těchto, jakož i zbraní, které měly být dodány ze zahraničí, uchopit moc úřadů lidové správy, přivodit tak zvrat lidově demokratickému režimu a nastolit buržoazně-kapitalistický režim z prvé republiky.

Organizaci na Znojemsku založil a vedl jistý Jan Vlček a František Plichta, kteří také získali, případně se pokusili získati nejvyšší počet členů. Každého obeznámili se všemi informacemi o organizaci, které sami získali od PAVLA. Mezi získanými byli i takoví, kteří spolupráci v organizaci odmítli, ale o věci pomlčeli a umožnili tak nejen její existenci, ale i její rozšíření.

Co do jednotlivých obviněných jeví se činnost takto:

Obviněný František V a l e n d a byl v květnu 1951 při náhodném setkání ve Znojmě informován Janem Vlčkem, jehož znal od mládí, že v ČSR jsou vybudovány podzemní buňky, které mají býti v nejkratší době nápomocny při zvratu státního režimu v ČSR.

Obviněný Rudolf Z y k a zvěděl v dubnu 1951 od téhož Jana Vlčka, jehož znal od roku 1945, že poměry v ČSR se prý dlouho neudrží, že se to již krátí a že se za tím účelem tvoří na Znojemsku podzemní hnutí. Když byl Janem Vlčkem požádán, aby se stal členem, toto odmítl.

Obviněný Rudolf V l č e k je bratrancem již jmenovaného Jana Vlčka. Když se s ním v červnu či v červenci 1951 náhodně sešel v Příměticích, svěřil se mu Jan Vlček, že se na Znojemsku zakládá ilegální organizace jako podzemní hnutí, a vyzval ho, aby se stal členem. Obviněný toto odmítl, ale případ neoznámil.

Obviněný Antonín H a v l í k je synovcem Jana Vlčka. Počátkem června 1951 svěřil se mu Jan Vlček, že je členem podzemního hnutí, že zakládá takové hnutí na Znojemsku a že do něho získal i bratrance Oldřicha Vlčka, kterého pověřil vybudováním ilegální skupiny v Horních Dunajovicích. Sám se sice členem ilegální organizace nestal, ale věc neoznámil.

Obviněný Josef P o l i c k ý zná Jana Vlčka od roku 1922 ze strany lidové a Orla. Počátkem července 1951 při náhodné debatě v Mošůvkách kritizovali politické poměry. Přitom se mu Jan Vlček svěřil, že je zapojen do ilegálního hnutí založeného na Znojemsku, a požádal ho o spolupráci. Tuto spolupráci obviněný sice odmítl s odůvodněním, že na ni nemá času, věc však přece neoznámil.

Obviněný Emanuel V l č e k je bratrem Jana Vlčka. V březnu 1951 ho Jan Vlček informoval, že by se mělo na území ČSR utvořit ilegální hnutí a že by bylo třeba v každé obci pro ně získat spolehlivou osobu, na niž by se bylo možno v případě státního zvratu obrátiti. Obviněný mu sdělil, že s podobnou věcí nechce míti nic společného, avšak hlášení o tom neučinil.

Obviněný Jan C h o v a n e c se zjara 1951 sešel v Práči s nahoře již jmenovaným Františkem Plichtou a jeho společníkem, jistým Rösnerem. František Plichta ho zasvětil do své ilegální činnosti, zejména že zakládá ilegální organizaci, kterou chtějí rozšířit, požádal ho o spolupráci a informoval ho i o určitých organizačních podrobnostech jako o krycích číslech a vzkazech. Obviněný mu sice spolupráci odmítl, avšak o věci pomlčel.

Obviněný Eduard P u m m e r byl počátkem roku 1951 požádán svým nevlastním bratrem Jaroslavem Melkusem (který za ním přišel ještě s nahoře jmenovaným PAVLEM), aby přivolal Jana Vlčka. Obviněný to učinil. Později ho Jan Vlček informoval o své ilegální činnosti a ilegální organizaci a snažil se ho získati za člena. Obviněný to odmítl, neučinil však o tom oznámení.

Obviněný Petr V y s t r č i l se sešel v lednu 1951 ve Znojmě se svým známým Antonínem Heverou, pozdějším členem ilegální organizace Pavel. Tento se ho tázal, co soudí o vybudování ilegální organizace, že tuto chce na Znojemsku založit Jan Vlček. Obviněný mu řekl, že by to nemělo význam, o věci však pomlčel.

Obviněný František L e i t n e r byl stoupencem soukromokapitalistického podnikání. V červnu či červenci 1951 kritizoval se svým známým Františkem Šebelou politické poměry, hlavně zakládání JZD. Při té příležitosti se mu Šebela svěřil, že je členem protistátní organizace, v níž je též Jan Vlček, rozšířené po širším okolí, která má připravovat občanstvo pro uskutečnění státního zvratu. Spolupráci, o niž byl požádán, odmítl, věc však neoznámil.

Obviněný Bohumil K u b a jel v srpnu 1951 z Prosiměřic do Hodonína s jistým farníkem Aloisem Ilkem pro mešní víno. Cestou rozmlouvali o teroristické akci v Babicích. Ilek se mu přitom svěřil, že je též zapojen v ilegální organizaci Plichty a že má obavy před zatčením. Obviněný mu sice říkal, že se neměl do takové organizace zaplétati, o věci však pomlčel.

Všichni obvinění (až na Pummera a Kubu) se úplně shodně se zjištěným skutkovým dějem doznali.

Obviněný Valenda se bránil tím, že sdělení Jana Vlčka nebral vážně a že mu nevěnoval pozornost, protože prý znal Jana Vlčka jako osobu, která nebyla schopna něco podobného provádět.

Obviněný Zyka měl prý za to, že Jan Vlček není schopen něco takového tvořit, a měl za to, že věc byla skončena tím, že odmítl účast.

Obviněný Rudolf Vlček prý nepřikládal výrokům vážnost a neuvědomil si rozsah a důsledky.

Obviněný Havlík se bránil tím, že ho nenapadlo Jana Vlčka oznámit, protože prý neověřil, že by u něho byly pro to předpoklady.

Obviněný Polický si prý neuvědomil závažnost sdělení a nevěnoval tomu pozornost.

Obviněný Emanuel Vlček prý se domníval, že Jan Vlček v podzemním hnutí nepracuje.

Obviněný Chovanec si prý neuvědomil oznamovací povinnost a věc pokládal za vyřízenou odmítnutím spolupráce.

Obviněný Pummer trestný čin i vinu popřel. Popřel zejména, že by Jan Vlček s ním o ilegální organizaci vůbec kdy mluvil a že neměl tušení, že jde o ilegální činnost.

Obviněný Vystrčil se bránil tím, že vše považoval za nesmysl.

Obviněný Leitner neoznámil případ proto, ježto nepokládal to za závažnou věc.

Obviněný Bohumil Kuba prý nevěděl, že je povinností něco takového hlásit a v trestním zákonu prý není uvedeno, že normální občan by měl takové trestné činy hlásit.

Tyto obrany všech obviněných mohly snad míti vliv na výši trestu, nikoliv však na trestnost samotnou.

Oznamovací povinnost pro všechny obviněné byla stejná a zákonná. Je nutno ovšem věc pojímat také z jiné stránky. Jde nejen o zájem republiky na ochraně hospodářských, sociálních i jakýkoliv jiných lidově demokratických zařízeních a její obranyschopnosti v systému kolektivní bezpečnosti, nýbrž i o čestné a obětavé plnění každého jedince majícího zájem na budování socialismu ve své vlasti, nejméně však o loajální poměr občana k vládnoucímu státnímu zřízení a novému společenskému řádu, aby bylo zabráněno nežádoucím škodám, ještě nežádoucnějších elementů.

Neoznámí-li tedy občan jeden z nejnebezpečnějších trestných činů, jež se chystají a o nichž se doví, aby přispěl k jich likvidaci v zárodku, nezpůsobuje zlo jen státu (umožněním páchání takových trestných činů), ale i spoluobčanům, kteří již mohli býti před trestnou činností uchráněni, a konečně i sobě, neboť musí za to nésti trestněprávní následky. Nestačí se domnívat, že osnovatel takových zločinů ještě nezačal činnost provozovat a odmítnutí spolupráce nemůže nahraditi oznámení.

Jinak obhajoba obviněných je povahy výlučně subjektivního názoru, případně věcí právního posouzení.

Trestný čin neoznámení trestného činu podle § 165 tr. zák. spáše mimo jiné ten, kdo se hodnověrně doví, že se chystá či byla spáchána velezrada (§ 78 tr. zák.) nebo sdružování proti republice (§ 79, 80 tr. zák.), a úmyslně takový trestný čin bez odkladu neoznámí prokurátoru nebo orgánu národní bezpečnosti.

V souzeném případě všichni obvinění se dověděli o tom, že se zakládá či byla založena ilegální organizace v širším rozsahu, tedy že se chystá, případně (u Kuby), že byl spáchán určitý protistátní trestný čin ohrožující bezpečnost státu a její [jeho] lidově demokratické zřízení, že se to děje organizačně a že co do intenzity a nebezpečnosti jde tudíž o činnost roz-

vratnou, tedy o velezradu, nejméně však aspoň o sdružování proti republice. Všichni obvinění to zvěděli od svých známých za okolností nasvědčujících důvěrnému vážnému sdělení, a tudíž způsobem zajisté hodnověrným. Všichni měli možnost oznámiti to bez odkladu na nejbližším velitelství stanice SNB.

Soudu je úředně známo, že jak Vlček, tak Šebela, tak Hevera se obraceli zásadně na osoby z řad bývalých lidovců, tedy pro ně „spolehlivé“, to je ty, kteří s jich záměry budou přinejmenším sympatizovati a kteří je nezradí.

V roce 1951 již bylo z veřejných procesů, rozhlasových projevů a jinak všeobecně známo, že neoznámení takových protistátních podniků je trestné. Nemůže se tedy nikdo z pachatelů (zejména však ne obviněný Kuba) dovolávat toho, že o takové povinnosti nevěděl.

Když tedy oznámení neučinili, stalo se tak vědomě, záměrně, a tudíž úmyslně. Všichni obvinění jsou osoby normální, s přiměřeným vzděláním a dobrým úsudkem. Musili si býti vědomi závažnosti a nebezpečnosti skutečností, o nichž zvěděli, a tudíž i své pasivity, když dopustili, aby se sdělená jim zločinnost mohla dále provozovati a rozšiřovati. Jsou proto odpovědni i za subjektivní zavinění.

Ze všeho dosud uvedeného nabyl soud přesvědčení, že všichni obvinění se zažalovaného trestného činu dopustili, a uznal je tímto vinnými. Trest vyměřil se zřením k nebezpečnosti trestného činu pro společnost, nebezpečnosti osoby obviněného, možnosti jeho nápravy a ke všem okolnostem přitěžujícím a polehčujícím.

František Valenda je střední rolník, pochází z rolnické rodiny, je odchovanec a člen bývalé strany lidové. K trestnému činu se doznal bez výhrad, koná funkci zootechnika, nejde o třídního nepřítele. Míra nebezpečnosti jeho trestného činu vzhledem k jeho vědomosti o věci je větší, ale vzhledem k jeho velmi dobré pověsti je u něho možná náprava.

Rudolf Zyka je dělník, pochází z dělnické rodiny, nejde o třídního nepřítele, je odchovanec a člen bývalé strany lidové, míra nebezpečnosti trestného činu je u něho menší, doznal se upřímně, jeho politické uvědomění není ještě ujasněno, je však u něho zaručen předpoklad možné nápravy.

Rudolf Vlček je bývalý živnostník, pochází ze střední rolnické rodiny, posledně již pekařský pomocník v komunále, politicky nebyl organizován, míra nebezpečnosti trestného činu u něho vzhledem k jeho neujasněnému postoji k lidově demokratickému zřízení větší. K činu se však upřímně doznal a je tu určitá závislost na osobě spolupachatele. (Je bratrancem Jana Vlčka.)

Antonín Havlík je malý rolník, pochází ze zámožnější rolnické rodiny, politicky nevyspělý, míra nebezpečnosti trestného činu u něho vzhledem k obsahu jeho vědomosti o věci menší, k trestné činnosti se upřímně doznal, je tu závislost na spolupachateli (je synovcem Jana Vlčka), je členem JZD a je u něho možnost nápravy.

Josef Polický je rolník, pochází z rolnické rodiny, je odchovancem a členem bývalé strany lidové, míra nebezpečnosti vzhledem k jeho osobě a obsahu vědomosti o věci je větší, k trestnému činu se však upřímně a kajícně doznal, pověst má dobrou, je členem a je u něho možná náprava.

Emanuel Vlček je větší rolník, pochází ze zámožné rolnické rodiny, je odchovanec, příslušník a funkcionář bývalé strany lidové, jeho poměr k lidově demokratickému zřízení není dosud vyjasněn, i když je členem JZD, míra a nebezpečnost vzhledem k vědomosti o věci u něho větší, k trestnému činu se však úplně doznal, pověst má dobrou a je tu určitá závislost na hlavním pachateli (je bratrem Jana Vlčka).

Jan Chovanec je střední rolník, pochází z rolnické rodiny, je odchovancem i členem bývalé strany lidové, míra nebezpečnosti jeho trestného činu vzhledem k jeho osobě i vědomosti o věci je větší, upřímně a kajícně se však doznal a je u něho předpoklad možné nápravy. Má 8 dětí, z nich 6 nezaopatřených, 2 tělesně vadné.

Eduard Pummer je střední rolník, nevlastní otec živnostník, je odchovancem a členem bývalé strany agrární, později nár. soc., pověst má dobrou. Míra společenské nebezpečnosti trestného činu je u něho vzhledem k jeho osobě větší, je členem JZD, které má přejít do III. typu, jde o určitou závislost na jiném pachateli (je nevlastním bratrem Melkuse).

Petr Vystrčil je menší rolník, pochází z dělnické rodiny, je odchovancem, i členem bývalé strany lidové. K trestnému činu se doznal kajícně a úpřímně. Míra nebezpečnosti trestného činu je u něho menší. Byl členem JZD III. typu, z něhož odešel jen pro stáří a nemoc. Je stoupencem Mičurina a pracuje v jeho intencích pro celé okolí. Pověst má dobrou a je u něho možná brzká náprava.

František Leitner je střední rolník, pochází z rolnické rodiny, je odchovanec i člen bývalé strany lidové. Míra nebezpečnosti trestného činu je u něho menší. Pověst má dobrou, k trestnému činu se úplně doznal, je členem JZD III. typu a je u něho předpoklad brzké nápravy.

Bohumil Kuba je řím. kat. farář, pochází z dělnické rodiny, je odchovanec a člen bývalé strany lidové. Míra nebezpečnosti trestného činu je u něho vzhledem k jeho osobě a vědomosti o obsahu věci větší. K trestné činnosti se fakticky doznal, jde o velmi neduživého člověka a není vyloučena u něho změna politického myšlení.

Peněžité tresty byly uloženy vzhledem k jich předpokládané dobytnosti proto, že trestnými činy bylo přece jen projeveno nepřátelství k lidově demokratickému řádu. Jich výše stanovena vzhledem k osobním, majetkovým, sociálním a výdělkovým poměrům obviněných tak, aby jimi byl postižen i základ, z něhož také pramenilo spáchání trestného činu. Z toho důvodu byl také tento trest uložen nepodmíněně.

Vzhledem k počtu a významu polehčujících okolností a osobám obviněných bylo užito u obviněných Zyky, R. Vlčka, Havlíka, Polického, E. Vlčka, Chovance, Vystrčila a Leitnera ustanovení § 30 tr. zák. a trest jim vyměřen pod dolní hranicí zákonné sazby. U všech těchto obviněných až na R. Vlčka a E. Vlčka vzhledem k možnosti jich nápravy i bez výkonu trestu soud jim podle § 24 (25) tr. zák. povolil podmíněné odložení výkonu trestu na přiměřené zkušební doby.

Návrh obhajoby na slyšení manželky Jana Vlčka jako svědkyně o tom, že obviněný Pummer vyřizoval vzkaz od Melkuse jí, a nikoliv Janu Vlčkovi, soud zamítl, ježto tato okolnost je úplně bezvýznamná a s trestným činem obviněného Pummera nemá nic společného.

Poučení

Proti tomuto rozsudku možno podati odvolání k Nejvyššímu soudu do 3 dnů od jeho doručení u podepsaného soudu.

Státní soud, oddělení Brno
dne 17. dubna 1952

[Razítko: „Antonín Piak, Za správnost vyhotovení vedoucí oddělení“ a nečitelný podpis. Vlevo razítko Státního soudu, oddělení Brno.]

DOKUMENT č. 16
Přípis ONV ve Znojmě ohledně špatné vymahatelnosti peněžitého trestu na O. Vlčkovi (16. dubna 1953)

Moravský zemský archiv Brno, spis Státního soudu sp. zn. 1 Ts II 32/52 – Jan Vlček a spol.

[Razítko: „Krajská prokuratura v Brně, Došlo: 18. IV. 1953.“]

OKRESNÍ NÁRODNÍ VÝBOR VE ZNOJMĚ
Zn.: VII/2-242/117-1953-Šam. Ve Znojmě dne 16. dubna 1953

Krajské prokuratuře
v Brně Důvěrné!

Věc: Oldřich Vlček v Hor. Dunajovicích čís. [...] – vymáhání peněžitého trestu ve výši 20 000 Kčs

K číslu: 4 SPt II 1/52 ze dne 16. dubna 1953

K Vašemu dotazu ze dne 10. dubna 1953 sdělujeme, že realizace majetku Oldřicha Vlčka z Horních Dunajovic čís. [...] není dosud úplně skončena.

O stavu věci podáváme Vám tuto zprávu:

Manželé Oldřich a Růžena Vlčkovi vlastnili společně, tudíž každý k id. polovici, usedlost čís. [...] s přikatastrovanými pozemky, zapsanými v knih. vl. č. [...] a 182 v celkové výměře 10 ha 36 a 5 m. Tyto reality až na dům čís. [...] a záhumenku ve výměře 0,57 m vložili do JZD v Horních Dunajovicích. Podotýkáme však, že id. 1/4 majetku Oldřicha Vlčka, která výměrem St. soudu propadla ve prospěch státu, byla již připsána ve prospěch čs. státu zast.[oupeným] Ministerstvem financí, a to výměrem Okresního soudu ve Znojmě 21. května 1952 č. d. 515/52. Druhá 1/4 tohoto majetku, která nebyla dotčena výrokem St. soudu, a jest tudíž dosud vlastnictvím Oldřicha Vlčka, není zatížena knihovními břemeny kromě výměny Karolíny Vlčkové, matky Oldřicha Vlčka. Odhadní cena celých realit byla zjištěna částkou 95 485 Kčs, připadá tedy na nezatíženou 1/4 Oldřicha Vlčka částka 23 871 Kčs.

Jako další majetek byl vložen do JZD v Horních Dunajovicích živý a mrtvý inventář v celkové odhadní ceně 40 068 Kčs. Též z tohoto majetku jest k polovině vlastnicí Růžena Vlčková, 1/4 propadlá ve prospěch státu per 10 071 Kčs a 1/4 jest nezatíženým vlastnictvím Oldřicha Vlčka. Na propadlý podíl 1/4 pohledávky máme u JZD poznamenánu vinkulaci v náš prospěch do doby, kdy bude moci JZD pohledávky družstevníků z titulu vneseného movitého majetku propláceti.

Vaši pohledávku bylo by tudíž možno vymáhati exekučně na dosud nezatížené 1/4 vl. č. [...] a 182 v Horních Dunajovicích a zajištěním též dosud nezatížené pohledávky za 1/4 inventáře u JZD.

Při těchto exekučních opatřeních nebylo by možno ovšem očekávati uhrazení Vaší pohledávky v brzké budoucnosti, neboť na 1/4 usedlosti nebylo by pravděpodobně kromě manželky Růženy Vlčkové žádných jiných kupců, a výplatu u JZD poměrně nedávno založeného nelze v brzké době, jak již bylo uvedeno, očekávati až po překonání počátečních obtíží.

[Rukou připsáno: „Usn.: zrušují se příkaz Vsp II 1617/52 na peněž. trest proti Oldřichu Vlčkovi, ježto není naděje na jeho brzké vydobytí. 24/4. 53. VK 1) uvědom [dále nečitelné] 2) přeměna“, následuje nečitelný podpis.]

Za referenta ONV:
[Následuje nečitelný podpis a razítkem datum „25. dubna 1953“.]

DOKUMENT č. 17
Usnesení Krajského soudu v Brně o snížení trestu J. Vlčka amnestií prezidenta republiky z 4. května 1953 (8. května 1954)

Moravský zemský archiv Brno, spis Státního soudu sp. zn. 1 Ts II 32/52 – Jan Vlček a spol.

---

1 Ts II 32/55

Usnesení

V trestní věci proti Janu Vlčkovi a spol. usnesl se Krajský soud v Brně, odd. 1, na veřejném zasedání dne 8. května 1954 k návrhu krajského prokurátora takto:

Podle § 204 tr. ř. se zřením k rozhodnutí prezidenta republiky ze dne 4. 5. 1953 o amnestii stanoví se odsouzenému Janu V l č k o v i , nar. [...] 1907 ve Výrovicích, zemědělci, posl. bytem v Příměticích č. [...], t. č. ve výkonu trestu v ÚNZ v Ostrově u Karl. Varů, namísto dosavadního trestu odnětí svobody v trvání 24 (dvaceti čtyř) roků nový trest odnětí svobody na 22 (dvacet dva) roků a 4 (čtyři) měsíce.

Jinak zůstává výrok o trestu nedotčen.

Odůvodnění

Jmenovaný byl odsouzen rozsudkem Státního soudu, odd. Brno čj. 1 Ts II 32/52 potvrzeným rozsudkem Nejvyššího soudu čj. To V 179/52 pro tr. činy velezrady (§ 78/2 a, 1 c, 3 d) a ohrožení státního tajemství (§ 88/1) tr. zák. právoplatně k trestu odnětí svobody na 24 (dvacet čtyři) roky. Trest byl vyměřen se zřením k § 22/1 tr. zák. jako úhrnný a nebyl dosud zcela vykonán.

Na trestný čin ohrožení státního tajemství se vztahuje čl. II. amnestie a z trestu na něj připadajícího lze prominouti 1/3, nejméně jeden rok. To bylo provedeno a nový trest byl vyměřen podle § 204 tr. ř. jako přiměřený na zbývající trestný čin, na nějž se amnestie nevztahuje.

Poučení

Proti tomuto usnesení možno podat stížnost k Nejvyššímu soudu do tří dnů od jeho doručení u podepsaného soudu. Nemá odkladného účinku.

Krajský soud v Brně, odd. I,
dne 8. května 1954

[Razítko: „Antonín Piak, Za správnost vyhotovení vedoucí oddělení“ a nečitelný podpis. Vlevo kulaté razítko Krajského soudu v Brně.]

DOKUMENT č. 18
Podmínečné propuštění A. Moravce (23. září 1954)

Moravský zemský archiv Brno, spis Státního soudu sp. zn. 1 Ts II 32/52 – Jan Vlček a spol.

PP 1891/54

Usnesení

Komise pro podmíněné propuštění z trestu při Krajském soudu v Karlových Varech usnesla se v neveřejném zasedání dne 23. září 1954, t a k t o :

Odsouzený Antonín M o r a v e c , nar. [...] 1921, se podmínečně propouští z trestu.

Doba zkušební se stanoví na tři roky.

Odůvodnění

Odsouzený Antonín M o r a v e c byl rozsudkem Státního soudu v Brně ze dne 27. 3. 1952 čj. 1 Ts II 32/52 odsouzen pro tr. čin podle § 78 odst. 1 tr. zák. k trestu odnětí svobody v trvání pěti roků a k peněžitému trestu 2000 Kčs, event. 1 měsíc odnětí svobody.

Polovinu trestu si odpykal dne 15. 8. 1954 a celý trest mu končí 15. 2. 1957.

Krajský prokurátor v Karlových Varech podal návrh, aby byl odsouzený podm. propuštěn, protože zákonné podmínky podle § 33 tr. zák. jsou splněny.

Komise zjistila zprávou ústavu [Útvaru] nápravných zařízení, že se odsouzený dobře chová a pilně pracuje. Pracuje v hlubině a normu plní na 132 %. Pracovní závazky uzavírá, které vysoko překračuje. Po stránce politické je na nízké úrovni, avšak snaží se o sebevzdělání, a proto navštěvuje odborné i politické přednášky. Jeho postoj k dnešnímu lid. dem. lze označit jako kladný. Prokázal polepšení, a proto velitel ústavu jej doporučuje k podm. propuštění.

Podle získaných zpráv veřejných a bezpečnostních činitelů není námitek proti podm. propuštění odsouzeného vzhledem k tomu, že se odsouzený před činem choval řádně.

Odsouzený pochází z dělnické rodiny a byl dobrým rolníkem. Odsouzený při založení JZD v jeho obci zapojil se do práce JZD, kde měl velmi dobrou pracovní morálku. Nyní si odpykává trest za uvedený trestný čin, kterého se dopustil tím, že byl zapojen v protistátní organizaci, která měla za úkol rozbíjet JZD a narušovat práci v STS. Vzhledem k předchozímu jeho řádnému životu lze míti zato, že šlo o zcela ojedinělé vybočení, ke kterému byl sveden jinou osobou, k níž byl v poměru závislosti, takže lze rovněž říci, že jeho činnost nevyzněla výlučně z nepřátelství k dnešnímu lid. dem. zřízení, ale v určité míře z politické nevyspělosti, neboť jde o drobného rolníka, takže z třídního hlediska není zábrany pro podmíněné jeho propuštění. Možno proto říci, že výchovného účelu trestu již bylo dosaženo, přičemž náprava odsouzeného se jeví jako trvalá.

Ježto odsouzený splnil zákonné podmínky podle § 33 tr. zák., komise rozhodla, že bude z trestu podm. propuštěn. Okolnostem případu přiměřená zkušební doba byla stanovena na tři roky.

Poučení

Do tohoto rozhodnutí není opravných prostředků.

V Karlových Varech dne 23. září 1954

Za správnost vyhotovení: JUDr. Jindřich Slánský v. r.

[Následuje nečitelný podpis, uprostřed razítko Krajského soudu v Karlových Varech.]

DOKUMENT č. 19
Usnesení Krajského soudu v Brně o snížení trestu J. Vlčka amnestií prezidenta republiky z 9. května 1955 (13. srpna 1955)

SÚA, f. S SNV, osobní spis J. Vlčka.

[Razítko: „Vyřízeno 7. XI. 55 ZALOŽIT!“ a nečitelný podpis.]

1 Ts II 32/55

Usnesení

V trestní věci proti Janu Vlčkovi a spol. usnesl se Krajský soud v Brně, odděl. 1., na veřejném zasedání dne 13. srpna 1955 k návrhu krajského prokurátora takto:

Podle § 204 tr. ř. se zřením k rozhodnutí prezidenta republiky ze dne 4. 5. 1953 a 9. 5. 1955 o amnestii stanoví se odsouzenému Janu Vlčkovi, nar. [...] 1907 ve Výrovicích, posledně bytem v Příměticích č. [...], t. č. ve výkonu trestu v ÚNZ Ostrov u Kar. Varů, namísto dosavadního trestu odnětí svobody v trvání 22 (dvaceti dvou) roků a 4 (čtyř) měsíců nový trest odnětí svobody na 20 (dvacet) roků a 4 (čtyři) měsíce.

Jinak zůstává výrok o trestu nedotčen. [rukou připsáno: „Souhlasím“ a nečitelná parafa.]

Odůvodnění

Jmenovaný byl odsouzen rozsudkem Státního soudu, odd. Brno čj. 1 Ts II 32/52 pro tr. činy velezradu (§ 78/1 c, 2 a, 3 d) a ohrožení státního tajemství (§ 88/1 tr. zák.) právoplatně k trestu odnětí svobody na 24 (dvacet čtyři) roky. Trest byl vyměřen se zřením k § 22/1 tr. zák. jako úhrnný a nebyl dosud zcela vykonán.

Na trestný či ohrožení státního tajemství se vztahuje čl. II amnestie ze 4. 5. 1953 a čl. I č. 5 amnestie z 9. 5. 1955. Z trestu na něj připadajícího lze podle amnestie ze 4. 5. 1953 prominouti 1/3, nejméně 1 rok, podle čl. I č. 5 amnestie z 9. 5. 1955 1/3, nejméně dva roky. To bylo provedeno tak, že na tr. čin kvalifikované velezrady, které nepodléhá amnestii, byl podle § 204 tr. ř. stanoven jako přiměřený odnětí svobody na 19 (devatenáct) roků, takže na amnestovatelný tr. čin připadá zbytek z úhrnného trestu, tj. 5 (pět) roků. Z tohoto byla již podle amnestie ze 4. 5. 1953 prominuta 1/3, tj. 1 rok a 8 měsíců, a nyní podle amnestie z 9. 5. 1955 další 2 (dva) roky.

Peněžitý trest nebyl prominut, ježto byl uložen ve výši 50 000 Kčs a na trestný čin, na nějž se amnestie nevztahuje.

Proti tomuto usnesení možno podat stížnost k Nejvyššímu soudu do 3 dnů od jeho doručení u podepsaného soudu. Nemá odkladného účinku.

Krajský soud v Brně, odd. 1.,
dne 13. srpna 1955

[Razítko: „Antonín Piak, Za správnost vyhotovení vedoucí oddělení.“ Vedle nečitelný podpis a kulaté razítko Krajského soudu v Brně.]

DOKUMENT č. 20
Usnesení Krajského soudu v Brně o snížení trestu J. Vlčka amnestií prezidenta republiky z 1. prosince 1957 (5. července 1958)

Moravský zemský archiv Brno, spis Státního soudu sp. zn. 1 Ts II 32/52 – Jan Vlček a spol.

[Přes celý horní okraj dokumentu strojopisně připsáno: „pol. výkazu B č. 509 po právní moci viz rej. 1 Ts II 32/52, 4 Spt II 1/52 a kartu trest. Opis s dolož. právní moci věz. č. 2 Praha a rej. trestů Br. 5/7 1958.“ Pod tím vlevo razítko se státním znakem Československé republiky. Pod tím vlevo razítko: „Toto usnesení je právoplatné. Krajský soud v Brně, odd 1., dne 21. července 1958, 195“ a podpis „Skoumalová“.]

1 Ts II 32/52

Usnesení

V trestní věci proti Janu Vlčkovi a spol. usnesl se Krajský soud v Brně na neveřejném zasedání dne 5. července 1958 podle § 391 tr. ř. se zřením k usnesení 1 Ts II 32/52 z 8/5 1954 a z 13. 8. 1955 **takto**:

Vyslovuje se, že podle čl. I č. 5 rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii z 1. 12. 1957 byla Janu V l č k o v i, nar. [...] 1907 ve Výrovicích, posl. bytem v Příměticích, t. č. ve výkonu trestu, ze zbytku trestu odnětí svobody na 5 roků, připadnuvšího na amnestovatelný trestný čin ohrožení státního tajemství, prominuta část rovnající se 9 (devíti) měsícům a 18 (osmnácti) dnům.

Důvody

Jmenovaný byl odsouzen rozsudkem býv. Státního soudu, odd. Brno č. 1 Ts II 32/52 z 27. 3. 1952 právoplatně pro trestný čin velezrady (§ 78 odst. 2 a, 1 c, 3 d tr. zák. z r. 1950) a ohrožení státního tajemství (§ 88/1 tr. zák. z r. 1950) k úhrnnému trestu na 24 roků. Protože na trestný čin ohrožení státního tajemství se vztahovala amnestie ze 4/5 1953, byl podle § 204 tr. ř. z r. 1950 stanoven na neamnestovatelný trestný čin velezrady trest odnětí svobody na 19 roků, takže na amnestovatelný trestný čin připadlo 5 roků (tedy poměr 19:5). Z tohoto mu byla amnestií ze 4/5 1953 prominuta 1/3, tj. 1 rok a 8 měsíců, podle amnestie z 9/5 1955 další 2 roky. Zbylo z něho tudíž k odpykání 16 měsíců. Protože na tento trestný čin dopadá i amnestie z 1. 12. 1957 a odsouzený z ní není vyloučen, bylo třeba podle § 391 tr. ř. rozhodnouti, do jaké míry je této amnestie účasten. To soud provedl výpočtem podle poměru 19:5 takto: od 9/5 1955 do 1/12 1957 odpykal na oba trestné činy 2 roky, 6 měsíců a 21 dní, tj. 921 dní. Z toho v poměru 19:5 na neamnestovatelný trestný čin velezrady 2 roky a 9 dní, na amnestovatelný čin 6 měsíců a 12 dní. Zbylo-li z trestu na amnestovatelný trestný čin 16 měsíců a odpykal-li na něj 6 měsíců a 12 dní, zbylo k prominutí 9 měsíců a 18 dnů, jak bylo shora vysloveno.

Proti tomuto usnesení možno podat stížnost k Nejvyššímu soudu do 3 dnů od jeho oznámení (doručení) u podepsaného soudu. Tato má odkladný účinek (§ 391 odst. 1 tr. ř.).

Krajský soud v Brně, odd. 1.,
dne 5. července 1958

[Podpis: „Piak“, vpravo razítko: „Došlo: 8. července 1958, Vypraveno: 8. července 1958.“]

DOKUMENT č. 21
Prověření politické situace v Příměticích na Znojemsku (9. prosince 1954)

SÚA, f. Generální prokuratura, sp. zn. T 95/52.

[Razítko: „Krajská prokuratura ve Znojmě“. Pod tím strojem vyplněné razítko: „Krajská prokuratura v Brně, Došlo: 11. XII. 1954“. Pod razítkem rukou: „2221/54.-z o.“]

1 Pnt 4/54 — Znojmo, dne 9. 12. 1954

Tajné!

Krajské prokuratuře — Výtisk: č. 1

v Brně — Počet listů: 1

K čj. 4 SPt II 1/52-72

Věc: Prověření politické situace v Příměticích

Na mimořádné schůzi VO KSČ v Příměticích rozšířené o komunisty MNV, které jsem se zúčastnil spolu s vedoucím tajemníkem OV KSČ, byla probrána otázka doporučování žádostí o milost odsouzených v protistátní skupině Sněženka a bylo konstatováno, že tato rozhodnutí byla činěna bývalým MNV (před volbami do NV) a nebyly prodiskutovány ve VO KSČ. Všichni přítomní souhlasí s rozsudkem a trvají na tom, aby odsouzení třídní nepřátelé trest odpykali. Naproti tomu se přimlouvají za ty potrestané, kteří byli svedeni k trestné činnosti kulaky, aby jim ve výkonu trestu byla věnována veškerá péče k tomu, aby si uvědomili svou chybu a příslušnost k dělnické třídě (Hanzálek, Blecha).

JZD Přímětice hlavně se rozpadlo proto, že měli značnou výměru orné půdy, kterou nestačili obdělat, i když jistě nemalý podíl na rozpadu JZD měli místní kulaci. Veškerá půda nyní vesnici zůstala a obec Přímětice nebyla pojata do dosídlovací akce (v obci není JZD).

VO KSČ se usnesla pověřit členy strany v MNV, aby všechny závažnější věci projednávali ve výboru VO KSČ.

Okresní prokurátor:
[nečitelný podpis]

Vyhotoveno ve 2 výtiscích.
Výtisk č. 1 Kr. prok. Brno
Výtisk č. 2 pro spis.[ovnu]

DOKUMENT č. 22
Zpráva Krajské prokuratury Brno o výsledku revize případu Vlček a spol. (28. března 1957)

SÚA, f. Generální prokuratura, sp. zn. T 95/52.

[Razítka: „R 1279/56“ a „22. března 1957“.]

Rk 69/56 V Brně dne 28. února 1957

[Ručně či strojem vyplněná razítka: „Generální prokuratura, Došlo dne 22. III. 1957 133x 2. svazek [dále nečitelné]“, „Tajné“ a „Výtisk čís.: 1, počet listů: 5, Počet výtisků: 4“.]

Generální prokuratura
Praha

Věc: V l č e k Jan a spol., zpráva o výsledku revize

Z podnětu ods. Jana N o v á k a jsem přezkoumal trestní věc čj. 4 SPt II 1/52, v níž byli

1) Jan V l č e k , [rukou připsána číslice: „1279“.]
nar. [...] 1907 Výrovice, okr. Znojmo, pov. rolník – 17 ha, syn rolníka, bez polit. příslušnosti, býv. přísl. Čs. strany lidové, dříve netrestán, posledně bytem Přímětice [...], okr. Znojmo, t. č. ve výkonu trestu v NPT Příbram,

2) František V y s k o č i l ,
nar. [...] 1923 Přímětice, okr. Znojmo, pov. samost. živnostník, stroj.[ní] zámečník, syn malozemědělce, bez polit. příslušnosti, dříve netrestán, posledně bytem Přímětice [...], okr. Znojmo, t. č. ve výkonu trestu v NPT Příbram,

3) Jan N o v á k ,
nar. [...] 1906 Přímětice, okr. Znojmo, pov. rolník – 18 ha, syn rolníka, bez polit. příslušnosti, v r. 1938–39 v agr. straně, po únoru 1948 2 měsíce v KSČ, dříve netrestán, posledně bytem Přímětice [...], okr. Znojmo, t. č. ve výkonu trestu v NPT Příbram,

4) Jaroslav Š v i h á l e k ,
nar. [...] 1919 Vel. Mašovice, okr. Znojmo, pov. rolník – 17 ha, dříve zem.[ědělský] dělník, ze zemědělské rodiny, bez polit. příslušnosti (od r. 1945 do 1948 v ČSL), posledně bytem Přímětice, [...], okr. Znojmo, podmíněně prop.[uštěn] na svobodu 21. 5. 1955 na základě indiv. milosti,

5) František B l e c h a ,
nar. [...] 1919 Přímětice, okr. Znojmo, pov. sedlářský dělník, syn sedláře – býv. živnostníka, bez polit. příslušnosti (od r. 1945 do 1948 v ČSL), dříve netrestán, posledně bytem Přímětice [...], okr. Znojmo, podmíněně propuštěn dne 23. 8. 1956 na svobodu,

6) Antonín H a n z á l e k ,
nar. [...] 1901 Plenkovice, okr. Znojmo, pov. řidič (býv. samost. autodopravce), syn rolníka – 18 ha, bez polit. příslušnosti (od doby 1. rep. do r. 1948 v ČSL), dříve netrestán, posledně bytem Přímětice [...], okr. Znojmo, podmíněně propuštěn dne 29. 9. 1955 na svobodu,

7) František Š a l a m o u n ,
nar. [...] 1919 Přímětice, okr. Znojmo, pov. rolník – 12,88 ha, syn rolníka, bez polit. příslušnosti, dříve netrestán, posledně bytem Přímětice [...], okr. Znojmo, t. č. ve výkonu trestu v NPT Příbram,

8) Antonín H e v e r a ,
nar. [...] 1899 Kuchařovice, okr. Znojmo, pov. rolník – 7,6 ha, syn rolníka, bez polit. příslušnosti (do r. 1948 v ČSL – od r. 1922), dříve netrestán, posledně bytem [...], okr. Znojmo, t. č. ve výkonu trestu v NPT Příbram,

9) František V a l á š e k ,
nar. [...] 1906 Únanov, okr. Znojmo, pov. rolník – 11 ha, syn rolníka, bez polit. příslušnosti (od r. 1945–48 v ČSL), dříve netrestán, posledně bytem Únanov [...], okr. Znojmo, t. č. ve výkonu trestu v NPT Ostrov u Karl. Varů,

10) František Š e b e l a ,
nar. [...] 1902 Mašovice, okr. Znojmo, pov. kočí, syn dělníka – zemědělce, bez polit. příslušnosti (od r. 1935 do 1948 v ČSL), dříve netrestán, posledně bytem Mramotice, osada Kasárna [...], okr. Znojmo, t. č. v NPT Příbram,

11) Josef F u k a č ,
nar. [...] 1910 Přímětice, okr. Znojmo, pov. rolník – 10,43 ha, syn rolníka (18 ha), bez polit. příslušnosti (od r. 1946 do 1948 v ČSL), dříve netrestán, posledně bytem Citonice [...], okr. Znojmo, podmíněně propuštěn dne 14. 4. 1956,

12) Antonín K l i k a , [rukou připsána číslice: „1753“.]
nar. [...] 1916 Mašovice, okr. Znojmo, pov. rolník – 12 ha, syn rolníka, bez polit. příslušnosti (od r. 1946 do 1948 v ČSL), dříve netrestán, posledně bytem Bezkov [...], okr. Znojmo, t. č. ve výkonu trestu v NPT Ostrov u Karl. Varů,

13) František M o l í k ,
nar. [...] 1899 Mramotice, okr. Znojmo, pov. býv. rolník – 27 ha, posledně účetní JZD, syn rolníka (27 ha), bez polit. příslušnosti (od r. 1919 do r. 1948 v ČSL), v r. 1950 odsouzen pro pobuřování proti republice na 6 měsíců o. s. nepodmíněně, posledně bytem Mramotice [...], okr. Znojmo, t. č. ve výkonu trestu v NPT Příbram,

14) František H l a d í k ,
nar. [...] 1907 Tvořihráz, okr. Znojmo, pov. krmič krav v JZD, dříve rolník – 7 ha, syn rolníka, bez polit. příslušnosti (od r. 1945 do 1948 v ČSL), dříve netrestán, posledně bytem Tvořihráz [...], okr. Znojmo, t. č. ve výkonu trestu v NPT Příbram,

15) Oldřich V l č e k ,
nar. [...] 1914 Hor. Dunajovice, okr. Mikulov, pov. člen JZD, dříve rolník – 13 ha, syn rolníka, bez polit. příslušnosti (od r. 1934 do r. 1948 v ČSL), posledně bytem Horní Dunajovice [...], okr. Mikulov, podmíněně propuštěn na svobodu dne 4. 7. 1956,

16) Antonín M o r a v e c ,
nar. [...] 1921 Mramotice, okr. Znojmo, pov. člen JZD, pův. pov. dělník, z dělnické rodiny, bez politické příslušnosti (od r. 1945–1948 v ČSL), dříve netrestán, posledně bytem Mramotice [...], okr. Znojmo, podmíněně propuštěn na svobodu 5. 10. 1954,

17) Josef V e č e r e k ,
nar. [...] 1907 Rouchovany, okr. Mor. Budějovice, pov. dělník ČSSZ Znojmo, z rodiny zemědělce – 4 ha, bez politické příslušnosti (za 1. rep. člen agr. dorostu, v r. 1946–48 člen nár. soc. strany), dříve netrestán, posledně bytem Mikulovice [...], okr. Mor. Budějovice, podmíněně propuštěn 11. 11. 1953,

18) Jaroslav V e č e ř a ,
nar. [...] Stebník – Lhůta, okr. Bardějov, pov. skladník (od r. 1945 do r. 1950 přísl. SNB), syn přísl. býv. finanč.[ní] stráže, bez polit. příslušnosti (od r. 1948 do r. 1950 v KSČ), dříve netrestán, posledně bytem Plaveč [...], okr. Znojmo, propuštěný 22. 10. 1953 po odpykání trestu,

19) Vladislav K u ř í t k o ,
nar. [...] 1908 Výrovice, okr. Znojmo, pov. rolník – 6 ha, syn rolníka, bez polit. příslušnosti (od r. 1945–1948 v nár. str. soc.), dříve netrestán, posledně bytem Výrovice [...], okr. Znojmo, podmíněně propuštěn 24. 5. 1956, a

20) František J e d l i č k a ,
nar. [...] 1908 Plenkovice, okr. Znojmo, pov. samost. kolář, syn samost. koláře, bez polit. příslušnosti (od r. 1945 do 1948 v ČSL), dříve netrestán, posledně bytem Plenkovice [...], okr. Znojmo, t. č. ve výkonu trestu v NPT Příbram,

rozsudkem Státního soudu, odd. Brno ze dne 27. 3. 1952 čj. 1 Ts II 32/52 ods. Novák a Fukač ve spojení s rozsudkem Nejvyššího soudu v Praze ze dne 10. 6. 1952 čj. To V 179/52

uznáni vinnými, že

v době od počátku r. 1951 do srpna 1951 v Příměticích a jiných obcích okresu Znojmo

I. a) všichni obvinění až na obv. Jana Nováka, Josefa Večerka a Jaroslava Večeřu se stali členy protistátní skupiny jako součástí ilegální organizace založené na Moravskobudějovicku jistým agentem cizí moci zvaným PAVEL, řízené ze zahraničí, organizované po vojenském způsobu a směřující k přípravě a účasti na státním zvratu, zejména odzbrojením LM a obsazením úřadů lidové správy. Obviněný Jan Vlček byl vedoucím této skupiny a pro buňky v jednotlivých obcích získával spolupracovníky,

b) obvinění Jan Novák, Jan Vlček a František Vyskočil se v době od září 1950 do února 1951 v Příměticích dohodli z popudu Jana Nováka, že budou rozleptávat morálku členů JZD, vybízet je k vystupování, že budou přemlouvat členy STS, aby neopravovali hospodářské stroje, ale tyto poškozovali, aby tak došlo k nespokojenosti členů JZD, k rozpadu již existujících JZD a obnově buržoazně kapitalistických poměrů na vesnici;

II. obvinění Jan Vlček, Antonín Hevera a Oldřich Vlček v téže době a tamtéž, jak uvedeno pod I. a), zjišťovali údaje o početním stavu LM a jejich výzbroji, a tak vyzvídali státní tajemství v úmyslu vyzradit je nepovolané osobě, a to Ant. Hevera a Oldřich Vlček Janu Vlčkovi, tento pak jistému Smetanovi, a toto tajemství úmyslně jmenovaným osobám vyzradili;

III. obviněný František Vyskočil majetek národní rozkrádal tím, že v téže době a tamtéž vylákal ze skladu STS 2 kosy, asi 25 nožíků k samovazům a nezjištěné množství motouzu, které upotřebil pro sebe,

IV. obviněný Josef Večerek přistoupil ke shora uvedené protistátní organizaci v úmyslu podvraceti lidově demokratické státní zřízení republiky, zaručené ústavou, a

V. obviněný Jaroslav Večeřa v letních měsících 1951 v Plavči se hodnověrným způsobem dověděl od Valáška, že tento organizuje protistátní skupinu mající za úkol přivoditi zvrat státoprávních poměrů, a úmyslně takový trestný čin bez odkladu neoznámil prokurátoru nebo orgánům národní bezpečnosti,

čímž spáchali

ad I. a) a b) všichni obvinění kromě Večerka a Večeři velezradu podle § 78 1 c, 2 a, tr. zák., Vlček též podle odst. 3, písm. c cit. zák. ustanovení [na tomto místě v orig. konec stránky, na němž rukou připsáno: „Karty napsány.“];
ad II. obv. Jan Vlček, Antonín Hevera a Oldřich Vlček ohrožení státního tajemství podle § 88: 1 tr. zák.,
ad III. obv. František Vyskočil rozkrádání národního majetku podle § 245: 1 c tr. zák.,
ad IV. obv. Josef Večerek sdružování proti republice podle § 80: 1 tr. zák., a
ad V. obv. Jaroslav Večeřa neoznámení tr. činu podle § 165: 1 tr. zák.

a byli odsouzeni:

Jan Vlček – k trestu 24 roků o. s., konf. celého jmění, ztrátě čest. práv obč. na 10 roků a pen. trestu 50 000 Kčs, ev. 5 měsíců o. s. Vazba započtena od 21. 8. 1951. V důsledku amnestie prez. rep. ze 4. 5. 1953 a 9. 5. 1955 byl mu stanoven nový trest na 20 roků a 4 měsíce. Byl nařízen výkon náhradního trestu o. s.

František Vyskočil – k trestu 12 roků o. s., konfiskaci celého jmění, ztrátě čest. práv obč. na 10 roků a k pen. trestu 10 000 Kčs, ev. 1 měsíc o. s. Vazba byla započtena od 21. 8. 1951. V důsledku amnestie prez. rep. ze 4. 5. 1953 byl stanoven nový trest 11 roků o. s. a indiv. milostí prez. rep. byl mu trest zmírněn na 7 roků o. s. a prominut i trest peněžitý.

Jan Novák – k trestu 18 roků o. s., ke konfiskaci celého jmění, ztrátě čest. práv obč. na 10 roků a pen. trestu 100 000 Kčs, ev. 10 měsíců o. s. Vazba započtena od 21. 8. 1951. Trest zmírněn nebyl. Nařízen byl výkon náhradního trestu o. s.

Jaroslav Švihálek – k trestu 7 roků o. s., konfiskaci poloviny jmění, ztrátě čest. práv obč. na 5 roků a pen. trestu 5000 Kčs, ev. 1 měsíc o. s. Vazba započtena od 15. 2. 1952. V důsledku udělení indiv. milosti prez. rep. mu byl prominut podmíněně zbytek trestu o. s. a trest peněžitý a byl propuštěn 21. 5. 1955 na svobodu.

František Blecha – k trestu 6 roků o. s., konf. čtvrtiny jmění, ztrátě čest. práv obč. na 5 roků a k pen. trestu 1000 Kčs, ev. 14 dní o. s. Vazba započtena od 15. 2. 1952. Podmíněně propuštěn 23. 8. 1956 na svobodu.

Antonín Hanzálek – k trestu 7 roků o. s., konf. čtvrtiny jmění, ke ztrátě čest. práv obč. na 5 roků a k pen. trestu 2000 Kčs, ev. 1 měsíc o. s. Vazba započtena od 15. 2. 1952. Indiv. milostí prez. rep. byl trest zmírněn o 2 roky o. s. a prominut pen. trest. Dne 29. 9. 1955 byl podmíněně propuštěn na svobodu.

František Šalamoun – k trestu 11 roků o. s., konfiskaci celého jmění, ztrátě čest. práv obč. na 8 roků a pen. trestu 20 000 Kčs, ev. 4 měsíce o. s. Vazba započtena od 15. 2. 1952. Indiv. milostí prez. rep. byl zmírněn trest o 4 roky o. s. a prominut trest peněžitý.

Antonín Hevera – k trestu 12 roků o. s., konf. celého jmění, ztrátě čest. práv obč. na 8 roků a pen. trestu 10 000 Kčs, ev. 1 měsíc o. s. Vazba započtena od 22. 10. 1951. V důsledku amnestie prez. rep. ze 4. 5. 1953 byl stanoven nový trest 11 roků o. s. Byl nařízen výkon náhradního trestu o. s.

František Valášek – k trestu 14 roků o. s., konf. celého jmění, ztrátě čest. práv obč. na 10 roků a pen. trestu 30 000 Kčs, ev. 3 měsíce o. s. Vazba započtena od 22. 10. 1951. Byl nařízen výkon náhradního trestu o. s.

František Šebela – k trestu 13 roků o. s., konf. celého jmění, ztrátě čest. práv obč. na 10 roků a pen. trestu 20 000 Kčs, ev. 2 měsíce o. s. Vazba započtena od 22. 10. 1951. Nařízen výkon náhradního trestu o. s.

Josef Fukač – k trestu 11 roků o. s., konf. celého jmění, ztrátě čest. práv obč. na 8 roků a pen. trestu 20 000 Kčs, ev. 2 měsíce o. s. Vazba započtena od 22. 10. 1951. Indiv. milostí prez. rep. byl trest zmírněn o 3 roky o. s. a prominut pen. trest. Dne 14. 4. 1956 byl podmíněně propuštěn.

Antonín Klika – k trestu 10 roků o. s., konf. celého jmění, ztrátě čest. práv obč. na 8 roků a pen. trestu 20 000 Kčs, ev. 2 měsíce o. s. Vazba byla započtena od 22. 10. 1951. Byl nařízen výkon náhr. trestu o. s.

František Molík – k trestu 17 roků o. s., konf. celého jmění, ztrátě čest. práv obč. na 10 roků a pen. trestu 200 000 Kčs, ev. 1 rok o. s. Vazba započtena od 25. 12. 1951. Nařízen výkon náhr. trestu o. s.

František Hladík – k trestu 8 roků o. s., konf. poloviny jmění, ztrátě čest. práv obč. na 5 roků a pen. trestu 10 000 Kčs, ev. 1 měsíc o. s. Vazba byla započtena od 22. 10. 1951.

Oldřich Vlček – k trestu 10 roků o. s., konf. poloviny jmění, ztrátě čest. práv. obč. na 8 roků a pen. trestu 20 000 Kčs, ev. 2 měsíce o. s. Vazba započtena od 22. 10. 1951. V důsledku amnestie prez. rep. ze 4. 5. 1953 byl stanoven nový trest 9 roků o. s.. Byl nařízen výkon náhradního trestu o. s. Byl podmíněně propuštěn dne 4. 7. 1956.

Antonín Moravec – k trestu 5 roků o. s., konfiskaci poloviny jmění, ztrátě čest. práv obč. na 3 roky a pen. trestu 2000 Kčs, ev. 1 měsíc o. s. Vazba byla započtena od 15. 2. 1952. Dne 5. 10. 1954 byl podmíněně propuštěn.

Josef Večerek – k trestu 4 roky o. s., ztrátě čest. práv obč. na 3 roky a pen. trestu 5000 Kčs, ev. 1 měsíc o. s. Vazba započtena od 15. 2. 1952. V důsledku amnestie prez. rep. ze 4. 5. 1953 byl prominut trest ve výši 1 roku a 4 měsíců o. s. a trest peněžitý a v důsledku amnestie prez. rep. z 9. 5. 1955 mu byl prominut zbytek trestu o. s. a byl propuštěn na svobodu.

Jaroslav Večeřa – k trestu 3 roky o. s., ztrátě čest. práv obč. na 3 roky a pen. trestu 1000 Kčs, ev. 14 dní o. s. Vazba započtena od 22. 10. 1951. V důsledku amnestie prez. rep. z 4. 5. 1953 mu byl prominut 1 rok o. s. Trest odpykal.

Vladislav Kuřítko – k trestu 6 roků o. s., konf. poloviny jmění, ztrátě čest. práv obč. na 5 roků a pen. trestu 20 000 Kčs, ev. 2 měsíce o. s. Vazba započtena od 15. 2. 1952. Dne 24. 5. 1956 byl podmíněně propuštěn na svobodu.

František Jedlička – k trestu 10 roků o. s., konf. celého jmění, ztrátě čest. práv obč. na 8 roků a peněž. trestu 10 000 Kčs, ev. 1 měsíc o. s. Vazba započtena od 15. 2. 1952. Nařízen výkon náhradního trestu o. s.

Přezkoumávána byla celá trestní věc. Studován byl trestní spis i s úplným vyšetřovacím materiálem a bylo přihlédnuto i k trestním věcem, jež s tímto případem souvisí.

Vyslechnuti byli tito odsouzení: Klika, Valášek, Blecha, Vyskočil, Hevera, Šebela, Molík, Jedlička, Šalamoun, Hladík a Vlček Jan, kteří byli v té době ve výkonu trestu. Kromě toho byl jako svědek vyslechnut Rudolf Komárek, jehož výpověď objasnila skutečnosti v bodě I. b) rozsudku, zejména pokud jde o Jana Nováka. Bylo přihlédnuto k podnětům týkajícím se odsouzených Nováka a Kliky.

Provedenou revizí byl v podstatě potvrzen skutkový stav zjištěný Státním soudem a jak je uveden v rozsudku, i když v některých podružných otázkách se výpovědi odsouzených odchylují, jak bude uvedeno dále. Skutkový stav uvedený v rozsudku I. b), pokud jde o činnost Jana Nováka, nebyl revizí potvrzen.

K činnosti jednotlivých odsouzených:

Jan V l č e k znovu potvrdil objektivní i subjektivní stránku trestného činu, to jest založení protistátní organizace, která měla za úkol v případě zvratu převzetí MNV a zajistiti LM. Popírá však, že cílem organizace bylo rozkládání nebo jiná činnost proti JZD. Toto tvrzení se nedá objektivně prokázat, neboť nalézací soud při rozhodování vycházel pouze z jediné náhodné (nikým neorganizované) schůzky v bytě u Jana Nováka. O této skutečnosti bude podrobně pojednáno u Jana Nováka.

I když potvrdil, že v případě zvratu měla organizace za cíl převzít LM, popírá, že po někom z členů žádal informace o síle LM na vesnicích. V tomto směru však je znovu usvěd-

čován Antonínem Heverou. Odchylky od původních protokolů u vyš. orgánů i při hlavním líčení vysvětluje tím, že při vyšetřování u StB bylo orgány použito fyzického i psychického násilí. Tyto odchylky, případně rozpory jsou bezvýznamné a nemají vliv na posouzení věci. Nové skutečnosti, které by odůvodnily obnovu trestního řízení, nebyly zjištěny.

Rovněž tak, pokud jde o právní posouzení věci, nebylo shledáno závad. Trest odpovídá intenzitě a činnosti odsouzeného, a proto nečiním žádné opatření.

František V y s k o č i l potvrdil správnost vyšetřovacího protokolu i výpověď u hlavního líčení s tím, že však nesložil Janu Vlčkovi žádný slib o spolupráci v protistátní organizaci a že také nevyvíjel žádnou činnost. Složení slibu je potvrzeno J. Vlčkem, neboť tento znovu uvedl, že osoby, které znal, neskládaly slib rukoudáním, ale že se spokojil s jejich souhlasem ke spolupráci. K bodu I. b) rozsudku odsouzený uvádí, že byl při jedné příležitosti nabádán J. Novákem, jak uvedl v původním protokole, že však nic v tomto směru nedělal. I když tento bod není potvrzen, nečiním žádné opatření (obnova), neboť i nesprávnost zjištění v tomto bodě je zcela bez významu vzhledem k jeho velezrádné činnosti. Odsouzený do protokolu členům revizní skupiny uvedl doslova:

„Před měsícem jsem byl dotazován ohledně podmíněného propuštění. Velitelství NPT podalo kladný návrh, ale já jsem se vyjádřil, že odmítám opatření, abych byl podmíněně propuštěn na svobodu. K tomu mám svoje důvody, chci si celý trest odpykat.“ Tato skutečnost svědčí o tom, že ani dosavadní trest nesplnil výchovný účel. Po provedení revize nečiním žádné opatření a věc odkládám.

Jaroslav Š v i h á l e k nebyl v revizním řízení slyšen, skutkové zjištění je správné, je usvědčován ostatními, námitky proti odsouzení nepodal. Milostí prezidenta republiky byl propuštěn z trestu. Žádné opatření nečiním.

František B l e c h a znovu slyšen potvrdil správnost zjištění a odsouzení. Před skončením revize byl podmíněně propuštěn pro velmi dobré chování. Opatření nečiním.

Antonín H a n z á l e k vzhledem k tomu, že již byl podmíněně propuštěn před zahájením revize, připomínky ani námitky proti odsouzení nepodal, byl jeho případ přezkoumán podle obsahu spisů a nebylo zjištěno žádných závad, opatření z toho důvodu nečiním.

František Š a l a m o u n znovu slyšen popřel správnost protokolů s tím, že J. Vlčkovi neslíbil spolupráci v protistátní organizaci a že neskládal slib. Připustil, že byl J. Vlčkem byť i jen stručně o založení protistátní organizace [informován], že mu však jeho záměry vymlouval. Toto tvrzení je v rozporu s původními výsledky, kdy byl J. Vlčkem plně usvědčen, sám se pak k tomu doznal. J. Vlček i nyní setrvává na původní výpovědi, že Šalamouna do organizace získal, tento mu přislíbil spolupráci s tou výjimkou, že sice neskládal slib, ale že od osob, které znal, toto nepožadoval.

Z výsledků revize je patrno, že odsouzený Šalamoun snaží se svoji vinu zmírnit na neoznámení trestného činu. Mimo uvedené shora nebyly zjištěny nové skutečnosti, rozsudek považuji jak v otázce viny, tak i trestu za správný. Obhajobu odsouzeného nelze potvrdit, neboť spočívá pouze na jeho tvrzení. Opatření ke změně rozsudku nečiním.

Antonín H e v e r a popírá proti původnímu doznání, že Janu Vlčkovi spolupráci v protistátní organizaci odmítl a pouze mu sdělil počet členů LM v obci. Je plně usvědčován J. Vlčkem, který ho plně do činnosti protistátní organizace zasvětil, a také, že mu Hevera sdělil, že v Kuchařovicích (kde bydlel) založil z Vlčkova návodu menší skupinu o síle tří mužů. Nedá se sice potvrdit, že by odsouzený Ant. Hevera skupinu v Kuchařovicích založil, neboť také mimo jmenovaného nebyl nikdo z této obce souzen v souvislosti s touto protistát.[ní] organizací, ale je možno mít za prokázáno, že A. Hevera byl plně J. Vlčkem o cílech organizace

i o její existenci informován, s touto souhlasil a k ní přistoupil. J. Vlček naproti tomu popírá právě tvrzení A. Hevery, že by od něho požadoval informaci o síle LM v Kuchařovicích. Vzhledem k tomu, že odsouzený nedovedl vysvětlit rozpor ve výpovědi, když se v předchozím řízení doznal, jeho tvrzení se nedá ničím doplnit, neboť spočívá jen v tvrzení odsouzeného, nečiním žádná opatření směřující ke změně rozsudku.

František V a l á š e k znovu slyšen potvrdil správnost původních protokolů, k organizaci přistoupil, spolupráci přislíbil a získával další členy. Nehledě k vlastnímu doznání je usvědčován ostatními odsouzenými, s kterými jednal. Neshledal jsem důvodu ke změně rozsudku. Opatření žádné nečiním.

František Š e b e l a znovu slyšen popírá, že by přislíbil J. Vlčkovi spolupráci. Připustil, že byl Vlčkem informován o založení i cílech protistátní organizace, hovořil s dalšími osobami (Leitnerem a Molíkem) o činnosti organizace. Z trestné činnosti je usvědčován J. Vlčkem a Molíkem. Neshledal jsem důvodu ke změně rozsudku, věc odkládám.

Josef F u k a č vzhledem k tomu, že byl již podmíněně propuštěn, nebyl znovu vyslechnut, podnět k revizi nepodal. Jeho trestná činnost je znovu potvrzována výpovědí J. Vlčka, který ho sám do organizace získal. Věc odkládám bez dalšího opatření.

Antonín K l i k a znovu slyšen připustil, že byl pouze informován o činnosti organizace, že však spolupráci J. Vlčkovi odmítl. J. Vlček k jeho činnosti slyšen odvolal se na původní protokoly, neboť si na činnost A. Kliky pro odstup času nevzpomíná. Z původních protokolů pak vyplývá, že ods. Klika navštívil J. Vlčka a tomuto hlásil, že má v Bezkově skupinu již vybudovánu. Dnešním tvrzením odsouzeného A. Kliky nelze vyvrátit zjištění soudu, zejména když tento rozpor blíže neodůvodňuje. Opatření ke změně rozsudku nečiním.

František M o l í k znovu slyšen plně potvrdil původní výpovědi, je rovněž usvědčován ostatními odsouzenými, s nimiž jednal, zvláště pak J. Vlčkem. Není důvodu ke změně rozsudku.

František H l a d í k znovu slyšen rovněž potvrdil správnost původních výpovědí, je usvědčován ostatními spoluodsouzenými a uvedl pouze to, že vyměřený trest považuje za neúměrný, žádost za milost ani podmíněné propuštění nepodal. Nečiním žádné opatření.

Odsouzení O. Vlček, Moravec Ant., Josef Večerek a Vladislav Kuřítko byli již z trestu podmíněně propuštěni, Jaroslav Večeřa pak si trest odpykal. Nikdo z nich nepodal podnět k revizi podle spisového materiálu a podle výpovědi ostatních odsouzených, kteří byli znovu slyšeni, nebylo shledáno důvodu ke změně rozsudku.

František J e d l i č k a znovu vyslechnut opakoval svoji výpověď při hlavním líčení, kdy popíral, že přislíbil J. Vlčkovi spolupráci v protist.[átní] organizaci a že o existenci této nebyl informován. U hlavního líčení vypověděl, že spolu s Vlčkem hovořili o tvoření MNV, přičemž rozuměl ilegální MNV. Po konfrontaci s Vlčkem připustil, že Vlček hovořil o protistátní skupině a její činnosti.

Při revizním slyšení do protokolu prohlásil, že s J. Vlčkem hovořil o tvoření MNV, že však měl za to, že jde o legální MNV. Nyní popírá jakoukoliv vinu. Je usvědčován Vlčkem, neboť tento prohlásil, že trvá na původních výpovědích, které jsou naprosto pravdivé. Vzhledem k tomu, že odsouzený F. Jedlička v podstatě již při hlavním líčení popíral jakoukoliv činnost, nové okolnosti pak nebyly zjištěny, neshledal jsem podmínek pro obnovu trestního stíhání, rovněž tak pokud jde o podnět ke stížnosti pro porušení zákona. Vzhledem k tomu, že trestná činnost Františka Jedličky je v podstatě minimální – spočívá jen na informacích J. Vlčka o protistátní organizaci s dohodou, že se napříště dohodnou na spolupráci, k čemuž nedošlo – jeví se trest ve výši 10 roků nepřiměřeným. S ohledem na doporučení NPT na PP odsouze-

ného dávám podnět Krajskému soudu v Praze k řízení o podmíněné propuštění a současně sděluji výsledek revize, zejména pokud jde o neúměrnost trestu.

Odsouzený Jan N o v á k byl Státním soudem uznán vinným pro trestný čin velezrady podle § 78 odst. 2 tr. zák. Jeho provinění mělo spočívat, jak uvedeno v bodě I. lit. b), v tom, že se s Janem Vlčkem a Františkem Vyskočilem dohodli, že budou rozleptávat morálku členů JZD, vybízet je k vystupování, že budou přemlouvat členy STS, aby neopravovali hospodářské stroje, ale tyto poškozovali, a tím aby došlo k nespokojenosti členů a rozpadu JZD. Toto rozhodnutí Státní soud opřel o výpověď odsouzeného Jana Nováka u vyšetřujících orgánů a zčásti pak o výpovědi J. Vlčka, Vyskočila a Rudolfa Komárka. Prošetřením případu a novým slyšením uvedených svědků i odsouzeného Jana Nováka byl zjištěn [poslední dvě slova připsána rukou namísto původních „jsem zjistil"] tento skutkový stav:

Jan Novák jak v písemném návrhu na obnovu, tak i do protokolu při novém slyšení uvedl, že původní protokol u vyšetřujících orgánů není zcela pravdivý, neboť obsahuje závěry neodpovídající skutečnosti. Poukázal, že u hlavního líčení vypovídal pravdu, a pokud jde o původní protokol, nevysvětlil při hlavním líčení rozpory proto, že při vyšetřování byl použit proti němu fyzický i psychický nátlak. Ze strachu, aby nebyl znovu vyšetřován, pak mlčel. Odsouzený nepopírá, že při jedné příležitosti u něho v bytě za přítomnosti Komárka, Vyskočila, Vlčka kritizoval, že STS nepracuje správně, a doporučoval Komárkovi, aby pracoval nejprve pro velké zemědělce, a teprve poté pro drobné a střední, případně JZD. Popírá však, že by šlo o dohodu mezi spoluodsouzenými, jak uvedeno v rozsudku, že budou rozbíjet JZD. Tuto skutečnost, totiž že by šlo o dohodu mezi jmenovanými, a to Janem Novákem, J. Vlčkem a Vyskočilem, nepotvrzuje nikdo pro toto zjištění podkladů mimo doznání J. Nováka při vyšetřování. Již sama skutečnost, že J. Vlček jako vedoucí protistátní organizace Sněženka nesnažil se o získání J. Nováka pro spolupráci, odporuje závěru, že by se dohodl na rozbíjení JZD. Další skutečnost, i kdyby skutečně došlo k výrokům zjištěným rozsudku v plném rozsahu, že se tak stalo pouze v jediném případě při návštěvě jmenovaných v bytě J. Nováka, nelze prokázat, že by šlo o organizovanou schůzku, neboť pro toto zjištění není ve spise naprosto žádných podkladů, svědčí ve prospěch odsouzeného Nováka. Nejlépe vysvětluje tuto „schůzku" R. Komárek, který vyvrací, že by šlo o organizovanou schůzku, a v administrativním protokolu uvedl, že J. Novák jej skutečně vyzýval jen k tomu, aby nejprve pracoval pro velké zemědělce, kteří za tohoto stavu nemají dostatek pracovních sil k obdělávání. Pokud jde o opravu strojů, měl toto říci Vyskočilovi, který sice toto potvrzuje, ovšem opět, že to bylo jen při jedné příležitosti na uvedené „schůzce". Další činnost Jan Novák s J. Vlčkem, Vyskočilem neměl a tato se mu nedá prokázat. Nelze rozhodně prokázat, že by věděl o další jejich činnosti v protistátní skupině.

Rovněž je pochybné zjištění soudu v tom, že by Jan Novák s dalšími zemědělci „kulaky" se dohodl na rozbíjení JZD apod., neboť ve spisovém materiálu pro toto zjištění není žádných podkladů. St. soud k tomuto závěru dospěl pouze na základě výpovědi J. Nováka v administrativním řízení, kdy tento měl vypovědět, že se dohodl s Roupcem, ing. Lošákem, Mostbekem, Smolou a Havlíkem. Všichni uvedení nebyli k případu vůbec vyslechnuti a nebylo proti nim také zavedeno trestní stíhání. Ze jmenovaných byl souzen jen Havlík Antonín pro trestný čin podle § 165 tr. zák., že neoznámil činnost J. Vlčka, ale nikoliv Jana Nováka.

Pokud jde o získávání náhradních součástek z STS (travní lišta a další součástky), nebyly tyto určeny pro odsouzeného Jana Nováka; v tomto případě ani tento krádež nedohodl s R. Komárkem, ale jde o jinou osobu shodného jména, který byl také pro tento čin souzen, i když s odstupem času.

Závěr

Lze vzít za prokázáno, že v bytě J. Nováka došlo k rozmluvě mezi J. Novákem, J. Vlčkem, Vyskočilem a R. Komárkem, kdy byly kritizovány poměry, R. Komárek jako brigadýr STS byl podněcován k tomu, aby nejprve pracoval pro velké zemědělce (kulaky), byl řeč o tom, že stroje STS by měly být nedostatečně opravovány (Vyskočilem); nelze však prokázat, že by Jan Novák, i když se hovoru zúčastnil, tento vedl jen sám, ale že se na tomto podíleli všichni zúčastnění. Nešlo o organizovanou schůzku, ale náhodné sejití; nelze prokázat, že by se tak stalo ve více než jednom případě, a nelze prokázat, že by v uvedeném případě došlo na postupu, jímž má být docíleno rozbíjení JZD. Nelze prokázat J. Novákovi, že by věděl o J. Vlčkovi a Vyskočilovi, že jsou členy protistátní organizace. Z těchto výsledků činnost ostatních mimo J. Nováka lze považovat za součást velezrádného jednání v protistátní organizaci, ovšem činnost J. Nováka kvalifikace velezrady je násilná a neodpovídá skutkovému stavu zejména po objektivní stránce a je založena z větší části na subjektivních závěrech pramenících z třídní příslušnosti jmenovaného (kulak) [slova „jmenovaného (kulak)“ dopsána dodatečně rukou].

Za tohoto stavu by byly podmínky pro obnovu trestního stíhání (mezi jmenovanými nedošlo k žádné dohodě, jak zjištěno v rozsudku, což vyvrací všichni odsouzení, dále že ods. Jan Novák vysvětlil rozpor, proč u hlavního líčení odmítl odpovídat na otázku pravdivosti či nepravdivosti původní výpovědi), případně by bylo možno nesprávné zjištění Státního i Nejvyššího soudu napravit stížností pro porušení zákona, neboť zjištění soudu neodpovídá objektivnímu zjištění, totiž jak je uvedeno v rozsudku Nejvyššího soudu – „z výpovědi Jana Vlčka i Rudolfa Komárka bylo zjištěno, že se odsouzený s Vlčkem a Vyskočilem dohodl, že budou pracovati ke škodě JZD a STS“ – nemá toto zjištění v uvedených výpovědích opory. S ohledem na třídní příslušnost J. Nováka, který je nesporně kulakem, a s ohledem na to, že jeho majetek byl na základě propadnutí začleněn do JZD, doporučuji vyřešit tento případ udělením milosti na zbytek trestu a vedlejší uložené tresty (propadnutí majetku) ponechat v platnosti.

Ke zprávě připojuji vyšetřovací svazky a výsledky přezkoumání včetně kladného posudku NPT Příbram na Jana Nováka.

V případě, že nebude volen postup ve zprávě navržený (cestou milosti), žádám, aby Generální prokuratura zaujala stanovisko ohledně podání návrhu na obnovu.

Krajský prokurátor:
[vlastnoruční podpis: „dr. Gottwald“]

Vyhotoveno ve 4 výtiscích.
Výtisky č. 1, 2: pro adresáta

DOKUMENT č. 23
Zamítnutí návrhu J. Nováka na obnovu vlastního řízení (23. dubna 1959)
Moravský zemský archiv Brno, spis Státního soudu sp. zn. 1 Ts II 32/52 – Jan Vlček a spol.

---

1 Nt 037/58

Usnesení

Krajský soud v Brně, odd. 1, usnesl se dne 23. dubna 1959 ve veřejném zasedání o návrhu odsouzeného Jana Nováka a Marie Novákové o obnovu trestního řízení, slyšev krajského prokurátora, takto:

Návrh podaný odsouzeným Janem Novákem, nar. [...] 1906, t. č. ve výkonu trestu v NPT Bytíz – Příbram, a Marií Novákovou, při domácnosti v Příměticích č. [...], kterým se domáhají obnovy řízení právoplatně skončeného rozsudkem býv. Státního soudu, odd. Brno ze dne 27. 3. 1952 čj. 1 Ts II 32/52-224 ve spojení s rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 10. 6. 1952 čj. To V 179/52, se podle § 304 odst. 2 tr. ř. **zamítá**.

Odůvodnění

Jan Novák, nar. [...] 1906, zemědělec, posledně bytem v Příměticích [...], okr. Znojmo, byl odsouzen rozsudkem býv. Státního soudu, odd. Brno ze dne 27. 3. 1952 čj. 1 Ts II 23/52-224 ve spojení s rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 10. června 1952 čj. To V 179/52 pro trestný čin velezrady podle § 78 odst. 1 c, 2 a tr. zák. Byl mu uložen trest odnětí svobody v trvání 18 roků a tresty vedlejší.

Trestná činnost podle zjištění rozsudku spočívala v tom, že Jan Novák v době od září 1950 do února 1951 v Příměticích se dohodl s Janem Vlčkem a Františkem Vyskočilem, že budou rozleptávat morálku JZD, vybízet je k vystupování, že budou přemlouvat členy STS, aby neopravovali hospodářské stroje, ale tyto poškozovali, aby tak došlo k nespokojenosti členů JZD, k rozpadu již existujících JZD a obnově buržoazně kapitalistických poměrů na vesnici.

Nyní podali odsouzený Jan Novák a jeho manželka Marie Nováková v Příměticích č. [...] návrh na obnovu řízení a jako důvod souhlasně uvádí, že svědecké výpovědi Rudolfa Komárka a Jana Vlčka, o které se opírá odsuzující výrok, nejsou správné a po vynesení rozsudku v 1. stolici oba prohlásili, že nevypovídali pravdu. Ke kolektivizaci v zemědělství se stavěl kladně, s manželkou vlastnil 18 ha pozemků, takže podle rozlohy majetku patří ke středním rolníkům a neprávem byl označen za venkovského boháče, jímž nikdy nebyl a není. Pouze pro svou otevřenost, která se nebála kritizovat veřejně nedostatky, se dostal do konfliktu s určitými činiteli, a jak se domnívá, stal se nakonec obětí osobního nepřátelství. Navrhovatelka Marie Nováková dále poukazuje na to, že zůstala se dvěma nedospělými dětmi úplně sama a bez prostředků. Navrhovatelé se dožadují výslechu Josefa Fukače, Frant. Šalamouna, Jaroslava Švihálka a Frant. Blechy, kteří slyšeli prohlášení R. Komárka a Jana Vlčka. Domnívají se proto, že odsouzení není správné, a domáhají se obnovy řízení, přičemž jsou navrhovatelé toho názoru, že zákonné podmínky pro obnovu jsou skutečně splněny.

Krajský prokurátor navrhl zamítnutí návrhu na obnovu, ježto navrhovatelé neuvádí žádné nové skutečnosti nebo důkazy, které by mohly přivodit jiné, příznivější rozhodnutí o vině nebo trestu.

Z protokolu o hlavním líčení je patrno, že odsouzený Jan Novák již tehdy podobným způsobem, jak to nyní navrhovatelé činí v návrhu na obnovu, vysvětloval svou trestnou činnost,

vinu popíral a výpovědi Komárka, Vlčka a Vyskočila označoval za nesprávné, ač byl Vlčkem a Vyskočilem tváří v tvář při hlavním líčení usvědčován. Státní soud tuto jeho obhajobu podrobil svému zhodnocení a po provedení dalších důkazů, neměl důvodů nevěřiti admin.[istrativního] protokolu navrhovatele J. Nováka, když ani jeho správnost nepopřel. Věc byla též předmětem dalšího zkoumání Nejvyšším soudem, kterým podané odvolání bylo zamítnuto.

K námitkám navrhovatele třeba též uvésti, že provedenou revizí [viz dokument č. 22 v této části knihy] nebyly zjištěny podmínky k nějakému opatření ve prospěch odsouzeného, ani nebylo shledáno nějaké porušení zákona. V revizním řízení slyšení Frant. Vyskočil a Jan Vlček opět potvrdili, že Jan Novák je nabádal, aby nepracovali pro JZD. Dle výpovědi R. Komárka si tento přesně pamatuje, že byl nabádán při návštěvě J. Nováka jím samým, jednak přítomnými u něho Vlčkem a Vyskočilem, aby nepracoval poctivě pro JZD, ale aby přednostně pracoval pro velké zemědělce.

Ze srovnání obsahu návrhu na obnovu, obsahu protokolu u hlavního líčení a výše uvedených výpovědí Frant. Vyskočila, Jana Vlčka, Rudolfa Komárka vyplývá, že navrhovatelé neuvádí žádných nových okolností, které by odůvodnily jiný výrok o vině či nevině trestu, nýbrž jen opakují to, co již uvedl Jan Novák dříve u hlavního líčení před senátem Státního soudu.

Nejsou proto dány podmínky a předpoklady pro povolení obnovy, jaké má na mysli ustanovení § 220 odst. 2 tr. ř. z r. 1950, a soud proto návrh na obnovu odsouzeného Jana Nováka a Marie Novákové pro nedostatek zákonných podmínek podle § 304 odst. 2 tr. ř. jako nedůvodný zamítl.

Pokud se týče rodinných poměrů odsouzeného Jana Nováka, mohou býti tyto skutečnosti předmětem žádosti o zmírnění trestu udělením individuální milosti prezidentem republiky. Na odsouzeném pak bude, aby ve výkonu trestu svou prací a dobrým chováním prokázal své polepšení opravňující k naději, že povede řádný život pracujícího člověka, aby po odpykání poloviny uloženého trestu, při splnění zákonných podmínek, dosáhl případně podmíněného propuštění.

Proti tomuto rozhodnutí je přípustná stížnost ve lhůtě 3 dnů ode dne oznámení (doručení) opisu usnesení k Nejvyššímu soudu. Stížnost je podati prostřednictvím podepsaného soudu a tato má odkladný účinek (§§ 154, 156, 304 odst. 4 tr. ř.).

Krajský soud v Brně, odd. 2.,
dne 23. dubna 1959

[Kulaté razítko Krajského soudu v Brně, vpravo razítko: „dr. Antonín Fresl, Za správnost vyhotovení vedoucí oddělení“ a nečitelný podpis.]

DOKUMENT č. 24
Informace o případu J. Nováka pro Generální prokuraturu (11. června 1962)

SÚA, f. Generální prokuratura, sp. zn. T 95/52.

Generální prokuratura

[Razítko: „TAJNÉ“. Pod tím strojem vyplněné razítko: „Výtisk č. 1 Počet listů: 4 Počet příloh: spis“]

Číslo T 95/52

Odbor	III/2			
Oddělení	speciální	I N F O R M A C E	Náměstek	[parafa]
Referent	dr. Hruban	pro s. náměstka generálního prokurátora	generálního prokurátora	
Tel. linka			Generální prokurátor	

Věc: Jan N o v á k – trestní řízení

K č.: I/1 OZZ 256/61-S

Dne 11. 6. 1962

[na straně textu zprávy vyplněné razítko: „Došlo 15. června 1962, Vypraveno 15. června 1962“ a nečitelný podpis. Pod tím rukou připsáno: „Záznam: originál dopisu ÚV KSČ zaslán dne 26/6 62. Kopie na vědomí OZZ.“ a nečitelná parafa.]

Manželka odsouzeného J. Nováka podala žádost na ÚV KSČ o přezkoumání trestního případu jejího manžela. Po prověření věci jsem zjistil:

V roce 1955 zaslal ods. Jan Novák Krajskému soudu v Brně návrh na obnovu, který pak byl opětován několikerými podáními jeho manželky. O tomto návrhu nebylo rozhodováno, neboť nebyly po ruce spisy, které byly ohledně dalších spoluodsouzených u jiných soudů. V roce 1956 byla zmíněná podání spolu se spisy předloženy KP Brno k návrhu. Krajská prokuratura věc přezkoumala v rámci tehdy probíhajících revizních řízení, provedla nové výslechy několika osob, se kterými byl ods. Novák ve styku, a zjistila, že Novák byl odsouzen s celou skupinou dalších spoluobviněných. Odsouzení všech až právě na Nováka bylo shledáno správné. U Nováka bylo zjištěno, že jeho odsouzení pro velezradu neodpovídá skutečnosti, a proto bylo námi Ministerstvu spravedlnosti navrženo dne 3. 5. 1957 prominutí zbytku trestu milostí prezidenta republiky. Ministerstvo spravedlnosti s návrhem na milost nesouhlasilo a bylo názoru, že věc by měl přezkoumat soud. Nato jsme rozhodli, že žádost o revizi odložíme (viz čl. 66, 67, 68a). Krajské prokuratuře v Brně jsme dali v důsledku toho pokyn, aby navrhla zamítnutí návrhu na obnovu (čl. 70), což také KP v prosinci 1958 učinila. O obnově rozhodoval Krajský soud v dubnu 1959, přičemž byly soudu předloženy materiály opatřené revizní skupinou, a návrh na obnovu zamítl v podstatě proto, že okolnosti, které v revizním řízení navrhovatelé uváděli, byly jen opakováním toho, co bylo již řečeno u hlavního líčení.

Z amnestie z 9. 5. 1960 byl ods. Novák vyloučen bez bližšího odůvodnění na základě čl. II b) shodně s rozhodnutím komise.

Vzhledem k tomu, že poslední podnět manželky ods. Nováka byl přezkoumáván ještě v době amnestie z 9. 5. 1962, bylo s přihlédnutím k závěrům revizního řízení učiněno opatření, aby v rámci této amnestie byl propuštěn na svobodu, k čemuž také dne 10. 5. 1962 došlo (čl. 1244 spisu).

ÚV KSČ navrhuji zaslat tuto odpověď:

Jan Novák, nar. [...] 1906 v Příměticích, okr. Znojmo, byl rolníkem s pozemky o výměře 18 ha. Pochází z rolnické rodiny. V době odsouzení byl označován jako kulak. V roce 1938–1939 byl organizován v agrární straně, po únoru 1948 byl 2 měsíce v KSČ, pak politicky organizován nebyl. Rozsudkem Státního soudu v Brně ze dne 27. 3. 1952 čj. 1 Ts II 32/52 ve spojení s rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 10. 6. 1952 čj. To V 179/52 byl odsouzen pro trestný čin velezrady podle § 78 odst. 1 c, 2 a tr. zák. k trestu odnětí svobody v trvání 18 roků, konfiskaci celého jmění, ztrátě čestných práv občanských na 10 roků a peněžitému trestu 100 000 Kčs, event. 10 měsíců odnětí svobody. Trestná činnost podle uvedeného rozsudku měla spočívati v tom, že spolu s dalšími dvěma členy protistátní skupiny na Moravskobudějovicku v Příměticích se dohodl v době od září 1950 do února 1951, že budou rozleptávat morálku členů JZD, vybízet je k vystupování, že budou přemlouvat členy STS, aby neopravovali hospodářské stroje, ale tyto poškozovali, aby tak došlo k nespokojenosti členů JZD, k rozpadu již existujících JZD a obnově buržoazně kapitalistických poměrů na vesnici.

V roce 1955 podal Jan Novák Krajskému soudu v Brně návrh na obnovu, který byl opakován řadou dalších podání jeho manželky. Soud nemaje po ruce spisy o tomto návrhu nerozhodoval a v roce 1956 předložil věc Krajské prokuratuře k provedení revize, jíž se domáhali i další spoluodsouzení. Revizní skupina došla k závěru, že z celé 20členné skupiny právě trestná činnost ods. Nováka, pro kterou byl odsouzen, neodpovídá skutečnosti. Bylo zjištěno, že Novák nebyl členem ilegální skupiny, kterou tvořili ostatní spoluobvinění, a o této ani nevěděl, že náhodné sejití některých členů skupiny v bytě ods. Nováka bylo zaměněno za ilegální schůzku a že k nějaké dohodě na postupu, jakým by mělo být docíleno rozbíjení JZD, nedošlo. Jako skutečná činnost při revizi se jevilo to, že u příležitosti náhodného setkání se zmíněnými 2 členy protistátní skupiny Novák kritizoval jednoho z přítomných pro řádné provádění oprav STS a vedoucímu STS doporučoval, aby nejprve pro velké zemědělce, a pak teprve pro ostatní a JZD. Ods. Novák v revizním řízení uvedl, že původní jeho doznání, na němž byl odsuzující rozsudek založen, bylo na něm vynuceno fyzickým a psychickým nátlakem. Revize dospěla k závěru, že skutečně trestná činnost Jana Nováka nedosahuje intenzity trestného činu velezrady. Vzhledem k tomu, že šlo o kulaka, jehož majetek byl již zapojen do JZD a zrušení rozsudku obnovu či stížností pro porušení zákona by činilo potíže, navrhovala revize řešit věc prominutím zbytku trestu milostí prezidenta republiky. S tímto řešením nesouhlasilo Ministerstvo spravedlnosti, které bylo názoru, aby věc byla znovu přezkoumána a posouzena soudem.

Byly proto soudu předloženy materiály získané revizní skupinou a bylo pokračováno v řízení o obnovu, které skončilo usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 23. 4. 1959, jímž návrh na obnovu byl zamítnut. Stalo se tak v podstatě proto, že soud došel k závěru, že okolnosti Novákem uváděné nejsou nové skutečnosti, nýbrž jen opakování toho, co již bylo řečeno u hlavního líčení.

O použití amnestie z 9. 5. 1960 u ods. Nováka rozhodoval Krajský soud v Brně dne 14. 6. 1960 a usnesl se, že Jan Novák je z této amnestie vyloučen podle čl. II písm. b. Bližší odůvodnění chybí.

Dne 10. května 1962 byl J. Novák propuštěn na svobodu v důsledku amnestie prezidenta republiky ze dne 9. 5. 1962. [O tomto propuštění na základě amnestie prezidenta republiky z 9. 5. 1962 rozhodl Krajský soud v Brně dne 19. května 1962.] Tímto opatřením pokládáme stížnost manželky ods. Jana Nováka za vyřízenou, neboť je v souladu s původním návrhem revizní skupiny.

Stížnost Marie Novákové vracím.

Vedoucí speciálního odboru:
dr. Bednařík v. r. [vlastnoruční nečitelný podpis]

DOKUMENT č. 25
Hodnocení vězně J. Vlčka příslušníky NZ MV Leopoldov (28. srpna 1962)

SÚA, f. S SNV, osobní spis J. Vlčka.

[Razítko: „ÚTVAR NÁPRAVNÝCH ZARIADENÍ MV, pošt. úrad Leopoldov, schr. 7“]

NZ – 5648/40-62 28. 8. 1962
Ministerstvo spravodlivosti
Praha

K čj. Mil 3537/62-Ta/Z

Hodnotenie

odsúdeného V l č e k , Ján, nar. [...] 1907 Vyrovice, okr. Znojmo, zamestnánie roľník, naposledy bytom Přimetice [...] okr. Znojmo, stav ženatý,
za dobu výkonu trestu odnatia slobody,
prevedené komisiou v útvare NZ MV Leopoldov dňa 28. 8. 1962 k žiadosti o milosť

Menovaný bol odsúdený byv.[alym] Štát.[nym] s.[údom] Brno zo dňa 27. 3. 1952 čj. 1 Ts II 32/52 podľa § 78/1 a 88/1 tr. zák. na 24 rokov odnatia slobody. Amnestiou z roku 1953, 1955 a 1957 bol mu trest znížený na 19 rokov, 6 mes.[iacov] a 13 dní. Počiatok trestu bol dňa 21. 8. 1951. Koniec trestu bude mať dňa 6. 3. 1971.

Jeho zdravotný stav je následovný: Pretlaková choroba II b s bolestiami hlavy, hučaním v ušiach. Stav po obostrannom zánete stredoušním. Zvätšená štítna žlaza.

Pochádza z kulackej rodiny. Sám vlastnil 15,95 ha pôdy a hospodárskú usadlosť v hodnote 600 000,– Kčs v starej mene. Za I. [republiky] ČSR a po oslobedení bol organizovaný v strane lidovej, kde zastával funkciu predsedu MO.

Jeho chovanie po dobu výkonu trestu je dobré, čo nasvedčuje tomu i to, že doposial nebol kázensky potrestaný. Rozkazy svojich predstavených plní a rešpektuje do dôsledkov. Trestného činu, ktorého sa dopustil, si priznáva, avšak hovorí, že za tento čin mu bol uložený príliš vysoký trest. V záväzkovom hnutí nie je zapojený a o toto neprejavuje ani záujem. Vo volnom čase sa venuje čitaniu dennej tlače a zúčastňuje se na prácach v útvare. Písomný styk udržuje so svojou manželkou, ktorá ho taktiež i navštevuje. Po stránke finančnej rodinu nepodporuje, nakoľko táto nie je na jeho zárobok odkázana.

Po stránke pracovnej je zaradovaný do práce po celú dobu výkonu trestu, kde podáva dobré pracovné výkony. Do práce nemusi byť napominaný a túto si vykonáva zodpovedne a včas.

I keď menovaný je jak po stránke chovania, tak i po stránke pracovnej hodnotení kladne, jeho žiadosť o milosť nedoporučujem z toho dôvodu, že sa jedná o človeka – byvalého kulaka, ktorý nemá kladný postoj k nášmu socialistickému zriadeniu.

Vyhotovil: por. Ďuriš
[vlastnoruční nečitelný podpis]

Náčelník:
[vlastnoruční nečitelný podpis]

DOKUMENT č. 26
Usnesení Nejvyššího soudu v Praze přikazující nižším instancím opětovně se zabývat otázkou zařazení J. Vlčka do amnestie prezidenta republiky z 9. května 1962 (25. října 1962)

SÚA, f. Generální prokuratura, sp. zn. T 95/52.

[Strojem a rukou vyplněné razítko: „Generální prokuratura, Došlo 7. XI. 1962 1krát, Spisová značka: 5 příloh“. Vedle razítkem a rukou: „Generální prokuratuře k č. T 95/52“ a další nečitelný text.]

6 To 060/62

Usnesení

Nejvyšší soud v Praze projednal dne 25. října 1962 v neveřejném zasedání stížnost odsouzeného Jana V l č k a do usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 25. 6. 1962 sp. zn. 1 Ts II 32/52, jímž bylo rozhodnuto o vyloučení odsouzeného z amnestie prezidenta republiky ze dne 9. 5. 1962, a po vyjádření generálního prokurátora rozhodl takto:

Napadené usnesení Krajského soudu v Brně se podle § 149 odst. 1 písm. b tr. ř. zrušuje a Krajskému soudu se ukládá, aby o věci znovu jednal a rozhodl.

Odůvodnění

Krajský soud v Brně rozhodl, že odsouzený Jan Vlček je vyloučen z použití amnestie prezidenta republiky ze dne 9. května 1962, protože trestné činnosti, pro kterou byl právoplatně odsouzen, se dopustil jako organizátor nebezpečné protistátní skupiny ve smyslu čl. 4 písm. d citované amnestie.

Při projednávání stížnosti odsouzeného Vlčka, který namítal, že si není vědom, že by protistátní skupina, do které byl zapojen, počala vyvíjet činnost, zjistil Nejvyšší soud, že Krajský soud neodůvodnil svůj výrok o vyloučení Jana Vlčka z amnestie prezidenta republiky. Z usnesení Krajského soudu v Brně ani není zjistitelné, zda zkoumal vylučující důvody v celém rozsahu čl. 4 písm. d cit. amnestie.

Bylo proto nutné usnesení Krajského soudu zrušit podle § 149 odst. 1 písm. b tr. ř. a uložit nové projednání a rozhodnutí ve věci. Rozhodnutí bude muset Krajský soud odůvodnit, a to podle § 134 odst. 1 písm. d tr. ř.

Proti tomuto usnesení není opravný prostředek přípustný.

V Praze dne 25. října 1962

Předsedkyně senátu:
prom. práv. Anastázie Podzimková v. r.

Za správnost vyhotovení:
[nečitelný podpis, uprostřed kulaté razítko Nejvyššího soudu]

DOKUMENT č. 27
Rozhodnutí Krajského soudu v Brně o vyloučení J. Vlčka z amnestie prezidenta republiky z 9. května 1962 (23. listopadu 1962)

SÚA, f. Generální prokuratura, sp. zn. T 95/52.

[Strojem a ručně vyplněné razítko: „Krajská prokuratura Brno, Došlo: 1. XII. 1962 1krát 1 příl. – spis“. Vedle rukou připsáno: „4 Spt II 1/52“.]

1 Ts II 32/52

Usnesení

Krajský soud v Brně, odd. 1., usnesl se v neveřejném zasedání dne 23. listopadu 1962 v trestní věci Jana Vlčka o použití amnestie, po slyšení krajského prokurátora, takto:

Podle § 368 tr. ř. se vyslovuje, že na Jana V l č k a , nar. [...] 1907 ve Výrovicích, okr. Znojmo, zemědělce, posledně bytem v Příměticích [...], nyní ve výkonu trestu v ÚNZ MV Leopoldov se podle čl. 4 písm. d rozhodnutí prezidenta republiky ze dne 9. 5. 1962 o amnestii, toho rozhodnutí na něho **nevztahuje**.

Odůvodnění

Jmenovaný byl rozsudkem býv. Státního soudu, odd. Brno ze dne 27. 3. 1952 čj. 1 Ts II 32/52-224 odsouzen pro trestný čin velezrady podle § 78 odst. 1 c, 2 a, 3 d tr. zák. 1950 a trestný čin ohrožení státního tajemství podle § 88 odst. 1 tr. zák. 1950 k trestu odnětí svobody v trvání 24 roků a k trestům vedlejším. Amnestií ze 4. 5. 1953 a 9. 5. 1955 byl mu trest snížen na trest odnětí svobody v trvání 20 roků a 4 měsíce.

Usnesením podepsaného soudu bylo vysloveno, že odsouzený Jan Vlček není účasten amnestie prezidenta republiky ze dne 9. 5. 1962 z důvodů čl. 4 písm. d jako organizátor nebezpečné protistátní skupiny. Na stížnost odsouzeného rozhodnutím Nejvyššího soudu ze dne 25. 10. 1962 čj. 6 To 060/62 bylo napadené usnesení zrušeno a soudu uloženo, aby o věci znovu jednal a rozhodl.

Trestná činnost podle zjištění rozsudku spočívala v tom, že odsouzený Jan Vlček se v době od počátku roku 1951 do srpna 1951 v Příměticích stal členem protistátní skupiny Pavel, byl instruován o úkolech a cílech organizace, složil slib věrnosti a poslušnosti a převzal vedení a organizování protistátních skupin na okrese znojemském. Zapojil se do ilegální činnosti s plnou horlivostí, získával další členy z různých obcí ke spolupráci, informoval je a od všech získal předepsaný slib. Sám slíbil, že bude získávati informace o lidových milicích, a o to žádal i ostatní spolupracovníky. Získané zprávy předal také, aby byly sděleny do zahraničí. Zprostředkovával spojení s dalšími osobami s vedoucím skupiny, aby mohly od něho přebírati další instrukce. Účastnil se schůzek, na kterých bylo projednáváno, jakým způsobem bude rozleptávána morálka pracovníků STS a jak bude usilováno o docílení rozpadnutí založených JZD.

Dle čl. 4 písm. d rozhodnutí prezidenta republiky ze dne 9. 5. 1962 o amnestii se amnestie nevztahuje na organizátory, kteří zosnovali nebo řídili teroristickou, sabotážní nebo jinou nebezpečnou skupinu, pokud tato skupina pod jejich vedením počala již rozvíjeti podvratnou činnost.

Z obsahu rozsudku a výpovědi J. Vlčka u hlavního líčení zjištěno, že ilegální organizace dostala jméno Sněženka, která měla za úkol zjišťovat členy LM, stav jejich zbraní a uložení, všechna hlášení měla býti hlášena veliteli okresu, kterým byl ods. J. Vlček, k předání do

zahraničí. Zprávy, které mi byly předány získanými členy, podal PAVLOVI, který je předal do zahraničí. Z výpovědi Františka Blechy zjištěno, že ilegální organizace měla rozvracet JZD a znepokojovat členy JZD, aby byl navrácen starý režim. František Vyskočil potvrdil, že bylo na schůzce jednáno o tom, jakým způsobem poškozovati JZD, aby přišla nazmar a byla mezi členy vznášena nespokojenost.

Jelikož skupina, kterou ods. Vlček vedl, vyvíjela činnost, o čemž svědčí podávání zpráv, které byly předávány za účelem jejich předání do zahraničí, pro větší počet členů a povahu protistátní činnosti směřující proti JZD, nutno ods. J. Vlčka považovati za vedoucího skupiny na Znojemsku, jejíž činnost řídil, a ve smyslu čl. 4 písm. d cit. rozhodnutí o amnestii je J. Vlček z použití amnestie jako organizátor nebezpečné protistátní skupiny vyloučen a rozhodnuto, jak shora uvedeno.

Poučení

Proti tomuto rozhodnutí je přípustná stížnost ve lhůtě 3 dnů ode dne oznámení (doručení) opisu usnesení k Nejvyššímu soudu v Praze. Stížnost, jež má odkladný účinek, je podati prostřednictvím podepsaného soudu (§§ 141, 143, 368 tr. ř.).

Krajský soud v Brně, odd. 1.,
dne 23. 11. 1962

[Razítko: „dr. Antonín Fresl, Za správnost vyhotovení vedoucí oddělení“ a nečitelný podpis. Uprostřed kulaté razítko Krajského soudu v Brně a rukou psaná zpráva: „Br. 3/12 vzal na vědomí“ a nečitelná parafa.]

DOKUMENT č. 28
Usnesení Okresního soudu v Trnavě o podmínečném propuštění J. Vlčka (5. listopadu 1963)

SÚA, f. S SNV, osobní spis J. Vlčka.

[Kulaté razítko Okresního soudu v Trnavě. Vedle razítko: „Toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnost dňom 6. XI. 1963 OKRESNÝ SÚD V TRNAVE“ a nečitelný podpis.] PP 248/63

Uznesenie

Okresný súd v Trnave na verejnom zasadnutí konanom dňa 5. 11. 1963 v ÚNZ MV Leopoldov rozhodol **takto:**

Podľa § 61 ods. 1 písm. a tr. zák. sa ods. Ján Vlček, nar. [...] 1907 vo Vyroviciach, okr. Znojmo, naposledy bytom Přimetice [...], okr. Znojmo, **podmienečne prepúšťa** z výkonu trestu odnaťia slobody.

Podľa § 63 ods. 1 tr. zák. sa mu určuje skúšobná doba v trvaní 6 rokov.

Dôvody

Ján Vlček bol rozsudkom býv. Štát. súdu v Brne č. 1 Ts II 32/52 zo dňa 27. 3. 1952 odsúdený pre trestné činy velezrady a ohrozenia štátneho tajomstva k trestu odňatia slobody v trvaní 24 rokov, ktorý mu bol cestou amnestií a milosti prezidenta republiky znížený na 14 rokov, 6 mesiacov a 13 dní. Počiatok trestu bol dňa 21. 8. 1951 a jeho polovica bola odpykaná dňa 27. 11. 1958.

Odsúdený podal si žiadosť o podm. prepustenie, o ktorej súd konal na verejnom zasadnutí. Z hodnotenia náčelníka ÚNZ MV v Leopoldove, kde ods. odpykáva trest, súd zistil, že tento po celú dobu výkonu trestu sa choval dobre, rozkazy dôsledne plnil a nebol ani raz kázensky potrestaný. Aj jeho pracovná morálka je kladne hodnotená, lebo pracovné normy sústavne plnil a jeho výrobky boli kvalitné. Náčelník ÚNZ doporučil jeho podm. prepustenie. Pokiaľ ide o jeho osobu, pochádza z roľníckej rodiny a súdne trestaný je po prvý krát. Okr. prok. s ohľadom na závažnosť spáchaného tr. činu mal za to, že doteraz odpykaný trest ešte nemohol ods. v plnej miere prevychovať, a jeho žiadosti nedoporučil vyhovieť.

Podľa § 61 ods. 1 písm. a tr. zák. súd môže po polovici odpykaného trestu ods. podm. prepustiť na slobodu, ak tento svojim vzorným chovaním a poctivým pomerom k práci preukázal svojej polepšenie a možno od neho očakávať, že povedie riadny život pracujúceho človeka. Na základe vyšie uvedeného hodnotenia súd dospel ku záveru, že ods. Vlček cit. zákonné podmienky pre podm. prepustenie splnil. Výkon trestu bez jediného kázenského priestupku počas pomerne dlhej doby je treba hodnotiť ako vzorné chovanie a voči pracovnej morálke odsúdeného taktiež nemožno mať ani tých najmenších výhrad. Z uvedeného vidno, že doterajší výkon trestu sa neminul u menovaného svojim výchovným účinkom a tento aj bez odpykania celého uloženého trestu si už uvedomil nebezpečnosť svojho konania pre spoločnosť, viacej sa trestnej činnosti nedopustí a zaradí sa medzi riadne pracujúcich platných členov našej spoločnosti.

S ohľadom na dosiaľ neodpykaný zvyšok trestu ako aj na závažnosť spáchaného tr. činu súd považoval v súlade s ustanovením § 63 ods. 1 tr. zák. za nutné stanoviť ods. Vlčkovi skúšobnú dobu v trvaní 6 rokov, počas ktorej má preukázať, že náprava, ku ktorej u neho došlo, je trvalého rázu.

Poučenie

Proti tomuto uzneseniu je prípustná sťažnosť do 3 dní od dňa vyhláseni na podpísanom súde ku Krajskému súdu v Bratislave. Sťažnosť má odkladný účinok.

Okresný súd v Trnave, odd. PP
dňa 5. 11. 1963

[Razítko: „Prom.[ovaný] práv.[nik] Jozef Bilčík, predseda senátu a referent, Za správnost vyhotovenia“ a nečitelný podpis. Uprostřed kulaté razítko Okresního soudu v Trnavě.]

DOKUMENT č. 29
Žádost J. Vlčka o rehabilitaci, eventuálně o obnovu řízení (8. července 1968)
Spisovna Krajského soudu v Brně, sp. zn. 3 Tr 42/68.

---

1 Ts II 32/52

[Razítko: „Došlo dne 8. VII. 1968“. Vedle rukou připsáno: „1 Nt 1100/68“.]

Krajskému soudu
v Brně

Věc: Žádost o rehabilitaci, event. obnovu řízení

Jan V l č e k , nar. [...] 1907, bytem Přímětice [...]

Byl jsem bývalým Státním soudem v Brně dne 27. 3. 1952 sp. zn. 1 Ts II 32/52 odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání 24 let a k dalším 5 měsícům náhradního trestu za peněžitý trest 50 tisíc. Byl jsem odsouzen pro velezradu a ohrožení státního tajemství.

Měl jsem být velitelem skupiny Sněženka, která měla být napojena na skupinu v Babicích. V srpnu 1951 jsem byl zatčen a až do Vánoc 1951 jsem byl ve vazbě v Brně na Orlí ulici. Pod dojmem duševního trápení, kdy mně stále říkali, že budu viset a že zatkli i mou manželku, jsem se přiznal. Podepsal jsem i protokoly, které mi dali podepsat. Nemělo cenu je nepodepsat, nic by se tím nezměnilo.

Skupina sice byla vytvořena, ale žádnou činnost nevyvíjela. Trvala asi od ledna 1951 do našeho zatčení. Žádné zbraně u nás nalezeny nebyly, nikoho jsme neterorizovali, nikomu jsme nevyhrožovali. Myslím si, že trest byl neúměrný. Odpykal jsem si 12 let a 3 měsíce.

O skutečném charakteru této skupiny by mohli znovu vypovídat bývalí spoluobžalovaní. Dnes jsou už známy některé skutečnosti o případu Babic, které by pomohly i k objasnění mého případu.

Žádám proto o rehabilitaci nebo obnovu řízení, kdy by byla spravedlivě posouzena snad moje vina.

V Brně, dne 8. července 1968

[vlastnoruční podpis Jana Vlčka]

Jan Vlček,
Přímětice [...].
okr. Znojmo

DOKUMENT č. 30
Protokol o výslechu bývalého vyšetřovatele StB F. Janíčka (27. února 1974)
Spisovna Krajského soudu v Brně, sp. zn. 3 Tr 42/68.

[Razítko: „Krajská správa Sboru národní bezpečnosti Brno“]

ČVS:[1]

Protokol o výslechu svědka

V Brně dne 27. února 1974 o 14.15 hod.
byl vyslechnut

jméno, příjmení,	J a n í č e k František, nar. [...] 1915 Tikovice,
data a místo narození	okr. B[rn]o-venkov
dřívější jméno a příjmení	–
bydliště	Brno [...]
přechodné bydliště	–
zaměstnání – zaměstnavatel	důchodce
průkaz totožnosti	OP [...]
stav	ženatý
vyslýchán v trestní věci	v rehabilitační věci Jana Vlčka
poměr k obviněnému	bez příbuzenského poměru.

Svědek byl řádně poučen o zákazu výslechu (§ 99 tr. ř.), o právu odepřít výpověď (§ 100 tr. ř.), o významu svědecké výpovědi z hlediska obecného zájmu a o trestních následcích křivé výpovědi (§ 101 odst. 1 tr. ř.), o možnostech doplnění a oprav protokolu a o možnosti námitek proti jeho obsahu (§ 103 tr. ř.).

Svědek prohlašuje, že zákonnému poučení porozuměl, a po seznámení s předmětem výslechu uvádí:

Po seznámení s vyšetřovacím spisem uvádím, že jsem pracoval na StB krátkou dobu jako vyšetřovatel. Dostal jsem za úkol provést výslech Jana Vlčka, který byl do té doby již několikráte vyslýchán dalšími příslušníky.

Na Jana Vlčka osobně si pro odstup času již nepamatuji. Po seznámení se s jeho protokolární výpovědí poznávám svůj podpis na protokole ze dne 5. 12. 1951. Prakticky šlo o shrnutí jeho výpovědí, resp. všech jeho předchozích výpovědí, které bylo prováděno v jeho přítomnosti. Vždy jsem mu připomněl příslušnou pasáž jeho úsekového protokolu a po jeho přisvědčení byla tato část zapsána do protokolu. S obsahem zápisu Jan Vlček vyslovil plný souhlas a na základě toho také jednotlivé strany podepsal. I když protokol měl více stran a není v něm vyznačeno přerušení, vyslýchal jsem Vlčka takto a sepisoval s ním protokol prakticky několik dnů, a to vždy v pracovní době a s příslušnými přestávkami na oběd apod. [Zde v orig. končí první strana protokolu. Na konci strany je předtiskem: „Poznámka: Je-li svědek zároveň poškozeným, je nutno doplnit poučení takového svědka o právech poškozeného (§ 43 odst. 1, 2, § 47 tr. ř.) a poučení poznamenat v protokole.“ Následuje vlastnoruční podpis vyslýchaného: „Janíček František“.]

[1] Pozn. L. B.: Text psán na hlavičkovém papíře, protokol je vyplněn strojem.

Nějaké násilí nebo něco podobného nepřichází vůbec v úvahu. Vždy jsem se Jana Vlčka na problém zeptal otázkou a po seznámení s příslušnou věcí jsem ji s jeho souhlasem formuloval do protokolu.

Jestli Vlček tvrdí něco jiného, je to jeho výmysl a neodpovídá to skutečnosti.

Mám za to, že Jan Vlček a jemu podobní, chtějí-li dosáhnout byť i nezaslouženě rehabilitace, museli si něco vymyslet a nemají v sobě dost rozhodnosti, aby své neuvážené činy, kterých se dopustili, uznali a nevymýšleli si obviňování pracovníků bezpečnosti, kteří v té době poctivě sloužili socialistické vlasti.

Jinak nemám, co bych k věci dodal.

Výslech skončen dne 27. 2. 1974 v 15.10 hodin.

Protokol přečten, shledán správným a podepsán. Doplnění nebo opravu protokolu nežádám.

Vyšetřovatel	Čtení a podpisu přítomen	Svědek:
[vlastnoruční podpis]	[vlastnoruční podpis]	[vlastnoruční podpis]
mjr. Barczik Karel	mjr. Kašpárek	Janíček, František

DOKUMENT č. 31
Usnesení Krajského soudu v Brně o rehabilitaci J. Vlčka (28. prosince 1990)
Moravský zemský archiv Brno, spis Státního soudu sp. zn. 1 Ts II 32/52 – Jan Vlček a spol.

[Rukou vyplněné razítko: „Toto usnesení je právoplatné 28. 12. 1990, Krajský soud v Brně, odd. 2 dne 31. 1. 1991“ a nečitelná parafa.]

2 Rt 432/90

Usnesení

Krajský soud v Brně rozhodl v neveřejném zasedání konaném dne 28. 12. 1990 o rehabilitaci dle zák. č. 119/90 Sb. **takto**:

Jan V l č e k ,

nar. [...] 1907, posl. bytem Přímětice [...], [po straně rukou vepsáno: „669 02“.]

je účasten rehabilitace

podle § 2 odst. 1 písm. c zák. č. 119/90 Sb., pokud jde o trestné činy podle § 78 odst. 1 c, 2 a, 3 d a § 88 odst. 1 b tr. zák. č. 86/50 Sb., kterými byl uznán vinným rozsudkem Státního soudu, oddělení Brno ze dne 27. 3. 1952 sp. zn. 1 Ts II 32/52.

Citovaným ustanovením zákona č. 119/90 Sb. je rozsudek zrušen ve výše uvedeném rozsahu.

Podle § 2 odst. 2 věta třetí zákona č. 119/90 Sb.

se zastavuje

trestní stíhání Jana Vlčka pro trestné činy velezrady a ohrožení státního tajemství podle § 78 odst. 1 písm. c, odst. 2 písm. a, odst. 3 písm. d a § 88 odst. 1 písm. b tr. zák. č. 86/50 Sb.

Odůvodnění

Krajský soud v Brně přezkoumal výše uvedený rozsudek Státního soudu v Brně ve smyslu § 2 odst. 1 zák. č. 119/90 Sb. a dospěl k závěru, že Jan Vlček je účasten rehabilitace.

Na základě ustanovení § 2 odst. 1 zák. č. 119/90 Sb. byl zrušen citovaný rozsudek ze zákona, jakož i další rozhodnutí v této věci na něj obsahově navazující, a to k datu, kdy byla vydána. Za této situace v souladu s § 2 odst. 2 věta třetí zák. č. 119/90 Sb. zastavil soud trestní stíhání Jana Vlčka pro výše uvedenou trestnou činnost.

Poučení

Proti tomuto usnesení lze podat stížnost do tří dnů od oznámení, a to k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím Krajského soudu v Brně. Prokurátor může podat námitku do 60 dnů od oznámení usnesení, o níž rozhodne Nejvyšší soud České republiky.

V Brně dne 28. 12. 1990

Za správnost: [Nečitelná parafa. Vedle nečitelný podpis.]

VAKÁT

VAKÁT

Proces Oto Mádr a spol.

Zásah režimu proti neliturgické náboženské činnosti

VAKÁT

Úvod

Komunistický režim, kterému se nedařilo likvidovat ani ovládnout církev[1] propagandistickým působením či represemi a terorem (stovky vězněných kněží, tři popravení, zemřelí ve vězeních), nepřestával usilovat alespoň o její důslednou izolaci od vlivu Vatikánu. V roce 1952 se to projevilo například tak, že Státní prokuratura uměle vytvořila protistátní skupinu, která měla slovy žaloby pod vedením O. Mádra tvořit „*ilegální kroužky organizované ze svedených mladých lidí, které pod rouškou náboženské výchovy prováděly přípravu rozvratu a špionáž* […]*, pastýřské listy a exkomunikační dekrety vystřídal individuální teror a vraždy*“.[2,3]

Hlavní postavy procesu

Za vůdce celé skupiny, souzené v tomto procesu, byl označen římskokatolický kněz a teolog ThDr. Oto Mádr. O. Mádr se narodil v roce 1917. Po studiu na Karlově univerzitě byl roku 1942 vysvěcen na kněze a následně působil ve farnostech v Litni, Zásmukách, Stříbrné Skalici a u sv. Mikuláše v Praze. V roce 1948 odešel do Říma, kde studoval morální teologii. Po návratu do komunistického Československa se stal vůdčí osobností v křesťanském hnutí vysokoškoláků Katolická akce. Právě za tuto činnost byl roku 1951 zatčen a v následném procesu odsouzen na doživotí. Byl vězněn ve věznicích Mírov a Valdice a podmíněně propuštěn až v červnu 1966. Poté pracoval jako sanitář, skladník a správce muzejního depozitáře. Po soudní rehabilitaci v roce 1969 nastoupil na Teologickou fakultu UK. Pro laiky organizoval přednášky „Živá teologie“, připravoval hnutí „Dílo koncilní obnovy“. Věnoval se též publikační činnosti. Roku 1970 mu byla veřejná činnost opět zakázána, s výjimkou působení ve funkci administrátora farnosti v Modřanech. Protože zde však zaměstnal jako varhaníka prof. M. Machovce, byl v roce 1975 na zásah StB přeložen do Dolního Žandova. V témže roce soud zrušil jeho rehabilitaci a změnil rovněž osvobozující rozsudek. Přeložením z Modřan získal dr. Mádr více času na překlad dokumentů Druhého vatikánského koncilu a na svou publikační činnost. Po dosažení důchodového věku odešel z pastorace a vrátil se do Prahy. Zde se stal blízkým neoficiálním spolupracovníkem kardinála Tomáška. Zároveň organizoval široce tematicky zaměřenou produkci katolického samizdatu (např. vydával a redigoval Teologické texty), tajné přednášky a bytové semináře. Roku 1991 mu byl Katolickou teologickou fakultou v Bonnu udělen čestný doktorát, od papeže Jana Pavla II. získal titul papežského preláta. Na podzim 1997 jej prezident ČR Václav Havel vyznamenal Řádem TGM III. třídy.

Druhou významnou postavou souzenou v tomto procesu byla prof. Růžena Vacková (1901–1982). Narodila se ve Velkém Meziříčí, vysokoškolská studia ukončila absolvováním Filosofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze. Roku 1930 se na této fakultě habilitovala jako docentka klasické archeologie. Během války se aktivně zapojila do odboje a 2. února 1945 byla zatčena pro „přípravu velezrady“. Roku 1947 byla jmenována mimořádnou profesorkou FF UK a jako jediná z profesorů se v únoru 1948 zúčastnila pochodu studentů na Hrad, z profesorského sboru byla proto záhy „vyakčněna“. Dne 22. února 1952 byla zatčena „pro

[1] Rozuměj římskokatolickou církev, proti které bylo soustředěno značné úsilí jednak jako proti největší církvi v Československu, jednak protože se jednalo o nadnárodní organizaci.

[2] Hodnotící zpráva veřejných procesů. SÚA, f. Státní prokuratura, nedatováno.

[3] Ke skupině O. Mádra byla, dle slov státního prokurátora dr. Čížka, přiřazena „uměle utvořená skupina“ dvou studentů, V. Železného a A. Pokorného, kteří v zájmu záchrany vlastního života zastřelili agenta StB. Zpráva dr. Čížka z 21. 6. 1951. SÚA, f. Klosův archiv, k. 71.

špionáž ve prospěch Vatikánu“ a v procesu Mádr a spol. byla odsouzena na 22 let odnětí svobody. Vězeňské zdi opustila až roku 1967, když předtím opakovaně odmítla podat žádost o milost. I ve vězení byla svým spoluvězeňkyním oporou jako učitelka a sestra a svými přednáškami jim pomáhala v úsilí přežít.[4] V roce 1977 se zařadila mezi první signatáře Charty 77, což jí přineslo ze strany státní moci další šikanu. Roku 1992 jí byl za celoživotní postoje a vykonanou práci udělen Řád TGM in memoriam.

Podstata obvinění

Kroužky, o kterých vypovídá žaloba, tvořily malé skupiny mladých lidí organizované podle vzoru francouzského hnutí mládeže v katolické církvi (JOC). Jejich účelem bylo zkvalitnění duchovního života formou „vidět – soudit – jednat“. Zaměření schůzek bylo určené centrálně a prostřednictvím církevních struktur dostávaly jednotlivé skupiny metodické podklady. Takovými jsou například texty „O prostředí“ a „O mzdě“,[5] zařazené jako dokument č. 1 v této části publikace.

Po Únoru, když byla činnost katolických spolků zakázána, pokračovala tato sdružení v práci ilegálně bez vnějších organizačních struktur. O. Mádr se i nadále věnoval práci se studenty, což ovšem nemohlo ujít pozornosti StB. Když zjistil její zájem o svou osobu a z toho plynoucí osobní ohrožení, ukrýval se v klášteře sester boromejek na Malé Straně. Tam také vznikl v květnu 1951 jeho samizdat Slovo o této době. V něm jednoznačně stanovil úkol pro budoucnost: „*V této chvíli běží o to, vydržet*“, a zároveň varoval: „*Ať si nikdo nemusí vyčítat, že jeho povídavost nebo přílišná důvěra zavinila někomu vězení nebo smrt*.“ Svůj program „vlastizrádce a špiona“, za kterého byl po roce v soudním procesu označen, shrnul do vět: „*Naše naděje nejsou politické. Naše naděje je Pán, naše síla a vítězství. Hlavu vzhůru, bratři a sestry*.“[6]

Státní bezpečnost založila 1. ledna 1951 skupinový operativní svazek,[7] ve kterém zásluhou podstavených spolupracovníků[8] shromáždila dostatek materiálu nejen proti O. Mádrovi, ale zmapovala i jeho styky s přáteli a spolupracovníky. Práci spolupracovníků StB dokumentuje nejen zpráva 2. referátu 3. oddělení II. sektoru Velitelství StB ze 30. března 1951,[9] ale i řada dalších dokumentů obsažených ve spisu. Jako příklad může sloužit „činnost“ „vlasteneckého kněze“ J. Románka, jehož nedatovaná zpráva, v níž uvádí, že „*kaplan Oto Mádr* […] *navazuje styky s bohoslovci ilegálně*“,[10] je uložena v archivu Ministerstva vnitra. Ze spisu

[4] Vacková, R.: Vězeňské přednášky. Archiv UK, Praha 1999.

[5] Metodický podklad „O prostředí“ a „O mzdě“. Archiv autora.

[6] Mádr, O.: Slovo o této době. Zvon, Praha 1992, s. 209–211. Text pro ilustraci zařazen jako dokument č. 2 této části publikace.

[7] Skupinový operativní svazek soustřeďoval podle instrukcí MV veškeré rozptýlené spisy „na skupinu osob, které společně provádějí a organizují nepřátelskou protistátní činnost nebo jsou z této činnosti podezřelé.“ (Gula, M. – Vališ, Z.: Vývoj typologie svazků v instrukcích pro jejich evidenci. In: Securitas Imperii 2, Praha 1995, s. 119.)

[8] Podstaveným spolupracovníkem byla osoba, která měla důvěru člověka sledovaného StB a podle jejích pokynů se s ním stýkala a získávala informace, jež Státní bezpečnost vyžadovala.

[9] Případ Mádr Oto, řím. kat. kaplan z Prahy, a spol. V StB, II. sektor, 3. odděl., ref. 2032, 30. 3. 1951. AMV, a. č. 9164 MV, r. č. 1419, l. 16. Text zprávy publikován jako dokument č. 3 této části publikace.

3. oddělení II. sektoru Velitelství StB se v roce 1951 zabývalo problematikou církví. Blíže k organizační struktuře Velitelství StB a pracovní náplni jeho jednotlivých složek v této nepřehledné době viz: Frolík, J.: Nástin organizačního vývoje státobezpečnostních složek Sboru národní bezpečnosti v letech 1948–1989. In: Sborník archivních prací, r. IL, č. 2, 1991, s. 463–484. Týž: Ještě k nástinu organizačního vývoje státobezpečnostních složek Sboru národní bezpečnosti v letech 1948–1989. In: Sborník archivních prací, r. LII, č. 2, 2002, s. 371–519.

[10] Sdělení P. Románka o Mádrově činnosti, nedatováno. Skupinový svazek Oto Mádr a spol., AMV, a. č. 9164 MV, r. č. 1419, l. 14. Celý text Románkovy zprávy publikován jako dokument č. 4 této části publikace.

se dále dozvídáme i to, že se O. Mádr snažil uniknout zatčení odchodem do exilu. Nevěděl však, že jeho příprava k útěku je v režii StB.[11]

Převzetí případu justicí

Podle rozsudku byl Mádr zatčen dne 7. června 1951 v 16.00 hod., ve skutečnosti však došlo k jeho zatčení již 1. června. Samotná Mádrova činnost se pro podání obžaloby nezdála dostačující ani státnímu prokurátorovi dr. Čížkovi, jenž proto po poradě s vyšetřovatelem StB škpt. Moučkou žádal 20. května 1952 Ministerstvo spravedlnosti o „*pokyny, jak ve věci postupovat*", a výslovně poukázal na to, že skupina čtyř obviněných, ve které byl za vedoucího označen V. Železný (dalšími byli A. Pokorný, S. Ledabyl a Z. Čačka), „*je k věci více méně uměle naroubována*".[12] O tři dny později žádal dr. Čížek další pokyny. V této žádosti je popsána i trestná činnost Mádra a spol., spočívající v tom, že lidé kolem něj organizovali kroužky mládeže, pomocí nichž údajně „prováděla tato skupina také rozsáhlou činnost špionážní ve prospěch Vatikánu".[13]

O dalším postupu musel rozhodnout nikoliv justiční orgán, nýbrž Politický sekretariát ÚV KSČ. Ministr spravedlnosti Rais na zasedání tohoto stranického orgánu ve svém referátu vysvětlil účel procesu: „*Procesem bude katolické pracující veřejnosti ukázáno, že vatikánští agenti a jejich pomahači se při své zločinecké činnosti nezastaví ani před surovou vraždou*." Ministr tím poukázal na zkušenost s babickými procesy, kde byli k teroristické akci připojeni i kněží (tři z nich byli popraveni), což pak bylo velmi účinně propagandisticky zneužito. Již 30. května 1952 politické orgány určily, kdo, kde, kdy a s jakým rozsudkem od soudu odejde.[14]

Státní prokurátor dr. Ziegler podal žalobu 31. května 1952.[15] Obviněným byla pouze přečtena (jak bylo ostatně běžnou praxí). O obsahu žaloby a o nezlomnosti vězněných svědčí poznámka obžalované Ž. Langrové, zaprotokolovaná při seznamování se zněním žaloby: „Jsem příliš vyznamenávána takovou ohromnou činností, jaká jest mi připisována."[16]

Příprava procesu

Protože nešlo o právo, ale v první řadě o propagandu, byl na dny 11.–13. června 1952 v Brně připraven tzv. monstrproces. V podstatě to bylo divadelní představení podle předem přesně připraveného scénáře. Plán procesu byl vypracován již 2. června 1952.[17] Generální zkouška, takzvaná předporada, byla stanovena na 10. června. Účastnily se jí všechny hlavní postavy procesu: prokurátor, členové senátu, zástupce MNB a v tomto případě i zástupce SÚC. Plán procesu také určil, že obecenstvo – veřejnost – bude organizováno Krajským vý-

[11] Protokol o výpovědi Miroslava Tomka ze dne 13. 6. 1951. Skupinový svazek Oto Mádr a spol., AMV, a. č. 9164 MV, r. č. 1419, l. 80. Text výpovědi pro ilustraci publikován jako dokument č. 5 této části publikace.

[12] Zpráva dr. Karla Čížka náměstku ministra spravedlnosti dr. Karlu Klosovi ze dne 20. 5. 1952. SÚA, f. Generální prokuratura, spis Oto Mádr a spol., čj. T 707/52 neutříděno. Text zprávy publikován jako dokument č. 6 této části publikace.

[13] Žádost státního prokurátora Bohumila Zieglera o další pokyny v kauze Oto Mádr a spol. z 23. 5. 1952. SÚA, tamtéž. Text žádosti publikován jako dokument č. 7 této části publikace.

[14] Zpráva dr. Štefana Raise o případu Oto Mádr a spol. a usnesení Politického sekretariátu ÚV KSČ z 30. 5. 1952. SÚA, f. ÚV KSČ, Politický sekretariát 1952, sv. 28, a. j. 99, bod 14h. Členy politického sekretariátu ÚV KSČ byli K. Bacílek, A. Čepička, J. Dolanský, K. Gottwald, V. Široký, A. Zápotocký, V. Kopecký a A. Novotný. Text usnesení publikován jako dokument č. 8 této části publikace.

[15] Žaloba Státní prokuratury ze dne 30. 5. 1952. Spisovna Krajského soudu v Praze, spis čj. 6 Ts I 41/52. Text žaloby publikován jako dokument č. 9 této části publikace.

[16] Protokol o seznamování Žofie Langrové ze dne 7. 6. 1952. Spisovna Krajského soudu v Praze, spis čj. 6 Ts I 41/52.

[17] Plán procesu ze dne 2. 6. 1952. SÚA, f. Státní prokuratura, neuspořádáno. Text plánu procesu publikován jako dokument č. 10 této části publikace.

borem KSČ v Brně, ovšem prostřednictvím KAV NF, který byl distributorem vstupenek, a že toto obecenstvo bude především z krajů Brno a Gottwaldov (dnes Zlín). Obžalovaní měli své odpovědi naučeny z tzv. otázkových protokolů. Úsměvně dnes zní vyjádření jednoho z bývalých vyšetřovatelů, který později prohlásil, že vyšetřovanci se nemuseli učit odpovědi zpaměti, jen jim je dával opakovaně číst.[18] Aby se zvýraznila oprávněnost žaloby, určoval plán procesu, že jedna hodina bude věnována „tajné části".

V čem spočívala velezrada a špionáž hlavního obviněného, dokládá protokol o hlavním líčení, zachycující rovněž Mádrovu výpověď, zařazený jako dokument č. 12.[19]

V tajné části líčení, o jehož průběhu jsme informováni z opisu stenografického záznamu, který poslal ministr spravedlnosti Rais „*váženému soudruhovi*" Z. Fierlingerovi,[20] byla „*projednávána důležitá státní tajemství a veřejným projednáváním by mohla býti vyzrazena*".[21] Tajná část líčení se věnovala i takovým „důležitým" skutečnostem, jako bylo převzetí zprávy zapečené v buchtě prof. Vackovou. Z dnešního pohledu může tento fakt působit komicky, ukazuje však, jaký strach z moci ovládal společnost a jak lidé věřili v pomoc zvenčí.

V podstatě se v této části líčení jednalo o zasílání zpráv o církevněpolitické situaci v ČSR, jako např. seznamu kněží internovaných v Oseku. Zařazení těchto „provinění" do tajné části líčení mělo být později využito jednak k obvinění biskupa Trochty ze špionáže, jednak ke zdůraznění závažnosti „viny" obžalovaných před veřejností.

Aby soud prokázal svoji „objektivitu a nezávislost", vyžádal si od soudních znalců, důstojníků StB K. Sirotka a D. Hromádky, znalecký posudek z oborů státněbezpečnostního a politického zpravodajství. Zkrácená podoba tohoto dokumentu je v této části publikace otištěna jako dokument č. 14, který ozřejmuje, jaké „důkazy" o trestné činnosti stačily k odsouzení na doživotí.[22] I z ukázky je patrné, že nešlo o skutečný znalecký posudek, ale o proticírkevní traktát odpovídající dobové špionománii.

O dodržování scénáře a bezchybném plnění rolí v průběhu procesu byla informována i Státní prokuratura v Praze, jak o tom svědčí dálnopisná zpráva prokurátora Čížka z 12. června 1952: „*Vše probíhá podle programu* […] *Veřejnost je velmi spokojena* […] *Zatím dvakrát potlesk na otevřené scéně*."[23]

Odsouzení

Dne 13. června 1952 vynesl Státní soud rozsudek (čítající 55 stran strojopisu) nad skupinou Mádr a spol. a udělil tyto tresty: dr. Oto Mádr: doživotí, Vladimír Jukl: 25 let odnětí svobody, Žofie Langrová: 20 let odnětí svobody, prof. Růžena Vacková: 22 let odnětí svobody, P. Václav Razík: 18 let odnětí svobody, Marie Vintrová: 17 let odnětí svobody.

Další obvinění ve skupině, která byla podle výše citovaných slov dr. Čížka „*k věci více méně uměle naroubována*", aby byl proces dramatičtější a aby byly odůvodněny vysoké tresty

[18] Zpráva Inspekce ministra vnitra o prošetření případu Oto Mádr a spol. ze 14. 3. 1966. Text této zprávy je zařazen jako dokument č. 25 v této části publikace.

[19] Protokol o hlavním líčení z 11.–13. 6. 1952. SÚA, f. Státní soud Praha, sp. zn. 6 Ts I 41/52.

[20] Opis stenografického záznamu tajné části hlavního líčení v trestní věci proti Oto Mádrovi a spol. SÚA, f. Státní úřad pro věci církevní, sv. 93, a. j. 115. Celý opis zabírá 30 strojopisných stran, jeho důležitější části jsou publikovány jako dokument č. 13 této části publikace.

[21] Tamtéž.

[22] Znalecký posudek ze státněbezpečnostní a politickozpravodajské oblasti ve věci Oto Mádr a spol. z 12. 6. 1952. SÚA, f. Generální prokuratura, spis Oto Mádr a spol., čj. T 707/ 52.

[23] Dálnopisná zpráva dr. Karla Čížka státnímu prokurátorovi Bohumilu Zieglerovi z 12. 6. 1952. SÚA, f. Státní soud Praha, spis sp. zn. 6 Ts I 41/52. Text zprávy publikován jako dokument č. 15 této části publikace.

za náboženskou činnost, byli odsouzeni takto: Zdeněk Čačka: 15 let odnětí svobody, Stanislav Ledabyl: 14 let odnětí svobody, Vlastimil Železný: trest smrti, Alois Pokorný: trest smrti.[24]

Vynesené tresty odsouzení s výjimkou studentů Pokorného a Železného přijali. Ti se odvolali, ale Nejvyšší soud jejich odvolání 5. září zamítl a oba byli 18. září 1952 popraveni.

V hodnotící zprávě dr. Čížka o hlavním líčení je citováno vyjádření zástupce SÚC, který proces viděl „*jako značný přínos církevněpolitické situace na Moravě*".[25] Popisná část zprávy pak vypovídá o nepřátelské atmosféře, ve které proces probíhal: *„V tom okamžiku veřejnost spontánně umlčela Mádra potleskem*."

Tisk o případu referoval přesně podle pokynu kolegia ministra spravedlnosti A. Čepičky z února a června 1949, jímž náměstek Klos dostal za úkol „*vybrat případy, kdy jde o spojení kriminálních prvků s prvky politickými, soustředit takové případy a na nich demonstrovat, k jakým úpadkovým formám klesá politická práce reakce*".[26] Obsah tiskové zprávy určilo Ministerstvo spravedlnosti (J. Neuls) a novináři mohli pouze svými slovy upravit její linii a podobu.[27]

Od roku 1952 vyhlásili prezidenti ČSR několik amnestií (na něž se mj. odvolávají současné české soudy, které jimi zdůvodňují, proč nemohou soudit pachatele komunistických zločinů): prezident Zápotocký v letech 1953 a 1955 a Novotný v letech 1957, 1960, 1962 a 1965. V roce 1955, kdy už byly přiznány určité „omyly" justice, byl O. Mádrovi změněn doživotní trest na 25 let odnětí svobody. V roce 1960, kdy už byly jisté „deformace práva", k nimž v 50. letech docházelo, známy nejen justičním orgánům, rozhodl Krajský soud v Praze, že se na odsouzeného O. Mádra rozhodnutí prezidenta o amnestii nevztahuje.[28] Důvodným podkladem pro rozhodnutí soudu bylo mimo jiné hodnocení O. Mádra vypracované náčelníkem věznice Mírov dne 18. února 1960. Konstatovalo se v něm, že Mádr „*o svoji převýchovu po stránce politické nejeví žádný zájem. Na svůj trestný čin se dívá s pocitem hrdosti*." Posudek byl zakončen slovy: „*Trest v jeho případě nesplnil svůj převýchovný účel*."[29] Usnesením Krajského soudu v Praze z 29. května 1962 bylo opět rozhodnuto o tom, že se na Mádra nová amnestie nevztahuje. V jeho odůvodnění se navíc objevilo další obvinění: „*Skupina též shromažďovala zbraně a střelivo*."[30] Proti tomuto usnesení podal O. Mádr stížnost, kterou však Nejvyšší soud dne 23. října 1962 zamítl. Dal mu pouze za pravdu v tom, že jeho skupina zbraně a střelivo neshromažďovala.[31]

---

[24] Rozsudek Státního soudu ve věci O. Mádr a spol. ze dne 13. 6. 1952. SÚA, f. Generální prokuratura, spis Oto Mádr a spol., sp. zn. T 707/52. Části rozsudku jsou publikovány jako dokument č. 16 této části publikace.

[25] Hodnotící zpráva prokurátora dr. Karla Čížka o procesu se skupinou Oto Mádr a spol. ze dne 14. 6. 1952. SÚA, f. Generální prokuratura, spis Oto Mádr a spol., čj. T 707/52. Text hodnotící zprávy publikován jako dokument č. 17 této části publikace.

[26] Zápisy z porad Ministerstva spravedlnosti z 15. 2. a 22. 6. 1949. VÚA, f. Čepička, sv. 17, a. j. 114.

[27] Tento postup dán na poradě týkající se propagační a výchovné funkce vybraných politických procesů, jež se konala 24. 3. 1950 na ÚV KSČ. VÚA, f. Čepička, sv. 28, a. j. 180 (viz Čs. justice v letech 1948–1953 v dokumentech, II. díl, s. 221–222).

Příklad zprávy o procesu v denním tisku: Proces se skupinou rozvratníků ve službách Vatikánu. In: Svobodné slovo, 15. 6. 1952. Přepis tohoto článku publikován jako dokument č. 18 této části publikace.

[28] Usnesení Krajského soudu v Praze o amnestii pro Oto Mádra z 6. 6. 1960. SÚA, f. Správa Sboru nápravné výchovy, osobní spis Oto Mádra. Text usnesení je publikován jako dokument č. 20 této části publikace.

[29] Hodnocení vězně Oto Mádra, vypracované náčelníkem NPT Mírov dne 18. 2. 1960. SÚA, f. Generální prokuratura, spis Oto Mádr a spol. Text hodnocení je publikován jako dokument č. 19 této části publikace.

[30] Usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 29. 5. 1962. SÚA, f. Správa Sboru nápravné výchovy, osobní spis Oto Mádra. Text usnesení je publikován jako dokument č. 21 této části publikace.

[31] Tamtéž. Usnesení Nejvyššího soudu v Praze o stížnosti Oto Mádra proti rozhodnutí Krajského soudu v Praze ze dne 29. května 1962 (23. října 1962). Text usnesení je publikován jako dokument č. 22 této části publikace.

Ačkoliv vězeň Mádr nebyl špionem, dokázal i přes vězeňské zdi zachytit stále výraznější projevy „tání“ let šedesátých, a proto 14. července 1964 napsal předsedovi Ústavněprávního výboru Národního shromáždění dopis. V něm stručně a přehledně shrnul celý vývoj svého případu, jeho neopodstatněné příčiny, vývoj vyšetřování i soudu. V úvodu napsal: „*Začínám však pozorovat pochopení nynějších činitelů pro pravdu v tehdejší justici. Nemohu tedy dále mlčet, abych tím snad nepodepřel falešné zdání, jako by se v našem případě nestalo nic proti právu a spravedlnosti.*“[32]

Na základě tohoto dopisu začala případ prověřovat Generální prokuratura, která informativně vyslechla několik svědků a požádala Inspekci ministra vnitra o přešetření.[33] Ta se s celou záležitostí vypořádala po svém, jak o tom svědčí zpráva Inspekce ministra vnitra z 14. března 1966. Bývalí vyšetřovatelé J. Antoš, J. Marták a další např. vypověděli, že „*podle tehdejších pokynů a nařízení bylo nutno v těchto závěrečných protokolech o výpovědi nazývat trestnou činnost obviněných ‚pravými jmény‘, a proto prý bylo při formulaci používáno ‚silných slov‘, se kterými někteří obvinění projevovali nesouhlas*“. Antoš ve své výpovědi uvedl, že Mádra „*před soudem s jeho závěrečným protokolem několikrát seznámil tím způsobem, že mu protokol předložil k přečtení a prostudování*“.[34] (Popřel však, že se Mádr musel učit tento protokol zpaměti, jako mnozí jiní, jak dnes svědčí bývalí vězňové, kteří tyto praktiky StB dobře znají.) V tomto období nicméně Mádr dosáhl toho, že byl dne 24. června 1966 po 15 letech věznění podmíněně propuštěn.

V letech 1968–1969 podávalo množství odsouzených rehabilitační návrhy. Mádr adresoval žádost o rehabilitaci Městskému soudu v Praze dne 4. října 1968.[35] O rehabilitačních žádostech ve věci Mádr a spol. rozhodoval Krajský soud v Praze, který 24. dubna 1969 původní rozsudek svým usnesením zrušil a všechny odsouzené tak rehabilitoval.[36]

To už ale na území ČSSR „dočasně“ pobývala Sovětská armáda a pomalu začínala normalizace.

Normalizace

K novému zvratu v případu došlo na počátku roku 1971. Dne 12. ledna 1971 totiž podal ministr spravedlnosti J. Němec ČSR k Nejvyššímu soudu ČSR stížnost pro porušení zákona v neprospěch obviněných. Domníval se, že zvláštní senát Krajského soudu v Praze při rozhodování o rehabilitaci lidí zapojených do případu Mádr a spol. pochybil, neboť chybně kritizoval důkazní řízení Státního soudu z roku 1952. Navrhl proto, aby Nejvyšší soud konstatoval, že Krajský soud v Praze ve svém rozsudku ze dne 24. dubna 1969 porušil zákon ve prospěch odsouzených, a aby předal celý případ k novému projednání. Jedním z důvodů stížnosti bylo, že „*Krajský soud vzal za základ svého rozhodnutí výpovědi obviněných a svědků před orgány StB, o nichž bylo nyní zjištěno, že byly učiněny pod psychickým nebo fyzickým nátlakem* […] *a že byly zkresleny stylizací vyšetřovatelů* […]. *Okolnost, že v přípravném řízení bylo použito násilných metod, má zvláštní senát za zjištěnu toliko z výpovědí obviněných a*

[32] Sdělení Oto Mádra Ústavněprávnímu výboru Národního shromáždění o svém případu ze dne 14. 7. 1964. SÚA, f. Generální prokuratura, spis O. Mádr a spol., čj. T 707/52. Opis tohoto dopisu je zařazen jako dokument č. 23 v této části publikace.

[33] Tamtéž. Dopis Generální prokuratury Inspekci ministra vnitra z 16. 12. 1964 se žádostí o přešetření případu Oto Mádr a spol. Text tohoto dopisu je zařazen jako dokument č. 24 v této části publikace.

[34] Tamtéž. Zpráva Inspekce ministra vnitra o prošetření případu Oto Mádr a spol. ze 14. 3. 1966. Text této zprávy je zařazen jako dokument č. 25 v této části publikace.

[35] Žádost o nové soudní řízení z 4. 10. 1968. Spisovna Krajského soudu v Praze, spis Tr 71/69.

[36] Rozsudek Krajského soudu v Praze, přehodnocující závěry Státního soudu v případu Oto Mádr a spol. (24. 4. 1969). SÚA, f. Generální prokuratura, vyšetřovací spis Oto Mádr a spol., čj. 1/Kr 0122/69. Text rozsudku je zařazen jako dokument č. 27 v této části publikace.

svědků v přezkumném řízení“.[37] Nejvyšší soud v senátu předsedy dr. A. Burdy a soudců dr. O. Baláže a dr. E. Motúze dne 29. dubna 1971 stížnosti vyhověl a celou záležitost opětně přikázal Krajskému soudu v Praze.[38]

Novým rozsudkem senátu Krajského soudu v Praze, složeného z předsedy dr. O. Fučíka a soudců dr. M. Machovčákové a P. Zavřela, ze dne 27. března 1975 byl O. Mádr uznán vinným „jen“ trestným činem podvracení republiky a vyzvědačstvím a odsouzen na 12 let odnětí svobody ve III. nápravněvýchovné skupině. Prof. R. Vacková za stejné činy dostala trest 11 let odnětí svobody, dr. V. Jukl a M. Vintrová 10 let. Soud u všech odsouzených uznal, že trest a zařazení „je pouze formálním výrokem, neboť všichni obvinění odpykali z původních trestů doby delší“. U všech ve výroku o vině již zmizela velezrada.[39]

Na dokreslení nadějí roku 1968 cituji z protokolu manželů Železných z 29. listopadu 1968: „*Žádost o rehabilitaci našeho syna Vlastimila Železného jsem podal se svojí manželkou proto, že jsme se domnívali, že náš syn ještě žije, poněvadž o jeho popravě jsme nebyli nikým vyrozuměni. Béřu na vědomí protokol o výkonu trestu smrti*.“ Na konci tohoto dokumentu stojí: „*Žádáme o sdělení, kde je náš syn pohřben*.“ Svoji žádost o rehabilitaci syna vzali po vysvětlení soudcem zvláštního senátu Krajského soudu v Brně dr. Rutarem zpět.[40]

Vývoj kauzy po listopadu 1989

Změna politického směřování v Československu po listopadových událostech roku 1989 přinesla novou naději na dosažení spravedlnosti všem, kteří byli komunistickým režimem pronásledováni.

Nová vládní garnitura přijala zákon č. 119/1990 Sb. o soudní rehabilitaci, podle kterého byla zrušena pravomocná soudní rozhodnutí za většinu trestných činů, které byly v 50. letech notorietami. O rozsudcích za trestné činy, které nebyly tímto zákonem jmenovány, rozhodovaly příslušné soudy i bez návrhu a ukládaly tzv. zbytkové tresty.

Námi sledovaný případ projednával Krajský soud v Praze. Ten dne 17. ledna 1991 sice zrušil rozsudek Krajského soudu v Praze z 27. března 1975, nicméně jako přiměřený trest za trestný čin podvracení republiky O. Mádrovi stanovil odnětí svobody v délce čtyř let. Prof. Vacková byla stejného dne odsouzena za vyzvědačství ke třem letům a V. Železný za trestný čin vraždy ke dvaceti letům. Příslušná usnesení o rozhodnutí v neveřejném zasedání jsou podepsána soudkyní dr. H. Řičicovou.[41]

Je logické, že se obvinění odvolali, a tak jejich případ znovu projednával Krajský soud v Praze. Ten dne 22. prosince 1992, tedy po více než 40 letech, rozhodl ve veřejném zasedání,

[37] Stížnost ministra spravedlnosti pro podezření z porušení zákona zvláštním senátem Krajského soudu v Praze v případě rehabilitačního rozhodnutí v cause Oto Mádr a spol. dne 24. dubna 1969 (12. 1. 1971) SÚA, f. Generální prokuratura, vyšetřovací spis Oto Mádr a spol., sp. zn. 1/ Kr 0122/69. Text stížnosti je zařazen jako dokument č. 28 v této části publikace.

[38] Rozsudek Nejvyššího soudu čj. Tzr 24/71 z 29. 4. 1971. Spisovna Krajského soudu v Praze, spis Tr 71/69.

[39] Rozsudek Krajského soudu v Praze v opětném rehabilitačním řízení se skupinou Oto Mádr a spol. z 27. 3. 1975. SÚA, f. Generální prokuratura, vyšetřovací spis Oto Mádr a spol., sp. zn. 1/Kr 0122/69. Znění rozsudku publikováno jako dokument č. 30 v této části publikace.

[40] Protokol manželů Železných z 29. 11. 1969. Spisovna Krajského soudu v Praze, spis Tr 71/69.

[41] Usnesení Krajského soudu v Praze o zastavení trestního stíhání Oto Mádra a o zrušení všech dosavadních rozsudků ze 17. 1. 1991. Spisovna Krajského soudu v Praze, spis Rt 18/91–6. Text usnesení týkající se O. Mádra je publikován jako dokument č. 30 v této části publikace.

že vše, co se až do té doby odehrálo, nebylo pravdivé a že ThDr. Oto Mádr nebyl ani vyzvědačem, ani se nedopustil jiných trestných činů, a obžaloby ho zprostil.[42]

Předseda senátu dr. L. Souček v rozsudku konstatoval: „*Nebylo tedy prokázáno, že by obviněný vyzvídal nějaké státní tajemství nebo že by se spolčil s někým, koho by bylo možné označit za vyzvědače. Činil jen to, co právem považoval za svou povinnost jako kněz, když nezákonnými zásahy st. orgánů bylo narušeno regulérní spojení církevních představitelů v Československu s církevními institucemi v Římě. Pokud obžaloba považuje toto jednání za špionážní činnost, vychází z naprosto nepodloženého předpokladu, že instituce římskokatolické církve v Římě jsou představiteli cizí mocnosti a spojení s ní že je samo o sobě činností špionážní. Soud proto dospěl k závěru, že skutek, pro který byl obviněný postaven před soud, není žádným trestným činem, a z toho důvodu obviněného obžaloby zprostil*.“[43]

Téměř o rok později, 16. prosince 1993, dospěl Krajský soud v Praze ke stejnému závěru i v případu prof. R. Vackové.[44]

Pokud jde o popravené studenty A. Pokorného a V. Železného, shledal krajský prokurátor A. Kovařík v návrhu na rehabilitaci z 18. listopadu 1993, že „*některé poznatky pak také nasvědčovaly tomu, že celá protistátní činnost byla vyprovokována a sledována Státní bezpečností. Vše tedy nasvědčuje tomu, že Železný a Pokorný v daném konkrétním případě jednali v nutné obraně nebo v krajní nouzi a že tedy čin spáchali na obranu vlastního života a svobody*.“[45] Krajský soud v Praze v červnu 1993 a v únoru 1994 trestní stíhání A. Pokorného a V. Železného zastavil, životy jim však vrátit nemohl.[46]

Po Sametové revoluci trvalo tedy ještě čtyři roky, než mohla být pravda potlačovaná 40 let pojmenována právním aktem a než byla novými soudními výroky přerušena kontinuita třídního, bolševického práva. Všechny rozsudky, usnesení a rozhodnutí vydávaly soudy jednoho a téhož státu, i když měnil své jméno. Personální kontinuita justičních orgánů trvala jen s malými, nevýznamnými obměnami.

Závěr

Proces vedený pod označením Mádr a spol. je přímo učebnicovou ukázkou, jak byly Státní bezpečností ve spolupráci s justičními orgány připravovány a prováděny tzv. monstrprocesy.

Když nebylo možné kriminalizovat přímo oběti represe (v tomto případě duchovní, řádové sestry a aktivní křesťany), byla uměle vytvořena skupina z osob, u kterých byla jejich kriminalizace možná. Lidé tvořící tuto „protistátní skupinu“ se velmi často setkali poprvé v životě až u hlavního líčení. Tak tomu bylo i v tomto případě.

Jak soudy, vedené společenskou objednávkou (namísto nestranného hledání práva a spravedlnosti), jménem republiky rozhodovaly, a hlavně trestaly, ukazuje přehled výroků soudů týkající se hlavního obžalovaného O. Mádra v průběhu 40 let:

---

[42] Tamtéž. Rozsudek Krajského soudu v Praze definitivně osvobozující Oto Mádra z 22. 12. 1992. Text podstatné části rozsudku publikován jako dokument č. 31 v této části publikace.

[43] Tamtéž.

[44] Usnesení Krajského soudu v Praze z 16. 12. 1993. Spisovna Krajského soudu v Praze, spis Rt 80/93.

[45] Návrh Krajské prokuratury v Praze na soudní rehabilitaci Vlastimila Železného, souzeného ve skupině Oto Mádr a spol. a popraveného dne 18. prosince 1952 (18. 11. 1993). Spisovna Krajského soudu v Praze, spis Rt 69/93. Text návrhu publikován jako dokument č. 33 v této části publikace.

[46] Usnesení Krajského soudu v Praze z 24. 6. 1933 (Alois Pokorný) a ze 17. 2. 1994 (Vlastimil Železný). Spisovna Krajského soudu v Praze spis Rt 31/93 a Rt 69/93. Texty obou usnesení jsou publikovány jako dokumenty č. 32 a 34 v této části publikace.

Státní soud v Praze	13. 6. 1952	doživotí;
Amnestie prez. Zápotockého	9. 5. 1955 sníženo na	25 roků;
Krajský soud v Praze	24. 4. 1969	zproštěn obžaloby;
Nejvyšší soud v Praze	30. 4. 1971	rozsudek z r. 1969 zrušen;
Krajský soud v Praze	27. 3. 1975	12 roků;
Krajský soud v Praze	17. 1. 1991	4 roky;
Krajský soud v Praze	22. 12. 1992	zproštěn obžaloby.

Přitom se na podstatě jeho „trestných činů“ nic nezměnilo. Soudy naší republiky jsou nezávislé. Na čem? Odpověď nechám, vážený čtenáři, na tobě.

Adolf Rázek

DOKUMENT č. 1
Metodické podklady Sdružení katolické mládeže „O prostředí“ a „O mzdě“ (nedatováno)

Soukromý archiv A. Rázka.

O PROSTŘEDÍ

Seznámení s prací

Modlitba.

Evangelium: Ježíš pláče nad Jeruzalémem

Výklad: Plakal by Ježíš také tak nyní, kdyby viděl situaci mladých lidí, kdyby viděl nevěru? Je hodně katolíků, kteří nevěří v Boha, kteří jsou jen katolíky matrikovými. Co si musíme uvědomit?

Kontrola vlivu.

Anketa: O prostředí.

Vidět: Kolik je u nás celkem mladých lidí? Kolik jich chodí do kostela? Kolik jich chodí k nám? Kam chodí ostatní, jak žijí sociálně, nábožensky?

Soudit: Proč je jich jen tolik u nás? Nevědí o nás nebo se jim u nás nelíbí? Co se jim nelíbí? Proč chodí jinam? Co se jim jinde líbí? Proč nežijí nábožensky? Znají vůbec náboženství? Jak jsou spokojeni se svým sociálním postavením?

Jednat: Které z nich přivedeme k nám? Které ihned a které později? Kdo si to vezme na starost? Co v našem společném životě změníme? Jak to provedeme? Jak odvedeme mladé od špatných zvyků a špatné společnosti? Jak je přivedeme k lepšímu náboženskému životu? Jak jim pomůžeme sociálně?

Určení příštího evangelia a vidět z příští ankety.

Aktuality a příkazy.

Modlitba.

Zde vysvětlíme podrobně, oč vlastně v naší práci jde, jaký je smysl naší práce a smysl jednotlivých částí schůzky.

O MZDĚ

Modlitba.

Evangelium: O Zacheovi, Luk. 19,1–10

Výklad: Kristus Pán nám zde ukazuje správnou cestu ke spáse. Zacheus je bohatý, je celník, což bylo povolání tehdy nečestné, ale on se svého majetku vzdává, dává je chudým, a ošidil-li někoho, dá čtvernásobně. Proč? Protože boháči svůj majetek nezískávají regulérní formou. Proto Zacheus vrací čtyřnásobně.

Závěr: Kristus upozorňoval na sociální rozdíly, že bohatství má sloužit všem. Musíme dělat z lidí lidi, dělat z nich duchovní boháče. Máme dále být internacionální, žijeme v království Kristově, kde není přehrad. Boháči hromadí majetek pro majetek, proto je pro ně těžké dostat se do nebe. A kdo je vinen nespravedlivými poměry? Katolíci, kteří se nedovedli postavit proti egoismu bohatých.

Kontrola vlivu.

Anketa: O mzdě.

Vidět: Ukázat, jaká je spravedlivá mzda.

Kolik vyděláváš? Co děláš se svým platem? Znáš případy skrblictví nebo naopak marnotratnosti? Je správné šetření kapesného?

Kdy je spravedlivá mzda? Je námezdný poměr nespravedlivý? Je poměr, kdy jsem zaměstnán za plat, kdy nejsem samostatným?

Soudit: Jak zařídit, aby majetek byl spravedlivě rozdělen? Chudá vrstva se udělá bohatou. Prvním krokem k tomu je spravedlivá mzda. Odproletarizovat proletariát, udělat pouze střední vrstvu. Co se má vzít v úvahu?

1. Životní potřeby dělníka a jeho rodiny. Žena nemá pracovat námezdně, neboť ona dělá nejdůležitější práci pro národ, vychovává děti. Má tedy být státním zaměstnancem.

2. Hospodářský stav podniku.

3. Potřeby obecného blaha. Nemají být velké rozdíly v platech u různých povolání, tím se částečně zamezí útěk k lepším povoláním.

Námezdní poměr nespravedlivý není, pak by bylo vykořisťování i poměr v nár. podniku. Jde jen o to, aby byla spravedlivá mzda. Je ale třeba, aby se dělníku dala možnost účasti na vedení podniku, neboť i dělník má zájem na výrobě a svým způsobem se stává spoluvlastníkem. Má stát určovat mzdu? Ne, má určit jen limit, pod který se nesmí jít. Stát je pro blaho lidu, a ne lid pro blaho státu.

Určení příštího evangelia a vidět příští ankety.

Aktuality a příkazy.

Modlitba.

DOKUMENT č. 2
„Slovo o této době“

Mádr, O.: Slovo o této době. Zvon, Praha 1992, s. 209–211.

SLOVO O TÉTO DOBĚ

(Psáno v květnu 1951 v úkrytu u sester boromejek v Praze pod Petřínem – ve velmi vzrušené době postupné násilné likvidace církevních struktur a náboženského života: internace biskupů a řeholníků, zatýkání kněží, zrušení teologických učilišť a náboženského tisku, církevní monstrprocesy atd.)

Hlavu vzhůru, bratři a sestry!

Tato doba není pro křesťany zvlášť příjemná, ale pro křesťany správného formátu je to velký a nádherný čas. „Jestliže mne pronásledovali, i vás budou pronásledovat.“ V takových slavných chvílích zpívá církev Pánu hrdinskou píseň lásky a věrnosti. Je to výsada a dar právě teď žít, milovat a bojovat.

Člověk, který si vybral svobodu proti Bohu, musel poznat, že si vybral otroctví. Je to čas odplaty, kterou vykonává bezbožný komunismus na bezbožném kapitalismu, svém původci.

Pro církev je to doba očišťování a zrání. Církev se očišťuje a vyrůstá zradou slabých a statečností věrných. Úkol této mimořádné doby je boj. Je to denní boj o vlastní duši s tělem, světem i ďáblem. Boj o duši pohanů kolem nás.

Nepřítel je silný. Využívá pudové proudy v člověku. Má školené kádry. Je vášnivý a obětavý, pevně organizovaný, lstivý, ochotný ke všemu zlému. Chce vsugerovat dojem společných cílů a přimět ke spolupráci. Rozleptat jednotu, zkompromitovat silné osobnosti a zlomit nebo vyřadit vedení. Nakonec úplně zotročit a zapřáhnout na zbolševizování světa.

Náboženství nebude mít místo ve světě jimi zbudovaném. Přesvědčený komunista nemůže být přesvědčeným křesťanem. Kristus rozkázal církvi učit jeho evangelium celý svět. Komunismus si umínil vnutit světu Marxovo evangelium. Tedy boj.

V této chvíli běží o to, vydržet. A protože nepřítel vyřazuje věrné biskupy a kněze, je čas ukázat mu, že Kristus bude žít a hlásat evangelium ve svých věrných křesťanech. To bude patrně zvláštní sláva tohoto pronásledování.

Co dělat? Bránit se a pronikat kupředu. Nepřítel lže. Strhávejte mu masku. Pečujte o ty, kteří jsou v nebezpečí uvěřit mu. Podporujte kolísající slovem, postojem i praktickou láskou. Ukazujte svým příkladem, že pravá láska je silnější než smrt.

Nepřítel chce izolovat věrné kněze a obklopit je zrádci. Buďte jim blízko, žádejte od nich silný postoj a modlete se za ně. Bděte nad dětmi, učte je prožívanému náboženství. Otřásejte vnucovanou ideologií, chraňte je před vadnou morálkou. Nesmíte se jen bránit. Církev musí růst. Pomáhejte hledajícím, učte je. I kdyby nám chybělo vše ostatní, máme k dispozici křest a dokonalou lítost.

Jakými musíme být lidmi, abychom na ty úkoly stačili? Křesťany neomezeně Božími, pokornými, hrdými, moudře opatrnými, prostě statečnými, ale nejvíce silnými láskou.

Pokorní jsou ti, co nežebrají u Boha o lepší časy, protože každý čas je jim dost velkým darem a každá situace výhodnou příležitostí milovat svého Boha. Přemáhají zlé dobrým. Jsou daleko od tvrdého odsuzování osob a pamatují i na zrádce a nepřátele.

Hrdí byli všichni svatí. Uměli ocenit výši, na kterou je vynesl k sobě Bůh, byli příliš rovní a vznešení, než aby se sklonili před něčím, co nebylo hodno Pána v jejich duši. Máme v sobě dost ušlechtilého vzdoru proti zlu pro chvíle pokušení, teroru a soudu?

Opatrnost přikázal Bůh v evangeliu. Spoléhat na Boha, ale nic nezanedbávat ze své strany! Tak například bez moudrého rozhledu a bez poznání nepřítele jsme napůl bezbranní. Kdo si neuvědomí riziko své náležitosti ke Kristu, bude ohrožovat sebe i jiné. Zde platí Kristovo slovo o útěku v pronásledování. Hlavně však mlčet. Nepřítel obchází, vyzvídá. Ať si nikdo nemusí vyčítat, že jeho povídavost nebo přílišná důvěra zavinila někomu vězení nebo smrt.

Statečnost je ctnost pro dnešek. Křesťanu není těžké být statečným až k samozřejmému a hluboce radostnému obětování všeho za věc, která stojí za to, aby bylo za ni obětováno všechno.

Láska je hlavní, má být ryzí, abychom věrně vydrželi i pracovat i trpět i umírat pro nic jiného než pro Pána. Láska k němu, ale nikoliv nenávist k nim. My si můžeme dovolit vítězství bez nenávisti. Odpouštět a srdečně prosit za ty, kteří na nás číhají, nás pokořují, vězní, budou mučit i soudit.

Jestliže kdy bylo možné prožívat společenství mystického těla Kristova, je to dnes. Nepřítel si myslí, že nás odtrhne od církve, když násilím zamezí styk se Svatým otcem, nebo dokonce nechá zrádci odhlasovat rozkol. Ve skutečnosti, i kdybychom už nic neslyšeli o římském papeži, kdyby všichni věrní kněží byli zlikvidováni, kdyby se veřejně ani tajně neslouzila u nás mše svatá, i tenkrát jsme pevně spojeni s církví, dokud k ní patříme srdcem.

Mohou vzniknout nejistoty v době, kdy vládne tak rafinované násilí, kdy mohou zklamat i moudří, proto je třeba zachovat co nejživější spojení s církví. Čtěte starší i novější papežská slova a spolehněte se na toho, jemuž Pán svěřil řízení církve. Spojení s Římem pomocí rozhlasových vln se stává dnes povinností.

Miliony bratří a sester trpí jako my. Jiné miliony ve svobodných krajích s námi cítí a modlí se za nás, povzbuzují se naší věrností. Do tohoto spojitého koloběhu se zapojíme svou modlitbou. Vzpomeňme, že tisíce trpí v žalářích pro Kristovo jméno, někteří umírají jako mučedníci. Radujme se, že církev dostává nové děti úsilím svých apoštolů. Ať nás potěší, že i na nás připadá díl milostí dobývaných skrytými hrdiny modlitby a oběti.

Prožívejte křesťanské společenství mezi sebou. Najděte se dva, tři, čtyři stejného smýšlení nebo dvě, tři rodiny a dávejte si navzájem Božího ducha. Čtěte společně Písmo a meditujte nad větami evangelia. Studujte náboženské otázky a řešte nové situace. Půjčujte si duchovní knihy, vypěstujte si neformální, účinnou lásku zasahující všechny potřeby. Zkuste si udělat den duchovní obnovy, bratrsky se upozorňujte, buďte si rádci a oporou i ve věcech duchovního života a svědomí.

Je třeba uzavřít vyhlídkou do budoucna? Ne nutně, protože náš postoj by byl stejný, i kdyby se Pán rozhodl potrestat nevěrnou Evropu tím, že by ji nechal zaplavit rudou povodní. Ale smíme-li doufat v Boží milosrdenství, dostává naše věrnost v nynější situaci mocnou pohnutku. Pak totiž bráníme přítomnost i připravujeme budoucnost Kristova království u nás.

Bůh dal svět statečným a my chceme dát světu Boha. Buďte stateční, dejte se k dispozici Pánu, který teď provádí své plány skrze nepřátele i skrze vás. Vyčtěte z Apokalypsy a ze Skutků apoštolských Boží záměry a svůj postoj k událostem. Naše naděje nejsou politické. Naše naděje je Pán, naše síla a naše vítězství.

Hlavu vzhůru, bratři a sestry! A srdce vzhůru! Pán s vámi!

Poznámka editora [Slova o této době]: Bezprostředně po dokončení tohoto textu byl autor zatčen. Přesto se Slovo o této době rozšířilo opisováním mezi katolíky po celém státě.

DOKUMENT č. 3
Charakteristika případu Mádr a spol. z materiálů skupinového svazku vedeného k této problematice (30. března 1951)

AMV, skupinový svazek a. č. 9164 MV, r. č. 1419.

---

3. oddělení 30. března 1951

Ref. 2032[1]

Případ Mádr Oto, řím. kat. kaplan z Prahy, a spol.

V případě Mádr a spol. se jedná o rozvratnickou ilegální katolickou skupinu, složenou hlavně z mladých osob, většinou mladých bohoslovců. Prozatím je zjištěno, že rozmnožují protistátní tiskoviny a podávají zprávy pro vatikánský rozhlas.

Skupina byla objevena agenturně, a sice tak, že člen této skupiny se svěřil agentovi, že se účastnil ilegální schůzky na Vrchlabsku. Agent byl instruován, aby zjistil místo schůzky a jména účastníků. Tento úkol agent splnil a mimo to získal ileg. oběžník a zároveň zjistil, kdo je[j] tiskne. Dále agent byl instruován, aby získal důvěru pátera Mádra, což se mu též podařilo, což potvrzuje to, že Mádr se na něj obrátil, zda by nenašel osobu, která by doručila zprávu do Vatikánu. Agent, než se k Mádrovi vyjádřil, byl instruován tak, aby se mu nijak nevnucoval a projevil k celé akci nedůvěru a částečný nezájem a aby se choval tak, že má strach, kdyby se to prozradilo, že bude zatčen. Na základě tohoto chování získal agent plnou důvěru Mádra a situace v dnešní době je taková, že mu Mádr předal zalepenou obálku se zprávami, aby je předal osobě, která je doručí buď páteru Olšrovi v Římě, nebo do vatikánského rozhlasu. Agent zprávu převzal od člena skupiny a později mu sdělil, že tento dopis předal, s podotknutím, že osoba, která bude předávat zprávy, bude mít pravděpodobně zdržení. Agent předal dopis řídícímu orgánovi a nyní je na nás, abychom zprávu předali na určené místo, neboť z ní vyplývá, že se jedná o skupinu, jejíž činnost zasahuje na bohosloveckou fakultu v Praze a na Slovensko. Agent dostal nyní za úkol, aby se sešel s páterem Bártou, který žije v ilegalitě a zakládá rozvratnické kroužky mezi mládeží.

[1] Pozn. L. B.: Tento záznam určuje, že text byl vypracován 2. referátem 3. oddělení II. sektoru Velitelství StB.

DOKUMENT č. 4
Hlášení pracovníka StB o získání informace od J. Románka (nedatováno, pravděpodobně počátek roku 1951)

AMV, skupinový svazek a. č. 9164 MV, r. č. 1419, l. 14.

Tajné!

Sdělení P. Románka:

P. Románek mi sdělil, že jej navštívil bohoslovec z pražské bohoslovecké fakulty Zach, který bydlí v Praze na Smíchově [...], a sdělil mu, že kaplan Oto Mádr od sv. Mikuláše v Praze III navazuje styky s bohoslovci ilegálně, dává jim pokyny podle hlášení vatikánského rozhlasu, která má natištěná, a přemlouvá je, aby z fakulty odešli.

Bohosl.[ovec] Zach současně P. Románkovi sdělil, že jmenovaný kaplan Oto Mádr navazuje i podobné ilegální styky s bohoslovci, kteří vykonávají t. č. vojenskou službu, že je přemlouvá, aby setrvali ve vojenské službě a nehlásili se na fakultu, že tento režim je jenom přechodný a jeho trvání se chýlí ke konci a že oni takto osvědčí svůj věrný postoj k církvi a k Vatikánu, za což budou v pravý čas odměněni.

DOKUMENT č. 5
Protokol o výpovědi M. Tomka (13. června 1951)

AMV, skupinový svazek a. č. 9164 MV, r. č. 1419, l. 80–82.

Krajské velitelství Státní bezpečnosti
Praha

Dne 13. června 1951

Protokol o výpovědi

sepsaný dnes u zdejšího velitelství s obviněným
T o m k e m Miroslavem, studujícím, nar. [...] 1924 v Senohrabech, bytem Praha XVIII [...],
který vypovídá o tom, jak napomáhal v útěku do zahraničí Oto Mádrovi

K věci:

Kněze Oto M á d r a jsem poznal při kázáních v kapucínském kostele na Hradčanech, kam jsem občas chodíval. Byl mým zpovědníkem, a proto jsme se poznali blíže a on mne pozval několikrát do svého bytu na Bílé Hoře. Hovořili jsme většinou o osobních věcech.

Letos v květnu jsem jej náhodně potkal na Národní třídě a v krátkém rozhovoru se mi M á d r svěřil, že má obavy před zatčením, aniž by mi blíže osvětlil důvody, a říkal, že by nejraději odjel do zahraničí. Jelikož jsem jej měl rád a obával jsem se, že při jeho zdraví by dlouhotrvající věznění nesnesl, a proto jsem mu nabídl zprostředkování přechodu do zahraničí, o kterém jsem se náhodou dověděl v kavárně na Floře, což nyní vysvětlím.

Několik dní předtím jsem byl v kavárně Flora za zábavou (sám) a k mému stolu si přisedl nějaký člověk, se kterým jsme se dali do hovoru. Zřejmě byl podnapilý a během rozhovoru se mi svěřil, že je plavčíkem na nějaké lodi a že by mohl vzíti někoho do zahraničí. Odpověděl jsem mu, že o to zájem nemám. Toto člověka jsem předtím zde několikrát viděl.

Krátce nato jsem jej viděl v kavárně Flora podruhé a ze zvědavosti jsem se jej zeptal, jak to vlastně provádí s těmi útěky do zahraničí. Po krátkém zaváhání mi řekl, že přijímá lidi v Pšovce u Mělníka, a popsal mi cestu. Přitom mi řekl, že odjíždí opět 31. května 1951 za hranice se svou lodí.

[Zde končí první strana výslechového protokolu rukou připsanými slovy: „Četl a podepsal M. Tomek“.]

V Mělníku na Pšovce jej bylo možno nalézti v nějaké restauraci nebo před ní kolem 22.00 hodiny večer. Jméno lodi, se kterou odpluje, jsem se ani tentokrát nedozvěděl, právě tak jako jeho jméno.

Tak druhý nebo třetí den jsem potkal M á d r a , který se mi svěřil se svým úmyslem odejíti do zahraničí, a proto jsem mu ihned řekl, že bychom odjeli ve čtvrtek večer do Mělníka a že se jedná o lodní přepravu. M á d r moji nabídku přijal a smluvili jsme se, že se sejdeme u Denisova nádraží po půl deváté hodině večer, kam bych přijel s autem, vypůjčeným od mého kamaráda Míly K r u t s k ý h o .

Hned ten den, kdy jsem slíbil M á d r o v i zprostředkování přechodu do zahraničí, zašel jsem za K r u t s k ý m , kterého jsem požádal o zapůjčení auta na čtvrtek večer a jako důvod jsem mu udal, že se chci večer trochu projeti. K r u t s k ý mi auto slíbil, aniž by se dále vyptával, a smluvili jsme se, že se sejdeme ve čtvrtek před tělocvičným ústavem Maraton v Černé ulici v Praze II a odtud bychom šli do veřejné garáže v ulici za Palackého náměstím. Schůzku jsme si dali proto, aby otec K r u t s k ý h o nevěděl o tom, že jeho syn půjčuje někomu auto.

Všechno se stalo tak, jak jsme měli smluveno, pouze s tím, že si K r u t s k ý zapomněl papíry od vozu, a tak se musel vrátiti, zatímco já jsem došel až ke garážím. Když se dostavil, vyzvedl mi auto, které mi předal, a přitom mne požádal, abych jej po jízdě vrátil zpět do garáže.

Tím se zdržela naše smluvená schůzka s M á d r e m , takže jsem místo půl deváté přijel těsně před devátou k Denisovu nádraží, kde na mne již čekal s připravenými dvěma kufry, které jsme naložili a odjeli přes Kobylisy na Mělník. Podle vysvětlení lodníka jsme se dostal až Pšovku, kde jsem po levé straně spatřil restauraci, a proto jsem se díval z auta. Před restaurací jsem uviděl onoho lodníka, který tam zřejmě na někoho čekal. Protože jsem nemohl na tomto místě otočiti vůz, přejel jsem kousek na rozcestí a tam jsem se otočil. Předjel jsem zpět před restauraci a tam jsem zastavil a vylezl z vozu, kdežto M á d r zůstal vevnitř. Došel jsem až k lodníkovi a řekl jsem mu, že jsem využil jeho možnosti, a požádal jsem ho, zda by mohl sebou vzíti jednoho mého známého. Lodník však odmítl a jako důvod udával, že prý jej někdo zklamal a že se nyní bojí riskovat, protože má rodinu, a že nikoho nevezme. Protože byl zřejmě rozčilen, křičel dosti nahlas, a tak jsem jej upozornil, aby mluvil tišeji.

Potom jsem se vrátil k autu a M á d r o v i jsem sdělil výsledek rozmluvy. Potom jsem se dlouho snažil nastartovati motor auta a zkoušel jsem to i klikou, ale přesto se mi to podařilo víc jak po půl hodině, takže jsme do Prahy odjížděli kolem 23.00 hodiny. Na zpáteční cestě v Kobylisích jsme byli zadrženi členy SNB. Byli jsme potom předáni StB a odvezeni do Bartolomějské ulice, kde nás orgánové nechali chvíli o samotě, a proto jsme se mohli s M á d r e m domluviti na tom, že budeme tvrditi, že jel navštíviti nějaké známé, kde se chtěl zrekreovati, což jsem se snažil až doposud tvrditi.

Pokud se týká K r u t s k é h o , mohu odpřisáhnouti, že nevěděl, k jakému účelu auto půjčuje.

Protokol skončen, schválen a podepsán.

Vyslýchající:
[nečitelná parafa]

Vyslechnutý:
[vlastnoruční podpis „M. Tomek“]

DOKUMENT č. 6
Zpráva prokurátora Čížka náměstku ministra spravedlnosti Klosovi (20. května 1952)

SÚA, f. Generální prokuratura, sp. zn. T 707/52.

V Praze dne 20. května 1952

Ministerstvo spravedlnosti
v Praze

PŘÍSNĚ TAJNÉ!

K rukám s. dr. K l o s e

Věc: Oto M á d r , kněz – trestní řízení

Ref.: dr. Čížek

Prvá zpráva

Včera, 19. května 1952, v odpoledních hodinách jednal dr. Čížek se soudruhem škpt. Moučkou, který si již před časem vyžádal, aby byl určen prokurátor pro zpracování věci, o které Státní prokuratura byla předběžně již po několik měsíců informována z koordinační komise. Dnešního dne byly pak předány Státní prokuratuře protokoly 11 obviněných a koncept trestního oznámení s tím, že zítra, 21. 5. 1952, bude originál se spisem podán Státní prokuratuře.

V podstatě jde o trestnou činnost 11 obviněných, jejímž jádrem je špionážní činnost ve prospěch Vatikánu, prováděnou především pomocí ilegálních kroužků mládeže, a to z tří center, která se vzájemně prolínají. Vedoucím na území Čech a Moravy je obviněný Oto M á d r , kaplan u sv. Mikuláše v Praze, který v roce 1948–1949 studoval na Gregoriánu v Římě. Vrátil se pak do ČSR a zde zakládal zmíněné kroužky. Byl agentem-rezidentem[1] vatikánské špionážní služby a prostřednictvím cizích zastupitelských úřadů dodával zprávy do Vatikánu.

Vedoucím na Slovensku byl Vladimír J u k l , asistent Přírodovědecké fakulty v Bratislavě, který již ve válce a po ní spolupracoval s vatikánským agentem Kolakovičem a po jeho útěku do zahraničí stal se vedoucím ilegálních kroužků Rodina.

Třetí centrum vytvářel Svatopluk S c h ü t z n e r , kněz, který ilegálně uprchl do zahraničí, pak se vrátil na naše území, skrýval se po různých ženských klášteřích a organizoval pomocí kroužků špionáže. Tento je patrně znovu v zahraničí.

Na toto jádro trestního oznámení, které je celkem jednolité, i když každý z oznámených provozoval svůj samostatný díl činnosti, je více méně uměle naroubován Vilém O h l i , který na Olomoucku prováděl zázračné promluvy Panny Marie a zázračná uzdravování prostřednictvím podvodného média Libuše Adlerové, která byla již jednou ve vazbě Státní prokuratury, neboť zde bylo podezření, že se s odsouzeným Augustinem Machalkou zúčastnila na organizování číhošťského zázraku.

Další skupinou, která je k věci více méně uměle naroubována, je skupina čtyř obviněných. Vedoucím je Vlastimil Ž e l e z n ý , studující medicíny, a také ke skupině patří ještě 2 vysokoškolští studenti a Stanislav L e d a b y l , administrátor v Doubravníku. Tato skupina je

[1] Pozn. L. B.: Agent-rezident je – zjednodušeně řečeno – agent, který řídí síť dalších agentů.

součástí již částečně před časem likvidované necírkevní ilegální skupiny a její trestná činnost je závažná potud, že Vlastimil Železný se spoluobviněným Aloisem Pokorným spáchali vraždu svého společníka, který chtěl přerušit život v ilegalitě. Motivem byl strach, aby tento společník nebyl zatčen a činnost skupiny nevyzradil. Stanislav L e d a b y l o této vraždě věděl. Celá tato skupina souvisí jen prostřednictvím obviněného Zdeňka Č a č k y s ilegálními kroužky, organizovanými jádrem skupiny, a to ještě jen potud, že Čačka věděl o činnosti kroužků.

Soudruh škpt. M o u č k a projevil názor, že věc by měla být souzena začátkem června a že prý jsou pro to vážné státněbezpečnostní důvody. Sdělil také, že věc má býti projednávána veřejně v Brně a s celostátní popularizací.

Vzhledem k tomu, že o věci bylo již několikrát jednáno na koordinační komisi, a vzhledem k tomu, že s. dr. Cícha tlumočil Státní prokuratuře před časem rozhodnutí, že tato věc bude projednána tajně, a to z toho důvodu, aby nebyla veřejně ventilována otázka jedné vysoké osobnosti z řad církevní hierarchie, požádal jsem, aby byla svolána koordinační komise, která věc projedná zítra, 21. května 1952.

Bude nutno důkladně uvážit, zda umělé spojení tří spolu nesouvisejících skutkových podstat, které mají jen jednoho společného jmenovatele, totiž že v každé z nich vystupují kněží, je vhodné.

Pokud se týká termínu předpokládaného Ministerstvem národní bezpečnosti, bylo by možno věc v tomto termínu projednat jen se značným vypětím a za předpokladu, že by byla znovu odložena věc proti zbytku skupiny Josefa Kostohryze do druhé poloviny června, a za dalšího předpokladu, že by byla projednána zvláštní zpráva, kterou bude nutno v této věci ihned, jakmile napadne, podat.

Vzhledem k nastalé situaci prosím, aby mi byly dány pokyny, jak ve věci postupovat.

Státní prokurátor:
[vlastnoruční podpis „Ziegler“]

DOKUMENT č. 7
Žádost státního prokurátora Zieglera o další pokyny v případu Mádr a spol. (23. května 1952)

SÚA, f. Generální prokuratura, sp. zn. T 707/52.

[Razítko: „Prot. taj. č. 183/52“. Číslovka vepsána rukou.] V Praze dne 23. května 1952

Ministerstvo spravedlnosti [Rukou vepsáno: „PŘÍSNĚ TAJNÉ“]
v Praze

K rukám s. dr. Karla Klose

Věc: Oto M á d r a spol. – trestní řízení

Ref.: dr. Čížek

MNB v Praze podalo Státní prokuratuře 20. 5. 1952 trestní oznámení na Oto M á d r a, kaplana u sv. Mikuláše v Praze, a dalších 10 obviněných. Po prostudování věci jsem zjistil, že jde o skupinu, jejímž společným jmenovatelem je ta okolnost, že šlo o pokračování ve zrádné politice vysoké církevní hierarchie, a to v různých směrech.

Prvá skupina, vedená Oto Mádrem, jejímž dalšími členy jsou Vladimír J u k l, Žofie L a n g r o v á, Růžena V a c k o v á, Václav R a z í k a Marie V i n t r o v á, prováděla velezradu tím způsobem, že organizovala kroužky mládeže tak, jak to naplánoval již odsouzený zločinec Mandl. Pomocí těchto kroužků prováděla tato skupina také rozsáhlou činnost špionážní ve prospěch Vatikánu a získané zprávy posílala do Vatikánu prostřednictvím zastupitelských úřadů italského a francouzského. V souvislosti s touto skupinou je nutno se zmínit také o špionážní činnosti biskupa Trochty, který poté, kdy složil slib, prostřednictvím obviněné Růženy Vackové dodával špionážní zprávy pro Vatikán. Tyto zprávy Růžena Vacková přebírala od jeho ošetřovatelky Jadrné. Poměrně rozsáhlou činnost v souvislosti s touto skupinou prováděli obviněné Žofie Langrová, generální představená boromejek v Praze, Marie Vintrová, představená kláštera těšitelek v Rajhradě. Oba tyto kláštery přechovávaly osoby žijící v ilegalitě a byly rezidenturami vatikánské špionážní služby. V Rajhradě po delší dobu pobýval kaplan Schützner, agent vatikánské špionážní služby, který nejprve ilegálně uprchl do Německa a pak se odtud ilegálně vrátil jako agent. Jeho pobyt není t. č. znám a zdá se, že je patrně v zahraničí. Na Slovensku tuto činnost prováděl obviněný Vladimír J u k l, který již ve válce spolupracoval se špionem Kolakovičem, a po něm se stal vedoucím ilegálních kroužků Rodina, které odpovídaly kroužkům vedených v českých zemích obviněným Oto Mádrem. Na Moravě vedoucím kroužků byl obviněný Václav Razík.

Další obvinění, kteří s touto skupinou jsou oznámeni, nemají s jejich činností nic společného. Tak jde především o Viléma O h l i h o, úředníka z Prostějova, který za souhlasu arcibiskupa Matochy a za pomoci zatíženého individua Libuše A d l e r o v é prováděl zázračné promluvy Panny Marie a v poslední době zázračná uzdravování. Konečně třetí skupina obviněných, sestávající se z obviněných Zdeňka Č a č k y, Stanislava L e d a b y l a, Vlastimila Ž e l e z n é h o a Aloise P o k o r n é h o, souvisící s prvým obviněným jen potud, že obviněný Zdeněk Čačka věděl o tom, že existuje ilegální skupina kroužků katolické mládeže. Jinak jde o odnož již zlikvidované necírkevní protistátní skupiny jakéhosi Simandla a členy této skupiny byli obvinění Vlastimil Železný a Alois Pokorný, kterým obviněný Čačka po

likvidování Simandlovy skupiny našel úkryt a seznámil je s obviněným Stanislavem Ledabylem, administrátorem v Doubravníku, okr. Bučovice. Pokorný a Železný, žijíce v ilegalitě, dopustili se surové vraždy na dalším svém společníku, který chtěl život v ilegalitě přerušit, z obav, aby je nevyzradil. O této vraždě Ledabyl věděl a kryl ji. Stejně tak Zdeněk Čačka.

V podstatě tedy jde o trestnou činnost rozpadající se do tří skupin obviněných, která spolu souvisí přímo jen velmi vzdáleně a souvisí jen potud, že veškerá tato činnost byla prováděna ve službách Vatikánu. Po poradě s koordinační komisí jsem dospěl k názoru, že soudní projednání tohoto případu je možné celkem trojím způsobem.

Buď skupiny rozdělit, soudit samostatně skupinu Mádrovu, samostatně Ohliho a samostatně skupinu Čačkovu. Skupina Čačkova by se totiž hodila za všech okolností pro veřejný proces a není důvodů, proč věc veřejně neprojednat.

Veřejné projednání věci Viléma O h l i h o by mělo jen tehdy smysl, kdyby bylo možno ukázat, že podvodné zázraky se děly za souhlasu arcibiskupa Matochy, a tedy jako součást vatikánské politiky. Poněvadž SÚC je zásadně proti ventilování Matochova jména v procesu, bude nutné za všech okolností Ohliho z věci vyloučit a soudit případ neveřejně.

Pokud se týká zbývajících dvou skupin, lze je soudit buď odděleně; v tom případě navrhuji, aby skupina Čačkova byla za všech okolností souzena veřejně, kdežto skupina Mádrova byla souzena neveřejně vzhledem k tomu, že je zde nebezpečí, že bude ventilována osoba biskupa Trochty. Věc ovšem lze vyřešit také tak, že obviněná Vacková by mluvila jen o Jadrné, ne o Trochtovi, a Jadrná by nebyla jako svědek slyšena vůbec. Pak by bylo lze projednat obě skupiny společně ve veřejném procesu. Nevýhodou tohoto řešení je jen riziko, že by Vacková o Trochtovi něco řekla, ovšem to by se při vhodném vedení procesu dalo obejít. Výhodou tohoto řešení by bylo, že by se veřejně ukázalo, jakou funkci hrají ženské kláštery ve vatikánské politice, což by velmi pomohlo SÚC vzhledem k situaci, která je v ženských soustřeďovacích klášteřích. Proces by mohl v distancování řádových sester a jejich představených.

Závěrem tedy navrhuji buď rozdělení věci a souzení skupiny Zdeňka Čačky ve veřejném procesu a skupiny Oto Mádra v procesu neveřejném s plným ventilováním všech osob z řad vysoké církevní hierarchie, nebo souzení věci společně ve veřejném procesu a s obejitím osoby biskupa Trochty.

Očekávám další pokyny v této věci.

Státní prokurátor:
[nečitelný podpis]

[razítko s datem odeslání „23. 5. 1952“ a parafa]

DOKUMENT č. 8
Zpráva ministra spravedlnosti Raise o případu Mádr a spol. a usnesení Politického sekretariátu ÚV KSČ (30. května 1952)

SÚA, f. ÚV KSČ, Politický sekretariát 1952, sv. 28, a. j. 99, bod 14h.

POLITICKÝ SEKRETARIÁT ÚSTŘEDNÍHO VÝBORU KSČ

2755/9 [číslice „9“ dopsána rukou]
Číslo pořadu: 14h [poznámka „14h“ dopsána rukou, pod tím rukou připsáno „Ano“]

K bodu: Zpráva o soudním případu proti Oto Mádrovi a spol.

Špionážní skupina vatikánských agentů vedená kaplanem Mádrem organizovala podle plánu Antonína Mandla, odsouzeného v procese s vatikánskými agenty v prosinci 1950, ilegální kroužky katolické mládeže. Pomocí těchto kroužků prováděla rozsáhlou špionáž ve prospěch Vatikánu. Část špionážních zpráv dodal této skupině litoměřický biskup Trochta. S touto skupinou souvisí prostřednictvím obviněného Čačky [v orig. Čečky] ilegální protistátní skupina, která působila na Brněnsku. Členové této skupiny Vlastimil Železný a Alois Pokorný zavraždili surovým způsobem svého společníka.

Návrh usnesení: viz na 1. listě uvnitř

Podává s. dr. Rais
30. května 1952
Počet listů: 6

2755

Návrh usnesení

Schvaluje se, aby:

1. Ministerstvo spravedlnosti dalo Státní prokuratuře pokyn, aby ze soudního případu proti Oto Mádrovi a spol. vyloučila trestní věc proti Vilému Ohlimu a projednala ji před senátem Státního soudu v Praze v tajném hlavním líčení;

2. hlavní líčení proti Oto Mádrovi a spol. bylo projednáno před senátem Státního soudu ve dnech 11.–13. června 1952 v Brně za účasti veřejnosti organizované prostřednictvím KAV NF z řad pracujících hlavně z krajů Brno, Gottwaldov, Olomouc, Jihlava a částečně z krajů Ostrava, Pardubice, České Budějovice a Bratislava;

3. trestná činnost, která přímo souvisí s biskupem Trochtou, byla projednána v tajné části hlavního líčení pouze za přítomnosti soudruhů, kteří již v této trestní věci pracovali, případně jejichž účast v tajné části líčení je nezbytně nutná;

4. po skončeném hlavním líčení podalo Ministerstvo spravedlnosti zprávu o trestné činnosti biskupa Trochty podle výsledků tajné části hlavního líčení politickému sekretariátu ÚV KSČ;

5. o procesu po jeho skončení byla vydána úřední zpráva v celostátním tisku;

6. Ministerstvo spravedlnosti dalo Státní prokuratuře pokyn, aby navrhla a při hlavním líčení žádala potrestání Vlastimila Železného a Aloise Pokorného trestem smrti a potrestání ostatních obviněných tresty odnětí svobody ve výši úměrné jejich zavinění.

Provede s. dr. Rais

2755

Zpráva o soudním případu proti Oto M á d r o v i a spol.

Ministerstvo národní bezpečnosti podalo Státní prokuratuře v Praze trestní oznámení na Oto Mádra, kaplana u sv. Mikuláše, Vladimíra Jukla, asistenta Přírodovědecké fakulty v Bratislavě, Žofii Langrovou, generální představenou řádu Karla Boromejského, Růženu Vackovou, univerzitní profesorku, Václava Razíka, kaplana, Marii Vintrovou, představenou kláštera sester těšitelek, Viléma Ohliho, úředníka, Zdeňka Čačku, studujícího přírodovědecké fakulty, Stanislava Ledabyla, administrátora fary, Vlastimila Železného, studujícího medicíny, a Aloise Pokorného, studujícího farmacie.

Jde o skupiny, jejichž společným jmenovatelem je ta okolnost, že šlo o pokračování ve zrádné činnosti vysoké církevní hierarchie, a to v různých směrech.

Skupina vedená Oto Mádrem, jejímiž dalšími členy jsou obvinění Vladimír Jukl, Žofie Langrová, Růžena Vacková, Václav Razík a Marie Vintrová, prováděla velezradu tím způsobem, že organizovala kroužky mládeže tak, jak to naplánoval Antonín Mandl, odsouzený v procese se skupinou vatikánských agentů (biskup Zela a spol.) v prosinci 1950. Za pomoci těchto kroužků prováděli rozsáhlou špionážní činnost ve prospěch Vatikánu. Získané zprávy posílali do Vatikánu prostřednictvím italského a francouzského vyslanectví. Prostřednictvím obviněné Růženy Vackové dodával této skupině špionážní zprávy pro Vatikán též litoměřický biskup Trochta, a to poté, kdy složil slib věrnosti. Tyto zprávy přebírala Vacková od Trochtovy ošetřovatelky Jadrné. Rozsáhlou špionážní činnost prováděla též generální představená řádu Karla Boromejského Žofie Langrová a představená kláštera těšitelek v Rajhradě obviněná Marie Vintrová. Oba tyto kláštery přechovávaly osoby žijící v ilegalitě a byly rezidenturami vatikánské špionážní služby. V Rajhradě se po delší dobu skrýval kaplan Schützner, agent vatikánské špionážní služby, který nejprve ilegálně uprchl do Německa, odkud se později vrátil. Jeho nynější pobyt není tohoto času znám, patrně je v zahraničí. Na Slovensku prováděl tuto velezrádnou činnost obviněný Vladimír Jukl, který již ve válce spolupracoval se špionem Kolakovičem a po něm se stal vedoucím ilegálních kroužků Rodina, které odpovídaly kroužkům vedeným v českých zemích obviněným Oto Mádrem. Na Moravě byl vedoucím kroužků obviněný Václav Razík.

Dalším obviněným, jehož trestná činnost nesouvisí prakticky s činností shora uvedených obviněných, je Vilém Ohli, úředník z Prostějova, který prostřednictvím Libuše Adlerové prováděl za souhlasu olomouckého arcibiskupa Matochy „zázračné promluvy Panny Marie“ a v poslední době též „zázračná uzdravování“.

Konečně třetí skupina obviněných, a to Zdeněk Čačka [v orig. Čečka], Stanislav Ledabyl, Vlastimil Železný a Alois Pokorný, souvisí s prvou skupinou obviněných prostřednictvím obviněného Čačky [v orig. Čečky], který věděl o tom, že existuje ilegální skupina kroužků katolické mládeže. Jde o odnož již odsouzené protistátní skupiny vedené odsouzeným Simandlem, jejímž členy byli obvinění Železný a Pokorný, kteří při realizaci této skupiny zůstali neodhaleni. Těmto obviněným našel Zdeněk Čačka [v orig. Čečka] úkryt a seznámil je s obviněným Ledabylem, administrátorem fary v Doubravníku, okres Bučovice. Pokorný a Železný, žijíce v ilegalitě, dopustili se surové vraždy na dalším svém společníku, který chtěl život v ilegalitě přerušit. Vraždu spáchali proto, aby nebyli tímto svým společníkem prozrazeni. O této vraždě obviněný farář Ledabyl věděl a kryl ji. Rovněž obviněný Zdeněk Čačka [v orig. Čečka] o vraždě věděl.

Vlastimil Ž e l e z n ý narodil se [...] 1928 v Doubravníku, okres Tišnov. Jeho otec je vrchním četnickým strážmistrem ve výslužbě. Studoval na Reálném gymnáziu v Tišnově a po skončení studií na tomto gymnáziu studoval medicínu. Od dubna 1950 až do svého zatčení žil v ilegalitě.

Alois P o k o r n ý narodil se [...] 1928 v Tišnově. Jeho otec je dělníkem. Do roku 1949 studoval na Reálném gymnáziu v Tišnově, po skončení studií na tomto gymnáziu studoval farmacii. Od dubna 1950 je spolu s obviněným Železným v ilegalitě až do svého zatčení.

Soudní případ proti Oto Mádrovi a společníkům byl projednáván na poradě politického sekretariátu dne 23. dubna 1952. Bylo usneseno, aby tato trestní věc byla projednána neveřejně. Organizace procesu byla znovu předmětem jednání mezi soudruhem ministrem národní bezpečnosti Karlem Bacílkem a soudruhem náměstkem předsedy vlády Zdeňkem Fierlingerem a bylo dohodnuto, vzhledem k závažnosti této trestní věci, učinit návrh na změnu usnesení z 23. dubna 1952 v tom směru, aby tento soudní případ byl projednáván veřejně. Bude přitom zajištěno, aby trestní činnost biskupa Trochty nebyla vůbec ve veřejné části hlavního líčení projednávána.

Svůj návrh na veřejné konání hlavního líčení zdůvodňuje Ministerstvo spravedlnosti tím, že v tomto případě jde o rozsáhlou špionážní činnost ve prospěch Vatikánu.

Procesem bude katolické pracující veřejnosti ukázáno, že vatikánští agenti a jejich pomahači se při své zločinné činnosti nezastaví ani před surovou vraždou.

Návrh na vyloučení obviněného Ohliho a projednání jeho trestné činnosti ve zvláštním tajném hlavním líčení zdůvodňuje Ministerstvo spravedlnosti tím, že jeho trestná činnost souvisí s olomouckým arcibiskupem Matochou. Z důvodů církevněpolitických není veřejné projednání této trestní věci vhodné.

DOKUMENT č. 9
Žaloba Státní prokuratury ze dne 31. května 1952
SÚA, f. Státní prokuratura Praha, sp. zn. 4 SPt I 68/52.

[Razítko: „STÁTNÍ SOUD V PRAZE, Došlo: 6. VI. 1952.“]

STÁTNÍ PROKURATURA V PRAZE 4 Spt I 68/52

S t á t n í m u s o u d u

V A Z B A V P R A Z E

ŽALOBA

Státní prokurátor v Praze žaluje, že
1) Oto M á d r ,
nar. [...] 1917, kaplan u sv. Mikuláše v Praze, posl. bytem Bílá Hora [...],

2) Vladimír J u k l ,
nar. [...] 1925 v Bratislavě, asistent Přírodovědecké fakulty v Bratislavě, posl. bytem v Bratislavě [...],

3) Žofie L a n g r o v á ,
nar. [...] 1896 ve Slatině u Brna, generální představená řádu Karla Boromejského v Praze, posl. bytem v Praze III [...],

4) Růžena V a c k o v á ,
nar. [...] 1901 ve Velkém Meziříčí, univerzitní profesorka, posl. bytem Praha III [...],

5) Václav R a z í k ,
nar. [...] 1921, kaplan řím. kat. církve, posl. bytem Brno [...],

6) Marie V i n t r o v á ,
nar. [...] 1902 v Petrovicích, okr. Boskovice, představená kláštera sester těšitelek v Rajhradě u Brna, posl. bytem Rajhrad [...],

7) Zdeněk Č a č k a ,
nar. [...] 1928 v Brně, studující Přírodovědecké fakulty v Brně, posl. bytem Tišnov [...],

8) Stanislav L e d a b y l ,
nar. [...] 1919 v Uhřicích, okr. Bučovice, administrátor fary v Doubravníku, posl. bytem Doubravník [...],

9) Vlastimil Ž e l e z n ý ,
nar. [...] 1928 v Doubravníku, okr. Tišnov, studující medicíny, posl. bytem Tišnov [...],

10) Alois P o k o r n ý ,
nar. [...] 1928 v Tišnově, studující farmacie, posl. bytem Tišnov [...],

všichni ve vazbě,

se dopustili trestných činů v žalobě uvedených:

V několika procesech proti některým zrádným příslušníkům vysoké církevní hierarchie a některým zrádným kněžím byla odhalena pravá tvář Vatikánu a jeho pomahačů. Tyto procesy ukázaly, že Vatikán se pokoušel zejména zneužít náboženského cítění v Československu a

v jiných zemích lidových demokracií k organizování rozvratných akcí. Cílem těchto zločinných akcí bylo nahradit lidově demokratické zřízení v těchto státech tuhou klerofašistickou diktaturou, politicky ovládanou Vatikánem. Hospodářsky se tyto státy měly stát kolonií USA. Tyto procesy stejně jako proces proti maďarskému zrádnému kardinálovi Mindszentymu dokázaly, že Vatikán je špionážní centrálou připravující spolu s americkými imperialisty třetí světovou válku.

Když bdělostí československého pracujícího lidu a jeho vlády byly tyto záměry odhaleny a tak znemožněno, aby zrádní příslušníci z řad vysoké církevní hierarchie a jejich pomahači organizovali rozvrat a rozsáhlou špionáž, nevzdal se Vatikán svých zločinných plánů. Počal budovat přísně ilegální náhradní záškodnickou síť. Vedoucími této sítě byli tajně vysvěcení a mimořádnými plnými mocemi vybavení biskupové a síť měly tvořit ilegální kroužky organizované ze svedených mladých lidí, které pod rouškou náboženské výchovy prováděly přípravu rozvratu a špionáž.

I tyto plány byly odhaleny a organizátor kroužků Antonín Mandl byl spolu s ostatními vatikánskými agenty již v roce 1950 po zásluze potrestán. Na místo Mandla však nastoupil obviněný Oto M á d r . Místo sítě mužských klášterů převzaly úlohu ukrývačů agentů a protistátních zločinců kláštery ženské; pastýřské listy a exkomunikační dekrety vystřídal individuální teror a vraždy.

Obviněný Oto M á d r studoval ve školním roce 1948–1949 na Gregoriánské univerzitě v Římě a odtud byl v létě 1949 vyslán do Československa, aby převzal funkci vedoucího kroužků. Soustředil kolem sebe dosud neodhalené zbytky Mandlovy sítě, zejména z řad laiků. Postupně navázal spojení s vedoucím sítě kroužků na Moravě obviněným R a z í k e m a se skupinami na Slovensku vytvořenými vyučencem profesionálního špiona a jezuity Tomislava K o l a k o v i č e obviněným Vladimírem J u k l e m . S pomocí obviněné Růženy V a c k o v é vybudoval prostřednictvím italského a francouzského vyslanectví v Praze cestu k zasílání špionážních zpráv do Vatikánu. Navázal spojení s obviněnou Žofií L a n g r o v o u , která jako generální představená Kongregace sester Karla Boromejského vytvořila v klášteře této kongregace v Praze III náhradní rezidenturu vatikánské špionážní služby. Shromažďovala zprávy, tyto redigovala a prostřednictvím Růženy V a c k o v é odesílala do Vatikánu. V klášteře ukrývala řadu vatikánských agentů a nakonec i obviněného Oto M á d r a , když tento se připravoval k ilegálnímu útěku do zahraničí. Zpronevěřila peníze, které řádové sestry vydělaly svojí prací jako ošetřovatelky, a vytvořila z nich tajný fond, z kterého podporovala Mádra a jiné agenty desetitisícovými částkami. Tak od roku 1948 do roku 1951 vydala částku 3 000 000 Kčs. Podobnou činností zabývala se i obviněná Marie V i n t r o v á , která jako představená vytvořila z kláštera sester těšitelek v Rajhradě u Brna skrýši pro vatikánské agenty a zprostředkovala řadě osob ilegální útěk do zahraničí.

V létě navázali postupně všichni tito obvinění spojení se Svatoplukem S c h ü t z n e r e m . Tento zrádný kněz v roce 1949 uprchl do západního Německa. Zde se stal agentem CIC a v roce 1950 byl vyslán jako agent-chodec na naše území. Současně z pověření Vatikánu a podle příkazu CIC řídil velezrádnou činnost obv. Mádra a jeho společníků.

Činnost těchto obviněných je o to odpornější, že do služeb Vatikánu zavlekli neuvědomělé mladé lidi, které pod vylhanou záminkou, že jde o obranu náboženství, zneužívali k provádění špionáže a k přípravě rozvratu.

Ovšem Vatikán nespokojil se jen s organizováním rozvratu. Do jeho arzenálu patří i vraždy. A tak další obviněný farář Stanislav L e d a b y l stal se členem teroristické ilegální skupiny vedené obviněným Zdeňkem Č a č k o u . I Čačka měl velmi blízko ilegálním kroužkům, které organizoval Mádr. Byl o jejich činnosti informován a nezúčastnil se aktivně jejich budování jen proto, že pokládal teroristickou činnost své skupiny za účinnější. Členové této skupiny obv. Vlastimil Ž e l e z n ý a Alois P o k o r n ý spáchali surovou vraždu na Františku

M r k v o v i . Obviněný L e d a b y l pak tuto vraždu kryl a poskytoval oběma mravní i duchovní útěchu a morální oporu, přičemž jim přímo označil osoby, které mají ještě zavraždit, jakmile dojde k jimi předpokládanému zvratu.

Vatikán, který hrozil exkomunikací pracujícím lidem jenom proto, že budují spravedlivý společenský řád bez vykořisťování člověka člověkem, prostřednictvím svých agentů připravuje ruku v ruce s americkými imperialisty válku, poskytuje podporu rozvratníkům, teroristům a vrahům. Vysílá na naše území spolu s americkými imperialisty agenty a pokouší [se] mravně narušovat mládež v Československu.

Všechny tyto zločiny jsou jen prostředkem k tomu, aby za pomoci Američany vyprovokované války bylo Československo strženo zpět do kapitalismu a stalo se předmětem vykořisťování západních imperialistů.

Obvinění pak jako vatikánští agenti nebo jejich společníci se dopustili této trestné činnosti:

Obviněný Oto M á d r

Vystudoval řím. kat. bohosloví. Od roku 1942 působil na různých místech jako kaplan, od září 1948 do srpna 1949 studoval v Římě a pak až do svého zatčení byl katechetou.

Ve Vatikáně byl vyškolen jako záškodník a hned po svém návratu spolu s dalším knězem Josefem B á r t o u začal zakládat ilegální kroužky. Ve zpovědnici, ve škole i jinde lákal mladé lidi do těchto kroužků a pak mezi nimi šířil nenávist vůči lidově demokratickému zřízení, vychovával je v oddané stoupence Vatikánu a tím i západních imperialistů a používal je k plnění jednotlivých špionážních úkolů. Za tím účelem vyrobil řadu různých rozvratných ilegálních tiskovin a tyto v kroužcích i mimo ně rozšiřoval. Postupně zorganizoval síť kroužků v celostátním měřítku, a to tak, že pod jeho patronací další obviněný Vladimír J u k l vybudoval kroužky v roce 1950 na Slovensku. V létě 1950 v Brně jednal Mádr s vedoucím ilegálních kroužků na Moravě dr. Mečislavem R a z í k e m a po jeho zatčení navázal spojení s obv. Václavem R a z í k e m , který byl předem určen náhradním vedoucím na Moravě. Když k němu byl vyslán ze zahraničí v roce 1950 vatikánský agent Svatopluk S c h ü t z n e r , poskytl mu pomoc a dodal mu špionážní zprávy církevněpolitického rázu. Prostřednictvím obv. Růženy V a c k o v é a dalších osob navázal spojení s francouzským a italským vyslanectvím v Praze a odesílal pak touto cestou špionážní zprávy jednak do Vatikánu, jednak zrádnému knězi Heidlerovi, který působil v západním Německu jako americký agent a hlasatel tzv. Svobodné Evropy. Odeslal tak řadu zpráv, které jednak byly špionážní, jednak sloužily štvavému vysílání vatikánského a jiných imperialistických rozhlasů. Zorganizoval řadu schůzek vedoucích kroužků, v roce 1951 v květnu se chystal ilegálně prchnout z Československa. Skrýval se za tím účelem v klášteře Karla Boromejského v Praze III. Na cestě do zahraničí byl zatčen.

Jednotlivé skutečnosti obv. M á d r doznává, popírá však, že by ve Vatikáně dělal něco jiného než přípravu své doktorské práce a že by od agenta S c h ü t z n e r a převzal instrukce pro další provádění rozvratu. Ihned po svém návratu z Vatikánu stal se vedoucím rozsáhlé, postupně v celostátním měřítku zorganizované velezrádné skupiny, na kterou Vatikán kladl zvláštní důraz. Při jeho oddanosti Vatikánu je jasné, že byl na tuto funkci předem vybrán, vyškolen a pak do ČSR vyslán. Pokud se týká Schütznera, byl tento agent a zrádný kněz vyslán na naše území se zvláštními úkoly a je zřejmé, že s vedoucím vatikánské ilegální sítě tyto musel projednat.

Obv. M á d r je ještě usvědčován výpověďmi spoluobviněných Vladimíra J u k l a , Žofie L a n g r o v é , Růženy V a c k o v é , Václava R a z í k a a výpověďmi svědků Miroslava T o m k a , Jiřiny K r e j č í k o v é , Štefana Š m á l i k a a Eleny P e l l e r o v é .

Obviněný Vladimír J u k l

Pochází z úřednické rodiny. Za války byl vychován v Bratislavě v duchu reakčního klerofašismu. Vzhledem k tomu, že jako jeden z mála Vatikánu oddaných lidí na Slovensku nebyl kompromitován kolaborací s nacisty a tisovskými klerofašisty, hodil se Vatikánu v době, kdy bylo jasné, že nacisté válku prohráli, k prosazování jeho záměrů. Proto již v roce 1944 stal se spolupracovníkem vatikánského profesionálního špiona Tomislava K o l a k o v i č e . Spolu s ním se pokoušel po válce vloudit jako špion do Sovětského svazu a byl K o l a k o v i č e m po jeho návratu ze Sovětského svazu informován o výsledcích jeho práce. Když v roce 1946 Kolakovič uprchl z území ČSR, převzal po něm vedoucí úlohu v ilegálních kroužcích Rodina. Do roku 1948 pak obv. Jukl studoval v Praze na vysoké škole a pak do roku 1950 zde působil jako vysokoškolský asistent. V té době se důvěrně spřátelil s Oto M á d r e m , pod jehož vedením se školil v organizování protistátních kroužků. Když v roce 1950 odešel zpět do Bratislavy, kde se stal asistentem univerzity, zorganizoval a pak vedl celkem 7 ilegálních kroužků, které řídil. Vypracovával pro ně program a koordinoval jejich činnost podle Mádrových příkazů. Prostřednictvím kroužků sbíral různé špionážní zprávy z oboru církevněpolitického a tyto dodával Mádrovi pro Vatikán. V létě 1950 byl vyhledán agentem Schütznerem a převzal od něho pokyny pro další organizování sítě.

V roce 1951 zorganizoval v celostátním měřítku schůzku vedoucích ilegálních kroužků v Bratislavě.

Spolu s Žofií L a n g r o v o u a další osobou doručoval ilegální pokyny z Vatikánu. V červenci 1951 pokusil se o útěk do zahraničí, aby se zde napojil přímo na agenta Kolakoviče, a bylo mu v tom zabráněno jeho zatčením.

Svoji trestnou činnost skutkově doznává, až na to, že popírá, že by věděl, že Kolakovič je profesionálním špionem a že jeho cesta do Sovětského svazu byla cestou špionážní. Tuto skutečnost však dokazuje především to, že i po té, kdy se sešel s Schütznerem a nemohl býti na pochybách, že páchá špionáž a velezradu, ve své činnosti pokračoval, i to, že Schütznerem se na něho bez rozpaků obrátil. Vatikán ho tedy pokládal za agenta-rezidenta, což bylo možné jen proto, že byl Kolakovičem jako takový vybrán, pověřen a instruován.

V jednotlivých bodech své trestné činnosti je usvědčován spoluobviněnými Oto M á d r e m , Žofií L a n g r o v o u , svědky Elenou P e l l e r o v o u , Miroslavem T o m k e m a Štefanem Š m á l i k e m [v orig. Šmálikem].

Obviněná Žofie L a n g r o v á

Pochází ze živnostenské rodiny a od mládí jako řádová sestra působila jako učitelka na různých církevních školách. V roce 1945 byla Vatikánem ustanovena jako generální představená Kongregace sester Karla Boromejského v Praze. Její sídlo, totiž klášter boromejek na Malé Straně, bylo určeno za náhradní rezidenturu vatikánské špionážní služby. Proto, když po odhalení špiona a bývalého provinciála jezuitů Šilhana nemohly být zprávy soustřeďovány v jezuitském klášteře, přebírala různé zprávy obv. Langrová a starala se o jejich další dopravu do Vatikánu. Byla především ve spojení s obviněným Oto Mádrem a prostřednictvím řádových sester rozšiřovala ilegální tiskoviny, které Mádr vyráběl. Sama vypracovala směrnice pro další ilegální činnost řeholnic a rozšiřovala je mezi řeholnice. V klášteře ukrývala zrádné kněze, kteří prchali před spravedlností a zprostředkovala jim útěky do ciziny. Tak zejména ukrývala Rudolfa J a n č u , Václava S o u k u p a a Mádrova spolupracovníka Josefa B á r t u . Pokusila se spolu s obv. Vladimírem J u k l e m a další osobou doručovat ilegální zprávy z Vatikánu. Soustředila ilegální fond a vyplatila z něho postupně 3 000 000 Kčs pro účely Mádrovy ilegální skupiny a na podporu zrádců prchajících do zahraničí. Konečně sama vypracovala pro Mádra špionážní zprávu církevněpolitického a hospodářského rázu, kterou předala Mádrovi k dalšímu dopravení do Vatikánu. V květnu 1951 ukrývala spoluobviněného

Oto Mádra, ač si jeho protistátní činnosti byla vědoma, sjednala mu ilegální útěk do zahraničí a poskytla na cestu Mádrovi částku 60 000 Kčs.

Na podzim v roce 1951 navázala pak prostřednictvím Růženy Vackové spojení k odesílání zpráv do Vatikánu a sama pak v roce 1951 a 1952 sestavila další špionážní zprávy církevněpolitického rázu, které odeslala do zahraničí.

Svoji trestnou činnost skutkově doznává, až na to, že ji líčí jako činnost spáchanou při jednotlivých příležitostech a nepřiznává, že by k ní měla přímé pokyny z Vatikánu. Její přímé napojení na Vatikán ovšem vyplývá z toho, že se na ni obracely nejrůznější osoby a že jí Mádr důvěřoval natolik, že ji zasvětil do celé trestné činnosti.

Je usvědčována spoluobviněným Oto Mádrem, Vladimírem Juklem a Růženou Vackovou a svědky Miroslavem Tomkem a Jiřinou Krejčíkovou.

Obviněná Růžena V a c k o v á

Je univerzitní profesorka a vlivem reakční výchovy je nepřátelsky zaměřena proti lidově demokratickému zřízení. Od roku 1948 zapojila se do činnosti ilegálních kroužků organizovaných již odsouzeným Antonínem Mandlem a později Oto Mádrem. Zúčastnila se vypracování programu těchto kroužků a sama zneužívajíc své funkce vysokoškolského učitele ze svých posluchačů takové kroužky založila a vedla, přičemž vychovávala tyto svedené mladé lidi v nenávisti k lidově demokratickému zřízení a v oddanosti Vatikánu. Této činnosti pak zneužila i k tomu, že jejich prostřednictvím vybudovala cestu, kterou přes cizí zastupitelské úřady byly odesílány špionážní zprávy do zahraničí. Šlo o zprávy církevněpolitického rázu. Vešla také ve styk s agentem Schütznerem, když se tento vrátil na území našeho státu. Sama také v letech 1951–1952 několik špionážních zpráv sestavila a odeslala, zprostředkovala i odeslání zpráv pro Žofii Langrovou a jiné osoby.

Svoji trestnou činnost doznává a je usvědčována spoluobviněným Oto Mádrem, Žofií Langrovou a svědky Jiřinou Krejčíkovou a Věrou Běhalovou.

Obviněný Václav R a z í k

Pochází z úřednické rodiny a je řím. kat. knězem. V roce 1950 stal se po svém bratrovi Mečislavu Razíkovi vedoucím ilegálních kroužků na Moravě. V zimě 1950 se sešel v rajhradském klášteře s agentem Schütznerem a tomuto sdělil některé špionážní zprávy týkající se církevněpolitické situace. Na jaře 1951 navázal spojení s již odsouzeným Svinkou, kterému přislíbil dodávati špionážní zprávy. Sám prostřednictvím spoluobviněné Marie Vintrové odeslal do zahraničí rozsáhlý špionážní elaborát. V dubnu 1951 zúčastnil se schůzky vedoucích kroužků v Bratislavě, kde spolupracoval na směrnicích pro další ilegální činnost. Jako vedoucí kroužků na Moravě obstaral Mádrovu spolupracovníku Josefu Bártovi, který žil již v ilegalitě, falešný občanský průkaz.

Svoji trestnou činnost doznává a je usvědčován spoluobviněným Oto Mádrem, Vladimírem Juklem, Marií Vintrovou a svědky Olgou Stavělovou mladší a Olgou Stavělovou starší.

Obviněná Marie V i n t r o v á

Pochází ze živnostenské rodiny a od mládí působila jako řádová sestra ošetřovatelka. V roce 1945 stala se představenou kláštera sester těšitelek v Rajhradě. V dubnu 1950 zprostředkovala zrádnému knězi Stavělovi a několika řeholním sestrám ilegální útěk do zahraničí a dala jim na cestu 40 000 Kčs. Zprostředkovala pak spoluobviněnému Václavu Razíkovi odeslání špionážních zpráv pro Vatikán. V srpnu 1950 poskytla v klášteře v Rajhradě úkryt agentu Schütznerovi a zprostředkovala mu zde styk s dalšími osobami. Klášter propůjčovala od roku 1950 až do svého zatčení schůzkám ilegálních kroužků, a to i několikadenním. Ukry-

la pak ještě různé bohoslužebné předměty značné ceny, aby jich mohlo býti zneužito vatikánskou ilegální sítí.

Svoji trestnou činnost doznává a je usvědčována spoluobviněným Václavem Razíkem a svědkyněmi Olgou Stavělovou mladší a Olgou Stavělovou starší.

Obvinění Zdeněk Čačka, Stanislav Ledabyl, Vlastimil Železný, Alois Pokorný tvoří jednotlivou skupinu, která ve službách Vatikánu a západních imperialistů připravovala teror a nakonec i její dva členové Železný a Pokorný se dopustili surové vraždy.

Čačka, Železný a Pokorný jsou vysokoškolskými studenty. Stanislav Ledabyl je řím. kat. knězem. Tito obvinění nejprve v roce 1949 a v roce 1950 se stali členy ilegálních skupin Jana Simandla. Zdeněk Čačka, Vlastimil Železný a Alois Pokorný v této skupině rozmnožovali a rozšiřovali ilegální tiskoviny a shromažďovali zbraně, kterých hodlali použíti při jimi očekávaném zvratu společenského řádu v ČSR, a shromažďovali špionážní zprávy. Když v dubnu 1950 byla Simandlova skupina odhalena, nalezli si Vlastimil Železný a Alois Pokorný úkryt v Křižovicích u Tišnova. Čačka, který měl spojení již v květnu 1949 s americkým špionem Bohumilem Pavlů a později byl ve spojení s dalšími agenty, kterým předal různé špionážní zprávy, řídil další činnost skupiny. Tak především napojil Železného a Pokorného na faráře Stanislava Ledabyla, který pak oba utvrzoval v jejich zavile nepřátelském postoji vůči lidově demokratickému zřízení. Tato skupina navázala pak ještě napojení s několika dalšími osobami. Vliv vatikánské výchovy se na Železném a Pokorném projevil v květnu 1951. Mezitím totiž do úkrytu k Železnému a Pokornému přibyl další společník František Mrkva, který později hodlal přerušit život v ilegalitě. Když si Mrkva již nechtěl dát zabránit ve svém odchodu, z obavy, aby snad někde nevyzradil jejich úkryt, střelil jej Vlastimil Železný z pistole do hlavy. Když ještě jevil známky života, tloukl jej Alois Pokorný prknem do hlavy a do něho kopal. Pak ještě za pomoci dalších členů skupiny umírajícího Mrkvu Pokorný s Železným oběsili na půdě domu, kde se ukrývali. O této vraždě se Zdeněk Čačka dověděl, ještě než byla dokonána, neboť přišel na návštěvu v době, kdy ještě Mrkva žil. O vraždě sepsali pak účastníci protokol, aby si po jimi předpokládaném zvratu mohli tímto protokolem dokázat „zásluhy". Obviněný Ledabyl o něco později, když navštívil Železného a Pokorného v úkrytu, vyrozuměl z jejich řečí, že Mrkva byl jimi zavražděn, přesto však jim poskytl duchovní útěchu a ještě je utvrzoval tím, že jim sdělil jména několika osob, aby je zavraždili po jimi předpokládaném zvratu lidově demokratického zřízení. Dalšímu teroru a řádění této skupiny, která byla ozbrojena řadou zbraní, a to i hromadně účinných, bylo zabráněno jen jejich zatčením.

Všichni tito obvinění svoji trestnou činnost doznávají a usvědčují se navzájem a jsou usvědčováni svědkem Antonínem Zadražilem.

Ze všech těchto důvodů pokládá Státní prokuratura za zjištěné,

že

I. Obvinění Oto Mádr, Vladimír Jukl, Žofie Langrová, Růžena Vacková, Václav Razík, Marie Vintrová, Zdeněk Čačka, Vlastimil Železný a Alois Pokorný tím, že všichni tito obvinění až na Zdeňka Čačku, Vlastimila Železného a Aloise Pokorného vytvořili skupinu, jejímž účelem bylo hromadit špionážní zprávy a dodávat je Vatikánu, a tím, že všichni až na Železného a Pokorného různé špionážní zprávy dodali do zahraničí, a to Zdeněk Čačka prostřednictvím imperialistických agentů, ostatní pak prostřednictvím cizích zastupitelských úřadů a agenta Svatopluka Schütznera, Vlastimil Železný a Alois Pokorný špionážní zprávy ukrývali, spolčili se navzájem a Zdeněk Čačka vešli ve styk s cizími činiteli k tomu, aby vyzvídali státní tajemství v úmyslu vyzraditi je cizí moci, a všichni až na Vlastimila Železného a Aloise Pokorného státní tajemství úmyslně cizí moci vyzradili, přičemž tohoto činu dopustili se až na Čačku, Pokorného a Železného jako členové organizace, jejímž účelem je vyzvídat státní tajemství.

II. Všichni obvinění, a to Oto Mádr, Vladimír Jukl, Žofie Langrová, Růžena Vacková, Václav Razík a Marie Vintrová tím, že organizovali kroužky katolické mládeže případně poskytovali těmto kroužkům podporu, mládež vychovávali proti lidově demokratickému zřízení, rozšiřovali mezi ní rozvratné letáky a připravovali ji, aby spolupůsobila při zvratu lidově demokratického zřízení, všichni pak také tím, že poskytovali úkryt případně podporu a pomoc osobám žijícím v ilegalitě a připravující rozvrat lidově demokratického zřízení, zejména agentu Schütznerovi, přičemž Oto Mádr tutu činnost předem s vatikánskými činiteli dohodl, Oto Mádr a Vladimír Jukl pak ještě také tím, že se pokusili prchnouti do imperialistické ciziny, aby zde pokračovali v rozvracení lidově demokratického zřízení ČSR, Zdeněk Čačka, Stanislav Ledabyl, Vlastimil Železný, Alois Pokorný pak tím, že vytvořili ilegální organizaci, Zdeněk Čačka, Vlastimil Železný a Alois Pokorný tím, že shromažďovali zbraně a rozšiřovali letáky, získávali pro ni členy, spolčili se navzájem a Oto Mádr vešel ve styk s cizí mocí, ostatní pak až na Stanislava Ledabyla, Vlastimila Železného a Aloise Pokorného s cizími činiteli k tomu, aby se pokusili zničit a rozvrátit lidově demokratické státní zřízení a společenský řád republiky, které jsou zaručeny ústavou, přičemž Zdeněk Čačka, Vlastimil Železný a Alois Pokorný k tomuto činu hromadili zbraně a střelivo.

III. Vlastimil Železný a Alois Pokorný 12. května 1951 v Křížovicích [původně „v Doubravníku“] úmyslně usmrtili Františka Mrkvu, a to mimo jiné také tlučením prknem do hlavy a kopáním, tedy způsobem zvláště surovým.

Tím spáchali

I. Oto Mádr, Vladimír Jukl, Žofie Langrová, Růžena Vacková, Václav Razík, Marie Vintrová, Zdeněk Čačka, Vlastimil Železný a Alois Pokorný trestný čin vyzvědačství podle § 86 odst. I, všichni též podle odst. 2 a, i odst. 2 b a všichni až na Zdeňka Čačku, Vlastimila Železného a Aloise Pokorného podle odstavce 3 c tr. zák.

II. Všichni obvinění trestný čin velezrady podle § 78 odst. 1 c, odst. 2 a, všichni až na Stanislava Ledabyla, Vlastimila Železného a Aloise Pokorného též podle odst. 2 b, a Zdeněk Čačka, Vlastimil Železný a Alois Pokorný též podle odst. 3 d tr. zák.

III. Vlastimil Železný a Alois Pokorný trestný čin vraždy podle § 216 odst. 1, odst. 2 b tr. zák.

V Praze dne 31. května 1952

Státní prokurátor
dr. Ziegler v. r.

Za správnost vyhotovení
vedoucí úředník oddělení:

[Nečitelný podpis, vedle kulaté razítko Státní prokuratury v Praze. Pod tím rukou vyplněné razítko: „Na vědomí s. Novákovi jako předsedovi senátu. 6. 6. 1952“ a nečitelná parafa.]

DOKUMENT č. 10
Plán procesu ze dne 2. června 1952

SÚA, f. Státní prokuratura Praha, sp. zn. 4 SPt I 68/52.

[Razítko: „Státní prokuratura v Praze, 4. oddělení trestní“; pod tím uprostřed razítko: „Prot. taj. č. 184/52“, přičemž číslice je připsána rukou; pod tímto vpravo razítko: „TAJNÉ“.]

4 SPt I 68/52 V Praze dne 2. června 1952

Ministerstvu spravedlnosti
v Praze
k rukám s. dr. Cíchy

Ve dnech 11.–13. června 1952 bude v Brně v sále Stadion konáno hlavní líčení proti Oto M á d r o v i a jeho devíti společníkům. Jde o proces s kněžími, řeholnice[mi] a jejich pomahači, v podstatě o ilegální kroužky katolické mládeže a pak o samostatnou skupinku, jejíž členové dopustili se bestiální vraždy.

Předkládám tento

plán procesu:

žaloba bude podána dne 6. června 1952. Dne 3. června bude projednána s příslušnými činiteli, 4. června bude předložena Ministerstvu spravedlnosti.

Publikace žaloby a obhajoba:

Žaloba bude publikována dne 7. června, a to v Praze. Obvinění budou míti rozmluvu s obhájci dne 10. června v odpoledních hodinách v Brně v budově KV StB.

Složení senátu a ostatní osoby:

Senát: senátu bude předsedat s. dr. Novák, přísedící budou s. dr. Podčepický, s. Bautz, s. Doušek, s. Kusovský.

Žalobu bude zastupovat dr. Čížek.

Zapisovatelky budou s. Grundová a s. Fenyková. Vypomáhat bude s. Váchová.

Obhájci: dr. Vorel, dr. Neumann, dr. Richetský, dr. Kratochvíl a dr. Těšínský.

Předporada a plán procesu:

Předporada se bude konat v Praze dne 10. června dopoledne. Kromě senátu a prokurátora zúčastní se jí i zástupce SÚC a zástupce MNB.

Proces má míti tento program:

11. Budou vyslechnuti obvinění Mádr, Jukl, Langrová, Vacková, Razík a Vintrová a 7–9 svědků týkající se jejich trestné činnosti.

12. Od 8–9 hodin bude tajná část procesu, které se zúčastní jen obvinění Mádr a Vacková, svědkyně Jadrná a obhájci dvou přítomných Vorla a Neumanna, poté budou výslechy zbývajících obviněných a výslech 1 svědka.

V odpoledních hodinách budou závěrečné řeči.

13. Dopoledne bude porada. Rozsudek vynesen v 10 až 11 hodin.

Veřejnost a publikace procesu:

Veřejnost bude zorganizována z krajů: Brno a Gottwaldov; o něco méně z krajů Olomouc, Jihlava a Ostrava. Budou pozváni delegace z krajů Budějovice, Pardubice, Bratislava a Žilina.

O organizování veřejnosti bude požádán KV KSČ Brno, který organizaci provede prostřednictvím KAV NF v Brně. O procesu bude vydána jedna úřední zpráva, která bude publikována po procesu.

Organizační zajištění:

Dne 4. června zajede do Brna s. Podčepický a s. dr. Čížek a dva soudruzi z MNB, kde zajistí sál prostřednictvím KV StB, veřejnost prostřednictvím KV KSČ a ostrahu sálu prostřednictvím KV NB. Přítomnost příslušných činitelů 4. června v Brně zajistí MNB.

Eskorta a ostraha obviněných:

Eskortu a ostrahu obviněných zajistí MNB, s. Kropáček.

Státní prokurátor: [vlastnoruční podpis „Ziegler“]

DOKUMENT č. 11
Nařízení hlavního líčení (6. června 1952)
SÚA, f. Státní soud Praha, sp. zn. 6 Ts I 41/52.

NAŘÍZENÍ HLAVNÍHO LÍČENÍ

I.

Sestavení senátu: čj. 6 Ts I 41/52

1) předseda dr. Novák
2) soudce dr. Podčepický
3) soudce z povolání Bautz
4) soudce z lidu ing. Doušek
5) soudce z lidu Kusovský
zap.: Grundová, Fenyková

Hlavní přelíčení se koná:

dne 11.–13. 6 1952 o 8. hod. v Brně, Stadion

Předporada 10. 6. 1952 o 8.30 h. v č. dv. 136/II. p. v Praze-Pankráci.

II.

Obesláni buďtež:

1) obžal. 1–10 byli již vyrozuměni (vide publikační protokol)
2) svědci (budou obesláni KV StB přímo)
3) znalci (obstará KV StB)
4) tlumočník 0
5) obhájci s připojením konceptu obžaloby vide druhou stranu!

III.

Vyrozuměni buďtež:

1) členové senátu dle sestavení shora
2) Státní prokuratura v Praze k jejich čj. 4 SPt I 68/52
3) [Zde přeškrtnutý text: „zákonný zástupce obžal. (rodiče – okr. péče o mládež)“.]
4) prezidium Státního soudu (s uvedením skutkové podstaty v hesle)
5) velitelství KV StB Praha k čj. B/4-V-141/1951 [Místo tohoto vyplněného textu původně „oddílu SVS zde“.] (o datu hlav. líčení a se žádostí za předvedení obžalovaných).

Skutková podstata trest. činu v hesle

Vedoucí obv. kaplan Oto Mádr a ostatní obv. z řad řím. kat. církve a klášterů ve službách Vatikánu prováděli rozvratnou a špionážní činnost již od 1948 na území Čech, Moravy i Slovenska.

Vyžádati:

1) [žádný text nenásleduje]

V Praze dne 6/6 1952

předseda senátu:
[Rukou vyplněné razítko: „Došlo 6. června 1952“.] [vlastnoruční podpis „Novák“]

Obhájci:
1) dr. František Vorel za obv. Oto Mádra a Stanislava Ledabyla,
2) dr. Břetislav Nohavec za obv. Vladimíra Jukla a Vlastimila Železného,
3) dr. Karel Kratochvíl za obv. Aloise Pokorného a Marii Vintrovou,
4) dr. Richard Neumann za obv. Růženu Vackovou a Zdeňka Čačka,
5) dr. Vojtěch Gottfried za obv. Václava Razíka a Žofii Langrovou,
všichni podle § 45 odst. 1 tr.

Společenská nebezpečnost: velmi značná, měla býti podchycena pro vatikánskou politiku mládež, zejména dělnická, v tzv. katolických kroužcích.

Profil obviněných
1) Oto Mádr:
35letý, syn dělníka – důchodce, kaplan řím. kat. fary u sv. Mikuláše v Praze,

2) Vladimír Jukl:
27letý, syn profesora, univerzitní asistent v Bratislavě,

3) Žofie Langrová:
56letá, dcera řezníka – živnostníka, před okupací učitelka církevních škol, nyní generální představená řádu Karla Boromejského v Praze,

4) Růžena Vacková:
51letá, dcera lékaře, před okupací univerzitní asistentka, nyní profesorka univerzitní v Praze na dovolené,

5) Václav Razík:
31letý, syn úředníka pojišťovny, kooperátor řím. kat. církve v Brně,

6) Marie Vintrová:
50letá, dcera maloobchodníka, před okupací ošetřovatelka, nyní představená kláštera sester těšitelek v Rajhradě u Brna,

7) Zdeněk Čačka:
24letý, syn zedníka, studující Přírodovědecké fakulty v Brně,

8) Stanislav Ledabyl:
32letý, syn pomocného dělníka, administrátor fary v Doubravníku u Tišnova,

9) Vlastimil Železný:
24letý, syn vrchního strážmistra SNB v. v., studující medicíny v Brně,

10) Alois Pokorný:
24letý, syn dělníka TOS, studující farmacie v Brně.

Veřejnost: organizovaná (zařídí KV StB Praha a Brno)

Tisk: snad místní?

DOKUMENT č. 12
Protokol o hlavním líčení – výslech O. Mádra (11.–13. června 1952)
SÚA, f. Státní soud Praha, sp. zn. 6 Ts I 41/52.

Čj. 6 Ts I 41/52

Protokol o hlavním líčení

Státní soud v Praze, odd. VI., dne 11.–13. června 1952 v 8.00 hod.

Trestní věc proti: Oto M á d r o v i a spol.

pro: §§ 86, 78, 216 tr. zák.

Přítomni:

Předseda senátu:	dr. Jaroslav N o v á k
Soudci:	dr. Vladimír P o d č e p i c k ý
	Karel B a u t z
	ing. František D o u š e k
	Karel K u s o v s k ý
Zapisovatelky:	Olga G r u n d o v á
	Mirka F e n y k o v á
Státní prokurátor:	dr. Karel Č í ž e k

Obvinění: Oto Mádr, Vladimír Jukl, Žofie Langrová, Růžena Vacková, Václav Razík, Marie Vintrová, Zdeněk Čačka, Stanislav Ledabyl, Vlastimil Železný, Alois Pokorný, všichni z vazby předvedeni.

Obhájci: dr. Vorel za obv. Mádra a Ledabyla ex offo
dr. Nohavec za obv. Jukla a Železného ex offo
dr. Gottfried za obv. Langrovou a Razíka ex offo
dr. Kratochvíl za obv. Vintrovou a Pokorného ex offo
dr. Neumann za obv. Čačku a Vackovou ex offo.

Předseda senátu zahajuje hlavní líčení a dotazuje se obviněných, zda byla zachována lhůta k přípravě (§ 140 tr. ř.)

Obvinění uvádí, že obsílku i žalobu k hlavnímu líčení obdrželi včas.

Líčení jest **veřejné**, část líčení **tajná** (viz protokol).

Předseda senátu zjišťuje totožnost předvolaných osob.

Státní prokurátor přednáší žalobu čj. 4 SPt I 68/52 ze dne 31. května 1952.

Předseda senátu vyzývá obviněné, aby se k žalobě podrobně vyjádřili, souvisle vylíčili skutečnosti, které jsou předmětem žaloby, uvedli okolnosti, které zeslabují nebo vyvracejí podezření vůči nim, aby mluvili pravdu, a upozorňuje je na polehčující okolnost doznání.

Předseda senátu činí opatření, aby výslech obviněných dál se odděleně.

Obvinění uvádí:

Obviněný Oto M á d r :

Udává gen. jako na č. l. 71–81, 83 s těmito dodatky, příp. změnami:

K dotazu prokurátora:

Do Belgie jsem chtěl jít studovat proto, že tam je po Římě nejlepší teologie. V říjnu 1948 jsem odjel do Říma, byl jsem tam jeden rok. V r. 1949 jsem se vrátil do ČSR.

Hodlal jsem se věnovat teologii, pracoval jsem s Kadlecem, tomu jsem také řekl, že bych rád prohloubil své studium na některé fakultě v zahraničí. On souhlasil s mým návrhem, doporučil mne profesorskému sboru. K mému studiu v zahraničí dal souhlas Beran. Toho jsem také osobně navštívil a přednesl mu prosbu, že chci jít studovat do Říma.

K dotazu prokurátora:

S myšlenkou náboženských kroužků jsem přišel do styku před válkou i po válce. Po válce jsem četl nějakou literaturu o kroužcích, a to ve franštině. Četl jsem tyto brožurky před svým odjezdem do Říma.

K jednání s Bártou po svém návratu z Říma jsem se dostal někdy před Vánocemi r. 1949. Půjčoval jsem mu také tyto brožurky. Aby mohly existovat náboženské kroužky, vyžádali jsme si souhlas od Berana.

K dotazu prokurátora:

Státní úřad pro věci církevní jsme o povolení nežádali. Činnost těchto kroužků, když jsme ji nehlásili, odporuje zákonům, je tedy to činnost nezákonná.

Po návratu z Říma nastoupil jsem zase své místo u sv. Mikuláše v Praze, ale mým úkolem bylo hlavně vyučovat na školách. K založení kroužků jsme souhlas Berana potřebovali. Já jsem byl prostředníkem mezi Bártou a Beranem.

Cílem kroužků byla náboženská výchova katolické mládeže. Pokud vím, v kroužcích byla prováděna jen náboženská výchova.

Činnost lidí v kroužcích a jejich podávání zpráv nebylo v souvislosti.

Pokud se týče činnosti zpravodajské, k tomu jsem přiměl lidi já, ale ne v kroužcích. Připouštím, že to bylo zneužití lidí nábožensky smýšlejících.

Zprávy, které jsem posílal do Vatikánu, měly sloužit vatikánskému rozhlasu pro informace. Já jsem viděl ve Vatikánu své církevní představené a jako takový jsem podával své zprávy.

Na můj podnět vzniklo několik náboženských kroužků mezi vysokoškolskými studenty. Těmto jsem dodával literaturu. Kroužky se scházívaly v různých termínech, já jsem se schůzek zúčastňoval podle možnosti.

Dr. Plocek mně nabídl možnost ilegálního spojení do zahraničí, řekl mi, že je to spojení prostřednictvím jedné osoby.

Zprávy byly posílány do Říma přes italské vyslanectví. Tomek a Krejčíková vhazovali dopisy do schránky u italského vyslanectví proto, abych já při nesení těchto dopisů nestal se nápadným.

Státní prokurátor předkládá obviněnému dokument, ke kterému obviněný udává:

Tento dokument jsem se pokusil odeslat do zahraničí.

Státní prokurátor cituje z předloženého dokumentu: […]

Odsouzený důstojník je ženat a má 3 děti. Co má dělat zpráva o nějakém odsouzeném důstojníkovi a jeho třech dětech, co to má co dělat s církevněpolitickou situací a co to je Vatikánu do toho?

Obviněný M á d r :

Pokud se pamatuji, byl to důstojník, který pro projev svého náboženského cítění byl odsouzen.

Krejšíková, pokud vím, doručila na italské vyslanectví asi 3 zprávy a Tomek jednu. Některé zprávy byly alespoň zčásti zaměřeny proti lidově demokratickému zřízení, některé zprávy jsem sám koncipoval.

Tomka jsem poslal jako zástupce duchovních v roce 1951 na schůzku do Bratislavy, bylo to v době, když jsem se skrýval. Skrýval jsem se proto, že jsem soustavně porušoval zákony tohoto státu. Cílem mé práce ale nebyl zvrat.

Předseda předkládá obviněnému letáku č. 1. 4 ex 51.

Obviněný Mádr potvrzuje, že předložený leták je ten, který sám psal a také jej poslal Juklovi.

Leták jsem poslal také do Vatikánu, a to proto, aby tam sloužil jako informace o tom, že je v naší náboženské ilegální činnosti pokračováno.

Obviněnému předložen předsedou dokument č. 1. 1 ex 51, dokument se týká letáku, který byl vysílán vatikánským rozhlasem dne 24. června 1951.

Obviněný:

Musil jsem předpokládat, že alespoň něco z letáku bude vysíláno.

Nevěděl jsem, kdo bude v Bratislavě zúčastněn schůzky. Věděl jsem však, že tam bude několik kněží ze Slovenska i z Moravy. Tomek měl na schůzce vyřídit, kdyby někdo měl nějaké zprávy církevněpolitické, aby je zaslal mně. Dá se říci, že jsem takto zapojil další lidi do své činnosti. Zprávy, které takto mně měly býti zasílány, jsem měl posílat do Vatikánu.

K dotazu prokurátora:

Byl jste hlavním vatikánským špionem v ČSR?

Obviněný:

Pochybuji.

Zprávy, které jsem dostal od Tomka, jsem sestavil, napsal, vložil do obálky a odeslal.

Jukla jsem poznal v roce 1950. Informoval jsem ho, že mám spojení s cizinou, že mohu podávat zprávy. Požádal jsem ho, aby mně podával zprávy.

Od Jukla jsem doručil zprávu Pellerové. Pellerová byla studentkou v Praze. Tuto jsem znal již dříve a věděl jsem o ní, že je stejného smýšlení jako já.

K dotazu prokurátora:

Pellerovou jsem do kroužku zapojil já. Kroužky neměly za úkol provádět nějakou špionážní práci. Jukl měl také důvěru k Pellerové. Nevím, jestli Jukl věděl o tom, že Pellerová je zapojena v kroužku.

Moje další spolupráce s Juklem spočívala v tom, že jsem ho informoval dále o své kroužkové činnosti v Praze a říkal jsem mu, jak by si v takové činnosti měl počínat na Slovensku.

K dotazu prokurátora:

Připouštím, že já jsem prostřednictvím Jukla zakládal kroužky i na Slovensku.

Juklovi jsem pro jeho činnost poskytl vhodný materiál písemný, poslal jsem mu poselství vánoční Pia XII.

Já jsem také rozmnožil několik zpráv, které se týkaly církevněpolitické věci a církevních poměrů u nás.

Razíka jsem informoval o činnosti kroužků v Praze. Dohodli jsme se na tom, že na podzim roku 1950 svoláme schůzku. Tato schůzka se uskutečnila v listopadu 1950 a na pořadu jednání bylo jednáno o utváření teologických kroužků a o činnosti v nich. Já jsem přinesl osnovu, kterou jsem sám vypracoval, a dohodli jsme se na tom, že činnost budeme provádět podle vypracovaných osnov.

V roce 1950 jsem se seznámil s učitelkou Věrou Novákovou, kterou jsem požádal o rozmnožení letáku Pojednání o svátostech, kde se jednalo také o exkomunikačních dekretech. Věra Nováková mi tyto letáky vyhotovila ve 400 exemplářích a tyto mi předala po několika dnech.

Na podzim 1950 jsem se ptal profesorky Vackové, jestli nemá spojení se zahraničím.

K dotazu prokurátora:

Nevzpomínám si přesně, odkdy jsem znal Vackovou. Nevěděl jsem o ní, že pracuje v kroužcích. O tom, že Vacková přede mnou byla činna v kroužcích, jsem se dozvěděl až později, a to tím způsobem, že měla ve svém bytě schůzku svých známých, kde se hovořilo o náboženských otázkách. Není mi známo, že by Vacková plánovala podobnou činnost s Merdlem, jako jsem plánoval já.

Otázku kroužků jsem pokládal za věc církevní. Nemohl jsem organizovat kroužky v normálních poměrech bez souhlasu arcibiskupa Berana. Mojí věcí bylo, abych od tohoto měl souhlas.

Od Langrové jsem dostal zprávu o poměrech kláštera voršilek. Zprávu mi Langrová dávala proto, poněvadž věděla, že mám spojení dále. Tuto obálku se zprávou, kterou jsem od ní obdržel, jsem poslal přes dr. Plocka do Říma. Langrové jsem říkal, že mám možnost posílat zprávy prostřednictvím jednoho cizího vyslanectví v Praze a že na toto vyslanectví přináší zprávy Miroslav Tomek.

Ilegálně do zahraničí jsem se měl dostati prostřednictvím Tomka. Kromě toho Langrová mi dala 60 000 Kčs a jisté deníky, které jsem měl poslati do Říma. Dohodli jsme se na tom, že Langrová bude podávat Tomkovi zprávy a tento že je bude posílat do zahraničí prostřednictvím jistého lodníka z Hamburku. Připouštím, že Tomek měl převzíti moji úlohu posílat zprávy do zahraničí.

Kromě těchto 60 000 Kčs, které jsem dostal od Langrové, jsem měl s sebou do zahraničí 18 000 Kčs, které byly moje osobní, a dále 1000 dolarů a 50 000 italských lir.

Se Schütznerem jsem vešel ve styk v srpnu 1950, když přišel ilegálně ze západního Německa k nám do republiky. Schütznermne navštívil v mém bytě na Bílé Hoře a říkal, že přišel ze západního Německa ilegálně, kam před tím také ilegálně uprchl, a že tam byl v uprchlickém táboře. O účelu svého návratu mi sdělil to, že se přišel informovat o stavu dělnických kroužků u nás. Já jsem mu zprávy, pokud se týká dělnických kroužků, předati nemohl, poněvadž já jsem ve styku s dělnickými kroužky nebyl.

K dotazu prokurátora:

Nevzpomínám si přesně, jestli jsme mluvili při této návštěvě o Juklovi a o Razíkovi. Schützner se mě neptal na současnou situaci u nás. Říkal mi, že by se rád vrátil do zahraničí; já jsem mu žádné možnosti nenabízel, poněvadž jsem žádné neměl. Schützner se obrátil na mne proto, poněvadž znal můj postoj.

Tuto svoji činnost, kterou jsem páchal, jsem pokládal za svoji povinnost.

K dotazu obhájce:

Kroužky se začaly tvořit někdy začátkem roku 1950 a tuto činnost prováděl Bárta do 13. dubna 1950, kdy odešel za hranice. Nevzpomínám si, jestli bych podával nějaké zprávy na francouzské vyslanectví, já jsem měl spojení pouze na italské vyslanectví. Já nevím, jestli Vacková měla spojení s francouzským vyslanectvím. Já jsem se s Heidlerem [v orig. Heiglerem] stýkal jen v roce 1948, ale od roku 1949 jsem s ním nemluvil. Před svým zatčením mi nebylo známo, co je s Heidlerem, to jsem se pouze domníval, dnes mi již je známo, co s ním je. Není mi známo, kolik kroužků Jukl organizoval v Bratislavě. O jeho činnosti jsem nebyl informován.

Dalších dotazů není.

Státní prokurátor předkládá soudu dokument, který předestřel obviněnému Mádrovi.

Předseda konstatuje předložený dokument na důkaz toho, že zprávy, které obv. Mádr posílal do Vatikánu, netýkaly se jen věcí církevněpolitických, ale že zprávy se týkaly též vojenských tajemství.

[…]

DOKUMENT č. 13
Opis stenografického záznamu tajné části hlavního líčení v trestní věci proti Mádrovi a spol. – výběr (20. června 1952)

SÚA, f. Státní úřad pro věci církevní, sv. 93, a. j. 115.

V zápisu tajné části líčení je zachován doklad nejen o tom, co bylo pro účelové trestní stíhání označeno za státní tajemství, jako např. seznam internovaných kněží, pořízený za účelem jejich hmotné podpory, ale i o tom, jaký panoval strach, když běžné informace byly předávány v klubku bavlny či zapečené v bábovce. Zápis je také ukázkou formulací tzv. otázkového protokolu (viz Čs. justice v letech 1948–1953 v dokumentech, díl I., s. 283), který byl v podstatě textem role obžalovaného, který sestavili vyšetřovatelé StB. Vložení tajné části mělo jediný smysl, a to v očích veřejnosti prokázat „špionážní činnost" skupiny Mádr a spol., již také u soudu zdůraznil dokument č. 14 (znalecký posudek důstojníků StB).

Adolf Rázek

MINISTR SPRAVEDLNOSTI
Čj. 191/1952-C

[Částečně razítkem, částečně rukou dopsáno: „Státní úřad pro věci církevní, Sekretariát 26. VI. 1952 č. jedn. 742"]

V Praze dne 20. června 1952

[Razítko: „Přísně tajné"]

Vážený soudruhu!

V příloze zasílám Ti, jen k Tvé osobní informaci, jeden opis stenografického záznamu z tajné části hlavního líčení v trestní věci proti Oto Mádrovi a společníkům.

Se soudružským pozdravem
[nečitelný podpis „dr. Černý"?]

1 příloha

Vážený soudruh
Zdeněk Fierlinger
náměstek předsedy vlády
Praha

[Razítko: „Přísně tajné“]

TAJNÁ ČÁST LÍČENÍ

Prokurátor: Navrhuji, aby líčení bylo prohlášeno za tajné, aby přítomní byli náležitě poučeni, neboť budou projednávána důležitá státní tajemství a veřejným projednáním by mohla býti vyzrazena. Současně navrhuji, aby o té okolnosti, od koho dostala obv. Vacková zprávy, které byly označeny ve veřejné části líčení jako zprávy od vysokého církv. hodnostáře, jakým způsobem je dostala a od koho skutečně tyto zprávy pocházejí, byla svědkyně vyslechnuta Jadrná.

Předs.: Děkuji.

Po tiché poradě bez přerušení jednání prohlašuje předs. usnesení, že návrhu státního prokurátora se vyhovuje v tom směru:

1) že od tohoto okamžiku prohlašuje se jednání za tajné, poněvadž budou probírána taková udání a okolnosti, které zakládají státní tajemství, a veřejným projednáváním by tato státní tajemství byla ohrožena, a

2) že bude slyšena o skutečnostech státním prokurátorem uvedených svědkyně Jadrná.

Prosím, aby obv. Vacková předstoupila k mikrofonu.

Znovu Vám připomínám poučení včerejšího dne, a nejen Vám, ale i všem obv. dané ohl. okolnosti polehčující, tj. úplného a kajícného doznání. Nyní Vám dám další otázky, které Vám nebyly kladeny během veřejného hl. líčení a které nutno položiti během této tajné části hl. líčení.

První otázka zní:

Jak se projevovala Vaše protistátní činnost, pokud se týče jistého vysokého církevního hodnostáře, kterého jest nutno v tomto tajném líčení jmenovat.

Před tím, než odpovíte na tuto otázku, jest mojí povinností upozorniti všechny přítomné v tomto sále, že poněvadž jde o tajnou část hl. líčení, kde budou probírána státní tajemství, jest jejich povinností o všem, co se dovědí průběhem této části hl. líčení, zachovati naprostou mlčenlivost, jinak by se dopustili trestného činu velmi těžce stíhatelného nehledě ani k dalším následkům. Prosím obv. Vacková, abyste odpověděla na otázku Vám danou.

Vacková: Asi 1949 přišla ke mně Marie Jadrná, totiž já jsem se s ní setkala v Praze v Charitě. Tam bylo řečeno, ona mně řekla, totiž nejprve mi přinesla seznam z Oseku. Kněží, poněvadž tehdy byli…

Prokurátor: Obviněná, kdybyste mluvila o něco víc nahlas!

Vacková: Prosím. Zkrátka přinesla nejprve seznam kněží, kteří byli tehdy koncentrováni v Oseku, především šlo o salesiány. A ten ovšem neměla, to nebylo z důvodů špionážních, že spíš z důvodu toho, aby získali lidi, kteří by posílali nějaké zásilky. A skutečně tedy jsem zařídila u několika lidí, aby jim posílali nějaké naturálie, a tím byl navázán jaksi spoj s Marií Jadrnou.

[…]

Potom později přinesla jednoho dne, jednou mne jaksi dali zavolat, že Marie Jadrná přišla a že přinesla zvlášť jaksi důležitou věc. Ona sama mi sdělila jaksi, že tentokrát jaksi píše sám biskup.

Předs.: Trochta.

Vacková: Trochta. Totiž jestli mi to takto řekla, ale řekla: dneska mám něco, bylo to přesně, do jisté míry si to náhodou pamatuji, jak to bylo, dnes mám něco od exelencpána nebo

od šerifa, nebo něco takovým způsobem, takže náhodou mi to utkvělo v paměti. Bylo to v obálce, bylo tam napsáno, nevím ovšem přesně, jestli tam, si pamatuji tuto okolnost, jestli to bylo tehdy, zrovna ten první, ale určitě jedna z těch zásilek byla v takové aktové obálce, jak jsou na složení akt, a bylo tam napsáno: Città di Vaticano. Těchto zásilek potom mi přinesla, ale bylo dodáno víc, počet už si nepamatuji. Poněvadž…

Předs.: Kromě této první byly od Trochty i tyto další zásilky?

Vacková: Ne, ne, ono totiž těch zásilek bylo mnohem víc a byly tam např. asi dvě nebo tři zásilky byly jaksi úplně bezcenné, vlastně, poněvadž tam posílali nějaké tiskoviny, citace dokonce z katolických novin, zaškrtané a to, co se jim zdálo, řekněme tak kulturně, totiž církevněpoliticky důležité, a to jsem jí tehdy řekla, že to ovšem nemůže, nemá cenu jaksi, že je to příliš lehká zásilka, než abychom se mohli vůbec pokoušet toto do ciziny dát.

Předs.: Kolik bylo asi celkem těch zásilek, které jste vy od Jadrné dostala?

Vacková: Pane předsedo, opravdu již dneska nevím, bylo jich hodně.

Předs.: A jak jste s nimi naložila?

Vacková: Ty jsem zničila, poněvadž jsem spolehlivou cestu neměla.

Předs.: I tam, co bylo napsáno Città di Roma nebo Città di Vaticano.

Vacková: No, musela jsem, poněvadž jsem neměla spolehlivou, dostatečně spolehlivou cestu.

[…]

Vacková: A až tedy do vlastně řekněme přesně první dopis, který šel byl dopis, který četl páter Mádr. Tomu jsem tehdy právě při té okolnosti, to jsem mu to také dala přečíst…

Předs.: To byl zase dopis od biskupa Trochty.

Vacková: Trochty. To bylo na podzim.

Předs.: Vy jste ho dala číst Mádrovi…

Vacková: To bylo zjara 1950 nebo nevím, ale prostě, časně přišel zase další dopis…

Předs.: Ano…

Vacková: A tento byl ten dopis právě zamotaný, patrně to byl ten dopis, já prosím už přesně nevím…

Předs.: Ano…

Vacková: Ale zdá se mi, že to byl ten dopis, který byl omotán bavlnou, a tak jsem ho dala přečíst páteru Mádrovi, poněvadž sama jsem si přirozeně netroufala rozhodovat, má-li to přijít do ciziny, nemluvě o tom, jaksi moje stanovisko k panu biskupovi nebylo zcela kladné, poněvadž jsem radikální katolík, ale měla jsem dojem, že přesto je to nutné, a bylo mi známo jeho stanovisko, že jednání mělo pokračovat, a tak jsem se chtěla jaksi ještě ujistit, že se máme opravdu pokoušet o to, tento dopis dostat ven, a že je nutno informovat Vatikán jaksi z druhé strany a připustiti jaksi biskupu Trochtovi, aby objasnil své vlastní stanovisko.

Předs.: O tom jste hovořila Mádrem?

Vacková: O tom jsem hovořila s páterem Mádrem.

Předs.: A výsledek rozmluvy?

Vacková: Výsledek byl, že páter Mádr dopis převzal a řekl, že to zaslání do Vatikánu zařídí.

[…]

Předs.: Ta poslední zpráva…

Vacková: Poslední zpráva byla ta… na té… nevím, já jsem ji nerozdělávala.

Předs.: Tak jak jste ji dostala? To byl zase dopis nebo byl nějak opatřen zvlášť?

Vacková: Zase dopis, úplné byly tyto tři, jeden byl větší, předposlední byl větší, byl zapečen v buchtě...

Předs.: Zapečen v buchtě a tu buchtu Vám přinesl kdo?

Vacková: Tu buchtu mi přinesla jedna dívka. A já jsem jaksi v první chvíli, jaksi nevím, ona mi řekla: Dneska Vám nesu z Litoměřic něco dobrýho.

[…]

Předs.: Žádnou [zprávu] jste nečetla?

Vacková: Totiž, já jsem četla jenom ty dvě, které jsme rozdělali jednak s dr. Zvěřinou, četla, totiž orientovala jsem se v nich, a s páterem Mádrem.

Předs.: Ano.

Vacková: S páterem Mádrem jsme vůbec nemohli v té první chvíli rozluštit. Poněvadž to bylo ohromně drobně psáno a popis, a bylo to v podstatě dlouhé. Takže jaksi jeho stanovisko si spíš, já nevím, a potom jsem zase se s páterem Mádrem o tom, jako co obsahoval ten dopis, nemluvila. Takže nevím, no jistě asi byly zprávy toho druhu, že jaksi představuje, řekněme zastávání politiky zde za těchto okolností při budování socialismu apod. Informace patrně, jeho názory na věc a na vývoj věcí…

Předs.: Současně také jistě fakticky stav, jaký se jeví nyní na našem území, po stránce církevněpolitické.

Vacková: Asi, asi.

[…]

Předs.: A ještě jsme mluvili také o zprávě, kterou Langrová posílala prostřednictvím Vaší tratě, abych se tak vyjádřil?

Vacková: Kterou? To byl jeden dopis, ten byl o řekněme takovém stavu a náladě řeholnic, jak se řeholnice staví…

Předs.: Ano a ten tlustý dopis, taková zpráva…

Vacková: Tak to byl, to byl jednak protokol toho jednání o přijímání státních platů řeholnicemi a k tomu výklad generální představené Langrové.

Předs.: Pro případ, jak se mají řeholnice v budoucnosti zachovat, ano?

Vacková: No, ono to bylo skutečně spíš informační.

Předs.: Informační.

Vacková: Že jest to tak a tak a tak dále a spíš to byla informace objektivní.

Předs.: Tak kdybychom to shrnuli, kolik celkem jste od biskupa Trochty dostala dopisů určených pro zahraničí, pro Vatikán?

Vacková: Pane předsedo…

Předs.: Asi? To nemůžete vědět přesně, že, bylo jich jistě víc.

Vacková: Bylo jich víc a tedy šly ven čtyři. To vím.

Předs.: Ano. Čtyři? Ano.

Vacková: Deset, dvanáct…

Předs.: Tak více než deset z těchto dopisů…

Vacková: Já ovšem nevím.

[…]

Předs.: Obhajoba? – Není. Prosím, děkuji, posaďte se. A žádám, aby byl předveden Oto Mádr.

Předs.: Předstupte k mikrofonu, obviněný Oto Mádře. Upozorňuji Vás, že tato část líčení byla zvláštním usnesením soudu prohlášena za tajnou, poněvadž budou probírána různá státní tajemství, která kdyby se stala známými při veřejném líčení, by ohrozila náš stát. Dále Vás upozorňuji, že jest povinností zachovati úplné mlčení o tom, co bude probíráno v této části hlavního líčení. Prosím to abyste vzal na paměť.

Mádr: Ano.

Předs.: Jde mi tady o okolnost Vašeho spojení se spoluobviněnou Růženou Vackovou, kdy ona Vám předala při jisté příležitosti dopis od jistého vysokého církevního hodnostáře. Pamatujete se na tuto okolnost?

Obv. Mádr: Ano.

Předs.: A kdy to bylo?

Mádr: Bylo to někdy koncem roku 1950 nebo začátkem roku 1951, když jsem dostal od paní profesorky Růženy Vackové dopis malého formátu, psaný italsky.

Předs.: Okamžik.

Mádr: Prosím.

[…]

Předs.: Od koho ten dopis byl?

Mádr: Od, pokud se pamatuju, od pana biskupa Trochty.

Předs.: Četl jste?

Prok.: Odkud jste znal tuto skutečnost, že je ten dopis… nebo z čeho jste poznal tuto skutečnost?

Mádr: Od paní profesorky Vackové jsem se to dověděl.

Prok.: Tehdy?

Mádr: Ano.

Prok.: Jakou cestou dostala tento dopis, mluvila o tom?

Mádr: Nevzpomínám si vůbec.

Prok.: Nevzpomínáte si vůbec, prosím?

Předs.: Tak jste četl obsah dopisu?

Mádr: Jak jsem řekl, dopis byl malého formátu, byl to vlastně jen lístek, přeložený, popsaný velmi hustě písmem, a to rukopisem, a to písmem dost rozmazaným. Pokud se pamatuju, byla nahoře poznámka zřetelná: Legere colla lupa – čísti lupou. Z toho už je vidět, že to

tak snadno čitelné nebylo. Já jsem se do toho dopisu podíval s určitými rozpaky ovšem, protože přece jen to byl cizí dopis neurčený mně, ale předem jsem při určité závažnosti té věci chtěl si poněkud ověřit, aspoň ze vzhledu toho, po případě z obsahu, zda-li skutečně je to dopis od pana biskupa Trochty. Ale podařilo se mi při té zběžné prohlídce rozluštit tenkrát jen několik slov, z kterých jsem celkem tak usoudil, že to skutečně může být dopis pana biskupa.

Předs.: Dobře. Tak celý obsah neznáte.

Mádr: Ne.

Předs.: Proč Vám ho obviněná Vacková dávala? Za jakým účelem?

Mádr: Za tím účelem, abych ten dopis poslal nějakou cestou, mám-li jakou do zahraničí tj.

Předs.: To jest?

Mádr: To jest do Vatikánu.

Předs.: Do Vatikánu. Měl Vy jste tehdy nějakou cestu, kterou byste byl mohl posílat dopisy?

Mádr: To bylo.

Předs.: Nebo zprávy do Vatikánu?

Mádr: V té době, kdy už jsem před tím jednu zprávu poslal přes dr. Plocka. A nevěděl jsem, kdy budu mít další příležitost anebo zda-li ji budu mít toutéž cestou.

Předs.: Dopis jste si ponechal? Který Vám dala profesorka Vacková?

Mádr: Dopis jsem si nechal.

Předs.: Poslal jste ho do Vatikánu?

Mádr: A potom jsem ho předal dr. Plockovi.

Předs.: S tím, aby zařídil další…

Mádr: …doručení.

Předs.: Co tomu prosím říká obviněná Vacková, této výpovědi? Souhlasí?

Vacková: Ano, souhlasí.

Předs.: Obviněný Mádr kromě tento dopis, který jsme teď probírali, o těch dalších neví?

Vacková: Ne, o těch dalších neví, poněvadž byl zajištěn.

Předs.: Dobře. Dalších dotazů já nemám. Jsou nějaké dotazy – státní prokurátor?

Prok.: Nemám.

Předs.: Obhajoba? – Děkuju, můžete se prosím posadit. A žádám, aby byla předvedena svědkyně Jadrná.

Předs.: Přistupte prosím blíže k mikrofonu, žádám Vás, abyste hovořila jasně a srozumitelně.

Jadrná: Prosím.

Předs.: Především jest mojí povinností Vás upozorniti, že tato část hlavního líčení jest tajná, poněvadž budou probírána různá státní tajemství, která kdyby byla projednávána při veřejném hlavním líčení, by ohrozila obranu tohoto státu, ať již vnější, nebo vnitřní.

Jadrná: Prosím.

Předs.: Nemusíte se tudíž obávat jmenovat veškeré osoby, s kterými jste přišla do styku, na které Vám budou také dávány otázky.

Jadrná: Prosím.

Předs.: Dále Vás upozorňuju, že jest Vaší povinností o všem, co bude projednáno v tomto tajném líčení, nesmíte nikdy nikomu říci ani slova.

Jadrná: Prosím.

Předs.: Jinak byste se dopustila velmi těžkého trestného činu.

Jadrná: Prosím.

[…]

Jadrná: Ano, moje jméno jest Marie Jadrná.

Předs.: Kolik jest Vám roků?

Jadrná: Narodila jsem se […] 1923, je mi tudíž 29 roků.

Předs.: Jaké jest Vaše povolání?

Jadrná: Moje povolání jest sociální pracovnice.

Předs.: Kde jste jako sociální pracovnice působila?

Jadrná: Nejprve jsem byla zaměstnána…

Předs.: Poslední dobou prosím.

Jadrná: Poslední dobou jsem byla v Litoměřicích.

Předs.: V Litoměřicích. A kde jest Vaše…

Prok.: Co jste tam dělala, v těch Litoměřicích?

Jadrná: Prosím ve funkci… v Litoměřicích jsem působila ve funkci tajemnice Diecézního svazu Charity.

[…]

Předs.: Tak nyní prosím přicházíme k jednotlivostem, tak podle pravdy odpovídejte. Jaké bylo tedy Vaše zaměstnání před tím, než jste šla do úkrytu, abych se tak vyjádřil.

Jadrná: Prosím. Jak jsem již řekla, po studiích na vysoké škole, které jsem přerušila po šesti semestrech, nastoupila jsem místo, bylo to prvého ledna 1949 do… nastoupila jsem do Československé katolické charity v Praze III, Sněmovní 13, a zde jsem byla ve funkci sociální pracovnice. V Praze jsem setrvala půl roku a potom jsem byla služebně přeložena do Litoměřic též do Charity. Z titulu svého zaměstnání, jakožto tajemnice Diecézního svazu charity, jsem se potom seznámila s litoměřickým biskupem dr. Štěpánem Trochtou a pochopitelně i s oběma biskupskými sekretáři…

Předs.: Kteří to byli?

Jadrná: Josefem Šmidlem, kterému jsem později v r. 1950 zprostředkovala ilegální odchod do nepřátelské ciziny, a také s biskupským sekretářem Františkem Krutílkem, který v témže roce 1950 potom odešel jako farář do blízké Hošti u Litoměřic.

[…]

Předs.: Podívejte se, ohledně biskupa Trochty?

Jadrná: Prosím?

Předs.: Vy jste byla jakousi spojkou mezi biskupem Trochtou a mezi jinými osobami?

Jadrná: Prosím.

Předs.: A to po stránce špionážní?

Jadrná: Ano.

Předs.: Chápete, co je to špionáž.

Jadrná: Ano.

Předs.: Ano, tak toto nám vyličte, jak došlo k tomu, že jste Vy se stala takovou spojkou.

Jadrná: Ano, já jsem se stala takovou spojkou.

Předs.: Jak k tomu došlo, kdy to bylo?

Jadrná: Pane předsedo, to bylo takto asi.

Jadrná: V květnu 1950, bylo to začátkem května, mne požádal biskupský sekretář Josef Šmidl, abych doručila dopis univerzitní profesorce dr. Růženě Vackové do Prahy.

Předs.: Znala Vy jste profesorku Vackovou?

Jadrná: Ano. Tehdy jsem ji znala. Znala jsem ji ze studentského spolku Česká liga akademická již tak asi od roku 1947, ona tam často přednášela svůj obor.

Předs.: Dobře. Tak Vy jste měla za úkol donésti Růženě Vackové dopis.

Jadrná: Ano, tento dopis jsem měla donésti s tím, s přáním biskupského sekretáře Šmidla, aby může-li, jej odeslala prostřednictvím některého západního zastupitelského úřadu do ciziny, konkrétně do Vatikánu.

Předs.: A jak věděl Šmidl, že Růžena Vacková má možnost touto cestou…

Jadrná: Pane předsedo, toto mně jasné není.

Předs.: To nevíte.

Jadrná: Protože…

Předs.: Vy jste to vzala jako fakt, Šmidl Vám dal dopis…

Jadrná: Toto mně jasné není, z toho důvodu. Já jsem na Velitelství Státní bezpečnosti při vyšetřování uvedla, že nejenom já jsem docházela na biskupský ordinariát, že tam docházeli ještě jiní lidé. A že je možné, že prostě prostřednictvím některé jiné osoby se biskupský sekretář Šmidl dozvěděl, že profesorka Vacková má toto spojení.

Předs.: Čili kromě Vás byl ve spojení s profesorkou Vackovou prostřednictvím ještě jiných osob?

Jadrná: To já nevím. To já jaksi říci nemohu, ale je to prostě domněnka, je to taková pravděpodobnost. Ano.

Předs.: Znala jste obsah toho dopisu?

Jadrná: Neznala jsem, pane předsedo, obsah tohoto dopisu.

Předs.: A co jste s dopisem udělala?

Jadrná: Dopis jsem prostě doručila profesorce Vackové a tato, řekla jsem jí tedy, že si přeji, aby tento dopis byl doručen do Vatikánu, a ona slíbila, že tuto věc zařídí. Z toho mi pochopitelně bylo jasné, že také paní profesorka Vacková nemá kladný poměr k lidově demokra-

tickému zřízení a že jej pravděpodobně projevuje jaksi tím, že shromažďuje špionážní zprávy a tyto prostřednictvím západních zastupitelských úřadů posílá do ciziny, konkrétně do Vatikánu.

Prok.: Co Vy jste věděla o její cestě přes zastupitelské úřady?

Jadrná: Já jsem nevěděla nic o její cestě, ona mě o tom neinformovala, poněvadž jak ještě doufám, že mně bude dovoleno uvést, já jsem se vlastně v této věci s profesorkou Vackovou setkala jednou. A později jsem potom ty dopisy doručovala prostřednictvím svých známých.

Předs.: Už osobně ne?

Jadrná: Už osobně ne.

Předs.: Jenom první dopis, jak říkáte květen 1950…

Jadrná: Jenom první dopis ano, začátkem května 1950.

Předs.: A ostatní?

Jadrná: Pak jsem celkem doručila 8 špionážních dopisů, že ano, 6 těchto…

Předs.: Od koho pocházely?

Jadrná: 6 těchto dopisů mně předal biskupský sekretář Šmidl a dva potom, to bylo v době od května do poloviny července 1950, ano, a potom dva tyto dopisy, to bylo již v době, kdy biskup Trochta byl v internaci, mně předal biskupský sekretář Krutílek. Jeden tuším, bylo to na podzim, někdy tak, jak jsem uvedla v protokole, kolem veletrhu 1950 a druhý potom před Vánoci.

Předs.: Vždy, všecka tato činnost byla v r. 1950, od května 1950?

Jadrná: Ano, od května 1950 do konce prosince 1950.

Předs.: Komu bylo doručeno těchto osm dopisů?

Jadrná: Všechny tyto dopisy měly býti prostě doručeny profesorce Vackové.

Předs.: Za jakým účelem?

Jadrná: S tím, aby byly doručeny do Vatikánu.

Předseda: Vy říkáte, že jste doručila první dopis.

Jadrná: První dopis jsem doručila.

Předs.: A další?

Jadrná: A to bylo začátkem června, začátkem května 1950.

Předs.: Května 1950 a další dopis?

Jadrná: Protože jsem se obávala vyzrazení, další dopisy jsem potom doručovala prostřednictvím svých známých, o kterých jsem také věděla, že nemají kladný poměr k lidově demokratickému zřízení zrovna tak, jako já. Bylo to, čtyři dopisy špionážní jsem potom odeslala prostřednictvím své spolubydlící učitelky Marie Horníkové z Litoměřic.

Předs.: Ano.

[…]

Předs.: Není dotazů, děkuji, slečno svědkyně, můžete se vzdálit. A prosím, aby byl předveden Vladimír Jukl.

Zároveň budiž předvedena také obviněná Langrová, poněvadž může býti také přítomna, předem několik dotazů na obviněného Jukla, pak na Langrovou.

[…]

[Po povinném poučení pokračovala tajná část procesu výslechem V. Jukla a Ž. Langrové, který se týkal dopisů dr. Zvěřiny ordinářům.]

Předs.: Tak mám na Vás tuto otázku. Je Vám něco známo bližšího o nějakém dopisu od pátera Zvěřiny? Mohl to být jeden, mohly to být dva nebo i více dopisů.

Jukl: Ano.

Předs.: Vysvětlete, kdy to bylo, za jakých okolností.

Jukl: Ano, na jaře r. 1950 jsem dostal cekem pět dopisů od dr. pátera Josefa Zvěřiny z Prahy, který mě znal, on byl mým zpovědníkem.

Předs.: Nahlas, můžete-li.

Jukl: Prosím, znal mne páter Zvěřina, já jsem k němu chodil na zpověď, tedy měl ke mně plnou důvěru, požádal mě, abych tyto dopisy doručil některým biskupům v naší republice.

Předs.: Jmenoval Vím [Zvěřina] jména těch biskupů?

Jukl: Ano.

Předs.: Která jména uvedl?

Jukl: Poprvé mi dal jeden dopis, aby byl doručen biskupu Lazíkovi do Trnavy. Podruhé mi dal dva dopisy, jeden pro biskupa Matochu, olomouckého, a druhý zase pro biskupa Lazíka, trnavského, a potřetí zase dva dopisy zase pro tytéž osoby. Olomouckého a …

Předs.: Matochu a Lazíka.

[…]

Jukl: Já jsem tyto dopisy na jeho pokyn doručil osobám.

Předs.: To znamená z těch pěti dopisů tři Lazík a dva Matocha.

Jukl: Ano.

Předs.: Takto souhlasí.

[…]

Přísedící: Prosím Vás, kdo tohle všechno platil? Přece Vy jste Jukl: Já jsem dostal od pátera Zvěřiny na cestu rychlíkem peníze třídy. [?]

Předs.: Do Trnavy a zpátky.

Jukl: Ano. I do Olomouce, jelikož jsem dělal jednu cestu.

Předs.: Ano. – Dalších dotazů prosím není ze strany obhajoby. Tak děkuji, můžete se posadit a žádám, aby byla předvedena Žofie Langrová. Přistupte k mikrofonu. Upozorňuji Vás nyní, že tato část hlavního líčení, ve kterém budete dotazována ještě na další skutečnosti, jest tajná z toho důvodu, poněvadž budou probírány okolnosti, které zakládají státní tajemství a jichž probíráním při veřejném hlavním líčení by byla ohrožena bezpečnost, ať již vnitřní, nebo vnější našeho státu. Zároveň Vás upozorňuji, že s nikým o tom, co bude nyní probíráno, nesmíte nikdo hovořit, jest Vám to povědomo, ano, béřete to na vědomí?

Langrová: Ano.

[…]

Předs.: Víte něco o nějakých dopisech?

[…]

Langrová: Bylo to někdy zjara 1950, když jsem obdržela z vrátnice našeho kláštera, resp. naší nemocnice, poněvadž tehdy ještě vchod byl společný a také vrátnice společná, obdržela jsem odtud velkou, tedy větší zapečetěnou žlutou obálku a v ní bylo pět dopisů adresovaných vysokým hodnostářům u nás.

Předs.: Kterým prosím?

Langrová: Já si jména nepamatuji. Jen vím, že se jednalo také, že tam byl také dopis pro pana arcibiskupa olomouckého dr. Matochu, totiž já na celou tuhletu záležitost jsem celkem pozapomněla, až teprve během výslechu jsem si postupně na ty jednotlivosti vzpomínala.

Předs.: Můžete se rozpomenout, která ještě další jména obsahovaly?

Langrová: Namáhala jsem se již během vyšetřování, ale nemohu uvést žádné.

[…]

[Posledním vyslýchaným v tajné části líčení byl ThDr. Josef Zvěřina (1913–1990)]

Předs.: Tak prosím nyní přistupujeme k věcem, o nichž máte býti jako svědek v této části slyšen. Odkdy jste se stýkal s profesorkou Růženou Vackovou?

Zvěřina: S paní profesorkou Růženou Vackovou jsem se stýkal od r. 1945, kdy jsem k ní chodil na soukromé hodiny z archeologie, dějin umění, protože vysoké školy byly zavřeny. Od té doby jsem s ní byl ve stálém styku a navštěvoval jsem ji v jejím bytě, kde se scházel ilegální kroužek Rodina.

Předs.: Byl jste členem toho kroužku?

Zvěřina: Byl jsem jeho duchovním rádcem a ideovou hlavou.

Předs.: Dobře, pokračujte.

Zvěřina: V jejím bytě jsem se také sešel s ilegálně uprchnuvším knězem Svatoplukem Schütznerem.

Předs.: Kdy to bylo? Prosím, můžete nám říci bližší časové určení?

Zvěřina: To bylo v letních měsících roku 1950, kdy tento kněz se vrátil ilegálně zpět jako agent americké špionážní služby.

Předs.: Znal jste ho před tím?

Zvěřina: Ano. Znal jsem ho, protože on byl mým žákem.

Předs.: Byl přímo Vaším žákem?

Zvěřina: Ano. Byl mým žákem. Vrátil se tedy ilegálně, ukazoval nám falešnou legitimaci na jméno ROSTISLAV KONEČNÝ a žádal nás o nějaké zprávy z církevněpolitického prostředí.

Předs.: Pro koho to potřeboval? Pro sebe?

Zvěřina: On se vrátil jako agent americké špionážní služby.

Předs.: To jste chápal, pro koho to potřebuje.

Zvěřina: Ano.

Předs.: Vám bylo jasné…

Zvěřina: Ano.

Předs.: No dál.

Zvěřina: Tyto zprávy jsme mu nedali, naopak jsme to odmítli s paní profesorkou. Za dva dny na to mne navštívil v mém bytě, kde mne informoval, že ilegálně uprchnuvší kněží se mají vrátit zpět, aby zde ilegálně působili. Také mne informoval, že dr. Heidler jest správcem, duchovním správcem v uprchlickém táboře a že je v rozhlase hlasatelovým – rozhlasovým hlasatelem v nepřátelském vysílání Svobodné Evropy.

Předs.: Víte něco bližšího o špionážních zprávách a jakým způsobem profesorkou Vackovou byly zasílány do zahraničí našim nepřátelům?

Zvěřina: V letních měsících 1950 ukázala mi paní profesorka italsky psaný dopis od jednoho církevního hodnostáře.

Předs.: Musíte ho jmenovat, proto je to tajné líčení.

Zvěřina: Pana biskupa Štěpána Trochty.

[…]

Předs.: Tak Vy jste věděl, že profesorka Vacková přes Běhalovou má na francouzské velvyslanectví spojení do zahraničí?

Zvěřina: Ano.

Předs.: Použil Vy jste sám této cesty do zahraničí?

Zvěřina: Ano.

Předs.: Samozřejmě ilegální, kdy a za jakých příležitostí?

Zvěřina: To bylo v prosinci 1951, kdy jsem napsal pro, na svém psacím stroji, pro dr. Heidlera, dříve zmíněného, a pro dr. Olšra v Římě kopii zpráv, byly to zprávy z církevně-politického prostředí, hlavně pokud se týče stavu a pohybu kněžstva pražské arcidiecéze, a zprávy, které měly býti v zájmu státu utajeny. Tyto zprávy jsem předal profesorce Vackové a ona slíbila je odeslat.

Předs.: Došly ty zprávy, odeslala je?

Zvěřina: Doufám, že ano.

[…]

Předs.: Dalších dotazů není.

Obvinění trvají na svém.

Předs.: Končím tajnou část hlavního líčení.

DOKUMENT č. 14
Znalecký posudek ze státněbezpečnostní a politickozpravodajské oblasti ve věci Mádr a spol. (12. června 1952)

SÚA, f. Státní soud Praha, sp. zn. 6 Ts I 41/52.

V Brně dne 12. června 1952

Státnímu soudu
v Praze

Znalecký posudek z oborů státněbezpečnostního a politického zpravodajství v trestní věci proti Oto M á d r o v i a spol.

K čj.: 6 Ts I 41/52

Trestná činnost obviněných, která je projednávána před tímto soudem, má své příčiny a je v těsném vztahu nejen k událostem, které se odehrávají uvnitř naší republiky, nýbrž i událostem, které probíhají mimo hranice ČSR.

K posouzení trestné činnosti obviněných je proto nutno aspoň v hrubých rysech osvětliti úlohu Vatikánu a jeho špionážní služby.

Papežství ve své dnešní podstatě trvá vlastně již přes 1500 let. Postupem času ve středověku stal se papež nejvyšším a neomezeným vládcem celého křesťanského světa. Později, v novověku, souběžně se vzrůstem feudálních absolutistických monarchií klesá pozvolně původně neomezená světská moc papeže, až zrušením papežského státu v roce 1870 je papež zbaven světské moci a působnosti, které s jeho postavením v církvi neměly co činiti.

Co bylo ztraceno na zevní moci církve, bylo nahrazeno bezohlednou a důslednou centralizací uvnitř církevní organizace. Papežský absolutismus a nejtužší centralizace – to jsou dva základní pilíře Vatikánu. V důsledku toho ovládá papež biskupy a biskup cele ovládá faráře. Na cestě z Vatikánu až do posledního kostela není překážky, která by mohla mocenský zásah Vatikánu vyloučiti.

Papeži je podřízena celá armáda kněží a mnichů roztroušených po všech částech světa. V rukou Vatikánu a jemu podřízených organizací jsou velmi účinné prostředky masové propagandy: tisk, rozhlas, školy, kazatelny. Podle pokynů Vatikánu počali duchovní v mnoha zemích budovat světské organizace pod názvem Katolická akce. Organizování kroužků Rodina a ilegálních kroužků mládeže patří rovněž k činnosti duchovních, řízené Vatikánem. Tak ovládá dnes Vatikán ohromnou mezinárodní organizaci zneužívající v širokém měřítku víry a náboženství ke svým reakcionářským politickým cílům.

V současném boji dvou táborů, tábora míru a socialismu s táborem války a imperialismu, který charakterizuje mezinárodní situaci po druhé světové válce, stojí Vatikán bezvýhradně v táboře imperialistickém. To však není nic nového. Po celých 15 století byl Vatikán nepřítelem novot a všeho pokroku. Stál vždy na straně ustupujících společenských řádů, protože mu svým zpátečnickým charakterem nejlépe vyhovovaly k ovládání lidstva ve svém vlastním zájmu. Uvítal proto Velkou říjnovou socialistickou revoluci v Rusku se stejnou nenávistí jako předtím revoluci francouzskou. Křižácké tažení proti socialismu stalo se hlavním motivem Vatikánu. Ve fašismu, v osobě Hitlera a Mussoliniho, spatřoval Vatikán sílu, která je schopna

vésti boj se socialismem a demokracií. Proto ve druhé světové válce stál cele na straně Německa a Itálie, neboť hitlerovci si útokem na Sovětský svaz plně získali sympatie Vatikánu, který proto rád mlčel nad zvěrstvy páchanými na křesťanech.

Vítězství Sovětského svazu a zhroucení fašistických mocností donutilo Vatikán ke spěšnému přeorientování. Vatikán, který dříve sázel na Hitlera a Mussoliniho, rozhodl se rychle spojiti své zájmy co nejtěsněji se zájmy západních imperialistů. Vatikán se orientuje na reakční elementy těchto zemí, které sní o nové válce proti demokracii a SSSR. Zvláštní zášť chová Vatikán k lidově demokratickým režimům, které vznikly po válce ve střední Evropě. Podporuje nejhorší nepřátele demokratického Maďarska, schvaluje protirepublikánskou činnost Mindszentyho tím, že ho jmenuje kardinálem, podporuje nepřátele všeho demokratického v Polsku, Rumunsku i Československu. Vatikán se stává opět silou, neboť buržoazie upevňuje jeho autoritu, aby jí využila ve svůj prospěch. Vatikán je oporou a nadějí fašistických elementů a imperialistických klik. Jeho hlavním úkolem dnes je boj proti lidové demokracii a Sovětskému svazu.

V té souvislosti došlo také k těsné spolupráci vatikánské špionážní sítě se špionážními centrálami americkými, britskými a francouzskými. Od jara 1946 dostává Vatikán pravidelnou částku z peněz povolených americkým Kongresem na politickou a vojenskou špionáž. Vatikán se podílí rovněž na částce 100 milionů dolarů určených americkým Kongresem na podzim loňského roku na podporu špionáže, rozvratu a teroru v lidově demokratických zemích a v Sovětském svazu. Vatikánská špionážní služba dostala tyto hlavní úkoly: boj proti socialismu všeobecně, proniknutí do zemí lidové demokracie, získávání informací o činnosti levicových stran, získávání informací o Sovětském svazu a v rámci toho úkol vybudovat v jednotlivých zemích příslušnou propagandu. Dalším úkolem bylo zřízení spojení k americké a anglické špionážní síti s tím, předávati jim všechny informace použitelné k boji proti mírovému táboru.

Vyzvědačská služba Vatikánu je neobyčejně rozsáhlá a je prováděna po několika kolejích vzájemně na sobě nezávislých, vzájemně se doplňujících a vzájemně si své zprávy prověřujících.

Tak především jednotlivé z vatikánských kongregací – jakýchsi to vatikánských ministerstev – udržují svůj vlastní špionážní aparát. Agenturami této špionážní služby Vatikánu jsou všechny nunciatury se svým špionážním aparátem, který se skládá z kněží i spolehlivých laiků.

Nezávisle na této složce pracuje další část vatikánského špionážního aparátu, řízená z kongregace řeholníků, které podléhají všechny řády a řeholní kongregace pro muže i ženy. Kláštery, které jsou agenturami této složky špionážního aparátu Vatikánu, tvoří na území toho kterého státu tzv. provincii, v jejímž čele stojí provinciál. Všichni představení jednotlivých klášterů jsou povinni posílati provinciálovi pravidelné zprávy o všech otázkách církevní i světské politiky. Provinciálové posílají takto získané zprávy svým řádovým představeným do Vatikánu, kde se tento špionážní materiál soustřeďuje. Stejnou cestou dostávají pokyny z vatikánské centrály.

Tato výzvědná síť je velmi rozvětvena a dodává zprávy obsahující mnoho cenného materiálu pro stránce politické. Kromě mužských řádů byly Vatikánem utvořeny také řády a kongregace ženské, které působí v nemocnicích, chudobincích, útulcích a podobně. Byly vytvořeny zejména proto, aby Vatikán mohl lépe uplatňovati svůj vliv ve veřejnosti, neboť podchycují osudy lidí, na něž působí právě v nejtěžších chvílích: v bídě, v hladu, v nemoci. Jsou rovněž v rozsáhlé míře zneužívány ke špionáži.

Z uvedené organizace špionážní sítě Vatikánu vidíme, že Vatikán má dosti možností zpravodajsky zachytiti téměř celé životní osudy i jednotlivců a sledovati pozorně celou jejich životní dráhu od křtu až po hřbitov. Po staletí byl tento aparát budován, aby tak církev ovládala nejen hospodářskou, ale i politickou moc. Opíraje se o svůj rozsáhlý aparát, zneužívá Vatikán ke svým hospodářskopolitickým cílům především vlivu náboženských věrouk. Vatikán-

ská špionážní služba je vůbec jednou z nejstarších špionážních služeb na světě. Vznikla z potřeb vatikánského státu a stala se jeho nezbytnou součástí v boji o moc.

V důsledku dohody o nejužší spolupráci se špionážními centry americkými a anglickými školí Vatikán ve zvláštních klášterech nejschopnější bohoslovce a duchovní na špionážní odborníky. Velmi by se podivil prostý věřící člověk domnívající se, že zde v klášterech a kolejích, v prostředí dle jeho představ určeném náboženskému rozjímání nevidí duchovní zahloubané do čtení breviářů a žalmů, nýbrž cvičící se s profesionální rutinou v obsluze krátkovlnných vysílaček, v zacházení s mikrofilmy, šifrovacími kódy a jinými pomůckami konspirační práce.

Vyzvědači posílaní do zemí východní a střední Evropy jsou školeni ve zvláštním ústavu, v Pontificio Instituto Orientale a v Collegiu Rusicum, kde jsou připravováni pro svou budoucí špionážní práci tak, aby mohli co nejúspěšněji pracovat na území těchto států. Vyžaduje se od nich především perfektní znalost příslušných slovanských jazyků, jakož i znalost místních poměrů. Kolakovič, o němž byla zmínka v tomto procesu v souvislosti s obviněným Vladimírem Juklem, je jedním z odchovanců této vatikánské vysoké špionážní školy.

Vcelku lze říci, že vatikánské špionážní centrum je jedno z nejlepších. Za skutečnost, že po celá dlouhá staletí mohl Vatikán svými intrikami tak neblaze zasahovat do osudu téměř všech národů a zemí, děkuje jen tomuto velkolepému aparátu, který se dovede přizpůsobit každé situaci, který je rozestřen jako pavoučí síť po všech světadílech a který zasahuje od politických a hospodářských center jednotlivých zemí až do poslední vesničky.

Díky přísnému centralismu a tuhé kázni duchovenstva všech hodností a díky mistrnému zneužívání náboženského cítění věřících pracuje tento aparát nejen velmi výkonně a rychle, ale i tiše a zcela nenápadně. Při dopadení jednotlivých agentů spustí Vatikán vždy demagogický pokřik o urážce náboženství a o protináboženském teroru.

Těžištěm špionáže Vatikánu a jeho sesterských angloamerických agentur jsou dnes státy tábora míru a socialismu. Jejich konečným cílem je rozpoutání nové světové války, novodobého křižáckého tažení proti všemu pokrokovému, války atomické a bakteriologické. Pro mír, pokrok a šťastnou budoucnost národů je proto tato špionáž nebezpečím zcela mimořádným.

Je-li celá historie Vatikánu dokladem věru málo vlídného zájmu o vše české a později československé, nelze si opravdu stěžovat na nedostatek zájmu špionážního. Vedle existující rozsáhlé špionážní sítě byla v Římě vybudována zvláštní špionážní ústředna proti ČSR, sbírající materiál o církevních a politických událostech na území ČSR.

Vatikánská špionážní centrála vyslala do ČSR řadu vyškolených agentů, aby zde vybudovali špionážní sítě, rozvratnické a teroristické organizace. Mnoho těchto agentů a část jejich špionážní sítě byla již odhalena, jak to ukázaly procesy s opatem Augustinem M a c h a l k o u, Josefem B r a i t o a dalšími jejich společníky, dále s biskupem Z e l o u, opatem O p a s k e m a jinými příslušníky vysoké církevní hierarchie v r. 1950 a s biskupy V o j t a š š á k e m, B u z a l k o u a G o j d i č e m v r. 1951, které jasně prokázaly, že Vatikán ve službách amerických imperialistů organizuje u nás špionážní a rozvratnické skupiny.

Každá špionážní agentura musí ovšem počítati se zneškodněním své špionážní sítě. Proto již předem připravuje síť náhradní, jakousi druhou garnituru, a podle situace i třetí a další garnitury špionů a rozvratníků. Z činnosti obviněných stojících před tímto soudem je zřejmé, že jde o členy jedné z těchto náhradních garnitur, spojených a řízených přímým agentem Vatikánu a CIC, uprchlým páterem S c h ü t z n e r e m .

Pokud se týká konkrétního zhodnocení protistátní, zejména špionážní činnosti této souzené skupiny z hlediska zpravodajského, považují znalci za nutné uvésti toto:

V podstatě se jedná o dvě skupiny, které však ideově s cílem, který sledovaly, spolu navzájem těsně souvisí a lze říci, že jsou totožné. Je to jejich činnost proti lidově demokratickému zřízení v Československu prováděná v zájmu Vatikánu a podle současných historických, politických a jiných skutečností také v zájmu největších nepřátel pracujícího lidu a dělnické třídy v celém světě, v zájmu amerických imperialistů.

[…]

Pokud se týká činnosti velezrádné, tvořili někteří z obviněných tak zv. Pastorační kroužky, ve kterých shromažďovali osoby nábožensky založené taktickým způsobem, navenek měly si prohlubovati své náboženské vědomosti, avšak ve skutečnosti šlo o to, aby jim byly vštěpovány zásady oddanosti Vatikánu a nenávist proti lidově demokratickému zřízení, a v podstatě se měly odrodit zcela svému národu a zastávat zájmy cizí, které se jim měly stát bližšími než zájmy vlastního národa. Tuto skutečnost však ponechávají znalci plně k posouzení senátu Státního soudu. Avšak tyto kroužky měly ještě jiný účel, který sledovalo jejich zakládání církevními činiteli, a tedy i obvinění Mádr, Václav Razík a obv. Jukl. Tyto kroužky, resp. jejich členové měli býti postupně zapojováni od opatřování různých zpráv, které bylo třeba posílati do zahraničí. Je pochopitelné, že se jednalo o zprávy špionážního charakteru. Tento úkol však ihned nemohli prováděti a plniti všichni členové kroužku, nýbrž teprve ti, kteří již byli Vatikánu dostatečně oddaní a poskytovali záruku, že jejich činnost nebude prozrazena. A jest možno konstatovati, že po této stránce již činnost vyvíjena byla, že byly opatřovány různé zprávy, a to nejen náboženského, ale i politického a vojenského charakteru, takové, které bylo v zájmu bezpečnosti a obrany státu utajiti nejen před nepovolanými osobami, ale i před cizí mocí, jakou bezesporu představuje Vatikán.

Někteří z obviněných, kteří takové zprávy soustřeďovali a zpracovávali, vytvářeli si své tzv. kanály, kterými špionážní zprávy do zahraničí ilegální cestou a konspirativním způsobem zasílali. I zde jest opět zřetelně patrné otevřené spojení a souvislost cílů, které jsou sledovány Vatikánem a vysokou církevní hierarchií a jejími stoupenci, se západními, imperialistickými mocnostmi, respektive těmi, kteří jsou jim oddáni. Jednu z těchto ilegálních cest tvořilo francouzské vyslanectví, druhou italské vyslanectví, oba řádné, zastupitelské úřady v Praze.

Pokud se týká hodnocení činnosti jednotlivých obviněných z hlediska zpravodajského, jest tato hodnocena následovně:

Obviněný Oto M á d r kromě organizování, vedení a koordinování činnosti tzv. pastoračních kroužků opatřoval a zasílal pro Vatikán různým, konspirativním způsobem ilegální cestou zprávy nejen církevněpolitického, ale i státněbezpečnostního charakteru.

[…]

[Následuje popis deseti předmětů doličných – dokumentů dokazujících Mádrovu protistátní činnost.]

V podstatě lze říci, že obviněný z hlediska zpravodajského byl vedoucím činitelem rozvratné protistátní činnosti, kterou organizoval pomocí uvedených kroužků, a že budoval špionážní rezidenturu pro papežskou špionážní službu na území republiky. Jeho činnost lze z hlediska zpravodajského tudíž označiti za činnost agenta-rezidenta, člena organizace, jejímž účelem jest vyzvídati státní tajemství, kteroužto organizací vatikánská špionážní služba bezesporu jest.

Obviněný Vladimír J u k l byl v určité době ve spojení s profesionálním špionem vatikánské špionážní služby páterem Tomislavem K o l a k o v i č e m a získal si jeho plnou důvěru. Podle instrukcí tohoto profesionálního špiona přikročil k zakládání ilegálních skupin katolické mládeže, kterou vedl jednak v nenávisti proti lidově demokratickému zřízení a sám

získával různé zprávy z církevněpolitického života, které byly doručovány prostřednictvím dalších osob a italského vyslanectví do Vatikánu.

[…]

Činnost obviněného J u k l a hodnotí se z hlediska zpravodajského jako činnost agenta spojky a agenta-špiona-rezidenta. Jeho špionážní činnost charakterizuje zejména konspirativní používání hesel, šifrovacího klíče k zasílání zpráv apod.

Obviněná Žofie L a n g r o v á zaslala ilegálním způsobem do zahraničí několik zpráv. V těchto zprávách byla uvedena některá vnitrostátní bezpečnostní opatření. Tyto zprávy jsou z hlediska státněbezpečnostního státním tajemstvím.

Dále zaslala několik dalších zpráv pobuřujícího a pomlouvačného charakteru proti lidově demokratickému zřízení, mimo to opatřovala spojení do zahraničí prostřednictvím cizího zastupitelského úřadu a k tomu účelu získala si spolupracovnici. Činnost obviněné je z hlediska zpravodajské činnosti agenta-rezidenta.

Obviněná Růžena V a c k o v á svojí činností, opatřováním ilegálního spojení se zahraničím za účelem zasílání špionážních zpráv a tím, že tyto zprávy dodané obviněnou L a n g r o v o u doručovala, dále opatřila doručení několika ilegálně došlých instrukcí ze zahraničí, plnila funkci spojky ve špionážní činnosti obviněné L a n g r o v é . Byla současně také ve spojení s agentem-špionem S c h ü t z n e r e m , kterému pomáhala plnit jeho špionážní úkoly na území republiky. Dále zaslala do zahraničí zprávu o určitém bezpečnostním opatření, kterážto zpráva jest z hlediska státněbezpečnostního taktéž státním tajemstvím.

Obviněný Václav R a z í k v roce 1950 vešel ve styk s uprchlým zrádným římskokatolickým knězem S c h ü t z n e r e m , který se vrátil ze západního Německa jako agent-špion na území republiky, aby zde plnil určité špionážní úkoly. Tomuto agentovi pak poskytl určité zprávy církevněpolitického charakteru a určitou zprávu charakteru vojenského. Z hlediska politického i z hlediska vojenského se jednalo o zprávy, které byly státním tajemstvím. Z hlediska zpravodajského lze hodnotiti činnost obviněného jako činnost spolupracovníka agenta cizí špionážní služby a jako činnost agenta-rezidenta.

Obviněná Marie Vi n t r o v á [v orig. Wintrová] poskytovala aktivní pomoc jako spojka agentu-špionu S c h ü t z n e r o v i . Zprostředkovávala kromě této činnosti také odesílání ilegálních dopisů do zahraničí, a to zejména obviněnému R a z í k o v i , který vyvíjel činnost jako agent-rezident.

Pokud se týká obviněných Č a č k y , Ž e l e z n é h o [příjmení dopsáno rukou], L e d a b y l a a P o k o r n é h o , jedná se o skupinu osob, která kromě špionážní činnosti vzala si za úkol prováděti činnost teroristickou. Za tím účelem opatřili si také zbraně. Tito obvinění byli podporováni knězem, obviněným L e d a b y l e m . Prováděli špionážní činnost tím, že opatřili několik důležitých zpráv.

Obviněný Zdeněk Č a č k a opatřil zprávu o politických poměrech na přírodovědecké fakultě v určitém místě. Tato zpráva svým obsahem jest z hlediska politického, zejména však z hlediska bezpečnostního státním tajemstvím.

Obviněný Vlastimil Ž e l e z n ý opatřil plánek jistého důležitého objektu, obsahující zároveň údaje o střežení tohoto objektu, a seznam členů Lidové milice v jistém průmyslovém podniku. Oba tyto dokumenty obsahují údaje tajené v důležitém obranném zájmu státu, a tvoří proto státní tajemství. Obviněný Ž e l e z n ý získal dále prověrkový a kádrový materiál zaměstnanců jistého družstva a funkcionářů lidové správy, který jest tajný. Pokud se týká dokladu čís. 10, jedná se o určité skutečnosti státněbezpečnostního charakteru týkající se přímo SNB a obsah tohoto jest z hlediska státněbezpečnostního státním tajemstvím.

Obviněný Alois P o k o r n ý jako člen protistátní skupiny organizoval sbírání špionážních zpráv. Zpráva o výrobě v národním podniku v jistém místě je z hlediska hospodářského státním tajemstvím. Také seznam členů Lidové milice jest státním tajemstvím, a to z hlediska bezpečnosti státu. Totéž se týká prověrkového materiálu jistého družstva a funkcionářů lidové správy, který získal obviněný společně s obviněným Ž e l e z n ý m .

Činnost posledních třech obviněných společně s činností obviněného kněze L e d a - b y l a byla státu zvláště nebezpečná vzhledem k připravovaným teroristickým akcím.

Závěrem posudku konstatují znalci, že v tomto souzeném případě se jedná o to, že všichni obvinění byli součástí budované rozsáhlé špionážní sítě, která měla vyvíjeti intenzivní špionážní činnost proti lidově demokratické republice československé ve prospěch vatikánské špionážní centrály, tedy ve svém důsledku ve prospěch americké špionážní služby, která jest vedoucí špionážní složkou imperialistických mocností.

Vezme-li senát Státního soudu za prokázanou žalovanou trestnou činnost obviněných, konstatují znalci na základě podrobného prozkoumání předloženého materiálu, že obvinění skutečně počali vyvíjeti protistátní činnost, a to zejména prováděním špionáže. Celková činnost obviněných byla ve svém rozsahu nebezpečná v samé podstatě lidově demokratického zřízení v Československu a činností obviněných byly republice nesporně způsobeny značné škody.

[Pod dokumentem rukou připsáno „Znalci“ a následují dva nečitelné podpisy.]

DOKUMENT č. 15
Dálnopisná zpráva státnímu prokurátoru Zieglerovi (12. června 1952)
SÚA, f. Státní soud Praha, sp. zn. 6 Ts I 41/52.

---

stat prok praha
stat prok brno, dne 12. cervna 1952
statni prokuratura
praha

k rukam s. statniho prokuratora dr. z i e g l e r a

vse probiha podle programu. vcera bylo vyslechnuto sest obvinenych. svedci budou az dnes rano. reci budou proto zitra rano a rozsudek asi ve 14 hodin.

konstatuji opravuji.

konstituty sly hladce. konstitut madra byl primo efektni. verejnost jest velmi spokojena. vecer na hodnotici porade se korigovaly jen mensi technicke chybicky. zatim dvakrat potlesk na otevrene scene, ale divadlo z toho nedelame.

podepsan dr. c i z e k v. r.
podala: dvorakova
prevzala: vthv
vitkov

DOKUMENT č. 16
Rozsudek Státního soudu v Praze – výběr (13. června 1952)
SÚA, f. Generální prokuratura, sp. zn. T 707/52.

STÁTNÍ SOUD V PRAZE 6 Ts I 41/ 52

Rozsudek

Jménem republiky!

Státní soud v Praze, odd. 6, uznal po hlavním líčení, konaném ve dnech 11. až 13. června 1952 v Brně, takto právem:

Obvinění
1) Oto M á d r ,
nar. [...] 1917 v Praze, kaplan u sv. Mikuláše v Praze, posledně bytem v Praze [...],

2) Vladimír J u k l ,
nar. [...] 1925 v Bratislavě, asistent Přírodovědecké fakulty v Bratislavě, posledně bytem v Bratislavě [...],

3) Žofie L a n g r o v á ,
nar. [...] 1896 v Slatině, o. Brno, generální představená řádu Karla Boromejského, posledně bytem v Praze III [...],

4) PhDr. Růžena V a c k o v á ,
nar. [...] 1901 ve Velkém Meziříčí, univerzitní profesorka, posledně bytem v Praze III [...],

5) Václav R a z í k ,
nar. [...] 1921 v Brně, kooperátor v Brně, posledně bytem v Brně [...],

6) Marie V i n t r o v á ,
nar. [...] 1902 v Petrovicích, o. Boskovice, představená kláštera sester těšitelek v Rajhradě u Brna, posledně bytem v Rajhradě u Brna [...],

7) Zdeněk Č a č k a ,
nar. [...] 1928 v Brně, studující Přírodovědecké fakulty v Brně, posledně bytem v Tišnově [...],

8) Stanislav L e d a b y l ,
nar. [...] 1919 v Uhřicích, o. Bučovice, administrátor fary v Doubravníku, o. Tišnov, posledně bytem v Doubravníku [...], o. Tišnov,

9) Vlastimil Ž e l e z n ý ,
nar. [...] 1928 v Doubravníku, o. Tišnov, studující medicíny v Brně, posledně bytem v Tišnově [...],

10) Alois P o k o r n ý ,
nar. [...] 1928 v Tišnově, studující farmacie v Brně, posledně bytem v Tišnově [...],

všichni t. č. ve vazbě,

jsou vinni,

že v době od roku 1948, případně 1949 až do svého zatčení v létě 1951, případně na počátku roku 1952 na území republiky:

I. Oto M á d r , Vladimír J u k l , Žofie L a n g r o v á , Růžena V a c k o v á , Václav R a z í k , Marie V i n t r o v á , Zdeněk Č a č k a , Vlastimil Ž e l e z n ý a Alois P o k o r n ý ,

všichni až na Zdeňka Čačka, Vlastimila Železného a Aloise Pokorného vytvořili skupinu, jejímž účelem bylo hromadit špionážní zprávy různého druhu, převahou rázu církevně-politického, a dodávat je Vatikánu,

všichni až na Vlastimila Železného a Aloise Pokorného různé špionážní zprávy do zahraničí nepřátelům vlasti dodali, a to Zdeněk Čačka prostřednictvím imperialistických agentů, ostatní pak prostřednictvím cizích zastupitelských úřadů a agenta Svatopluka Schütznera,

Vlastimil Železný a Alois Pokorný špionážní zprávy shromažďovali a ukrývali s úmyslem dodati je cizí moci,

tedy spolčili se postupně jednak navzájem, jednak i s osobami jinými a vešli ve styk ať přímý, či nepřímý s cizími činiteli k tomu, aby vyzvídali státní tajemství v úmyslu vyzraditi je cizí moci, a všichni až na Vlastimila Železného a Aloise Pokorného státní tajemství úmyslně cizí moci skutečně vyzradili, přičemž tohoto činu se dopustili všichni až na Zdeňka Čačku, Vlastimila Železného a Aloise Pokorného jako členové organizace, jejímž účelem jest vyzvídat státní tajemství,

II. Oto M á d r , Vladimír J u k l , Žofie L a n g r o v á , Růžena V a c k o v á , Václav R a z í k , Marie V i n t r o v á , Zdeněk Č a č k a , Stanislav L e d a b y l , Vlastimil Ž e l e z n ý a Alois P o k o r n ý , a to:

Oto M á d r , Vladimír J u k l , Žofie L a n g r o v á , Růžena V a c k o v á , Václav R a z í k a Marie V i n t r o v á

organizovali kroužky katolické mládeže, případně poskytovali těmto kroužkům podporu, mládež vychovávali proti lidově demokratickému zřízení, rozšiřovali mezi ní rozvratné letáky a připravovali ji, aby spolupůsobila při zvratu lidově demokratického státního zřízení, poskytovali úkryt nebo podporu a pomoc osobám žijícím v ilegalitě, které připravovaly rozvrat lidově demokratického státního zřízení, zejména agentu Svatopluku Schütznerovi, přičemž Oto Mádr tuto činnost předem s vatikánskými činiteli dohodl, Oto Mádr a Vladimír Jukl se pokusili ilegálně uprchnouti do imperialistické ciziny, aby tam pokračovali v rozvracení lidově demokratického zřízení naší vlasti,

Zdeněk Č a č k a , Stanislav L e d a b y l , Vlastimil Ž e l e z n ý a Alois P o k o r n ý

vytvořili protistátní ilegální organizaci směřující k přivodění zvratu lidově demokratického zřízení v naší vlasti, přičemž Zdeněk Čačka, Vlastimil Železný a Alois Pokorný k tomu činu shromažďovali zbraně a střelivo, a dále rozšiřovali protistátní rozvratnické letáky a získávali pro organizaci další členy, tedy

spolčili se jednak navzájem, jednak i s osobami jinými, přičemž Oto Mádr vešel ve styk s cizí mocí, ostatní pak ať přímo, či nepřímo s cizími činiteli, k tomu, aby se pokusili zničit nebo rozvrátit lidově demokratické státní zřízení nebo společenský řád republiky, které jsou zaručeny ústavou, přičemž Zdeněk Čačka, Vlastimil Železný a Alois Pokorný k tomu činu hromadili zbraně a střelivo,

III. Vlastimil Ž e l e z n ý a Alois P o k o r n ý dne 12. května 1951 v Křížovicích u Tišnova úmyslně usmrtili Františka Mrkvu, a to jednak střelnou ranou, jednak tlučením prknem do hlavy a kopáním, tedy způsobem zvláště surovým,

čímž spáchali

ad I. Oto M á d r , Vladimír J u k l , Žofie L a n g r o v á , Růžena V a c k o v á , Václav R a z í k , Marie V i n t r o v á , Zdeněk Č a č k a , Vlastimil Ž e l e z n ý a Alois P o k o r n ý

trestný čin vyzvědačství podle § 86 odst. 1, odst. 2 písm. a, b tr. zákona, všichni jmenovaní pak, až na Zdeňka Čačku, Vlastimila Železného a Aloise Pokorného, též podle odst. 3 písm. c téhož zákonného ustanovení,

ad II. **všichni**

trestný čin velezrady podle § 78 odst. 1 písm. c, odst. 2 písm. a tr. zákona, všichni pak, až na Stanislava Ledabyla, též podle odst. 2 písm. b téhož zákonného ustanovení a Zdeněk Čačka, Vlastimil Železný a Alois Pokorný též podle odst. 3 písm. d téhož zákonného ustanovení,

ad III. Vlastimil Ž e l e z n ý a Alois P o k o r n ý

trestný čin vraždy podle § 216 odst. 1, odst. 2 písm. b tr. zákona, a

odsuzují se
za to:

1) Oto M á d r
podle § 86 odst. 3 tr. zákona se zřetelem na ustanovení § 22 odst. 1 tr. zákona a s použitím ustanovení § 29 odst. 2 tr. zákona k trestu odnětí svobody na doživotí,

2) Vladimír J u k l
podle § 86 odst. 3 tr. zákona se zřetelem na ustanovení § 22 odst. 1 tr. zákona a s použitím ustanovení § 29 odst. 2 tr. zákona k trestu odnětí svobody na dvacet pět (25) roků,

3) Žofie L a n g r o v á
podle § 86 odst. 3 tr. zákona se zřetelem na ustanovení § 22 odst. 1 tr. zákona a s použitím ustanovení § 29 odst. 2 tr. zákona k trestu odnětí svobody na dvacet (20) roků,

4) Růžena V a c k o v á
podle § 86 odst. 3 tr. zákona se zřetelem na ustanovení § 22 odst. 1 tr. zákona a s použitím ustanovení § 29 odst. 2 tr. zákona k trestu odnětí svobody na dvacet dva (22) roky,

5) Václav R a z í k
podle § 86 odst. 3 tr. zákona se zřetelem na ustanovení § 22 odst. 1 tr. zákona a s použitím ustanovení § 29 odst. 2 tr. zákona k trestu odnětí svobody na osmnáct (18) roků,

6) Marie V i n t r o v á
podle § 86 odst. 3 tr. zákona se zřetelem na ustanovení § 22 odst. 1 tr. zákona a s použitím ustanovení § 29 odst. 2 tr. zákona k trestu odnětí svobody na sedmnáct (17) roků,

7) Zdeněk Č a č k a
podle § 78 odst. 3. tr. zákona se zřetelem na ustanovení § 22 odst. 1 tr. zákona a s použitím ustanovení § 29 odst. 2 tr. zákona k trestu odnětí svobody na patnáct (15) roků,

8) Stanislav L e d a b y l
podle § 78 odst. 1 tr. zákona k trestu odnětí svobody na čtrnáct (14) roků,

9) Vlastimil Ž e l e z n ý
podle § 78 odst. 3 tr. zákona se zřetelem na ustanovení § 22 odst. 1 tr. zákona k trestu smrti,

10) Alois P o k o r n ý
podle § 78 odst. 3 tr. zákona se zřetelem na ustanovení § 22 odst. 1 tr. zákona k trestu smrti.

Podle § 23 tr. zákona doba, kterou níže uvedení obvinění pro shora uvedené skutky strávili ve vazbě, se započítává do trestu odnětí svobody, a to u:

Oto Mádra	ode dne 7. června 1951	od 16. hod.,
Vladimíra Jukla	ode dne 14. srpna 1951	od 17.30 hod.,
Žofie Langrové	ode dne 24. ledna 1952	od 9.10 hod.,
Růženy Vackové	ode dne 7. února 1952	od 20.40 hod.,
Václava Razíka	ode dne 9. července 1951	od 20. hod.,
Marie Vintrové	ode dne 10. července 1951	od 2.20 hod.,
Zdeňka Čačky	ode dne 20. července 1951	od 21.45 hod. a
Stanislava Ledabyla	ode dne 26. července 1951	od 17.30 hod.

Podle § 47 tr. zákona a § 86 odst. 4 tr. zákona, pokud se týče podle § 78 odst. 4 tr. zákona, vyslovuje se u obviněných Oto Mádra, Vladimíra Jukla, Žofie Langrové, Růženy Vackové, Václava Razíka, Marie Vintrové, Zdeňka Čačky a Stanislava Ledabyla propadnutí celého jejich jmění.

Podle § 43 tr. zákona vyslovuje se u obviněných Oto Mádra, Vladimíra Jukla, Žofie Langrové, Růženy Vackové, Václav Razíka, Marie Vintrové, Zdeňka Čačky a Stanislava Ledabyla ztráta čestných práv občanských, a to u Oto Mádra vzhledem k ustanovení § 44 odst. 2 tr. zákona navždy, u ostatních pak jmenovaných obviněných se stanoví dočasná ztráta občanských práv, uvedených v odst. 2 § 44 tr. zákona, na dobu deseti roků.

Podle § 42 tr. zákona vyslovuje se u obviněných Vlastimila Železného a Aloise Pokorného ztráta státního občanství.

Podle § 55 tr. zákona prohlašují se za propadlé zbraně a střelivo, jež byly nalezeny u obviněných Vlastimila Železného a Aloise Pokorného a jež jsou uvedeny na č. l. 4–6 administrativního protokolu Vlastimila Železného.

Odůvodnění

Soud na základě doznání a seznání obviněných jak u Státní bezpečnosti, tak i u hlavního líčení, ve spojení s výpověďmi u hlavního líčení slyšených svědků Miroslava Tomka, Jiřiny Krejčíkové, Štefana Šmálika, Eleny Pellerové, Marie Gubové, Věry Běhalové, Olgy Stavělové st. a Olgy Stavělové ml., dále obsahem trestního oznámení, znaleckých dobrozdání o zbraních, obsahem pitevního protokolu o pitvě mrtvoly Františka Mrkvy, fotografií ve spisech založených a věcmi doličnými, předloženými státním prokurátorem u hlavního líčení, jakož i obsahem znaleckého dobrozdání znalců z oboru státněbezpečnostního a politického zpravodajství, jakož i obsahem věcí doličných, konstatovaných u hlavního líčení, má za zjištěno a prokázáno toto:

Trestná činnost obviněných jest v těsném vztahu nejen k událostem, jež se odehrávají uvnitř našeho státu, ale i k událostem, které probíhají mimo hranice naší republiky. Centrem, kolem kterého se trestná činnost točí, jest Vatikán a jeho postavení ve světě.

Papežství ve své dnešní podstatě trvá vlastně již přes 1500 let. Postupem doby stal se papež ve středověku nejvyšším a neomezeným vládcem celého křesťanského světa. Později, v novověku, souběžně se vzrůstem feudálních absolutistických monarchií klesá pozvolna původně neomezená světská moc papeže, až zrušením papežského státu v roce 1870 je papež zbaven světské moci a působnosti, které s jeho postavením v církvi neměly co činiti.

To, co bylo ztraceno na zevní moci církve, bylo však nahrazeno bezohlednou a důslednou centralizací uvnitř církevní organizace. Papežský absolutismus a nejtužší centralismus – to jsou dva základní pilíře Vatikánu. V důsledku toho ovládá papež biskupy a biskup cele ovládá faráře. Na cestě z Vatikánu až do posledního kostela není překážky, která by mohla mocensky zásah Vatikánu vyloučiti.

Papeži je podřízena celá armáda kněží a mnichů roztroušených po všech částech světa. V rukou Vatikánu a jemu podřízených organizací jsou velmi účinné prostředky masové propagandy: tisk, rozhlas, školy, kazatelny. Podle pokynů Vatikánu počali duchovní v mnoha zemích budovat světské organizace pod názvem Katolická akce. Organizování kroužků Rodina a ilegálních kroužků mládeže patří rovněž k činnostem duchovních, řízené Vatikánem. Tak ovládá dnes Vatikán ohromnou mezinárodní organizaci zneužívající v širokém měřítku víry a náboženství ke svým reakcionářským politickým cílům.

V současném boji dvou táborů, tábora míru a socialismu s táborem války a imperialismu, který charakterizuje mezinárodní situaci po druhé světové válce, stojí Vatikán bezvýhradně v táboře imperialistů. To však není nic nového. Po celých 15 století byl Vatikán nepřítelem novot a všeho pokroku. Stál vždy na straně ustupujících společenských řádů, a to proto, že mu svým zpátečnickým charakterem nejlépe vyhovovaly v ovládání lidstva ve svém vlastním zájmu. Uvítal proto Velkou říjnovou socialistickou revoluci se stejnou nenávistí jako před tím revoluci francouzskou. Křižácké tažení proti socialismu stalo se hlavním motivem Vatikánu. Ve fašismu, v osobě Hitlera a Mussoliniho, spatřoval Vatikán sílu, která je schopna vésti boj se socialismem a demokracií. Proto ve druhé světové válce stál Vatikán cele na straně Německa a Itálie, neboť hitlerovci si útokem na Sovětský svaz plně získali sympatie Vatikánu, jenž proto rád mlčel nad zvěrstvy páchanými na křesťanech.

Vítězství Sovětského svazu a zhroucení fašistických mocností donutilo Vatikán ke spěšnému přeorientování. Vatikán, který dříve sázel na Hitlera a Mussoliniho, rozhodl se rychle spojiti své zájmy co nejtěsněji se zájmy západních imperialistů. Vatikán se orientuje na reakční elementy těchto zemí, které sní o nové válce proti demokracii a Sovětskému svazu. Zvláštní zášť chová Vatikán k lidově demokratickým režimům, které vznikly po válce ve střední Evropě. Podporuje nejhorší nepřátele demokratického Maďarska, schvaluje protirepublikánskou činnost kardinála Mindszentyho tím, že jej všemožně tajně podporuje, dále podporuje nepřátele všeho demokratického v Polsku, Rumunsku a Československu. Vatikán se stává opět silou, neboť buržoazie upevňuje jeho autoritu, aby jí využila ve svůj prospěch. Vatikán je oporou a nadějí fašistických elementů a imperialistických klik. Dnešním jeho hlavním úkolem je boj proti lidové demokracii a Sovětskému svazu.

V té souvislosti došlo také k těsné spolupráci vatikánské špionážní služby se špionážními centrálami americkými, britskými a francouzskými. Vatikán se podílí dokonce na částce 100 000 000 dolarů určených americkým Kongresem na podzim roku 1950 na podporu špionáže, rozvratu a teroru v lidově demokratických zemích a v Sovětském svazu. Vatikánská špionážní služba dostala za úkol boj proti socialismu všeobecně, proniknutí do zemí lidové demokracie, získávání informací o činnosti levicových stran, získávání informací o Sovětském svazu a v rámci toho úkol vybudovat v jednotlivých zemích příslušnou propagandu. Dalším úkolem bylo zřízení spojení k americké a anglické špionážní síti, a tak jim předávati všechny informace použitelné k boji proti táboru míru.

Vyzvědačská služba Vatikánu je neobyčejně rozsáhlá a je prováděna po několika kolejích vzájemně sice na sobě nezávislých, ale vzájemně se doplňujících a vzájemně si své zprávy prověřujících. Jednotlivé z vatikánských kongregací udržují svůj vlastní špionážní aparát. Agenturami této špionážní služby Vatikánu jsou všechny nunciatury se svým špionážním aparátem, který se skládá z kněží i spolehlivých laiků. Nezávisle na této složce pracuje další část vatikánského špionážního aparátu, řízená z kongregace řeholníků, které podléhají všechny řády a řeholní kongregace pro muže i ženy. Kláštery, které jsou agenturami této složky špionážního aparátu Vatikánu, tvoří na území toho kterého státu tzv. provincii, v jejímž čele stojí provinciál. Všichni představení jednotlivých klášterů jsou povinni posílati provinciálovi pravidelné zprávy o všech otázkách církevní i světské politiky. Provinciálové posílají takto zís-

kané zprávy svým řádovým představeným do Vatikánu, kde se tento špionážní materiál soustřeďuje. Stejnou cestou dostávají pokyny z vatikánské centrály.

Tato výzvědná síť jest velmi rozvětvená a dodává zprávy obsahující mnoho cenného materiálu po stránce politické.

Kromě mužských řádů byly Vatikánem utvořeny také řády a kongregace ženské, které působí v nemocnicích, chudobincích, útulcích apod. Byly vytvořeny zejména proto, aby Vatikán mohl lépe uplatňovati svůj vliv ve veřejnosti, neboť podchycují osudy lidí, na něž působí právě v těch nejtěžších chvílích, v bídě, hladu, nemoci. Jsou rovněž v rozsáhlé míře zneužívány ke špionáži.

Opíraje se o svůj rozsáhlý aparát, zneužívá Vatikán ke svým hospodářskopolitickým cílům především vlivu náboženských věrouk.

V důsledku dohody o nejužší spolupráci se špionážními centrálami americkými a anglickými školí Vatikán ve zvláštních klášterech nejschopnější bohoslovce a duchovní na špionážní odborníky. Vyzvědači posílaní do zemí východní a střední Evropy jsou školeni ve zvláštním ústavu, kde jsou připravováni pro svou budoucí špionážní práci tak, aby mohli co nejúspěšněji pracovat na území těchto států. Takovým špionem Vatikánu byl i Kolakovič, se kterým byl ve styku jeden z obviněných, totiž Vladimír Jukl. Kolakovič jest právě odchovancem této vatikánské vysoké školy špionážní.

Vatikánská špionážní centrála vyslala do naší vlasti řadu vyškolených agentů, aby zde vybudovali špionážní sítě rozvratnické a teroristické organizace. Mnoho těchto agentů a část jejich špionážní sítě byla již odhalena, jak to ukázaly procesy s opatem Augustinem Machalkou a spol., dále s biskupem Zelou a spol. v roce 1950 a s biskupy Vojtaššákem, Buzalkou a Gojdičem v roce 1951. Procesy tyto nade vší pochybnost jasně prokázaly, že Vatikán ve službách amerických imperialistů organizuje v naší vlasti špionážní a rozvratnické skupiny. Procesy tyto též jasně ukázaly, že Vatikán se pokoušel zejména zneužít náboženského cítění v Československu a v jiných zemích lidové demokracie k organizování rozvratných akcí. Cílem těchto zločinných akcí bylo nahradit lidově demokratické zřízení v těchto státech tuhou klerofašistickou diktaturou, politicky ovládanou Vatikánem. Hospodářsky se tyto státy měly stát kolonií USA. Tyto procesy prokázaly, že Vatikán je špionážní centrálou připravující spolu s americkými imperialisty třetí světovou válku.

Když bdělostí československého pracujícího lidu a jeho vlády byly tyto záměry odhaleny, a tak znemožněno, aby zrádní příslušníci z řad vysoké církevní hierarchie a jejich pomahači organizovali rozvrat a rozsáhlou špionáž, nevzdal se Vatikán svých zločinných plánů. Počal budovat přísně ilegální náhradní záškodnickou síť. Vedoucími této sítě byli tajně vysvěcení a mimořádnými plnými mocemi vybavení biskupové a síť měli tvořit ilegální kroužky, organizované ze svedených mladých lidí, kteréžto kroužky pod rouškou náboženské výchovy prováděly přípravu rozvratu a špionáž.

Avšak i tyto zločinné plány byly odhaleny a organizátor kroužků Antonín Mandl byl spolu s ostatními vatikánskými agenty již v roce 1950 po zásluze potrestán. Na místo Mandla však nastoupil obviněný Oto Mádr. Místo sítě mužských klášterů převzaly úlohu ukrývačů agentů a protistátních zločinců kláštery ženské a pastýřské listy a exkomunikační dekrety vystřídal individuální teror a vraždy.

Obviněný Oto Mádr studoval v letech 1948–1949 na Gregoriánské univerzitě v Římě. Odtud byl pak v létě roku 1949 vyslán do Československa, aby zde převzal funkci vedoucího kroužků. Soustředil kolem sebe dosud neodhalené zbytky Mandlovy sítě, zejména z řad laiků. Postupně navázal spojení s vedoucím sítě kroužků na Moravě obviněným Václavem Razíkem a se skupinami na Slovensku, vytvořenými vyučencem profesionálního špiona a jezuity Tomislava Kolakoviče obviněným Vladimírem Juklem. Mádr pak s pomocí obviněné Růženy Vackové vybudoval

prostřednictvím italského a francouzského vyslanectví v Praze cestu k zasílání špionážních zpráv do Vatikánu. Dále navázal spojení s obviněnou Žofií Langrovou, která jako generální představená Kongregace sester Karla Boromejského v Praze vytvořila v klášteře této kongregace v Praze III. náhradní rezidenturu vatikánské špionážní služby. Shromažďovala zprávy, redigovala je a prostřednictvím obviněné Růženy Vackové je odesílala do Vatikánu. V klášteře ukrývala řadu vatikánských agentů, nakonec i obviněného Oto Mádra, když tento se připravoval k ilegálnímu útěku do zahraničí. Zpronevěřila peníze, které řádové sestry vydělaly svojí prací jako ošetřovatelky, a vytvořila z nich tajný fond, z kterého podporovala jak obviněného Oto Mádra, tak i jiné agenty desetitisícovými částkami. Tak od roku 1948 do roku 1951 vydala celkovou částku 3 000 000 Kčs. Podobnou činností zabývala se i obviněná Marie Vintrová, která jako představená vytvořila z kláštera sester těšitelek v Rajhradě u Brna skrýši pro vatikánské agenty a zprostředkovala řadě osob ilegální odchod do nepřátelské nám ciziny.

V létě roku 1950 všichni jmenovaní obvinění navázali postupně spojení se Svatoplukem Schütznerem. Tento zrádný kněz v roce 1949 ilegálně uprchl do západního Německa. Zde se stal agentem CIC a v roce 1950 byl vyslán jako agent-chodec na území naší republiky. Současně z pověření Vatikánu a podle příkazů CIC řídil velezrádnou činnost obviněného Oto Mádra a jeho společníků.

Činnost jmenovaných obviněných jest odporná a zavrženíhodná zejména tím, že do služeb Vatikánu zavlekli mladé lidi, které pod vylhanou záminkou, že jde o obranu náboženství, zneužívali k provádění špionáže a k přípravě rozvratu.

Ovšem Vatikán nespokojí se toliko organizováním rozvratu. Do jeho arzenálu patří i vraždy. Další obviněný, farář Stanislav Ledabyl, stal se členem ilegální organizace, která byla ve skutečnosti vedena obviněným Zdeňkem Čačkou. I obviněný Zdeněk Čačka měl velmi blízko k ilegálním kroužkům, které organizoval obviněný Oto Mádr. Byl o jejich činnosti informován, ale neúčastnil se aktivně jejich budování, a to proto, že pokládal teroristickou činnost své skupiny za důležitější a účinnější. Členové této skupiny, obviněný Vlastimil Železný a Alois Pokorný, došli tak daleko, že spáchali surovou vraždu na Františku Mrkvovi. Obviněný Stanislav Ledabyl, ač o vraždě této nevěděl, přece jen něco tušil a poskytoval oběma spoluobviněným duchovní útěchu a morální podporu, přičemž jim jmenoval některé osoby, které by bylo nutno po očekávaném zvratu „potrestati“.

Pokud pak se týče zjištěné a prokázané trestné činnosti jednotlivých obviněných, tu dlužno uvésti toto:

1) Oto M á d r

Pochází z dělnické rodiny. Jeho otec pracoval přechodně jako tesařský dělník a později jako vojenský invalida dostal trafiku. Po vychození pěti tříd školy obecné a osmi tříd gymnázia s maturitou studoval po dobu čtrnácti semestrů bohosloveckou fakultu v Praze. Na kněze byl vysvěcen v roce 1942. Pak působil jako kaplan na různých farách, byl po dobu čtyř roků administrátorem fary ve Stříbrné Skalici a v září roku 1947 se stal kaplanem u sv. Mikuláše v Praze, přičemž vyučoval náboženství na pražských gymnáziích. V září roku 1948 odjel do Říma, kdež studoval na Gregoriánské univerzitě, a vrátil se koncem srpna roku 1949 zpět na své působiště u sv. Mikuláše v Praze. Politicky nebyl nikdy organizován.

Rozvratnou činnost započal obviněný již v roce 1948, kdy byl odeslán se schválením arcibiskupa Berana na studia do Říma, kdež právě byl vyškolen jako rozvratník a v nenávisti vůči lidově demokratickému zřízení a socialismu. Vyškolení toto přineslo výsledky ihned po návratu obviněného do republiky v druhé polovině roku 1949. Hned po svém návratu z Říma spolčil se obviněný s dalším rozvratníkem, knězem Josefem Bártou, s kterým začal podle direktiv z Vatikánu zakládati ilegální kroužky katolické mládeže. Ve zpovědnici, ve škole i jinde lákal mladé lidi do těchto kroužků, kdež pod rouškou náboženské výchovy zaměřoval mládež

k odporu a nenávisti proti lidově demokratickému našemu zřízení. K této rozvratné činnosti opatřil obviněný Bártovi svolení arcibiskupa Berana. V kroužcích vychovával obviněný mladé lidi v oddané stoupence Vatikánu a tím i západním imperialistům a používal jich k plnění jednotlivých špionážních úkolů. Aby protistátní hnutí co nejvíce rozšířil v řadách věřících a hlavně v řadách věřící mládeže, spolčil se obviněný k této činnosti se spoluobviněným Vladimírem Juklem. K rozvratné činnosti vyrobil řadu různých rozvratnických ilegálních tiskovin, které pak rozšiřoval v kroužcích i mimo ně. Postupně zorganizoval síť kroužků v celostátním měřítku, neboť, jak již shora jest uvedeno, spolčil se za tím účelem s asistentem bratislavské univerzity obviněným Vladimírem Juklem, který pak v roce 1950 vybudoval celkem sedm kroužků na Slovensku. V létě roku 1950 obviněný jednal na Moravě s vedoucím ilegálních kroužků moravských dr. Mečislavem Razíkem. Když pak tento byl zatčen, navázal obviněný ihned spojení s jeho nástupcem, spoluobviněným Václavem Razíkem, který již předem byl určen za náhradního vedoucího kroužků na Moravě. Tím se obviněný stal ve skutečnosti vedoucím činitelem a ústřední postavou celého protistátního dění mezi katolickou mládeží. Kromě toho ovšem byl též dokonalým špionem Vatikánu. Když k obviněnému byl vyslán ze zahraničí v roce 1950 agent CIC a současně vatikánský agent zrádný kněz Svatopluk Schützner, poskytl mu obviněný ochotně pomoc a současně mu dodal špionážní zprávy rázu církevněpolitického, určené pro Vatikán. Obviněný však navázal spojení se zahraničím ještě prostřednictvím spoluobviněné Růženy Vackové i dalších osob, a to skrze italské a francouzské vyslanectví v Praze, kteroužto cestou pak odesílal špionážní zprávy jednak do Vatikánu, jednak zrádnému knězi Heidlerovi, který působil v západním Německu jako americký agent a hlasatel tzv. Svobodné Evropy. Tímto způsobem odeslal řadu špionážních zpráv a kromě toho i řadu zpráv, které sloužily štvavému vysílání vatikánského rozhlasu a jiných imperialistických rozhlasů.

V roce 1951 v květnu, kdy se již obával zatčení pro svoji protistátní činnost, rozhodl se obviněný ilegálně uprchnouti za hranice. Vyhledal si proto úkryt v klášteře Karla Boromejského v Praze III, kdež mu úkryt poskytla představená spoluobviněná Žofie Langrová, zasvěcená do jeho protistátní činnosti, a ještě mu poskytla k útěku částku 60 000 Kčs.

Shora uvedené zjištěné a prokázané skutečnosti doznal obviněný při svém výslechu u Státní bezpečnosti a po delším vykrucování i u hlavního líčení, kdež se snažil převésti svoji jak velezrádnou, tak i špionážní činnost na kolej náboženskou, což však mu bylo zcela vyvráceno. Obviněný byl ze své protistátní činnosti usvědčen výpověďmi svědků Miroslava Tomka, který jasně uvedl, že pracoval s obviněným protistátně, že byl zapojen do kroužků a znal jejich pravý rozvratnický účel. Svědek ten též potvrdil, že obviněný sám sepisoval rozvratnické letáky, které mu svědek pomáhal vyráběti a rozšiřovati. Kromě toho svědek ten potvrdil též, že pomáhal obviněnému odesílati špionážní zprávy prostřednictvím italského vyslanectví v Praze a že do této činnosti byla zapojena i svědkyně Jiřina Krejčíková. Svědek také osvětlil zapojení obviněného na spoluobviněného Vladimíra Jukla, který byl vedoucím ilegálních kroužků na Slovensku a který též shromažďoval špionážní zprávy a zasílal je obviněnému. Ve stejném směru usvědčuje obviněného z protistátní činnosti i svědkyně Jiřina Krejčíková, jež dělala spojku mezi obviněným a spoluobviněnými Růženou Vackovou a Žofií Langrovou. Rovněž svědek Štefan Šmálik potvrzuje protistátní činnost obviněného ve spojení se spoluobviněným Vladimírem Juklem. Svědkyně pak Elena Pellerová usvědčuje obviněného ze špionážních styků se spoluobviněným Vladimírem Juklem, od něhož obdržela špionážní zprávy, jež sama četla a jež pak odevzdala obviněnému v Praze. Kromě toho jest obviněný usvědčován ještě obsahem dokladů, jež byly u hlavního líčení konstatovány, dále výpověďmi spoluobviněných Vladimíra Jukla, Růženy Vackové, Žofie Langrové, Václava Razíka a obsahem trestního oznámení.

Pokud se pak týče zpráv, jež byly obviněným získány a jež měly býti zaslány do Vatikánu, obsahují zprávy ty státní tajemství, jak soud zjišťuje ze znaleckého dobrozdání znalců z oboru státněbezpečnostního a politického zpravodajství.

Na základě shora uvedených zjištěných a prokázaných skutečností dochází soud k přesvědčení, že obviněný Oto Mádr v době od roku 1948 až do svého zatčení v červnu roku 1951 na území republiky vytvořil skupinu, jejímž účelem bylo hromadit špionážní zprávy různého druhu, převahou rázu církevněpolitického, a dodávat je Vatikánu, že různé špionážní zprávy do zahraničí nepřátelům republiky dodal, a to prostřednictvím cizích zastupitelských úřadů, že se stal členem vatikánské špionážní sítě a že dále organizoval kroužky katolické mládeže a mládež vychovával proti lidově demokratickému zřízení, rozšiřoval mezi ní rozvratnické letáky a připravoval ji, aby spolupůsobila při zvratu lidově demokratického státního zřízení, byl ve styku s cizím agentem Svatoplukem Schütznerem, činnost protistátní předem dohodl s vatikánskými činiteli a konečně pokusil se uprchnouti do nepřátelské ciziny, aby tam pokračoval v rozvracení našeho státního zřízení.

Dochází tedy soud k závěru, že obviněný Oto Mádr v době shora uvedené na území republiky jednak spolčil se s jinými osobami a vešel ve styk s cizími činiteli k tomu, aby vyzvídal státní tajemství v úmyslu vyzraditi je cizí moci, státní tajemství cizí moci úmyslně vyzradil, přičemž tohoto činu se dopustil jako člen organizace, jejímž účelem je vyzvídati státní tajemství, jednak spolčil se s osobami jinými a za tím účelem vešel ve styk s cizí mocí a s cizími činiteli, aby se pokusil zničit nebo rozvrátit lidově demokratické státní zřízení nebo společenský řád republiky, které jsou zaručeny ústavou.

Shledává pak soud ve zjištěném a prokázaném jednání obviněného Oto Mádra všechny skutkové i právní znaky jednak trestného činu vyzvědačství podle § 86 odst. 1, odst. 2 písm. a, b, odst. 3 písm. c tr. zákona, jednak trestného činu velezrady podle § 78 odst. 1 písm. c odst. 2 písm. a, b tr. zákona, a to jak po stránce objektivní, tak i po stránce subjektivní, jak již svrchu jest dovozeno.

Byl proto obviněný Oto Mádr uznán vinným uvedenými trestnými činy.

[Na dalších 33 stranách originálu následuje popis činnosti, za niž byli odsouzeni ostatní obvinění.]

Trest vyměřen byl u obviněných Oto M á d r a, Vladimíra J u k l a, Žofie L a n g r o v é, Růženy V a c k o v é, Václava R a z í k a a Marie V i n t r o v é podle § 86 odst. 3 tr. zákona se zřetelem na ustanovení § 22 odst. 1 tr. zákona a s použitím ustanovení § 29 odst. 2 tr. zákona, u Zdeňka Č a č k y podle § 78 odst. 3 tr. zákona ze zřetelem na ustanovení § 22 odst. 1 tr. zákona s použitím ustanovení § 29 odst. 2 tr. zákona, u Stanislava L e d a b y l a podle § 78 odst. 1 tr. zákona, u Vlastimila Ž e l e z n é h o a Aloise P o k o r n é h o podle § 78 odst. 3 tr. zákona se zřetelem na ustanovení § 22 odst. 1 tr. zákona.

Při výměře trestu soud řídil se ustanovením § 19 tr. zákona.

Pokud se týče stupně nebezpečnosti trestných činů obviněných pro společnost, tu dlužno uvážiti, že obvinění Oto Mádr, Vladimír Jukl, Žofie Langrová, Růžena Vacková, Václav Razík a Marie Vintrová byli řízeni ve své protistátní činnosti z Vatikánu, že byli členy vatikánské špionážní služby a že v intencích Vatikánu se snažili co nejvíce uškoditi lidově demokratickému státnímu zřízení naší vlasti ať již po stránce špionážní, ať již po stránce rozvratnické. Nelze též přehlédnouti, že podchycovali ke své protistátní činnosti zejména mládež, a to i mládež dělnickou. Lze tedy říci, že stupeň nebezpečnosti jejich trestných činů pro společnost byl velmi značný. Obvinění pak Vlastimil Železný a Alois Pokorný úmyslně zavraždili surovým způsobem mladého člověka, k němuž se chovali jako otrokáři, když jej na noc poutali, aby nemohl se volně pohybovati. U těchto dvou obviněných lze tedy rovněž říci, že stupeň nebezpečnosti jich trestných činů pro společnost byl velmi značný. K tomu ovšem přistupuje ještě to, že skupina Železný, Pokorný a s nimi obviněný Zdenek Čačka hromadili zbraně, jichž mělo býti použito v případě jimi očekávanému zvratu právě proti těm, kteří všemi silami se snaží o vybudování socialismu v naší vlasti. I u obviněného Stanislava Ledabyla jest stupeň

nebezpečnosti jeho trestného činu pro společnost značný, neboť svými řečmi a chováním jen podporoval skupinu Železného v její nenávisti proti našemu státnímu zřízení a živil v nich naději v brzký zvrat politických poměrů.

[…]

Přitěžujícím shledává soud u všech obviněných kromě Stanislava Ledabyla, že spáchali více trestných činů, u obviněných Oto Mádra, Vladimíra Jukla, Žofie Langrové, Růženy Vackové, Václava Razíka a Marie Vintrové, že páchali trestné činy s rozvahou i s přípravou a že jejich trestná činnost byla nebezpečnou, ježto byla zaměřena na porušování naší mládeže, přičemž obvinění tito se skrývali za roušku náboženské výchovy mládeže.

Polehčujícím pak shledává soud u všech obviněných jich třeba skutkové doznání, jich formální zachovalost, neboť nebyli dosud trestáni, dále pak usvědčování navzájem, u obviněných pak, kteří patří k církevním kruhům, jich pocit závislosti na vysoké církevní hierarchii a Vatikánu, což nelze přejíti. Vyplývá to z jejich výchovy, jak již svrchu bylo podotčeno.

Shrnuv všechny tyto skutečnosti soud pak dospěl k názoru, že u obviněných Oto Mádra, Vladimíra Jukla, Žofie Langrové, Růženy Vackové, Václava Razíka, Marie Vintrové a Zdeňka Čačky vzhledem k jich osobám a dále vzhledem k závažnosti okolností polehčujících byl by trest smrti, stanovený zákonem na trestné činy jimi spáchané, nepřiměřeně přísný, že tedy k jich nápravě postačí pouze trest odnětí svobody, ovšem zase úměrný jich zavinění a se zřetelem k tomu, jak dlouhé doby bude zapotřebí k jich nápravě. Naproti tomu u obviněných Vlastimila Železného a Aloise Pokorného dospěl soud k přesvědčení, že v tomto případě jde o individua, jež nutno zneškodniti jako nepřátele lidu, naprosto vyřaditi z naší společnosti a odstraniti je, ježto není u nich naděje na jich nápravu vůbec. Proto u obviněných Oto Mádra, Vladimíra Jukla, Žofie Langrové, Růženy Vackové, Václava Razíka, Marie Vintrové a Zdeňka Čačky použil soud mimořádného práva změňovacího podle ustanovení § 29 odst. 2 tr. zákona, kdežto u obviněných Vlastimila Železného a Aloise Pokorného tohoto práva z důvodů shora již uvedených nepoužil.

Pokud se týče trestů odnětí svobody, pokládá soud jich výměru u jednotlivých obviněných, jimž tento trest byl vyměřen, za zcela přiměřený jich zavinění i zákonu.

[…]

Opravným prostředkem proti tomuto rozsudku jest odvolání, které má odkladný účinek. Odvolání lze podati u Státního soudu v Praze v lhůtě tří dnů od doručení stejnopisu vyhotovení rozsudku do rukou obhájce (§§ 172 a 175 tr. řádu).

V Praze dne 13. června 1952

JUDr. Jaroslav Novák

Za správnost vyhotovení
vedoucí kanc. oddělení:
[Následuje špatně čitelný podpis: „Grundová“(?), uprostřed kulaté razítko Státního soudu v Praze.]

Poznámka: Pokud v tomto rozsudku nejsou uvedena některá jména míst nebo činí se odkaz na čísla listů spisu či na znalecká dobrozdání, stalo se tak vzhledem k ustanovení § 4 tr. řádu.

DOKUMENT č. 17
Hodnotící zpráva prokurátora Čížka o procesu se skupinou Mádr a spol. (14. června 1952)

SÚA, f. Generální prokuratura, sp. zn. T 707/52.

[Rukou připsáno: „[nečit.] vyrozuměn, nahlédne dr. Kraus: 20. 6. 52,
lhůta 15/7 52 (To) dr. Kraus [vlastnoruční podpis],
založit 18. 6. 52 [nečit.] 15/8 52
[nečitelná parafa] 15/7 52 [parafa]“]

[Razítko: „Státní prokuratura v Praze, 4. oddělení trestní“]

4 SPt I 68/52 V Praze dne 14. června 1952

Generální prokuratuře
v Praze

[Uprostřed částečně razítkem, částečně rukou: „GPT 707/52–3, Došlo: 17. VI. 1952, příl. 0 Bláha“ Vedle razítkem: „TAJNÉ“.]

K rukám s. dr. Aleše

[Rukou: „2 tresty smrti
Nahlédnou:
1) s. Vošahlík 24/6 [podpis]
2) s. Aleš 25/6 [podpis]“]

Věc: Oto M á d r a spol. – trestní stíhání

Ref: dr. Čížek

Další zpráva

Státní soud v Praze při hlavním líčení v Brně 11.–13. června 1952 soudil skupinu vatikánských agentů a teroristů vedenou Oto Mádrem.

Po provedeném hlavním líčení byl vynesen tento rozsudek:

Všichni obvinění byli uznáni vinnými dle žaloby a odsouzeni k trestům odnětí svobody v trvání u

Oto M á d r a	doživotí
Vladimíra J u k l a	25 let
Žofie L a n g r o v é	20 let
Růženy V a c k o v é	22 let
Václava R a z í k a	18 let
Marie V i n t r o v é	17 let
Zdeňka Č a č k y	15 let
Stanislava L e d a b y l a	14 let
Vlastimila Ž e l e z n é h o	trest **smrti**
Aloise P o k o r n é h o	trest **smrti**.

Dle § 47 tr. zák. vyslovil soud konfiskaci **celého** jmění u všech obviněných mimo Vlastimila Železného a Aloise Pokorného.

Dle § 43 tr. zák. vyslovil soud ztrátu čestných práv občanských u Oto Mádra **navždy** a u ostatních obviněných až na Vlastimila Železného a Aloise Pokorného na 10 let.

U obviněných Vlastimila Ž e l e z n é h o a Aloise P o k o r n é h o byla vyslovena ztráta státního občanství.

Do trestu započítává se dle § 23 tr. zák. vazba:

Oto Mádr	od 7. 6 1951 – 16. hod. do 13. 6. 1952 – 14 hod.,
Vladimír Jukl	od 14. 8. 1951 – 17.30 hod. do 13. 6. 1952 – 14 hod.,
Žofie Langrová	od 24. 1. 1952 – 9.10 hod. do 13. 6. 1952 – 14 hod.,
Růžena Vacková	od 7. 2. 1952 – 20.40 hod. do 13. 6. 1952 – 14 hod.,
Václav Razík	od 9. 7. 1951 – 20. hod. do 13. 6. 1952 – 14 hod.,
Marie Vintrová	od 10. 7. 1951 – 2.20 hod. do 13. 6. 1952 – 14 hod.,
Zdeněk Čačka	od 20. 7. 1951 – 21.45 hod. do 13. 6. 1952 – 14 hod.,
Stanislav Ledabyl	od 26. 7. 1951 – 17.30 hod. do 13. 6. 1952 – 14 hod.,
Vlastimil Železný	od 26. 7. 1951 – 6 hod.,
Alois Pokorný	od 26. 7. 1951 – 6.50 hod.

Všichni obvinění trest přijali až na Železného a Pokorného. Já se neodvolávám, neboť vina byla uznána dle žaloby a tresty odpovídají průběhu hlavního líčení i zvláštní zprávě. Stejně veřejnost, pokud průzkumem bylo zjištěno, byla s rozsudkem spokojena a byl přijat se všeobecným souhlasem.

Hlavní líčení se konalo před veřejností zorganizovanou ze všech krajů moravských a přilehlých krajů českých a slovenských v sále Stadion v Brně. Bylo neustále přítomno asi 1000 lidí. Chyba v organizaci této veřejnosti byla jen ta, že příslušníci KSČ měli větší procento, nežli bylo plánováno.

Prvý den hlavního líčení byly provedeny konstituty prvých šesti obviněných, tedy vlastní Mádrovy skupiny. Nejlépe vyzněl konstitut obviněného Mádra, který přesto, že se pokoušel zapírat další souvislosti vyplývající z jeho doznané trestné činnosti, byl i při konstitutu usvědčen. Výslechy ostatních obviněných probíhaly hladce a celkem asi v tom tónu, že doznávali skutkově trestnou činnost, někteří připouštěli i její zavrženíhodnost. Pokud šlo o špionáž, byli usvědčeni během konstitutu ze zavrženíhodnosti celé své trestné činnosti. Jedině obv. Vintrová doznávala kajícně, a to i po subjektivní stránce. Proti původnímu programu výslechy svědků nebyly prvý den uskutečněny, neboť konstituty skončily v 18.30, a jak předseda, tak prokurátor byli vzhledem k povaze věci a povaze obviněných značně unaveni.

Druhý den dopoledne byli proto vyslechnuti svědci líčící vlastní Mádrovu skupinu. Šlo převážně o mladé lidi a bylo na nich dokázáno obviněným, že tyto mladé lidi předstíráním náboženské výchovy a přímo i zneužíváním svátostných úkonů jako zpověď zatáhli do špionážní činnosti. Druhý den odpoledne byly konstituty zbývajících obviněných, přičemž se podařilo probrat okolnosti týkající se vraždy bez senzačností. Byla zjištěna jen nutná fakta a nakonec, právě aby tato část líčení nevyzněla kriminálně, bylo upuštěno od výslechu svědka Zadražila, který měl vypovídati jen o okolnostech vraždy. Závěrem těchto konstitutů byly výsledky vatikánské výchovy ústící až do vraždy předestřeny obviněnému Mádrovi, čímž se podařilo skloubit obě skupiny v procesu souzené. Na Mádrovu obhajobu, že nevidí souvislost mezi svojí činností a činností této skupiny, následovala poznámka prokurátora, že je patrně sám v jednací síni, kdo tuto souvislost nevidí. V tom okamžiku veřejnost spontánně umlčela Mádra potleskem. Mádr pak již neměl připomínek k věci. Závěrem byl druhý den podán velmi hodnotný znalecký posudek, zabývající se jak otázkou církevněpolitickou, tak i otázkami bezpečnostními s procesem souvisejícími. Znovu se ukázalo, že posudek, když jej vypracová-

vali znalci dva, je daleko hodnotnější a má politicky daleko vyšší úroveň, než když je vypracován znalcem jedním.[1]

Třetí den byly závěrečné řeči a rozsudek. Prokurátor v závěrečné řeči vyčerpal celou problematiku procesu, poněvadž byl informován vyšetřujícím orgánem, že obvinění Mádr a Vacková hodlají v závěrečném projevu pronášet nějaké provokace jakoby na obranu náboženství, čelil této možnosti již v řeči. Výsledek to mělo, neboť z Mádrovy skupiny měli závěrečné řeči jen obvinění Langrová, Razík a Vacková. A to buď děkující vyšetřujícím orgánům, nebo kajícné projevy. Teroristé měli jen kajícné závěrečné projevy.

Obhájci vzdor velmi obtížné situaci hájili dobře.

Proces ve veřejnosti měl značný ohlas a byl hodnocen zejména ze strany zástupce SÚC s. Fišerem, který byl po celou dobu procesu přítomen, jako značný přínos církevněpolitické situace na Moravě.

Líčení předsedal dr. Novák. Žalobu zastupoval dr. Čížek.

Státní prokurátor:
[nečitelný podpis „Ziegler“]

[1] Pozn. L. B.: Text posudku publikován jako dokument č. 14 této části publikace.

DOKUMENT č. 18/1
Zpráva o procesu v denním tisku
Svobodné slovo, 15. června 1952

Proces se skupinou rozvratníků ve službách Vatikánu

Ve dnech 11.–13. června 1952 bylo před Státním soudem v Brně provedeno hlavní líčení proti desetičlenné skupině, agentům Vatikánu, organizátorům rozvratnických skupin, špionům a teroristům. Senátu Státního soudu předsedal dr. Jaroslav Novák, žalobu zastupoval dr. Karel Čížek. Proces sledovali zástupci pracujících z předních závodů celé republiky a občané z Brna a okolí. V tomto procesu byli souzeni záškodníci, kteří ve službách Vatikánu a amerických imperialistů vytvářeli pátou kolonu, budovali špionážní síť a neštítili se pro své zločinné cíle sáhnout i k nejsurovějšímu prostředku teroru – k vraždě.

***

V čele této protistátní skupiny stál zrádný, Vatikánu slepě oddaný kněz, obviněný Oto Mádr. Tento zarytý nepřítel našeho lidu a jeho vlády, vyškolenec zvláštního vatikánského špionského učiliště, byl poslán zpět do Československa s úkolem rozvracet budování socialismu v naší zemi. Pod rouškou náboženské výchovy zneužíval některých jím vedených mladých lidí ke špionáži pro Vatikán, k šíření štvavých letáků a k jiné rozvratnické činnosti. Tak pokračoval obviněný Mádr ve zločinném působení již po zásluze potrestaného agenta Vatikánu Antonína Mandla, který byl odsouzen pro velezradu na podzim roku 1950.[1] Své oběti získal obviněný Mádr ve zpovědnici a při hodinách náboženství na školách, kde vyučoval. Mezi vysokoškolskými studenty z buržoazních vrstev mu vyhledávala pomocníky obviněná Růžena Vacková, bývalá profesorka na Filosofické fakultě pražské univerzity. Obviněnému Mádrovi podařilo se vytvořit z několika svedených neuvědomělých mladých lidí protistátní skupinky. Navázal též spojení s organizátorem podobných skupin na Brněnsku, obviněným kaplanem Václavem Razíkem a s bandou záškodníků, kterou na Slovensku utvořil vatikánský špion Kolakovič. Tuto bandu záškodníků vedl podle Mádrových pokynů další obviněný Vladimír Jukl, vysokoškolský profesor.

Zločinnou pomoc poskytovala Mádrovi a jeho skupině generální představená Kongregace sester Karla Boromejského obviněná Žofie Langrová. Klášter sv. Karla Boromejského v Praze, který vedla obviněná Langrová, sloužil záškodníkům k jejich schůzkám a k ukrývání agentů z Vatikánu, kteří nosili Mádrovi instrukce k další zločinné činnosti. Obviněná Langrová také zpronevěřila 3 miliony Kčs sestrám své kongregace, které vydala Mádrovi a jiným imperialistickým agentům, aby tak podpořila jejich rozvratnou činnost. Langrová tak zpronevěřila jeptiškám, které jí byly podle řádových předpisů poddány, peníze, které si vydělaly prací v nemocnicích.

Obviněnému Razíkovi se dostalo podobné zločinné podpory od představené kláštera sester těšitelek v Rajhradě u Brna, obviněné Marie Vintrové. Obviněná Vintrová byla sama v přímém spojení s jedním agentem amerických imperialistů, pomáhala nepřátelům našeho lidově demokratického zřízení k útěku za hranice, z kláštera učinila doupě k ukrývání agentů imperialistických rozvědek a zprostředkovatele odesílání špionážních zpráv.

Tak proces s touto protistátní bandou ukázal, že to byly nyní ženské kláštery, které sloužily jako skrýše vatikánských agentů, špionů a rozvratníků. Ženské kláštery vystřídaly v této špinavé úloze kláštery mužské, které byly již dříve odhaleny jako útočiště zločinců vysílaných nebo řízených Vatikánem a západními imperialisty.

[1] Pozn. L. B.: Mandl, Antonín (1917–1972), římskokatolický kněz. Během 2. světové války působil v zahraničním odboji v Anglii. Od r. 1947 vedl Katolickou akci v pražské arcidiecézi. Zatčen v červnu 1949 a na konci roku 1950 ve vykonstruovaném procesu odsouzen na 25 let odnětí svobody. Propuštěn na amnestii 1964, rehabilitován 1969.

Své špionážní zprávy posílal obviněný Mádr a jeho spoluviníci – jak v procese bylo prokázáno – imperialistickým špionážním agenturám anebo přímo do Vatikánu.

Při hlavním líčení pokoušel se obviněný Mádr předstírat, že hlavním úkolem jeho „kroužků“ byla prý náboženská výchova. Kam však tato „výchova“, prováděná agenty Vatikánu, dospívá, ukázal případ odporné vraždy, spáchaný dalšími obviněnými Železným a Pokorným.

Obvinění Vlastimil Železný, Alois Pokorný a Zdeněk Čačka spolu s obviněným Stanislavem Ledabylem, farářem, se znali již z oddílu katolických skautů v Tišnově, kde „duchovní rádce“ oddílu, páter Ledabyl, „vychoval“ své svěřence v nesmiřitelné odpůrce všeho pokroku a poctivé práce. Znovu se všichni tito bývalí skauti setkali v protistátní činnosti, ve které se navzájem podporovali a utvrzovali a která vyvrcholila vraždou.

Obvinění Železný a Pokorný, když zjistili, že jejich protistátní činnosti jsou bezpečnostními orgány na stopě, našli si úkryt na statku jednoho z členů protistátní skupiny. Čačka jim obstarával spojení se „světem“, to je se dvěma agenty ze Západu, a farář Ledabyl je chodil navštěvovat a dodávat jim „duchovní posilu“.

Ve svém úkrytu měli obvinění velkou zásobu zbraní. Odtud také řídili ostatní členy bandy v jejich špionážní a záškodnické činnosti. Do úkrytu obou teroristů přišel později další člen skupiny, František Mrkva. Mrkva chtěl však na jaře roku 1951 úkryt opustit a tu ho obvinění Pokorný a Železný přesně podle metod amerického gangu uvěznili. Neozbrojený Mrkva byl na noc spoután a nesměl se bez doprovodu ani hnout. Při opětovném pokusu o útěk ho Železný chladnokrevně střelil do čela. Když ještě poté jevil Mrkva známky života, Pokorný ho surově mlátil prknem a kopal. Pak ještě umírajícího Mrkvu za pomoci dalších členů bandy oběsili a zakopali v noci na poli. O spáchané vraždě pak sepsali zprávu, která měla být pro americkou teroristickou ústřednu dokladem jejich „spolehlivosti“ pro záškodnickou a teroristickou činnost. O této surové vraždě provedené vpravdě gangsterskými metodami mluví oba teroristé naprosto otrle a klidně. Pokorný dokonce před soudem cynicky prohlásil: „Zeptal jsem se umírajícího Mrkvy, zda se umí modlit. Když neodpověděl, kopl jsem ho několikrát do zad a do hlavy.“ Také obviněný Čačka věděl o vraždě. Rovněž farář Ledabyl se dozvěděl, že se jeho společníci dopustili hnusného zločinu, přesto však jim poskytl „duchovní útěchu“, a dokonce je ještě utvrzoval tím, že jim sdělil jména několika osob ze své farnosti, aby se s nimi „vypořádali“ po jím očekávaném zvratu našeho zřízení.

Prvního a druhého dne líčení provedl soud výslechy obviněných a svědků. Provedenými důkazy, zejména výpověďmi svědků a znalců a vzájemným usvědčováním obviněných, byla žaloba v celém rozsahu potvrzena.

V poslední den hlavního líčení, v pátek 13. června, ukázal prokurátor dr. Čížek ve své závěrečné řeči mimo jiné našemu lidu, jak nepřátelský Vatikán a jeho agenti v zločinném úsilí o obnovení kapitalismu v naší zemi a o zřízení klerofašistického režimu se pokoušeli rozvracet morálku naší mládeže. „Ovšem Vatikán,“ zdůraznil, „prohrál a musil prohrát, protože československá mládež je mládeží zdravou a svůj uvědomělý pokrokový postoj dokazuje nadšeným pracovním úsilím v prvních řadách budovatelů socialismu. Nechce a také nebude nikdy již sdílet strastiplný osud mládeže kapitalistických zemí.“

Po řečech obhájců a posledních slovech obviněných vynesl Státní soud spravedlivý rozsudek. Vrahové Vlastimil Železný a Alois Pokorný byli odsouzeni k trestu smrti. Ostatní obvinění byli odsouzeni k trestům odnětí svobody, a to: Oto Mádr na doživotí, Vladimír Jukl na 25 let, Žofie Langrová na 20 let, Růžena Vacková na 22 let, Václav Razík na 18 let, Marie Vintrová na 17 let, Zdeněk Čačka na 15 let a Stanislav Ledabyl na 14 let.

U všech obviněných byla mimoto vyslovena ztráta čestných práv občanských a propadnutí jmění.

Proces opět odhalil špinavou roli Vatikánu a jeho agentů ve službách amerických podněcovatelů války. Avšak budovatelské úspěchy našeho lidu, na kterých se podílejí i věřící občané, dokazují, jak jsou marné tyto snahy Vatikánu, kterému se nikdy nepodaří náš lid rozvrátit a svést ze správné cesty.

DOKUMENT č. 18/2
Zpráva o procesu v denním tisku
Rovnost, 17. června 1952.

Odporná tvář agentů Vatikánu

Proces se špiony a agenty Vatikánu a s teroristickými vrahy, skončený minulý týden v Brně, naprosto jasně a v celé nahotě odhalil skutečnost, že naší církevní hierarchii nejde a nikdy nešlo o náboženství. Tento proces také naprosto nezvratně ukázal, že odporným agentům Vatikánu nejde o nějaký náboženský boj, jak by se to rádi snažili namluvit našemu lidu, ale že jim jde jedině o záškodnický boj proti vymoženostem našeho pracujícího lidu. Že jde o boj, v němž se neštítí tito zaprodanci cizích pánů, služebníci Vatikánu a amerických imperialistů, provádět hnusnou špionáž a nakonec podle a surově vraždit.

Třídenní proces v Brně byl otřásajícím důkazem, jakých hanebných, podlých a gangsterských metod používají zaprodanci Vatikánu pro získání neuvědomělých lidí, zejména mladých chlapců a děvčat, pro své špiónské a vražedné cíle. Byl dokladem, jak zaprodaní kněží využívají každého náboženského obřadu, jak zneužívají svátosti, jen aby získali alespoň pár jednotlivců.

Takovým výlupkem vší špatnosti je odsouzený agent Vatikánu Oto Mádr, kněz, který prováděl náboženské obřady jedině kvůli tomu, aby mohl získávat pro své zločinné cíle mladé lidi a používat je proti našemu lidově demokratickému státu. Tento zrádný kněz seskupoval kolem sebe pod rouškou náboženské výchovy protistátní skupinky mladých lidí a používal jich ke špionáži a k jiným rozvratnickým činům proti naší republice.

Kde a jak získával tento zrádce své pomocníky?

Vypovídali o tom sami tito lidé druhý den při přelíčení. Tak jeden student poznal Mádra u zpovědi v klášteře u kapucínů v Praze, pětadvacetiletou studentku filosofie získal pro svou zločinnou činnost v sakristii kostela sv. Salvátora v Praze. Jinou ženu zase získal ve zpovědnici tohoto kostela. Devatenáctiletou studentku medicíny zatáhl do svých klepet přímo u varhan, na které v kostele hrála, a své dílo dokonal zase ve zpovědnici.

Každému věřícímu a každému poctivému člověku se zdá téměř neuvěřitelné, že by mohl kněz takovým způsobem zneužívat svého kněžského postavení. Každý věřící se musí hnusem a odporem otřást, když si uvědomí, že kněz zneužívá zpovědnice pro získávání mladých lidí pro špionáž, že je mu zpovědnice dobrá právě jen pro to, aby mu byla prostředkem, jak zlákat mladé lidi, jak jim zkazit a zničit život.

A jak končila celá tato odporná činnost zrádného kněze Mádra a ostatních jeho kumpánů?

Začala v kostele ve zpovědnici, v sakristii, kde předával Mádr svým kumpánům špionážní zprávy, začala letáky, špionážními zprávami a končila nejsurovější vraždou. Vraždou, kterou provedli odchovanci katolického skautingu a faráře Ledabyla v Tišnově, Železný a Pokorný.

Zatímco Mádr řídil celou svou zločineckou bandu, psal špionážní zprávy a diktoval protistátní letáky, zatímco vtahoval do svých tenat mladé lidi, aby z nich nakonec udělal povolné nástroje protistátních piklů, jiný kněz, Ledabyl z Tišnova, „duchovně posiloval“ nejsprostší vrahy a připíjel si s nimi po vraždě na šťastnou budoucnost.

Jaké byly metody a jaká byla náboženská činnost tohoto faráře?

Poslal vrahům do krytu knihy, aby – jak sám přiznal – je duchovně posiloval.

Odsloužil mši svatou za agenta americké špionážní služby.

Obrátil se na vrahy s pokornou prosbou, aby se mu ve svaté zpovědi svěřili se svým hříchem, neboť se chtěl dovědět, jakým způsobem vraždu provedli. A když odmítli, vybídl je tento zrádný farář, aby se alespoň pomodlili za všechny živé i mrtvé špiony, a tak „smyli ze sebe hřích“ surové vraždy.

Poté, po modlitbě s vrahy, připil si s nimi na šťastnou budoucnost.

„Vytrvejte ve své činnosti až do konce. Bůh vás opatruj!“

Tak se zrádný kněz rozloučil s vrahy, kterým nestačilo, že svou oběť střelili, ale kteří ji ještě – protože jevila známky života – bili prknem do hlavy, a když ještě dýchala, pověsili.

Zatímco se farář Ledabyl modlil za amerického zločince a špiona ve svém kostele, vrah Pokorný, jeho odchovanec, kopal ve svém krytu do hlavy a do zad své oběti, protože na jeho výzvu, aby se zastřelený Mrkva pomodlil, nedostal odpovědi.

Zatímco vybíral farář Ledabyl ve své knihovně knížku pro své kumpány v krytu, vázali tito jeho společníci umírajícímu Mrkvovi ruce a nohy, jako mu to prováděli celý týden před vraždou.

A zatímco farář Ledabyl přemýšlel o tom, jak poskytnout svým kumpánům duchovní posilu, ti již věšeli umírajícího Mrkvu na půdě domu, kde se ukryli.

Taková byla činnost jedné vatikánské agentury v naší republice.

Letáky, špionážní služby, rozvracení, surové vraždy. Vatikán však i tentokrát v zápase s československým lidem prohrál. Prohrál svůj boj o naši mládež. Jeho agentům se po zoufalém úsilí, za pomoci zpovědnic i kostelních varhan, podařilo získat jen jednotlivce. Vatikán musel prohrát a prohraje vždycky v zápase o naše mladé lidi, protože naše mládež je zdravá, protože je to mládež, která žije ve šťastné přítomnosti a má před sebou radostnou budoucnost. Budoucnost zajištěnou naším pracujícím lidem, který zmaří a tvrdě ztrestá každého škůdce a špiona a dílo socialismu navzdor běsnícím imperialistům vítězně dovrší. (RT)

DOKUMENT č. 19
Hodnocení vězně O. Mádra vypracované náčelníkem NPT Mírov (18. února 1960)

SÚA, f. S SNV, osobní spis Oto Mádra.

– 60/ 211. 18. února 1960

Hodnocení

odsouzeného Oto M á d r a , nar. [...] 1917, za dobu výkonu trestu

Jmenovaný byl odsouzen Státním soudem v Praze dne 13. 6. 1952 čj. 6 Ts I 41/52 pro § 78/1, § 86/1 tr. zák. k trestu odnětí svobody nadoživotně, sníženého amnestií na 25 roků. Počátek trestu 7. 6. 1951, konec trestu 7. 6. 1976. Vazba započtena od 7. 6. 1951 do 13. 6. 1952.

Pochází z rodiny důstojníka z povolání. Po vystudování bohoslovecké fakulty působil jako kněz na různých místech až do zatčení.

V NPT Mírov odpykává trest od 18. 8. 1953 a za uplynulou dobu prošel různými pracovišti. Většinou však vykonával jen lehčí manuální práci, která odpovídala jeho zdravotnímu stavu a pracovní způsobilosti. Jeho pracovní morálka je průměrná. O pracovní soutěž nebo zvyšování svého pracovního výkonu nejeví žádný zájem. Naopak v dřívější době se často stávalo, že narušoval pracovní morálku ostatních odsouzených. Jeho poměr vůči našemu státnímu zřízení se v průběhu trestu ve své podstatě nezměnil a je nadále nepřátelský. O svoji převýchovu po stránce politické nejeví žádný zájem. Na svůj trestný čin se dívá s pocitem hrdosti a prohlašuje, že nemá čeho litovat, že to, co dělal, nebylo nic nečestného, ale zachoval se jako kněz, křesťan a člověk. Jeho chování nebylo v trestu vždy ukázněné. Celkem byl 6x kázeňsky trestán pro různá provinění. Poslední kázeňský trest mu byl udělen 11. 2. 1958. Od té doby se jeho chování zlepšilo natolik, že nezavdal příčinu k dalším kázeňským trestům.

Trest v jeho případě nesplnil svůj převýchovný účel.

Náčelník NPT:
[nečitelná parafa]

DOKUMENT č. 20
Usnesení Krajského soudu v Praze o amnestii pro O. Mádra (6. června 1960)

SÚA, f. S SNV, osobní spis Oto Mádra.

Čj. 6 Ts I 41/52/IV

Usnesení

Krajský soud v Praze rozhodl v neveřejném zasedání konaném dne 6. 6. 1960 **takto**:

Podle § 391 odst. 1 tr. ř. **vyslovuje se**, že se na odsouzeného Oto M á d r a , nar. [...] 1917 v Praze, t. č. ve výkonu trestu v NPT č. 1 v Mírově, rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii ze dne 9. května 1960 **nevztahuje.**

Odůvodnění

Shora jmenovaný byl pravomocně odsouzen rozsudkem býv. Státního soudu v Praze ze dne 13. 6. 1952 čj. 6 Ts I 41/52-467 pro trestné činy vyzvědačství podle § 86 odst. 1, odst. 2 a, b, odst. 3 c tr. zák. a velezrady podle § 78 odst. 1 c, odst. 2 a, b tr. zák. k trestu odnětí svobody na doživotí a k dalším trestům vedlejším. Podle článku VIII/2 rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii ze dne 9. 5. 1955 byl mu trest odnětí svobody změněn z doživotí na 25 roků a odpykává jej se započtením vazby od 7. 6. 1951.

Odsouzený spolčil se s jinými osobami a vešel ve styk s cizími činiteli a Vatikánem k tomu, aby vyzvídal státní tajemství v úmyslu vyzradit je cizí moci. Státní tajemství úmyslně vyzradil, přičemž se toho činu dopustil jako člen organizace. Kromě toho tímtéž způsobem vešel ve styk s cizí mocí a cizími činiteli, aby se pokusil zničit nebo rozvrátit lid. dem. zřízení nebo společenský řád. Nutno odsouzeného považovati za přímého a placeného agenta imperialistických rozvědek. [Tento odstavec psán rukou.]

Bylo proto podle části I článku I písm. a rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii ze dne 9. 5. 1960 rozhodnuto, jak shora uvedeno.

Poučení

Proti tomuto usnesení je přípustná stížnost k Nejvyššímu soudu. Stížnost je nutno podat do **tří** dnů od doručení usnesení u Krajského soudu v Praze, příp. u správy NPT, kde je odsouzený ve výkonu trestu.

V Praze dne 6. 6. 1960

Kanc.! Usnesení Doruč:
1) ods. shora prostř. NPT v Mírově
2) Kraj. prok. v Praze k zn. sp. 4 Spt I 68/52
Kal. 1 týden na právní moc.

Předseda senátu:
[vlastnoruční podpis: „Jiří Formáček“]

[Rukou vyplněné razítko: „Došlo 6. 6. 1960, Vypraveno 13. 6. 60“ a nečitelná parafa.]

DOKUMENT č. 21
Usnesení Krajského soudu v Praze o amnestii pro O. Mádra (29. května 1962)
SÚA, f. S SNV, osobní spis Oto Mádra.

---

6 Ts I 41/ 52

Usnesení

Krajský soud v Praze rozhodl v neveřejném zasedání konaném dne 29. 5. 1962 **takto**:

Podle § 368 tr. ř. **vyslovuje se, že se** na odsouzeného

Oto M á d r a ,
nar. [...] 1917 v Praze, t. č. ve výkonu trestu v ÚNZ MV ve Valdicích,

rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii ze dne 9. května 1962, podle článku 4 písm. d [od slova „podle“ text doplněn dodatečně rukou], **nevztahuje**.

Odůvodnění

Rozsudkem býv. Státního soudu v Praze ze dne 13. 6. 1952 zn. sp. 6 Ts I 41/52 byl Oto Mádr pravomocně odsouzen pro trestný čin vyzvědačství a velezrady podle § 86/1, 2 a, b, 3 c a § 78/1 c, 2 a, b, tr. zák. č. 86/50 Sb. k trestu odnětí svobody na doživotí a k dalším trestům vedlejším. Do trestu odnětí svobody mu byla započtena doba strávená ve vazbě od 7. 6. 1951 do 16. 6. 1952. Amnestií ze dne 9. 5. 1955 mu byl trest odnětí svobody na doživotí změněn v trest na 25 let.

Oto Mádr byl organizátor nebezpečné protistátní skupiny, která pod jeho vedením prováděla špionáž ve prospěch zejména Vatikánu a zprávy zasílala do zahraničí prostřednictvím agentů imperialistických rozvědek nebo přes zastupitelské úřady. Skupina též shromažďovala zbraně a střelivo.

Bylo proto podle článku 4 písm. d rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii ze dne 9. května 1962 rozhodnuto, jak shora uvedeno.

Poučení

Proti tomuto usnesení lze podat u Krajského soudu v Praze do tří dnů od vyrozumění stížnost k Nejvyššímu soudu. Včas podaná stížnost má odkladný účinek (§ 368 tr. ř.).

V Praze dne 29. května 1962

Předseda senátu:

[Razítko: „František Veselý. Za správnost vyhotovení vedoucí úředník oddělení“ a nečitelná parafa. Uprostřed kulaté razítko Krajského soudu v Praze. Pod tím rukou napsáno: „Doručeno 20. 6. 1962. Podpis na odeslané doručence 21. 6. 1962“.]

DOKUMENT č. 22
Usnesení Nejvyššího soudu v Praze o stížnosti O. Mádra proti rozhodnutí Krajského soudu v Praze ze dne 29. května 1962 (23. října 1962)

SÚA, f. S SNV, osobní spis Oto Mádra.

[Razítko: „KRAJSKÝ SOUD V PRAZE, Došlo dne 3. XI. 1962.“]

1 To 0126/62

N e j v y š š í s o u d

Usnesení

Nejvyšší soud projednal v neveřejném zasedání dne 23. října 1962 stížnost odsouzeného Oto M á d r a proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 29. května 1962 zn. sp. 6 Ts I 41/52 a po vyjádření generálního prokurátora rozhodl takto:

Stížnost se podle § 148 odst. 1 písm. c tr. ř. jako nedůvodná **zamítá.**

Odůvodnění

Citovaným usnesením Krajského soudu bylo podle § 368 tr. ř. vysloveno, že se rozhodnutí prezidenta republiky z 9. 5. 1962 o amnestii nevztahuje na odsouzeného Oto Mádra proto, že jmenovaný byl rozsudkem býv. Státního soudu v Praze ze dne 13. 6. 1952 zn. sp. 6 Ts I 41/52 odsouzen za trestné činy velezrady a vyzvědačství podle § 78 odst. 1 c, 2 a, b, § 86 odst. 1, 2 a, 3 c tr. zák. k trestu odnětí svobody na doživotí změněnému na 25 let odnětí svobody a dále k trestům vedlejším, kterých se dopustil jako organizátor, který zosnoval nebezpečnou protistátní skupinu, která počala již rozvíjet podvratnou činnost (čl. 4 písm. d cit. amn.[estijního] rozh.[hodnutí]).

Proti tomuto usnesení podal odsouzený Oto Mádr včas stížnost, v níž namítá, že rozhodnutí Krajského soudu, jímž bylo vysloveno, že se na něj rozhodnutí prezidenta republiky z 9. 5. 1962 o amnestii nevztahuje, není správné a neodpovídá výsledkům provedeného řízení.

V souvislosti s tím uvádí, že označení jejich náboženských studijních kroužků za nebezpečnou protistátní skupinu neodpovídá skutečnosti a několik dopisů výhradně v náboženských záležitostech zaslaných do církevních ústředí v Římě nemůže být prý považováno za špionáž. Tvrzení, že skupina též shromažďovala zbraně a střelivo, nemá prý nejmenšího podkladu v soudním jednání ani jinde.

Nejvyšší soud přezkoumal napadené usnesení v rozsahu uvedeném v ustanovení § 147 odst. 1 písm. a, b tr. ř. a shledal, že stížnost není důvodná.

Stěžovatelovy námitky, brojící v podstatě proti správnosti skutkových zjištění a právního posouzení věci v rozsudku, jsou nerozhodné a nebylo možno k nim přihlédnout. V řízení podle § 368 tr. ř. o použití amnestie soud nezkoumá a nemůže zkoumat správnost rozsudku, jímž byl stěžovatel uznán vinným a odsouzen.

Nejvyšší soud jako soud stížnostní může se v tomto stadiu řízení zabývat pouze otázkou, zda napadené usnesení je v souladu s odsuzujícím rozsudkem, aniž by mohl zkoumat správnost pravomocného rozsudku.

Ze zjištěného skutkového stavu odsuzujícího rozsudku vyplývá, že stěžovatel vytvořil od roku 1948 až do svého zatčení v červnu 1951 na území republiky skupinu, jejímž cílem bylo hromadit špionážní zprávy různého druhu, převážně rázu církevněpolitického, a dodávat je Vatikánu. Sám různé takové zprávy dodal prostřednictvím cizích zastupitelských úřadů, a stal se tak členem vatikánské špionážní sítě. Dále organizoval kroužky katolické mládeže a vychovával je proti lidově demokratickému zřízení. Vzhledem k tomu krajský soud právem podle čl. 4 písm. c rozhodnutí prezidenta republiky ze dne 9. 5. 1962 vyloučil stěžovatele z amnestie, neboť ze zjištěného skutkového stavu je patrno, že byl organizátorem nebezpečné protistátní skupiny, která pod jeho vedením prováděla špionážní a podvratnou činnost.

Stěžovateli nutno přisvědčit pouze v tom směru, že skupina odsouzeného neshromažďovala zbraně a střelivo, nýbrž že tak činila skupina obžalovaných Čačky [v orig. Čadila], Ledabyla, Železného a Pokorného, souzená společně se stěžovatelem.

Nedůvodnou stížnost bylo proto nutno zamítnout.

Proti tomuto usnesení není další stížnost přípustná (§ 141 odst. 2 tr. ř.).

V Praze dne 23. října 1962

Za správnost vyhotovení:
[nečitelný podpis, vedle kulaté razítko Nejvyššího soudu]

Předseda senátu:
dr. Vojtěch Görner v. r.

DOKUMENT č. 23
Sdělení O. Mádra Ústavněprávnímu výboru Národního shromáždění (14. července 1964)

SÚA, f. Generální prokuratura, sp. zn. T 707/52.

OPIS

Oto Mádr, nar. [...] 1917,
o svém procesu z r. 1952

Ústavněprávnímu výboru Národního shromáždění
(do rukou pana předsedy)

Pane předsedo,

chtěl bych Vám a výboru, který řídíte, sdělit některé skutečnosti o svém soudním případu, které nelze najít ve spisech, i když patří k jeho historické a právní podstatě. Snad jsou dost vážné, abych jimi mohl zatížit Váš čas.

Byl jsem odsouzen 13. 6. 1952 na základě §§ 86 a 78 tr. zák. na doživotí pražským Státním soudem po veřejném procesu v Brně. Nikdy jsem toto soudní řízení nemohl uznat za řádný výkon spravedlnosti, ale až do nejnovější doby jsem neviděl rozumnou možnost protestu. Začínám však pozorovat pochopení nynějších činitelů pro pravdu v tehdejší justici. Nemohu tedy dále mlčet, abych tím snad nepodepřel falešné zdání, jako by se v našem případě nestalo nic proti právu a spravedlnosti.

Pokusím se přispět k správnější rekonstrukci objektivní pravdy, která byla i při našem procesu obětována účelu. Pominu množství jednotlivostí, dnes až patrně bezvýznamných. Za to musím náležitě vyložit situační rámec, který je klíčem ke všemu ostatnímu; řekl bych, že se zde nemohu omezit na sebe a svůj zájem, neboť nepravda a špína při té příležitosti padala nejen na mne jako osobu, ale mnohem dále. Právě tento širší význam mě přiměl obrátit se na místo, které má v mých očích nejvíce kompetence a důvěry.

Rozdělím své svědectví do tří oddílů: skutečnost, vyšetřování, soud.

I. Skutečnost

Vylíčím podle svých zážitků a své paměti, jak události probíhaly a proč.

Začátkem roku 1947 mě vybídl profesor bohoslovecké fakulty Karlovy univerzity dr. Kadlec, abych se připravoval na vědeckou dráhu a do přípravy započítal roční studijní dovolenou v cizině. Strávil jsem ji ve studijním roce 1948/49 v Římě, hlavně na Gregoriánské univerzitě, kdež jsem poslouchal speciální přednášky ze svého oboru. Po návratu jsem dokončoval disertaci a přitom učil náboženství na školách. Profesorský sbor fakulty mě navrhl na místo asistenta s platností od 1. 1. 1950, ministerstvo však už žádný z personálních návrhů neprovedlo.

V té době vrcholil vývoj náboženské a církevní situace zahájený výrazně v době mého pobytu v cizině. Je třeba připomenout jeho průběh, jak se jevil mně a podle široké odezvy i většině katolíků.

Musím se vrátit k začátkům. Od března 1948 byly postupně zastavovány katolické časopisy, což mimo jiné vyvolalo sérii pastýřských listů, jimiž biskupský sbor sděloval katolické veřejnosti své stanovisko k církevním aktualitám, když neměl tisk. Nato začaly represe proti kněžím, kteří pastýřské listy četli. A snad ještě jiné znepokojující zjevy. Naproti tomu však zůstávaly katolické školy, katolické akce, normální pastorace, svobodná církevní správa, kláštery. Probíhala jednání, po prezidentské volbě bylo Te Deum u sv. Víta, trvaly diplomatické styky s Vatikánem. Takový byl stav, když jsem v září 1948 odjížděl.

Prudký obrat v červnu 1949 jsem sledoval v zahraničním tisku a ověřil a doplnil u očitých svědků po návratu v srpnu. Do myslí zneklidněných přerušením jednání a pověstmi o zásahu do biskupské porady v Tatrách (odposlouchávací zařízení) a o plánech na schismatickou národní církev vpadlo 10. 6. nenadálé vystoupení Katolické akce, zorganizované Státním úřadem pro věci církevní, a likvidace původní Katolické akce. Důvěru nové instituci nemohli dobýt ani její reprezentanti ani nátlak a podvody při sestavování podpisových listin. V novinách se totiž objevily údajné podpisy kněží, kteří ve skutečnosti nesouhlasili (a také to hned při kázání veřejně prohlásili), dokonce i „podpisy" mrtvých. Hned nato přišel skandální zásah do Božího těla v Praze, po němž ustal styk s pražským arcibiskupem, jehož palác byl obsazen příslušníky Ministerstva vnitra. Od té doby nebyla jistota ani o jeho životě ani o pravosti jeho podpisů. Duchovní i laičtí pracovníci Katolické akce byli pozatýkáni, uvězněných kněží přibývalo. Katolická ediční činnost rychle pohasínala. Prázdninami 1949 zanikly katolické školy.

Osobně jsem zažil nejšíře vedený úder, likvidaci klášterů v dubnu 1950. Bydlel jsem v té době u františkánů v Praze. Kolem půlnoci mě vyvedl příslušník SNB s napřaženým samopalem na chodbu, stejně jako další nájemníky, a tak jsem viděl množství ozbrojených příslušníků i civilistů obsazovat budovu a vyvádět z cel řeholníky někam pryč. Tři dni jsem nesměl jít ven ani telefonovat. Klášter zůstal obsazen ozbrojenou mocí více než měsíc. Ve dvou vlnách v rozmezí 14 dní byli takto řeholníci odstraněni ze všech klášterů a těžko bylo přesvědčit katolíky oficiálním prohlášením, že „byli vráceni svému původnímu poslání" soustředěním do pracovních táborů s režimem prakticky vězeňským. Bez soudu. Narychlo a chatrně uspořádaný veřejný proces s vybranými řeholníky nemohl věřící přesvědčit o zločinnosti duchovních vůdců, které zblízka znali. Naopak, zakořenil nedůvěru ke všem oficiálním informacím o církevních a náboženských věcech.

Co více a zejména: z toho všeho vyrostlo přesvědčení, že jde o generální útok na církev, o konečnou likvidaci náboženství. Potvrzovaly to i další akce – opakované vlny nátlaku na veřejné zaměstnance, aby vystoupili z církví; nevěcné a urážející kampaně tisku a jinde; odstraňování a zavírání oblíbených kněží a preferování vlasteneckých; postupná likvidace ženských řeholí; biskupové byli izolováni, potom někteří vyvezeni ze svých diecézí; správu diecézí ovládli zmocněnci, tedy lidé nevěřící, s tendencemi těžko jinými než likvidačními; místo řady bohosloveckých učilišť, fakult a seminářů zrušených 1950 povstaly dvě fakulty se semináři rovněž ovládané necírkevními činiteli a procesy s kněžími a řeholníky, procesy s katolickými laiky, veřejné procesy s kanovníky, opaty, biskupy.

Smutek, obavy a rozhořčení byly odezvou na všechno to, co bylo chápáno jako bezohledný administrativněpolicejní nápor na hodnoty pro věřící lidi nejvyšší. Spontánních projevů nesouhlasu bylo dost: ignorování Katolické akce a jejích Katolických novin, nezájem bohoslovců o nové semináře, masový bojkot vlasteneckých kněží a klášterních kostelů po odstranění řeholníků, dokonce i řada případů, kdy věřící hlídali a bránili své kněze ohrožené zatčením (proti jejich vůli!), a to nejen na Slovensku, ale i v českých zemích. To byla veřejná obranná odezva na perzekuční situaci. Neveřejnou obranou byla zvýšená horlivost a aktivita věřících, kteří po okleštění náboženského života na kostelní podminimum se cítili odkázáni na sebe. Chtěli si proto soukromě nahradit aspoň něco z normální šíře náboženského života, zejména chybějící možnosti vzdělání, informace a mimoliturgického společenství. Podobně i nám, kněžím odtrženým od svých biskupů, se jevila mimořádná církevní opatření, např. římské dekrety, logickým a nutným sebezáchovným krokem pro kritické období, než se církevněstátní vztahy zase znormalizují.

Připomínám, že zde nechci vystupovat jako historiograf, ani politicky hodnotit, ani pohánět někoho k odpovědnosti. Pouze popsat aspoň v obrysech situaci, která byla příčinou a podnětem spontánního katolického hnutí na obranu církve a náboženství. Teprve v tomto rámci lze toto hnutí správně pochopit. A také moji účast v něm.

Pražští katoličtí vysokoškoláci se tradičně scházeli každou neděli na akademické bohoslužby u sv. Salvátora v Klementinu. Po prázdninách se octli bez kněze – poslední byl vzat na vojnu. Na žádost vysokoškoláků jsem převzal starost o jejich bohoslužby. Zde a také v kapucínském kostele u Lorety jsem zblízka poznal pobouření věřících nad stavem věcí. Zmizely církevní organizace a spolky, třetí řády, mariánské družiny, Studium catholiceum, vyšší náboženské kurzy, knihy, časopisy atd. a spolu s tím i katolické společenské styky a vzdělávací možnosti. Byl jsem těmto lidem k dispozici v soukromých rozhovorech, ale to neznamenalo skoro nic pro tak mnohé. Proto jsem jim radil, aby se podle možnosti scházeli v malých kroužcích přátel, což ostatně mnozí stejně už dělali, a aby společně studovali náboženské otázky, o které měli zájem. Program a metodu jsem jim poskytl. Nevím, kolik takových náboženských studijních kroužků vzniklo, protože se spontánně šířily mezi známými. Zřejmě uspokojovaly touhu po náboženském vzdělání a společenství. Na několik takových schůzek jsem byl pozván a viděl na vlastní oči, s jakou opravdovostí a radostí jdou účastníci za hlubším poznáním, mravním ideálem a duchovním životem. Politika byla vyloučena, což jsem jim schvaloval a doporučoval. V době vzrůstající podezřívavosti a procesů začalo být ovšem nejisté, zdali i ryze náboženské akce nemohou být označovány za velezradu a špionáž, proto jsem lidi na to upozornil. Přesto zájemců spíše přibývalo, než ubývalo. Duchovní hodnoty jim zřejmě stály i za riziko vězení. Mohl jsem mít méně statečnosti já, povolaný k duchovní službě?

Kromě studijních programů jsem jim poskytl písemná pojednání o některých aktuálních otázkách. Živelný odpor k vlasteneckým kněžím vedl k přehnanému postoji a zmatkům a to mi bylo podnětem k sestavení Stručného přehledu svátostí. Byla to souhrnná informace o tom, kdy je možno přijmout svátost např. od suspendovaného kněze, a o dalších mimořádných případech z toho oboru podle kanonického práva. Připojil jsem odborný výklad římských dekretů, protože v tisku byly tlumočeny falešně (z pouhého členství v komunistické straně nevyplývala exkomunikace!). Dostala se mi také do ruky série papežských projevů adresovaných různým povoláním, v nichž byl skvěle postaven etický ideál umělce, právníka, lékaře atd. Přeložil jsem některé z nich a dal známým studentům i kněžím podobně překlad pojednání o kněžství a encykliky Humanni generis, jejímž vrcholným bodem byla stať o vývojové teorii a o hranicích teologické kompetence v této otázce. Před zatčením jsem napsal pro známé věřící dopis, jímž jsem je chtěl povzbudit poukazem na těžké doby, které církev v dějinách už překonala, jak je možno s obtížemi se vyrovnávat a přečkat zlé období. Tento list jsem poslal i do Říma jako informaci, jak se my díváme tady na situaci.

Byla mi totiž nabídnuta jedním z návštěvníků akademických bohoslužeb možnost poslat dopis do Říma bez cenzury. Z občasného poslechu vatikánského rozhlasu jsem soudil, že církevní ústředí nemá dost přesnou představu o náboženské situaci u nás. Napsal jsem tedy několik aktualit z náboženského života, jak jsem je znal z doslechu, několikrát za sebou. O svém spojení jsem se pochopitelně nešířil, bylo to v době, kdy meze státního tajemství byly velmi neurčité. Podle mého názoru však nemohl být spravedlivě prohlášen za vyzvědačství vnitrocírkevní styk striktně omezený na náboženskou a církevní oblast, jímž jsem se pokoušel aspoň náhodně a omezeně nahradit znemožněné spojení na hierarchické úrovni.

To je tedy v hrubých rysech skutečnost. Přibližně toto bych byl tenkrát při soudu řekl v obhajovací řeči, kdyby – raději to řeknu slovy veřejně publikovanými: „Praxe pod záminkou politické účelnosti dříve beztrestně obcházela a namnoze přímo porušovala socialistické právní normy, což zjednodušené či nesprávné Stalinovy a Vyšinského názory, které byly východiskem tehdejší výchovy pracovníků státního aparátu, ospravedlňovaly. Právo se považovalo za vhodné k tomu, aby se dodatečně nějak formálně odůvodnilo předem učiněné rozhodnutí, aniž byl při něm brán zákon v potaz: nějaký paragraf se na to přece musí najít!“ (Jičínský–Levit, Ústava a dnešek. Práce 4. 6. 1964)

II. Vyšetřování

Výsledek mého jednoročního vyšetřování před procesem je uložen v závěrečné výpovědi, kterou se mnou sepsali v Ruzyni na jaře 1952. Nepatřím k nejtíže postiženým tehdejšími metodami Státní bezpečnosti a také popis skutečnosti se ve věcném jádru neliší od skutečnosti – menší odchylky dnes, po třinácti letech mého věznění, ztratily význam. Přesto však protestuji proti tomu, aby tento záznam byl považován za mou výpověď, a to hlavně pro nesprávné formulace a nepřijatelné kvalifikace. Stačí je srovnat s tím, co jsem říkal u soudu, a s mým líčením událostí zde. Proč jsem to tehdy podepsal?

Především jsem nepodepsal, co mi předložili, i když mi bylo vyhrožováno („Sluníčko neuvidíte!“) a byl jsem dán do temnice. Několik týdnů jsem zápasil o odstranění aspoň nejhorších nehorázností. Výsledkem byl kompromis. Ale zas, proč jsem pod něj dal svůj podpis?

Příčin mohlo být více, ve skutečnosti byla jediná. Psychický nátlak byl nejméně vážný ze všeho. Ne že by nebyl (hned na začátku „a kdybyste nám to měl říct posledním dechem tady na zemi, tak nám to řeknete“ nebo „my máme čas, my si Vás tu necháme v Ruzyni třeba pět let, však vy změknete“ atd.) nebo že bych hrozby nebral vážně, ale na cokoliv zlého jsem byl předem připraven. Je ovšem mimo lidskou moc zabránit jistému vlivu, při dlouhodobém působení, na podvědomí. Zato těžce jsem cítil při svém slabším zdraví celý soubor fyzických zel, zase působících po dlouhou dobu. Pro mne opravdu nebylo maličkostí být zavřen v malém prostoru v chatrném oblečení rok bez jediné vycházky, při trvalé podvýživě až v krutém hladu, s častou nemožností se vyspat (hluk, buzení, ruce nahoře, zima) ani ve dne odpočinout nervům (nedali ani klidně posedět). Spolu s dalšími stejně záměrnými tvrdostmi to skládalo tak těžký život, že jsem se potom při procesu při náhodném pohledu do zrcadla nemohl poznat.

Ale toto zdeptání tělesných i duševních sil, které mi jich ponechalo pro obhajobu před soudem jen zlomek, nestačilo, abych podepsal něco proti své vůli. Rozhodlo násilí vyššího řádu, které jsem pochopil a řešil úvahou. V dané situaci mi nešlo o to, vyhnout se většímu trestu. Nade všechno jiné, bez ohledu na vlastní život, jsem cítil povinnost vyloučit nepravdivé ponižování sebe a církve, jak jsem slyšel od některých obviněných při veřejných církevních procesech. V době nekontrolované všemoci StB nebylo problémem z obviněného občana, oprávněného a schopného hájit se, udělat pomocí nějakého zásahu pouhého herce pro veřejné soudní představení. Pozoroval jsem stále zřetelněji, že i mne čeká veřejný proces a ovšem nějaká úloha. Uvažoval jsem dále: Když mně budou potřebovat a narazí na absolutní odpor, mohou sáhnout k drogám (ještě v Itálii jsem četl v tisku sdělení uprchlého člena maďarské bezpečnosti, že jich bylo použito proti kardinálovi Mindszentymu), a tak ze mne udělat trapnou loutku, nebo prostě zmizím – kdo se opováží pátrat, co se se mnou stalo – a budou o mně říkat libovolné hanebnosti. To všechno tenkrát vypadalo naprosto reálně, po moskevských i zdejších procesech a poté, co jsem ve filmu o Číhošti viděl pod protokolem strašlivě roztřesený podpis kněze Toufara, pod [nad] nímž se pak hladina zavřela. Toto násilí – pocit a stav bezprávnosti a občanské bezmoci, tak silně vrostlý do tehdejšího obecného vědomí – to bylo, co mě přinutilo menším zlem zabránit většímu. Ostatně, za takových okolností ztrácely texty a podpisy jakoukoliv skutečnou věrohodnost. Podepsal jsem, protože jsem neviděl jinou možnost, jak se dostat před soud s psychikou v podstatě nezměněnou a aspoň pro přítomnou veřejnost, když už ne pro soud, moci mluvit za sebe a naši věc. To se mi podařilo, pokud to ovšem nezamezila soudní režie.

III. Soud

Nelišil se od těch, které jsem znal z rozhlasu a z novin. Nezjišťovala se objektivní pravda. Působilo se na city a představivost asi půldruhého tisíce přítomných a milionů čtenářů, pravda – nepravda, čest – nečest. Všichni, včetně předsedy senátu, jen sekundovali hlavní osobě – prokurátorovi. Po jalovém rozhovoru s obhájcem těsně před přelíčením – v přítomnosti příslušníka StB – jsem od něho přestal cokoliv čekat.

My obvinění i svědkové jsme byli naučeni svým výpovědím nazpaměť. Někteří až překvapivě dobře. Tak například sál zatajil dech, když se svědkyně Olga Stavělová mladší se zápalem rozhovořila proti kněžím a hierarchii (s poděkováním Státní bezpečnosti za otevření očí ve vazbě), ovšem za půl roku, při jejím vlastním procesu, když ostře napadla tutéž Státní bezpečnost za to, co z ní v Ruzyni udělali, byla soudní síň prázdná. Od svědka Tomka, po odříkání jeho úlohy, čekal prokurátor asi jinou odpověď na otázku „Jste Mádrovi vděčný za to, že Vás do toho zatáh'?" než živé a přesvědčivé líčení, jak naopak on mě musel dlouho přemlouvat, než jsem mu dovolil, aby mi pomáhal. Příznačná pro situaci byla odpověď svědkyně Pellerové na inspirující (ve skutečnosti asi dávno známou) otázku, zdali to bylo zneužití zpovědi, když jsem prý v ní vyzýval k protistátním činům: „To **by** bylo zneužití!" Teprve na naléhání zaskočeného předsedy dala předepsanou odpověď, teď už zbavenou jakékoliv svědecké ceny. Aspoň toto pro ilustraci ovzduší.

Já jsem ve své výpovědi, ostatně i jinak volněji formulované, ani jednou nevyslovil o své činnosti výrazy jako špionáž, velezrada apod. Naopak jsem se snažil vyvrátit některé konstrukce a občas přidat vysvětlení, ale buď se to přešlo jako neřečené, nebo jsem byl přerušen. A tak mi zbyla možnost stálé úroky prokurátora odrážet. Ten se snažil nikoliv usvědčit ze zločinu, ale ponížit, zesměšnit a zhnusit nejen mne, ale vůbec kněze a církev v očích věřících výpady tohoto druhu: „Proč papež neexkomunikoval kněze, kteří v Babicích pomáhali vzhůru?" nebo znovu a znovu: „K tomu jste vychovávali mladé lidi ve Vašich kroužcích, k vraždění!" (tím poukazoval na zastřeleného u Tišnova – vůbec připojení části tišnovské skupiny k naší, ačkoliv spolu ničím nesouvisely, mělo zřejmě jediný účel: dodat aspoň uměle, aspoň u neuvažujících posluchačů, naší náboženské činnosti příchuť politiky a zločinu) atd. atd. Při mém vyčerpání bylo krajně těžké vystihnout okamžitě jeho záludnosti připravené k tomu, aby mne – jako hlavu nebezpečného spiknutí v celostátních rozměrech a svůdce ubohých lidí mladých – buď zesměšnil, nebo odhalil jako cynického zločince a přes karikaturu mé osoby otřásl důvěrou v kněze vůbec. Ze všech zbylých sil jsem se snažil nezůstat dlužen odpověď nebo protest. Doufám, že je to zachováno v těsnopisném záznamu přelíčení. Snad bych mohl dodat, že jsem nepoznával prokurátora, emfatického řečníka před plným sálem, když bylo vsunuto tajné přelíčení: věcný až k netečnosti.

Zbývá ještě poukázat na jednu věc. Nevím, co všechno formálně odůvodnilo mé odsouzení, protože jsem rozsudek nikdy nedostal, což tenkrát bylo běžné. Uvedu tedy podle vzpomínky ta obvinění, o kterých byla řeč a která mohla zavážit, ale pro něž nebyl podán žádný důkaz: arcibiskup Beran prý mě poslal do Říma na školení, abych po návratu doma organizoval protistátní akce; prý jsem byl agentem zahraniční rozvědky a vybudoval síť agentů; prý jsem prováděl velmi nebezpečnou špionáž i vojenskou (když jsem začal vysvětlovat smysl dodatku k minulé zprávě v jednom mém dopise o nejmenovaném věřícím důstojníkovi, umlčeli mě); prý moje „letáky" a rovněž přeložené papežské projevy štvaly proti lidově demokratickému zřízení (ani jedna věta nebyla přečtena); prý naše kroužky plnily úkol vychovávat v nenávisti a aktivnímu odporu k zřízení a shromažďovat špionážní zprávy. Tyto výmysly a konstrukce nebyly podloženy ani svědecky ani věcně. Připomínky a námitky moje, popř. svědků, kteří vypadli z role, naprosto zapadly. Na protidůkazy a svědky obhajoby nebylo ani pomyšlení.

Po rozsudku mi vyslovil referent StB nespokojenost s tím, jak jsem při přelíčení mluvil, nemusel prý jsem tolik dostat a také ostatním z mé skupiny prý bylo mou vinou úměrně přidáno. Co se tedy trestalo?

Nechci zastírat, že dodnes neshledávám, proč bych se za svou činnost měl stydět, jako kdokoliv, kdo splnil svou mravní povinnost tak, jak ji poznal, a třeba to byl můj nejtvrdší nepřítel (tím ovšem netvrdím, že všechny jednotlivosti se musely stát jen právě tak). Ale ani z hlediska ryze právního jsem nemohl a nemohu uznat, že soud tenkrát sloužil spravedlnosti a dobru občanů, když mne a tolik jiných kněží, příslušníků řeholí a katolických laiků trestal jako velezrádce a vyzvědače za činnost, jejímž jediným smyslem byla obrana náboženského života, tak tvrdě potlačovaného mocenskými prostředky. Sebeobrana proti nespravedlivým útokům patří přece k nejzákladnějším lidským právům. Od rozsudku jsem se neodvolal. V justiční aparát tohoto druhu jsem ztratil poslední zbytek důvěry a úcty.

Součet trestů vězení, které postihly případy mně podobné, by se musel vyjádřit v tisíciletích. Ale nechci vypočítávat všechny křivdy a škody, ani jen svoje, spíše bych je rád už zapomněl. Mnoho jich je nenapravitelných, mnoho dosud nenapravených. Domnívám se však, že v době právního ozdravování bude učiněno všechno, aby v nás postižených nezůstalo vědomí, že křivda pokračuje. Nad všechny ostatní naděje však doufám – a nejsem sám – že náboženský život věřících občanů napříště už nebude svírán obavou z násilí jakéhokoliv druhu, které by bylo skvrnou na pověsti moderního evropského státu, člena Organizace spojených národů, majícího v programu humanistické cíle.

Asi toto jsem považoval za svou povinnost Vám sdělit, pane předsedo, jako svůj příspěvek ve prospěch pravdy a spravedlnosti. Doufám, že Vám moje otevřenost nepřišla nevhod.

ÚNZ Valdice 14. 7. 1964

Oto Mádr
vlastnoruční podpis

Za správnost opisu:
[nečitelný podpis]

DOKUMENT č. 24
Žádost Generální prokuratury Inspekci ministra vnitra o přešetření případu Mádr a spol. (16. prosince 1964)

SÚA, f. Generální prokuratura, sp. zn. T 707/52.

Generální prokuratura Praha
T 707/63 V Praze dne 16/12 64 [datum vepsáno rukou]

Inspekci ministra vnitra
Praha

Věc: Vladimír J u k l a Oto M á d r – stížnosti

Generální prokuratura prověřuje zákonnost rozsudku býv. Státního soudu v Praze ze dne 13. 6. 1952 pod zn. 6 Ts I 41/52 z podnětu Eleny Juklové, matky odsouzeného Vladimíra Jukla, a odsouzeného Oto Mádra, kteří dosud vykonávají tresty odnětí svobody v ÚNZ MV v Leopoldově a v ÚNZ MV ve Valdicích u Jičína.

Při prošetřování byli už informativně vyslechnuti Vladimír Jukl, Oto Mádr, Růžena Vacková, Elena Ondrášová, roz. Pellerová, Miroslav Tomek, Anna Jandová, roz. Gubová, Věra Běhalová, Jiřina Krejčíková, Žofie Langrová, Božena Fišáková, roz. Kratochvílová, Olga Škvařilová, roz. Stavělová, Štefan Šmálik, Elena Schmidtová, dr. Imrich Staríček, ing. Jozef Suchý, Vladimír Krčméry, Marie Mrázová, roz. Kuníková, ing. Imrich Mráz, Cecilie Cesneková a Brigita Flochová.

Všichni jmenovaní tvrdili, že příslušníci Státní bezpečnosti napsali protokoly založené v jejich vyšetřovacích spisech sami, bez jejich přítomnosti a v rozporu s tím, co oni skutečně vypovídali, že do protokolů uváděli takové termíny (jako např. protistátní, ilegální, špionážní zprávy či špionážní spojení, agent Vatikánu, nepřátelství k lidovědemokratickému zřízení, nenávist ke zřízení a podobné), které jmenovaní nikdy nepoužívali a takové hodnocení popisované činnosti, jako by šlo o protistátní a společensky velmi nebezpečné jednání.

Kromě toho si jednotlivci stěžovali na tyto nezákonné metody vyšetřování:

Vladimír Jukl uvedl, že při výsleších ode dne zatčení do listopadu 1951 na krajském velitelství Státní bezpečnosti byl pokaždé nejméně čtyřmi příslušníky Státní bezpečnosti bit a kopán, že o těchto výsleších se nepořizovaly protokoly, že příslušníci Státní bezpečnosti mu vyhrožovali fyzickou likvidací, nepřizná-li se k tomu, z čeho byl obviňován, a že ho donutili k podepsání závěrečného protokolu, který si sami napsali, tím, že mu vyhrožovali trestem smrti nebo trestem dlouhotrvajícího odnětí svobody. Prohlásil, že před hlavním líčením v Brně musel vyšetřujícímu slíbit, že bude přesně vypovídat tak, jak je uvedeno v protokole ze dne 9. dubna 1952, založeném v jeho vyšetřovacím spise, a předem podepsat prohlášení, že se proti odsuzujícímu rozsudku neodvolá. Protože vyšetřující byl při hlavním líčení, bál se hovořit jinak, než se musel předem naučit nazpaměť.

Elena Ondrášová, roz. Pellerová, si stěžovala na to, že se dlouhotrvající samovazbou dostala po častých výsleších do takového duševního stavu, kdy byla ochotna podepsat příslušníkům Státní bezpečnosti vše, jen aby už skončilo její věznění bez soudu.

Proti dlouhotrvající vazbě bez udání důvodů a za nesnesitelných podmínek protestovali také Oto Mádr, Vladimír Jukl, Miroslav Tomek, Anna Jandová, roz. Gubová, Olga Škvařilová, roz. Stavělová, Štefan Šmálik a dr. Imrich Staríček.

Miroslav Tomek tvrdil, že neví o tom, že by Vladimír Jukl a Štefan Šmálik byli pověřeni shromažďováním zpráv o církevněpolitickém životě na Slovensku, že toto je vymyšlené tvrzení Státní bezpečností. Stěžoval si i na to, že mu vyšetřující 19. května 1952 řekl, že „Oto Mádr má život na vlásku, že mu hrozí smrt, že mu mohu pomoci jedině tím, že budu vypovídat, jak chtějí příslušníci Státní bezpečnosti".

Věra Běhalová popřela, že by zprostředkovávala odesílání dopisů dr. Heidlerovi do Mnichova a dr. Olšrovi do Říma.

Jiřina Krejčíková protestovala hlavně proti tomu, že v protokole založeném v jejím vyšetřovacím svazku je uvedeno, že v dopisech, jejichž odeslání zajišťovala, byla nějaká státní, vojenská nebo hospodářská tajemství či cokoliv, co by mohlo sloužit špionáži.

Božena Fišáková, roz. Kratochvílová, uvedla, že v protokole o jejím výslechu údajně 20. července 1952 na Krajském velitelství Státní bezpečnosti v Praze je nepravdivé také tvrzení o ilegálních tiskovinách a protistátních letácích. Tvrdila, že při domovní prohlídce příslušníci Státní bezpečnosti nenašli u ní ani u spoluobviněných nic jiného než náboženské knížky a brožurky o náboženském životě, vytištěné v roce 1946 a ještě před tímto rokem, jejichž prodej byl povolen. Přiznala se k tomu, že po únorových událostech 1948 rozepisovali na psacím stroji rozbor modlitby Otče náš vypracovaný Svatoplukem Schütznerem. Trvala na tom, že žádné jiné tiskoviny nikomu nepředávala. Prohlásila, že se se Svatoplukem Schütznerem procházela v místě bydliště zcela veřejně, takže je viděl i místní okrskový zmocněnec Veřejné bezpečnosti a další veřejní činitelé, kteří znali též Svatopluka Schütznera.

Také Olga Škvařilová, roz. Stavělová, protestovala proti tvrzení, že měla a rozšiřovala protistátní letáky, brožury nebo knihy. Prohlásila, že si dobře pamatuje na to, že tiskoviny nalezené při domovních prohlídkách byly čistě náboženského nebo sociologického obsahu a že byly legálně vytištěny před rokem 1948. Tvrdila, že i pojednání vypracované Svatoplukem Schütznerem bylo legálně vydáno tiskem v Olomouci.

Štefan Šmálik podrobně popsal vývoj Katolické akce na Slovensku od roku 1945 a vysvětlil poslání schůzek, které jsou podle jeho tvrzení nepravdivě v protokolech nazývány jako „ilegální kroužky katolické mládeže" či jako „ústřední ilegální kroužek". Za naprosto nepravdivá označil všechna protokolovaná tvrzení o tom, že Vladimír Jukl ho zapojil do ilegální protistátní činnosti, že ze schůzky v Brně dostal směrnice pro zakládání „skupin mládeže pro zájmy Vatikánu", že mu Vladimír Jukl říkal v dubnu 1951 o spojení s Vatikánem, že Vladimír Jukl a on „zakládali a řídili kroužky na Slovensku", že byl vytvořen „ústřední kroužek" a že s Vladimírem Juklem „organizoval zasílání špionážních zpráv do Vatikánu". Stěžoval si na to, že při výsleších na Krajském velitelství Státní bezpečnosti v Bratislavě, zejména v říjnu 1951, ho několik příslušníků Státní bezpečnosti kopalo do žaludku, bilo po nohách holí a po patách gumovou hadicí nebo podobným nástrojem, že mu vyšetřující hrozili, že budou v takových zákrocích pokračovat, nebude-li vypovídat tak, jak chtějí. Když mu byl při informativním výslechu dne 3. listopadu 1964 na Okresní prokuratuře ve Spišské Nové Vsi předložen k nahlédnutí protokol o seznámení s výsledky vyšetřování, založený ve vyšetřovacím svazku MNB pod zn. B/4-V-7658/51, prohlásil, že tento protokol nepodepisoval, že jeho podpis je napodoben, že totiž nikdy nebyl seznámen ani s výsledky vyšetřování ani se žalobou a rozsudkem.

Také dr. Imrich Staríček si stěžoval na fyzické násilí při výsleších na Krajském velitelství Státní bezpečnosti v Bratislavě. Uvedl, že vyšetřující ho bil obuškem do chodidel, kopl do přirození tak, až zmodralo, a tloukl ho do hrudi. Aby se vyhnul dalšímu násilí, snažil se potom

vyhovět při výsleších všem přáním vyslýchajícího bez ohledu na pravdu. Při výsleších na Správě vyšetřování v Praze-Ruzyni mu vyslýchající vyhrožovali, že si ho mohou nechat ve věznici i 5 let po soudním přelíčení a po odpykání uloženého trestu, že se mu to stane, bude-li před soudem vypovídat jinak, než bylo v protokole. Upozornil také na to, že bez udání důvodů byl pět měsíců vězněn na Krajském velitelství Státní bezpečnosti v Košicích a že i tam bylo proti němu používáno násilí (výslech v dřepu s předpaženýma rukama, s aktovkou na předpažených rukou, kopání, bušení do hrudníku, políčky a „lepení na stěnu"). Výslechy v Košicích trvaly s několika krátkými přestávkami až 60 hodin. Proto uváděl do tehdy sepisovaného protokolu i blouznivé představy, které nikdy neprožil. Činnost svou a spoluobviněných popsal a vysvětlil zcela shodně jako Štefan Šmálik. Za výmysly vyšetřovatelů označil tvrzení o tom, že Kolakovič za svého pobytu v SSSR „sondoval půdu ke špionáži ve prospěch Vatikánu", že mu Vladimír Jukl dával pokyny pro zakládání a činnost kroužků na Slovensku, organizoval účast na brněnské ilegální schůze, rozděloval funkce v „protistátní organizaci", svolal schůzku reakčních kněží dne 17. května 1951 v Bratislavě, že plnil špionážní úkol pro Svatopluka Schütznera v okolí Nitry a že ho poučoval o tom, jak má používat šifrovací klíč.

Ing. Jozef Suchý odmítl všechna obvinění obsažená v protokole založeném v jeho vyšetřovacím spise jako vymyšlená a zcela nepravdivá. Podepsání tohoto protokolu vysvětlil tím, že se vězněním a výslechy nervově zhroutil a nebyl potom schopen odporovat požadavkům příslušníků Státní bezpečnosti. Tvrdil, že brožury a knihy nalezené v jeho bytě při domovní prohlídce byly legálně vytištěny v ČSR a obsahovaly jen náboženská pojednání a rozbory. Prohlásil, že v životě neviděl žádný „Mádrův odkaz", že Vladimíra Jukla nikdy neslyšel, že by vybízel ke sbírání zpráv pro Vatikán nebo že by na schůzkách nabádal k větší oddanosti Vatikánu a odporu ke zřízení.

Marie Mrázová, roz. Kuníková, s manželem zatčena 18. června 1952, aniž by jim bylo řečeno proč, že příslušníci Státní bezpečnosti jim dokonce při zatýkání tvrdili, že se po výslechu hned vrátí, že jí do cely přidělili nějakou Evu, která byla dokonale obeznámena s tím, co o ní a jejím manželi věděli příslušníci Státní bezpečnosti, a která usilovala o to, aby se od ní dověděla další skutečnosti o kněžích a o schůzkách katolíků, že ještě před prvním výslechem v souvislosti s těhotenstvím krvácela a bez jakéhokoliv lékařského ošetření potratila a později se u ní dostavily dva nervové záchvaty, že při výsleších ji pomocník vyšetřovatele nutil dělat dřepy a pohyby rukou ji strašil z políčků, byl vůči ní sprostý, že vyslýchající při výsleších tvrdili, že její manžel už nežije, že ho tak zřídili, že prosil na kolenou o to, aby mohl podepsat protokoly, že v den prvého výročí jejich svatby, 4. dubna 1952, ji vyslýchající překvapili slušným jednáním i tím, že jí blahopřáli k výročí a předali dopis od manžela, o němž se domnívala, že je už mrtev, že při pročítání dopisu jí nutili, aby podepisovala listy papíru, což ona ze strachu, aby jí dopis nevzali, dělala, aniž by četla, co je na něm uvedeno, že teprve při podpisu poslední stránky zahlédla, že jde o protokol o její výpovědi a že se v něm hovoří o dr. Nahálkovi a o protistátní činnosti; když odmítla podepsat poslední stránku a protestovala proti postupu vyslýchajících, tito začali na ni křičet, že ji oběsí. Proto označila obsah protokolu založeného v jejím vyšetřovacím svazku za „bujnou fantazii vyšetřovatelů".

Ing. Imrich Mráz si stěžoval na to, že se v průběhu vyšetřování nervově úplně zhroutil, že zhubl až na váhu 48 kg a že ztrácel paměť. Protokoly, které musel podepisovat, vůbec nečetl. Nedostal ani obžalobu ani rozsudek. Při pročítání předloženého protokolu, který je založen v jeho vyšetřovacím svazku, popřel, že by někdy tiskli nějaké letáky. Prohlásil, že výmyslem vyšetřovatele je i tvrzení, že se měli ideologickými přednáškami připravovat pro práci v ilegálních kroužcích. Vladimír Jukl hovořil prý při setkáních výlučně o náboženských otázkách a všichni se vyhýbali diskusím, v nichž by se hodnotilo společenské zřízení nebo jiné politické události. Činnost popisoval opět shodně jako Vladimír Jukl, Štefan Šmálik a dr. Staríček.

Také Vladimír Krčméry si stěžoval na fyzické násilí při výsleších na Krajském velitelství Státní bezpečnosti v Bratislavě. Vyslýchající ho měli obviňovat z toho, že kvůli němu zemřela jeho matka a byl popraven jeho bratr. Odmítl tvrzení, že by se na schůzkách u Štefana Šmálika hovořilo o nějaké ilegalitě nebo o protistátní činnosti, že by na schůzkách někdo rozděloval úkoly přítomným a že by byl Štefan Šmálik nějakým ideologickým vedoucím a Vladimír Jukl nějakým organizátorem kroužků na Slovensku.

Brigita Flochová při informativním výslechu dne 5. listopadu 1964 na Krajské prokuratuře v Bratislavě vypověděla, že při výsleších na Krajském velitelství Státní bezpečnosti v Bratislavě byla bita pěstí do hlavy, že od té doby má stálé bolesti hlavy a trpí ztrátou paměti, že jí nepomohlo ani léčení na psychiatrickém oddělení OÚNZ v Bytčici, že vyslýchající ji nutil k „doznáním“ také dlouhotrvajícími výslechy i nočními, jednou musela bez přestávky udělat 500 dřepů, což ji úplně tělesně vyčerpalo. Příslušník Státní bezpečnosti, který ji zatýkal, třískal její hlavou o zeď a nechával ji v poloze, kterou nazýval „žabí dřep“. Vyslýchající byli na ni sprostí. Protokoly podepisovala až po úplném nervovém zhroucení.

Cecilie Cesneková si stěžovala na to, že příslušník Státní bezpečnosti, který ji zatýkal, odebral jí klíče od bytu, do jejího bytu se nastěhovala příslušnice Státní bezpečnosti, která používala veškeré její zařízení i peřiny, a že po návratu z vězení jí byla vrácena jen část věcí, ztratila byt, všechny hodnotné věci, knihy, hodinky, kožený kufr a mnoho drobností. Když si šla stěžovat na Krajské velitelství Státní bezpečnosti v Bratislavě, byla odmítnuta s tím, aby to raději nechala být.

Protože uvedené skutečnosti může prověřit jedině Inspekce ministra vnitra, žádám:

1) o prošetření, zda jsou pravdivá tvrzení všech 20 informativně vyslechnutých osob o tom, že příslušníci Státní bezpečnosti napsali protokoly založené ve vyšetřovacích svazcích MV pod archivními čís. 2742 a 691 a ve vyšetřovacích svazcích býv. MNB pod a. čís. Z 3010 a Z 3011 sami, bez jejich přítomnosti, že je nutili tyto protokoly podepsat a učit se jejich text nazpaměť a při hlavních líčeních vypovídat podle nich,

2) o prověření, zda bylo skutečně použito proti Vladimíru Juklovi, Štefanu Šmálikovi, dr. Imrichovi Staríčkovi, Vladimíru Krčmérymu, Marii Mrázové, roz. Kuníkové, a Brigitě Flochové násilí, jak je tito popisují v protokolech o informativních výpovědích při přezkoumávání zákonnosti rozsudku býv. Státního soudu v Praze ze dne 13. 6. 1952 pod zn. 6 Ts I 41/52 a rozsudků na něj navazujících,

3) o zjištění důvodů, pro které musel být Oto Mádr ve vyšetřovací vazbě od 7. 6. 1951 až do 6. 6. 1952, Vladimír Jukl od 14. 8. 1951 do 6. 6. 1952, Žofie Langrová od 24. 1. 1952 do 6. 6. 1952, Růžena Vacková od 7. 2. 1952 do 6. 6. 1952, Miroslav Tomek od 3. 5. 1951 do 3. 10. 1952, Olga Stavělová, provdaná Škvařilová, od 9. 7. 1951 do 3. 10. 1952, Anna Gubová, provdaná Jandová, od 1. 8. 1951 do 3. 10. 1952, Jiřina Krejčíková od 26. 10. 1951 do 3. 10. 1952, Františka Rybenská od 1. 8. 1951 do 3. 10. 1952, Božena Kratochvílová, provdaná Fišáková, od 1. 8. 1951 do 3. 10. 1952, Elena Pellerová, provdaná Ondrášová, od 17. 1. 1952 do 3. 10. 1952, Věra Běhalová od 14. 2. 1952 do 3. 10. 1952, dr. Imrich Staríček od 11. 8. 1951 dokonce až do 23. 2. 1954, Štefan Šmálik od 28. 9. 1951 do 23. 2. 1954, Elena Schmidtová od 18. 6. 1952 do 23. 2. 1954, ing. Jozef Suchý od 24. 1. 1952 do 19. 3. 1954, Vladimír Krčméry od 19. 6. 1952 do 23. 2. 1954, ing. Imrich a Mária Mrázovi od 18. 6. 1952 do 23. 2. 1954, Cecilie Cesneková od 21. 6. 1952 do 23. 2. 1954 a Brigita Flochová od 6. 6. 1952 do 23. 2. 1954, zda tedy není opodstatněná námitka některých z jmenovaných, že příslušníci Státní bezpečnosti teprve po jejich zatčení hledali důvody, pro které by je mohli postavit před soud,

4) o prověření, proč se Svatopluk Schützner mohl po několik měsíců volně pohybovat po ČSR, a to i v místě svého dřívějšího působení, kde ho znali jako kněze nejen věřící katolíci, ale i údajně okrskový zmocněnec Veřejné bezpečnosti a veřejní činitelé, a kde je nyní,

5) o zjištění, kde jsou knihy, brožury a tiskoviny, které jsou v protokolech v osobních vyšetřovacích svazcích proti Vladimíru Juklovi, Oto Mádrovi, Žofii Langrové, Růženě Vackové, Miroslavu Tomkovi, Eleně Pellerové, provdané Ondrášové, Boženě Kratochvílové, provdané Fišákové, Olze Stavělové, provdané Škvařilové, Štefanu Šmálikovi, dr. Imrichu Staríčkovi, ing. Jozefu Suchému, ing. Imrichu Mrázovi, Cecilii Cesnekové a Brigitě Flochové běžně označovány za ilegální a protistátní, a proč nebyly předloženy soudům k posouzení jejich obsahu,

6) o zajištění znaleckého posudku o tom, zda písemnosti založené v obálkách vyšetřovacích svazků pod ČVS B/4-V-4407/51, B/4-V-19477/52, B/4-V-19490/52, B/4-V-19465/52 a B/4-V-1616/52 obsahují skutečnosti tvořící státní tajemství, a jaké,

7) o výslechy vyšetřovatelů Státní bezpečnosti k ostatním námitkám Miroslava Tomka, Věry Běhalové, Jiřiny Krejčíkové, Boženy Kratochvílové, provdané Fišákové, Štefana Šmálika, dr. Imricha Staríčka, ing. Jozefa Suchého, ing. Imricha Mráze, Vladimíra Krčméryho a Cecilie Cesnekové, pokud jsou uvedeny v tomto přípise.

Potřebné vyšetřovací svazky i záznamy o informativních výpovědích vyslýchaných jsou na Krajské prokuratuře v Praze u spisu Kn 044/64.

Náměstek generálního prokurátora:
[nečitelný podpis]

DOKUMENT č. 25
Zpráva Inspekce ministra vnitra o prošetření případu Mádr a spol. (14. března 1966)

SÚA, f. Generální prokuratura, sp. zn. T 707/52.

Ministerstvo vnitra
Inspekce ministra – komise

Čj.: IM-0143/10-66 kom. V Praze dne 14. března 1966

Výtisk č. 1

Zpráva
o prošetření skupinových případů Oto M á d r a , Josefa B á r t y , Imricha S t a r í č k a a jejich společníků, odsouzených v tzv. Katolické akci

V uvedených případech jde o trestnou činnost celkem 69 osob, která ve své podstatě byla motivována jejich záporných vztahem k vývoji politické situace v republice po únorových událostech roku 1948 a odporem proti opatřením státu, které byly v republice v otázkách církevních po roce 1948 uskutečněny. Jde o několik duchovních a o členy některých kongregací církve římskokatolické a dále pak o ortodoxně věřící katolíky, kteří byli pod vlivem protistátně činného římskokatolického kléru a stali se jeho poslušným nástrojem.

Ve skupinovém případu Oto Mádra a spol. bylo dne 13. 6. 1952 Státním soudem v Praze odsouzeno celkem 10 osob pro trestný čin velezrady, z těchto pak 8 osob též pro trestný čin vyzvědačství. Ve skupinovém případě Josefa Bárty a spol. bylo Státním soudem v Praze dne 1. 11. 1952 odsouzeno celkem 31 osob, z toho 27 osob pro velezradu, z těchto pak 14 osob i pro trestný čin vyzvědačství. Zbývající 4 osoby byly pak odsouzeny pro trestné činy menší společenské nebezpečnosti (sdružování proti republice, neoznámení trestného činu apod.). Ve skupinovém případě Imricha Staríčka a spol. bylo Krajským soudem v Bratislavě odsouzeno dne 29. 4. 1954 celkem 24 osob. Z tohoto počtu bylo 9 osob odsouzeno pro velezradu, z těchto 2 osoby též pro vyzvědačství a zbytek pro další trestné činy menší společenské nebezpečnosti. V těsné podřízenosti k případu Imricha Staríčka a jeho společníků byly Vyšším vojenským soudem v Trenčíně dne 28. 4. a 24. 6. 1954 odsouzeny 4 osoby, neboť šlo o osoby v činné vojenské službě. Jde o Silvestra Krčméryho a Jozefa Suchého, kteří byli odsouzeni pro trestný čin velezrady, a o Štefana Pokorného a Emila Munku, u nichž došlo k odsouzení pro trestný čin sdružování proti republice.

Prošetření skutkové podstaty trestné činnosti, pro kterou byly uvedené osoby odsouzeny, včetně příslušníků výslechů některých odsouzených, bylo provedeno prokurátorem Krajské prokuratury v Praze soudruhem Prodělalem z důvodů, že Generální prokuratura prověřuje zákonnost shora uvedených rozsudků z podnětu Eleny Juklové, matky odsouzeného Vladimíra Jukla, a odsouzeného Oto Mádra.

Vzhledem k některým skutečnostem, které z těchto výslechů odsouzených provedených prokurátorem vyplynuly, bylo nutno podle dožádání Generální prokuratury ze dne 16. 12. 1964 (spis č. T 707/63) některé tyto údaje orgány Inspekce ministra vnitra prověřit.

Provedeným šetřením z hlediska těchto požadavků Generální prokuratury bylo zjištěno:

U protokolů o výpovědi obviněných, které jsou založeny v příslušných vyšetřovacích svazcích, jde o tzv. „soudní protokoly“, které se podle tehdejší praxe sepisovaly v závěru vyšetřování s každým obviněným. Jde tedy v podstatě o konečné (závěrečné) protokoly o výpovědi, které mají svým obsahem zahrnovat celkovou trestnou činnost tak, jak byla v průběhu vyšetřování zjištěna a jak byla s obviněnými v dílčích, tzv. úsekových protokolech v průběhu celého vyšetřování sepsána.

Vyšetřovatelé, kteří byli v souvislosti s prošetřováním případu vyslechnuti (doklady č. 1 až 18) prohlásili, že tyto závěrečné protokoly, určené pro soudní řízení, byly v konečném znění sepisovány v přítomnosti obviněných. Někteří z těchto vyšetřovatelů, jako například Jaroslav Antoš (doklad č. 1), Jan Marták (doklad č. 10) a další, uvedli, že podle tehdejších pokynů a nařízení bylo nutno v těchto závěrečných protokolech o výpovědi nazývat trestnou činnost obviněných „pravými jmény“, a proto prý bylo při formulaci používáno „silných slov“, se kterými někteří obvinění projevovali nesouhlas, i když skutková podstata trestné činnosti, tak jak byla v protokolech formulována, odpovídala výpovědím obviněných. Že by vyšetřovatelé obviněné nutili k podpisu těchto protokolů nebo že by byli obvinění nuceni učit se obsah těchto protokolů před hlavním líčením nazpaměť, nebylo potvrzeno. Pouze bývalý vyšetřovatel Jaroslav Antoš (doklad č. 1) ve své výpovědi uvedl, že Oto Mádra před soudem s jeho závěrečným protokolem několikrát seznámil tím způsobem, že mu protokol předložil k přečtení a k prostudování.

Výslechy některých bývalých vyšetřovatelů bylo naopak zjištěno, že obvinění byli řádně poučeni o tom, že jde o protokoly určené pro soud, a měli plnou možnost projevit s obsahem těchto závěrečným protokolů svůj nesouhlas, jako se tak stalo v případě obviněného Silvestra Krčméryho (viz protokol ze dne 13. 11. 1953, založený v příslušném vyšetřovacím svazku) a obviněné Eleny Schmidtové (viz protokol ze dne 29. 10. 1953, založený v příslušném vyšetřovacím svazku). Tyto odmítnuté a nepodepsané protokoly jmenovaných osob byly s případem bez dalšího opatření postoupeny k soudnímu řízení.

K prověření tvrzení Vladimíra Jukla, že v průběhu vyšetřování bylo proti jeho osobě použito fyzického násilí, byl vyslechnut bývalý vyšetřovatel Karel Kasal (doklad č. 7), který případ zpracovával v době, kdy byl Jukl ve vyšetřovací vazbě v Praze-Ruzyni. Kasal uvedl, že v průběhu vyšetřování proti Juklovi ani proti ostatním obviněným z téže akce, které vyšetřoval, žádného násilí nepoužil a že je k podpisu protokolů nenutil. Uvedl dále, že Jukl byl též ve vyšetřovací vazbě KS MV v Bratislavě, odkud prý však žádných protokolů z výslechů neobdržel. Vyšetřovatel, který vyšetřoval Jukla v Bratislavě, nebyl zjištěn. Lze však dovodit, že i v případě, kdyby proti Juklovi bylo v době jeho vyšetřovací vazby v Bratislavě použito nedovoleného způsobu vyšetřování, že tato věc nemohla mít žádného vlivu na jeho odsouzení, neboť z této doby nebyly žádné protokoly z výslechů Jukla ani jiné důkazní materiály předloženy. Pokud jde o prošetření nezákonných vyšetřovacích metod u Imricha Staríčka, byly v tomto směru provedeny výslechy vyšetřovatelů, kteří jmenovaného vyšetřovali v průběhu vyšetřování v Praze-Ruzyni, v Košicích a v Bratislavě. Jde o vyšetřovatele Jana Martáka (doklad č. 10), Jana Kušiaka (doklad č. 8), Josefa Daniše (doklad č. 3), Františka Fleka (doklad č. 5) a Viktora Veselého (doklad č. 17). Všichni jmenovaní souhlasně uvedli, že proti Staríčkovi v průběhu vyšetřování žádného fyzického ani jiného násilí použito nebylo. Jan Marták odmítl použití nezákonných vyšetřovacích metod i u Marie Mrázové, která se také v protokole před prokurátorem vyjádřila, že v průběhu vyšetřování bylo proti ní násilí použito.

Tvrzení dalších odsouzených Štefana Šmálika, Vladimíra Krčméry a Brigity Flochové o tom, že v průběhu vyšetřování bylo proti nim použito fyzického násilí, nemohlo být provedeným prošetřením potvrzeno ani vyvráceno, neboť jmenovaní byli v průběhu vyšetřování dle zjištění vyšetřováni bývalým vyšetřovatelem Milanem Obertem, který dne 25. 12. 1953 zemřel (doklad č. 20).

Během prošetřování, jak vpředu uvedeno, byli vyslechnuti všichni dosud žijící vyšetřovatelé, kteří případy osob slyšených před prokurátorem v minulosti zpracovávali. Všichni jednoznačně uvedli, že v průběhu vyšetřování fyzického ani jiného násilí proti obviněným používáno nebylo, že se však v některých případech s obviněnými hovořilo zvýšeným hlasem. Někteří dále připustili, že v naléhavých případech byly výslechy obviněných prováděny dlouhodobě, i v noční době, a to proto, že v uvedených případech šlo o velký počet vazeb a o náročnou vyšetřovací práci, za nedostatečného stavu vyšetřovacích pracovníků. K bývalému vyšetřovateli, dnes již zemřelému, Milanu Obertovi bylo pak v průběhu vyšetřování zjištěno, že byl ve skupinovém případě Imricha Staríčka pověřen zpracováním tohoto případu, sám prováděl výslechy nejdůležitějších osob a také sám řídil závěrečné zpracování tohoto případu. Podle výpovědi Martáka (doklad č. 10), měl jmenovaný sklony na obviněné křičet, případně s nimi zacloumat. Výslech bývalého vyšetřovatele Aloise Kropáčka, který ve vyšetřovací vazbě vyslýchal Annu Gubovou, Františku Rybenskou, Jiřinu Hoškovou a Miroslava Tomka, nemohl být proveden, neboť jmenovaný dne 2. 5. 1964 zemřel (doklad č. 19). Pokud jde o námitky některých odsouzených k výkonu vyšetřovací vazby týkající se umístění v samovazbě apod., bylo přešetřením zjištěno, že za výkon a režim vyšetřovací vazby byli odpovědni pracovníci NZ MV a že tato byla prováděna v rámci tehdy platných rozkazů a nařízení.

Pokud byli někteří odsouzení delší dobu ve vyšetřovací vazbě, bylo v tomto směru zjištěno, že se tak stalo především proto, že šlo o rozsáhlý případ a že vyšetřované osoby vypovídaly stále nové skutečnosti, které bylo nutno prověřovat. Vyšetřovací vazba byla u každého obviněného s uvedením důvodů a se souhlasem prokurátora řádně prodlužována. Odůvodněné a prokuraturou potvrzené návrhy na prodloužení vyšetřovací vazby jsou založeny v příslušných vyšetřovacích svazcích u každého obviněného, u kterého k prodloužení vyšetřovací vazby došlo. V žádném případě tedy nešlo o to, že by k prodlužování vyšetřovací vazby došlo proto, že by snad příslušníci Státní bezpečnosti teprve po zatčení osob hledali důvody, pro které by je mohli postavit před soud, jak mají někteří odsouzení dle dožádání Generální prokuratury tvrdit. Neopodstatněnost této námitky jest prokázána i z té skutečnosti, že v návrzích na zatčení, které jsou u každého obviněného v příslušném vyšetřovacím spise připojeny, jsou uvedeny podklady zakládající důvody zatčení.

Prošetřením týkajícím se bývalého kněze církve římskokatolické Svatopluka Schütznera nebylo potvrzeno, že by se byl jmenovaný v době, kdy se na území republiky vracel jako agent cizí rozvědky, volně pohyboval, a to i v místě svého bývalého působiště. Tvrzení Boženy Fišákové, roz. Kratochvílové, která dne 6. 10. 1964 před prokurátorem vypověděla, že ji se Schütznerem mohlo vidět více lidí, neboť prý s ním chodila a s ním se stýkala zcela veřejně, může sice odpovídat pravdě, ale vzhledem k tomu, že jmenovaná se s Schütznerem po jeho návratu na území republiky stýkala jednak v Praze na místech frekventovaných (v Chuchli, na Kampě), dále pak v Brně, zcela snadno mohla osoba Schütznera ujít pozornosti i příslušníkům VB, nehledě na to, že Schütznerpředsvým útěkem do zahraničí působil delší dobu v Chebu a později v Lubech u Chebu. Z tohoto důvodu skutečnost o útěku Schütznera do zahraničí a o jeho návratu zpět do republiky nemuselo být v jeho bývalém bydlišti v Praze a i v Brně nic známo.

Prostudováním příslušného spisového materiálu bylo znovu potvrzeno, že Schütznerskutečně koncem roku 1949 nebo počátkem roku 1950 ilegálně uprchl z republiky do zahraničí, kde byl pak získán ke spolupráci s cizí rozvědkou. Na základě této spolupráce se pak již jako agent této rozvědky za účelem plnění protistátních úkolů vracel zpět na území republiky. Ve styku s čs. bezpečnostními orgány nikdy nebyl a v současné době se stále zdržuje v zahraničí (doklad č. 21).

Pokud jde o knihy, brožury a další tiskoviny, které byly u zatčených osob zabaveny, bylo výslechem těch vyšetřovatelů, kteří případy Katolické akce zpracovávali, zjištěno, že usvědčující materiály ze zabavených písemností se přikládaly k vyšetřovacím spisům, zatímco nepo-

třebné zabavené tiskoviny byly po skončení případu buď uloženy do osobních věcí zatčených osob ve věznici, případně byly se souhlasem příslušného obviněného jako nepotřebné skartovány. Z těchto důvodů se proto žádné tiskoviny z uvedené akce v archivech MV nenacházejí.

Trestná činnost vyzvědačství, pro kterou byly některé osoby z prošetřených případů v Katolické akci rovněž odsouzeny, spočívala převážně v tom, že tyto osoby předávaly zprávy špionážního charakteru do zahraničí buď prostřednictvím bývalého římskokatolického kněze Svatopluka Schütznera, který, jak vpředu uvedeno, docházel na území republiky jako agent cizí rozvědky, nebo prostřednictvím některých zastupitelských úřadů kapitalistických států v Praze. Tato trestná činnost je ve své podstatě ve vyšetřovacích spisech dokumentována výpověďmi těch osob, které se uvedené trestné činnosti dopustily. Společenská nebezpečnost tohoto jejich jednání v době, kdy byla tato činnost prováděna, jest uvedena ve znaleckém posudku, který jest založen ve vyšetřovacím spise Oto Mádra a spol. a. č. 2742 svazek č. 1 a v dalším znaleckém posudku, založeném ve vyšetřovacím spise Josefa Bárty a spol. a. č. 691 svazek č. 1. Písemnosti založené v obálkách vyšetřovacích spisů pod čj. 4407/51, 19477/52 a 19490/52 jen trestnou činnost vyzvědačství dokreslují, zatímco písemnosti uložené v obálkách čj. 19465/52 a 1616/52 nebyly vůbec připojeny k zadokumentování vyzvědačství. Tyto byly připojeny k dokumentaci rozšiřování ilegálních tiskovin u obviněných Pellerové a Stavělové, což jest z příslušných vyšetřovacích spisů zřejmě patrné.

Ve věci prstenu a náramkových hodinek, které byly Anně Hrušovské dle její výpovědi před prokurátorem při zatčení odejmuty, aniž jí byly po propuštění vráceny, bylo zjištěno, že tyto cennosti byly ÚNZ dne 13. 12. 1954 zaslány bývalému Ústřednímu národnímu výboru, finanční referát, v Bratislavě vzhledem k realizaci propadlého jmění, ke kterému byla jmenovaná odsouzena (doklad č. 23). Pokud jde o různé knihy a písemnosti, bylo z přijímacího listu Hrušovské do věznice zjištěno, že jmenované byl do věznice uložen balík knih a písemností, které Hrušovská po propuštění řádně převzala (doklad č. 24).

K posouzení zdravotního stavu z důvodu vyšetřovací vazby, na které si při výslechu před prokurátorem stěžovala Františka Rybenská, Brigita Flochová a Julius Pokorný, a pro přehled o zdravotní péči, která byla jmenovaným v průběhu výkonu trestu poskytnuta, jsou v příloze připojeny fotokopie tzv. průvodních zdravotních záznamů“ (doklady č. 26, 27 a 28). Z dotazníku, který vlastnoručně vyplnila Františka Rybenská (doklad č. 25), jest pak zřejmé, že jmenovaná trpěla celou řadou nemocí již před zatčením.

Šetření provedli:
kpt. Jaroslav Pešula [vlastnoruční podpis]
kpt. František Výborný [vlastnoruční podpis]

Přílohy:

1)	Protokol o výslechu Jaroslava Antoše z 8. 2. 1966	3 listy
2)	Protokol o výslechu Bohumila Čermáka z 27. 1. 1966	2 listy
3)	Protokol o výslechu Josefa Daniše z 19. 1. 1966	2 listy
4)	Protokol o výslechu Augustina Eliáše z 11. 2. 1966	2 listy
5)	Protokol o výslechu Františka Fleka ze 4. 2. 1966	2 listy
6)	Protokol o výslechu Roberta Janíčka z 11. 2. 1966	2 listy
7)	Protokol o výslechu Karla Kasala z 8. 2. 1966	3 listy
8)	Protokol o výslechu Jana Kušiaka z 19. 1. 1966	2 listy
9)	Protokol o výslechu Jaroslava Leštiny z 16. 2. 1966	2 listy
10)	Protokol o výslechu Jana Martáka z 18. 1. 1966	4 listy
11)	Protokol o výslechu Miroslava Pacandy z 1. 2. 1966	2 listy

12)	Protokol o výslechu Marie Perglové z 27. 1. 1966	2 listy
13)	Protokol o výslechu Vladimíra Petra z 9. 2. 1966	2 listy
14)	Protokol o výslechu Jana Richtra z 8. 2. 1966	2 listy
15)	Protokol o výslechu Václava Šmidbergra z 31. 1. 1966	2 listy
16)	Protokol o výslechu Jaroslava Šohaje z 26. 1. 1966	2 listy
17)	Protokol o výslechu Viktora Veselého z 28. 1. 1966	2 listy
18)	Protokol o výslechu Josefa Zoufalého z 3. 2. 1966	2 listy
19)	Záznam o úmrtí býv. vyšetřovatele Aloise Kropáčka	1 list
20)	Záznam o úmrtí býv. vyšetřovatele Milana Oberta	1 list
21)	Záznam týkající se Svatopluka Schütznera	1 list
22)	Záznam o předání dalších protokolů prokurátorem	1 list
23)	Hrušovská Anna – fotokopie přípisu	1 list
24)	Hrušovská Anna – fotokopie přijímacího listu	2 listy
25)	Rybenská Františka – fotokopie dotazníku	2 listy
26)	Rybenská Františka – fotokopie průvodního zdravotního záznamu a zpráv o zdravotním stavu	4 listy
27)	Porubský Julius – fotokopie průvodního zdravotního záznamu	2 listy
28)	Flochová Brigita – fotokopie průvodního zdravotního záznamu	2 listy

DOKUMENT č. 26
Zdůvodnění rehabilitačního návrhu O. Mádra adresované zvláštnímu senátu Krajského soudu v Praze (15. dubna 1969)

Soukromý archiv O. Mádra.

ADVOKÁTNÍ PORADNA 5
Praha 1, Václavské nám. 41 V Praze dne 15. 4. 69
Telefon: 23 79 71

Vyřizuje: dr. Drápal/fb k čj. Tr 714/69
Vaše značka:
Naše značka:
(uveďte vždy v odpovědi)

Krajský soud – zvláštní senát
Spálená č. 2
Praha 2

ThDr. Oto M á d r , bytem Praha 2 [...],
zast.: JUDr. Jaromírem Drápalem, advokátem, Advokátní poradna 5, Praha 1, Václavské nám. č. 41,

odůvodňuje svůj rehabilitační návrh ze dne 4. 10. 1968.

Jednou

Rozsudkem býv. Státního soudu v Praze z 13. 6. 1952 čj. 6 Ts I 41/52 byl jsem uznán vinným z trestných činů vyzvědačství podle 86/1, 2, 3 a velezrady podle § 78/1, 2 tr. zák. z r. 1950 a odsouzen k trestu odnětí svobody na doživotí a k dalším trestům vedlejším.

Do trestu byla mi započtena vazba od 7. 6. 1951, ačkoliv správně měla mi být vazba započtena od 31. 5. 1951, kdy jsem byl vzat do vazby. Rozsudek býv. Státního soudu nabyl právní moci.

Ježto toto moje odsouzení bylo nezákonné, podal jsem dne 4. 10. 1968 návrh na přezkoumání výše uvedeného rozsudku, který nyní takto

odůvodňuji.

Již na první pohled je rozsudek býv. Státního soudu[1] čj. 6 Ts I 41/52 nezákonný a má všechny typické snahy procesu politického, a nikoliv trestního podle tehdy platného trestního řádu a zákona.

Tento rozsudek nezabývá se totiž jen údajnou trestnou činností mou a ostatních spoluobžalovaných.

V prvé řadě, a to na začátku rozsudku, resp. jeho odůvodnění (str. 8–13), odsuzuje Státní soud nikoliv obžalované, nýbrž přímo římskokatolickou církev a její představitele.

[1] Pozn. L. B.: Rozsudek je publikován jako dokument č. 16 v této části publikace.

Podle tohoto rozsudku býv. Státního soudu stojí římskokatolická církev bezvýhradně v táboře imperialistů, je oporou a nadějí fašistických elementů a jejím hlavním úkolem je boj proti lidovým demokraciím a SSSR. Vatikán prý má neobyčejně rozsáhlou špionážní službu a těsně spolupracuje se špionážními centrálami americkými, britskými a francouzskými, podílí se dokonce na částce sto milionů dolarů určených americkým Kongresem na podporu špionáže a rozvratu v lidových demokraciích. I jednotlivé z vatikánských kongregací udržují prý svůj vlastní špionážní aparát. Agenturami této špionážní služby Vatikánu jsou všechny nunciatury se svým špionážním aparátem. Zvláštní složkou špionáže jsou prý řády, řehole a kláštery, které provádí špionáž a velezradu zvlášť rafinovaným způsobem, totiž tím, že podporují lidi v jejich nejtěžších chvílích, v bídě, hladu a nemoci. V římských klášterech školí Vatikán duchovní na špionážní odborníky, kteří organizují také i v naší vlasti individuální teror a vraždy (str. 12 rozsudku).

Podle tohoto odsuzujícího rozsudku je prostě římskokatolická církev jen špionážní a rozvratnickou organizací, jejímž účelem je zničení lidových demokracií, a nikoliv celosvětovou náboženskou organizací, jejímž účelem je hlásání a rozšiřování Kristova učení a lásky k bližnímu a sdružující stejně věřící lidi ve všech světadílech bez rozdílu rasy a barvy pleti.

Toto zjištění býv. Státního soudu je velmi zajímavé nejen svým obsahem, nýbrž i tím, jak k tomuto zjištění dospěl a jak toto zjištění má za prokázáno. Na str. 7 rozsudku výslovně uvádí, že k tomuto zjištění dospěl na základě doznání obviněných, obsahu trestního oznámení StB a pak zejména na základě znaleckého dobrozdání o zbraních a obsahem pitevního protokolu.

Nehledě k tomu, že odporuje jakékoliv logice a zdravému rozumu usuzovat z domnělého doznání šesti obviněných osob o účelu a charakteru celosvětové náboženské organizace zahrnující stamiliony věřících, je skutečně nepochopitelné usuzovat tak z jakéhosi pitevního nálezu a ze znaleckého posouzení o zbraních.

Nedomnívám se ovšem, že býv. Státní soud byl tak naivní, aby věřil tomu, že z výše uvedených skutečností lze logicky usuzovat o povaze a účelu celosvětové náboženské organizace. Tohoto slovního obratu použil býv. Státní soud jistě zcela záměrně.

Jestliže totiž nás prvých šest obžalovaných soudil jen a jen pro naši příslušnost k církvi římskokatolické, musel předem odsoudit také tuto církev a prohlásit ji za organizaci velezrádnou a špionážní. To je jistě zcela logické. Kdo je členem velezrádné a špionážní organizace, musí být také sám velezrádcem a špionem. To je docela jednoduché zdůvodnění.

Ale Státní soud jde však ještě dále. Prohlašuje církev římskokatolickou za organizaci zločineckou, která organizuje i vraždy (str. 12 a 13 rozsudku). Z toho důvodu soudil Státní soud nás šest prvých obžalovaných společně i s obžalovanými obviněnými z vraždy a které jsme nikdy před hlavním líčením neznali a neviděli, zcela podle zásady účel světí prostředky, bohužel však nikoliv podle zákona. Aby Státní soud mohl prohlásit církev za organizaci provádějící teror a vraždy, proto soudil mne jako duchovního společně s osobami obžalovanými z vraždy, které nemají vůbec nic společného s římskokatolickou církví. Jde tu o zcela záměrnou inscenaci za účelem shora uvedeným.

Výše uvedená zjištění Státního soudu jsou však v rozporu nejen se skutečností, ale i se zákony naší socialistické republiky platnými v době vyhlášení rozsudku a vůbec s naším právním řádem.

Církev římskokatolická patří v naší zemi odedávna k církvím státně uznaným. Toto státní uznání nebylo nikdy zrušeno, ale naopak bylo i po únoru 1948 výslovně uznáno zákonem č. 219/49 Sb. o hospodářském zabezpečení církve římskokatolické státem. Kdyby totiž církev římskokatolická nebyla naším lidově demokratickým zřízením uznána, nemohla by být ani státem hospodářsky zabezpečena. Na tomto právním stavu se nic nezměnilo ani zřízením

Státního úřadu pro věci církevní, kterýžto úřad vykonává jen dozor nad náboženskými společnostmi, avšak tyto v žádném případě nenahrazuje.

Je proto nepochopitelné, jak býv. Státní soud mohl prohlásit státem uznanou a státem podporovanou církev za organizaci rozvratnickou a špionážní, ba dokonce zločineckou. Církev římskokatolická je přece jenom jedna. V žádném případě nejsou dvě církve římskokatolické: jedna v naší republice státem uznaná a druhá v ostatním světě prohlášená za rozvratnickou.

Z té skutečnosti, že církev římskokatolická je naším lidově demokratickým zřízením uznána, vyplývá, že je uznána její vnitřní organizace a také i to, že je to organizace celosvětová, v jejímž čele stojí římský papež. Z toho také nutně vyplývá, že styk s představiteli římskokatolické církve, kteří jsou mimo naše území, v otázkách víry a vnitřní organizace je dovolený, ba nutný, a proto také nikdy nebyl zákonem zakázán.

Přestože styk duchovních s církevními funkcionáři mimo naše území nebyl zákonem zakázán, přesto faktickou cestou bylo tomuto styku protiprávně našimi úřady zamezeno. Tím se tento styk stal ilegálním ale vlastně jen fakticky, neboť podle zákona byl tento styk legální. Není proto možné, aby byl duchovní trestně stíhán za tento styk zákonem nezakázaný, pokud samozřejmě neodporuje jiným našim zákonům. Nelze proto označit za protistátní takový styk s cizími představiteli církve, jímž se tito představitelé informují o stavu římskokatolické církve v naší republice, o jejich těžkostech, vnitřní organizaci, o otázkách víry apod.

Podáním těchto zpráv církevním funkcionářům mimo naše území nelze tudíž naplnit skutkovou podstatu trestného činu vyzvědačství podle § 86 tr. zák. neboť jde o normální vnitřní styk státně uznané církve, která má působnost celosvětovou. Skutkovou podstatu tohoto trestného činu nelze však naplnit ani z jiného důvodu. Podle ustanovení § 86 tr. zák. dopouští se vyzvědačství jen ten, kdo vejde ve styk s cizími činiteli, aby státní tajemství vyzradil cizí moci. Církev římskokatolická není však takovou cizí mocí ve smyslu tohoto ustanovení. Sám Státní soud ve svém rozsudku na str. 8 konstatuje, že zrušením papežského státu v r. 1870 byl papež zbaven světské moci. Od té doby není církev římskokatolická uznávána podle mezinárodního práva za žádnou moc, papež nemá přístup na mezinárodní konference, církev římskokatolická není členem OSN, nemá žádnou vojenskou moc, není uznávána jako subjekt mezinárodního práva, nemůže uzavírat mezistátní smlouvy ve smyslu mezinárodního práva, u papeže nejsou akreditováni vyslanci atd. Obsahuje tudíž rozsudek Státního soudu sám v sobě rozpor, když na jedné straně neuznává církev římskokatolickou za moc a na druhé straně odsuzuje někoho pro vyzrazení tajemství této církvi. Je proto rozsudek býv. Státního soudu také z tohoto důvodu nezákonný.

Obdobně se to týká i trestného činu velezrady podle § 78 tr. zák. Rovněž tak nejde o cizí činitele ve smyslu § 78 a § 86 tr. zák., nýbrž o vnitřní orgány státem uznané církve, třeba by měly svoje sídlo v zahraničí.

Státní soud ve svém rozsudku posoudil proto věc nesprávně po stránce právní, neboť skutková podstata trestných činů vyzvědačství a velezrady nemohla být naplněna, i kdyby Státní soud vzal za prokázanou skutkovou podstatu tak, jak byla uměle vykonstruována Státní bezpečností. Je proto jeho rozhodnutí protizákonné.

Obvinění proti mně vznesená byla převážně násilně a uměle vykonstruována. Podle rozsudku započal jsem prý svoji rozvratnou činnost již v roce 1948, kdy jsem byl odeslán se schválením arcibiskupa Berana na studie do Říma, kde jsem byl prý vyškolen jako rozvratník a v nenávisti k socialismu. Ve skutečnosti jsem odjel v září 1948 na studijní dovolenou do Říma, kde jsem se připravoval na budoucí specializaci pro bohosloveckou fakultu KU. Vyslala mne tam fakulta, schválilo a dovolenou udělilo Min. školství. Po vypršení 12měsíční dovolené vrátil jsem se zpět do vlasti. V Římě jsem neabsolvoval žádnou rozvratnickou školu.

Po svém návratu působil jsem od května 1950 v kostele kapucínů na Hradčanech a v neděli také u sv. Salvátora v Klementinu, kde jsem měl bohoslužby pro vysokoškoláky. Tito těžce pociťovali zánik všech možností náboženského vzdělání na jejich úrovni (přednášky, diskuse, knihy, časopisy, exercicie atd.), a proto jsem jim pomáhal při soukromém studiu ve skupinkách, jejichž program byl: meditace Písma, společné studium náboženských otázek, duchovní život, praktická láska k bližnímu. Vypracoval jsem jim program a občas jsem některou skupinku navštívil, ale ani jsem nevěděl, kolik jich je, neboť vznikly spontánně, a to i mimo Prahu. Věděl jsem, že podobně pracuje V. Razík v Brně se středoškoláky a V. Jukl v Bratislavě. S oběma jmenovanými jsem se také setkal a hovořil o této práci, která čerpala inspiraci jednak z metody JOC (Jeunesse ouvrière chrétienne) založené pokrokovým přítelem dělníků Cardijnem, jednak z knihy Henri Perrina Stanoviště Evropy (Deník kněze dělníka v Německu), vydané ve Vyšehradu 1948.

V této souvislosti chtěl bych se zmínit o ústavně zaručené svobodě vyznání. Podle § 16 tehdy platné ústavy č. 150/48 Sb. měl každý občan právo soukromě i veřejně vykonávat jakoukoliv víru. Podle § 17 téže ústavy každý občan měl volnost provádět úkony spojené s jakýmkoliv náboženským vyznáním. Pouze tento výkon nesměl být v neshodě s veřejným pořádkem a dobrými mravy.

Domnívám se proto, že nešlo o žádné ilegální kroužky katolické mládeže ani o lákání mladých lidí do těchto kroužků, nýbrž o výkon práva, zaručeného ústavou.

Pokud se týká šíření tzv. štvavých letáků, uvádím, že jsem přeložil několik projevů papeže Pia XII. nepolitických a encykliku Humanni generis a dal zájemcům k dispozici. Nebylo v nich nic politického. Tyto texty měl soud k dispozici, čteny však nebyly.

Napsal jsem sám též dvě věci: Stručný přehled svátostí (s výčtem možností pro těžké situace, např. bez kněze, s připojeným přesným výkladem tzv. exkomunikačního dekretu, který byl tiskem zkreslován k horšímu) a Slovo o této době (o situaci, jak ji má vidět křesťan – nezoufat, držet víru, statečně, ale bez nenávisti). Také tyto texty nebyly před soudem čteny.

Domnělá moje špionážní činnost spočívala v tom, že jsem poslal neveřejnou cestou dopis známým v Římě o našem náboženském životě. Dále jsem ještě několikrát přes italské velvyslanectví poslal zprávy o některých náboženských věcech, např. o uzavření řeholní školy, uvěznění kněze, o věrnosti katolíků při nucení k odpadlictví apod., ale o žádném skutečném státním tajemství vojenském nebo hospodářském. Jeden dopis měl soud v ruce, ale nedal ho číst. Státní soud mně přičetl vojenskou špionáž za větu: „Odsouzený důstojník byl ženatý a měl tři děti“, která byla doplňkem k minulému dopisu, kde se o něm psalo, že byl odsouzen pro otevřený nesouhlas s nepravdivou propagandou v náboženských věcech (proces s biskupy, náboženská výchova dětí apod.), a to na tři roky. Že to byl důstojník, byla přece bezvýznamná okolnost.

Klášter Karla Boromejského prý sloužil záškodníkům k jejich schůzkám a k ukrývání agentů z Vatikánu. O žádných takových schůzkách nevím. Z ciziny přišel ke mně jen jednou Svatopluk Schützner, který chvíli pohovořil o světě, já jemu říkal o známých a náboženských poměrech, on pak odešel. Žádné špionážní zprávy o státních tajemství jsem mu nedal. Není mně vůbec známo, zda byl agentem nějaké cizí moci. Od spoluobžalované Langrové jsem dostal určitou peněžní částku, kterou jsem použil na nákup papíru pro rozepsání textů pro studenty a hlavně pak na sociální podporu osob nezákonně postižených.

Prohlašuji se vší rozhodností, že jsem se žádné protizákonné činnosti nedopustil. Naše činnost byla jen pokračováním náboženského života: společná modlitba v přátelském kruhu, sebevzdělávání, udržování vědomí živé víry, služba lásky k bližnímu materiálně i duchovně. Bylo to minimální spojení s centrem církve s úmyslem korigovat nepřesné a jitřící zpravodajství z vatikánského rozhlasu, pokud z nedostatku jiného přebíralo od tiskových agentur. Smysl

naší činnosti byl: v době programovaného a veřejně prohlašovaného zničení náboženství těšit a chránit před zoufalstvím, udržovat v lidech svědomí a čest, víru a naději. Tedy nikoliv velezrada a vyzvědačství, ale v nejtěžším ohrožení zápas o vnitřní svobodu a čest, o udržení mravní páteře národa.

Žádám, aby při hlavním líčení byly jako důkazy konstatovány dva zvláště důležité dokumenty přiložené ke spisům:

1) zadržený dopis do Říma (fotokopie), z něhož vyplývá, že při styku s centrem církve šlo o informace ryze církevní, podávané s úzkostlivou pečlivostí v rámci tehdejších možností, o udržení náboženského spojení s církví ve světě a o zabránění zoufalému pesimismu pomocí náboženského vysílání rozhlasu,

2) Slovo o této době, kde hovořím otevřeně, jak vidím situaci pro věrné katolíky. V tomto dokumentu je výslovně řečeno: „Naše naděje nejsou politické."

Nakonec chtěl bych podotknout, že při sepisování protokolů v přípravném řízení došlo k hrubému porušení procesních předpisů, zejména k vynucení doznání násilím a jinými nedovolenými způsoby, jak je ostatně všeobecně známo. Rovněž ani protokolování hlavního líčení jako celek není zcela věrohodné, zápisy byly sepisovány ledabyle, např. místo 31 dolarů je psáno 11 000, místo 56 lir je 50 000 lir atd.

Protože rozsudkem býv. Státního soudu čj. 6 Ts I 41/52 byl porušen zákon, podal jsem návrh na přezkoumání tohoto rozsudku a žádám, aby tento rozsudek, pokud se týče mé osoby, byl zrušen a já obžaloby v plném rozsahu zproštěn.

V Praze dne 15. dubna 1969

ThDr. Oto Mádr

DOKUMENT č. 27
Rozsudek Krajského soudu v Praze rušící rozsudek Státního soudu v Brně v případu Mádr a spol. (24. dubna 1969)

SÚA, f. Generální prokuratura, sp. zn. 1/Kr 0122/69.

---

15 Tr 71/69

ČESKOSLOVENSKÁ SOCIALISTICKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Zvláštní senát Krajského soudu v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Rudolfa Nesvadby a soudců JUDr. Františka Fišla a JUDr. Josefa Zázvorky ve veřejném zasedání ve dnech 22.–24. dubna 1969 o návrzích podaných ThDr. Oto Mádrem, Vladimírem Juklem, Václavem Razíkem, PhDr. Růženou Vackovou, Žofií Langrovou a Marií Vintrovou na provedení rehabilitačního řízení podle zákona č. 82/68 Sb. **takto**:

I.

Rozsudek Státního soudu v Praze ze dne 13. 6. 1952 zn. sp. 6 Ts I 41/52 **zrušuje se** jako vadný z důvodu § 15 odst. 1, písm. a, b, d; pokud se týče navrhovatele Václava Razíka i podle písm. e zák. č. 82/68 Sb.

II.

Zrušují se veškerá rozhodnutí na tento rozsudek navazující.

III.

Obžalovaní

1) ThDr. Oto M á d r ,
nar. [...] 1917 v Praze, asistent bohoslovecké fakulty, bytem Praha [...],

2) Vladimír J u k l ,
nar. [...] 1925 v Bratislavě, matematik programátor Filosofické fakulty KU v Bratislavě, bytem Bratislava [...],

3) Žofie L a n g r o v á ,
nar. [...] 1896 ve Slatině u Brna, generální představená řádu Karla Boromejského v Praze, bytem Znojmo [...],

4) Marie V i n t r o v á ,
nar. [...] 1902 v Petrovicích, okr. Boskovice, představená řádu těšitelek Božského srdce v Rajhradě u Brna, bytem Liblín, okr. Rokycany [...],

5) PhDr. Růžena V a c k o v á ,
nar. [...] 1901 ve Velkém Meziříčí, univerzitní profesorka v důchodu, bytem Praha [...],

zprošťují se
podle § 17 odst. 2 zák. č. 82/1968 Sb. z důvodů § 226 písm. a tr. ř.; pokud se týče obžalované Žofie Langrové i z důvodů § 226 písm. b tr. ř. obžaloby,
že

v době od r. 1948, případně 1949, až do roku 1951, pokud se týče počátku roku 1952, na území republiky organizovali kroužky katolické mládeže, případně poskytovali těmto

kroužkům podporu, mládež vychovávali proti lidově demokratickému zřízení, rozšiřovali mezi nimi rozvratné letáky a připravovali ji, aby spolupůsobila při zvratu lidově demokratického zřízení, poskytovali úkryt nebo podporu osobám žijícím v ilegalitě a připravujícím rozvrat lidově demokratického zřízení, zejména agentu Svatopluku Schütznerovi, přičemž Oto Mádr tuto činnost s vatikánskými činiteli předem dohodl; Oto Mádr a Vladimír Jukl také tím, že se pokusili prchnout do imperialistického ciziny, aby zde pokračovali v rozvracení lidově demokratického zřízení ČSR,

tedy

spolčili se jednak navzájem, jednak i s osobami jinými, přičemž Oto Mádr vešel ve styk s cizí mocí, ostatní pak přímo nebo nepřímo s cizími činiteli k tomu, aby se pokusili zničit nebo rozvrátit lidově demokratické státní zřízení nebo společenský řád republiky, které jsou zaručeny ústavou,

čímž měli spáchat

všichni tito obžalovaní trestný čin velezrady podle § 78 odst. 1 písm. c, odst. 2 písm. a, b tr. zák. z r. 1950.

IV.

Obžalovaní ThDr. Oto Mádr, Vladimír Jukl, Žofie Langrová, Marie Vintrová, PhDr. Růžena Vacková výše uvedení a dále i

6) Václav R a z í k ,
nar. [...] 1921 v Brně, kooperátor v kostele sv. Tomáše v Brně, bytem Brno [...]

zprošťují se
podle § 17 odst. 2 zák. č. 82/1968 Sb. z důvodů § 226 písm. a tr. ř. obžaloby
že

všichni obžalovaní v téže době jako pod III. na území ČSR vytvořili skupinu, jejímž účelem bylo hromadit špionážní zprávy a dodávat je Vatikánu, že dále špionážní zprávy do zahraničí dodali a dále prostřednictvím cizích zastupitelských úřadů a agenta Svatopluka Schütznera v této činnosti pokračovali,

tedy spolčili se jednak navzájem, jednak s osobami jinými a vešli ve styk přímý a nepřímý s cizími činiteli k tomu, aby vyzvídali státní tajemství v úmyslu vyzradit je cizí moci a všichni pak státní tajemství úmyslně cizí moci vyzradili, přičemž se toho činu dopustili jako členové organizace, jejímž účelem je vyzvídat státní tajemství,

čímž měli spáchat
trestný čin vyzvědačství podle § 86 odst. 1, odst. 2 písm. a, b, odst. 3 c tr. zák. z r. 1950.

Odůvodnění

Odsuzující rozsudek Státního soudu shledal obžalované vinnými dvěma z nejzávažnějších trestných činů, trestným činem velezrady a trestným činem vyzvědačství. Skutkovou podstatu tr. činu velezrady spatřuje v tom, že obžalovaní organizovali kroužky katolické mládeže a účastnili se činnosti těchto kroužků, kde měla být mládež vychovávána proti lidově demokratickému státnímu zřízení a připravována na spoluúčast na chystaném zvratu, a dále že vešli ve styk a poskytovali pomoc osobám žijícím v ilegalitě a pracujícím pro zvrat lidově demokratického zřízení, v prvé řadě páteru Svatopluku [v orig. Josefu] Schütznerovi.

Pokud se domnělé trestné činnosti v katolických kroužcích týče, hájili se všichni obžalovaní již před Státním soudem tím, že šlo spíše o schůzky mladých katolíků, kde tito si dávali objasňovat různá dogmata z učení římskokatolické církve. Rámec těchto kroužků byl ryze

náboženský a nikdy nebyl překročen ve směru politickém, dokonce nepřátelsky zaměřený k lidově demokratickému státnímu zřízení. Tato obhajoba obžalovaných nebyla vyvrácena a nebyla vůbec řádně přezkoumána již v řízení před Státním soudem. Státní soud, jak vyplývá z odůvodnění jeho rozsudku, vycházel především z ničím nepodložené konstrukce, že církev římskokatolická je nějakou mezinárodní špionážní organizací zaměřenou vůči těm státním zřízením, která spočívají na jiném filosofickém světovém názoru, nežli je křesťanství. Vycházeje z této fikce hodnotí pak Státní soud účast na uvedených katolických kroužcích jako činnost zaměřenou ke zvratu lidově demokratického státního zřízení, aniž by pro to měl jakékoliv konkrétní podklady. V naprostém protikladu k této umělé konstrukci Státního soudu zjistil soud z výslechu celé řady svědků, a sice ThDr. Josefa Zvěřiny, Jiřiny Hoškové, Jiřího Holuba, Eleny Pellerové, Miroslava Tomka a Marie Fischerové, vesměs účastníky těchto kroužků, že činnost těchto kroužků či spíše schůzek katolicky smýšlejících občanů nikdy nevybočila z rámce náboženské náplně. Zvláště výrazně vyplývá to z výpovědi svědky Marie Fischerové, která byla dokonce vedoucí takového kroužku na Reálném gymnáziu v Kralupech n/Vlt. Tyto kroužky trvaly tam, pokud svědkyně mohla dosvědčit, až do léta 1949, kdy svědkyně na této škole maturovala. Existenci i obsah náplní těchto kroužků byly tehdy známy jak ředitelství školy a dokonce i orgánům bezpečnosti, které na existenci kroužků byly upozorněny, aniž by však proti činnosti a existenci kroužků bylo nějak zakročováno.

Pokud se osoby pátera Svatopluka Schütznera, který měl být v prvé řadě rozvratníkem, na něhož měla navazovat rozvratnická činnost ostatních obžalovaných, týče, zjistil soud ze zprávy Inspekce ministra vnitra podané v březnu 1966 v rámci řízení o revizi tohoto případu, že nebylo potvrzeno, že tento po odchodu do ciziny by se byl volně pohyboval po území republiky jako agent cizí rozvědky. Leč i kdyby tomu tak bylo, nebylo nijak prokázáno, a to ani v řízení před Státním soudem, že obžalovaní by se byli s ním stýkali jako s agentem cizí rozvědky, jejich obhajoba, že pokud se Schütznerem vešli ve styk, mluvili s ním jako s knězem zajímajícím se o náboženské poměry v republice, a to jen povrchově o skutečnostech seznatelných z veřejného denního tisku, přičemž chování Schütznerovo nedávalo žádné podklady po podezření nebo dokonce závěry, že by se zabýval činností státu nepřátelské.

Pokud se dále domnělého šíření tiskovin s obsahem státu nepřátelským, v němž Státní soud rovněž spatřoval skutkovou podstatu tr. činu velezrady, týče, mohl soud zjistit z obsahu těchto tiskovin, pokud je měl k dispozici, že v katolických kroužcích byly šířeny opět jen tiskoviny charakteru ryze náboženského. Nejvýše jde zde o dialog mezi zastánci světového názoru křesťanského a ateistického, kde každý občan má právo zastávat ten který světový názor a snášet podklady pro jeho potvrzení, a nelze jen ze zastávání křesťanského světového názoru docházet k závěru, že jeho stoupenec, aniž by se přímo konkrétní činností provinil proti zákonu, byl by osobou nepřátelskou lidově demokratickému státnímu zřízení, nebo dokonce velezrádcem, ke kterýmžto závěrům zcela nepodloženě docházel Státní soud.

Pokud se domnělé velezrádné činnosti týče, vychází odsuzující rozsudek opět z fikce, že církev římskokatolická a její hlava [ve] Vatikánu je mezinárodní špionážní organizace v tom směru, jak již uvedeno u domnělé činnosti velezrádné. Už touto fikcí dostává se odsuzující rozsudek do rozporu se svým zdůvodněním, kde konstatuje ze znaleckého posudku, že od r. 1870, kdy došlo k zániku papežského státu, přestal být papež vůbec činitelem mezinárodního práva, a nelze proto mluvit o papeži jako o cizí mocnosti. Odsuzující rozsudek dále vůbec přehlíží skutečnost, že církev římskokatolická je organizací celosvětovou, kde styk jednotlivých představitelů této organizace s jejich nadřízenými musí nutně přesahovat hranice toho kterého státu. Odsuzující rozsudek, který spatřuje špionážní činnost obžalovaných v jejich styku s Vatikánem nebo činiteli jemu podřízenými, vychází zde opět z umělé konstrukce a skutečnost styku obžalovaných s cizí mocí nebo jejími činiteli, je opět pouhá fikce.

Druhou náležitostí trestného činu vyzvědačství je prozrazení státního tajemství. Státním tajemstvím podle ust. § 75 odst. 6 tehdy platného trestního zákona je skutečnost, která v důležitém zájmu republiky, zejména v zájmu politickém, vojenském, nebo hospodářském, má zůstat utajena před nepovolanými osobami. Všichni obžalovaní hájili se v tomto směru už před Státním soudem tím, že žádnou takovou skutečnost neprozradili ani prozradit nemohli, poněvadž ji neznali a nesnažili se žádným způsobem ji vyzvídat. Tato jejich obhajoba nebyla vyvrácena ani v řízení před Státním soudem. V tomto řízení totiž nebyl vůbec zjištěn konkrétní obsah domnělých špionážních zpráv. Posudek znalce z oboru státněbezpečnostního a politického zpravodajství mluví zásadně o určitých zprávách toho či onoho charakteru, aniž by v jediném případě charakter těchto zpráv nějak konkretizoval. Fikci, že Vatikán je agentem amerických imperialistů, předkládá tento posudek jako hotovou věc, aniž by se vůbec snažil ji něčím zdůvodnit. Tento zcela nepřesvědčivý posudek mluví o podávání určitých zpráv charakteru pochopitelně špionážního, ale tento svůj závěr opět ničím nepodkládá ani nekonkretizuje. Proto odsuzující rozsudek z tohoto posudku vycházející postrádá jakýchkoliv konkrétních podkladů pro závěr, že tehdy odsouzení by se byli zabývali shromažďováním a podáváním špionážních zpráv, a to dokonce cizí moci a jejím činitelům.

V obou těchto směrech spočívá proto odsuzující rozsudek především na podkladě umělých a nepodložených konstrukcí, a bylo jej proto zrušit jako vadný z důvodu § 15 odst. 1 písm. a zákona [č. 82/1968 Sb.] o soudní rehabilitaci.

Dalším podkladem pro odsouzení obžalovaných byly protokoly o jejich svědeckých výpovědích a výpovědí svědků před orgány StB. Všichni obžalovaní, nynější navrhovatelé, uvedli především, že nikdy neužívali termínů, jimiž oplývají tyto protokoly, jako je velezrada, velezrádná činnost, špionáž, protistátní činnost apod. Pokud nakonec protokoly těmito termíny oplývající podepsali, učinili tak přímo pod fyzickým nebo psychickým nátlakem nebo alespoň pod vlivem dlouhotrvající, několikaměsíční vazby, když jim bylo předhazováno, že odpíráním podpisu prodlužují nejen vazbu svoji, ale i ostatních, již přiznavších spoluobžalovaných. Toto tvrzení navrhovatelů podporuje především zpráva o prošetření tohoto a jemu podobných případů, odsuzujících rozsudků v rámci tzv. Katolické akce, podaná inspekční komisí Ministerstva vnitra v březnu 1966. Z této zprávy zjistil soud, že tehdejší vyšetřovatelé doznali při výslechu, že prý bylo nutno nazývat v závěrečných protokolech trestnou činnost obviněných „pravými jmény“, a proto prý bylo při formulaci používáno „silných slov“, se kterými skutečně někteří obvinění projevovali nesouhlas. Leč i samotné zhodnocení těchto výpovědí tehdejších obžalovaných tímto soudem podporuje jejich tvrzení, že jde o umělou stylizaci vyšetřovatelů. Je naprosto logické a věrohodné, že žádný obžalovaný nebude se hájit tak, aby, ač osoba práva neznalá, citoval ve svém doznání přesně veškeré znaky tr. činnosti mu za vinu kladené tak, jak je uvádí zákon.

Ve shodě s tím uvedli i svědci znovu slyšení v tomto řízení (ThDr. Zvěřina, Jiřina Hošková, Jiří Holub, Elena Ondrášová a Miroslav Tomek), že jejich někdejší výpovědi usvědčující domněle tehdejší obžalované, jak s nimi byly sepisovány na StB v roce 1952, neodpovídají jejich výpovědím a jsou stylizací vyšetřovatelů. Soud uvěřil těmto svědeckým výpovědím jednak vzhledem k tomu, co bylo zjištěno o metodách práce vyšetřovatelů ve výše uvedené zprávě inspekční komise Ministerstva vnitra z r. 1966, a dále i vzhledem k tomu, že zcela shodně vypovídali tito svědci, když byli slyšeni v řízení o revizi tohoto trestního procesu před Krajskou prokuraturou v Praze v roce 1964.

Došel proto soud k závěru, že odsuzující rozsudek Státního soudu je vadný i z důvodu § 15 odst. 1 písm. b zákona o soudní rehabilitaci, poněvadž v řízení došlo k hrubému porušení procesních předpisů, a to především vyšetřujícími orgány StB.

V důsledku toho došlo pak k tomu, že jednání obžalovaných, v němž nelze shledat při pečlivém a skutkově podloženém rozboru podstatu žádné trestné činnosti, bylo uznáno za činnost trestnou v rozporu s trestním zákonem, a bylo proto napadený rozsudek zrušit jako vadný i z hlediska ust. § 15 odst. 1 písm. d zákona o soudní rehabilitaci.

Zástupce krajské prokuratury navrhující ve své závěrečné řeči shodně s obhajobou zproštění všech obžalovaných ve směru tr. činu velezrady a vyzvědačství pozastavil však dva případy činnosti navrhovatelů Žofie Langrové a Václava Razíka.

Navrhovatelka Žofie Langrová doznala skutečnost, že poskytovala peněžité podpory několika perzekvovaným kněžím, z nichž konkrétně páter Soukup, který uprchl z internace v želivském klášteře, odešel pak ilegálně do ciziny. Stalo se tak za platnosti zákona č. 86/1950 Sb., který již při tr. činu nedovoleného opuštění území republiky neklade důraz na stránku subjektivní. Po skutkové stránce vykazuje proto jednání navrhovatelky v tomto případě znaky pomoci k trestnému činu opuštění republiky podle § 95 tehdy platného trestního zákona. Bylo však nutno zvážiti situaci, kdy k tomuto jednání došlo. Šlo o pomoc bezdůvodně perzekvovanému knězi a jednáním navrhovatelky bylo tak jen zabráněno v další bezdůvodné perzekuci. Není poškozením zájmů společnosti, jestliže takovéto perzekuci bylo jen zabráněno, a pod zorným úhlem toho nutno i posuzovat společenskou nebezpečnost jednání. I jednání, které jinak vykazuje náležitosti skutkové podstaty tr. činu, není činem trestním, nedosahuje-li stupně nebezpečnosti pro společnost. Soud došel k závěru, že morální intence jednání navrhovatelky v tomto případě natolik převažují nad možnou nebezpečností jednání pro společnost, že tato není v tomto případě dána, a jednání nelze hodnotit jako tr. čin ve smyslu ust. 2 tehdy platného trestního zákona.

Trestnou činnost spatřuje prokurátor, pokud se týče navrhovatele Václava Razíka v tom, že spolupůsobil při opatření falešného občanského průkazu páteru Bártovi. V tomto směru došlo skutečně k překvalifikaci této činnosti na skutkovou podstatu trestného činu pomoci k tr. činu padělání a pozměňování veřejné listiny podle § 159 tehdy platného trestního zákona, jak blíže je zdůvodněno ve zvláštním usnesení.

Ze všech těchto důvodů proto soud zrušil rozsudek Státního soudu z 13. června 1952 zn. sp. 6 Ts I 41/52 jako vadný z důvodu § 15 odst. 1 písm. a, b, d; pokud se týče navrhovatele Razíka i podle písm. e téhož ustanovení zákona o soudní rehabilitaci, a podle § 17 odst. 2 téhož zákona zprostil všechny obžalované obžaloby z tr. činu vyzvědačství z důvodu § 226 písm. a tr. ř.; pokud se týče Žofie Langrové i z důvodu § 226 písm. b tr. ř.

Poučení

Proti tomuto rozsudku možno podati odvolání do 8 dnů od doručení písemného vyhotovení téhož k Nejvyššímu soudu v Praze. Odvolání nemohou podati, kdož se tohoto práva výslovně vzdali.

V Praze dne 24. dubna 1969

Předseda senátu:
JUDr. Rudolf Nesvadba

Za správnost vyhotovení: [podpis R. Nesvadby a nečitelný podpis vyhotovitele]

[Státní znak ČSSR. Pod ním vyplněné razítko s textem: „Toto rozhodnutí nabylo právní moci dnem 18. 6. 69 a je vykonatelné. Krajský soud v Praze 2 dne 19. 1. 70“ a parafa. Uprostřed kulaté razítko Krajského soudu v Praze.]

DOKUMENT č. 28
Stížnost ministra spravedlnosti pro podezření z porušení zákona v případě rehabilitačního rozhodnutí v případu Mádr a spol. (12. ledna 1971)

SÚA, f. Generální prokuratura, sp. zn. 1/Kr 0122/69.

[Razítko: „NEJVYŠŠÍ SOUD ČSR Došlo 14. 1. 1971, Čj., Příl.:“]

MINISTR SPRAVEDLNOSTI ČSR
č. Tp 797/70 – kontr. odb.

V Praze dne 12. 1. 1971
[Razítko: „1 Tzr 24/71“]

Nejvyššímu soudu ČSR
v Praze

Věc: ThDr. Oto M á d r a spol. – stížnost pro porušení zákona

Předkládám spis Krajského soudu v Praze sp. zn. 15 Tr 81/69 s původním spisem Státního soudu v Praze sp. zn. 6 Ts I 41/52 a s třemi vyšetř. spisy č. V-2742, dvěma přílohovými obálkami a fotografiemi a spisem Inspekce ministra vnitra č. IM 0143/10-66 a podávám proti rozsudku a usnesení zvláštního senátu Krajského soudu v Praze z 24. 4. 1969 sp. zn. 15 Tr 71/69 v neprospěch obviněných ThDr. Oto Mádra, Vladimíra Jukla, Žofie Langrové, Marie Vintrové, PhDr. Růženy Vackové a Václava Razíka ve lhůtě podle § 272 tr. ř. ve spojení s ust. čl. 5 zák. č. 70/1970 Sb.

stížnost pro porušení zákona

z těchto důvodů:

Pravomocným rozsudkem Státního soudu v Praze z 13. 6. 1952 sp. zn. 6 Ts I 41/52 byli obvinění ThDr. Oto Mádr, Vladimír Jukl, Žofie Langrová, Marie Vintrová a PhDr. Růžena Vacková uznáni vinnými tr. činem velezrady podle § 78 odst. 1 písm. c, odst. 2 písm. a, b tr. zák. z r. 1950 a dále spolu s Václavem Razíkem tr. činem vyzvědačství podle § 86 odst. 1, odst. 2 písm. a, b, odst. 3 písm. c téhož zákona trestního.

Skutková podstata tr. činu velezrady byla shledána v tom, že obvinění v době od 1948 do r. 1952 na území republiky organizovali kroužky katolické mládeže, příp. poskytovali těmto kroužkům podporu, mládež vychovávali proti lidově demokratickému zřízení, rozšiřovali mezi nimi rozvratné letáky a připravovali ji k tomu, aby spolupůsobila při zvratu lidově demokratického zřízení, poskytovali úkryt nebo podporu osobám žijícím v ilegalitě a připravujícím rozvrat lidově demokratického zřízení, zejména Svatopluku Schütznerovi; Oto Mádr a Vladimír Jukl také tím, že se pokusili prchnout do imperialistické ciziny, aby zde pokračovali v rozvracení lidově demokratického zřízení ČSR.

Skutková podstata tr. činu vyzvědačství byla spatřována v tom, že v téže době na území republiky vytvořili obvinění skupinu, jejímž účelem bylo nahromadit špionážní zprávy a dodávat je Vatikánu, že špionážní zprávy do zahraničí dodali a dále prostřednictvím cizích zastupitelských úřadů a agenta Schütznera v této činnosti pokračovali.

Zvláštní senát Krajského soudu v Praze rozsudkem z 24. 4. 1969 sp. zn. 15 Tr 71/69, který nabyl právní moci dne 18. 6. 1969, zrušil rozsudek Státního soudu podle § 15 odst. 1 písm. a, b, d zák. č. 82/68 Sb. ve znění před novelou a ohledně Václava Razíka i podle písm. e; podle § 17 odst. 2 cit. zákona zprostil obviněné Mádra, Jukla, Langrovou, Vintrovou a Vackovou

z důvodu § 226 písm. a; pokud se týče Langrové i písm. b tr. řádu z obžaloby pro velezradu, a dále všechny tyto obviněné a také obviněného Václava Razíka z důvodu § 226 písm. a tr. ř. z obžaloby pro tr. čin vyzvědačství.

Dále pak zvláštním usnesením z téhož dne a stejné spisové značky zastavil zvláštní senát podle § 223 odst. 1 tr. ř. z důvodu § 11 odst. l písm. a tr. řádu trestní stíhání proti Razíkovi, pokud jde o skutek opatření falešného občanského průkazu pro Josefa Bártu, v čemž shledal tr. čin pomoci k tr. činu padělání veřejné listiny podle § 159 odst. 1 tr. zákona z r. 1950.

Rozsudkem a usnesením zvláštního senátu byl porušen zákon v ust. § 2 odst. 5, 6 tr. ř. ve vztahu k ust. § 15 odst. l písm. a, b, d, dotyčně i písm. e zák. č. 82/68 Sb. ve znění před novelou a k ust. § 226 písm. a, b tr. řádu, dotyčně ust. § 223 odst. 1 tr. řádu.

Zvláštní senát pochybil především v tom, že použil při zrušování původního rozhodnutí ust. § 15 odst. 1 písm. d, e, která předpokládají, že zjištění skutkového stavu v původním řízení bylo úplné a správné, protože sám nepovažoval skutková zjištění původního rozsudku za správná. Vytýká totiž Státnímu soudu, že za základ svého rozhodnutí vzal výpovědi obviněných a svědků před orgány StB, o nichž bylo nyní zjištěno, že byly učiněny pod psychickým nebo fyzickým nátlakem nebo alespoň pod vlivem dlouhotrvající vazby a že byly zkresleny stylizací vyšetřovatelů. Dále vytýká Státnímu soudu, že vycházel z konstrukce, že církev římskokatolická je jakousi mezinárodní špionážní organizací, a proto hodnotí účast v katolických kroužcích a styku s Vatikánem jako činnost zaměřenou ke zvratu lidově demokratického státního zřízení, aniž by pro to měl jakékoliv konkrétní podklady.

S těmito závěry zvláštního senátu nelze plně souhlasit.

Okolnost, že v přípravném řízení bylo použito násilných metod, má zvláštní senát za zjištěnu toliko z výpovědí obviněných a svědků v přezkumném řízení a částečně i na základě zprávy Inspekce ministra vnitra z března 1966, podle níž protokoly sepisované s obviněnými byly upravovány vyšetřovateli, kteří při přezkoumávání uváděli, že v závěrečném protokolu bylo nutno nazývat činnost obviněných „pravými jmény“, a proto prý při protokolaci používáno „silných slov“: obvinění sami svou činnost totiž nenazývali velezrádnou a zprávy zasílané prostřednictvím italského velvyslanectví Vatikánu nenazývali zprávami špionážními apod. Ohledně pátera Svatopluka Schütznera zjišťuje zvláštní senát z uvedené zprávy Inspekce ministra vnitra, že nebylo prokázáno, a to ani před Státním soudem, že obvinění by se s ním stýkali jako s agentem cizí rozvědky a že by s ním byli hovořili o něčem jiném než o náboženských otázkách.

Uvedené důkazy však nebyly zvláštním senátem správně posouzeny. I když je pravda, že protokoly o výpovědích obviněných a svědků v původním řízení jsou plny výrazů „velezrádná špionážní činnost“, přece obsahují řadu konkrétních údajů, které je třeba pečlivě přezkoumat a zkonfrontovat s nynějšími výpověďmi obviněných a svědků, vesměs účastníků katolických kroužků, a s jejich výpověďmi učiněnými při přezkoumávání věci Krajskou prokuraturou v Praze v r. 1964, kde se snaží činnost obviněných vylíčit jako činnost pouze náboženskou, jejíž forma a náplň byly vlastně vynuceny tehdejší církevní politikou našich orgánů.

Tak ponechal zvláštní senát bez povšimnutí skutečnost, že obviněný Mádr s pomocí Miroslava Tomka a Jiřiny Krejčíkové odeslal přes italské velvyslanectví nejméně 3 dopisy, jejichž obsah lze těžko hodnotit pouze jako náboženský, když se v nich hovořilo o odsouzení důstojníka, o vyučování politiky na bohoslovecké fakultě, o postupu našich orgánů vůči tehdejšímu arcibiskupovi Beranovi apod. Přitom obviněný Mádr potvrdil v původním řízení, že dopisy tohoto obsahu poslal do Vatikánu k použití pro vatikánský rozhlas. Podobně se nezabýval zvláštní senát ani obsahem letáku nazvaného Slovo o této době, který, jak sám doznal, sepsal obviněný Mádr a prostřednictvím obviněného Jukla ho dal k dispozici kroužku.

Ve svém návrhu na rehabilitaci uvádí dále Mádr, že zaslal zprávy o uzavření řeholní školy, uvěznění kněze, o věrnosti katolíků při nucení k odpadlictví a podobně do zahraničí prostřednictvím italského velvyslanectví.

Obviněná Vacková i v návrhu na rehabilitaci uvádí, že zprávy do Vatikánu posílala a že se setkala se Schütznerem, o kterém věděla, že odešel do Německa a odtud se vrátil proto, aby se informoval o našich církevních poměrech.

V průběhu rehabilitačního řízení obviněná Langrová znovu doznala, že poskytovala peněžité podpory několika perzekvovaným kněžím, z nichž konkrétně páter Soukup, který uprchl z internace v želivském klášteře, odešel ilegálně do ciziny. Zvláštní senát došel k závěru, že po skutkové stránce vykazuje toto jednání obviněné znaky pomoci k tr. činu opuštění republiky podle § 95 tehdy platného tr. zákona. Protože prý však šlo o pomoc bezdůvodně perzekvovanému knězi a jednáním obviněné bylo zabráněno v další bezdůvodné perzekuci, není takové jednání poškozením zájmu společnosti. Tento závěr ovšem odporuje zákonu, neboť z hlediska § 95 cit. zákona není rozhodující, z jakého důvodu došlo k opuštění republiky.

Obviněná Vintrová při hlavním líčení před Státním soudem doznala, že zprostředkovala ilegální útěky za hranice, konkrétně v r. 1950, knězi Stavělovi, několika řádovým sestrám poskytla k tomu účelu částku 40 000 Kčs a poskytla peníze také Jiřině Kafkové, která uprchla s dvěma řeholnicemi.

Nesprávně hodnotil zvláštní senát zprávu Inspekce ministra vnitra, pokud jde o osobu Svatopluka Schütznera. V rozsudku konstatuje z této zprávy pasáž, v níž je uvedeno, že nebylo potvrzeno, že Schütznerpo odchodu do ciziny se volně pohyboval po území naší republiky. Tuto část věty vytkl z celé souvislosti. Ve větě se říká, že nebylo potvrzeno, že by se byl v době, kdy se na území republiky vracel jako agent cizí rozvědky, volně pohyboval, a to i v místě svého bývalého bydliště. Dále zpráva konstatuje, že prostudováním příslušného materiálu bylo znovu potvrzeno, že Schütznerskutečně koncem roku 1949 nebo počátkem roku 1950 ilegálně uprchl do zahraničí, pak byl získán ke spolupráci s cizí rozvědkou a za účelem plnění protistátních úkolů se vrátil zpět na území republiky. Ve styku s čs. bezpečnostními orgány nikdy nebyl.

Pro správné posouzení věci bude třeba vyslechnout orgány StB, které vyslýchaly obviněné a členy katolických kroužků, o průběhu a způsobu vyšetřování, příp. si vyžádat novou zprávu Inspekce ministra vnitra ČSR, a zejména pečlivě zhodnotit celý důkazní materiál produkovaný v přípravném řízení, u hlavního líčení a v přezkumném řízení. Teprve potom bude možno odpovědně rozhodnout, zda se obvinění dopustili tr. činů, za něž byli původně odsouzeni, či jiných tr. činů nebo zda mají být z obžaloby zproštěni.

Proto **navrhuji**,

aby Nejvyšší soud po projednání věci vyslovil, že rozsudkem a usnesením zvláštního senátu Krajského soudu v Praze z 24. 4. 1969 sp. zn. 15 Tr 71/69 byl ve shora cit. ustanoveních porušen zákon ve prospěch obviněných ThDr. Oto Mádra, Vladimíra Jukla, Žofie Langrové, Marie Vintrové, PhDr. Růženy Vackové a Václava Razíka, aby podle § 269 odst. 2 tr. řádu byla napadená rozhodnutí zrušena a ve věci dále postupováno podle § 270 odst. 1 tr. ř.

Za správnost:
[nečitelný podpis]

Ministr spravedlnosti ČSR
v zast. dr. Kejzlar v. r.

DOKUMENT č. 29
Rozsudek Nejvyššího soudu ohledně stížnosti pro porušení zákona, kterou podal ministr spravedlnosti (29. dubna 1971)

Spisovna Krajského soudu v Praze, sp. zn. Tr 21/71.

N e j v y š š í s o u d Č S R 1 Tzr 24/71

Rozsudek

Jménem republiky!

Nejvyšší soud České socialistické republiky v senátě složeném z předsedy JUDr. Aloise Burdy a soudců JUDr. Otakara Baláže a JUDr. Emila Motúze projednal ve veřejném zasedání dne 29. a 30. dubna 1971 stížnost pro porušení zákona podanou ministrem spravedlnosti ČSR v trestní věci proti obviněnému ThDr. Oto Mádrovi a spol. vedené u Krajského soudu v Praze pod sp. zn. 15 Tr 71/69 a rozhodl podle § 268 odst. 2, § 269 odst. 2 a § 270 odst. 1 tr. ř. **takto:**

Rozsudkem zvláštního senátu Krajského soudu v Praze ze dne 24. dubna 1969 sp. zn. 15 Tr 71/69, kterým byl ohledně obviněných ThDr. Oto Mádra, Vladimíra Jukla, Václava Razíka, PhDr. Růženy Vackové, Žofie Langrové a Marie Vintrové zrušen v celém rozsahu odsuzující rozsudek býv. Státního soudu v Praze ze dne 13. 6. 1952 sp. zn. 6 Ts I 41/52 z důvodů § 15 odst. 1 písm. a, b, d; a u obviněného Razíka též podle písm. e zákona č. 82/1968 Sb. ve znění před novelou, a obvinění Mádr, Jukl, Razík, Vacková, Langrová a Vintrová zproštěni podle § 17 odst. 2 citovaného zákona a § 226 písm. a; a obviněná Langrová též podle písm. b tr. ř. obžaloby pro trestný čin velezrady podle § 78 odst. 1 písm. c, odst. 2 písm. a, b tr. zák. z r. 1950 a společně s obviněným Razíkem též z vyzvědačství podle § 86 odst. 1, odst. 2 písm. a, b, odst. 3 téhož zákona a usnesením téhož senátu z téhož dne a téže spisové značky, kterým bylo podle § 223 odst. 1 z důvodů § 11 odst. 1 písm. a tr. ř. vzhledem k článku VI., odst. 1 rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii ze dne 9. 5. 1955 zastaveno trestní stíhání obviněného Václava Razíka pro trestný čin velezrady podle § 78 odst. 1 písm. c, odst. 2 písm. a, b tr. zák. z r. 1950, byl porušen zákon v ustanovení § 2 odst. 5 § 125 tr. ř.

Tento rozsudek i toto usnesení **se zrušují.**

Zrušují se i další rozhodnutí na tato zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud se vzhledem ke změně, ke které zrušením došlo, pozbyla podkladu.

Krajskému soudu v Praze **se přikazuje**, aby věc: obvinění ThDr. Oto Mádr, Vladimír Jukl, Žofie Langrová, PhDr. Růžena Vacková, Václav Razík a Marie Vintrová ve směrech obžaloby bývalého státního prokurátora v Praze ze dne 6. 6. 1952 sp. zn. 4 Spt I 68/52, odsouzeni pro trestné činy velezrady podle § 78 odst. 1 písm. c, odst. 2 písm. a, b; a vyzvědačství podle § 86 odst. 1, odst. 2 písm. a, b, odst. 3 písm. c tr. zák. z r. 1950 k vysokým trestům odnětí svobody a trestům vedlejším. Trestného činu velezrady se dopustili obvinění podle zjištění rozsudku býv. Státního soudu tím, že organizovali kroužky katolické mládeže, popřípadě že poskytovali těmto kroužkům podporu, mládež vychovávali proti lidově demokratickému zřízení, rozšiřovali mezi ní rozvratné letáky a připravovali ji, aby spolupůsobila při zvratu lidově demokratického státního zřízení, poskytovali úkryt nebo podporu a pomoc osobám žijícím v ilegalitě, které připravovaly rozvrat lidově demokratického státního zřízení, zejména agentu Svatopluku Schütznerovi, přičemž obviněný Mádr tuto činnost předem s vati-

kánskými činiteli dohodl a stejně jako obviněný Jukl se pokusil ilegálně uprchnout do imperialistické ciziny, aby tak pokračoval v rozvracení lidově demokratického zřízení naší vlasti. Trestného činu vyzvědačství se dopustili obvinění podle zjištění téhož rozsudku tím, že vytvořili skupinu, jejímž cílem bylo hromadit špionážní zprávy různého druhu, převahou rázu církevněpolitického, a dodávat je Vatikánu, různé špionážní zprávy do zahraničí nepřátelům vlasti prostřednictvím cizích zastupitelských úřadů a agenta Svatopluka Schütznera též dodali.

Na návrh všech těchto obviněných zrušil zvláštní senát Krajského soudu v Praze rozsudkem ze dne 24. 4. 1969 sp. zn. 15 Tr 71/69 podle § 15 odst. 1 písm. a, b, d; a u obviněného Razíka též dle písm. e zákona č. 82/1968 Sb. ve znění před novelou tento odsuzující rozsudek a podle § 17 odst. 2 téhož zákona a § 226 písm. b tr. ř. všechny obviněné zprostil obžaloby vznesené na ně pro trestný čin vyzvědačství podle § 86 odst. 2 písm. a, b, odst. 3 písm. c tr. zák. z r. 1950 a obviněné Mádra, Jukla, Langrovou, Vintrovou a Vackovou (u obviněné Langrové též podle § 226 písm. b tr. ř.) i pro trestný čin velezrady podle § 78 odst. 1 písm. c, odst. 2 písm. a, b tr. zák. z r. 1950.

Stran obviněného Razíka zastavil zvláštní senát samostatným usnesením z téhož dne a téže spisové značky podle § 223 odst. 1 a § 11 odst. 1 písm. a tr. řádu trestní stíhání pro tento trestný čin z důvodů čl. VI rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii ze dne 9. 5. 1955.

Tento rozsudek nabyl právní moci dne 18. června 1969 a usnesení pak dne 29. dubna 1969.

Proti těmto rozhodnutím podal ministr spravedlnosti ČSR ze dne 14. ledna 1971 ohledně všech obviněných stížnost pro porušení zákona. Porušení zákona spatřuje především v tom, že zvláštní senát zhodnotil nesprávně ve prospěch obviněných důkazy, které svědčí o tom, že v průběhu vyšetřování došlo ke zkreslování výpovědí obviněných formulacemi vyšetřovatelů o „velezradě a špionážní činnosti“. Tyto výpovědi obsahují podle stížnosti pro porušení zákona konkrétní údaje, jež bylo nutno pečlivě zkoumat a porovnat s nynějšími výpověďmi obviněných a svědků, vesměs účastníků katolických kroužků, a s jejich výpověďmi učiněnými při přezkoumávání věci Krajskou prokuraturou v Praze v r. 1964. V důsledku tohoto vadného postupu nevzal zvláštní senát podle téhož tvrzení u obviněného Mádra v úvahu, že odeslal prostřednictvím italského velvyslanectví 3 dopisy, jejichž obsah nemůže být posuzován jako náboženský, když se v nich sdělovaly údaje o odsouzení jistého důstojníka, o vyučování politiky na bohoslovecké fakultě a o postupu našich orgánů vůči tehdejšímu arcibiskupu Beranovi apod. Podle původní výpovědi obviněného Mádra mělo být těchto zpráv použito pro vatikánský rozhlas. Rovněž se zvláštní senát podle stížnosti pro porušení zákona nezabýval obsahem letáku Slovo o této době, který obviněný Mádr dal prostřednictvím obviněného Jukla k dispozici kroužkům. I v návrhu na soudí rehabilitaci uvádí obviněný Mádr, že prostřednictvím již zmíněného vyslanectví zaslal do zahraničí zprávy o uzavření řeholní školy, o uvěznění kněze, o věrnosti katolíků donucovaných k odpadlictví apod.

Také obviněná Vacková připustila podle stížnosti porušení zákona v návrhu na soudní rehabilitaci, že poslala zprávy do Vatikánu a že se setkala s Schütznerem, o kterém věděla, že se vrátil z Německa, aby se informoval o našich církevních věcech.

Obviněná Langrová v rehabilitačním řízení pak doznávala, že poskytovala peněžité dary několika kněžím, z nichž páter Soukup, internovaný v želivském klášteře, ilegálně uprchl do ciziny. Zvláštní senát dospěl v této souvislosti podle názoru ministra spravedlnosti zcela nedůvodně k závěru, že v tomto činu nejde ani o trestný čin pomoci k neoprávněnému opuštění republiky podle § 8 odst. 2 a § 95 odst. 1 tr. zák. z r. 1950, protože obviněná Langrová pomáhala podle tvrzení napadeného rozsudku **bezdůvodně** perzekvované osobě. Takový názor odporuje podle stížnosti pro porušení zákona zákonu.

Obviněná Vintrová v původním řízení doznala, že pomáhala v r. 1950 k ilegálním útěkům za hranice knězi Stavělovi, že několika řádovým sestrám k tomuto účelu poskytla 40 000 Kč a že poskytla rovněž peníze Jiřině Kafkové, která uprchla s dvěma řeholnicemi.

Podle názoru ministra spravedlnosti hodnotil zvláštní senát rovněž nesprávně obsah zprávy Inspekce ministra vnitra ve vztahu k osobě Svatopluka Schütznera, když z ostatních souvislostí vytrhl část zprávy, podle které nebylo potvrzeno, že se Schütznerpo odchodu do zahraničí volně pohyboval na našem území. Podle této zprávy bylo potvrzeno, že Schütznerbyl agentem cizí rozvědky a za čelem plnění protistátních úkolů byl vyslán zpět na území republiky. Ve styku s orgány bezpečnosti nebyl.

K náležitému objasnění věci bylo nutno podle stížnosti pro porušení zákona vyslechnout vyšetřovatele, kteří obviněné a svědky vyslýchali, dále též členy katolických kroužků o průběhu a způsobu vyšetřování, popřípadě bylo třeba vyžádat si novou zprávu Inspekce ministra vnitra a pečlivě zhodnotit celý důkazní materiál jak z původního přípravného řízení a hlavního líčení, tak i z přezkumného řízení.

Z naznačených důvodů navrhl ministr spravedlnosti, aby Nejvyšší soud ČSR vyslovil, že byl porušen zákon v ustanovení § 2 odst. 5 a 6 tr. ř., a aby napadené rozhodnutí zrušil.

Nejvyšší soud přezkoumal podle § 267 odst. 1 tr. ř. správnost a odůvodněnost všech výroků napadených rozhodnutí, jakož i správnost postupu řízení, které jim předcházelo a dospělo k závěru, že napadenými rozhodnutími byl porušen zákon.

Podle § 2 odst. 5 tr. ř. je povinností soudu, aby i ve zvláštním přezkumném řízení postupoval tak, aby byl zjištěn skutečný stav věci a aby při svém rozhodování z něho vycházel. Soud je dále podle § 2 odst. 6 tr. ř. povinen se stejnou pečlivostí objasňovat okolnosti svědčící proti obviněnému i okolnosti, které svědčí v jeho prospěch, a v obou směrech provádět důkazy, nevyčkávaje návrhů stran.

Podle § 125 tr. ř. je soud dále povinen v odůvodnění rozsudku jasně vyložit, které skutečnosti vzal za prokázané a o které důkazy svá skutková zjištění opřel, existenci kterých skutečností pokládá se zřetelem na výsledky dokazování za vyloučenu nebo pochybnou a jakými úvahami se řídil při hodnocení provedených důkazů, zejména pokud si vzájemně odporují.

Zvláštní senát Krajského soudu v Praze se v této věci těmito ustanoveními trestního řádu neřídil. Tím zůstalo dokazování neúplným, takže je napaden rozsudek v převážné míře nepřezkoumatelný.

Zvláštní senát v posuzované věci nedbal též základního principu trestního řízení, že nelze event. chyby a nezákonnosti napravovat při rozhodování o mimořádném opravném prostředku chybami novými a novým porušením zákona.

Základním požadavkem bylo zjistit, do jaké míry je správný přezkoumávaný rozsudek býv. Státního soudu především z hlediska jeho skutkových zjištění, které se staly základem pro právní posouzení činnosti obviněných a pro uložení trestů. Skutková zjištění přezkoumávaného rozsudku jsou zejména z hlediska činnosti jednotlivých obvinění velmi konkrétní a podrobná. Bylo proto nutno stejným způsobem zjistit, zda a do jaké míry jsou tato zjištění správná, popřípadě proč nejsou správná a z jakých důvodů, a vypořádat se tím náležitě v rozsudku. To se v daném případě však nestalo. Proto odporuje skutečnosti tvrzení napadeného rozsudku, že zvláštní senát ke svým závěrům dospěl po „pečlivém a skutkově podloženém rozboru“.

K jednotlivým skutkům, které jsou zjišťovány v přezkoumávaném rozsudku i v obžalobě, měli být všichni obvinění pečlivě znovu vyslechnuti. Pokud by se odchylovali od svých dřívějších výpovědí, mělo být požadováno vysvětlení nastalých rozporů, jak to má na mysli ustanovení § 207 odst. 2 tr. ř., a pak náležitě se s těmito v rozsudku vypořádat. Této povinnos-

ti dostál zvláštní senát pouze částečně, jak to je patrné z protokolu o veřejném zasedání i z napadeného rozsudku. Zvláštní senát se totiž při výsleších obviněných zaměřil převážně na zjištění, zda a za pomoci jakých nezákonných vyšetřovacích metod bylo proti nim vedeno vyšetřování před orgány Státní bezpečnosti, protože všichni obvinění vysvětlovali tvrzením o použití nezákonných vyšetřovacích metod nesprávnost svých výpovědí z přípravného řízení, které pod vlivem nezákonných metod vůči nim před tím použitých v podstatě nezměnili ani v průběhu hlavního líčení před bývalým Státním soudem. V souvislosti s tím dospěl zvláštní senát k zjištění, že proti všem obviněným byly při vyšetřování orgány bezpečnosti v původním řízení použity nezákonné vyšetřovací metody spočívající nejen v psychickém nátlaku a u některých obviněných též ve fyzickém násilí, ale především v nesprávné a zkreslené formulaci protokolů, jež neodpovídala jejich skutečným výpovědím, zejména pokud byla veškerá jejich činnost označována jako velezrádná, rozvratnická a špionážní. K tomuto zjištění dospěl zvláštní senát na podkladě informativních výpovědí obviněných Mádra, Jukla, Razíka, Langrové a Vackové před prokurátorem Krajské prokuratury v Praze v r. 1962 ze zprávy Inspekce ministra vnitra ze dne 14. 3. 1966 i na podkladě výpovědí svědků ve veřejném zasedání. V tomto směru odpovídá zatím provedeným důkazům jen zjištění zvláštního senátu, že některé části protokolů obviněných v přípravném řízení byly orgány bezpečnosti formulovány v neprospěch obviněných, jak to bylo zejména potvrzeno zmíněnou již zprávou Inspekce ministra vnitra a výpověďmi některých vyšetřovatelů. V souvislosti s tím bylo třeba, aby zvláštní senát u každého jednotlivého obviněného přesně zjistil, do jaké míry se tyto nesprávné formulace promítly v původním odsuzujícím rozsudku a v obžalobě. Bylo možno to zjistit především tím, kdyby byl zvláštní senát každý skutek obviněných, který je v původním řízení označován jako velezrádný, rozvratnický či špionážní, objasnil z hlediska jeho pravého významu a kdyby pak byl sám posoudil, zda tyto skutky mají charakter přiznávaný jim v původním rozsudku. Bylo proto nutno zjistit skutečnou náplň činnosti katolických kroužků, z jakého popudu vznikly a k čemu měly sloužit a jak se na nich jednotliví obvinění podíleli, obsahy jednotlivých zpráv odesílaných prostřednictvím italského a francouzského vyslanectví do zahraničí, zejména pak, k čemu měly tyto zprávy sloužit. Bylo třeba též objasnit osobu Svatopluka Schütznera, zda to skutečně agentem cizí rozvědky, jaké bylo jeho poslání na zdejším území po jeho návratu ze Západu a jaké byly jeho styky s jednotlivými obviněnými, z jakého důvodu byli mnozí kněží obviněnými, především však obviněnou Langrovou, ukrýváni a proč někteří z nich uprchli nebo se pokoušeli ilegálně uprchnout do zahraničí, jaký byl rozsah pomoci poskytnuté jim jednotlivými obviněnými apod.

Zvláštní senát neměl dostatečné důkazy, že proti obviněným byly použity orgány bezpečnosti i jiné nezákonné vyšetřovací metody, než byly nesprávné formulace protokolů o výpovědích obviněných. Tvrzení obviněných o psychickém nátlaků a u některých též o fyzickém násilí není dosud podepřeno žádným jiným důkazem. Naopak jsou v rozporu s výpověďmi vyšetřovatelů Státní bezpečnosti slyšených v r. 1966, kteří jednoznačně popřeli použití takových nezákonných metod.

Stejně je tomu u svědků Zvěřiny, Hoškové, Holuba, Ondrášové a Tomka, kteří byli osobně slyšeni ve veřejném zasedání, někteří z nich již dříve i v hlavním líčení před bývalým Státním soudem rovněž namítali nezákonných vyšetřovacích metod. Bylo na zvláštním senátu, aby se potřebným způsobem s tímto tvrzením vypořádal, popř. i konfrontací obviněných a svědků s vyšetřovateli, kteří je vyslýchali, pokud budou zjištěni ze zprávy Inspekce ministra vnitra nebo pokud již zjištěni byli.

Z dosud řečeného vyplývá, že zvláštní senát neměl pro svůj závěr o vadnosti přezkoumávaného rozsudku býv. Státního soudu z důvodů § 15 odst. 1 písm. a, b zákona č. 82/1968 Sb. ve znění před novelou dostatek podkladů.

Zmíněné nedostatky se týkají především té části napadeného rozsudku, kterou byli obvinění zproštěni obžaloby z trestného činu vyzvědačství podle § 86 odst. 1, odst. 2 písm. a, b odst. 3 tr. zák. z r. 1950 a obvinění Mádr, Jukl, Langrová, Vacková a Vintrová též z trestného činu velezrady podle § 78 odst. 1 písm. c, odst. 2 písm. a, b téhož zákona.

K porušení zákona v ustanovení § 2 odst. 5 a § 125 tr. ř. došlo i v části napadeného rozsudku, která se týká pomoci obviněné Langrové k ilegálnímu útěku pátera Soukupa do zahraničí a pomoci obviněného Razíka k obstarání falešného občanského průkazu páteru Bartošovi. Ani ohledně těchto dílčích skutků neobsahuje napadený rozsudek podrobné skutkové zjištění s odůvodněním, na podkladě jakých důkazů byla učiněna. Pokud vyslovil zvláštní senát v napadeném rozsudku názor, že pomoc obviněné Langrové k ilegálnímu útěku pátera Soukupa nezakládá trestný čin, protože poskytla pomoc podle ničím nepodloženého názoru zvláštního senátu bezdůvodně perzekvovanému knězi, takže tento její čin postrádá potřebný stupeň společenské nebezpečnosti, je tento názor zvláštního senátu očividně nesprávný, neboť pohnutky poskytované pomoci k trestnému činu opuštění republiky jsou nerozhodné. Nejsou v ustanovení o tomto trestném činu uvedeny jako znak.

Nedostatky podle § 2 odst. 5 tr. ř. trpí i usnesení zvláštního senátu Kr. soudu, kterým téhož dne a pod toutéž spisovou značkou bylo z důvodu § 11 odst. 1 písm. a tr. ř. zastaveno trestní stíhání obviněného Razíka pro dílčí skutek, zahrnuty obžalobou do trestného činu velezrady podle § 78 odst. 1 písm. c, odst. 2 písm. a, b tr. zák. z r. 1950 a zvláštním senátem posouzený jako pomoc k trestnému činu padělání a pozměňování veřejné listiny podle § 159 tr. zák. z r. 1950.

K formálnímu pochybení došlo dále v tom, že zvláštní senát při zrušení přezkoumávaného rozsudku použil současně důvodu podle § 15 odst. 1 písm. a i d zákona č. 82/1968 Sb. ve znění před novelou a u obviněného Razíka též písm. e tohoto ustanovení. Písm. a citovaného ustanovení předpokládá nesprávnost skutkových zjištění přezkoumávaného rozsudku, kdežto písm. d a c vycházejí naopak z toho, že skutková zjištění jsou správná.

Všechny tyto skutečnosti vedly Nejvyšší soud k tomu, že zrušil napadený rozsudek ohledně všech obviněných i napadené usnesení ohledně obviněného Razíka v celém rozsahu.

Krajský soud v Praze, kterému bylo přikázáno, aby věc všech obviněných znovu ve zvláštním přezkumném řízení podle oddílu druhého zákona č. 82/1968 Sb. ve znění novely projednal a rozhodl, bude muset především odstranit vytýkané nedostatky a vady. Jestliže ve zjištěných skutcích nebude možno spatřovat trestný čin velezrady a vyzvědačství, jak to posuzovala obžaloba a původní odsuzující rozsudek, bude nutno pečlivě vážit, zda nejde o jiné, méně nebezpečné trestné činy, jako sdružování proti republice podle § 79 nebo § 80 tr. zák. z r. 1950, ohrožování zájmů republiky v cizině podle § 96, pomoc nebo pokus opuštění republiky podle § 8 nebo § 5 a § 95 odst. 1, nadržování podle 163 téhož zákona apod. Je třeba rovněž upozornit na to, že nově zjištěné skutky bude nutno z hlediska jejich nebezpečnosti pro společnost posuzovat z hlediska doby, kdy byly spáchány, tj. zvýšeného ohrožení lidově demokratického zřízení, především ze strany vnějších nepřátel, mezi které patřili i vysocí funkcionáři římskokatolické církve.

Poučení

Proti tomuto rozsudku není opravný prostředek přípustný.

V Praze dne 29. dubna 1971

Za správnost vyhotovení:

Předseda senátu:
JUDr. Alois Burda v. r.

DOKUMENT č. 30
Rozsudek Krajského soudu v Praze v opětném rehabilitačním řízení se skupinou Mádr a spol. (27. března 1975)

SÚA, f. Generální prokuratura, sp. zn. 1/Kr 0122/69.

[Razítko: „Krajská prokuratura Praha, Došlo: 20. VI. 1975“. Vedle částečně razítkem, částečně rukou: „1 Kr 122/69“.]

Tr 21/71

R O Z S U D E K

J M É N E M R E P U B L I K Y

Krajský soud v Praze v senátě složeném z předsedy JUDr. Oldřicha Fučíka a soudců JUDr. Marie Machovčákové a Petra Zavřela projednal ve veřejném zasedání konaném ve dnech 25. až 27. března 1975 návrh na soudní rehabilitaci obviněného ThDr. Oto Mádra a spol. a rozhodl **takto**:

I.

Podle § 15 odst. 1 písm. b zák. č. 82/68 Sb. ve znění zák. č. 70/70 Sb. **se zrušuje** ohledně obviněných dr. Oto Mádra, dr. Vladimíra Jukla, dr. Růženy Vackové a zemř. Marie Vintrové jako vadný rozsudek býv. Státního soudu v Praze ze dne 13. června 1952 sp. zn. 6 Ts I 41/52.

Současně se zrušují všechna rozhodnutí na zrušenou část rozsudku obsahově navazující.

II.

Obvinění

1) dr. Oto M á d r, nar. [...] 1917 [v orig. chybně 1919] v Praze, administrátor fary v Praze, bytem Praha [...],
2) dr. Vladimír J u k l, nar. [...] 1925 v Bratislavě, sekretář Jednoty slovenských matematiků a fyziků, bytem Bratislava [...],
3) dr. Růžena V a c k o v á, nar. [...] 1901, Velké Meziříčí, důchodkyně, bytem Praha [...],
4) zemř. Marie V i n t r o v á, nar. [...] 1902 v Petrovicích, posledně bytem Liblín, okr. Rokycany,

jsou vinni, že

a) obvinění dr. Oto Mádr, dr. Vladimír Jukl a dr. Růžena Vacková v době od roku 1948 do svého zatčení v Praze, Brně, Bratislavě a jinde zúčastnili se činnosti v kroužcích katolické mládeže, v některých případech jejich činnost organizovali a podporovali a zanášeli do těchto kroužků tiskoviny podvratného charakteru,

tedy

účastnili se činnosti organizace s cílem podvracet samostatnost, ústavní jednotu republiky nebo její lidově demokratické státní zřízení a společenský řád, které jsou zaručeny ústavou,

b) obvinění dr. Oto Mádr, dr. Vladimír Jukl, dr. Růžena Vacková a zemř. Marie Vintrová v době od roku 1948 do svého zatčení spolčili se navzájem a s jinými osobami ke sbírání zpráv rázu církevněpolitického, které byly zasílány nelegální cestou do zahraničí, nebo k tomuto úmyslně napomáhali,

tedy

vyzvídali státní tajemství v úmyslu vyzradit je cizí moci a v některých případech je úmyslně vyzradili nebo k tomuto úmyslně napomáhali,

čímž spáchali
s přihlédnutím k § 16/1 tr. zák.

ad a) obvinění dr. Oto Mádr, dr. Vladimír Jukl a dr. Růžena Vacková trestný čin podvracení republiky podle § 98/1 tr. zák.,

ad b) obvinění dr. Oto Mádr, dr. Růžena Vacková a zemř. Marie Vintrová trestný čin vyzvědačství podle § 105/1 tr. zák. a obviněný dr. Vladimír Jukl pomoc k tr. činu vyzvědačství podle § 10/1 c, § 105/1 tr. zák.

Za to
se odsuzují
všichni obvinění podle § 105 odst. 1 tr. zák., obvinění dr. Mádr, dr. Jukl a dr. Vacková též za použití § 35/1 tr. zák. k úhrnnému trestu odnětí svobody, a to:

obviněný dr. Oto Mádr v trvání 12 roků nepodmíněně,
obviněný dr. Vladimír Jukl v trvání 10 roků nepodmíněně,
obviněná dr. Růžena Vacková v trvání 11 roků nepodmíněně,
obviněná zemř. Marie Vintrová v trvání 10 roků nepodmíněně.

Podle § 39a odst. 1, 2 písm. c tr. zák. se pro výkon tohoto trestu všichni zařazují do III. nápravněvýchovné skupiny.

Podle § 51/1a tr. zák. se všem obviněným ukládá trest propadnutí majetku, kterého nabyli ku dni právní moci přezkoumávaného rozsudku, tj. u obviněné dr. Růženy Vackové ku dni 5. 10. 1952, u ostatních obviněných ku dni 16. 6. 1952.

Odůvodnění

Navrhovatelé byli odsouzeni rozsudkem býv. Státního soudu v Praze ze dne 13. 6. 1952 sp. zn. 6 Ts I 41/52 pro trestné činy velezrady podle § 78/1c odst. 2 písm. a, b, vyzvědačství podle § 86 odst. 1, 2 písm. a, b, odst. 3 písm. c. Za tyto trestné činy byli odsouzeni dr. Mádr k doživotí, dr. Jukl k trestu odnětí svobody na 25 let, dr. Vacková na 22 let a zemř. Marie Vintrová na 17 let. Obv. dr. Mádrovi byl potom trest cestou milosti snížen na 25 let a později na 20 let. Trestná činnost obviněných byla zjištěna v tom, že jednak měli vytvořit skupinu, jejímž cílem bylo hromadit zprávy špionážního charakteru, tyto zprávy také měli dodat do ciziny, a jednak měli organizovat kroužky katolické mládeže, poskytovat jim podporu, vychovávat mládež proti lidově demokratickému zřízení, připravovat ji, aby spolupůsobila při zvratu státního zřízení, měli dodávat tiskoviny rozvratného charakteru a konečně měli poskytovat podporu a pomoc osobám žijícím v ilegalitě, zejména agentu Svatopluku Schütznerovi.

Toto rozhodnutí napadli obvinění svými návrhy na soudní rehabilitaci, v nichž vesměs udávali, že nejsou správné administrativní protokoly, že jejich výpovědi byly ovlivněny psychickým a někdy i fyzickým násilím ze strany vyšetřovatelů. Formulace jako špionážní, ilegální apod. jsou výroky vyšetřovatelů, obvinění takto nevypovídali. Dále poukazovali ve svých návrzích na to, že bývalý Státní soud nesprávně hodnotil jejich ryze náboženskou činnost v kroužcích jako velezradu a zasílání zpráv o stavu mezi věřícími a u církve do Říma jako vyzvědačství.

Věc byla projednávána zvláštním senátem Krajského soudu v Praze pod sp. zn. Tr 71/69 a bylo dne 24. dubna 1969 rozhodnuto rozsudkem tak, že původní odsuzující rozsudek byl zrušen ohledně navrhovatelů a ti byli obžaloby zproštěni. Rozsudek nabyl právní moci, avšak generální prokurátor podal ve věci stížnost pro porušení zákona. Z těchto důvodů rozhodoval ve věci Nejvyšší soud ČSR, který rozsudkem sp. zn. 1 Tzr 24/71 ze dne 30. dubna 1971 rozhodl, že rozsudkem zvláštního senátu Krajského soudu v Praze byl porušen zákon, když byl zrušen původní odsuzující rozsudek a obvinění obžaloby zproštěni. Tento rozsudek byl v celém rozsahu zrušen a Nejvyšší soud ČSSR přikázal Krajskému soudu v Praze, aby ve věci znovu

jednal ve zvláštním řízení podle oddílu druhého zákona č. 82/68 Sb. ve znění zák. č. 70/70 Sb. a znovu ji rozhodl. Nejvyšší soud ČSR ve svém rozsudku naznačil, jak má být doplněno dokazování v novém přezkumném řízení, tj. vyžádat si novou zprávu Inspekce ministra vnitra, vyslechnout vyšetřovatele, kteří prováděli vyšetřování, a zejména potom provést správné zhodnocení důkazů již provedených. Pokud jde o právní posouzení věci, vyslovil Nejvyšší soud svůj názor v tom, že pokud nebude zjištěno, že by ve skutcích, jichž se obvinění dopustili, šlo o trestné činy velezrady a vyzvědačství, bude třeba zvážit, zda nejde o jiné, méně nebezpečné tr. činy jako sdružování proti republice podle § 79 nebo 80 tr. zák. z r. 1950, ohrožování zájmů republiky v cizině podle § 96, pomoc nebo pokus opuštění republiky podle § 8 nebo 5 a § 95 odst. 1, nadržování podle § 163 téhož zákona apod. Současně Nejvyšší soud upozornil, že nově zjištěné skutky bude nutno z hlediska jejich nebezpečnosti pro společnost posuzovat z hlediska doby, kdy byly spáchány, tj. doby zvýšeného ohrožení lidově demokratického zřízení.

V novém přezkumném řízení byly vyžádány zprávy od Inspekce ministra vnitra jednak o osobě Svatopluka Schütznera a zjištěny adresy vyšetřovatelů. Soud si dále opatřil zprávy o pověsti navrhovatelů a výpisy z rejstříku trestů, rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích sp. zn. 7 Tr 0158/68 ze dne 27. září 1972 týkající se obviněného Antonína Jarolímka a spol. Další důkazy, zejména výslechy svědků, byly provedeny ve veřejném zasedání, konaném ve dnech 25. až 27. března 1975. Ještě před tímto veřejným zasedáním oznámili navrhovatelé Žofie Langrová a Václav Razík, že své návrhy na přezkumné řízení béřou zpět, což bylo předsedou senátu vzato na vědomí. Vzhledem k tomu byly projednávány pouze návrhy obviněných dr. Oto Mádra, dr. Vladimíra Jukla, dr. Růženy Vackové a zemřelé Marie Vintrové.

Soud se především zaměřil na skutkové zjištění napadeného rozsudku a srovnával je postupně se všemi výpověďmi obviněných, které učinil ať již v řízení samotném, či v řízení o obnovu, před Krajskou prokuraturou v roce 1966 a posléze i v řízení rehabilitačním. Šlo o zjištění, zda a do jaké míry došlo ke zkreslení obsahu výpovědí v administrativním řízení vinou nesprávné formulace protokolů ze strany vyšetřovatelů.

Všichni obvinění vesměs namítali, že napadený rozsudek přejal formulace obsažené v administrativních protokolech, která však nejsou jejich vlastními. Uváděli, že nikdy, alespoň z počátku, nehovořili o oné činnosti jako o velezrádné, špionážní; svá setkání a schůzky nenazývali ilegálními, protistátními apod. Poukazovali na to, že jako hluboce věřící katolíci by neužívali výrazů jako „agent Vatikánu“ apod. Teprve po mnoha výsleších, kdy jim bylo tvrzeno, že se skutečně dopouštěli protistátní nebo špionážní činnosti, podepisovali protokoly, kde byla jejich činnost těmito výrazy označována, i když šlo o výrazy vyšetřovatelů. Oni sami subjektivně necítili, že by jejich činnost měla tento charakter. Obviněný dr. Mádr připustil, že použil slovo „ilegální“ při hlavním líčení, kteréžto mu však bylo v průběhu administrativního řízení imputováno.

Z výpovědí svědků Jaroslava Antoše a Augustina Eliáše, kteří pracovali jako vyšetřovatelé a vyslýchali obviněné dr. Mádra a dr. Vackovou, bylo zjištěno, že tito svědci nikdy nepoužívali fyzického a psychického násilí proti vyšetřovaným osobám, a to ani v tomto konkrétním případě. V podstatě zapisovali zjištěné skutečnosti tak, jak je obvinění vylíčili, pouze připustili, že někdy používali k označení určité činnosti těch výrazů, jichž užíval i trestní zákon jako podvratný, rozvratný, ilegální apod. Bylo to však na podkladě skutečností zjištěných výslechem obviněného.

Svědek Bohumil Čermák, který vyslýchal dr. Mádra, rovněž popřel, že on sám by se vůči obviněnému dopustil nějakého násilí, neboť postupoval vždy podle tehdy platných předpisů. Připustil, že při provádění výslechu mohl přijít náčelník oddělení, který mohl určitým způsobem psychicky ovlivňovat výslech, ale na konkrétně uváděný případ obviněným dr. Mádrem si nevzpomněl.

Obviněný dr. Jukl byl zatčen a zpočátku vyslýchán v Bratislavě, kde údajně proti němu mělo být užito fyzického a psychického násilí. Když byl potom přivezen do Prahy, neodvážil se odchýlit od svých původních výpovědí, protože měl strach, aby proti němu nebylo

opět použito fyzického násilí. V důsledku toho se do jeho protokolu dostaly nejen pasáže, kde jsou užívány výroky, které neřekl, ale i zcela vymyšlené skutečnosti, zejména pokud jde o jeho styk se Svatoplukem Schütznerem. Dle navrhovatele je výmyslem vyšetřovatele to, že převzal od Schütznera šifrovací klíč k předávání zpráv. Byl dokonce vyšetřovatelem nucen učit se s nějakým šifrovacím klíčem zacházet, což však odmítal. Přesto ale v protokolech je uvedeno, že od Schütznera tento klíč převzal.

Výpověď dr. Jukla nemohla být konfrontována, neboť vyšetřovatel, který jej tehdy vyslýchal, již v roce 1953 zemřel. Tato skutečnost byla zjištěna ze zprávy Inspekce ministra vnitra.

Zemřelá Marie Vintrová vypověděla v roce 1969 při přezkumném řízení, že na ni nebyl činěn nátlak, aby vypovídala nepravdy, pouze stylizace a formulace výrazů označujících jejich činnost za ilegální a špionážní není výpovědí její, a obdobně vypovídala i dr. Vacková. Sama Marie Vintrová uvedla, že poskytla úkryt Svatopluku Schütznerovi v rajhradském klášteře, poskytla mu některé informace a dala určitou sumu peněz dvěma řádovým sestrám, které bez povolení opustily území republiky.

Po zhodnocení těchto výpovědí dospěl soud k závěru, že vyjma navrhovatele dr. Jukla, kdy hovoří o šifrovacím klíči od Schütznera, netvrdí ostatní navrhovatelé, že by v protokolech byly uváděny vymyšlené skutečnosti podstatného řádu, vyjma nepřesné a zkreslené formulace. Nemají prakticky nesprávné hodnocení svého jednání ze strany vyšetřovatele a nesprávné označování činnosti.

Pokud jde o hodnocení skutků a jednání obviněných, je pro soud nerozhodné, jak jsou v protokolech označovány, protože soud musí sám hodnotit, zda to či ono jednání má určité znaky, které dovolují určité označení. Soud proto musí vycházet ne z pojmenování, ale ze skutečného obsahu jednání, které je předmětem trestního stíhání. To konečně připomněl i Nejvyšší soud ČSR ve svém zrušovacím rozsudku.

Zjišťuje tedy Krajský soud, že obsahově administrativní protokoly odpovídají tomu jednání, které obvinění skutečně prováděli. Je nepochybné, že dr. Mádr, dr. Jukl a dr. Vacková účastnili se v kritické době setkání a schůzek Rodiny, konkrétně v rámci kroužků katolické mládeže. Tyto kroužky se scházely v soukromých bytech některých účastníků, často v bytě dr. Vackové. Tato činnost byla prováděna zejména v Praze, ale dr. Jukl částečně organizoval tuto činnost i v Bratislavě. Dr. Mádr a dr. Vacková byli pro členy kroužků osobami s přirozenou autoritou plynoucí z vyššího vzdělání, všeobecného vzhledu a konečně i stáří. Vypracovali i určitý program a způsob vedení kroužků. Dr. Mádr, který viděl zájem dr. Jukla, seznámil jej se svými metodami a postupy práce. Na schůzkách se probíralo prakticky vše, co mohlo mladé křesťany zajímat, ať již šlo o problémy církve, tak i otázky výkladu Písma, formování názorů i na věci denní reality.

Dr. Mádr napsal několik článků, z nichž některé, jako pojednání O svátostech a Slovo o této době, byly rovněž na schůzkách probírány. Při diskusích si účastníci navzájem sdělovali různé informace o stavu v církvi a rovněž o mocenských zásazích státu do sféry církevní. Šlo zejména o to, kde jsou umístěni někteří kněží po uzavření klášterů, případně jiné církevní osoby. Dr. Mádr a dr. Vacková hledali cesty, jak tyto informace dopravit do zahraničí, a podařilo se skutečně některé zprávy prostřednictvím italského a francouzského vyslanectví za hranice dopravit. Dr. Jukl potom pomáhal některé dopisy převážet ze Slovenska do Prahy. Navrhovatelka Vintrová ukrývala potom pátera Schütznera a vyzrazovala mu určité skutečnosti o náladách obyvatelstva na venkově a vztahu ke kolektivizaci zemědělství.

Při posuzování celé činnosti navrhovatelů musí soud vycházet z toho, že v době, kdy se tr. činnosti dopouštěli, byly vztahy mezi státem a církví velmi napjaté a stát byl nucen uchýlit se k některým administrativním zásahům v tom směru, že určité kláštery byly uzavřeny a činnost církve byla přesněji vymezována, zejména ve vztahu církve k veřejnosti. Veškeré bohoslužby a církevní shromáždění měla být konána v kostelích, byly zřizovány soupisy cír-

kevního majetku, tak jak to v praxi prováděl zákon o hmotném zabezpečení církví č. 218/48 Sb. Tím, že se kroužky Rodiny scházely v soukromých bytech a obvinění se jich účastnili, dopouštěli se již protiprávního jednání. Přitom nutno vzít v úvahu, že obvinění nebyli jen řadovými členy, ale přímo organizátory schůzek, měli připravený program a koncepci.

Tiskoviny, které byly v diskusích probírány, zejména Slovo o této době, měly takový charakter, který soud hodnotí jako podvratný. Obsah musel působit na přítomné účastníky v tomto duchu, neboť se v nich například hovoří o komunismu jako o „lstivém a zkušeném nepříteli, který neváhá využít všech způsobů". Toto byly zřejmé útoky na základy lidově demokratického zřízení, které měly podvratný charakter. Stupeň společenské nebezpečnosti byl v té době také vysoký, neboť činnost byla páchána již v roce 1948, tedy v době, kdy se státní moc po únorových událostech konsolidovala, a tyto výpady nelze za příznivé státnímu zřízení považovat. Nejen pro útoky samotné, ale proto, že takto bylo působeno na mladé vysokoškoláky v poměrně velkém počtu a na větším území. Činnost byla vedena na shodných principech a zapadala do širokého církevního hnutí podobných směrnic, jako byl JOC apod.

Pokud jde o sbírání zpráv a jejich zasílání do zahraničí, zejména dr. Mádr si počínal aktivně a ve zprávách uváděl jednak informace, které získal sám nebo které se dověděl od některých účastníků kroužků. Z jeho výpovědi a z výpovědí svědků v původním řízení vyplynulo, že skutečně některé zprávy se do zahraničí dostaly a článek Slovo o této době byl vysílán rozhlasem Vatikánu. Zejména zpráva ze dne 13. 3. 1951, která pojednávala o situaci na bohoslovecké fakultě, politických přednáškách, zatčení určité osoby, dále jak by mělo být upraveno režijní vysílání rozhlasu pro Československo, aby se dosáhlo správného účinku atd., byla závažného obsahu. Zpráv s obsahem církevněpolitickým poslal dr. Mádr do Říma asi 5. Dr. Vacková při hledání cest, jak dostat zprávy za hranice, použila francouzského vyslanectví a svého známého pátera Heidlera, který byl v té době zaměstnán v rozhlase Svobodná Evropa.

Obhajoba obviněných v tom, že se cítili být povinni informovat centrum své církve o tom, jaký je stav v církvi, je nemůže vyvinit. Snad u dr. Mádra jako kněze je jeho snaha pochopitelná, ale ne už u dr. Vackové a dr. Jukla, kteří měli své občanské povolání, a tudíž nebyli oprávněni v nějaké funkci nahrazovat církevní osoby. Opět nutno při hodnocení této činnosti připomenout to, že šlo o období zvýšeného ohrožení státu, kdy byly utajovány i skutečnosti z dnešního hlediska již ne tak důležité. Pokud jde o dr. Jukla, nebylo vyvráceno původní zjištění, že sám určité zprávy sbíral a zavážel dopisy do Prahy, kteréžto obsahovaly utajované informace.

Při porovnání zjištění učiněných v původním řízení a nyní v přezkumném řízení dospěl Krajský soud k závěru, že v původním řízení bylo učiněno nesprávné zjištění, že obvinění se dopustili trestného činu velezrady, neboť býv. Státní soud vycházel z tzv. notoriet, že jestliže se určité osoby tajně scházely, příp. měly určité styky se zahraničím, mělo jejich jednání rysy velezrádné. Přistupuje k tomu i ta skutečnost, že v původním řízení byla společně souzena i další skupina z Moravy, kde se někteří členové dopustili tr. činu vraždy. To jistě celkově zvyšovalo nebezpečnost jednání. Tato skupina však neměla přímou souvislost s dr. Mádrem a ostatními osobami, jejichž věc byla v přezkumném řízení projednávána. Krajský soud tedy vychází ze závěru, že původní skutková zjištění jsou správná, ale pouze je nutno je nově hodnotit. Z těchto důvodů užil soud ustanovení § 15 odst. 1 písm. b zák. č. 82/68 Sb. ve znění novely č. 70/70 Sb. [v orig. chybně č. 90/90 Sb.] a zrušil napadený rozsudek bývalého Státního soudu v Praze ohledně těchto obviněných v celém rozsahu.

Při novém posouzení věci vycházel soud z toho, že obvinění dr. Mádr, dr. Vacková a dr. Jukl svojí účastí v kroužcích katolické mládeže dopustili se tr. činu sdružování proti republice podle § 80 odst. 1 tr. zák. z roku 1950 a vzhledem k ust. § 16 odst. 1 tr. zák. nyní platného tr. činu podvedení republiky podle § 98 odst. 1 tr. zák. Po subjektivní stránce si byli vědomi toho, že jde o činnost nedovolenou, neboť šlo o uzavřenou společnost, kam neměl kdokoliv přístup, i to, že byly projednávány některé písemné materiály podvratného charakteru. Čin-

nost samotná měla potom negativní účinky proti snaze státu a jeho orgánů o upevnění státního zřízení a působila přímo podvratně.

Pokud jde o sbírání zpráv rázu církevněpolitického a jejich zasílání do zahraničí, je u dr. Mádra a dr. Vackové prokázáno, že zprávy do zahraničí došly prostřednictvím cizích zastupitelských úřadů. Soud vychází z toho, že údaje, které byly obsahem zpráv, měly ráz státního tajemství vzhledem k celkové politické situaci, kdy různá administrativní opatření státních orgánů byla ubojována, konkrétně, jak bylo postupováno při uzavírání některých klášterů, nové rozmisťování řádových příslušníků apod. Vatikán, přestože nemá postavení státu, je takovým mocenským útvarem a byl zejména v inkriminované době, že soud jej považuje za cizí moc, tak jak to předpokládá ustanovení § 105 odst. 1 tr. zák. Dr. Jukl nebyl tak iniciativní a pracoval spíše jako spojka, takže jeho činnost posuzuje soud jako pomoc podle § 10 odst. 1 k trestnému činu vyzvědačství podle § 105 odst. 1 tr. zák., zatímco u dr. Mádra a dr. Vackové jde o přímé spáchání tr. činu vyzvědačství podle § 105 odst. 1 tr. zák.

Poněkud odlišná je situace u zemř. Marie Vintrové, kde její jednání ve vztahu k páteru Schütznerovi a vyzrazení některých důležitých skutečností nutno porovnat se zjištěním, že Schütznerbyl získán pro spolupráci jednou západní rozvědkou, což potvrdila zpráva Inspekce ministra vnitra. Zde tedy šlo o přímé vyzrazení st. tajemství a soud hodnotí jednání obviněné rovněž jako tr. čin vyzvědačství podle § 105 odst. 1 tr. zák. Další činnost, které se obviněná dopustila, vykazuje znaky jiného tr. činu a je o ní rozhodováno samostatným usnesením.

Pokud jde o tresty, které bylo nutno uložit, za tyto trestné činy šlo u dr. Mádra, dr. Vackové a dr. Jukla o tresty úhrnné, u Vintrové potom o trest pouze za trestný čin vyzvědačství podle § 105 odst. 1 tr. zák. Obvinění se dopustili závažné trestné činnosti, na niž trestní zákon stanoví přísnou sazbu od deseti do patnácti let odnětí svobody. Šlo o jiné závažné vybočení v jejich životě, které kromě toho bylo motivováno i emotivně, neboť se jich jako silně nábožensky založených osob dotkly některé zásahy ze strany státu. Rovněž po propuštění z výkonu trestu jsou hodnoceni jako řádní občané, a proto soud rozhodl uložit tresty v dolní polovině zákonné trestné sazby při současné diferenciaci mezi jednotlivými obviněnými. Dr. Mádrovi jako nejaktivnějšímu byl uložen trest odnětí svobody v trvání 12 roků, dr. Vackové v trvání 11 roků a dr. Juklovi a Marii Vintrové tresty na samé dolní hranici zákonné trestné sazby v trvání 10 roků. Všichni byli zařazeni pro výkon trestu do III. nápravněvýchovné skupiny s ohledem na ustanovení § 39a odst. 1, 2 písm. c tr. zák. Zařazení je pouze formálním výrokem, neboť všichni obvinění odpykali z původních trestů doby delší.

Protože v původním rozsudku bylo uloženo propadnutí majetku, nezbylo, než vyslovit tento trest i nyní, a to vzhledem k majetku, který nabyli ku dni právní moci původního rozsudku, tedy ku dni 5. 10. 1952 u dr. Vackové a ku dni 16. 6. 1952 u ostatních obviněných.

Poučení

Proti tomuto rozsudku je možno podat odvolání do 8 dnů ode dne doručení k Nejvyššímu soudu ČSR v Praze prostřednictvím zdejšího soudu.

Krajský soud v Praze
dne 27. 3. 1975

předseda senátu:

[Razítko: „JUDr. Oldřich Fučík“, pod tím razítko „Za správnost vyhotovení:“ a parafa, uprostřed kulaté razítko Krajského soudu v Praze.]

DOKUMENT č. 31
Usnesení Krajského soudu v Praze o zastavení trestního stíhání O. Mádra a o zrušení všech dosavadních rozsudků (17. ledna 1991)

Spisovna Krajského soudu v Praze, spis Rt 18/91.

[Razítko se státním znakem ČSSR. Pod ním částečně razítkem, částečně rukou: „Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem 11. 6. 1991 a je vykonatelné. Krajský soud v Praze dne 11. 6. 1991“ a nečitelný podpis.]

Rt 18/91-6-

Usnesení

Krajský soud v Praze rozhodl v neveřejném zasedání dne 17. 1. 1991 podle zákona č. 119/1990 Sb. o soudní rehabilitaci **takto**:

Ustanovením § 2 odst. 1 písm. d zák. č. 119/1990 Sb. byl zrušen rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 27. 3. 1975 sp. zn. Tr 21/71, pokud jím byl obviněný ThDr. Oto M á d r, nar. [...] 1917 [v orig. chybně 1919] v Praze, uznán vinným trestným činem podvracení republiky podle § 98 odst. 1 tr. zák. a trestní stíhání obviněného pro uvedený trestný čin

se zastavuje.

Současně byla zrušena všechna další rozhodnutí v téže trestní věci na zrušenou část rozsudku obsahově navazující, všechna rozhodnutí byla zrušena k datu, kdy byla vydána.

Za trestný čin vyzvědačství podle § 105 odst. 1 tr. zák., na který se rehabilitace podle odstavce 1 cit. zákona nevztahuje, stanoví soud podle § 2 odst. 2 zák. č. 119/1990 Sb. jako přiměřený trest odnětí svobody 4 roků.

Odůvodnění

Zákon č. 119/1990 Sb. o soudní rehabilitaci v § 2 odst. 1 stanoví, která pravomocná odsuzující soudní rozhodnutí, jakož i další rozhodnutí v téže trestní věci na ně obsahově navazující se zrušují k datu, kdy byla vydána. O tom, zda a do jaké míry je odsouzený účasten rehabilitace, rozhoduje soud i bez návrhu.

Soud zjistil, že ThDr. [v orig. PhDr.] Oto Mádr byl rozsudkem ve výroku uvedeným uznán vinným jednak trestným činem podvracení republiky podle § 98 odst. 1 tr. zák., na který dopadá zrušení rozhodnutí ze zákona podle § 2 odst. 1 písm. d zák. č. 119/1990 Sb., jednak trestným činem vyzvědačství podle § 105 odst. 1 tr. zák., na který se rehabilitace podle citovaného ustanovení nevztahuje. Proto deklaroval, že ohledně prvého uvedeného trestného činu byla dřívější soudní rozhodnutí zrušena, a za trestný čin rehabilitací nedotčený stanovil podle vzájemného poměru závažnosti přiměřený trest.

Poučení

Proti tomuto usnesení lze podat stížnost do tří dnů ode dne oznámení k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím podepsaného soudu. Stížnost má odkladný účinek.

V Praze dne 17. ledna 1991

Za správnost vyhotovení: JUDr. Helena Řičicová
Chaloupková [nečitelná parafa]

[Kulaté razítko Krajského soudu v Praze.]

DOKUMENT č. 32
Rozsudek Krajského soudu v Praze definitivně osvobozující O. Mádra (22. prosince 1992)

Spisovna Krajského soudu v Praze, spis Rt 18/91.

[Razítko: „Toto rozhodnutí nabylo právní moci dne 23. 12. 1992, Krajský soud v Praze dne 11. 2. 1993“ a nečitelná parafa. Číslice vepsány rukou.]

Rt 18/91

Rozsudek

Jménem republiky

Krajský soud v Praze projednal v hlavním líčení dne 22. prosince 1992 v senátě složeném z předsedy JUDr. Ladislava Součka a soudců JUDr. Naděždy Pittnerové, Bohumily Cinibulkové, Aleny Balšánkové a Jaroslava Čejky trestní věc proti ThDr. Oto M á d r o v i pro trestný čin vyzvědačství podle § 105 odst. 1 tr. zák. a rozhodl takto:

Podle § 226 písm. b tr. ř. se obviněný ThDr. Oto Mádr, nar. [...] 1917, **zprošťuje** obžaloby z trestného činu vyzvědačství podle § 86 odst. 1, 2 písm. a, b zák. č. 86/50 Sb., jehož se měl podle obžaloby dopustit tím, že od roku 1949 do svého zatčení v roce 1951 na různých místech v Československu spolu s dalšími osobami vytvořil skupinu, jejímž účelem bylo hromadit špionážní zprávy různého druhu a dodávat je Vatikánu, že se tedy spolčil s jinými osobami k vyzvídání státního tajemství v úmyslu vyzradit je cizí moci.

Odůvodnění

Obviněný byl odsouzen rozsudkem bývalého St. soudu v Praze z 13. 6. 1952 pro trestný čin vyzvědačství spočívající podle rozsudku v tom, že v letech 1949–1951 byl ve spojení s dalšími osobami za účelem sbírání zpráv o církevní situaci u nás a jejich dodávání do Vatikánu. Rozsudek byl pak zrušen v přezkumném řízení podle zák. č. 82/68 Sb., ale obviněný byl pro týž skutek znovu uznán vinným rozsudkem Krajského soudu v Praze z 27. 3. 1975. K návrhu obviněného Krajský soud v Praze svým usnesením ze dne 22. 12. 1992 uvedený odsuzující rozsudek podle § 14 odst. 1 d zák. č. 119/90 Sb. jako vadný zrušil. Po právní moci tohoto zrušovacího rozhodnutí soud pokračoval v řízení na podkladě původní obžaloby, jak mu to ukládá § 15 odst. 1 zák. č. 119/90 Sb. Provedl dokazování celým dostupným spisovým materiálem, vyslechl znovu věci obviněného a dospěl k těmto závěrům:

Tvrzení obžaloby nemá oporu v žádném z provedených důkazů. Není prokázáno nic víc, než že obviněný v letech 1949–1951 jako katolický kněz činný v Československu podal v několika případech vatikánským orgánům písemnou zprávu o tom, jak postupuje útlak církve československými orgány. Šlo o sdělení o osudech některých kněží a církevních institucí. Skutečnosti, o kterých psal, bylo většinou možné zjistit z čs. tisku. K odeslání zpráv použil spojení přes italské vyslanectví v Praze.

Nebylo tedy prokázáno, že by obviněný vyzvídal nějaké státní tajemství nebo že by se spolčil s někým, koho by bylo možné označit za vyzvědače. Činil jen to, co právem považoval za svou povinnost jako kněz, když nezákonnými zásahy st. orgánů bylo narušeno regulérní spojení církevních představitelů v Československu s církevními institucemi v Římě. Pokud

obžaloba považuje toto jednání za špionážní činnost, vychází z naprosto nepodloženého předpokladu, že instituce římskokatolické církve v Římě jsou představiteli cizí mocnosti a spojení s ní že je samo o sobě činností špionážní.

Soud proto dospěl k závěru, že skutek, pro který byl obviněný postaven před soud, není žádným trestným činem, a z toho důvodu obviněného obžaloby zprostil.

Poučení

Proti tomuto rozsudku lze podat odvolání do 8 dnů od doručení písemného jeho vyhotovení k Nejvyššímu soudu v ČR.

V Praze dne 22. prosince 1992

Za správnost vyhotovení: JUDr. Ladislav Souček
Zimová [parafa „Zi“]

[Kulaté razítko Krajského soudu v Praze]

DOKUMENT č. 33
Usnesení Krajského soudu v Praze osvobozující A. Pokorného, souzeného ve skupině Mádr a spol. a popraveného dne 18. 12. 1952 (24. června 1993)

Spisovna Krajského soudu v Praze, spis Rt 31/93.

Rt 31/93

Usnesení

Krajský soud v Praze projednal ve veřejném zasedání dne 24. června 1993 návrh Aloise P o k o r n é h o na přezkoumání rozsudku bývalého Státního soudu v Praze ze dne 13. 6. 1952 sp. zn. 6 Ts I 41/52 a rozhodl **takto**:

Podle § 22a odst. 1 písm. a, b zák. č. 119/90 Sb. ve znění zákona č. 633/92 Sb. se **zrušuje** rozsudek Státního soudu v Praze ze dne 13. 6. 1952 sp. zn. 6 Ts I 41/52, pokud jím byl Alois Pokorný, nar. [...] 1928, uznán vinným trestným činem vraždy podle § 216 odst. 1, 2 b tr. zák. č. 86/50 Sb. Spolu s tím se zrušuje i usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 17. 1. 1991 sp. zn. Rt 18/91 ve výroku, že podle § 2 odst. 2 zák. č. 119/90 Sb. se stanoví za shora uvedený trestný čin trest odnětí svobody v trvání 20 roků a trestní stíhání spočívající podle obžaloby v tom, že dne 12. 5. 1951 v Křížovicích u Tišnova úmyslně usmrtili spolu s Vlastimilem Železným Františka Mrkvu, a to jednak střelnou zbraní, jednak tlučením prknem do hlavy, se podle § 2 odst. 2 zák. č. 119/90 Sb. **zastavuje**.

Odůvodnění

Pravomocným rozsudkem bývalého Státního soudu v Praze ze dne 13. 6. 1952 sp. zn. 6 Ts I 41/52 byl Alois Pokorný uznán vinným jednak trestnými činy velezrady podle § 78/1 písm. c, odst. 2 písm. a, b, odst. 3 písm. d a vyzvědačství podle § 86 odst. 1, 2 písm. a, b tr. zák. č. 86/50 Sb., jednak trestným činem vraždy podle § 216 odst. 1, 2 písm. b tr. zák. Za to byl odsouzen k trestu smrti a ke ztrátě státního občanství.

Usnesením Krajského soudu v Praze ze dne 17. 1. 1991 sp. zn. Rt 18/91 byl shora uvedený rozsudek zrušen, pokud jde o trestné činy velezrady podle § 78/1 c, 2 a, b a dále ohledně trestného činu vyzvědačství podle § 86/1, 2 a, b tr. zák. z roku 1950 a trestní stíhání pro tyto činy bylo zastaveno. Za trestný čin vraždy podle § 216 odst. 1, odst. 2 písm. a, b tr. zák. stanovil soud přiměřený trest odnětí svobody.

Ze spisu 6 Ts I 41/52 a z usnesení Nejvyššího soudu ze dne 5. 9. 1952 sp. zn. To III 202/52, kterým bylo odvolání zamítnuto, z výpovědi bratra odsouzeného Karla Pokorného, výpovědí slyšených svědků Drahomíry Tiché, Antonína Homolky, Bohumila Šterhy, Jaromíra Homolky, ze všech rozhodnutí v původním spisu soud zjistil, že obviněný Alois Pokorný se podílel na smrti Františka Mrkvy v nutné obraně při konfliktu, při němž Mrkva první použil zbraně, a hrozila mu smrt zastřelením. Šlo nepochybně o nutnou obranu na obranu vlastního života. Nějaké bližší okolnosti případu kromě rozhodující výpovědi svědkyně Drahomíry Tiché, roz. Zdražilové, ani dnes zjištěny být nemohly.

Z tohoto zjištění vyplývá, že tento čin Aloise Pokorného přímo souvisí s jednáním, za které byl odsouzen pro trestné činy již dříve rehabilitovanými, tj. trestnými činy velezrady a vyzvědačství, podléhající rehabilitaci podle § 2 odst. 1 zák. č. 119/90 Sb. Proto postupoval podle § 22a odst. 1 písm. a, b zák. č. 119/90 Sb. ve znění novely zák. č. 633/92 Sb., dále pou-

žil ustanovení § 2 odst. 1 rehabilitačního zákona, přezkoumávanou část rozsudku bývalého Státního soudu v Praze zrušil a trestní stíhání Aloise Pokorného **zastavil**.

Poučení

Proti tomuto usnesení lze podat stížnost do 3 dnů od jeho oznámení Vrchnímu soudu v Praze.

V Praze dne 24. června 1993

Za správnost vyhotovení: JUDr. Ladislav Souček
Zimová [podpis „Zimová“]

[Kulaté razítko Krajského soudu v Praze]

DOKUMENT č. 34
Návrh Krajské prokuratury v Praze na soudní rehabilitaci V. Železného, souzeného ve skupině Mádr a spol. a popraveného dne 18. 12. 1952 (18. listopadu 1993)

Spisovna Krajského soudu v Praze, spis Rt 69/93.

[Razítko: „Krajská prokuratura 110 01 Praha 1, Husova 11“. Vedle razítkem: „Krajský soud v Praze, Došlo dne 24. 11. 1993.“]

2 Rk 650/93 Praha dne 18. listopadu 1993

Krajský soud
oddělení rehabilitační
v Praze

K čís. Rt 18/91-14

Věc: Vlastimil Ž e l e z n ý – rehabilitace v trestní věci

V trestní věci [proti] Vlastimilu Železnému, nar. [...] 1920 v Doubravníku, okr. Tišnov, posledně bytem Doubravník [...], okr. Tišnov, podávám podle § 22b odst. 1 zák. č. 119/1990 Sb. ve znění zákonů č. 47/1991 Sb. a 633/1992 Sb.

návrh,

aby podle § 22a odst. 1 písm. a, b citovaného zákona byl zrušen rozsudek býv. Státního soudu v Praze ze dne 13. 6. 1952 sp. zn. 6 Ts I 41/52 ve spojení s usnesením Nejvyššího soudu v Praze z 5. 9. 1952 ve výroku o vině trestným činem vraždy podle § 216 odst. 1, 2 písm. b zák. č. 86/1950 Sb., a to za současného zrušení všech rozhodnutí na tento výrok navazujících, zejména pak výroku o stanovení přiměřeného trestu z usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 17. 1. 1991 sp. zn. Rt 18/91-14, a aby trestní stíhání pro uvedený trestný čin podle § 2 odst. 2 zákona o soudní rehabilitaci zastavil.

Shora citovaným odsuzujícím rozsudkem byl Vlastimil Železný uznán vinným z trestného činu velezrady podle § 78 odst. 1 písm. c, odst. 2 písm. a, odst. 3 písm. d trestního zákona z r. 1950, který měl spáchat tím, že společně s dalšími obviněnými v letech 1948 až 1951 organizoval na různých místech v republice kroužky katolické mládeže, rozšiřoval různé protistátní letáky, poskytoval pomoc a podporu lidem v ilegalitě, dále z trestného činu vyzvědačství podle § 86 odst. 1 písm. a, b tr. zákona spatřovaného v tom, že v téže době společně s ostatními vytvořil skupinu k shromažďování špionážních zpráv, převážně církevněpolitického rázu, konečně pak i z trestného činu vraždy podle § 216 odst. 1, odst. 2 písm. b tr. zák. spáchaného tím, že společně s dalším obviněným Aloisem Pokorným dne 12. 5. 1951 v Křížovicích u Tišnova střelnou ranou úmyslně usmrtil Františka Mrkvu.

Za tyto trestné činy mu byl uložen trest smrti, který byl vykonán 18. 12. 1952, ztráta čestných práv občanských, ztráta státního občanství a propadnutí věcí (zbraní).

Usnesením Krajského soudu v Praze ze dne 17. 1. 1991 sp. zn. Rt 18/91-14 byly obviněnému prvé dva trestné činy (velezrada a vyzvědačství) zrehabilitovány podle § 2 odst. 1, 2 zákona o soudní rehabilitaci, za zbývající trestný čin vraždy byl mu stanoven jako přiměřený trest odnětí svobody v trvání 20 roků.

Podle odůvodnění odsuzujícího rozsudku i podle obsahu celého trestního spisu je zcela nesporné, že k uvedené vraždě skutečně došlo a že motivem obou obviněných v této věci, Železného a Pokorného, byly jejich obavy z prozrazení jejich společného úkrytu v době jejich ilegální činnosti. Tento trestný čin tedy byl spáchán v souvislosti s činností, pro kterou byl Vlastimil Železný již rehabilitován ze zákona. Z rehabilitačního spisu Rt 31/93 Krajského soudu v Praze ve věci Aloise Pokorného pak k této věci vyplývají další podrobnosti v tom, že Železný a Pokorný, k nimž se Mrkva připojil v jejich úkrytu v době jejich ilegální činnosti, měli důvodné podezření o tom, že jde o agenta Státní bezpečnosti, a že to byl právě Mrkva, který první na oba jmenované vytáhl pistoli a při nastalé rvačce pak došlo k jeho zastřelení. Některé poznatky pak také nasvědčovaly tomu, že celá tzv. protistátní činnost byla vyprovokována a sledována Státní bezpečností. Vše tedy nasvědčuje tomu, že Železný a Pokorný v daném konkrétním případě jednali v nutné obraně nebo v krajní nouzi a že tedy čin spáchali na obranu vlastního života a svobody.

Ve věci proti Aloisu Pokornému z uvedeného důvodu Krajský soud usnesením z 24. 6. 1993 čj. Rt 31/93-15 rozhodl o rehabilitaci podle § 22a odst. 1 písm. a, b zák. č. 119/1990 Sb. ve znění zák. č. 633/1992 Sb.

Důvody tohoto rozhodnutí tudíž prospívají i odsouzenému Železnému.

Krajský prokurátor:
Antonín Kovařík
[nečitelný podpis.]

[Kulaté razítko Krajské prokuratury Praha]

DOKUMENT č. 35
Usnesení Krajského soudu v Praze osvobozující V. Železného, souzeného ve skupině Mádr a spol. a popraveného dne 18. 12. 1952 (17. února 1994)

Spisovna Krajského soudu v Praze, spis Rt 69/93.

[Razítko: „Originál“. Vedle rukou připsáno: „Pr. moc 18. 3. 94, 23/3 94“ a nečitelná parafa.]

Rt 69/93

Usnesení

Krajský soud v Praze rozhodl v neveřejném zasedání dne 17. února 1994 o návrhu státního zástupce na přezkoumání rozsudku býv. Státního soudu v Praze ze dne 13. 6. 1952 zn. sp. 6 Ts I 41/52 ohledně Vlastimila Železného, nar. [...] 1920, **takto**:

Podle § 22a odst. 1 a, b zák. č. 119/90 Sb. ve znění zák. č. 633/92 se **zrušuje** rozsudek Státního soudu v Praze ze dne 13. 6. 1952 zn. sp. 6 Ts I 41/52 ve spojení s usnesením Nejvyššího soudu v Praze z 5. 9. 1952 ohledně Vlastimila Železného, nar. [...] 1920, v celé části dosud nezrušené a jeho trestní stíhání pro skutek popsaný v bodě III uvedeného rozsudku a kvalifikovaný jako trestný čin vraždy podle § 216 odst. 1, 2 b zák. č. 86/50 Sb. se **zastavuje**.

Současně se ruší všechna rozhodnutí na zrušenou část rozsudku obsahově navazující, zejména též usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 17. 1. 1991 čj. Rt 18/91-14 ve výroku o stanovení přiměřeného trestu.

Odůvodnění

Uvedeným rozsudkem Krajského soudu v Praze byl Vlastimil Železný pravomocně odsouzen pro trestný čin vyzvědačství podle § 86 odst. 1, 2 a, b v souběhu s trestnými činy velezrady podle § 78 odst. 1 c, 2 a, 3 d, a vraždy podle § 216 odst. 1, 2 b zák. č. 86/50 Sb. Ohledně prvých dvou trestných činů byl ze zákona rehabilitován usnesením Krajského soudu v Praze ze dne 17. 1. 1991-14 ale za trestný čin vraždy, na který se zákon č. 119/90 Sb. o soudní rehabilitaci nevztahoval, byl mu stanoven nový přiměřený trest v trvání 20 roků.

Státní zástupce nyní navrhl, aby Vlastimil Železný byl rehabilitován i ve zbytku odsouzení, jak to nyní umožňuje novela zákona o soudní rehabilitaci č. 633/92 Sb.

Soud projednal věc v neveřejném zasedání, provedl důkaz trestními spisy 6 Ts I 41/52 Krajského soudu v Praze a také spisem 5 Tr 90/68 téhož soudu. Zjistil, že Vlastimil Železný po únoru 1948 se zapojil do činnosti skupin osob, které organizovaly odpor proti nastupujícímu komunistickému režimu, že činnost skupiny po čase byla sledována orgány Veřejné bezpečnosti a nakonec došlo k tomu, že Vlastimil Železný spolu s Aloisem Pokorným v přítomnosti spolupracovníka StB se skrývali, a když je ohrožoval, v potyčce ho zastřelili. Tento skutek kvalifikovaný v původním rozsudku jako trestný čin vraždy bezprostředně tedy souvisel s politickou činností kvalifikovanou jako trestné činy vyzvědačství a velezrady, jež jsou rehabilitovány podle § 2 zák. č. 119/90 Sb., a lze mít rovněž zato, že šlo o jednání na obranu vlastního života obviněného. Podle názoru soudu jsou tedy splněny podmínky podle § 22 odst. 1 písm. a, b zák. č. 633/92 Sb. pro rehabilitaci Vlastimila Železného i ve zbývající části.

Z těchto důvodů soud vyhověl návrhu státního zástupce, Vlastimila Železného plně rehabilitoval a v té souvislosti zrušil mimo jiné též usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 17. 1. 1991 čj. 18/91-14 o stanovení přiměřeného trestu.

Poučení

Proti tomuto usnesení lze podat stížnost do 3 dnů od jeho oznámení prostřednictvím zdejšího soudu Vrchnímu soudu v Praze.

V Praze dne 17. února 1994

Předseda senátu:
JUDr. Ladislav Souček
[podpis „Souček“]

ref. – K
státnímu zástupci k 2 Rk 19/91
dále Vladimíru Homolkovi, [...]
kal. 3 dny právní moc

[Razítko: „Došlo 9. března 1994, Vypraveno 9. 3. 1994.“]
[podpis „Zimová“]

V Praze dne 4. března 1994
[nečitelná parafa]

SOUPIS PŘÍLOH

Závěrem otiskujeme skeny vybraných dokumentů. Kompletní přepis těchto dokumentů (s výjimkou dokumentu č. 4) naleznete v ediční části této publikace.

Č.		Str.
1	**Informativní záznam o výslechu D. Králové** (24. března 1965) SÚA, f. Generální prokuratura, sp. zn. T 6/49. …….	454
2	**Zpráva o činnosti odsouzeného ing. S. Chmely a o jeho chování v průběhu procesu** (2. dubna 1951) SÚA, f. Klosův archiv, k. 127/I., balík III, l. 692. ……	456
3	**Rezoluce Okresního velitelství Lidové milice ve Znojmě** (26. března 1952) Moravský zemský archiv Brno, spis Státního soudu sp. zn. 1 Ts II 32/52 – Jan Vlček a spol. ……..	458
4	**Hodnocení vězně J. Vlčka příslušníky ÚNZ Ostrov** (29. června 1954) SÚA, f. S SNV, osobní spis J. Vlčka. ……..	459
5	**Zpráva ministra spravedlnosti Raise o případu Mádr a spol. a usnesení Politického sekretariátu ÚV KSČ** (30. května 1952) SÚA, f. ÚV KSČ, Politický sekretariát 1952, sv. 28, a. j. 99, bod 14h. ……..…….	460
6	**Plán procesu ze dne 2. června 1952** SÚA, f. Státní prokuratura Praha, sp. zn. 4 SPt I 68/52. ……..	461

DOKUMENT č. 1
Informativní záznam o výslechu D. Králové (24. března 1965)
SÚA, f. Generální prokuratura, sp. zn. T 6/49.

Generální prokuratura v Praze

Informativní záznam,

sepsaný dne 24. března 1965 na Generální prokuratuře za přítomnosti níže podepsaných.

Dostavila se na předvolání Dagmar K r á l o v á , roz. Marešová, nar. 26. 8. 1919, bytem Praha 8, Valčíkova 8, a po seznámení s předmětem výslechu uvádí:

Ve věci býv. pplk. Josefa Hrušky jsem již několikráte byla slyšena. Sama jsem také k této, i k dalším věcem, týkajícím se způsobu práce na 5. oddělení MNO hlavní štáb, podala obsáhlé vyjádření v písemné formě, a to jednou v březnu 1951 po zatčení Reicina, na přání sovětského poradce a kádrového pracovníka mjr. Zdenka Olehly (údajně v jednom vyhotovení pro Dr Čepičku, jednou Kopřivovi a Bacílkovi a generálu Čeňku Hruškovi.) Později jsem se dozvěděla, že moje vyjádření se ztratilo a proto jsem půl roku docházela na nižší vojenskou prokuraturu k Dr Zdeňku Zatloukalovi a znovu jsem do protokolu vypovídala, co jsem na hlavním štábu – 5. oddělení viděla, nebo se dověděla. Dr Jaroslav Kokeš nakonec rozhodl, že se to dočasně zastaví a od té doby jsem docházela pouze jako svědek k soudním líčením a na MV.

Konkretně k Josefu Hruškovi si vzpomínám, že jsem byla přítomna jeho brutálnímu výslechu, asi 20. prosince 1948. Při výslechu bylo vůči němu použito fyzického násilí a výslech se odbýval v přízemí hlavního štábu v kanceláři pluk. Richarda Mysíka.

Při výslechu Hruška oslovoval Mysíka důvěrným "Ty" a stále tvrdil, že to, co je mu kladeno za vinu, není pravdou a několikráte mu do očí řekl, že to dělal podle příkazu Mysíka, za což byl vždy hrubým způsobem týrán. Na mě působil celý výjem ten dojem, že Hruška skutečně se brání právem, a že věc je proti němu vyprovokována. Nakonec jsem se přesvědčila z více případů, že takovým a podobným způsobem byli likvidováni někteří ze spolupracovníků na 5. oddělení a pokud se domnívám, bylo to z těch důvodů,

že toho mnoho věděli. Ze své zkušenosti vím, že mimo případ Nechanický a několik dalších, asi z 90 % byla veškerá trestná činnost vyprovokována. Z tohoto důvodu pravděpodobně museli být někteří takovým způsobem odstraňováni. Konečně můj závěr je potvrzen soudními přelíčeními proti Musilovi a dalším spolupracovníkům, působícím tehdy na V. oddělení.

Po nahlédnutí do opisu mé svědecké výpovědi pořízené dne 25. 9. 1951 kpt. Dr Zdeňkem Zatloukalem v trestní věci proti škpt. Perglovi a spol. potvrzuji, že moje výpověď je správná a ještě k tomu chci dodat, že výpověď byla se mnou pořízena v Praze a ne v Ilavě a dále pro informaci dodávám, že byla přítomna též ~~Da~~ Ludmila Uhlířová, t.č. převezená z věznice v Ilavě do Prahy.

K celé věci chci dodat, že plk. Richard Mysík po svém zatčení v roce 1951, aniž by byl vyslechnut, spáchá sebevraždu. Toto však nemohu uvést přesně, jenom jsem to tak slyšela. Přesně by k tomu se vyjádřit Dr Zatloukal, který pracuje na nižší vojenské prokuratuře v Sušicích.

Hlasitě diktováno a po přečtení podepsáno.

prokurátor ~~GP~~ zapisovatelka ~~svědkyně~~

DOKUMENT č. 2
Zpráva o činnosti odsouzeného ing. S. Chmely a o jeho chování v průběhu procesu (2. dubna 1951)
SÚA, f. Klosův archiv, k. 127/I., balík III, l. 692.

TAJNÉ!

692

Z p r á v a

o činnosti Ing. Stanislava C h m e l y , strojního inženýra , posledně bytem v Praze - Vršovicích , Konopišťská 1036 :

Při hlavním líčení ve dnech 19. až 24. března t.r. před státním soudem v Praze bylo zjištěno toto :

Od ledna 1947 byl přednostou strojního odboru JD , od 1/8.1948 vedoucím Šachtstroje , příp. druhým náměstkem centrálního ředitele JD.

Jeho povinností bylo dohlížeti na řádný chod oddělení administrativního , horního , strojního i stavebního.

a/ Ing. Chmela viděl , že Ing. Fencl a stavitel Lenger porují podvodné machinace soukromých firem , že je okrádán stát, že stavebnictví JD je na pokraji zkázy , neučinil však žádná opatření k zamezení těchto zločinů .

b/ Ing. Chmela odnesl z generálního ředitelství dolů nejcennější materiál v úmyslu předati jej cizí výzvědné službě při útěku za hranice, aby tak s něčím přišel a nebyla mu na újmu skutečnost , že byl organisovaným příslušníkem KSČ , při čemž na onom dokumentu byl velmi zainteresován SSSR.

---

ad a / : Ing. Chmela hájil se při líčení tím , že o nepřístojnostech v JD informoval příslušného referenta u ÚV KSČ , jistého Pohla , který je snad nyní zaměstnán v presidentské kanceláři a že se tudíž nemůže v daném případě jednati o sabotáž , když právě v těchto věcech byl uvědoměn vrcholný orgán strany.

Zda toto tvrzení jest správným, nebylo možno, žel , zjistiti, ježto na pokyn ministerstva (s.Dr. Klos) byl tento nabídnutý důkaz zamítnut .

ad b/: ve věci špionáže změnil Chmela při výsleších u STB třikráte svoji výpověď než doznal, že skutečně v úmyslu prchnouti za hranice , odňak v úřadovně onen závažný dokument.

U hlavního líčení se opětně vrátil k původnímu tvrzení, že neděl , co odnáší, že vzal několik odložených věcí, aby na nich upravil čísla a nahradil tak jemu scházející spisy v archivu, že neměl

v úmyslu uprchnouti, tím méně předati věci zahraniční zpravodajské službě a že by nebyl ani provedl ono falšování, t.j. nahrazení spisy jinými, kdyby nebýval byl téhož dne večer zatčen.

Soud jeho obhajobě neuvěřil a odsoudil jej.

Přesto však soudcové z povolání nemohli se vniterně vypořádati se skutečností, že k doznání Chmelovi došlo užitím nedovolených prostředků. Soud sice nepřipustil znalce lékaře o té okolnosti, že u Chmely jsou dosud viditelné následky týrání, nemá však o tom pochybnosti, protože během líčení dospěli členové soudu k závěru, že i vůči ostatním obviněným bylo užito nedovolených prostředků.

Ing, Stanislav Chmela byl právem odsouzen, vycházíme-li z pro - vedeného důkazního řízení jak provedeno bylo. Pochybnosti zůstávají.

Proto také soudcové z povolání, kteří vynesli již jistě zn ný počet absolutních trestů, doporučili Ing. Stanislava Chmelu podle § 113/3 z.č. 319/48 Sb. milosti presidenta republiky.

Dne 2, dubna 1951.

Předseda senátu :

Hoňanský

DOKUMENT č. 3
Rezoluce Okresního velitelství Lidové milice ve Znojmě (26. března 1952)
Moravský zemský archiv Brno, spis Státního soudu sp. zn. 1 Ts II 32/52 – Jan Vlček a spol.

Okresní velitelství lidové milice
Z n o j m o .

Znojmo, dne 26. března 1952.

1 Ts II 32/52

Zasedajícímu státnímu soudu

ve Z n o j m ě .

My příslušníci LM okresu Znojmo ze závodů a osad žádáme zasedající státní soud ve Znojmě, aby při rozsudku illegální skupiny V l č e k a spol., postupoval co nejpřísněji a všem obviněným této skupiny byl vyměřen co nejspravedlivější trest vzhledem k tomu, že tato skupina měla ve svém programu odzbrojení složek Lidové milice na našem okrese.

Jsme si plně vědomi funkce příslušníků LM, kteří chrání a budou chrániti vymoženosti pracující třídy, proti vnitřním nepřátelům, jakož i proti nepřátelům vnějším, kteří sledují záměrně zvrat vnitřních poměrů v našem státě.

Příslušníci LM našeho okresu se i nadále postaví co nejtvrději proti každému, kdo se pokusí a bude narušovati naše socialistické budování.

Za Lidovou milici okresu Znojmo:

Štefl František.
Kalina Jaroslav,
Štětka Viktor

DOKUMENT č. 4
Hodnocení vězně J. Vlčka příslušníky ÚNZ Ostrov (29. června 1954)
SÚA, f. S SNV, osobní spis J. Vlčka.

PRACOVNÍ ÚTVAR ODSOUZENÝCH

29. VI. 1954 6

Čj.: JW – 8482/12-54

Dne ZALOŽITI

~~Správa NB – vězeňský~~ ústav OSTROV U KARLOVÝCH VARŮ

Krajský soud
B r n o , odd. 4.

K čís. jedn.: 4 Nt 513/54
305
Věc: XXX xxxxxxxxx – MILOST

K dožádání ze dne 12-5.1954 podávám posudek na odsouzeného

čkm. 104800 V l č e k Jan nar. 21.1.1907 který byl

odsouzen státním soudem v Brno čj. 1 Ts II 32/52

na dobu 24.r.odn. svobody a 5 měsíců

u zdejšího ústavu od 27.5.1952 ~~PROPUŠTĚN~~ KONEC TRESTU: 21.1.1976

Chování na trestu:	Jmenovaný během zařazení na našem táboře nebyl disciplinárně trestán. Na svůj pořádek dbá velmi málo. Povahy je falešné, neupřímné.
Pracovní morálka:	Jmenovaný pracuje v šachtě. Jeho pracovní průměr za poslední tři měsíce činí 106%. Svého pracovního výkonu docíluje tím, že pracuje jako režijní síla. Pracovní závazky neuzavírá.
Postoj k lid. dem. zřízení:	Jeho poměr k lid. dem. zřízení je záporný. Denní tisk odebírá, který čte, ale ve svých diskusích s ostatními odsouzenými využívá s vých znalostí proti dnešnímu lid. dem. zřízení.
Zvláštní okolnosti:	Trest na jmenovaného ještě nesplnil výchovný účel a potřebuje ještě další převýchovy.
Poměry, čekající jej na svobodě:	V případě propuštění by chtěl pracovat v zemědělství v okolí svého bydliště. Bydlel by u manželky v Přímětičích čp. 27., okr. Znojmo.

§ 205 milost

Jmenovaného doporučuji-nedoporučuji k ~~podmíněnému propuštění~~ z trestu, protože prokázal neprokázal za výkonu trestu svojí prací a svým chováním polepšení opravňující k naději, že povede řádný život pracujícího člověka.

Přílohy:

Náčelník PÚO:-

DOKUMENT č. 5
Zpráva ministra spravedlnosti Raise o případu Mádr a spol. a usnesení Politického sekretariátu ÚV KSČ (30. května 1952)
SÚA, f. ÚV KSČ, Politický sekretariát 1952, sv. 28, a. j. 99, bod 14h.

POLITICKÝ SEKRETARIÁT ÚSTŘEDNÍHO VÝBORU KSČ

PŘÍSNĚ TAJNÉ!

2755/1

Číslo pořadu: 14 h

K bodu: 14 h) Zpráva o soudním případu proti Otto M á d r o v i a spol.

Špionážní skupina vatikánských agentů vedená kaplanem Mádrem organisovala podle plánu Antonína Mandla, odsouzeného v procese s vatikánskými agenty v prosinci 1950, illegální kroužky katolické mládeže. Pomocí těchto kroužků prováděla rozsáhlou špionáž ve prospěch Vatikánu. Část špionážních zpráv dodal této skupině litoměřický biskup Trochta. S touto skupinou souvisí prostřednictvím obviněného Čečky illegální protistátní skupina, která působila na Brněnsku. Členové této skupiny Vlastimil Železný a Alois Pokorný zavraždili surovým způsobem svého společníka.

Návrh usnesení :
---
viz na 1. listě uvnitř.

Podává s. dr. Rais

30. května 1952

Počet listů : 6

DOKUMENT č. 6
Plán procesu ze dne 2. června 1952
SÚA, f. Státní prokuratura Praha, sp. zn. 4 SPt I 68/52.

Státní prokuratura v Praze.
4. oddělení trestní.

4 SPt I 68/52 V Praze dne 2. června 1952.

Ministerstvu spravedlnosti

Prot. taj. č. 184/52

Tajné

v P r a z e .

k rukám s. Dr Cíchy.

Ve dnech 11. - 13. června 1952 bude v Brně v sále STADION konáno hlavní líčení proti Otto M á d r o v i a jeho devíti společníkům. Jde o proces s kněžími, řeholnice a jejich pomahači, v podstatě o illegální kroužky katolické mládeže a pak o samostatnou skupinku, jejíž členové dopustili se bestiální vražedy.

Předkládám tento

p l á n p r o c e s u :

Žaloba bude podána dne 6 června 1952. Dne 3. června bude projednána s příslušnými činiteli, 4. června bude předložena ministerstvu spravedlnosti.

Publikace žaloby a obhajoba :

Žaloba bude publikována dne 7. června a to v Praze. Obvinění budou míti rozmluvu s obhájci dne 10. června v odpoleních hodinách v Brně v budově KV STb.

Složení senátu a ostatní osoby :

Senát : senátu bude předsedat s. Dr Novák, přísedící budou s. Dr Podčepický, s. Bautz, s. Doušek, s. Kusovský.
Žalobu bude zastupvat Dr Čížek.
Zapisovatelky budou s. Gründová a s. Fenyková. Vypomáhat bude s. Váchová.
Obhájci : Dr Vorel, Dr Neuman, Dr Richetský, Dr Kratochvíl a Dr Těšínský.

Předporada a plán procesu :

Předporada se bude konat v Praze dne 10 června dopoledne. Kromě senátu a prokurátora zúčastní se jí i zástupce SÚC a zástupce MNB.

Proces má míti tento program :

11. budou vyslechnuti obvinění Mádr, Jukl, Langrová, Vacková, Razík a Vintrová a 7 - 9 svědků týkající se jejich trestné činnosti.

12. od 8 - 9 hodin bude tajná část procesu, které se zúčastní jen obvinění Mádr a Vacková, svědkyně Jadrná a obhájci dvou přítomných obviněných Vorela a Neumana, po té budou výslechy zbývajících obviněných a výslech 1 svědka.

SOUPIS PRAMENŮ A LITERATURY

Prameny

Státní ústřední archiv v Praze (SÚA), fondy: Generální prokuratura Praha, Ministerstvo spravedlnosti – Klosův archiv, S SNV, Státní prokuratura Praha, Státní soud Praha, Státní úřad pro věci církevní, ÚV KSČ (části: Komise II, Politický sekretariát, Sekretariát),
Archiv Ministerstva vnitra České republiky (AMV), fondy: A8 (Inspekce ministra vnitra), 310 (Sekretariát Velitelství StB), zvláštní archiv operativních a vyšetřovacích spisů
Moravský zemský archiv, fond: Státní soud Brno
Spisovna Krajského soudu v Brně
Spisovna Krajského soudu v Praze
Soukromý archiv O. Mádra
Soukromý archiv A. Rázka
Vojenský ústřední archiv (VÚA), fond: Čepička

Literatura

Základní soupis literatury je uveden v Československé justici v letech 1948–1953 v dokumentech, Díl I.; mimo publikace uvedené v tomto seznamu byla při přípravě tohoto dílu použita i následující literatura:

Frolík, J.: Nástin organizačního vývoje státobezpečnostních složek Sboru národní bezpečnosti v letech 1948–1989. In: Sborník archivních prací, r. IL, č. 2, 1991, s. 447–510.

Frolík, J.: Ještě k nástinu organizačního vývoje státobezpečnostních složek Sboru národní bezpečnosti v letech 1948–1989. In: Sborník archivních prací, r. LII, č. 2, 2002, s. 371–519.

Gula, M. – Vališ, Z.: Vývoj typologie svazků v instrukcích pro jejich evidenci. In: Securitas Imperii č. 2, ÚDV, Praha 1995, s. 117–150.

Janoušek, P.: Případ Babice. Nakl. Arca JiMfa, Třebíč 2001.

Kaplan, K. – Pacl, V.: Tajný prostor Jáchymov. Nakl. Actys, České Budějovice 1993.

Mádr, O.: Slovo o této době. Nakl. Zvon, Praha 1992.

Petrášová, L.: Vězeňské tábory v jáchymovských uranových dolech 1949–1961. In: Babka, L. – Veber, V. (ed.): Za svobodu a demokracii III. Třetí (protikomunistický) odboj. Evropské hnutí v ČR, Univerzita Hradec Králové, Hradec Králové 2002, s. 54–75.

Petrášová, L.: Vězeňské tábory v jáchymovských uranových dolech 1949–1961. In: Sborník archivních prací, r. XLIV, č. 2, 1994, s. 335–347.

Rokosová, Š.: Administrativní opatření – jedna z forem perzekuce sedláků komunistickým režimem. In: Securitas imperii č. 10, ÚDV, Praha 2003, s. 147–194.

Rovnost 1952.

Slanina, J. – Vališ, Z.: Generál Karel Kutlvašr. Nakl. Naše vojsko, Praha 1993.

Stálá mezinárodní konference o zločinech komunismu (Sborník přednášek a dokumentů). Praha 1991, s. 174.

Svobodné slovo 1952.

Tomek, P.: Československý uran 1945–1989. ÚDV, Praha 1999.

Vacková, R.: Vězeňské přednášky. Archiv UK, Praha 1999.

SEZNAM ZKRATEK

2 LP – dvouletka (dvouletý plán)
5 LP – pětiletka (pětiletý plán, viz Čs. justice v letech 1948–1953 v dokumentech, díl I.)
a. č., a. čís. – archivní číslo
a. j. – archivní jednotka
agr. – agrární
AMV – Archiv Ministerstva vnitra
angl. – anglický
apod. – a podobně
atd. – a tak dále
býv. – bývalý
centr. – centrální
CEO – centrální evidence obyvatel
CIC – Counter Intelligence Corps (Protišpionážní sbory) viz I., s. 187
cit. – citovaný
CO – civilní obrana
č.; čís. – číslo
č. dv. – číslo dveří
č. l. – číslo listu (soudního spisu)
čest. – čestný
čj. – číslo jednací
ČKD – Českomoravská Kolben-Daněk
čl. – článek
čp. – číslo popisné
ČR – Česká republika
čs.; čsl. – československý
ČSA – Československá armáda
ČSD – České státní dráhy (do roku 1950)
ČSL – Československá strana lidová
ČSM – Československý svaz mládeže
ČSR – Československá republika; Česká socialistická republika
ČSSR – Československá socialistická republika
ČSSZ – Československé stavební závody
ČVK – Československý veslařský klub
ČVUT – České vysoké učení technické
div. gen. – divizní generál
dr. – doktor
dtto – rovněž; totéž
ev., event. – eventuální, eventuálně
evid. - evidence
f. – fond
fa - firma
FMV – Federální ministerstvo vnitra
gen. – generál; generálie; generální
gen. just. – generál justice (justiční služby)
gestapo – Geheime Staatspolizei (tajná státní policie)
GP – Generální prokuratura
GPT – trestní oddělení Generální prokuratury
ha – hektar
hl., hlav. – hlavní
hosp., hospodář. – hospodářský
HS – hlavní správa
id. – ideální
ileg. – ilegální
indiv. – individuální
ing. – inženýr
JD – Jáchymovské doly
jm. – jméno
JOC – Sdružení křesťanské mládeže ve Francii (Jeunesse ouvrière chrétienne)
JUDr. – doktor obojího práva
just. – justiční
JZD – jednotné zemědělské družstvo
k. – karton, krabice
kanc. – kancelářský
kat. – katolický
KAV – krajský akční výbor
Kčs – koruna československá
km – kilometr
kom. – komise
konf. – konfiskace
kontr. – kontrolní
Kostufra – Komunistická studentská frakce
KP – krajská prokuratura
kpt. – kapitán
kr. s. – krajský soudce
kraj. – krajský
ks – kus
KS – krajská správa
KS MV – krajská zpráva Ministerstva vnitra
KSČ – Komunistická strana Československa
KSK – komise stranické kontroly
KSR – Kontrolní služba radioelektrická
KU – Univerzita Karlova
KV – krajský výbor; krajské velitelství
l. – list
lid. – lidově
lid. dem. – lidově demokratický
lit. – litera
LM – Lidové milice
m – metr
měs. – měsíc, měsíční
min. – ministr; ministerstvo
mj. – mimo jiné
mjr. – major
ml. – mladší
MNB – Ministerstvo národní bezpečnosti
MNO – Ministerstvo národní obrany
MNV – místní národní výbor
MS – Ministerstvo spravedlnosti
MV – Ministerstvo vnitra
n. – nad
n. p. – národní podnik
náčel. – náčelník
náhr. – náhradní
nám. – náměstek
např. – například
nar. – narozen/a
nár. – národní
nár. soc. – národně socialistický
násl. – následující
NB – Národní bezpečnost

NF – Národní fronta
NKVD – Narodnyj komissariat vnutrennych děl (lidový komisariát vnitra)
npor. – nadporučík
NPT – nápravně pracovní tábor
NSDAP – Nationalsozialistische deutsche Arbeitspartei (Národně socialistická německá dělnická strana)
NÚC – Nejvyšší úřad cenový
NV – národní výbor
NVÚ – nápravně výchovný ústav
NVZ – nápravně výchovné zařízení
NZ – nápravné zařízení
o. – okres
o. s. – odnětí svobody
O StB – oddělení StB
O VB – oddělení VB
obč. – občanský
obch. – obchodní
obv. – obviněný
obž., obžal. – obžalovaný
odd., odděl. – oddělení
odst. – odstavec
odb. – odbor
ods. – odsouzený
ohl. – ohledně
okr., okres. – okres, okresní
ONV – okresní národní výbor
OO – okresní oddělení
OP – občanský průkaz
operat., operativ. – operativní
org. – orgán; organizace
orig. – originál
OS – Ostrov (nad Ohří)
OSN – Organizace spojených národů
ost. – ostatní
OÚNZ – okresní ústav národního zdraví
OV – okresní výbor
OV NB – okresní velitelství NB
P. – páter (římskokatolický kněz)
p. schr. – poštovní schránka
pen., peněž. – peněžní
písm. – písmeno
PL – Plavno
plk., pluk. – plukovník
podm. – podmíněný, podmíněně
podplk., pplk. – podplukovník
podsv. – podsvazek
pol.; polit. – politický
popř. – popřípadě
por. – poručík
poř. – pořadový
posl. – poslední; posledně
pov. – povolání
pozn. – poznámka
PP – podmíněné propuštění
ppor. – podporučík
prap. – praporčík
prof. – profesor
prok. – prokurátor; prokuratura
práv. – právník, právnický
prez. – prezidium, prezident
prog. – program
předs., před. – předseda
přech. – přechodně
příl. – příloha
příp. – případně
přísl. – příslušnost, příslušník, příslušející, příslušný
PS – Pohraniční stráž
PÚ – pracovní útvar
pův. – původní
r. – rok
RA – Rudá armáda
ref. – referent
rep. – republika
resp. – respektive
ROH – Revoluční odborové hnutí
RSŠ – Rok stranického školení
ř. z. – říšský zákon, zákoník
řed. – ředitel, ředitelství
řím. kat. – římskokatolický
s. – stránka; soudruh, soudruzi; státní
s. k. – soudní kancelista
samost. – samostatný
Sb. – Sbírka zákonů
Sb. n. s. – Sbírka nálezů soudních
Sb. z. a n. – Sbírka zákonů a nařízení
SD – Sicherheitsdienst (bezpečnostní služba)
sekret. – sekretariát
SKM – Sdružení katolické mládeže
skup. – skupina
sl. – sloupec
služ. – služební
SNB – Sbor národní bezpečnosti
soc. – socialistický
soc. dem. – sociální demokracie, sociálnědemokratický
soud. – soudní
soudr. – soudruh
sp. zn. – spisová značka
spec. – speciální
spolupr. – spolupráce
S SNV – Správa Sboru nápravné výchovy
SSSR – Svaz sovětských socialistických republik
st., star. - starší
st., stát. – státní
stav., staveb. – stavební
StB – Státní bezpečnost
str. – strana
STS – strojní traktorová stanice
SÚA – Státní ústřední archiv
SÚC – Státní úřad pro věci církevní
sv. – svazek
svob. – svobodný
SVS – Sbor vězeňské stráže
škpt. – štábní kapitán
št. – štáb
t. č. – toho času
t. r. – toho(to) roku
t. ž. – těžký žalář
tam. – tamní

tj. – to jest
TGM – Tomáš Garrigue Masaryk
ThDr. – doktor teologie
TNP – tábor nucených prací
TOS – Továrna na obráběcí stroje
tr., trest. – trestní; trestný
tr. ř. – trestní řád
tr. zák. – trestní zákon
tř. – třída
tzn. – to znamená
tzv. – takzvaný
Ú – útvar
ÚDV – Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu
UK – Univerzita Karlova
ul. – ulice
ÚNZ – Útvar nápravných zařízení
ÚRO – Ústřední rada odborů
USA – United States of America (Spojené státy americké)
ust. – ustanovení
ÚŠ MV FED – Ústřední škola Ministerstva vnitra Felixe Edmundoviče Dzeržinského
ÚV – ústřední výbor
V StB – Velitelství StB
v z. – v zastoupení
v. r. – vlastní rukou
v. v. – ve výslužbě
VAKG – Vojenská akademie Klementa Gottwalda
VB – Veřejná bezpečnost
ved. – vedoucí
VO KSČ – vesnická organizace KSČ
VO StB – velitelství oddílu StB
VO SVS – velitelství oddílu SVS
voj. – vojenský; vojín
voj. akad. – vojenský akademik
voj. asp. – vojín aspirant
voj. náhr. zál. – vojín náhradník zálohy
vrch. – vrchní
VS NB – velitelství stanice NB
vstržm. – vrchní strážmistr
VŠV – Vysoká škola válečná
VÚA – Vojenský ústřední archiv
VÚ PVS – vojenský útvar Pohraniční a vnitřní stráže
VVS – vrchní vojenský soud
vyš., vyšetř. – vyšetřovací
zahr. – zahraniční
zák. – zákon, zákonný
zap. – zapisovatelka
zast. – zastoupení; zastoupený
zást. – zástupce
zemř. – zemřelý
zn. – značka
ZO – základní (nebo závodní) organizace
zprav. – zpravodajský
ZR – závodní rada
ZNV – zemský národní výbor

VÝBĚROVÝ SLOVNÍČEK POJMŮ

aprobace – kvalifikace
aprobant – ten, kdo schválí něčí návrh
cáchovna (slang.) – oddělení, kde se „cáchuje“, známkovna
enunciát – základní součást soudního rozhodnutí
ex offo – (obhájce) ustanovený soudem
exploatace – (zde) vykořisťování
kasace – zbavení úřadu nebo hodnosti
konstitut – protokol o výslechu obviněného notorieta – všeobecná známá skutečnost, kterou není třeba dokazovat
kvitovat – potvrdit, potvrzovat příjem něčeho ofertní řízení – oferta – nabídka na uzavření smlouvy
priora – dřívější spisy v téže věci
retribuce – označení pro právní předpisy vydané u nás v r. 1945 a řízení podle nich prováděného, na jejichž základě došlo k postihu válečných zločinců a těch, kdo jim pomáhali
revidovat – konat revizi; nově zkoumat, přezkoumávat
saldokonto – účetní kniha pohledávek a dluhů; pomocná účetní kniha obsahující jednotlivé účty pro každého dodavatele a odběratele; oddělení účtárny, kde se vede saldokonto
saldovaný účet – vyrovnávaný účet
skip, skipový – výtahové zařízení na dopravu betonové směsi a sypkých hmot; košový výtah, šikmý výtah
subkontrahent – kontrahent – osoba, která uzavřela nebo uzavírá smlouvu, smluvní strana v kontraktu

JMENNÝ REJSTŘÍK

A

Aczel, Andrej 109,121,128–129,152–153,158,160, 196–197,202–203,206
Adlerová, Libuše 340,342,345
Aleš, Václav 190,392
Antoš, Jaroslav 328,416,418,440
Aubrecht, František 32

B

Babka, Lukáš 3,12,18–19,29,34,57,70–71,84,93,99,110, 118,132,135,140–141,144,145,167,177,189,191,197, 232,234,236,316,336,340,394–395,420,453
Bacílek, Karel, ml. 18–19,24,25–26,28–29,32,34–36,38, 40,42–48,50,53,55,57–58,62–64, 66,68,79,80,83–86
Bacílek, Karel, st. 20,26,29,37,38,42–45,66,83–85
Bacílek, Karol 74,325,346
Baláž, Otakar 329,433
Balšánková, Alena 445
Barák, Rudolf 167,189
Barbaš, Pavel 97,169–170,178,183–184,187–188,192
Barczik, Karel 317
Bárta, Josef 336,349–351,359,362,388–389,415,418, 429,431
Bartoš, František 48
Bartoš, Vladimír 190
Bass, Bedřich 256
Bautz, Karel 354,356,358
Bednařík, Miroslav 308
Běhalová, Věra 351,374,385,410–411,413–414
Benák, František 102,119,123,154
Beneš, Julius 82
Beran, Josef 359,361,388–389,408,422,431,434
Beránek, Josef 48
Berka 193
Bíbr, Josef 260,262,264–267,269–270,273,277–278
Bílá, Alena 21,37
Bilčík, Jozef 314
Blažíček, Josef 260–263,266–268,270
Blecha, František 214–215,226,229,234,238,240–243, 247,253–254,295–296,299–301,305,312
Bobek, František 177
Bohata, Karel 79–81,83–85
Bonek, Jiří 21,37
Bouchval, Jaroslav 21,37
Bouchval, Jindřich 21,37
Brabec, František 101,124,129
Bradley 25,44
Braito, Josef 377
Braun 186
Brázda, N. 255
Brejcha, František 21,50–51
Brindza, František 216,260,262–266,268–270,273–274, 276,279–280
Brkl, Josef 21,50
Brňák, Josef 98–99,101,121–122,127,139,141–143, 145, 146–147,149–150,157,160–161,163
Broučková, Blanka 21,37
Bub, Ladislav 104,143,186
Bukolský, Josef 98–99,101,119,123,127,131–132,138, 141–143,145–150,153–154,159,161–163,200
Burda, Alois 329,433,437
Buzalka, Michal 377,387

C

Cablík, Norbert 103,129,143,157,205,206
Cardijn, Joseph 423
Cesneková, Cecilie 410,413–414
Cícha, Mil. 341,354
Cinibulková, Bohumila 445
Clay, Lucius 25,43–44
Noc 39,66
Conová, Eva 39

Č

Čačka, Zdeněk 325,327,341–345,347–348,352–353,357, 358,379,382–385,388,390–393,396,403
Čada, Drahomír 103
Čada, Kamil 98–99,101,119–120,122–123,127,131,138, 141–143,145–147,149–150,154,157,159,161–163, 200,204
Čejka, Jaroslav 445
Čepička, Alexej 26,74,325,327
Čermák, Bohumil 418,440
Černík, Oldřich 219
Černý, Josef 27,41,44
Černý, Václav 188,363
Čížek, Karel 323,325–327,340,342,354–355,358,381, 392,394–396
Čmelák, Josef 11,93–96,98,100,105–106,108–109,111, 113,118,120–122,125–131,138,140–143,155,168, 170–171,185,194–199,201,203–207

D

Daněk, Antonín 261–263,265,268,271–272
Daněk, Josef 261–263,265,268,271–272
Daniš, Josef 416,418
David, Jaroslav 61,71
Decker, Jan 40
Demeter, Josef 18–20,24,27,32,34–36,40,44,48,50–51, 53,55,57,59–60,62–63,71
Dlouhý, Jaroslav 187,193
Dohnálková, Drahomíra 188
Dolanský, Jaromír 325
Dospiva 243
Dostál, Dominik 115,203,205
Doškář, Josef 215
Doubek, Bohumil 95,118
Doucek, František 102,119,123,154
Doušek, František 354,356,358
Drábek, Jaroslav 24,40,42
Drápal, Jaromír 420
Drbola, Václav 262,263
Ducháček, Ivo 23,31
Dušek, Jan 60
Dušek, Jaroslav 123
Dvořáček, Ludvík 256
Dvořáková, Libuše 381

Ď

Ďuriš, Július 309

E

Eliáš, Alois 15
Eliáš, Augustin 418,440
Erban, Alois 103,143

F

Fajstavr, Ladislav 76,78
Fencl, Adolf 98–100,106–110,118–123,126,128–134, 137–139,141–144,146–149,151–155,159,161–163, 165,168,194–201,204–205,208–209
Fencl, Ferdinand 98–99,101,119–120,122,127,132,137, 141–143,145–149,154,159,161–196,199–202,205,208
Fenyková, Mirka 354,356,358
Fierlinger, Zdeněk 26,326,346,363
Fischerová, Marie 427
Fišáková, Božena, viz též Kratochvílová, Božena, za svobodna 410–411,417
Fišl, František 425
Flek, František 416,418
Flochová, Brigita 410,413–414,416,418–419
Formáček, Jiří 400
Fousková, Terezie 225
Frankeová 25,32,39,43–44
Františ, Alois 260,262–266,269,271–274,278
Fresl, Antonín 306,312
Frolík, Jan 324,462
Fučík, Oldřich 329,438,443
Fukač, Josef 214–215,226,229–230,234,238,240–242, 244,248,253–255,258–259,297–299,302,305
Fulín, František 194

G

Gojdič, Pavol 377,387
Gottfried, Vojtěch 357–358
Gottwald, Arnošt 220,256,304
Gottwald, Klement 186,325
Görner, Vojtěch 98,403
Gregar, Miroslav 18–20,26–27,31,34–39,48–50,53–54, 59–60,62–63
Groag, Jindřich 256
Grundová, Olga 354,356,358,391
Gruževský, Nikolaj 98–99,101,119–123,126,128–132, 138–139,141–144,146–149,153–155,159,161–163, 197–198,204
Gubová, Anna, viz též Jandová, Anna, provdaná 413,417
Gubová, Marie 385
Gula, Marián 324,462

H

Hájek, Vladimír 21,31,37
Haluza, Ctibor 256
Handl, Josef 216,231,263,280,281
Hanes, Dalibor 219
Hanuš, Oldřich 114,115
Hanzálek, Antonín 214,226,229,234,238,240–243,247, 253–254,295–296,299,301
Hanzlíček 115,203,205
Hartman, Přemysl 21,37
Harus, Jan 97,173–174,176–178,189
Hašek, Richard 101,119,123,127,132,137,141–143, 154,200
Havas 121
Havel, Václav 323
Havelka, Jaroslav 21,29,37,40
Havlík, Antonín 234,242,282–289,303
Havlíková, Bohumila 224
Hegner, Bohuslav 11,36,93–96,98,100,105–109,111, 113–114,118,120–122,126–133,137–146,148–149, 151–153,158,160,162,168,171,185,194–207
Heidler 349,362,374,389,411
Hejný, Albín Karel 20,24,37
Hevera, Antonín 214,226–227,229,231,234,238–243,247, 251,253,282–284,286,288,297–302
Hitler, Adolf 30,375–376,386
Hladík, František 214,227,229–230,238,240–242,245, 249,254,297,300,302
Hlinovská 48
Hlinovský, František 21,37,48,50,53
Hlom, Karel 104,143,186–187
Hluchý 167
Hojer, Václav 21,50–51
Holeček, Rudolf 101,119,123,154
Holík 186,204
Holík, Jindřich 225
Holík, Slavomír 40
Holub, Jiří 427–428,436
Homolka, Antonín 447
Homolka, Jaromír 447
Homolka, Vladimír 452
Honomichl 129,152,158,197,203
Horáková, Milada 193
Horňanský, Jaroslav 95,97,164,166,178,183,187–188,192
Horníková, Marie 371
Horský, Pavel 215
Hošková, Jiřina 417,427–428,436
Hrabčík, František 21,37
Hrazdilová, Jiřina 21,37
Hromádka, Drahomír 326
Hromádka, Jaroslav 256
Hromádko, Oldřich 94,96–97,167–171,173–176, 178–180,185,187–188,191
Hruban, Zdeněk 307
Hruška, Alois 17,70–71
Hruška, Čeněk 74
Hruška, Josef 11,16–19,22–30,34–36,38–56,58,60–80, 83–86,88
Hrušovská, Anna 418,419
Hřebík, Antonín 22–23,30–31,41–42,44,62
Hůlek, Bohumír 101,119,123
Hurych, Miloslav 101,119,123–124,129,132,154,197, 200,203
Hušák, Rudolf 20,27,32,37,52,64–65
Hybš, Karel 76

CH

Chaloupková 444
Chmela, Antonín 94–95
Chmela, Stanislav 11,94–98,100,106,110,118,120–122, 126–127,129–130,141–146,148–149,154–155, 157–159,161,163,165–172,174–175,177–178, 186–189,191–198,201–208,453
Chochola, Vilém 102,119,123,154
Chovanec, Jan 268,282–287,289
Chudý, Otakar 157

I

Ilek, Alois 260,262,264–267,269–270,272–273,276,278–279,282–284,286

J

Jacobsen, Jens Peter 44
Jadrná, Marie 342–343,345,354,364–365, 368–371
Jaksch, Wenzel 23,31
Jan Pavel II. 323
Janča, Rudolf 350
Jandová, Anna, viz též Gubová, Anna, za svobodna 410–411
Janíček, František 219,316,317
Janíček, Robert 418
Janoušek, Pavel 213,462
Jarolímek, Antonín 440
Javorský 186
Jedlička, František 214,217,227,230,235,239–242,245, 250,254,298,300,302
Jelínek, Augustin 62
Jelínek, Leopold 256
Jestřáb 154
Jestřáb, František 102
Jestřáb, Karel 119,123
Jičínský-Levit 406
Jílková, Vladimíra 21,31,37
Jindrák, Karel 39
Jirák, Karel 40
Jirků 269–270,273
Jirout, Milan 26,31,38
Jukl, Vladimír 326,329,340,342,345,347–354,357,358, 360–362,371–372,377–379,382–385,387,389–393, 395–396,410–416,423,425–426,430–434,436–443
Juklová, Elena 410,415

K

Kadlec, Jaroslav 359,404
Kadrnka, Eduard 213
Kafková, Jiřina 432,435
Kaláb, Alois 104,143
Kalous, Jan 18
Kaluha, Miloš 101,119,123,132
Kaplan, Karel 93–94,462
Karas, Jiří 102,143
Kasal, Karel 416,418
Kašík 184
Kašpárek 317
Kazakov, N. I. 115
Kejzlar, Karel 432
Kíra, Jaroslav 157
Klein, Karel 40
Kleveta 184
Klika, Antonín 214,226,229–230,234,238,240–242,244, 248,253,255,259,297,299–300,302
Klos, Karel 54,97,165,178,184–185,187–189,192,327, 340,342
Knydas, Zdeněk 143
Kobík, Jaroslav 96,167,170
Kodl, Otakar 115
Kohout 50
Kokeš, Jaroslav 74
Kolakovič, Tomislav 340,342,345,348,350,377–378,387, 395,412
Kolář 225
Komárek, Rudolf 233,243,246,257–259,300,303–306
Komrska, Jiří 103,143,157
Konopík, Jan 98–99,102,120,124,127,136,141–144, 146–149,156,159,161,163,171
Kopecký, Václav 325
Kopeček, František 108,114–115,128,151,196,203
Kopřiva, Ladislav 74,178
Kostohryz, Josef 341
Kováčič, Ján 215
Kovaříček, Boris 18–20,24,26,31,34–36,38–39,41–42, 47–50,53,55,57–58,62–63,66,68
Kovařík, Antonín 330,450
Kovařovicová, Libuše 21,37
Kraft, Zdenek 20,37
Krahulík, Jan 260,262–266,268–269,271–274,278–279
Krajina, Vladimír 22–25,30–31,38,41–42,62,67
Král 58
Král, František 64
Králová, Dagmar, viz též Marešová, Dagmar, za svobodna 61,74,77,79–80,84–86,453
Krátká, Terezie 225
Kratochvíl, Jindřich 101,119,123,127,132,137,141–143, 154,199–200
Kratochvíl, Karel 354,357,358
Kratochvílová, Božena, viz též Fišáková, Božena, provdaná 413–414
Kraus, František 392
Kraus, Jiří 40
Kraus, Miloslav 31,37
Krčméry, Silvestr 415–416
Krčméry, Vladimír 410,413–414,416
Krejčí, Josef 98–99,101,119–120,122,124,127,131,139, 141–143,145–147,149–150,154,159–163
Krejčíková, Jiřina 349,351,359,385,389,410–411, 413–414,431
Krist, Jiří 103,143,157,159–160,208
Kroček, Lubomír 95,118
Kropáček, Alois 355,417,419
Krutílek, František 369,371
Krutský, Milan 338–339
Křivánek, Jiří 21,32,37,44
Kuba, Bohumil 216,269,282–289
Kubát, František 20,27,37,44–45,56,80,83
Kubát, Václav 194
Kulhavý, Antonín 96–97,167–171,173–176,178,181, 185–187,188
Kůra, Jaroslav 102,143
Kuřítko, Josef 270
Kuřítko, Vladislav 214,227,229,235,239–241,244–245, 250,254,298,300,302
Kusovský, Karel 354,356,358
Kušiak, Jan 416,418
Kutlvašr, Josef 15
Kutlvašr, Karel 11,13,15–17,19,22–23,27,29–30,32–36, 44–46,48,50–53,55,57,59–65,67–68,71–73,79,80–83, 85–88,475–477
Kutlvašrová, Jelizaveta 16,79
Kutlvašrová, Marie 15
Kuzdas, Zdeněk 102,157
Kvasnička, Vilém 98,101,119,123,127,132,138,141–143, 145–147,149–150,154,159,162–164,200
Kyndl, Antonín 96–97,167–171,173–176,178,182, 185,188

L

Landauová, Berta, viz též Spitzerová, Berta 104,143,186
Langrová, Žofie 12,325–326,342,345,347–354,357–358, 361,366,371–373,379,382–385,388–396,410,413–414, 423,425–426,429–434,436–437,440
Lavička, Josef 82
Lazík, Ambrož 372
Ledabyl, Stanislav 325,327,341–343,345,347–349, 352–353,357–358,379–380,382–385,388,390–393, 396–398,403
Leitner, František 230,244,282–287,289,302
Lejsek, Bohuslav 94–97,167–171,173–176,178–179, 185–189,191–193
Lengr, Karel 96,98–100,106–110,118,120–124,126, 128–134,138–139,141–144,146–149,151–155, 159–163,165,168,171,196–198,204–205
Leština, Jaroslav 418
Lettrich, Jozef 22–23,27,30–32,41
Lidmila, Alois 115
Loch, Zdeněk 18–20,24,34–36,40,50–51,53,55,57,62–63
Lošák 303

M

Mádr, Oto 12,321,323–331,334,336–340,342–354,356–360,362–363,365–368,375,378,382–385,387–397, 399–402,404,408–416,418,420,424–426,430–434, 436–445,447,449,451,453,462,475–476,478
Macháček 267,269,272,279
Machalka, Augustin 340,377,387
Machník, Václav 95,98,102,119–120,124,126,135–136, 141,142–144,146–149,155,157,159,161–163
Machovčáková, Marie 329,438
Machovec, Milan 323
Maiwald, Emil 21,37
Maleček, Miloslav 20,24,37,52,65
Malina, Jaroslav 237
Malý, Ladislav 58,62
Mandl, Antonín 342,344–345,348,351,387,395
Mareček, František 213–215,218
Mareš 179
Mareš, Vladimír 31
Marešová, Dagmar, viz též Králová, Dagmar, provdaná 68–69
Maršík, Václav 40
Marták, Jan 328,416–418
Martínek, Karel 94
Matocha 345–346,372–373
Melkus, Jaroslav 12,214,218,221–222,242,266–267, 282–283,286,289
Merdl 361
Metlička, Jan 48–52,62,64,67
Mičurin, Ivan Vladimirovič 289
Michal 50
Michal, Václav 259
Miller, Jaroslav 168,189
Mindszenty, Jozef von 348,376,386,407
Molík, František 214,227,229–230,234–235,238, 240–242,244–245,248–249,254,297,300,302
Morava, Jan 19,24,29,33–36,40,50,51,53,55,57,62–63,66
Moravec, Antonín 214,216,227,230,235,239,240–241, 244–245,249,254,292,297,300,302
Mostbek 303
Motúz, Emil 329,433
Moučka, Milan 325,340–341
Moudrý 138
Mráz, Imrich 410,412–414
Mrázová, Marie 410,412–413,416
Mrkva, František 349,352–353,383,385,388,396,398, 447,449,450
Mucha, Jan 260,262–266,268,270,272,276,278,280
Munk, Emil 415
Musil, Jan 125
Musil, Josef 61,68–70,72,74–75
Mussolini, Benito 375–376,386
Mysík, Richard 52,61,63–70,72–75,79–80,85–86

N

Nácalová, Miloslava 168–170,175
Nahálka 412
Nedbálek, Jaroslav 17,19,27,34–36,45,47–48,50–51, 53,55,57,59–60,62–63,71,79,80–83,85–88
Nechanský, Jaromír 21,37,74
Němec, František 48
Němec, Jan 328
Neskusil, František 103,143,157
Nesvadba, Rudolf 425,429
Neuls, Jindřich 327
Neumann, Richard 354,357–358
Nohavec, Břetislav 357–358
Nosek, Václav 178
Novák 81
Novák, Jan 214–215,217–219,223,225–227,229, 231–233,238–243,245–246,253,255–258,296, 298–301,303–308
Novák, Jan st. 223
Novák, Jaroslav 50,353–354,356,358,391,394–395
Nováková, Anežka 223
Nováková, Marie 217,223,305–306,308
Nováková, Terezie 223
Nováková, Věra 361
Noveský, Oldřich 48
Novotná, Marie 59
Novotný, Antonín 217,325,327
Novotný, Ervín 17,19,27,29,34–36,45,48,50–51,53,55, 57,59,62–63,68,71,79–83,85–88
Novotný, S. 33

O

Obert, Milan 416–417,419
Odvody, Jan 95,98,102,119–120,124,127,134,136, 141–144,146–149,156–157,159,161–163
Ohli, Vilém 340,342,343,344,345,346
Olehl, Zdenek 74
Olšr 336,374,411
Onderka, Jan 268,271
Ondrášová, Elena, viz též Pellerová, Elena, za svobodna 410,428,436
Opasek, Jan Anastasius 377

P

Pacanda, Miroslav 418
Pacl, Vladimír 93–94,462
Palečková, Marie 119
Pantějev 205
Papánek, Ján 27,41
Papoušek, Ferdinand 256
Patka, Josef 189
Pauch, Vojtěch 21,37
Pavlíček, Alois 96,167,170,193

Pavlíček, Jaroslav 68
Pavlů, Bohumil 352
Pecka, Štěpán 50
Pecháček, Jaroslav 67–68,85
Peleška, Jan 68–69
Pellerová, Elena, viz též Ondrášová, Elena, provdaná 349–350,360,385,389,413–414,418,427
Pergl 74
Perglová, Marie 419
Peroutka, Ferdinand 22–23,30–31
Perrin, Henri 423
Pešula, Jaroslav 418
Petr, Vladimír 419
Petráň 203
Petrášová, Ludmila 93–94,462
Pexieder, Zdeněk 98–99,101,119,123,127,132,137, 141–143,145–150,154,159,161–163,194–196, 199–202,205,208–209
Piak, Antonín 232–235,255–256,289,291,293–294
Picka, Jaroslav 21,50–51
Písecký, Václav 50,54
Pitlík, Otakar 103,143
Pittnerová, Naděžda 445
Plichta, Antonín 261–263,265–267,269,271–272,279,283
Plichta, František 12,215–216,219,230,260–280,282–286
Plichta, Jaroslav 260,262,264–267,269,272,276,278–279
Plíva, Antonín 103,143,157
Plocek 361,368
Podčepický, Vladimír 354,355–356,358
Podzimková, Anastázie 310
Pohl 165,170,187,192,202–203,207
Pokorný, Alois 325,327,330,341–348,352–353,357–358, 379–380,382–385,388,390–393,396–397,403,415,418, 447–451
Pokorný, Antonín 323
Pokorný, Jiří 72
Polický, Josef 242,282–289
Porubský, Julius 419
Pospíšil, Václav 101,119,123,154
Potluka, Otta 103,143,157
Pouč, Josef 256
Pražák, Albert 48
Prchal, Antonín 96,167–168,189–190
Pristaš, Štefan 103,143
Prodělal 415
Procházka, František 21,37
Procházka, Karel 21,37
Prokop 132
Přeslička, Karel 98–99,101,119,123,127,132,137, 141–143,145–150,154,159,161–163,194–196, 199–202,205,208
Přibyl, Jan 280
Pujman, Petr 31
Pummer, Eduard 221–222,242,282–287,289

R

Rada, Svatopluk 94,186–187,189,204–205
Rádl, Vratislav 256
Rais, Štefan 178,325–326,344
Rajchl, Josef 21,28,37,44
Rázek, Adolf 213,220,331–332,363
Razík, Mečislav 389
Razík, Václav 326,342,345,347–349,351–354,357, 361–362,378–379,382–385,387,389–396,423, 425–426,429–434,436–437,440
Rážek, Jaroslav 76
Reicin, Bedřich 16,68,74–75
Remta, František 68–69
Richetský 354
Richter (i Richtr), Hugo 187–188
Richtr, Jan 419
Robert 28
Rokosová, Šárka 213,462
Románek, Josef 324,337
Rosa, Jakub 103,143
Rosa, Jiří 157
Rosenberg, Otto 256
Rosendorf, Alois 98–99,102,119,127,140–143,145–147, 149–150,156,160–161,163
Rösner, Josef 260–266,268,270–271,273–275,278,286
Roupec, Alois 303
Rozhoň, František 20,27,29,37,45,65–66,80,83–85,88
Rudý, Vojtěch 183,187
Rutar, František 329
Rybenská, Františka 413,417–419
Rybín, Jiří 97,185,193

Ř

Řeřábek, František 103,143
Řezátko 157
Řezníček, Jaroslav 96,98–100,120,124–125,127,134,139, 141–143,145–147,149–150,156,160–161,163
Řičicová, Helena 330,444

S

Sádlík 61
Samek, Jan 213
Sedláček, Miroslav 96–97,167–171,173–176,178,180, 185,187–188
Sejčková, Anna 136
Schmidtová, Elena 410,413,416
Schneberger 25,32,39,42–43,46
Schützner, Svatopluk 340,342,345,348–353,361–362, 373,377,379,383,388–390,411–412,414,417–419, 423,426–427,430–436,439–441,443
Simandl, Jan 342–343,345,352
Simin, František 95,116–117,206
Sirotek, Karel (obv.) 98–100,107,119–120,124–126, 129–130,133,141–144,146–149,155–156,159,161–163,197–198,204
Sirotek, Karel (StB) 326
Skoumalová, Helena 294
Slanina, Josef 17,19,26,29,32,34–36,40,50–51,53,55,57, 60,62–63,66,71,79–88,462
Slánský, Jindřich 292
Slánský, Rudolf 189
Slavík, Jaroslav 21,37
Slavík, Stanislav 68–69
Slunečko, František 21,37
Smetana, Gustav 213–214,221,227–231,234,239,241, 251,261–263,283,285,298
Smola, Jan 224,303
Smrkovský, Josef 48,184,219
Smutný, Bohuslav 279
Smutný, Jaromír 41
Sokolovská, Danuše 79–80,85–86
Sonek, Josef 256
Souček, Ladislav 330,445–446,448,452
Souček, Ludvík 68
Součková 50
Soukup, Miroslav 40

Soukup, Václav 350,429,432,434,437
Spitzerová, Berta, viz též Landauová, Berta 186
Stalin, Josif Vissarionovič 406
Staněk, Miroslav 193
Staríček, Imrich 410–417
Starý, Ladislav 256
Stavěl 351,432,435
Stavělová, Olga, ml., viz též Škvařilová, Olga, provdaná 351–352,385,408,413–414,418
Stavělová, Olga, st. 351–352,385
Stočes, Ladislav 88
Straka, Václav 103,143
Stránský, Jaroslav 27,41
Straširybková, Josefa 19–20,25,29,32,34–36,39,42–43, 46,50,53,55,57,62–63
Streck, Jaroslav 256
Strejc, Ladislav 17,19,24,26,29,32,34–36,40,42,50,53, 55,57,59–60,62–63,71,79–88
Strejcová, Libuše 59,79
Studnička, Miroslav 103,143
Stýblo, Antonín 88
Suchomel, František 52,64–65,69
Suchý, Jozef 410,412–415
Svárovský, Vladimír 95,98,102,119–120,124,126, 135–136,141–144,146–149,157,159,161–163
Svatek, Rudolf 101,120,124
Svinka 351
Sviták, Augustin 17–18,81–82,87–88
Svoboda, Ludvík 219
Svobodová 88
Synek, V. 190

Š

Šalamoun, František 214,226,229,234,238,240–243,245, 247,253,296,299–301,305
Šatana 75
Šebeček, Oldřich 256
Šebela, František 214,226,229,230,234,238,240–242, 244,248–249,253,282–284,286,288,297,299–300,302
Šeliga, Jan 260,262–266,269–274,277–278
Šilhan, František 350
Šimák 225
Šimánková, Alena 3
Šimek, Miroslav 102,143,157
Široký, Viliam,325
Škvařilová, Olga, viz též Stavělová, Olga, ml., za svobodna 410–411
Šlechta, Alois 168
Šmálik, Štefan 350,385,389,410–414,416
Šmejkal 169
Šmejkal, Jaroslav 40
Šmidbergr, Václav 419
Šmidl, Josef 369–370,371
Šohaj, Jaroslav 419
Šťastná 78
Štefler, František 237
Štěpánek, František 98–99,101,119,123,127,131,138,141–143,145–147, 149–150,154,159,161–163,200
Šterha, Bohumil 447
Štrougal, Lubomír 219
Šulc, Josef 123
Šulc, Vlastimil 101,119,123,154
Šupík, Zdeněk 103,143,157
Šváb, Karel 192
Švehla, Josef 84,88
Švejda, Karel 102,129,143,157,159,197,203–204,206
Švihálek, Jaroslav 214–215,224,226,229,234,238, 240–243,247,253–254,296,299,301,305
Švojgr, Zdeněk 98–99,102,119,120,124,126,134–136, 141–144,146–149,155–157,159,161–163

T

Tancerová, Pavla 40,59–60
Těšínský 354
Tichá, Drahomíra 447
Tichý, Miroslav 21,37,60,66,80,84
Tomášek, František 323
Tomek, Miroslav 325,338,339,349–351,359–361,385, 389,408,410–411,413–414,417,427–428,431,436
Tomek, Prokop 93–94,462
Toufar, František 25,41–42,44
Toufar, Josef 407
Toufarová, Anna 21,37,66
Trchalík, Josef 260,262–266,269–274,277,278
Trochta, Štěpán 326,342–346,364–371,374
Trtík, Antonín 194,209
Tylš, Otakar 68–69

U

Uhdeová, Olga 256
Uhlířová, Ludmila 61,65,68–69,74–75,77–80,84–86
Urban, Bohuslav 103,143,157
Urválek, Josef 98,190

V

Vacková, Růžena 12,323–324,326,329–330,342–343, 345,347–349,351–354,357–358,361–362,364–368, 370–371,373–374,379,382–385,387–396,410,413–414,425–426,430,432–434,436–443,462
Váchová 354
Valášek, František 214–215,226–227,229–230,234–235, 238–242,244–245,248–250,253,259,297–300,302
Valenda, František 12,216,219,242,282,283–288
Vališ, Zdeněk 324,462
Vandas 25,32,39,42–43,64–65
Vaněk, Jan 28,50–51,62
Vávra, Karel 80
Vávra-Stařík, Josef 261
Veber, Václav 93,453
Večerek, Josef 214,227,229,234–235,239–241,244–245, 249,251,254,297–298,300,302
Večeřa, Jaroslav 214,227,229,235,239,240–241,244–245, 249,251–252,254,297–298,300,302
Vencálek, Bohuslav 256
Vesel, Miroslav 27,41
Veselý, František 401
Veselý, Jindřich 54,178,180,192
Veselý, Viktor 416,419
Veverka 115
Vidlák, Václav 236,256
Vild, Jan 103,143,157
Vilím, Blažej 23,31
Vintrová, Marie 326,329,342,345,347–348,351–354, 357–358,379,382–385,388,390–393,395–396,425–426,430,432–435,437–441,443
Višín, Josef 103
Vítek, Ladislav 24–25,38,41–43
Vítovcová 164
Vlček, Emanuel 216,282–289

Vlček, Ferdinand 221
Vlček, Jan 12,213–219,221–222,224,226–232,234–235, 237–252,254,257–259,261,263,267,282–289,291, 293–294,296,298–306,309–313,315–318,475–477,453
Vlček, Oldřich 215–216,227,229–231,234,236,239–242, 245,251,254–255,286,290,297–298,300,302
Vlček, Rudolf 242,282–289
Vlčková, Františka 221
Vlčková, Karolína 290
Vlčková, Marie 221
Vlčková, Růžena 216,290
Vlk, Jaroslav 255
Vojáček, Václav 102,119,123,132,154
Vojtaššák, Ján 377,387
Volochov 203
Vorel, František 354,357–358
Vorel, Jaroslav 3
Voska, Jindřich 98–99,101,119,123,127,131–132,138, 141–143,145–150,153–154,159,161–163,200
Vosyka, František 32
Vošahlík, Miloslav 392
Vovsík 72
Vrtílka, Josef 103,143,157,206
Všetečka, Viktor 237
Výborný, František 418
Vyhnálek, Rudolf 179
Vyskočil, František 214–215,226–229,231–234,238–243, 246,251,253,255,257–259,296,298–301,303–306,312
Vystrčil, Petr 229,244,282–287,289
Vyšata, Jaroslav 96–97,167–171,173–176,178,181, 185–188
Vyšín, Josef 143,157
Vyšinskij, Andrej Januarjevič 406

W

Wagenknecht, Josef 48
Weidenhofer, Karel 102,120,123–124
Wenig, Adolf 48

Z

Zadražil, Antonín 352,393
Zahrádka, Josef 88
Záhrobský, František 94
Zach 337
Zápotocký, Antonín 216,325,327,331
Zatloukal, Zdeněk 74
Závodský, Osvald 187,192–193
Zavřel, Petr 329,438
Zázvorka, Josef 425
Zela, Stanislav 345,377,387
Ziegler, Bohumír (i Bohumil) 95,193,325–326,341–343, 353,355,381,394
Zimová 446,448,452
Zoufalý, Josef 419
Zunt, Josef 96–97,167–168,170–171,173–176,178,182,185,187–188
Zvěřina, Josef 366,372–374,427–428,436
Zyka, Rudolf 242,282–289

Ž

Žaloudek, Lubomír 20,24,32,37,52,65
Žalud, Antonín 11,93–95,98,100,105–107,109,118,121–122,126–130,137,141–146,148–149,152,157–158, 160,163,168,194–195,196,198–202,204–209
Žalud, Pavel 20,37
Železná 329
Železný, Vlastimil 323,325,327,329–330,340–348, 352–353,357–358,379–380,382–385,388,390–393, 396–397,403,447,449–452
Žemla 23–24,32
Žilka, Miloslav 103,143

VAKÁT

RESUMÉ / SUMMARY / RESÜMEE

Resumé

Publikaci „Československá justice v letech 1948–1953 v dokumentech, Díl III.“ připravil k vydání stejně jako oba předchozí díly kolektiv pracovníků Policie České republiky, Úřadu dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu Služby kriminální policie a vyšetřování (ÚDV) a zaměstnanců Státního ústředního archivu (SÚA) v Praze. Završuje se tím ediční počin, jehož cílem bylo na konkrétních dokumentech ukázat deformaci právního systému komunistického Československa a protiprávnost jednání justičního aparátu v prvních letech komunistické diktatury.

Na rozdíl od prvních dvou částí této ediční řady, jejichž náplní byly jednotlivé a na sobě nezávislé dokumenty, jsou obsahem tohoto svazku klíčové dokumenty čtyř charakteristických procesů. Cílem bylo ukázat některé ze společenských vrstev postižených represemi a zároveň deklarovat častou protiprávnost jednání organizátorů procesů. Publikace postihuje nejen průběh konkrétních soudních přelíčení, ale rovněž další vývoj kauz hlavních postav těchto případů.

Prvním zařazeným případem je kauza vojenské odbojové skupiny Pravda zvítězí, vytvořené a kontrolované Státní bezpečností. V květnu 1949 stanulo před senátem Státního soudu v Praze celkem 13 mužů, do jejichž čela byl postaven odpůrce komunistů a vojenský velitel Pražského povstání v květnu 1945 gen. Kutlvašr. Státní soud vynesl ve třech případech tresty smrti, v jednom případu trest doživotí a v ostatních dlouholeté tresty vězení. Hlavním trestným činem byla snaha o zvrat poměrů ve státě, o svržení komunistické nadvlády. Přihlédneme-li však ke skutečnosti, že tuto „náplň činnosti“ skupině určila Státní bezpečnost, lze konstatovat, že šlo o snahu komunistů zbavit se co nejrychleji a nejefektivněji ideových protivníků.

Další kapitolu tvoří dokumenty týkající se rozsáhlého procesu, který byl výsledkem státobezpečnostní akce nazvané BUDOVÁNÍ. Základem obvinění byly hospodářské delikty, defraudace, špatná koordinace práce a rozkrádání, jichž se měli v letech 1946–1949 dopouštět vedoucí pracovníci uranových Jáchymovských dolů, dodavatelských stavebních firem a stavebního oddělení Jáchymovských dolů (zvaného skupina Budování). Jako hlavní záměr jejich činnosti však nebyla vyšetřovateli označena snaha o obohacení, ale protistátní a špionážní motivy, pokusy škodit Československu a Sovětskému svazu a uchovat uranovou rudu pro Američany, v jejichž brzký příchod údajně doufali. V březnu 1951 stanulo před soudem celkem 22 osob. Jeden obžalovaný byl odsouzen k trestu smrti (změněno na doživotí), ostatní dostali tresty vězení.

Třetí případ je zaměřen na represe v zemědělství. Kauza Vlček a spol. se týká skupiny zemědělců z jižní Moravy, kteří odmítali vstoupit do zkolektivizovaného JZD. Státní bezpečnost vyprovokovala vznik skupiny (kromě Vlčka zahrnující dalších 17 rolníků a 2 dělníky), která měla údajně škodit družstvu, poškozovat zemědělské stroje a sabotovat všechny pokusy o zvýšení produktivity zemědělství – to vše ve spojení se západními agenty. V hlavním procesu i ve dvou následných, vedlejších procesech, jichž si edice rovněž všímá, stanulo před soudem celkem 43 lidí. Všichni byli odsouzeni k trestům vězení, čímž mj. vznikly velké škody na jejich do té doby pečlivě spravovaných hospodářstvích.

Posledním dokumentovaným procesem je případ Mádr a spol., který ukazuje snahu komunistické moci omezit a případně likvidovat vliv církve na společnost. Hlavní postavou procesu byl teolog O. Mádr a spolu s ním stanulo před soudem dalších 9 lidí. Kvůli malé společenské nebezpečnosti Mádrovy skutečné činnosti (organizování kroužků a sdružení věřící mládeže) musela být žaloba podepřena ještě údajnými kontakty se zahraničními agenty a rozsáhlou špionážní činností, již měla skupina vyvíjet ve prospěch Vatikánu. Proces skončil vynesením dvou trestů smrti, O. Mádr byl odsouzen k doživotnímu vězení, ostatní k dlouholetým trestům odnětí svobody.

Summary

The publication „Czechoslovak Justice in 1948–1953 in Documents, Part III“ has been prepared for publication by the same team of authors as the two previous volumes, by members of the staff of the Police of the Czech Republic, the Office of the Documentation and Investigation of the Crimes of Communism, Criminal Police and Investigation Services (ÚDV), and employees of the National Central Archives (SÚA) in Prague. It is a culmination of the publishing of documents illustrating the deformation of the judicial system of the communist Czechoslovakia and illegitimate conduct of the judiciary in the first years of communist dictatorship.

Unlike the first two parts of this series of edition containing separate and mutually independent documents, this volume is offering key documents of four typical monster processes. The aim was to present some of the strata of society affected by reprisals as well as frequent illegitimate conduct of organizers of judicial trials. The publication deals not only with the course of specific trials but also with further development of cases of their main figures.

The first case presented is that of a military resistance group „Truth will prevail“, formed and controlled by the State Security (StB). In May 1949 thirteen men were brought to the Senate of the State Court in Prague for trial, and the communist opponent and military commander of the Prague Uprising in May 1945 General Kutlvašr was framed up as their leader. The State Court passed death sentences in three cases, a life sentence in one case, and long-term prison sentences in the other cases. Attempts to reverse the situation in the state, to overthrow the communist hegemony, were considered to be the major crime. These „activities“, however, were fabricated by the State Security and wilfully ascribed to that group, so it is evident that the communists pursued the aim to get rid of their ideological opponents as soon as possible and in the most effective way.

Another chapter comprises documents related to a large campaign called „the operation Building up“. The fabricated indictment issued against the management of the uranium mines in the town of Jáchymov, building contractors and building departments of the ‚Jáchymov mines‘ (who were called the ‚Building up‘ group) was based on economic crime, embezzlement, bad coordination of work and thefts allegedly committed from 1946 to 1949. However, they were blamed by the investigators primarily not for personal enrichment, but for fabricated subversive and spying activities, attempts to do harm to Czechoslovakia or the Soviet Union and to preserve uranium ore for the Americans as the group was labelled as those who believed that the Americans would come soon. In March 1951 twenty two persons were brought to court for trial. One of the accused was sentenced to death (commuted to life sentence later), the other were sentenced to imprisonment.

The third documented monster process focuses on reprisals in agriculture. The case Vlček and Co. is concerned with a group of South-Moravian farmers who refused to join collectivised JZD (unified cooperative farms). The formation of the group (Vlček and 19 more farmers and workers) had been incited by the State Security who wilfully and falsely labelled them as persons doing harm to the cooperative, sabotaging agricultural machines and foiling all attempts to raise agricultural productivity – all this together with western agents. In the major trial and two successive by-trials that are also mentioned in the publication, 43 persons in all were brought to court. All of them were sentenced to imprisonment, which consequently resulted in large damage to their farms having been run carefully until that time.

The last case is that of Mádr and Co., illustrating how the communist power strived to restrain or eliminate the influence of the Church on the society. The main figure in the trial was a theologian O. Mádr who was brought to court for trial together with 9 other persons. Because Mádr’s actual activities (organizing groups or associations of young worshippers) did not pose any significant threat, the indictment had to be backed up by fictitious contacts with foreign agents and fabricated extensive spying activities in the benefit of the Vatican. The trial resulted in two death sentences. Mádr was sent to life imprisonment, the other were given long-term prison sentences.

Resümee

Die Publikation „Tschechoslowakische Justiz in den Jahren 1948–1953 in Dokumenten, Teil III.“ wurde genauso wie beide vorherigen Teile vom Autorenkollektiv der Mitarbeiter der Polizei der Tschechischen Republik, der Behörde für Dokumentation und Ermittlungen von Verbrechen des Kommunismus der Kriminalpolizei und Ermittlungen (ÚDV) und der Mitarbeiter des Staatlichen Zentralarchivs (SÚA) in Prag zur Herausgabe vorbereitet. Damit wird eine Editionstat abgeschlossen, deren Ziel war es, auf konkreten Dokumenten die Deformation des Justizsystems der kommunistischen Tschechoslowakei und die Rechtswidrigkeit der Handlung des Justizapparats in den ersten Jahren der kommunistischen Diktatur zu zeigen.

Im Gegenteil zu den ersten zwei Teilen dieser Editionsreihe, deren Inhalt einzelne und voneinander unabhängige Dokumente waren, bilden den Inhalt dieses Bandes die Schlüsseldokumente von vier charakteristischen Prozessen. Das Ziel war es, manche der gesellschaftlichen Schichten zu zeigen, die durch die Repressionen getroffen wurden und zugleich die häufige Rechtswidrigkeit der Handlung der Organisatoren der Prozesse zu deklarieren. Die Publikation beschreibt nicht nur den Verlauf von konkreten Gerichtsverhandlungen, sondern auch die weitere Entwicklung der Hauptgestalten dieser Fälle.

Der erste aufgenommene Fall ist der Fall der militärischen Widerstandsgruppe „Wahrheit siegt“, die durch die Staatssicherheit (StB) gebildet und kontrolliert wurde. Im Mai 1949 standen vor dem Senat des Staatsgerichts in Prag insgesamt 13 Männer, an deren Spitze der Gegner der Kommunisten und der Militärkommandant des Prager Aufstandes vom Mai 1945 Gen. Kutlvašr gestellt wurde. Das Staatsgericht sprach in drei Fällen die Todesstrafen, in einem Fall eine lebenslängliche Freiheitsstrafe und in anderen Fällen langjährige Freiheitsstrafen. Die Hauptstraftat war die Bemühung um die Wende der Verhältnisse im Staat, um den Sturz der kommunistischen Oberherrschaft. Wenn wir aber der Tatsache Rechnung tragen, dass diesen „Inhalt der Tätigkeit“ der Gruppe die Staatssicherheit bestimmt hat, kann man feststellen, dass es sich um Bemühungen der Kommunisten handelte, die ideologischen Gegner möglichst schnell und effektiv los zu werden.

Das nächste Kapitel bilden die die umfangreiche Kampagne namens „Aktion Aufbau“ betreffenden Dokumente. Die Grundlage der Anklage waren wirtschaftliche Delikte, Defraudation, schlechte Koordinierung der Arbeit und Stehlen, die in den Jahren 1946–1949 die führenden Mitarbeiter der Uranerzwerkberge in Jáchymov, der Lieferbaufirmen und der Bauabteilung der Uranerzwerkberge in Jáchymov (Gruppe Aufbau genannt) begehen sollten. Als Hauptziel deren Tätigkeit wurde jedoch von den Ermittlern nicht die Bemühung um eigene Bereicherung gekennzeichnet, sondern widerstaatliche und Spionagemotive, Versuche, die Tschechoslowakei und die Sowjetunion zu beschädigen und das Uranerz für die Amerikaner aufzubewahren, auf deren baldiges Kommen sie gehofft haben sollten. Im März 1951 standen vor dem Gericht insgesamt 22 Personen. Ein Angeklagter wurde zur Todesstrafe verurteilt (in lebenslänglich geändert), die anderen bekamen Freiheitsstrafen.

Der dritte dokumentierte Prozess ist auf die Repressalien in der Landwirtschaft orientiert. Der Fall Vlček u. Komp. betrifft eine Gruppe von Bauern aus Südmähren, die wiederholt abgelehnt haben, der verkollektivierten JZD (Einheitliche landwirtschaftliche Genossenschaft) beizutreten. Die Staatsicherheit provozierte die Entstehung der Gruppe (Vlček und weitere 19 Bauer und Arbeiter), die angeblich die Genossenschaft schädigen sollte, die landwirtschaftlichen Maschinen beschädigen und alle Versuche um Erhöhung der landwirtschaftlichen Produktivität sabotieren sollte – das alles in Verbindung mit den westlichen Agenten. Im Hauptprozess und in den zwei Folge-, Nebenprozessen, die ebenso von der Edition berücksichtigt werden, standen vor dem Gericht insgesamt 43 Menschen. Alle wurden zu Freiheitsstrafen verurteilt, wodurch u. a. große Schäden an ihren, bis zu der Zeit sorgfältig verwalteten Wirtschaften entstanden sind.

Der letzte Fall ist der Fall Mádr u. Komp., der die Bemühungen der kommunistischen Macht zeigt, den Einfluss der Kirche auf die Gesellschaft einzuschränken und gegebenenfalls zu liquidieren. Die Hauptgestalt dieses Prozesses war der Theologe O. Mádr und mit ihm standen vor dem Gericht weitere 9 Menschen. Wegen kleiner gesellschaftlicher Gefahr der wirklichen Tätigkeit Mádrs (Organisierung von Zirkeln und Vereinigungen der gläubigen Jugend) musste die Anklage noch durch angebliche Kontakte mit Auslandsagenten und mit einer umfangreichen Spionagetätigkeit unterstützt werden, die die Gruppe zugunsten von Vatikan entwickeln sollte. Der Prozess endete mit zwei Todesstrafen, Mádr wurde zur lebenslänglichen Haft, die anderen zu langjährigen Freiheitsstrafen verurteilt.

EDIČNÍ POZNÁMKA

Text všech dokumentů byl po mluvnické stránce upraven podle platné kodifikační normy, jejich jazykový styl však zůstává zachován. Zkratky, jež jsou v dobových materiálech užívány v různých variantách, byly sjednoceny (např. Stb a StB na StB), podobná úprava sjednotila i užívání velkých písmen v názvech organizací a jejich částí. Název odbojové skupiny sjednocen na Pravda zvítězí – v dokumentech Pravda zvítězí i Pravda vítězí.

Veškeré autorské a ediční zásahy (včetně vypouštění) a komentáře jsou signalizovány hranatými závorkami: např. [...].

U přepisů dokumentů v přílohách není dodržena původní typografická úprava. Pro větší autentičnost bylo u některých dokumentů ponecháno označení „přísně tajné“ (resp. „tajné“), přestože všechny zveřejněné dokumenty jsou dnes odtajněny (totéž platí i u naskenovaných dokumentů).

Odkazy na archivní materiály jsou v textech dokumentů ponechány v původní podobě.

Ve jmenném rejstříku nejsou bohužel u všech jmen uvedena křestní jména. Je to dáno častou neúplností pramenných materiálů a vzhledem k postavení těchto osob zpravidla nepřiměřenou náročností dohledávání. Ze stejného důvodu u některých osob chybí datum úmrtí. Jméno O. Mádra uvádíme v souladu s jeho vlastním přáním výhradně ve tvaru Oto, ačkoliv se v dostupných oficiálních evidencích občanů České republiky (CEO atd.), resp. v některých dokumentech, objevuje i ve tvaru Otto, resp. Ota.

S ohledem na znění zákona č. 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů uvádíme u osob pouze rok narození a město, v němž dotyčný bydlel.

V průběhu přípravy třetího dílu Čs. justice v letech 1949–1953 v dokumentech převzal Státní ústřední archiv (SÚA) fondy Klosův a Raisův archiv dříve spravované Oddělením obrany a ochrany MS ČR. V tomto díle proto citujeme dokumenty pocházející z těchto fondů již podle jejich nového uložení.

Překlady resumé zajistil odbor mezinárodní spolupráce a evropské integrace Ministerstva vnitra ČR.

Text byl edičně připravován v březnu až červenci 2004.

M. K.

Jaroslav Vorel, Alena Šimánková
a Lukáš Babka

Československá justice
v letech 1948–1953 v dokumentech
Díl III.

SEŠITY
Úřadu dokumentace a vyšetřování
zločinů komunismu
č. 10

Editor Monika Kipeťová
Vydává Úřad dokumentace a vyšetřování
zločinů komunismu PČR
v Tiskárně MV, p. o., Bartůňkova 4, Praha 415.

Náklad 3000 výtisků
Vydání 1. Praha 2004
NEPRODEJNÉ

ISBN 80-86621-06-5